UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrvm Oratorivm Piarum Imaginum Immaculatæ Mariæ Et Animæ Creatæ Ac Baptismo, Poenitentia Et Eucharistia Innovatæ: Ars Nova Bene Vivendi Et Moriendi

Bivero, Pedro de

Antverpiae, 1634

urn:nbn:de:hbz:466:1-47965

Visual Library

Th. 2871

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SACRVM ORATORIVM

PIARVM IMAGINVM

IMMACVLATÆ MARIÆ

ET

ANIMÆ CREATÆ

AC BAPTISMO, POENITENTIA,

ET EVCHARISTIA INNOVATÆ:

ARS NOVA

BENE VIVENDI ET MORIENDI:

AVCTORE

R.P. PETRO BIVERO Mauritensi Soc. IESV Theologo,
Sereniſſimorum Belgij Principum Concionatore.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

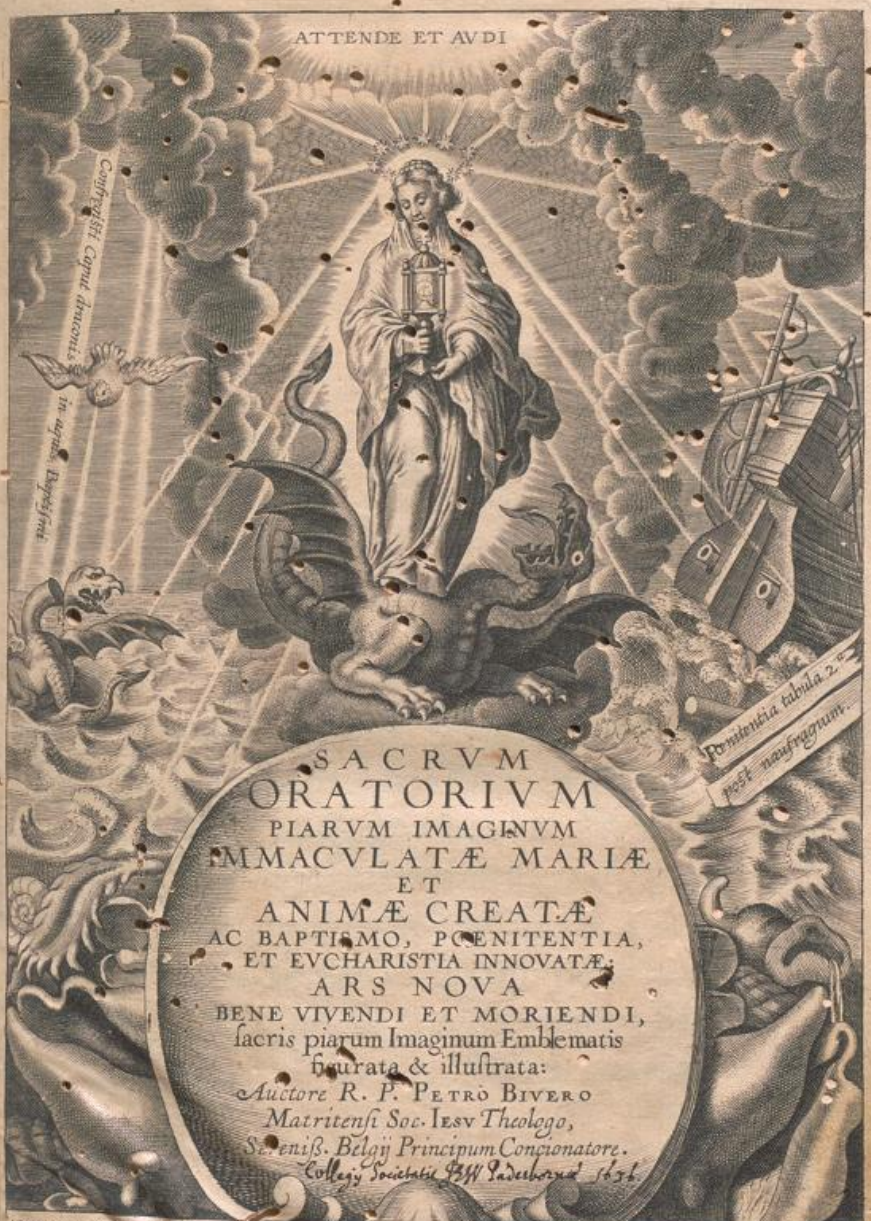

SACRVM ORATORIVM PIARVM IMAGINVM IMMACVLATÆ MARIÆ ET ANIMÆ CREATÆ AC BAPTISMO, PŒNITENTIA, ET EVCHARISTIA INNOVATÆ: ARS NOVA BENE VIVENDI ET MORIENDI,

sacris piarum Imaginum Emblematis figurata & illustrata:

Auctore R. P. PETRO BIVERO *Matritensi Soc.* IESV *Theologo, Sereniß. Belgij Principum Concionatore.*

Collegij Societatis JESU Paderbornæ 1674

ANTVERPIÆ, EX OFFICINA PLANTINIANA BALTHASARIS MORETI. M.DC.XXXIV.
CVM PRIVILEGIIS CAESAREO ET REGIO.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

GLORIOSÆ ET ÆTERNÆ
MEMORIAE
ALBERTI
ET
ISABELLÆ
SERENISSIMORVM
BELGII ET BVRGVNDIÆ
PRINCIPVM.

DVCTVS & doctus diuinitus Ieremias, mysticas elegias dicauit & consecrauit Principi Iosiæ post obitum; qui, præ ceteris, viris glorioſis, ab æterna & glorioſa memoria commendatus ac celebratus est ore & oraculo veteris Sapientis: *Memoria*, inquit, *Iosiæ in compoſi-* Eccli. 49, 1.

tionem odoris facta opus pigmentarij. In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria; & vt musica in conuiuio vini. Ipse est directus diuinitus in pœnitentiam gentis, & tulit abominationes impietatis. Et gubernauit ad Dominum cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pietatem. Aromata quidem in arbore, mel in floribus, vinum in vite sic viuunt, vt cùm è plantis suis leguntur & decerpuntur, etiamsi viuere quodammodò desinant, eorum virtus odorifera & saporifera nequaquam emoriatur. Ritè ac rectè cum aromatis, vino & melle, comparatur memoria Principis Iosiæ: qui quamuis esse inter viuos desiisset, adhuc eius fama & virtus extabat, apparebat, & vigebat. Princeps certè æterna dignus memoria, quam ardens diuini honoris & nominis æmulatio sacro-zelatori comparauit.

SACRVM PIARVM IMAGINVM composueram ORATORIVM sub regio nomine SERENISSIMÆ ISABELLÆ eden-

edendum & proferendum, cùm æquè ſibi expectatâ, quàm nobis inexpectatâ morte (prô dolor!) ablatâ & abrepta eſt. Cauſa hæc lamentationum, & ſimul occaſio threnorum, adduxit & induxit animum, vt Vatis exemplo, æternæ & glorioſæ memoriæ ALBERTI & ISABELLÆ Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, Sereniſſimorum Belgicæ Principum, in quorum Regio Oratorio per ſedecim ſeruiui annos, SACRVM hoc ORATORIVM offerrem, & ſub tanto nomine & omine tam fortunato proferrem.

Memoria Sereniſſimi noſtri IOSIÆ *in compoſitionem odoris facta opus pigmentarij*; ex qua Catholici nominis & famæ tanta procedit fragrantia, vt ſuauiſſimo ſuo odore totum perfundat & impleat ORATORIVM. Memoria Sereniſſimæ ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ *in omni ore quaſi mel indulcabitur; & vt muſica in conuiuio vini.* In ſaltu & horto vitibus & floribus conſi-

to

to apud Segouiam, nimirum in Valſaino, edita in lucem eſt, quæ pro deliciis humano generi futura erat, dum viueret; & cuius tandem poſt mortem grata memoria mellis ſuauitatem referret, vini dulcedinem redoleret. Adde & muſicæ conſonantiam, quæ & vino generoſo adiuncta magis alliciet, magis attrahet animos piorum hominum; vt vel ex eo titulo, quòd SACRVM ORATORIVM SERENISSIMAM ſonet ISABELLAM, ſanctæ eius lectioni magis afficiantur, magis addicantur.

Vterque Princeps *directus diuinitus in pœnitentiam gentis*, quæ per ſeptemdecim Prouincias Baptiſmo Pœnitentiæ abluta Catholicæ Eccleſiæ acceſſit. Vterque etiam prælucens exemplo ſubditis vſum Pœnitentiæ Sacramentalis induxit & introduxit. Vterque Princeps *tulit abominationes impietatis*, quas intulit in Belgium hæreſis; & venerabilis Sacramenti, quod myſterium pietatis eſt, aſſiduo cultu & frequentia

tia eas omnino deleuit. Hæc tria sunt Sacramenta, Baptismus, Pœnitentia, & Eucharistia, de quibus sermo est in ORATORIO PIARVM IMAGINVM: & eorum quidem cultus & reuerentia mirum in modum sub vtroque Principe floruit. Iconoclastæ sacrilegi anno LXVI. in sacras imagines sæuierunt; & hoc eodem anno, quo Belgium iconoclastiam sensit, vidit, & ingemuit, ad restaurandam piarum imaginum religionem Princeps Serenissima ISABELLA, faustis ac fortunatis futuræ pietatis præsagiis & auspiciis, nata & orta est.

Vterque Princeps *gubernauit ad Dominum cor ipsius*: & ita gubernauit, vt vna esset vtriusque mens, idem consilium curandæ ac promouendæ Christianæ Religionis, & Marianæ deuotionis; quarum assiduo studio in suo regimine regius amborum animus attentus semper & intentus erat, summus cultor Dei, & immaculatæ

latæ MARIÆ, cuius piæ effigies primo loco dantur, & in SACRO ORATORIO proferuntur. Secundùm Deum Opt. Max. Virgo immaculata pro Numine vtrique Principi extitit; & vterque pridie quàm in letalem morbum incideret, non sine occulto mysterio, religionis ergò, venit in nostrum Collegium, & pro vltimâ statione inuisit, & valedixit deuotissimæ eius imagini, cuius titulus est, *Mater misericordiæ.* Respondit arcano mysterio cantus, quem tunc temporis cantores Aulæ ediderunt, MARIA *mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.* Vtrumque ab hoste protexit, vtrumque in horâ mortis suscepit.

Vterque. Princeps *in diebus peccatorum corroborauit pietatem.* Cùm rebelles & perduelles conspirarent inter se, ALBERTVS & ISABELLA diuinæ pietatis memores, vt illam colerent ac fulcirent, Principes se esse clementissimos ostendebant. Pulchrum

genus

genus victoriæ, pietate impietatem, diuiniſque moribus, vincere ac ſuperare. Hæc cæleſtis victoria eſt, quam in ſumma cælorum aula vterque Sereniſſimus agit: & vtrique, etiam poſt mortem, affulgentem vtriuſque Germaniæ proſperitatem deberi, communis vox populi clamat, cùm poſt obitum priùs ALBERTI Sereniſſima domus AVSTRIACA victrix aſſurrexerit; & poſt mortem ISABELLÆ iterùm triumphatrix reſurgat. Vterque Princeps potens in terræ palatio, in aula cæli potentior, cuius glorioſæ & æternæ memoriæ ſacrum ORATORIVM eſto: SACRVM, inquam, ORATORIVM, & REGIVM; in quo Rex Dauid cultor inducitur, & tandem cor eius regium ſecundùm cor Dei Creatoris, Redemptoris, & Sanctificatoris, introducitur. Nouus Dauid, Princeps vterque eſt, pictus & deſcriptus in SACRO & REGIO ORATORIO, quod editur ad maiorem gloriam DEI; eiuſque

diuinus cultus procedet feliciter ALBERTO Duce, comite ISABELLA CLARA EVGENIA.

Gloriosa & æterna tantorum Principum memoriæ ac memoratio auctori & lectori nequit non esse proficua, & digna gratiarum actione quam pendit Apostolus Deo 1. ad Timoth. 1. vbi, interprete S. Ambrosio, *idcirco gratias agit, quia memor erat Timothei viri mirabilis; vt & hoc ipsum donum sit. Non enim sine merito est, qui cogitat de bonis viris.*

LV-

Angele Dei
Custodi, Illumina, et Rege.

LVMEN
SACRI ORATORII.

SAcra ORATORII vox auctoribus nota Latinis, satis recepta in Constitutionibus Pontificum & Imperatorum, placuit Ecclesiæ primoribus; qui pia loca, vbi primi Christiani pro diuino cultu & precibus conuenire consueuerant, ORATORIA nuncuparunt. Ad hunc eumdem finem SACRVM hoc ORATORIVM tripartitum exhibemus.

Prima pars continet imagines Immaculatæ MARIAE *Filiæ, Sponsæ, & Matris Dei, quæ prima omnium recitat Dominicam Orationem, edocta ab ipso Deo, & admonita suæ creationis & liberationis à communi lue & labe, de qua gloriosa triumphat. Triumphat immunis ab omni culpa, de peccato & eius pœnis, per nouem Solemnitates, in quibus festiuis Angelicæ Salutationis acclamationibus excipitur ab anima Baptismate sancto tincta, Christiana, & tota Mariana reddita, virtute sacri lauacri agente cum* MARIA *solemnem de prima culpa & eius pœnis triumphum.*

Renata ex aqua & Spiritu sancto anima, lapsa rursus in peccatum transit à prima Parte ad secundam: in qua nouum inuenit Dauidem pœnitentem, secundam post naufragium tabulam arripientem, & dicentem septem
Psal. 50. *Pœnitentiæ Psalmos; quorum præcipuus est ille,* Miserere mei Deus, *continens in se pœnitentis contritionem, confessionem, absolutionem & satisfactionem: quarum imagines desumptæ ex Euangelio proponuntur, & monent officij sui Confessarium & confitentem; & ad extremum suadent frequentiam Confessionis Sacramentalis.*

Ritè confessa & absoluta anima transit de secunda Parte ad tertiam, vbi sacræ Synaxis particeps efficitur, & excipitur cantibus sacrarum Virginum, more cælestium, Hymnum, Pange lingua gloriosi Corporis mysterium, *non verbis, sed signis & insignibus propriis modu-*

modulantium, & simul exponentium qualis esse debeat qui celebrat, & qui communicat. Claudit chorum assumpta & coronata MARIA; *cuius corona duodecim stellarum indicat duodecim fructus Eucharistiæ respondentes duodecim fructibus Spiritus sancti, eiusque septem dona in fine* ORATORII *parant animam pro frequenti vsu venerabilis Sacramenti. Cor denique noui Dauidis colentis suum Creatorem, Redemptorem & Sanctificatorem exhibetur, cuius effigie* SACRVM ORATORIVM *perficitur.*

Pro foribus ORATORII *apponitur*, Attende, & audi. *quod est oraculum Deuteronomij, non absimile Delphico, quod erat in ianuis Apollinis litteris aureis exaratum: siquidem lib.3. de Viduis, p.3. relatus in Milleloq. Ambrosius cultorem monet:* Tibi dicit Moyses: Attende tibi, hoc est, imagini quam à CHRISTO accepisti, similitudini ad quam factus es. Ipsam seruа imaginem, quam CHRISTVS in te operibus suis pinxit. *Hæc sunt opera* CHRISTI, *Baptismus, Pœnitentia, & Eucharistia, quibus imaginem suam* CHRISTVS *perficit.* Deut.27, 9.

Ducit, & introducit in SACRVM *hoc* ORATORIVM *pias animas Angelus custos, præferens lumen tripartitum pro Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia. Hoc Angeli munus est; quandoquidem Israelem, sub cuius curâ, tutela & custodia erat, duxit olim ad aquas Maris rubri pro*

Baptismo,

Baptiſmo, ad deſertum pro Pœnitentia, ad manna verò cæleſte pro ſacroſancta Euchariſtia. Ergo, tibi dictum eſſe exiſtima, in primo ORATORII *aditu, quod dixerat Deus populo cap.23. Exod.* Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, & cuſtodiat in via, & introducat in locum quem paraui. *Paratus hic locus debetur colentibus artem benè viuendi, & benè moriendi, cuius forma perſpicua in* SACRO ORATORIO *apparet: omnes quippe eius imagines ſacra ſunt Emblemata pietatis, quam Deus iure Creationis, Regenerationis, Confeſſionis, & Communionis, à ſua quærit & exigit creatura.*

SACRI

SACRI ORATORII

PARS PRIMA

PIARVM IMAGINVM
IMMACVLATÆ MARIÆ,
FILIÆ, SPONSÆ, ET MATRIS DEI;
IN GRATIAM
ANIMÆ CREATÆ
ET
BAPTISMO INNOVATÆ.

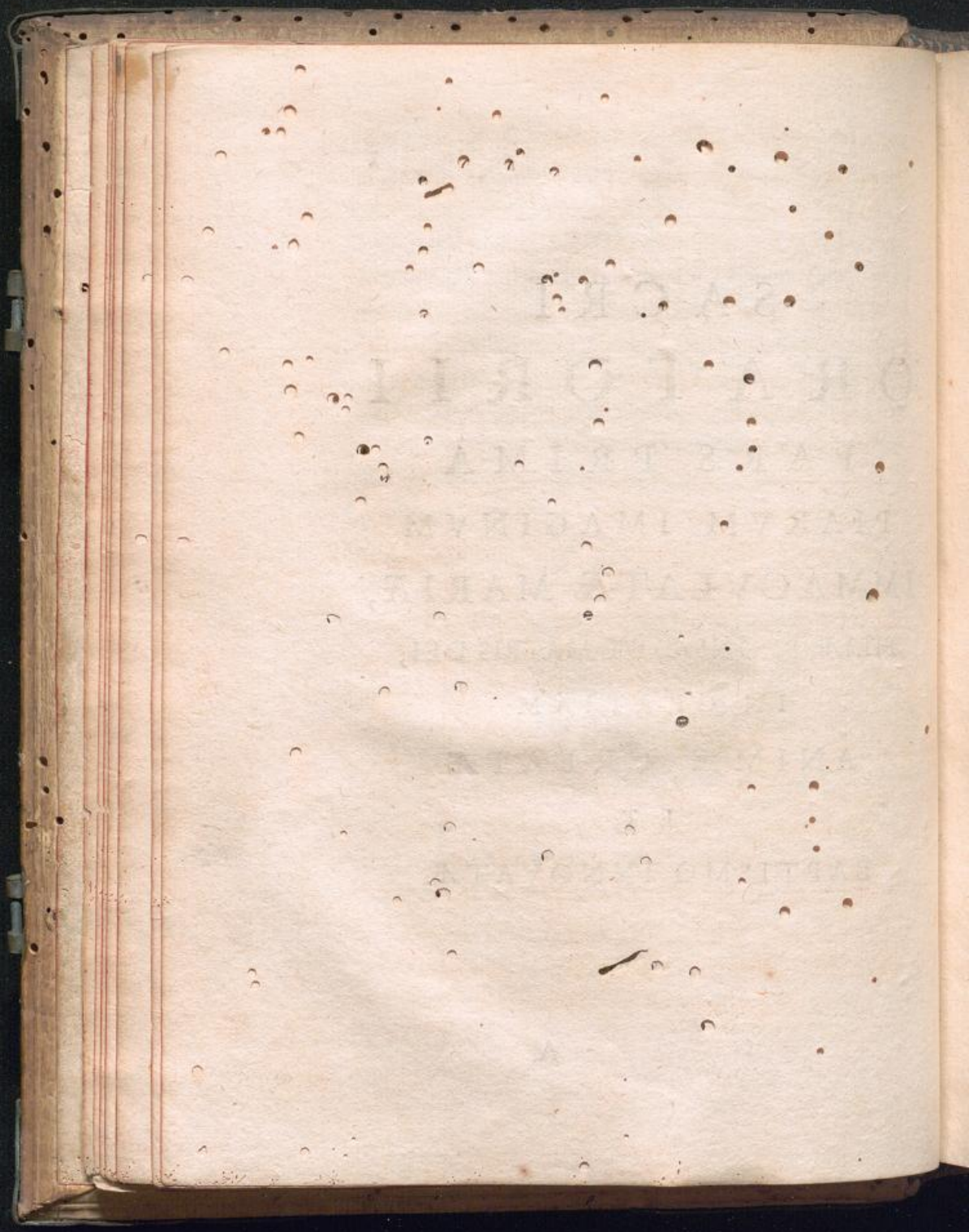

IMAGINES
PARTIS PRIMÆ.

Filiæ Dei Primogenitæ MARIAE,
Filiæ nomen Dei sanctificantis,
Filiæ regnum Patris exposcentis,
Filiæ voluntatem Patris implentis,
Filiæ panem vitæ pomo præferentis,
Filiæ immunis à debito culpæ & pœnæ,
Filiæ caput serpentis calcantis,
Filiæ creatæ Sponsæ Spiritus sancti in Conceptione,
Sponsæ Spiritus sancti in Natiuitate,
Sponsæ Spiritus sancti in Præsentatione,
Sponsæ & Matris Dei in { *Annuntiatione,* *Visitatione,* *Expectatione,* *Purificatione,* *Assumptione,* *Festiuitate ad Niues.*

Hæ nouem celebritates Immaculat. MARIAE,
Celebres nouem triumphi de culpa Euæ, & eius pœnis.
Triumphat cum MARIA
innouata sacro Baptismo anima.

ORATIO
IMMACVLATÆ FILIÆ
ET
ANIMÆ CREATÆ,

Matt.6,9. PATER NOSTER, QVI ES IN CÆLIS.

Ars antiqua benè viuendi,
figurata & illustrata.

Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, Ioan.17,3.

Sit in tabula mentis prima omnium imago repræsentans Primogenitam MARIAM electam à constitutione mundi, vt præ omnibus creaturis colat Deum Patrem qui est in cælis.

Sit in singulis MARIAE *anima, vt magnificet Dominum.*
Ambrosius in cap. 2. Luc.

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide te creaturarum omnium primam.

MARIA DEO PATRI:
Pater noster, qui es in cœlis

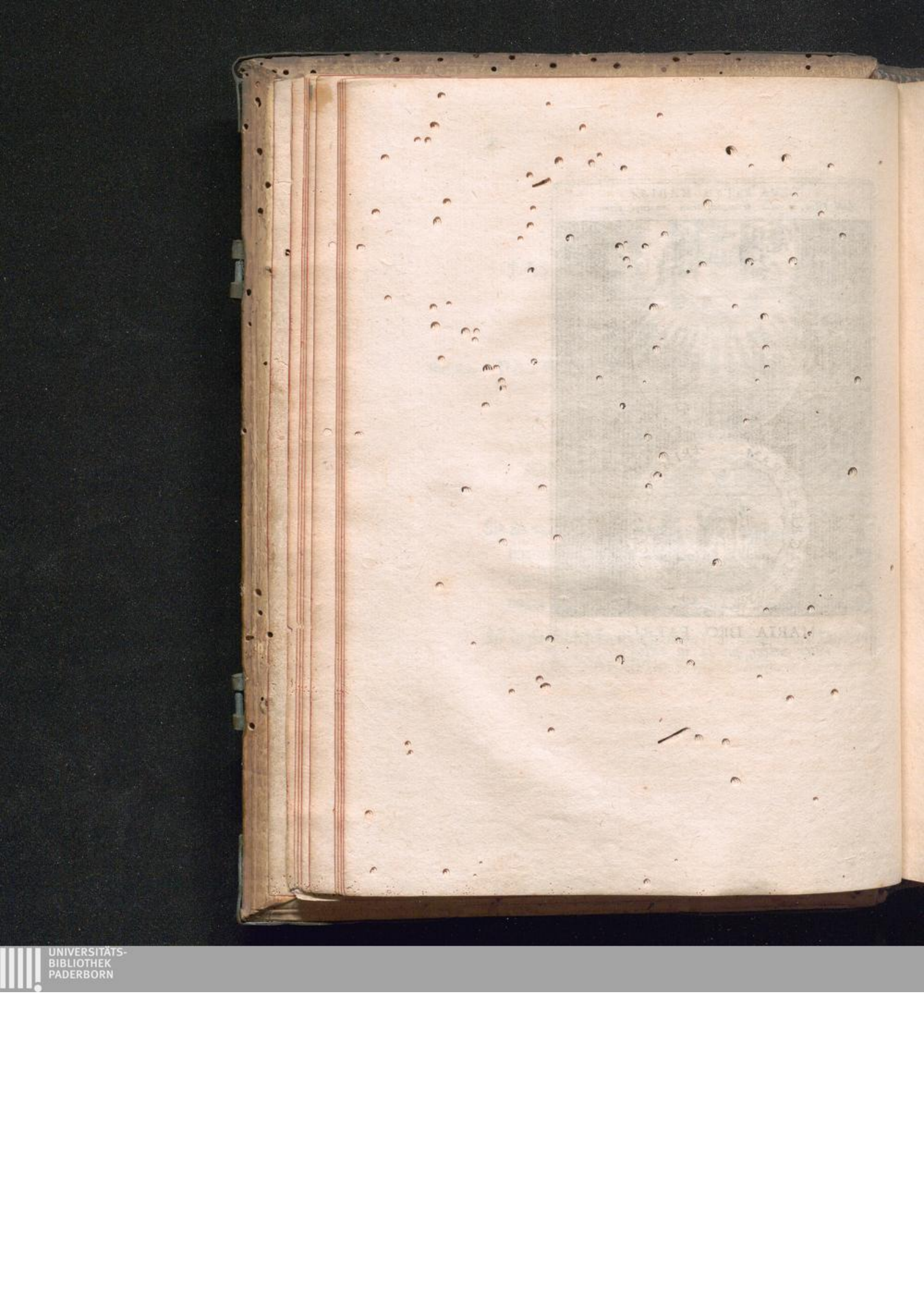

SACRI ORATORII
IMAGO PRIMA
EXPLICATA.

MIRA effigies Primogenitæ Dei MARIAE, quæ cùm adhuc esset in diuinæ mentis Sacrario, Creatori omnium Deo præsens erat, & opera creationis promouebat, & componebat. Sacram hanc prærogatiuam recognoscit ipsa in se: *Quando præparabat cælos, aderam: quando certa lege, & gyro vallabat abyssos: quando æthera firmabat sursum, & librabat fontes aquarum: quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos: quando appendebat fundamenta terræ. Cum eo eram cuncta componens.* Aderat in effigie, refulgebat in idea, prima Dei filia MARIA; tanti apud Deum Patrem habita, vt cùm mundus conderetur, nihil in eo creari, nihil voluerit fabricari, cui non assisteret ipsa: de quâ Bernardus Serm. 3. super *Salue* enuntiat: *Propter hanc totus mundus factus est.* Ipsa est quæ primo fundamenta mundi iecit: quapropter Bonauentura Psalm. 118. *Dispositione tua*, inquit,

Primam & primariam omnium creaturarum voluit sibi esse Mariam Deus.

Prou. 8, 27.

quit; *perseuerat mundus, quem & tu cum Deo fundasti ab initio.* Digna filia tanto Patre, dignus Pater tanta filia. Hanc charissimam filiam suam monet diuinus Pater primatus sui ac principatus: *Audi filia, & vide te creaturam omnium primam.* Respondet illa:

Matth.6,9 *Pater noster, qui es in cælis.*

Prima, quam Deus vocauit filiam, & prima filia quæ cælestem Patrem nouit, coluit & adorauit, MARIA est. Esto, seriùs producta fuerit, & immaculatam Conceptionem plures generationes præcesserint; primum apud Deum locum tenuit, ac proinde creaturarum omnium prima, cùm intrat & prodit in mundum, vtè & rectè censenda est. Contingere interdum solet, vt Summus Pontifex in Cardinalium creatione primum locum viro primario reseruet, quem in sui pectoris scrinio retinet; cumque declaratus tandem fuerit, ceteris Purpuratiis præferatur. Cùm summus Deus de creaturarum omnium ageret formatione, præfiniuit apud se, vt prima omnium MARIA foret, quamuis nonnihil tardiùs conciperetur, & seriùs generaretur. Ergo cùm Immaculata concipitur, ceteris creaturis præfertur, quæ & in sua creatione præuenta rationis vsu, suum recognoscit auctorem, & Deum inuocat Patrem; ad cuius cultum & adorationem prima

omnium

omnium creaturarum nos inuitat, & prouocat MARIA virgo, cuius vox Dauidica esto:

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94, 6.

In similitudinem Primogenitæ
Dei Patris numen cole.

DEi templum mundus hic vniuersus, cuius Sacrarium sit cælum, vt ait Philo lib. 2. de Monarch. Totus ergo mundus sit nobis loco magni ac magnifici templi, in quo vnum & trinum Deum, qui Pater noster in cælis est, colamus & adoremus. Præit MARIA, nos sequamur. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum*, qui Conditor noster est, & simul Genitor. Gaudet hoc nomine, gaudet hoc titulo Creator, cùm dixerit Moyses: *Numquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creauit te?* Deut. 32, 6

Ad Maria exemplum colat Deum Patrem omnis creatura.

Præit MARIA, sequitur MARIAM Cyrillus libro 11. in Leuiticum. *Nomen Patris grande mysterium est, & nomen Matris arcana reuerentia est. Pater tibi Deus secundùm spiritum dicitur. Mater Ierusalem cælestis est: Propheticis & Apostolicis hoc disce testimoniis. Hoc ipsum Moyses scripsit in Cantico. Nónne hic ipse est Pater tuus,* Deut. 32, 6

Galat.4,26 *qui acquisiuit te, & possedit te? Apostolus vero dicit de Ierusalem cælesti, quia libera est, quæ est mater nostra.* Primò ergo tibi Pater Deus est, *qui genuit spiritum tuum,* Isai.1,2. *qui & dicit: Filios genui, & exaltaui. Sed & Paulus* Heb.12,9. *Apostolus dicit: Obtemperemus Patri Spirituum, & viuemus.*

Præeuntem quoque MARIAM sequitur Augustinus lib.59. Homiliarum, Homil.42. *Inuenimus Patrem in cælis, attendamus quemadmodum viuamus in terris: sic enim debet viuere qui talem inuenit Patrem, vt dignus sit venire ad hereditatem. Dicimus autem communiter: Pater noster. Quanta dignatio! Hoc dicit Imperator, hoc dicit mendicus, hoc dicit seruus, hoc dicit Dominus.* Quod amplius est, sic orat & adorat Primogenita Dei MARIA, & cum illa omnis humana creatura, memor Creatoris sui: in templo enim Dei summi, cuius sacrarium est cælum, recitat & clamat:

PATER NOSTER, QVI ES IN CAELIS.

AT-

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

INueſtigabilem Conditoris tui ſapientiam meditare, vt ſimul cum Propheta dicas: Mirabilis facta eſt ſcientia Pſ. 138, 6. *tua ex me. Attende itaque tibi ipſi, vt Deo ſimul attendas.* Hæc Baſilius Serm. in verba Moyſis, *Attende tibi ipſi.*

Attende Deo, qui PATER in cælis eſt: attende tibi ipſi, tanti Patris in terris proles. Reſpice, & fac ſecundùm exemplum Primogenitæ Dei MARIAE. *Doctrix enim eſt diſciplinæ Dei, & electrix operum illius.* Et quidem in hunc eumdem finem elegit eam, & prælegit eam Deus, vt Magiſtra noſtra ſit: cuius magiſterio doctus Iuſtinianus cap. 10. de Contemptu mundi clamat: *Pater noſter, qui es in cælis. quæ oratio fiducialiter pronuntiatur ab omnibus credentibus, adeò vt nullus vereatur vocare Patrem Deum. Etenim quid maius, quídve excellentius prærogari hominibus potuit, quàm vt fierent Dij, atque Excelſi filij?* Sap. 8, 4. Mirabilis excellentia. *Videte qualem charitatem dedit* 1. Ioa. 3, 1. *nobis Pater, vt filij Dei nominemur & ſimus.* Ne tantus titulus inanis ſit, præmiſerat D. Ioannes: *Si ſcitis quoniam iuſtus eſt, ſcitote quoniam & omnis qui fa-* 1. Ioa. 2, 29

cit iustitiam, ex ipso natus est. Natus ex Deo, virtute bonorum operum vel ipsi Dei Vnigenito conformis est, vt ait Cyrillus lib. 11. in Ioan. cap. 24. *Ex limo & terra sumus, sed qualitate operum ac fide conformitatem Christi assequimur.* Quod vt ritè ac recte fiat, *assiduitas variat picturam.*

Eccli. 38, 28.

Matth. 6, 10. SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

Sit in tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, electæ ad colendum Deum Patrem, & sanctum nomen eius.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide sanctificatum in cælo nomen meum.

MARIA DEO PATRI:
Sanctificetur nomen tuum.

IMAGO SECVNDA EXPLICATA.

Primam in notione & laudatione nominis sui voluit Mariam Deus.

CREATVRA, quemadmodum lib. 2. de Genesi ad litteram cap. 8. monet Augustinus, *priùs erat in Verbo Dei secundùm genitam sapientiam : deinde facta est in creatura spirituali, hoc est, in cognitione Angelorum secundùm creatam in illis sapientiam ; deinde in genere proprio.* Ergo Primogenita Dei filia, quæ in diuina idea erat, nunc exhibetur in cognitione Angelorum, quos in cælo Deus condidit ; & eorum erga se obedientiam experiri statuens, intimauit, vt numen Creatoris etiam post assumptam humanitatem colerent, & humiliter adorarent. Restitit imperanti Deo Lucifer, cui adhæserunt spiritus perduelles, eorumque impudentiam zelator diuini nominis Michaël retudit ac fregit hac vna voce : *Quis vt Deus?*

Certabatur de gloria nominis Dei, & in eo quidem certamine præcessit & simul excessit Angelos omnes MARIA, cui Christus apud S. Birgittam libro 1. Reuelat. cap. 10. dicit : *Tu radiasti super omnes cælos, lux tua & serenitas tua excellit omnes Angelos.* Ad excellentiam hanc vocat cælestis Pater filiam suam, cùm

cùm ait: *Audi filia, & vide sanctificatum in cælo nomen meum.* Filia videt, audit, & simul orat, *Sanctificetur nomen tuum.* Prælucebat iam in spiritali creatura MARIA, & præfulgebat in cognitione Angelorum, ac pariter præcinebat: *Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius.* Angelis iniunxit Deus, vt Primogenitum suum ex femina aliquando nasciturum colerent & adorarent. Negauit Lucifer cultum, exhibuit Michaël in consortio & comitatu MARIAE, quæ Primogenita ante omnem creaturam diuini nominis veneratione præit, sanctificatione præcedit. Associemur ergo Angelis, adiungamur & MARIAE, quæ tota Angelica clamat:

Luc. 1, 49.

ADORATIO.

Ps. 94, 6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

In similitudinem Primogenitæ Dei Patris cole nomen.

Adeius exemplum creatura nomen Dei Patris veneretur.

SAcrarium, in quo sublime numen & nomen Creatoris Dei honoratum est, cælum exstitit, & quidem excelsos & sublimes cultores sui diuina postulat gloria. Hinc factum, vt cùm MARIA immaculata cantauit, *Fecit mihi magna qui potens est, &*

Luc. 1, 49.

sanctum

sanctum nomen eius, in excelsis montanis esse describatur; vbi & illud pro diuini nominis sanctificatione addidit: *Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.* Luc. 1, 51. superbos scilicet angelos, qui suo Conditori dare gloriam recusarunt. Venite ergo, ascendamus mente in cælum, adoremus, & cum MARIA procidamus ante Deum, vt sanctum eius nomen extollamus. Dicat, reclamet, acclamet vnusquisque, *Quis vt Deus* in maiestate sua? *quis vt Deus* in humanitate sua? *Psallam nomini tuo Altissime*, socius factus Angelorum, atque in eorum consortio nomini tuo cantabo: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus Rex cælestis, Deus Pater omnipotens.* Ps. 9, 3.

Quis tantum Regem non colat? Quis tantum Patrem non adoret? Discamus præstare cultum & reuerentiam diuinam, ex Angelis Dei, & Angelorum Regina, cuius anima sublimis se totam in Dei laudes effundebat, & resoluebat. *Magnificat*, inquit, *anima mea Dominum.* Luc. 1, 47. Cùm edidit cantum MARIA, satis ostendit, quàm insignis esset & sublimis in sanctificatione nominis serenissimi Dei. Deus tunc temporis ita innotuit, vt adhuc in vtero clausus

Ioannes, cæcus, mutus & surdus, gloriam æterni Patris auscultaret, loqueretur, contemplâretur. Cæcutiebat iam præ senectute Elisabetha, & tamen sanis oculis ex ore MARIAE claram Dei percepit notitiam: & mutus coniux nouit didicitque canere, & Luc.1, 68. cecinit; *Benedictus Dominus Deus Israël.* Ad hunc ergo cultum Mariana institutione formati, & Angelici facti, dicamus:

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, cuius nomen ab Angelis in cælis colitur & adoratur. Attende tibi ipsi, vt cùm eius proles exsistas, in te quoque sanctum fiat, veluti per MARIAM & in MARIA Primogenita Dei Patris sanctificatum est. Cui bono, nisi tuo, hanc facis supplicationem? Audi sanctum Augustinum Serm.de Orat.Dominica: *Cùm rogas vt sanctificetur nomen ipsius, non pro illo rogas, sed pro te: quia rogas, vt quod semper est sanctum, sanctificetur in te, hoc est,*

est, vt sanctum habeatur, nec contemnatur à te. Tibi ergo optas bonum; quia malum tibi est, si contempseris nomen Domini, quod nihil est aliud, quàm contemnere ipsum Deum. Nomen Patris seruatur, custoditur in proli-
bus, in filiis æstimatur, si tamen opera nomini pa-
terno respondeant, veluti Christus monet: *Sic luceat* Matt. 5. 16
*lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bo-
na, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Ac-
cedat Cyrillus in Ioannem lib. 11. cap. 14. *Quemadmo-
dum benè agere non ad nostram, sed ad Dei gloriam de-
bemus (luceat enim, inquit, lux vestra coram homini-
bus, vt videant bona opera vestra, & glorificent Pa-
trem vestrum, qui in cælis est) sic cùm orandi tempus ad-
sit, gloria primò Dei petenda est: hoc enim pacto orare
nos docuit, Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur no-
men tuum.* Hoc ipsum nos docet edocta vel ab ipso
Deo MARIA: sequamur eius doctrinam, vt eius no-
men colamus, cuius regnum concupiscimus. Vna-
quæque creatura id appetit, ad quod nata & condi-
ta est, quemadmodum vniuersitas rerum omnium
contestatur: ergo cùm omnes ex Deo generati si-
mus, & eam propterea nobis indiderit propensio-
nem, vt non ad abiecta declinemus, sed ad sublimia & cælestia feramur, & aspiremus; oportet, ne
degeneres existamus, & præter naturam creatura-

rum procedamus, sed more ipsarum, &, quod amplius est, ad imitationem Filiæ Dei, regnum paternum postulemus.

Matt. 6, 10 ADVENIAT REGNVM TVVM.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE electæ ad Patris nomen honorandum, & eius regnum petendum.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide vacantes in cælo sedes.

MARIA DEO PATRI:
Adveniat regnum tuum.

IMAGO TERTIA EXPLICATA.

PRAEVALVIT Michaël in prælio, & immanem illum draconem, qui cauda sua magnam stellarum partem è sedibus suis abstraxit, è superiis deturbauit. Postquam verò Lucifer, & Luciferi sequaces, è cælo depulsi sunt, sedes eorum vacarunt; quæ ne vacuæ remanerent, condidit homines Deus, vt illas omnes replerent. Nouit hoc mysterium Virgo, nouit prælium, & triumphum, quem pulchro suo carmine celebrauit: *Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Potuisset conditor Deus nouos Angelos creare, maluit tamen humiles homines condere, qui cæli subsellia occuparent. Nec quidem sedes illas tenuissent, nisi filia Dei interuenisset, cui dicit Pater: *Audi filia, & vide vacantes in cælo sedes.* Respondit illa: *Adueniat regnum tuum.* Cùm dignitas in Aula vacat, & pro eius petitione & impetratione accedit Reginæ auctoritas, certa spes affulget felicis exitus. Vacarunt in cælo honores post defectionem proditorum Angelorum; accedit MARIA, accedit cunctorum

Prima ad regnum vocata in illud collirum Maria.

Luc. 1, 51.

ctorum hominum Regina, sedesque vacantes petit; postulat, vt in deserta iam loca fideles homines euehantur.

Non est inanis & irrita postulatio Mariana, cuius meritis exigentibus *illuc ascenderunt tribus Domini, testimonium Israël ad confitendum nomini Domini. Quia illic sederunt sedes in iudicio, sedes super domum Dauid.* Succurrit dictis Birgitta in Angelico Sermone: *Virtus illa, quæ te, ô Virgo desiderabilis, ad suam æternam gloriam creauit, ipsam te glorificauit, quasi coronam tertiam, per quam Angeli rupturas priorum coronarum redintegrari debere cognoscebant.* Sedes, quæ diuini negatione cultus amittuntur, exhibitione honoris Dei, quem MARIA non solùm impendit, sed etiam impendendum docet, acquiruntur. Nouerat itaque Deus, qualis aliquando futurus esset cultus & oratio Mariana, eiusque respectu & intuitu cælestes sedes cultoribus decernebat. Eapropter *à constitutione mundi* cæleste regnum paratum Sanctis & electis suis in vltima sententia expositurus Iudex est, vt nouerint creaturæ humanæ, quàm antiquum sit Deo Patri, earum felicitatem curare, & affectare.

Ps. 121, 4.

Matth. 25, 34.

ADO-

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

In similitudinem Primogenitæ paternum regnum postula.

SImus omnes Mariani, omnes adoremus, & procidamus ante Deum. Cùm necdum in mundo essemus, sedesque vacarent in cælo, de dando nobis regno cogitauit. *Ad eius exemplum regnum Dei Patris quærendum.* *Confiteantur tibi Domine omnia opera tua, & sancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent, & potentiam tuam loquentur. Vt notam faciant filiis hominum potentiam tuam, & gloriam magnificentiæ regni tui. Regnum tuum regnum omnium sæculorum, & dominatio tua in omni generatione & generationem.* Ps. 144, 10. Hoc ipsum regnum est, de quo Christus suis Sanctis dicturus est aliquando: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* Matt. 25, 34. Benè Augustinus lib. 50. Homiliarum, Homil. 43. *Optare, & orare vt veniat regnum Dei, nihil est aliud, quàm optare ab illo, vt dignos nos faciat regno suo, ne fortè, quod absit, veniat, & nobis non veniat. Multis enim non est venturum, quod tamen venturum est eis quibus dicetur: Venite benedicti Patris mei, percipite*

regnum. Quamuis singulis creaturis præscripserit Auctor naturæ, vt in terminos sibi præfixos vergant, ac in fines suos necessariò moueantur; dispensauit, vt interdum ad implendum inane & vacuum præter ordinem sibi datum, mirabiliter cierentur, licet homines terreni sint, & ex se in terram tendant, tamen ad replendas illas sedes, quas vacuas angeli reliquerunt, sursum assumuntur, & assurgunt, vnde conuenienter Agnes ait: *Congaudete mecum, & congratulamini, quia cum his omnibus lucidas sedes accepi.* Accepit meritis & exemplis Mariānis, quibus adducitur Deus, vt ipse præter naturæ conditionem sursum euehat orantes simul, & clamantes:

ADVENIAT REGNVM TVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, qui cæleste tibi regnum ab orbe condito parauit: attende tibi ipsi, vt pro meritis illud possideas, quod pro meritis sibi & nobis Primogenita Dei MARIA postulauit & impetrauit:

trauit : ad cælestia quippe nos vocat sublimis Dei Patris generatio, quemadmodum cap.10. de Contemptu mundi monet Iustinianus. *Per hanc vtique spiritualem generationem, qua omnipotens Pater voluntariè genuit nos verbo veritatis suæ, vt essemus initium aliquod creaturæ eius, magni procul dubio sumus, ad alta tendimus, supernaque desiderantes, cælestis dignitatis generationem seruamus, dedignamurque remunerari paruis, sentientes nos naturali impulsu ad excelsa proficere.* Iacob.1, 18. Cùm terrenũ Adamum & Euam condidit summus Deus, rerum omnium dominatum illis contulit. *Benedixitque illis Deus, & ait: Crescite, & multiplicamini, & replete terram, & subiicite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersis animantibus, quæ mouentur super terram.* Gen.1,28. Largitus est Deus homini quidquid sub cælo erat, & quidem ante omnem orationem ac petitionem ipsius, vt omnes suas preces eò dirigeret, vbi Deus sibi & filiis regnum paratum habet. Hoc inprimis quærendum. *Quærite primùm regnum Dei, & iustitiam eius.* Matt.6,33 Hoc inprimis petendum est & postulandum, quod sibi & nobis MARIA precatur, mundialium immemor rerum, memor diuinarum & cælestium, quarum impetratio pendet ex obseruatione voluntatis Dei Creatoris. Quid æquius, quídve iustius esse queat, quàm vt pro-

les placitum paternum præstet, & exequatur? Hoc natura ipsa docet, & monet, & quidem sine præmio aut remuneratione, ad honorem Patri præstandum vltrò inducit. Deus autem Pater ad id quod naturæ lege teneris, inuitat, & allicit mercede proposita, si diuinæ eius voluntati obtemperes.

Matt. 6, 10 FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN CAELO ET IN TERRA.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, regnum Dei Patris petentis, & voluntati eius obtemperantis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide mandatum primo homini datum.

MARIA DEO PATRI:
Fiat voluntas tua, ſicut in cælo, et in terra.

IMAGO QVARTA EXPLICATA.

CONDIDIT homines Deus, vt supernos gloriæ thronos, quos angeli deseruerant, occuparent. Amiserant sedes gloriæ, qui facti Deo hostes, salutare mandatum violauerunt. Iactura, quam inobedientia induxerat, instauranda erat per humanam subiectionem. Deus propterea statim post creationem quamdam legem Adæ, humani generis capiti, & simul membris eius ac posteris, sub pœna mortis custodiendam promulgauit. *Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, vt operaretur & custodiret illum. Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Admonet Deus Pater filiam suam Primogenitam constitutam in proprio genere, quod est humanum, *Audi filia, & vide mandatum primo homini datum.* Filia mea es, & filia Adæ: mea per gratiam soboles, per carnem iam in semine Adæ proles: memor esto mei, memor voluntatis meæ, ne degeneres. Occurrit Deo Patri MARIA: *Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra.*

Prima in voluntatis diuinæ obseruatione Maria.

Gen. 2, 15.

Quàm

Quàm ingenitâ & innata voluntas Dei fuerit semper MARIAE, vel ex hoc intelligi potest, quòd libro 1. Reuelationum, cap. 1. dixerit Birgittæ Christus: *Præpone voluntatem meam voluntati tuæ, quia mater mea, Domina tua, à principio vsque ad finem numquam aliud voluit nisi quod ego.* Consonant benè IESVS CHRISTVS, & MARIA. CHRISTVS, dum ait:
Ps. 39,8. *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam, Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* MARIA, dum dicit Patri, *Fiat voluntas tua.*
Isai. 62,4. Hæc filia, cui Deus dicit per Isaiam: *Vocaberis Voluntas mea in ea.* Vnusquisque suum nomen perpetuò retinet: & si Deus illud imponit, æternum ac sempiternum est. Hoc igitur nomen, *Voluntas mea in ea* erit in ea perpetuũ, erit æternum, vt licet communi omnium præcepto MARIA subiaceat, ab eius violatione præseruetur. Communis lex naturæ est, vt omnia elementa effectus suos producant: sub qua lege ignis etiam ille tenebatur & comprehendebatur, qui tres pueros in fornace Babylonis non læsit; nec dubium, quin & ipsi sacri pueri tenerentur ea lege, vt ab igne læderentur, nisi diuinitus fuissent erepti. Commune decretum est, vt esca ex prohibita arbore sumpta, Adamo & posteris noceat: nocebit & MARIAE filiæ Adæ, nisi diuinitus illa euadat;

dat; euadet tamen, quæ nos inuitat, vt cultores Dei eiusque voluntatis existamus.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps.94.6.

In similitudinem Primogenitæ, venerare Dei Patris voluntatem.

TEmplum Dei mundus hic vniuersus est, in quod templum sui cultum induxit Deus, cùm temperare sibi & abstinere à prohibito fructu Adamum & posteros iussit. Dedicatum hoc templum est, cùm in statu innocentiæ Deus beneplacitum suum indicauit & intimauit. Vna vox cunctorum erat, vnum naturæ votum: *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.* Omnes vno naturæ sensu consensuque dicebant: *Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra.* Hoc est, vt ait Augustinus: *Quomodo tibi seruierunt Angeli in cælo, & nos tibi seruiamus in terra. Angeli autem ipsius sancti obediunt illi, non illum offendunt, sed faciunt iussa, amando Deum. Hoc ergo oramus, vt nos præceptum Dei cum charitate faciamus.*

Ad eius exemplum Regnum Dei obedientiâ acquirendum.

Pulchra petitio, & simul fortis munitio contra diabolici serpentis insultus, vt testatur Cyprianus,

quem lib.4.contra Epistolam Pelagiani, cap.9. idem Augustinus allegat: *Addimus quoque & dicimus, Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra, non vt Deus faciat quod vult, sed vt nos facere possimus quod Deus vult. Nam Deo quis obsistit, quò minùs faciat quod vult? sed quia nobis à diabolo obsistitur, quò minùs per omnia noster animus atque actus Deo obsequatur, oramus & petimus, vt fiat in nobis voluntas Dei.* Hæc igitur congrua postulatio, hæc totius naturæ oratio, hoc solemne votum immaculatæ MARIAE, quæ non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex voluntate Dei nata est.

FIAT VOLVNTAS TVA, SICVT IN CAELO ET IN TERRA.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, cuius voluntas seruatur & impletur in cælesti regno & imperio: attende tibi ipsi; more cælesti; audi, & adhære disciplinæ Patris tui, sicut Primogenita Dei & simul filia Adæ

MARIA

MARIA auſcultauit & adhæſit. Benè & ſatis opportunè cap. 10. de Contemptu mundi aduertit Iuſtinianus: *Cùm Dei perficimus voluntatem, cùm diuinam in nobis per virtutum ſtudia cuſtodimus imaginem, rectiſſimè filij Excelſi ſumus.* Pater noſter cæleſtis *voluntariè genuit nos verbo veritatis, vt ſimus initium aliquod creaturæ eius:* & hinc fit, vt diuinæ eius voluntatis adoptione, dignitatem filiorum eius habuerimus. Fit præterea, vt quoties oramus, *Fiat voluntas tua, ſicut in cælo & in terra*, filiationem eius, in qua Dei forma, imago & ſimilitudo conſiſtit, ratam & firmam in nobis ſeruare poſtulemus. Si quis autem benè attendat, cùm ſic poſtulat, terram ſimul & cælum eſſe deprehendet apud ſe, vbi voluntas Patris impleatur, cùm lib. 4. contra Epiſtolam Pelagianorum cap. 9. loquatur in hæc verba Auguſtinus: *Fieri petimus voluntatem Dei in cælo & in terra, quod vtrumque ad conſummationem noſtræ incolumitatis pertinet, & ſalutis. Nam cùm corpus è terra, & ſpiritum poſſideamus è cælo; ipſi terra & cælum ſumus, & in vtroque, id eſt in corpore & ſpiritu, vt Dei voluntas fiat oramus.* Et quidem vt noſtris omnium votis reſpondeat præfata oratio, Mariana tota ſit. Sit & perfecta obſeruatio, ne quis nitatur in vetitum, & in negata feratur. Atque hoc eſt quod S. Paulus Romanis tamquam rem maximè Iacob. 1, 18.

ad ſalutem neceſſariam tam ſedulò inculcat dicens:

Rom. 12,1 *Obſecro itaque vos fratres per miſericordiam Dei*, &c. *vt probetis quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta*, id eſt vt primò bene, mox meliùs, ac demum perfectiſſimè, ſanctiſſimam Dei voluntatem in omnibus cognoſcere & complere ſtudeamus: hæc enim Dei voluntas regula eſt, menſura, fons & origo omnis virtutis & ſanctitatis, cui proinde noſtra voluntas planè conformanda eſt, ſi ſancti & perfecti eſſe velimus.

Matt. 6,11 PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE filiæ Euæ, ſeruantis Dei voluntatem, & panem vitæ affectantis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide ne pomum carnis, sed panem vitæ.

MARIA DEO PATRI:
Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

IMAGO QVINTA EXPLICATA.

HOSTIS felicitatis humanæ ferre minimè potuit, vt humiles homines ad honores, quos ipse in cælo perdiderat, vocarentur; ac proinde induxit Adamum & Euam, vt datum sibi præceptum infringerent, & oblatas sedes amitterent. *Sed & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus vt non comederetis de ligno paradisi? Cui respondit mulier: De fructu lignorum, quæ sunt in paradiso, vescimur: de fructu verò ligni, quod est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem: Nequaquam morte moriemini. Scit enim Deus, quòd in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut dij, scientes bonum & malum. Vidit igitur mulier, quòd bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque viro suo, & comedit.* Comedit vterque pomum, & panem Angelorum vterque amisit. Quis autem sit iste panis, definit in Declamatione Bernardus: *Panis animæ*

Prima in redemptione, & in communione Maria

Gen. 3, 1.

animæ nostræ iustitia est, & soli beati qui esuriunt illum. Beata igitur immaculata MARIA, cui Deus Pater dicit, *Audi filia, & vide, ne pomum capias, sed panem vitæ.* Respondit esuriens filia, cuius naturæ necessitas, extremaque esuries loquitur: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.*

Reclamat intus conscientia, cùm quis delinquit in Deum: & cùm Adamus & Eua cibum prohibitum sumerent, reclamauit tunc temporis quodam modo MARIAE spiritus, ne fides fallaci serpenti haberetur: instabat, & vrgebat, vt panis vitæ cibo mortis præferretur; nihil profuit Mariana reclamatio, imò potiùs reclamantem Dei filiam naturæ iure secum Adamus & Eua in perniciem attulissent, nisi gratia succurrisset. Iure teneri, debere est. Tenebatur quidem iure, sed non communi iniuria MARIA. Hinc Bernardus de verbis Apocalypsis: *Crudelis Eua, per quam serpens antiquus pestiferum etiam ipsi viro virus infudit; sed fidelis* MARIA, *quæ salutis antidotum & viris & mulieribus propinauit: illa enim ministra seductionis, hæc propitiationis: illa suggessit prævaricationem, hæc iniecit redemptionem.* Accipit à patre proles alimentum suum, à quo & similitudinem ducit. Accepit igitur panem vitæ à Deo & Patre suo MARIA. Quotquot deficiunt, genimina viperarum fiunt; nec iam à diuino

Patre,

Patre, sed à serpente communicatum sibi cibum capiunt. Hinc dolor, hinc lacrymæ.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Ps. 94. 6.

Ecce, à Deo & eius Primogenita defecimus.

AVgustinus in suis Meditationibus dolens & lugens exclamat: *Quàm durus & dirus casus ille! Manducabat tunc homo panem Angelorum, quem nunc esurit.* Heu! heu! Deum iustitiæ nostræ, & simul vitalem panem amisimus. Tanti stetit primum pomum, quod accepit à serpente primus homo, vt se & suam posteritatem ad summam miseriam redegerit. Depauperauit ita se ac posteros suos, vt ne quidem panis frustum in tota eius familia reliquum foret. Inuentus est hic panis iam demessus, & maturus, confirmans cor virgineum, apud solam immaculatam MARIAM. Maius hoc miraculum est, quàm illud cuius meminit Scriptura, cùm tempore famis extremæ Deus per feminam prouidit de pane, quo Elias aleretur, ne periret. 3. Reg. 17. 15.

Iactura humani generis.

Periisset quidem MARIA, nisi prouidisset Deus

de pane, quo & ipsa confirmaretur, & genus humanum reficeretur ac restauraretur. Quem habet MARIA panem, nos amisimus: habet illa, quæ Deum auctorem vitæ præcolit & adorat; nos amisimus, qui panem Angelorum mortis pabulo posthabuimus. *Ploremus coram Domino, qui fecit nos.* Ploremus coram immaculata MARIA, quæ tenens in manu panem, præuenit Ieremiam, dum dicit: *In animabus nostris afferebamus panem nobis, à facie gladij in deserto.* Accedit Bernardus, & ipse quidem Marianus, Serm. 1. Omnium Sanctorum: *Unde nobis animarum panis in deserta terra, in loco hororis & vastæ solitudinis? Unde nobis sub cælo spiritualis cibus, vbi nihil est nisi labor, & dolor, & afflictio spiritus? Scio qui dixerit: Petite, & accipietis.*

Psal. 1. 6.

Thren. 5. 9

Ioan. 16. 24.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Primogenita ante redemptam creaturam immaculata MARIA.

NOn solùm ante omnem rem creatam, sed etiam ante omnem redemptam creaturam Primogenita MARIA consideranda est. Et quidem sanctus Bernardinus Senensis Serm. 51. cap. 3. PRIMOGE-

MOGENITAM Redemptoris eam nuncupauit. Nisi Primogenitam Redemptoris eam sanctus Ildephonsus recognoscceret, non sic oraret lib. de Virginitate cap.52. *Concedas mihi tibi famulari; & Domino: illi sicut Redemptori meo, tibi sicut operi redemptionis meæ; quod enim in mea redemptione est operatus, in tuæ personæ veritate formauit.* Cùm ergo S. Thomas 3. part. quæst.83. art.2. asserat, *Fructu Dominicæ passionis quotidie indigemus: vnde & Dominus nos petere docet Luc.11. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie:* consequens est, vt illo eodem die, quo primus homo deliquit, & Christus notauit lignum, damna ligni vt solueret, Dominicæ passionis fructu MARIA indigeret, & vt staret, illum perciperet. Nos itaque cùm in Adamo essemus, pabulum mortis gustauimus: immaculata MARIA cibum vitæ prælibauit, & spiritalem eius effectum sortita & experta est.

Quòd si passionis sacræ fructus resplendet in Eucharistia, & eius effectus est, vt anima in statu gratiæ perseueret; tribuendum est Eucharistiæ, vt virtute eius MARIA in gratia semel recepta permaneret. Christus quidem Agnus est immolatus, & *occisus ab origine mundi*, vt ait Ioannes. Immolabatur ab origine mundi, non solùm in cruce, sed etiam in altari; & vtriusque sacrificij virtus in MARIAM præ- Apoc.13,8

seruatam & conseruatam in statu gratiæ deriuabatur. *Primum mandatum*, vt ait Basilius Serm.1. de Ieiunio, *accepit Adam: De ligno sciendi bonum & malum* Gen.2,17. *non manducabis. Non manducabis autem, ieiunium est, & legis institutionis initium.* Comedit itaque Adamus, & legem ieiunij violauit; violauit tota posteritas eius, quæ propter fractum ieiunium cælesti se pane priuauit: vnde & nunc ieiunus homo de cælesti pane communicat. Sola tunc ieiunauit à culpa originali MARIA, quæ digna inuenta est, vt panem è cælo delapsum acciperet, & simul suo tempore conciperet: inuenta digna est, vt manducaret panem Angelorum, & quidem more ipsorum qui ab omni culpa ieiuni, panem vitæ degustarunt.

Hæc communio prima est, quam prima & primogenita filiarum Dei immaculata MARIA sumpsit, cùm loco prohibiti pomi, cælestem prægustauit panem, cuius illa virtus est, vt cor humanum confirmet: quem quidem panem si gustasset primus homo, nec cecidisset, nec post lapsum dolens dixisset: Ps.101,5. *Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Adiungamus opportunum D.Gregorij commentarium. *Panem in paradiso primus homo habuit conditus, quamdiu inconcusso mentis vestigio Conditoris sui præcepta seruauit. Panis autem fuit diuinæ visionis*

visionis delectatio, verbi Dei satietas, intimæ quietis gaudium, lucis inaccessibilis splendor, sapientiæ refectio, Angelorum societas, amor Dei, iubilum spiritus, contemplationis suauitas, securitas mentis, præsentia Creatoris. Quem panem tunc profectò perdidit, cùm serpentis suggestioni consensit. Concludit tandem: *Sequatur ergo obliuionem commemoratio, & esuriem refectio comitetur; vt panem illum, qui de cælo descendit, manducantes, & pœnam euadamus mortis perpetuæ, & vitæ participemus æternæ, sicut Dominus ait in Euangelio: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum.* Ioan. 6, 52.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, qui verum panem mittit de cælo: attende tibi ipsi, ne cælesti pane priueris, sed ligno vitæ fruaris, de quo Apocalypsis 2, 7. *Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei.* Vincenti datur; & quidem, teste Augustino lib. de Vera religione, cap. 45. *inuicti esse volumus, & rectè: hoc enim habet animi nostri natura post Deum, à quo ad*

imaginem eius factus est homo; sed eius erunt præcepta seruanda, quibus seruatis, nemo nos vinceret. Inuicta propterea MARIA, quia præceptum Dei seruauit, & de serpente triumphauit. In hoc signo vinces. Vinces serpentem, atque proditores sensus, qui contra Euam in Paradiso rebellarunt. Conspirarunt cum serpente oculi, qui pulchrum esse pomum iudicarent: coniurauit auditus cum oculis, quatenus percepit vocem deceptoris: defecit tactus, quatenus apprehendit prohibitum cibum: & gustus peccauit, delinitus dulcedine fructus. In hoc igitur signo vinces communem hostem, carnem & eius rebelles sensus.

Matt. 6. 12 DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, filiæ Euæ, panem vitæ gustantis, & simul periclitantis.

Respice, & fac secundum exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide debita naturæ tuæ. Evasisti.

MARIA DEO PATRI:
Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

IMAGO SEXTA EXPLICATA.

CECIDERVNT cadauere toto Adamus & Eua: lubricus serpens est, lingua eius fallax & lubrica. *Lingua fallax non amat veritatem, & os lubricum operatur ruinas.* Lubricum os serpentis aperuit peccati viam, quam ingressus labilis Adam, traxit secum totum humanum genus: ruit ille, corruit illud. Erat filia Dei in lubrico, cui Deus Pater occurrit, *Audi filia, & vide debita naturæ tuæ. Euasisti.* Deus Pater illam tenuit, ne ruinam pateretur, quæ iam periclitabatur. MARIA non naturâ, gratiâ stetit, quæ dicit: *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Ambrosius lib. 6. de Sacramentis, cap. 4. explicans hunc locum, ait: *Habuisti pecuniam, cum qua diues nascereris. Diues eras, ad imaginem & similitudinem Dei factus: perdidisti quod habebas, hoc est humilitatem; dum arrogantiam desideras vendicare, perdidisti pecuniam, sicut Adam nudus es factus: accepisti a diabolo debitum, quod non erat necessarium.* Adamus quidem & Eua, ac simul posteri omnes, peccati debitum acceperunt: debitum naturæ solùm contraxit, non cul-

Prima auxilio gratia prædita Maria. Prov. 26, 28.

pæ, MARIA; & hoc à primo parente, cuius filia erat, susceperit. Accepit debitum, incurrit periculum, cùm Adamus in lubrico eam constituit.

Verè Esther MARIA est, quæ dicit in oratione sua: Esth.14,3. *Domine mi, qui Rex noster es solus, adiuua me solitariam.* Et quidem *Deus in medio eius, non commouebitur; adiuuabit eam Deus manè diluculo.* Benè Esther MARIA est, cuius causâ Deus spiritum suum in mansuetudinem vertit, festinansque exiluit de solio suo, & sustentans in vlnis suis, donec rediret ad se, his verbis blandiebatur: Esth.15,12. *Quid habes Esther? noli metuere. Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Non comprehendit lex eam, quæ in periculo solùm casus & ruinæ fuit, sed non cecidit; passa est discrimen, non crimen. Verè Esther MARIA est, cui dixit diuinus Assuerus: *Quæ est petitio tua Esther, vt detur tibi? & quid vis fieri?* Respondet illa: *Si inueni gratiam in oculis tuis, ô Rex, & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo, & populum meum pro quo obsecro.* Postulat MARIA vitam, quæ communi necessitati subiacebat. Et quidem vita subiecta necessitati debetur, & ab hoc debito cupit se liberam esse MARIA. Cant.8,5. Factum puta. *Sub arbore malo suscitauite: ibi est corrupta mater tua, ibi violata est genitrix tua.* Filius Dei nec crimen nec discrimen passus est, filia

Dei

Dei MARIA discrimen subiit primi parentis, & tota eorum posteritas crimen pariter incurrerunt, quorum Aduocata MARIA fuit, & orauit: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Etenim, testante Bernardo Serm. de Verbis Apocalypsis, *debitricem se fecit* immaculata MARIA, vt pro debitoribus oraret, & orare doceret pro venia.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Psal. 94, 6.

In similitudinem Adami & Euæ cecidimus, stetit PRIMOGENITA Dei.

Ploremus coram Domino qui fecit nos, & nos in Adamo & Euæ semine culpa originalis infecit. *Ruina generis humani.* Cadauere toto ceciderunt Adamus & Eua; *ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem, expulsi sunt, & non potuerunt stare*, & in ipsis nos peccando expulsi sumus, & stare minimè potuimus. *Solummodò*, ait Salomon, *hoc inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit quæstionibus. Quis talis vt sapiens est? & quis cognouit solutionem verbi?* Sapiens ergo Damianus, qui memor nostræ miseriæ, & simul Psal. 35, 13. Eccles. 7, 30.

mul felicitatis immaculatæ MARIAE, Serm. de Assumptione ait: *In meridiano lumine primus ille parens creatus est, factus ad imaginem conditoris. Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram: sed ille, tanti priuilegij dignitate reiecta, à potestate spiritus, falsa promissione delinitus inhæsit, & secum posteritatem suam æternæ morti destinauit, & tenebræ ab illa hora factæ sunt super terram vsque ad Virginem.* Vsque ad Virginem, quæ numquam in tenebris fuit, sed semper in luce. Vsque ad Virginem, quæ passa non est communem ruinam.

Scribit itaque Hieronymus in Epist. ad Marcell. ante ortum Asellæ sanctissimæ puellæ, in somnis eius patri descriptam filiam & ostensam fuisse. *In phiala*, inquit, *nitentis vitri, & omni speculo purioris patri tradatur per quietem.* Erat Dei filia MARIA; in vasis fictilibus Adami simul & Euæ nitebant vasa, & splendebant in statu iustitiæ & innocentiæ, cùm Deus ab opere, quod patrarat, requieuit. In phiala nitentis vitri, & omni speculo purioris, per quietem offert se Deo Patri MARIA, quæ cadente phiala, ipsa non cecidit, sed Dei beneficio stetit. Cùm rebellem & perduellem Core, omnemque eius substantiam terra deuorasset, & vorax ignis absorbuisset, *factum est grande miraculum, vt Core pereunte, filij eius non perirent.*

Num. 26, 11.

rent. Magis mirabile hoc est, vt Adamo pereunte, & tota posteritate ruente, vnica ipsius filia salua & incolumis euaderet, cùm summus Deus grande miraculum illud patraret. Haud dubiè proles Core in summo discrimine erant, vt cum parente absumerentur & absorberentur: similiter filia Adæ MARIA in extremo periculo fuit, vt eamdem cum patre suo ruinam mortemque pateretur; cuius discriminis memor, orat illa, & nos quoque criminis nostri memores orare oportet:

DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Chrysostomus Homil. de Orat. Dominicâ: *Quæ sunt ista debita? Fortè cautionum debita. Fortè aliquid debemus Deo. Quid debemus Deo, nisi imaginem & similitudinem eius seruare illæsam?* Hoc debitum immaculatæ Mariæ decens & congruum est. *Sunt alia debita quæ debemus Deo. Peccauimus illi grauiter, iniustè egimus, iniquitatem fecimus. Aut quis castum se gloriatur habere cor, aut mundum se esse à peccatis? Si dixerimus,* 1. Ioan. 1, 8. *quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ergo ista sunt debita, quia non est sine peccato, nec infans vnius diei natus super terram. Nam quomodo potest esse mundus de immundo conceptus semi-* Iob 14, 4.

ne? quia in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis mater in vtero nos aluit. Ieiuna ab hoc cibo, ab hoc debito libera, ab hoc peccato immunis extitit Virgo MARIA: non habuit debitum criminis, habuit discriminis occasionem.

Debita nostra tria sunt, nempe naturæ, culpæ, & pœnæ, pro quibus Euæ Aduocata MARIA orat, vnam cum illa gerens personam: hæc enim lex est, vt aduocatus & cliens eamdem personam agant. Cùm serpens primum hominem ad peccandum inclinaret, & in lapsum prona natura foret, in discrimine, non in crimine illa erat proxima ruinæ & quasi obstricta iam lapsui, cùm Deus accurrit, apprehendit & tenuit filiam ne corrueret. Vertebatur iam phiala, vertebatur iam natura, cùm gratia redemptionis affiante, MARIA liberata est, ne perueretur. Proxima ruinæ fuit, & huic obstricta debito, quod culpam necdum patratam in decliui natura præcessit. Naturam sic labilem habuisse, non cedit in pœnam immaculatæ MARIAE, quandoquidem adhuc culpa patrata non erat, vnde pœna originem habet: redundat potiùs in maiorem Virginis gloriam, & simul victoriam, quæ in natura fragili splendet. Haud dubiè virginitas magis gloriosa apparet; & est in nostra natura fragili, quàm in

in ſecura Angelorum conditione, vel ex eo maximè, quòd caro humana de ſe in caſum vergat, quem corporis expers Angelus nec timet, nec timere poteſt. Timuit caſum natura MARIAE, vnde de conceptu immaculato agens Damaſcenus, Orat. 1. de Natiuitate ait: *Etenim natura gratiæ cedit, ac tremula fiat, progredi non ſuſtinens.*

Pulchrum debitum, quòd in maiorem gloriam Redemptoris, & honorem Redemptæ Virginis cedit. Cedit quoque in vtilitatem noſtram, quibus non ſolùm labilem, ſed etiam lapſum, pœniſque variis ſubiectam naturam Adamus dedit. Dedit labilem naturam, ſed ante omne peccatum intemeratæ MARIAE: nobis verò poſt culpam, vt naturæ in malum propenſio pœna eſſet. Quàm vtilis nobis ſit præſeruata ſic MARIA, vel ex hoc intelligi poteſt, quòd Sermone 61. S. Bernardinus affirmat: MARIA *ſola per multa millia annorum, antequam naſceretur, primò & principaliter Adam & Euam præſeruauit in eſſe. Cõſtat nempe, quòd ex propria tranſgreſſione Adam & Eua non ſolùm mortem, ſed & annihilationis exterminium meruerunt, & diuina vltio, quæ perſonarum acceptionem ignorat, ſicut nec culpam Angelicam, ſic nec humanam dimiſiſſet impunem, ſed propter præcipuam reuerentiam, & ſingulariſſimam deuotionem, quam habebat ad Virginem, præſeruauit.*

AT-

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, qui te creauit & genuit: proles tamen facta Adæ, maiestatem Dei Patris ac Creatoris offendisti. Attende tibi ipsi, ac miseriam tuam expende, dole, & plora, te Marianum non fuisse, sed decidisse ac corruisse. Attende iustitiam Dei, punientem Adamum & Euam; misericordiam Dei, MARIAM immaculatam præuenientem. Satis benè Augustinus lib.3.de Libero arbitr.post med. *Cùm primi homines peccauissent, & in errorem, & ruinam, & in mortem præcipitati sunt; rerum Moderatori summo placuit iustissimè, vt in ortu hominis appareret iustitia punientis, & in prouectu misericordia liberantis.* Ritè ac rectè tempore casus communis, non parua sed prouecta MARIA describitur, in qua non iustitia punientis, sed misericordia liberantis elucet. Decreuimus in Adamo, in Christo crescimus, cùm cap.4,15. scribat ad Ephesios Apostolus: *Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput*

put Christus: ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundùm operationem in mensuram vniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate. Huius enim corporis politici, de quo ibi agit Apostolus, caput est Christus, corpus ipsum Ecclesia, membra sunt singuli fideles, iunctura est mutua fidelium vnio atque communicatio, anima est fides & charitas, spiritus vitales & animales sunt gratiæ præuenientes & excitantes; quæ à cerebro, id est à Christo, descendunt, & singulis membris, id est fidelibus, adspirantur. Charitas enim quasi anima facit nos crescere in Christo, vt crescente charitate, crescat totus homo in Christo; & singulis hoc modo in fide & charitate crescentibus, crescat totum Ecclesiæ corpus. Videte ergo, inquit, vt vnionem mutuam studiosè colatis, seruetis, augeatis, vt per eam spiritus Christi & Ecclesiæ participes fiatis, crescatisque in fide & charitate; itaque singulis crescentibus, tota Ecclesia crescat & augeatur atque perficiatur. Magnitudo enim, profectus, incrementum, & perfectio cuiusque fidelis, ac consequenter totius Ecclesiæ, sita est in profectu, incremento, & perfectione fidei & charitatis, & consequenter aliarum virtutum quæ charitatem comitantur; ita vt, quantum in actibus

fidei & charitatis, & consequenter in earumdem habitibus quisque fidelis proficit, tantum crescat illius magnitudo spiritalis : ac quantum in iisdem crescunt omnes fideles, tantum crescat & perficiatur totius Ecclesiæ magnitudo. Pertinet huc quod aduertit Cyrillus lib. 12. in Leuiticum : *Peccatum hominem paruum facit & exiguum, virtus eminentem præstat & magnum. Sicut enim ægritudo corporis exiguum & exile facit corpus hominis, sanitas verò lætum reddit & validum : ita intelligi, quia & animam quidem ægritudo peccati humilem facit & paruum, sanitas verò hominis, & virtutis opera magnam faciunt eam & eminentem ; & quantò magis in virtutibus crescit, tantò proceriorem reddit magnitudinem sui.* Signum magnum apparuit in cælis ; apparuit in paradiso magna sine vlla culpa MARIA primogenita Dei filia.

Mat. 6, 13. ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM, SED LIBERA NOS A MALO.

Sit in Tabul. mentis imago Primogenitæ MARIAE filiæ Euæ ; discrimen superantis, & caput serpentis conterentis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide miserum hominum exilium.

MARIA DEO PATRI.
Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à malo, Amen.

IMAGO SEPTIMA EXPLICATA.

Prima de serpente triumphauit Maria triumphatrix.

EXPVLIT iustus Deus ex cælesti aula sua spiritus proditores, amandauit quoque ex paradiso voluptatis homines peccatores, vt æquo iure agere se declararet. Damnauit exilio Deus proceres naturæ nostræ, & in hoc ipso supplicio pietatis suæ magnum exhibuit indicium, clarum dedit argumentum. Cùm voluptas paradisi parentibus nostris ac nobis plurimùm nocuisset, censuit Medicus diuinus, vt pro salute carnis & animæ solum terræ mutaretur. Benè Bernardus ait de Modo benè viuendi, Serm. 6. *Sæpè quibusdam, dum mutatur locus, mutatur mentis affectus. Congruum est enim, inde etiam quemque corporaliter recedere, vbi se meminit vitiis deseruiisse.* Sola MARIA, cui deliciæ paradisi nullum nocumentum pepererunt, in paradiso remansit. Cùm à peccati fuga pœnitentia exordium habeat, Adamus simul & Eua dum pelluntur ex paradiso, suam quoque pœnitentiam à fuga voluptatis ordiuntur. Huc alludens Isidorus cap. 5. in Genesim, ait: *Sic dimittitur Adam à paradiso beatitudinis, vt operetur terram; id est, vt in corpore isto labo-*

laboret, & collocet sibi meritum redeundi ad vitam beatam, quæ paradisi nomine significatur, possitque aliquando manum porrigere ad arborem vitæ, & viuere in æternum. Mæsus autem posrectio benè significat crucem aut cruciatum pœnitentiæ, per quam vita æterna reparatur.

Cùm in salutare suum exilium Adamus & Eua amandantur, dicit Deus Pater MARIAE: *Audi filia, & vide miserum hominum exilium.* Patriq́ue respondet filia: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Calcat MARIA serpentem, criminis ac discriminis auctorem; & præcauens in futurum, immunem ab omni tentatione & peccato se esse expetit, & petit: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Postulat & impetrat MARIA, de qua sic Agnes apud Birgittam lib. 30. cap. 30. *Habuit* MARIA *constantiam certaminis contra incursus diaboli.* Dixerat ser-
Gen. 3, 15. penti Deus: *Ipsa conteret caput tuum.* Tunc contriuit, cùm eius suggestionibus, inuasionibus, incursibusque repugnauit. Benè Augustinus Serm. 4. in Psalmum 103. *Caput serpentis, prima peccati suggestio est: caput calca, & extindes ceteros motus.* Euasit immaculata MARIA, quæ nihilominùs ait: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Cùm quis sæua & immani tempestate iactatus vehementer horruit naufragium; etsi in portu securo iam sit, cùm tumens

mens prospicit mare, adhuc timet. Collocata in tuto MARIA, quæ proxima ruinæ fuit, adhuc metuit ne incidat in tentationem, ne malum incurrat: nos reatus malum incurrimus, doleamus nostram miseriam, nostrum exilium lugeamus.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Ps. 94, 6.

In similitudinem Adami & Euæ exules ploremus & clamemus.

PLoremus *coram Domino qui fecit nos*, vt essemus in paradiso: inde prima culpa nos eiecit & extores effecit. Deplorat hoc exilium Augustinus libro Meditat. *Ad videndum te, Deus, factus sum, & nondum feci propter quod factus sum. O quàm durus & dirus casus ille! Heu! quid perdidit homo, & quid inuenit? Quid recessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem ad quam factus est, & inuenit miseriam propter quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, & remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat homo tunc panem Angelorum quem nunc esurit, manducat nunc panem dolorum quem tunc nesciebat. Quare sic nobis obscurauit* Exules filij Euæ.

rauit lucem, & obduxit tenebras? Vt quid nobis abstulit vitam, & inflixit mortem ærumnosam. Vnde sumus expulsi, vnde præcipitati, quo obruti? A patria in exilium, à visione Dei in cæcitatem mentis, à iucunditate immortalitatis, in amaritudinem & horrorem mortis. Misera mutatio est, sed de quanto bono in quantum malum! Graue damnum est, grauis dolor, graue totum est.

Habet Adamus, habet Eua, habemus & eorum filij in miseria & exilio nostro Aduocatam apud Deum, immaculatam MARIAM, cuius opem & auxilium imploremus; cui & dicere possimus cum Athanasio Homil. de Deipar. *Audi filia Dauid & Abrahæ, & inclina aurem tuam in preces nostras, & ne obliuiscaris populi tui, neque nostri qui sumus de familia & de domo Patris tui secundùm generis prosapiæque rationem; nostraque filia es, quia ex nobis genita es.* Accedat, oret, & clamet Ecclesia: *Ad te clamamus exules filiæ Euæ, ad te suspiramus gementes & flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo Aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte.* Si respicis, lapsi stabunt, fletuque culpa soluetur. Satis benè Ambrosius de Secundâ interpellat. Dauid: *Si quis ad grauiora peccata defluxerit, nec egerit pœnitentiam, imago eius aboletur, & eiicitur, sicut Adam de paradiso electus est & exclusus.* Expulsus & exclusus ille pœnitentiam egit, & ab exilio liber

liber in patriam rediit, ductus simul & instructus diuinâ Sapientiâ. *Hæc illum, qui primus formatus est à Deo pater orbis terrarum, cùm solus esset creatus, custodiuit, & eduxit illum à delicto suo, & dedit illi virtutem continendi omnia.* Ergo qui sumus filij ipsius, & communicamus in culpa, *ploremus coram Domino qui fecit nos*: oremus, ne rursus tentationi succumbamus, sed à malo liberemur. Liberemur & à malo quod ex prima lue & labe contraximus, & in regnum Dei restituamur, lauacro sacri Baptismi recreati & innouati. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Sap.10,2. Ioan.3,8.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende grande & graue malum, quod prima peperit culpa, cuius euades iugum, si noua efficiaris creatura. *In* CHRISTO IESV *neque circumcisio aliquid valet, sed noua creatura,* vt scribit ad Galat.6,8. D.Paulus. Noua creatura est illa, quæ ex aqua & Spiritu sancto renascitur. & monetur ab Ambrosio lib.de Viduis: *Attende tibi, hoc est, imagini quam à* CHRISTO *accepisti. Ipsam serua imaginem, quam* CHRISTVS *in te operibus suis pinxit.* Audi rursus Ambro-

sium? in cap. 2. Lucæ loquentem: *Sicut peccatum à mulieribus cœpit, ita etiam à mulieribus bonum inchoatur: vt feminæ quoque muliebria opera deponentes, infirmitati renuntient; & anima quæ non habet sexum, vt* MARIA *quæ nescit errorem, religioso imitetur studio castitatis.* Casta & pura redditur, vt MARIA, anima Christiana, quæ tingitur & pingitur in sacrosancto Baptismate, consors facta Spiritus sancti, qui primam omnium illam formauit, & ad eius imitationem Christianos omnes reformauit. Christiane igitur cultor, de malo, de peccato hereditario & eius pœnis, in formam Marianam & simul imaginem innouate & instaurate, virtute Spiritus sancti triumpha.

BAPTISMVS

Ars noua benè viuendi & moriendi, figurata & illustrata.

Sit in Tabula mentis Christianæ prima omnium imaginum imago immaculatæ Conceptionis, forma Animæ sacro Baptismo innouatæ.

IMA-

CONCEPTIO
AVE
EVA
AVE MARIA.

IMAGO OCTAVA EXPLICATA.

REX Dauid, Princeps secundùm cor Dei, cultor summi Creatoris, & artis benè viuendi amator, & æstimator ante creationem immaculatæ MARIAE, nomine Dei Patris eam vocabat FILIAM. *Audi filia, & vide.* Videbat & ipse, ac recognoscebat in ea formam primæuæ virtutis ac probitatis. Hæc forma sanctitatis & iustitiæ, quæ ab orbe condito emicabat & refulgebat, conditur & editur non tamquam filia Euæ, sed Gratiæ, in cuius purissima Conceptione præscribit Ecclesia, quod lib. 2. ad Virgines scripsit Ambrosius. *Sit vobis tamquam in imagine descripta virginitas, vitaque beatæ Mariæ. Hinc sumatis licet exempla viuendi, vbi tamquam in exemplari magisteria expressa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, ostendunt.* Hinc noua viuendi ars principium sumit, sicut ars malè viuendi ab Eua habuit exordium.

Prima triumphatrix Maria concepta sine peccato, agit in Conceptione solemnem de peccato triumphum.

Recessit à Deo Eua, non recessit MARIA. Cùm adhuc apud illam esset, accessit potiùs ad Deum, cui præsens fuit à mundi constitutione; & adest iam condita,

dita, & ex sanctis parentibus edita, mundi restitutioni & reformationi prima post Christum. qui libro 1. Reuelat. S. Birgittæ, agens cum Matre, ait: *Tu fuisti sic dilecta Patri meo, quòd ipse recepit te totam in Spiritum suum, & dulcedo tua super omnes placuit.* Deus creauit illam in Spiritu sancto, & in Spiritum sanctum intromisit, vt in ipso tamquam in sacrario esset, essetque vicissim ipsa Spiritus sancti Sacrarium.

Sap.7,22. *Est enim in illa,* vt ait Sapiens, *spiritus intelligentiæ, sanctus, vnicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, inconquinatus, certus, suauis, amans bonum, acutus, quem nihil vetat, benefaciens, humanus, benignus, stabilis, certus, securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & qui capiat omnes spiritus: intelligibilis, mundus, subtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapientia: attingit autem vbique propter suam munditiam.* Hic Spiritus sanctus est, in quem Pater sum recepit filiam, quæ caput serpentis contriuit. *Qui adhæret Domino, vnus spiritus est.* Vnus ergo spiritus cum Deo MARIA sit,

1. Cor.6, 17.

Cant.6,8. vna columba. *Vna est columba mea, perfecta mea, vna est matris suæ, electa genitrici suæ. Viderunt eam filiæ, & beatissimam prædicauerunt; reginæ & concubinæ, & laudauerunt eam. Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens, pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata?*

Postquam

Postquam generosa illa Iuditha caput Holofernis abstulit, scriptum legimus: *Erat autem diebus festis procedens cum magna gloria.* Iudith. 16. 27. Prima ac primaria Iuditha, quæ post partam de hoste victoriam gloriosissimè triumphat, MARIA est, diebusq; solemnioribus & lætioribus, nouem scilicet Festiuitatibus, procedit ac progreditur magna cum gloria. Hæc singularis gloria filiæ Dei, vt IMMACVLATA sit. Quídni sit, quam Pater in Spiritum sanctum recepit? est enim in ea Spiritus intelligentiæ, contra omnem astutiam serpentis qui seduxit incautam Euam. Eua incauta & cæca, MARIA tota perspicax & oculata est. Satis benè Cyrillus lib. 6. in Ioan. cap. 25. *Omnes homines (excepto illo qui de homine natus est, & sacratissima etiam Virgine, ex qua Deus homo prodiit in mundum, exempta) cum peccato originali nascimur, & grauissima cæcitate depressi in mundum venimus.* Tota oculata, & simul illuminata MARIA creata est in Spiritu sancto, qui mundus est & incoinquinatus, & testimonium reddit quòd ipsa tota pura & immaculata procedat. Hæc Spiritu sancto ornata, & diuino eius testimonio munita comparet. Felix es sacra Virgo MARIA, & omni laude dignissima, intende, prosperè procede, & regna, faustis auspiciis progredere, mutans nomen Euæ. AVE MARIA Primogenita

Redem-

Iudith 15, 10. Redemptoris, forma noſtræ regenerationis. *Tu honorificentia populi noſtri.*

ADORATIO.

Ioan.4,24. *Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare.*

Pſ.94,6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

Nos autem populus eius,

In ſimilitudinem immaculatæ Conceptionis.

Virtute ſacri Baptiſmi anima Chriſtiana myſtica Maria fit, & cum Maria de peccato triumphat.

CHriſtus, teſte Cyrillo lib.2. in Ioan. cap.3. non tam ſibi, quàm nobis, columbam Spiritus ſancti influuio Iordanis accepit. *Spiritus enim, qui à nobis propter peccatum deuolauit, cùm nullum peccatum in eo inuenerit, manſit in ipſo. Nobis igitur in ſeipſo accepit, & priſca nobis renouat bona.* Hic idem Spiritus nullum peccatum reperit in MARIA, & manſit in ea, quæ prima proles populi Chriſtiani eſt. Qualis immaculata MARIA, talis noua creatura, poſtquam cæleſti lauacro illuſtrata & illuminata eſt. *Unus eſt altiſſimus Creator omnipotens, & Rex potens, & metuendus nimis, ſedens ſuper thronum illius, & dominans Deus. Ipſe creauit illam in Spiritu ſancto.* Ex hoc eodem Spiritu anima Chriſtiana renaſcitur, cùm Ioannis 3, 3. aſſerat

Eccli.1,8.

ferat Christus: *Amen amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod enim natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu, spiritus est.*

Quòd si creata in Spiritu sancto MARIA, tota pura, tota immaculata est, tota munda & sancta refulget; paritèr anima post susceptionem Baptismi, quemadmodum definitum est in Concilio Tridentino decret. de Peccat. orig. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè consepulti sunt cum* CHRISTO *per Baptisma in mortem, qui non secundùm carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt. Heredes quidem Dei, coheredes autem* CHRISTI, *ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur.* Exemplar huius puritatis MARIAM Deus in Spiritu sancto creauit, & quidem nobis formauit. *Ipse creauit illam in Spiritu sancto, & vidit, & dinumerauit, & mensus est. Et effudit illam super omnia opera sua, & super omnem carnem secundùm datum suum, & præbuit illam diligentibus se* imitandam, adorandam, salutandam, quam salutauit Angelus *Aue.* Luc. 1, 28.

Accedit Ecclesia: *Sumens illud Aue Gabrielis ab ore, funda nos in pace, mutans Euæ nomen.* Mutata est Eua

in MARIAM, coruus scilicet in columbam, de qua cap.8. Speculi asserit Bonaventura: MARIA *fidelissima mediatrix salutis, veluti fidelissima columba inter summum Noë, & mundum spirituali diluuio submersum. Eua velut coruus in diluuio infidelissima, fuit mediatrix perditionis.* Benè & satis benè Bernardus Serm. de verbis Apocalypsis: *Sic nimirum clementissimus & prudentissimus Artifex, quod quassatum erat non confregit, sed vtiliùs omnino refecit, vt videlicet ex nobis nouum formaret Adam ex veteri, & Euam transfunderet in* MARIAM. Benè & satis benè in Salutat. Angelicam Andreas Cretensis: *Gaude terra virginea, ex qua nouus Adam formatur, qui veterem Adam seruet. Gaude speculum, per quod iustitiæ Solem venientem è cælo suspicientes ij, qui densis in tenebris peccati versabantur, illustrati sunt.* Accedit Cyrillus lib.13. contra Hereticos, cap.3. *Deus per Spiritum sanctum renouat creaturas ad se ipsum; & sicut luminis illuminatio opus est, sic & Spiritus sancti opus est in Deo per gratiam reformare participes suos.* Quod vtique fit in Baptismo; ita vt meritò cum sancto Dionysio Areopagita Eccles. Hierarchiæ cap.1.§.4. iuxta Corderij nostri interpretationem, dicere possimus, *Dei principalem beatitudinem, quæ naturâ deitas est, & principium deificationis, ex quo ij qui deificandi sunt, deificantur, diuina bonitate sacrum ordinem* [seu Sacramentum

mentum hoc] *in ſalutem & deificationem noſtram conceſſiſſe.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3.de Viduis, p.3.*

FActus eſt primus homo Adam in animam viuentem, nouiſſimus Adam in ſpiritum viuificantem. Sed non prius quod ſpiritale eſt, ſed quod animale; deinde quod ſpiritale. Primus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis. Sanctus Paulus 1.Corinth.15, 45.

Sanctus Cyrillus lib.2.in Ioan. cap.3. *Quoniam primus Adam libertate ſua non bonum, vt debuit, ſed malum, vt diximus, elegit; atque ideò morti addictus, Spiritum ſanctum amiſerat, qui malignus, vt ſcribitur, fugit, neque habitat in corpore peccatis ſubiecto; de cælo nobis ſecundum Adam miſericordia Dei miſit.* Accepiſti itaque fumoſam Adami terreni imaginem, cùm ex ipſo generatus es; regeneratus verò in Spiritu ſancto, CHRISTI

splendidam formam & effigiem recepisti, qualis in MARIA apparet, & quadem describit eam Chrysostomus Homil. ad Baptizand. *Ut statuam auri metallo confectam, aliquanti temporis metis fumo & puluere, & æruginis sordibus coinquinatam, cùm artificis manus acceperint, reuocauit fornacis ardore, & splendidam nobis lucidamque demonstrant; ita & nostram naturam Deus æruginatam mole peccati, & malorum gestorum fumo volatam, & omni pulchritudine, quam primò ei donauerat, denudatam, in illos aquarum fontes tamquam in purgatorium mittit, & pro flamma, Spiritus gratiam submittit, & exinde Solis radiis eleuat clariùs lucentem, veterem hominem conterens, nouum autem ostendens longè meliorem.*

Accedit D. Chrysostomo Cyrillus lib. 11. in Ioan. c. 15. *Quemadmodum terrestris Adæ imago peccato, & sordibus, infirmitate voluptateque carnis, interitu ac denique morte cognoscitur; sic cælestis Adæ imago vita, incorruptibilitate, & sanctificatione, ceterisque huiusmodi perspicitur. Non erat autem possibile, ad pulchritudinem nos pristinam reduci, cùm simul reformati fuerimus, nisi Deo coniungeremur (sic enim ab initio fueramus decorati) conjungi verò Deo nemo aliter quàm Spiritus sancti participatione potest, propriam nobis satisfactionem immittentis, & ad vitam suam interitui subiectam naturam hominum reformantis.*

mantis. Imago enim sincera Patris Filius est, naturalis autem similitudo Filij Spiritus sanctus & creditur & est. Idcirco cùm in se animam hominis reformat, diuinam in eo imaginem imprimit.

Hoc priuilegium immaculatæ MARIAE, hoc quoque beneficium & indultum Christianorum est. Rursus Cyrillus lib.1.contra Hæretic.cap.1.*Sicut enim, inquit Apostolus, induimus imaginem terrestris, induamus & imaginem cælestis. Terrestrem hominem, appellat primum omnium hominum, cuius imaginem induimus in similitudinem præuaricationis eius ad mortem, atque corruptionem impulsi: cælestem autem, vocat Dominum nostrum* IESVM CHRISTVM, *cuius imaginem, hoc est viuificantem Spiritum, si acceperimus, ad ipsum Dei verbum reformamur, & ad incorruptionem reducimur, in æternam vitam renouati.*

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

RItè ac rectè monet Ambrosius c.2.Lucæ. *Sit in singulis* MARIAE *anima, vt magnificet Dominum. Sit in singulis spiritus* MARIAE, *vt exultet in Deo.* Magnificet Dominum, qui hostem communem occidit, & nouam creaturam mysticam, nempe MA-

RIAM, tinctam aqua lustrali, erexit. Exultet in Deo procedens cum magna gloria, & particeps facta mysterij & priuilegij MARIAE immaculatæ, quasi modò ipia genita, tota pura & munda, de culpa originali triumphet. Non solùm per similitudinem cultus & morum Christiana anima cum MARIA triumphum agat, sed etiam eamdem ipsam in se imprimat & exprimat, quemadmodum cera figuram annuli impressam recipit, & reddit expressam: hoc enim est habere in se animam & spiritum Virginis immaculatæ.

Luc. 1, 28. GRATIA PLENA.

Sit in Tabula cordis imago Natiuitatis immaculatæ MARIAE, de nuditate prima triumphantis, exemplar Christianæ animæ agentis MARIANVM triumphum.

Respice, & fac secundùm exemplar secundi Festi & triumphi MARIANI.

IMA-

NATIVITAS
GRATIA PLENA.

IMAGO NONA EXPLICATA.

MAGNVM ornamentum lex iuſtitiæ eſt, qua induti primi parentes, ornatu veſtium externo non indigebant. Veſtem legalis iuſtitiæ turpiter abiecerunt, & nudos ſe eſſe deprehenderunt. *Et aperti ſunt oculi amborum: cumque cognouiſſent ſe eſſe nudos, conſuerunt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata.* Ex legis violatione nuditatem proueniſſe, oſtendit Deus, cùm Adamum reprehenderet: *Quis enim indicauit tibi, quòd nudus eſſes, niſi quòd ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes, comediſti?* Heredes culpæ ſumus mortales omnes, ſumus etiam nuditatis heredes. Nudos nos generat mater, nudos effundit, effudit & Iobum, qui miſeriam ſuam deplorans aiebat: *Nudus egreſſus ſum de vtero matris meæ.* Egreſſus ex vtero infans ideò ſentit nuditatem, quia ſe iuſtitiæ lege, ſeque veſte gratiæ exuit. *Sicut enim mater, quæ habet infantem in ventre, præparat veſtes puero, ſic Deus præparauit legem,* quemadmodum traditum eſt lib. 1. Reuelationum S. Birgittæ, cap. 47. Hac veſte myſtica indutus Chriſtus ingreditur, & in primo ingreſſu dicit: *In capite libri* Pſ. 39, 8.

Prima de parentum nuditate in ſua Natiuitate ſolemnem agit Mariæ triumphum.

Iob 1, 21.

ſcriptum eſt de me, vt facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

Conſonat ſibi CHRISTVS, cùm de ſe apud Birgittam teſtatur, *Ego autem me veſtiui & inuolui ipſa veſtibus legis.* Ad formam CHRISTI MARIA veſtibus legis induta & inuoluta egreditur de vtero Annæ, egreditur pannis & pennis Spiritus ſancti ornata, *eſt enim in illa Spiritus intelligentiæ ſanctus*, virtute cuius gratia plena, ſtatim ab ortu ſuo comparet. Iudith 16, 27. Iuditha, quæ caput Holofernis abſtulit, *erat diebus feſtis procedens cum magna gloria.* Procedit & infantula MARIA, quæ caput ſerpentis contriuit, tota glorioſa & gratioſa. Quæ eſt iſta quæ progreditur? Iſta eſt cui dixerat Filius Dei: *Tu fuiſti ſic dulcis Patri meo, quòd ipſe recepit te totam in Spiritum ſuum.* Iſta eſt, de Cant. 6, 8. qua Spiritus ſanctus affirmat: *Vna eſt columba mea, perfecta mea, vna eſt matris ſuæ, electa genitrici ſuæ.* Iſta proles Annæ, filia gratiæ, GRATIA PLENA, Primogenita Redemptoris, forma noſtræ regenerationis, *& honorificentia populi noſtri.* Iudith 15, 10.

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4, 24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Natiuitatis.

SAncta & immaculata MARIA pennis Spiritus sancti ornata, comparet in mundo nata, in cuius elogium lib. 3. Hæresi 78. asserit Epiphanius: *Euæ datum est operire corpus sensibile, propter nuditatem sensibilem; MARIAE verò datum est à Deo, vt pareret nobis Agnum, & ex gloria ipsius Agni fieret nobis, velut à vellere sapientiæ, per virtutem ipsius, indumentum incorruptibilitatis.* Hæc est, quæ lib. 1. Reuelationum cap. 7. docet Birgittam suam, quibus vestibus Euæ nuditatem tegat & operiat. *Tu debes esse ornata honestissimis vestibus, quæ & quales esse debeant monstrabo. Voluntas scilicet euitandi commissa, & voluntas faciendi bona, calcei duo sunt. Tunica tua, est spes ad Deum; quia sicut tunica habet duas manicas, sic in te sit iustitia & misericordia. Pallium est fides: hoc pallium debet esse respersum signis charitatis sponsi tui; quomodo scilicet creauit te, quomodo*

Anima innouata beneficio sacri Lauacri, triumphat à nuditate.

do redemit, quomodo enutriuit, & induxit te in Spiritum suum.

Qualis MARIA, talis & anima inducta in Spiritum sanctum, talis & nos cùm tingimur aquâ lustrali, & cælestis Adami induimur sacram imaginem, quæ inducta in Spiritum sanctum, liberatur à nuditate, quam primum crimen inuexit, induit gratiam & iustitiam, dicitq; apud Isaiam cap. 61, 10. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me vestimentis salutis, & indumento iustitiæ circumdedit me.* Pennæ Spiritus sancti iustitia & gratia sunt, & hoc ipsum indumentum, & pariter ornamentum, cupiebat in Christianis Ephes. 4, 23. Apostolus, cùm scriberet ad Ephesios: *Renouamini spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est.* Cælestis hic renascentium habitus est per vestem candidam, quam in Baptismo induimus, designatus, cuius meminit Dionysius Areopagita de Eccleſiast. Hierarch. cap. 2. Part. 3. §. 3. dicens: *Candidis deinde vestimentis induunt initiatum: virili enim ac deiformi prauorum affectuum vacuitate, non non inienta in vnum animi affectione, tam id quod ornatu carebat, ornatur, quàm id quod deforme erat, pulchrum efficitur, cum illustri omnino vita splendescit.* Hic splendor Ioan. 1, 13. filiorum Dei est, *qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate*

luntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Quàm sint liberi à nuditate Adami, vel ex hoc perspici potest, quod in hunc locum Ioannis asserit Cyrillus Alexandrinus: *Qui fide Christi in adoptionem filiorum vocati sunt, humilitatem naturæ suæ deposuerunt, & honorantis Christi gratia, quasi splendida induti purpura, ad supernaturalem dignitatem ascendunt: non enim carnis, sed Filij Dei adoptione facti sunt.*

Rursus Cyrillus lib.11. in Ioannem cap.25. *Renouari ergo, ac reformari quodammodò ad imaginem primam, participatione Spiritus, naturam hominis, rogat Christus, vt primam illam gratiam induti, peccatum, quod in mundo regnat, superare possimus, charitati diuinæ inhærentes, & virtuti toto animo studentes: vt, carnis lege superata, pulchritudinem immissæ nobis imaginis inuiolatam seruemus. Hæc est Christianæ religionis virtus.* Facessat igitur; facessat è renatis pœna antiquæ nuditatis, cùm firmum & stabile sit decretum Concilij Tridentini: *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui non secundùm carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt.* Dilecti Deo effecti sunt per gratiam sacri Baptismi, qua plena MARIA est, & de eius ple-

nitudine omnes accepimus. Huc pertinet oratio Anſelmi de Excellentia Virginis cap.12. *Rogamus te, Domina, per ipſam gratiam qua te pius & omnipotens Deus exaltauit, & omnia tibi ſecum poſſibilia eſſe donauit, quatenus id apud ipſum nobis impetres & obtineas, vt plenitudo gratiæ, quam meruiſti, in nobis ſic operetur, qui participium beati præmij nobis miſericorditer quandoque donetur.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3.de Viduis,p.3.*

PRimus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis. Paulus 1.Corinth.15,47.

Cùm natus in mundo fuiſti, Adami nudi, & ſpoliati veſtibus iuſtitiæ & gratiæ, portans imaginem, ex vtero matris tuæ totus nudus prodiiſti; renatus verò ex Spiritu ſancto, Chriſti imaginem accepiſti, veſtitam & ornatam gratiis & donis ipſius Spiritus ſancti

ſancti. Sic ornatus, ſic indutus, mundum ingreſſus eſt Chriſtus, iuxta oraculum Iſaiæ: *Et requieſcet ſuper eum Spiritus Domini, ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij, & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ, & pietatis, & replebit eum ſpiritus timoris Domini.* Horum autem donorum Chriſtus per Baptiſmum nos participes effecit, vti S. Dionyſius Eccleſiaſt. Hierarch. cap.2.Part.3.§.2. tradit. *Nam mentis quidem noſtræ*, inquit, *obſcuritatem beato diuinóque lumine repleuit, deformitatemque noſtram deiformibus ornamentis illuſtrauit; animi autem domicilium cum perfectâ ſalute eſſentiæ naturæque noſtræ, quæ fermè collapſa erat & conciderat, fœdiſſimis quibuſque paſſionibus atque inquinamentis noxiis liberauit, commonſtratâ nobis ſupermundialis anagogæ ac diuinæ vitæ normâ, per quam ad ſacras eius ſimilitudines, quoad eius fieri poteſt, euehamur.* Iſai.11.

Hoc ornamentum, hoc indumentum, Chriſtianum ſimul ac Marianum eſt, quod veteris Adami nuditatem tegit & operit. Ac proinde Nazianzenus, cùm Orat. in ſanctum Baptiſma variis ac diuerſis titulis illud exornaſſet; Baptiſmum appellat *indumentum*, ex eo maximè, *quia ignominiæ noſtræ velamen eſt.* Velat & tollit ſimul ignominiam Adami, qui cùm ſe nudum deprehendiſſet, ad folia ficus recurrit, nec ſuæ nuditati ſuccurrit. Acceſſit Deus, & pro foliis

pelles

pelles dedit, quibus Adamus indutus, similis Chri-
Gen. 3, 22. sto comparuit. *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est*, Deus ait. Qui renascitur ex Spiritu sancto, Christum induit, & ornamento gratiæ similis ei efficitur. Similis quoque operibus reddatur & efficiatur, vt voto & officio nouæ suæ natiuitatis respondeat.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis animæ nascentis immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum: sit in singulis spiritus Marianus, vt exultet in Deo. Magnificet itaque Dominum, qui ad sacri Baptismatis gratiam eam vocauit, indumentisque iustitiæ eam ornauit: exultet in Deo, procedens cum magna gloria, de prima nuditate agens solennem triumphum.

Luc. 1, 28. DOMINVS TECVM.

Sit in Tabula cordis imago Præsentationis immaculatæ MARIAE, de prima fuga triumphantis, exemplar nouæ creaturæ ad Deum per Baptismum accedentis.

Respice, & fac secundùm exemplar tertij Festi & triumphi Mariani.

IMA-

PRÆSENTATIO.
DOMINVS TECVM.

IMAGO DECIMA EXPLICATA.

PRIMVS Adamus & pudibunda Eua, cùm primùm nudos esse se deprehenderunt, commiserunt se fugæ statim, ne in manus Dei inciderent. Fatetur Adamus. *Et cùm audissent vocem Domini Dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se Adam & vxor eius à facie Domini Dei in medio ligni paradisi. Vocauitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: Vbi es? Qui ait: Vocem tuam audiui in paradiso: & timui eò quòd nudus essem, & abscondi me.* Fugauit culpa parentes; nec culpa sine fuga est, cùm à Deo auertat reum. Cùm totum genus humanum arriperet turpem fugam, sola MARIA perstitit iuncta & fixa Deo, quoniam sola immunis à culpa fuit, idcircò de se dicit lib. 1. Reuelationum S. Birgittæ, cap. 42. *Deitas concluſit me in se cum anima & corpore, & impleuit me virtute, vt non sit virtus in Deo, quæ non splendeat in me.*

Prima Maria de fuga Adami solemnem in præsentatione triumphum egit. Gen. 3, 8.

Concluſa est Deitate Spiritus sancti MARIA, nec datus est locus fugæ. Longè ab illa est, quæ cùm esset adhuc trima, venit in templum, euecta Spiritus sancti pennis; & prætergressa infantilis suæ ætatis

tis conditionem, instituit religiosam vitam, qua parentibus Deum præfert, & ipsa prætulit. Felices Ioachimus & Anna, qui charissimam filiam Deo opt. max. vouent: felix proles, quæ ostendit non esse se de numero filiarum Euæ, quæ post primum peccatum fugam in paradiso arripuerunt. Non arripuit illa fugam, quæ firma Deo adhæsit, & ita adhæsit, vt dixerit ipsa de se lib.3.Reuelationum S.Brigittæ cap.8. *Ego sum illa, quæ ab æterno in charitate sui, & ab infantia mea Spiritus sanctus perfectè erat*, mecum, Luc.1,28. inquam, cui Angelus Gabriel ait, DOMINVS TECVM. Hæc prima Spiritus sancti sponsa, forma nostræ regenerationis, *honorificentia populi nostri.* Iudith 15, 10.

ADORATIO.

Ioan.4,23. *Spiritus est Deus: & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.*

Ps.94,6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Præsentationis.

Anima in sacro Baptismatis fonte de fuga triumphat.

DVcitur in templum immaculata MARIA, cuius sanctam oblationem Ioachimus simul & Anna Deo faciunt, & præsentant. Non tam ista à sanctis

sanctis parentibus ducitur, quàm ab ipso Spiritu sancto, cuius chara sponsa est, & cui dicit Cantic. 2. *Surge amica mea, sponsa mea, & veni, columba mea, in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ.* Sacramentum hoc magnum & mirabile est; ego autem dico in Spiritu sancto, & immaculata MARIA, *Venite adoremus, & procidamus ante eam,* quæ fert & præfert in se Christianæ professionis normam & formam, cuius dat Baptisma principium.

Sanctus Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Parte 2. pulchrè describit ritum quo baptizandus, per patrinum, non secùs ac B. VIRGO à parentibus in templo præsentetur, interprete Corderio nostro sic dicens: *Quisquis autem horum munerum verè supermundialium sanctè particeps esse cupit, accedens quemdam sacris initiatum, flagitat ab eo ad sacrorum præsidem manuducti, nec non integrè cunctis sanctionibus obsequi pollicetur, rogatque, suæ cùm admissionis, tum totius exinde vitæ curam suscipere ne recuset,* &c. Quibus Parte 3. §. 4. hæc adiungit: *Sic adductum, diuina beatitudo ad sui admittit communicationem, propriæque lucis, instar signi cuiusdam, ipsum participat, Deo intimum reddens, ac consortem munerum diuinorum, atque ordinis sacri, quorum sacra tessera est summi Sacerdotis accedenti datum signaculum, nec non salutaris descriptio Sacerdotum, saluandis eum aggregans,*

atque sacris inserens monumentis vnà cum susceptore, tanquam salutiferæ ad veritatem viæ; illum quidem amatorem sincerum ac comitem ductoris diuini; hunc verò, minimè errabundum, diuinitus traditis institutionibus sequendis manuductorem.

Quapropter Ambrosius libro de Iis qui mysteriis initiantur, prope initium, mysticam quamdam esse præsentationem in susceptione Bæptismi, hominem renatum ex aqua & Spiritu sancto monet iis verbis: *Reserata sunt tibi Sancta sanctorum, ingressus es regenerationis sacrarium. Repete quid interrogatus sis, recognosce quid responderis. Renuntiasti diabolo & operibus eius, mundo & luxuriæ, & eius voluptatibus. Tenetur vox tua non in tumulo mortuorum, sed in libro viuentium: vidisti illic Leuitam, vidisti Sacerdotem, vidisti summum Sacerdotem. Noli considerare corporum figuras, sed mysteriorum gratiam.*

Adiungo & aliud luculentum eiusdem Ambrosij testimonium lib. 4. de Sacram. cap. 1. *Erat in secundo tabernaculo manna, erat etiam virga Aaron, quæ aruit, & postea refloruit. Quò spectat hoc? Vt intelligatis, quod sit secundum tabernaculum, quò nos introduxit Sacerdos, in quo semel in anno summus Sacerdos intrare consuevit, hoc est, ad Baptisterium, vbi virga Aaron floruit. Antè arida erat, postea refloruit. Et tu aridus eras, & cœpisti*

in fonte irriguo reflorescere. Arueras peccatis, aruerus erroribus atque delictis, sed fructum iam ferre cœpisti, plantatus secus decursus aquarum. Sed fortè dicas: Quid hoc ad populum, si virga Sacerdotis aruerat, & reflоruit? Populus ipse, quis est nisi sacerdotalis? quibus dictum est, Vos 1. Pet. 2, 9. *autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, ait Apostolus Petrus. Unusquisque vngitur in sacerdotium, vngitur in regnum, sed spiritale regnum, & sacerdotium spiritale.* Conueniunt igitur inter se professio Christiana, & Præsentatio Mariana, in quibus tam immaculatam MARIAM, quàm animam aqua lustratam in se suscipit Spiritus sanctus, vtriusque factus sponsus, in cuius templum, domum, & familiam transit.

Non agitur hîc de fuga quam suasit prima culpa, agitur de regressu nostro ad Deum, vt qui fugam didicimus ab Adamo, in MARIA dediscamus. Memento filij prodigi, qui miseræ fugæ suæ pœnas luit, nec vitauit, donec in paternam domum reuerteretur. *Cùm adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordia motus est. Et accurrens, cecidit super collum eius, & osculatus est eum.* Quid plura? dixit pater seruis suis: *Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedes eius.* Proferte primam stolam innocentiæ iam Luc. 15, 21.

amissæ,

amissæ, nouum hominem induat, accipiat annulum nuptialem, assumat sibi paratos Euangelij calceos, quibus ornatus in Ecclesiam ingrediatur, vbi nullum sit de priore fuga periculum. Dicant ergo renati de se, cùm se Deo in templo præsentant: *Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus Iacob*, & seipsos in MARIA speculantes, adorantes, procedentesque ante eam dicent: DOMINVS TECVM, qui tecum nuptias in sancto suo templo celebrauit, & nos tibi assimilauit. *Sancto spiritu accepto*, vt ait Cyrillus lib.3. contra Hæretic. cap.2. *domus & templum Dei efficimur, & Deum habemus habitantem, & ambulantem.*

Ps.45,11.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. *Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Cum

Cùm gestares fœdam hominis terreni imaginem, comparere coram Deo non audebas, sed diuinos eius oculos formidabas: deposuisti effigiem, accepisti formam Christi, quæ semper apud Deum est, & dicis, *Mihi autem adhærere Deo bonum est.* Reus tribunal iudicis vitat & fugit, quia supplicium timet: qui autem in Spiritu sancto renascuntur, & in Christo baptizantur, omni prorsus reatu liberi & immunes sunt. Mirabile sacrarium hoc sancti Baptismi est, quòd ad se reos fugientes reddat omnino innocentes. Ita decernit Concilium Trident. sess. 5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè consepulti sunt cum Christo per Baptismain mortem, qui non secundùm carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt.* Ps. 72, 28.

Quanta vis in sacro Baptismate existat, vel ex hoc intelligi potest, quòd cùm tanta sit religio in oculis Dei, vt & in Angelis suis prauitatem deprehenderit, & stellæ mundæ non sint in eius conspectu, nihilominùs renati in Spiritu sancto, innocentes, immaculati, puri, & innoxij, vel ab ipso Deo censeantur, & iudicentur. Non est cur vultum Dei subterfugiant, sed festinatò eum quærant, & in templo cælestis gloriæ se sistere affectent, vanis mundi pompis re-

nuntiantes, iuxta votum sanctæ Ecclesiæ, quod in Oratione habita pro renatis ipsa exponit, ac proponit in Vigilia Pentecostes: *Deus, qui nobis per Prophetarum ora præcepisti temporalia relinquere, atque ad æterna festinare: da famulis tuis, vt quæ à te iussa cognouimus, implere cælesti inspiratione valeamus.*

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui ad se inspirat regressum, & noua creaturæ suadet, vt virtute sacri Baptismi, diuinis oculis se sistat, & præsentet. Sit in singulis Christianis spiritus Marianus, vt exultet in Deo, de ignominiosa parentum fuga triumphans.

Luc. 1, 28. BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Annuntiationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de maledictione terræ triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, de eadem maledictione triumphum agentis.

Respice, & fac secundùm exemplar quarti Festi & triumphi Mariani.

IMA-

ANNVN TIATIO.
BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

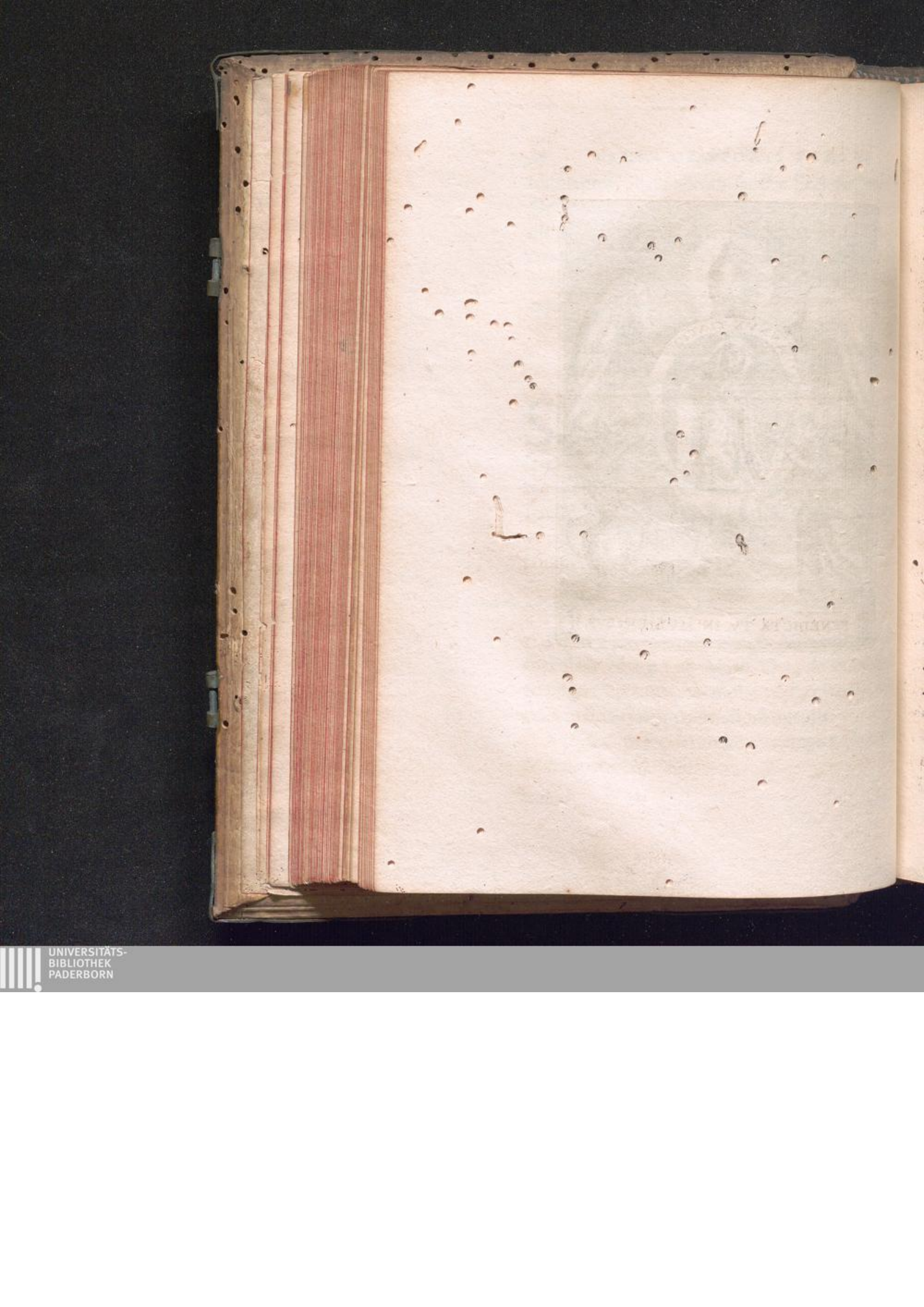
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO VNDECIMA EXPLICATA.

ADDVXIT & induxit in terram vniuersam prima culpa maledictionis supplicium, cùm Deus Adamo dixerit. *Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comedisti de ligno, ex quo, præceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ: spinas & tribulos germinabit tibi.* Deus, qui terram totam maledictione puniuit, benedictione sua terram Marianam locupletauit, iuxta illud: *Benedixisti Domine terram tuam.* tunc nimirum, cùm Deus ei per Archãgelum Gabrielem Verbi diuini incarnationem annuntiauit, &, vt S. Dionysius Cæleſt. Hierarch. cap. 4. §. 4. ait, MARIAM *erudiuit, quomodo in ipsa diuinum illud ineffabilis Deiformationis mysterium consummaretur*; tunc (vt Epist. v. dicit) *Dei Filius præcipuo quodam hominum amore captus, supra homines, & secundùm homines, ex hominum substantia, cùm supra substantiam existeret, substantiam assumpsit.* Hæc vtique benedicta terra, quoniam originali labe infecta non est. Benè Augustinus Serm. 1. de Annuntiat. *Maledictio Euæ in benedictionem mutatur* MARIAE. Accedit

Prima in sancta Annuntiatione de terræ maledictione solemnem agit Maria triumphũ.

Gen. 3, 17.

Ps. 84, 2.

dit Augustino Hieronymus Serm. de Assumpt. *At per hoc quidquid maledictionis infusum est per Euam, totum abstulit benedictio* MARIAE. Accedit Hieronymo Ildephonsus Serm. 3. de Assumptione: *Hæc est illa, per quam omnis maledictio soluta est primorum parentum, & cælestis benedictio in toto venit mundo.*

Idem ipse Ildephonsus lib. de Parturit. & virgin. B. MARIAE, improbans & damnans assertionem hæreticorum, qui ore blasphemo dictitabant & iactabant communi naturæ iure prolem suam concepisse & effudisse, concludit: *Quod si ita est ut adstruunt & affirmant, ergo illa quæ benedicta ab Angelo prædicatur, in maledictione adhuc permanens, sub maledicto peperit: alioquin quid est quòd legem naturæ requirunt in* MARIA, *vbi totum quidquid in ea fuit, possidet Spiritus sanctus?* Benedicta Virgo est, quæ tota possidetur, tota tenetur Spiritu sancto. Confirmat apud S. Birgittam lib. 4. cap. 11. purissima Agnes, dum beatæ MARIAE dicit: *Spiritus sanctus in te fuit, & extra te, & circumquaque tecum, qui te fecundauit consentientem nuntio Dei.* Hoc nuntium artulit Gabriel, qui cùm rogaretur à Virgine, *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* respondit: *Spiritus sanctus superueniet in te.* Quòd si Iudithæ postquam Holofernis caput abstulit, acclamatur benedicta. (*Benedicta es tu*

Luc. 1, 34.

Iudith 13, 28.

filia

filia à Domino Deo excelso præ omnibus mulieribus super terram.) acclametur & Virgo, quæ caput serpentis contriuit. Acclamatur ab Angelo, cui nos supplices quoque accedamus, & exclamemus, BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS, sancta Dei genitrix, forma nostræ regenerationis, *tu honorificentia populi nostri.* Luc. 1, 24. Iudith 15. 10.

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4, 24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Annuntiationis.

ADoramus, & procidimus, cùm in sancto Missæ Sacrificio recitamus, *Homo factus est*, & enuntiamus, *Verbum caro factum est.* Summum est Incarnationis mysterium, & summum cultum & adorationem exigit, vnde & in genua prouoluimur adorantes Deum, & simul colentes immaculatam MARIAM, ex qua Verbum caro factum est, & in qua natura sancti Baptismi refulgescit. Forma nostræ

Anima dum aqua lustrali tingitur, triumphat à maledictione terræ.

ſtræ regenerationis, generatio Chriſti eſt, teſte Ambroſio lib. de Iis qui myſteriis initiantur, cap. 9. *Nè dicamus, Quomodo regenerati ſumus? Non agnoſco vſum naturæ. Sed nullus hîc naturæ ordo, vbi excellentia eſt gratiæ. Denique non ſemper vſus naturæ generationem facit. Generatum ex Virgine Chriſtum donum confitemur, & naturæ ordinem denegamus: non enim ex viro* MARIA *concepit, ſed de Spiritu ſancto in vtero accepit, vt dicit*
Mat. 1, 18. *Matthæus, quia inuenta eſt in vtero habens de Spiritu ſancto. Si ergo ſuperueniens Spiritus ſanctus in Virginem conceptionem operatus eſt, & generationis munus implenit; non eſt vtique dubitandum, quòd ſuperueniens in fontem, vel ſuper eum qui Baptiſmum conſequitur, veritatem regenerationis operetur.* Huc etiam pertinet, quod Sermone 1. de Epiphania affirmat idem Ambroſius, agens de Chriſti Baptiſmo, vnde & noſtrum ſuam originem habuit. *Spiritus ſanctus, qui tunc in vtero apparuit, modò in gurgite circumfulſit. Qui tunc* MARIAM *caſtificauit, nunc ſanctificauit, & quaſi maturiore conſilio, qui tunc vmbram præſtitit natiuitati, modò teſtimonium perhibet veritati.* Cùm foret in Adamo
Pſ. 7, 15. caro humana, Eua *concepit dolorem, & peperit iniquitatem*, & quidem ex ſerpente concepit; venit ad ſacrum Baptiſma, venit ad Catholicam Eccleſiam, & referens in ſe immaculatam MARIAM, concipit Chriſtum,

Christum, qui beneficio gratiæ in renàtis efficitur & formatur. Vnde & Paulus tinctus iam aqua lustrali dicit: *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus*: Christus scilicet, qui non solùm immaculatæ MARIAE, sed etiam aquis & fluentis Iordanis suum ortum habere profitetur. *Viuit verò in me Christus*, cuius incarnatio virginalis mysticum Baptisma est, cùm exclamet Isaias: *Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum: aperiatur terra, & germinet Saluatorem.* Ros & nubes indices Incarnationis, sunt etiam indicia Baptismalis ablutionis. *Viuit* ergo *in me Christus*, qui soluens maledictionem, dedit benedictionem, cuius meminit Dauid Psalmo 84. *Benedixisti Domine terram tuam, auertisti captiuitatem Iacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ, operuisti omnia peccata eorum.* Benedicta terra Mariana, benedicta & anima Christiana, quæ mystica MARIA est: teste enim Cyrillo lib.3.contra Hæreticos, cap.3. *Formatur Christus in nobis per operationem Spiritus sancti, renouatis nobis in similitudinem suam.* Et quidem similitudo Christi, Spiritus sanctus est. Hinc (vt diuinus Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap.2. Parte 3. §.8. de Baptismo agens ait) *sacra diuinæ generationis initiatio ea quæ initiata sunt, diuino spiritui coniungit.* Accedit Basilius agens de Sacramento Baptismi: *Nunc quidem secundùm*

Galat.2, 20.

Isa.45,8.

mensuram Incarnationis interno homine in nouitate vitæ Christo configurato obedientiam illi præstamus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3. de Viduis, p.1.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1.Corinth.15, 47.

Misit cælestis Pater, vt lib.2. in Ioan. cap.3. expendit Cyrillus, *immutabilem naturâ Filium suum, & procul ab omni peccato remotum, ad carnem nostram assumendam, vt quemadmodum præuaricatione primi Adæ maledictioni subiecti fuimus, sic obedientia virtuteque secundi, & maledictionem fugiamus, & quæ ab ea sunt secuta detrimenta ne teneamus.* Prætulisti imaginem terreni Adami, vocem serpentis audisti; & maledictionem Dei in te ipsum deriuasti: venisti ad sacrum Baptisma, in quo serpentis dolis renuntians, filius hominis esse desiisti, & in filium Dei translatus, ap-

pare

pares similis Christo, & Matri, quæ serpentem non auscultauit, sed missum à Deo Angelum excepit, iussis diuinis obtemperauit, de quo Irinæus apud Augustinum lib.1. contra Iulianum, cap.2. *Quemadmodum adstrictum est morti genus humanum per virginem, soluatur per virginem, æqua lance disposita virginalis inobedientia per virginalem obedientiam: adhuc enim protoplasti peccato per primogenitum emendationem accipient, serpentis verò prudentia deuicta per simplicitatem columbæ, vinculis illis resoluti sumus, per quæ alligati morti eramus.* Soluit Christus veteris Adami execrabilem maledictionem, & dedit benedictionem, qua benedicta anima fiat similis immaculatæ MARIAE, quæ ceteris feminis benedictionem præripuit: præripuit & ipsa benedictionem infinitæ multitudini animarum, quæ expertes aquæ lustralis sub maledictione vixerunt, & adhuc sub maledictione degunt. Benedicta anima cuius Deus Dominus eius. *Non fecit taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestauit eis.* Manifestauit Deus per Angelum mysterium generationis Christi MARIAE: Christianæ regenerationis Sacramentum declarat per Sacerdotem suum, qui nomine Ecclesiæ solemni Sabbati sancti die rogat: *Omnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysteriis, adesto Sacramentis, & ad recreandos nouos* Ps.147,11

populos, quos tibi fons Baptismatis parturit, Spiritum adoptionis emitte, vt quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, virtutis tuæ impleatur effectu.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis Christianis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui soluens maledictionem, dedit benedictionem; vt virtute Sacramenti Baptismi, terra nostra priori maledicto liberaretur. Sit in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto spiritus MARIAE Virginis, vt exultet in Deo, de primâ maledictione celebrans gloriosam victoriam.

Luc. 1, 43. ET BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI.

Sit in Tabula cordis imago Visitationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de fructu terræ maledictione triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, hunc eumdem triumphum celebrantis.

Respice, & fac secundùm exemplar quinti Festi & triumphi Mariani.

IMA-

VISITATIO.
BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI.

IMAGO DVODECIMA EXPLICATA.

CVM dixerit Adamo Deus, *Maledicta terra in opere tuo*, non in terra solùm, sed in eius etiam fetu imposita maledictio locum tenuit. Adumbratum est in terra, & eius fetu, quod Euæ & prolibus eius accidit. Criminis prioris ergo maledictum Eua subiit, subierunt & eius proles, quæ omnes sub maledicto formantur & concipiuntur. Fructus ventris generosi Christus, de quo dictum est Dauidi: *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* & de quo iam dictum fuerat Abrahamo: *Benedicentur in semine tuo omnes gentes.* Consonat sibi Dauid, cùm terræ simul ac fructui benedicens modulatur: *Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.* Tulit MARIA fructum, qui tollens maledictionem, dedit benedictionem, & confundens mortem, donauit nobis vitam sempiternam. Terra ergo benedicta suo benedicto fructu, tota illustris & decora apparet in Visitatione, procedens instar Iudithæ cum magna gloria, vt virtute Visitationis suæ Ioannem à culpa originis liberet. Processit in montana cum

Gen. 3, 17. *Prima in Visitatione Maria de maledictione fructus solemnem triumphum agit.*

Ps. 131, 11

Gen. 22, 18

Ps. 68, 7.

cum tanta támque excelsa gloria Spiritus, vt ex eius plenitudine Elisabetha acceperit, & repleta Spiritu sancto fuerit.

Ad stuporem Elisabethæ plena diuino Spiritu MARIA comparebat, & ad stuporem MARIAE apparebat Elisabetha venusta decore gratiæ, quemadmodum apud Birgittam lib.6. cap.59. testatur in hæc verba ipsa Virgo: *Cùm Elisabeth miraretur feruorem Spiritus qui loquebatur in me, & ego non dissimiliter mirabar in ea gratiam Dei: ambæ benedicentes Deum, fuimus simul aliquibus diebus.* Postquam caput Holo-
Iudith 13. 24. fernis ablatum est, Deus ipse benedicitur. *Benedictus Dominus, qui creauit cælum & terram, qui te direxit in vulnera capitis, principis inimicorum nostrorum.* Consequens ergo fuit, vt cùm caput serpentis contriuisset MARIA, non ipsa solùm, sed etiam Deus quem
Luc.1,42. gestabat in vtero, laudaretur, ac diceretur, BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI, sicut & tu benedicta es, forma regenerationis Christianæ,
Iudith 15. 10. *tu honorificentia populi nostri.*

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps.94,6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem immaculatæ Visitationis.

Anima dum Sacramento lauatur, triumphat de maledictione fructus.

IOannes mundatus à labe & lue originalis peccati, repletusque Spiritu sancto, in vtero matris exultauit. Deus virgineo inclusus ergastulo, gessit se cum Ioanne, more domestico & familiari, quem apud S. Birgittam lib. 4. Reuelat. cap. 16. describit eadem gloriosa Virgo: *Deus quippe est quasi gallina calefaciens oua, de quibus fiunt viuentes pulli. Omnia itaque oua quæ subtus gallinam sunt, recipiunt calorem eius, non autem oua circumstantia: nec mater frangit testam oui in qua pullus concipitur, sed ipse pullus rostro suo tentans frangere; quod videns mater, illi pullo calidum locum præparat, vbi subsistat. Sic Deus omnes cum gratia sua visitat, eos verò qui sic cogitant, Nos, inquiunt, abstinere volumus à peccando, &, in quantum possumus, conari volumus ad perfectionem, hos visitat Spiritus sanctus frequentiùs, vt perfectiùs possint.* Hactenus immaculata MARIA genitrix

Mat.23,37 trix Dei, qui dicit de se: *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas & noluisti?* Nobilis pullus Ioannes, quem visitat & inuisit Spiritus sanctus, vt ad formam Marianam, purum à macula originali illum reformet.

Qualis MARIA, talis anima Ioannis, talis anima Christiana, quæ ascendit de sacro fonte, sicut & illa conscendit in montana. Hæc lex inuiolabilis ignis est, vt sursum adspiret; & anima, quæ baptizatur in Spiritu sancto & igne, professione sua anhelat, vt eius mens ducatur & feratur ad sublimia.

Colos.3,1. vnde & Paulus ascendentibus de lauacro dicit: *Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, vbi Christus est, in dextera Dei sedens. Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Quicumque emergit è sacro Baptismatis fonte, consurgit cum Christo, & eius anima similis est MARIAE, cui in sacra Visitatione, quemadmodum Ecclesia canit, ascendens in

Cant.2,10 altum Christus adhuc in vtero dicit: *Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni.* Repetit verba, quia pulchra: *Surge, propera amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis.*

℣.13.

Surgit columba Mariana, surgit columba Christiana,

ſtiana, in cuius elogium expendit Ambroſius in Pſal.118. litt.16. locum illum Canticorum: *Oculi eius ſicut columbæ ſuper riuulos aquarum, quæ lacte ſunt lotæ, & reſident iuxta fluenta pleniſſima.* Cant.5,12. Expendit autem in hæc verba: *Baptizat in lacte Dominus, id eſt, in ſinceritate, & iſti qui ſunt verè baptizantur in lacte, qui ſine dolo credunt, & puram fidem deferunt, immaculatam induunt gratiam, ideò candida ſponſa accedit ad Chriſtum, quia in lacte baptizata eſt. Ideò mirantur eam Virtutes & Poteſtates, dicentes: Quæ eſt iſta quæ aſcendit dealbata?* Cant.8,5. *Ante paululum dicebat, Nigra ſum; nunc autem dealbata* Cant.1,5. *cernitur, & aſcendit in cælum, & innixa Dei Verbo, iam alta penetrat.* Volat in altum MARIA, volat & anima renouata Spiritu ſancto, de qua Richardus Parte 2. in Canticorum cap.15. *Boni*, inquit, *Spiritus ſancti renouatione & ſubleuatione ad hunc volatum & libertatem naſcuntur. Iſti ſunt, qui vt nubes volant, & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas, quia ad æterna deſideria ſubleuantur, & ad infirma nulla cupiditate feruntur. Quem volatum columbinum Spiritus ſanctus operatur in anima, quæ deſignatur per columbam.* Montana igitur penetrat innixa Verbo incarnato, cuius virginalis ventris benedictus fructus eſt; alta quoque penetrat anima eidem incumbens Verbo, de quo Dauid: *Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt.* Pſ.22,4.

Sis mihi tu virga, tu baculus; sis mihi fructus benedictionis, cuius virtute tendam ad sublimia. Et quidem, vt ait Cyrillus lib.11. in Ioan. cap.25. *Nunquam ad supremæ naturæ imaginem humilitas nostra conscenderet, nisi Spiritu, voluntate videlicet Patris, confirmaretur.*

ATTENTIO.

Attende; & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. *Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Gestasti, homo, imaginem Adami terreni, quæ te rebus terrenis affixit. Filius Adæ erat Dauid, & Ps.118,25. memor conditionis suæ, & tuæ, dicebat: *Adhæsit pauimento anima mea.* & rursus: Ps.43,25. *Adhæsit in terra venter noster.* Regeneratus in Spiritu sancto & translatus in Ioan.8,23. Christum fuisti, qui dicit de se: *Ego non sum de hoc* Ioan.15, 19. *mundo*, quia cælestis: & Christianis suis ait: *De mun-*

do

do non estis, quia mecum cælestes estis, & in vobis imaginem meam præfertis. Christus hospitatus in vtero matris, venit hospes in montana, vt sursum Ioannem attolleret, quem in ventre matris iacentem culpa communis tenebat. Mundo, & mundialibus pompis, cùm aqua sacra lustrareris, renuntiasti, vt more Christi & MARIAE, hospes in mundo esses. Ergo ne agas in terra ciuem, sed peregrinum, qui terrena non curat, sed cælestia meditatur. *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi,* Ephes. 1,3. *qui benedixit nos in omni benedictione spirituali, in cælestibus, in Christo.*

Benedixit nos in cælestibus, tam in Christo quàm in Spiritu sancto, quo repleta Elisabetha, cælo potiùs quàm terræ prolem suam consecrauit. Erat in vtero Ioannes, erat palmes in sua vite, & quidem omnino incultus; coluit Deum, & ipse cultus & excultus est. Vitis instar Ecclesia est (*vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuæ*) palmites Christiani sunt. Deus illos colit & excolit, vt fructus benedictionis existant. Huc pertinet sacra Oratio quæ pro renatis Sabbato sancto ab Ecclesia recitatur: *Deus, qui in omnibus Ecclesiæ tuæ filiis sanctorum Prophetarum voce manifestasti, in omni loco dominationis tuæ satorem te bonorum seminum, & electorum palmitum esse cultorem:* Ps. 127,3.

tribue quæsumus populis tuis, qui & vinearum apud te nomine censentur, & segetum, vt spinarum & tribulorum squalore resecato, digna efficiantur fruge fecundi.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui spinarum & tribulorum squalore resecato, fructibus benedictionis Ecclesiam tuam fecundet. Sit in singulis renatis spiritus Marianus, vt exultet in Deo, cuius sacri Baptismi virtute benedicta creatura floret, fructificat, & triumphat.

SANCTA MARIA.

Sit in Tabula cordis imago Expectationis immaculatæ MARIAE Matris Dei; de doloribus partus triumphantis, exemplar Ecclesiæ cum exultatione fœtus suos enitentis.

Respice, & fac secundùm exemplar sexti Festi & triumphi Mariani.

IMA-

EXPECTATIO PARTVS.
SANCTA MARIA.

IMAGO DECIMATERTIA EXPLICATA.

ANTE puerperium ſuum timent ac trepidant feminæ, nec ſine cauſa: Euæ enim & eius ſexui dicta ſententia eſt: *In dolore paries filios.* Dignas luit pro commiſſo pœnas Eua, & rea in ipſo partu punitur. Timet ſupplicium reus, non ſperat. Expectat MARIA partum ſine dolore futurum. Præuenerat Gabriel Virginem, ne timeret: *Ne timeas* MARIA: *inueniſti enim gratiam apud Deum.* Quæ verba ſapienter verſat Idiota. *Inueniſti*, inquit, MARIA, *gratiam cæleſtem, quia fuerunt in te ab originali labe præſeruatio, Angelica ſalutatio, Spiritus ſancti ſuperuentio, & Filij Dei conceptio. Sed qualiter, ô feliciſſima Virgo, has gratias inueniſti? Certè, ô ſuperbenedicta Virgo, ſicut Eua gratiam amiſit per ſuperbiam, & inobedientiam, & curioſitatem vanam; ſic tu è diuerſo gratiam inueniſti, quam numquam amiſiſti, quæ futura eras omnium humillima, obedientiſſima, & in Dei ſcientia ſolidiſſima.* Idem cæleſtis Angelus, qui timorem eliminauit ex Virgine, in bonam ſpem & exſpectationem illam induxit, dum ait, *Ecce concipies in vtero, & paries filium.* addit deinde, *Spiritus ſanctus*

Prima de doloribus partus ſolemnem in Expectatione agit Maria triumphum.

Gen. 3, 16.

Luc. 1, 30.

Luc. 1, 31.

ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Id-eóque quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.

Deus promiſſis ſtetit, & ſuperuenit Spiritus ſanctus, cuius virtute MARIA concepit Filium, ex ſpectationem vnam & vnicam Iſraëlis, deſiderium collium æternorum. Sacrum MARIAE nomen ſonat ſpem & expectationem, cuius virgo mater eſt. Illam Matrem ſanctæ ſpei Patres omnes recognoſcunt, inuocant, & implorant, cuius auidè partum optantes exclamant: *O ſapientia, quæ ex ore Altiſſimi prodiiſti, attingens à fine vſque ad finem fortiter, ſuauiterque diſponens omnia, veni ad docendum nos viam prudentiæ.* Benè ſperauit, & benè ſperare docuit Iudith, quæ Holofernem decollauit. Hæc ſpes magis ſplendet in MARIA, magis fulget: caput ſerpentis cóntriuit, & præferens nomen ſpei, procedit cum magna gloria, digna quæ vocetur & inuocetur, SANCTA MARIA, ſpes noſtra ſalue, forma noſtræ regenerationis, *honorificentia populi noſtri.*

Iudith 15. 10.

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal.94,6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Expectationis.

O Sapientia, & Sapientiæ parens immaculata MARIA, in cuius partu totam suam spem collocarunt Patres omnes, & filij omnes qui ortus sui originem ex ipsis traxerunt & habuerunt. Tecum, ô Virgo, loquitur Angelus ille cælestis, qui sermonem tuæ Birgittæ dictauit: *Dolebant vehementer Prophetæ, videntes filios Israël pro superbia & carnis petulantia legem Moysis deserere, & elongata ab eis diuina charitate, iram Dei super eos venire. Exultabant, antè prænoscentes, quòd ipse legis dictator, & Dominus, ex tua humilitate, & tuæ vitæ puritate, ô* MARIA, *stella præfulgida placaretur, & quòd reciperet eos in suam gratiam, qui ipsum ad iram prouocauerant, & suam indignationem miserabiliter incurrerant. Dolebant etiam, quia destructis muris & portis Ierusalem, inimici Dei fuerant ingressi, expugnantes corporaliter, satanas autem spiri-*

Anima, cum vtitur Sacramentali ablutione, triũphat de timore, similis Matri spei.

tualiter. Sed exultabant de te, ô MARIA, *porta dignissima, præscientes in te Deum fortissimum gigantem assumpturum arma, quibus diabolum & omnes inimicos deuincere debebat, & sic verè Prophetæ, sicut Patriarchæ, de te, ô dignissima Mater, permaximè consolati fuerunt.*

Expectatio virginalis, quàm conueniat mysterio sacri Baptismi, vel ex hoc percipi potest, quòd cùm
Isai.45,8. sancti Patriarchæ clament & exclament, *Rorate cæli desuper, & nubes pluant Iustum; aperiatur terra, & germinet Saluatorem:* exclamatione sua rorem & pluuiam, lustralem aquam nimirum, videantur postulare, non semel tantùm, sed etiam iterùm, apud
Isai.64,1. eumdem Isaiam. *Vtinam disrumperes cælos, & descenderes, à facie tua montes diffluerent, sicut exustio ignis tabescerent, aquæ arderent igni: vt notum fieret nomen tuum inimicis tuis, à facie tua gentes turbarentur.* Nec
Ioan.5. dubium, quin probatica piscina, quæ erat antè Ierosolymis, vbi erat multitudo languentium, expectantium aquæ motum, adumbraret expectationem eorum, qui aduentum Christi sperarent. Hæc etiam vmbra sacri Baptismi erat, quemadmodum monet Ambrosius lib. de Iis qui mysticis initiantur cap. 4. *Crede, quia non sunt vacuæ aquæ. Ideò tibi dictum est, quia Angelus Domini descendebat secundùm tempus in natatoriam, & mouebatur aqua.* Concludit tandem: *Itaque*

que ille paralyticus expectabat hominem. Quem, nisi illum Dominum Iesum natum ex MARIA *Virgine, cuius aduentu non vmbra sanaret singulos, sed veritas vniuersos? Iste est, qui expectabatur vt descenderet, de quo dixit Deus Pater ad Ioannem Baptistam: Super quem videris* Ioan. 1, 33. *Spiritum descendentem de cælo, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.*

Expectet igitur anima, quæ in Spiritu sancto mundata est, & euadens immaculatæ MARIAE similis, exclamet, prorumpatque in illas voces: *O Sapientia, ô Adonai, ô radix Ieſſe, ô Oriens, & splendor lucis æternæ, ô Rex gentium, ô Emmanuel, ô clauis Dauid, & sceptrum domus Israël, qui aperis, & nemo claudit; claudis, & nemo aperit: veni, & educ vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris, & vmbra mortis.* Ne timeas, Virgo, sed speres: ne timeas Christiana anima. vbi Spiritus Domini, ibi libertas est. Ideò Christus venit, vt dixerat antè Cyrillus, ne culpæ illius prioris timeamus detrimenta. *Ergo Christum non secundùm carnem, sed in spiritu concipe in te, vt parturias ex te*, quemadmodum Sermone de Natiuitate monet Iustinianus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3. de Viduis, p.3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1.Corinth.15,47.

S.Augustinus lib.3. de Symbolo ad Catechumenos cap.10. postquam terreni Adami imaginem deposuisset, ac Christi effigiem recepisset, exclamat: *Omnia prorsus delet sanctum Baptisma, & originalia & propria, dicta, facta, cogitata, cognita, incognita omnia dimittuntur. Innouat hominem, qui fecit hominem: donat delicta, qui non quærit merita: prævenit gratia etiam ipsam infantiam, vt sint liberi per Christum liberati, qui in Adam à diabolo tenebantur antè captiui.* Innouatus es, veterem hominem exuens cum actibus suis, & induens nouum, qui secundùm Deus creatus est, & te creauit. Accepisti Spiritum sanctum, qui est remissio & indulgentia omnium peccatorum. Prævenius es gratia Baptismi,

Baptismi, vt liber per Christum sis, qui eras antè captiuus, & pro libertate tua gemebas, & suspirabas, compos factus voti tui, poteris Christiane exclamare: *O misericordia!* & semel acclamare cum Apostolo: *Apparuit benignitas & humanitas Saluatoris* Tit. 3.
nostri Dei, non ex operibus iustitiæ quæ fecimus, sed secundùm suam misericordiam saluos nos fecit, per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abundè per Iesum Christum Saluatorem nostrum; vt iustificati gratia ipsius, heredes simus secundùm spem vitæ æternæ.

Excitamur in spem altam & sublimem æternæ vitæ, renati in Spiritu sancto. Eapropter dicit renascens: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aqua-* Ps. 41, 1.
rum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Accedit & orans Ecclesia, quæ corda renatorum suorum inspiciens & introspiciens, Deum cælestem precatur: *Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius ad deuotionem populi renascentis, qui sicut ceruus aquarum tuarum expetit fontem: & concede propitius, vt fidei ipsius sitis, Baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet.*

Im-

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, in quo sita est spes & expectatio omnium Christianorum. Sit in anima spiritus Marianus, vt dum Christum concipit, & effudit virtute sacri Baptismi, nihil timens, sed in Deo suo exultans, & simul triumphans de doloribus partus, illum parturiat.

MATER DEI.

Sit in Tabula cordis imago Purificationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de multiplicatione fetuum triumphantis, exemplar Ecclesiæ, & animæ fetum vnum enitentis virtute sacri Baptismi.

Respice, & fac secundùm exemplar septimi Festi & triumphi Mariani.

IMA-

PVRIFICATIO.
MATER DEI.

IMAGO DECIMAQVARTA EXPLICATA.

Prima in sua Purificatione Maria solemnem triumphum agit de multiplici miseria prolium.

DIVES & opulenta Eua, redacta ad inopiam est. Vbi primùm lapsum fecit, eò inopiæ, eò paupertatis deuenit, vt vestes quas indueret non haberet, & necessitate compulsa, laceris se foliis contegeret. Cùm esset in statu indigentiæ, dixit Dominus Deus Euæ: *Multiplicabo ærumnas tuas, & fetus tuos.* Gen. 3, 16. Hinc profectum est, vt pauperculæ feminæ plurimas edant proles, quas vnde alant non habent, & multiplicatis fetibus, ærumnæ parentum magis & magis augeantur. Soluunt itaque filiæ Euæ meritas violatæ legis pœnas. Legem non infregit, non violauit immaculata MARIA, quæ cùm pauper ita esset, vnum solum peperit filium, vnicum Filium Dei enixa est.

Mater Dei est, quæ post partum venit ad templum, vt immaculatam se ostenderet, ostenderetque se legi supra id quod lex petebat, obsequi velle, sicut & ipsa Birgittæ exposuit lib. 6. cap. 57. *Filia mea, scias quòd ego non indigebam purificatione sicut aliæ feminæ, quia filius meus, qui natus est ex me, ipse mundauit me, nec ego aliquam quantumcumque minimam maculam*

contraxi, quæ filium mundissimum sine aliqua immunditia generaui. Addit deinde: *Tali etiam die, sicut hodie, dolor meus augmentatus fuit. Nam licet sciebam filium meum*
Luc.2,35. *ex inspiratione diuina passurum, tamen ex verbis Simeonis, quibus dixit, gladium pertransiturum animam meam, & filium meum positum in signum, vt contradiceretur, grauiùs perforabat cor meum dolor iste, qui vsque dum assumpta fui corpore & anima in cælum, numquam defuit à corde meo, quamquam ex consolatione Spiritus Dei temperaretur.* Hoc diuini Spiritus munimento, & pariter ornamento procedit MARIA in templum, filium coram Patre, vnicam Dei Patris vnicam fu-
Mat.1,16. met ipsius prolem, *De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus:* ipsa Virgo est, & MATER DEI, typus sanctæ Matris Ecclesiæ, forma nostræ regeneratio-
Iudith 15, 10. nis, *honorificentia populi nostri.* Rectè igitur purificatio Baptismum repræsentat, cùm hic (vt S. Dionysius Eccleſiast. Hierarch. cap.2. Parte 3. §.1. testatur) *diuina institutione satis probet accedentis, quam sancte operatur, vitæ integritatem, & per vitam probam ac diuinam, vniuersæ simul malitiæ perpurgationem, naturæ emundatione aquæ, corporalius ipsi denuntiet.*

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps.94,6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Purificationis.

QValis Dei Mater, talis & Ecclesia Dei, quam lib. de Symbolo tract. 2. describens Augustinus ait: *Sancta Ecclesia, in qua omnis Sacramenti fetuum triumphat auctoritas, mater & virgo, prole fecunda, sponsa Christi, piè nutrit filios, quos Deo Patri dignos assignare contendit.* Format & conformat filios in similitudinem immaculatæ MARIAE, quæ propterea in templum venit, *de vnici Filij sui manifestatione iucunda, atque de gentium vocatione deuota,* sicuti adstruit Iustinianus Sermone de Purificat. Coniunguntur in festo Purificationis MARIAE vnici Filij Dei manifestatio, & vocatio populi Gentium. *Nos autem populus eius.* Nobiscum igitur illuminatis, purificatis, & baptizatis agit Apostolus cap.8. ad Romanos vers. 9. *Vos autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet,*

Mystica Maria Ecclesia dum abluit & abluitur, triumphat de numero prolium.

habet, hic non est eius. Christianus non est, quem non mundauerit priùs & purgauerit lustrali aqua Spiritus Christi.

Benè Ambrosius lib. de Iis qui mysteriis initiantur, cap. 4. *Hoc est illud magnum mysterium, quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Aquas video, quas quotidie videbam, istæ me habent mundare. In aquas sæpè descendi, & numquam mundatus sum: hinc cognosco, quòd aqua non mundat sine spiritu.* Hoc illud magnum mysterium, in quo Dei Mater & mater Ecclesia conueniunt, sicut adstruit Augustinus lib. 4. de Symbol. cap. 1. *In Apocalypsi Ioannis Apostoli* Apoc. 12, 4 *scriptum est hoc, quòd staret draco in conspectu mulieris quæ paritura erat, vt dum peperisset, natum eius comederet. Draconem diabolum esse, nullus vestrum ignorat: mulierem illam virginem* MARIAM *significasse, quæ caput nostrum integra integrum peperit; quæ etiam ipsa figuram in se sanctæ Ecclesiæ demonstrauit: vt quomodo filium pariens virgo permansit, ita & hæc omni tempore membra eius pariat, & virginitatem non amittat.* Multa sunt membra fidelium, quæ vnum Christum componunt, ac proinde nec in Ecclesiam prima illa cadit Gen. 3, 16. sententia, *Multiplicabo ærumnas tuas, & fetus tuos.*

Magnum hoc mysterium est, in quo sibi consonat Mater Dei, & aqua sancta lustralis, quam Spiritus

ritus sanctus fecundat. Confirmat diuus Ambrosius Serm.1.de Epiphan. *Sicut post partum glorificata est* MARIAE *castificatio, ita post Baptismum aquæ est comprobata purificatio, nisi quòd pænè maiore munere, quàm* MARIA, *vnda ditata est: illa enim tantùm sibi meruit castitatem, ista sanctificationem nobis contulit. Illa meruit ne peccaret, ista vt peccata purgaret.* Benè clamat & exclamat Bonauentura de Stimulo amoris, p.3. *O beatus, qui de tam nobili matre lætatur, ipsam corde amplecti tur, opere imitatur! O felix, qui Matri Dei secundùm posse suum nititur conformari. Hic est certè, qui omni creatura contempta, soli Deo singulari amore inhæret.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1.Corinth.15,47.

Portasti imaginem terreni Adami, hominis quidem

dem impuri & perditi, quam in Christo baptizat
reiecisti, & similis purificatæ MARIAE compar
sti. Hoc ipsum exigebat Apostolus, vt monet Am
brosius de Mysterio Pasch. cap. 4. *Sicut portauim*
imaginem terreni, id est vetusti hominis in crimine,
portemus imaginem cælestis, id est susceptí, redempti, re
parati, ac purificati hominis, teneamus in Christo. Et qu
dem vetus homo per totum hominem pertine
vt illum inficeret; pertineat & Christus, vt totu
hominem abstergat & mundet. Quò pertinet sen
tentia illa Bernardi Serm. 6. de Aduentu Domi
Sicut fuit vetus Adam effusus per totum hominem, &
totum occupauit; ita totum obtineat Christus, qui tota
creauit, totum redemit & glorificauit, quique totum ho
minem saluum fecit in Sabbato.

Idem ipse est, qui seruum suum Simeonem, cùm
totus senex esset, purificauit, innouauit ac renou
uit, qui illuminationem Gentium, & illustratio
nem Sacramenti Baptismi prædixit, dum cecinit
Luc. 2. 29. *Nunc dimittis seruum tuum Domine secundùm verbum*
tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod
parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad reuela
tionem Gentium, & gloriam plebis tuæ Israël. Lumen
Gentium nunc temporis Christus est, cùm aquam
lustralem impertit, vt animam corpusque purifi
cet,

cet, vnde & Baptismus *illuminatio* appellatur, *eò quòd* (vt S. Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap. 3. Parte 1. ait) *primam lucem conferat, omniumque diuinarum illustrationum principium existat.* Congruenter igitur pro illuminatis, ac simul purificatis, in peruigilio Paschatis Oratio illa recitanda proponitur ac recitatur: *Deus, qui Ecclesiam tuam semper Gentium vocatione multiplicas: concede propitius, vt quos aqua Baptismatis abluis, continua protectione tuearis.*

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui tantam contulit vim sacrosancto suo Baptismo, vt omnium animas & corpora purificaret, & congregaret, vt mysticum Christum vnum componant, in vnum Christum confluant & conueniant. Sit in singulis spiritus purus sacratissimæ MARIAE, vt exultet in Deo, & in sancta Matre Ecclesia, cuius fetus Christus mysticus, solus & vnus est, & in eo de erumnosa prolium multiplicatione triumphat. Vnus Deus est, & vnam generat prolem: vna Virgo est, & vnum producit filium: vnum Baptisma est, &

vnum gignit & edit fetum. Hic autem fœtus Chri-
ſtus eſt, vnus inſtar omnium prolium, quem dita-
ta Spiritu & eius donis anima Chriſtiana, profert
in ſe, & ex ſe effert, cùm tota mundata & purifi-
cata, deriuat in ſe MARIAM immaculatam, vir-
ginaliſque eius Purificationis particeps beneficio di-
uinæ gratiæ redditur & efficitur.

ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Aſſumptionis imma-
culatæ MARIAE Matris Dei, de exilio Adæ trium-
phantis, exemplar nouæ creaturæ, ex exilio reuoca-
tæ, atque triumphantis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar octaui Feſti
& triumphi Mariani.

IMA-

IMAGO DECIMAQVINTA EXPLICATA.

SIMILIS mortuo est, qui in exilium relegatur. Et quidem Adam relegatus est. *Et emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis, vt operaretur terram, de qua sumptus est. Eiecitque Adam: & collocauit ante paradisum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium atque versatilem, ad custodiendam viam ligni vitæ.* Pulchrè hoc describit S. Dionysius de Eccles. Hierarchia cap. 3. Parte 9. §. 11. dicens: *Naturam humanam, ab initio diuinis bonis imprudentia sua spoliatam, vita passionibus obnoxia, & tetræ mortis exitus excepit; quippe pernicioſa ista veri boni desertio, sacræque in paradiso legis præuaricatio, eum qui blandè mulcentibus, & infestis aduersarij fraudibus illectus, vitale iugum excusserat, propensionibus suis, quæ diuinis bonis aduersantur, dimisit, vnde miserè æternitatem cum mortalitate commutauit: & qui originem à corruptibili generatione acceperat, ad interitum origini suæ consentaneum iure merito properauit; nec non à vita diuina, quæ ipsum ad supera erigebat, dilapsus, & ad extrema contraria iam præceps datus, variis perturbationibus obnoxiam nactus est immutationem.* Communis

Prima in sua Assumptione Maria agit solennem de exilio primo triumphum.
Gen. 3, 23.

hæc culpa attulit exilij pœnam, quam patimur proles Euæ. Immunis ab vtraque fit immaculata MARIA, cui fores cæleſtes patent, cùm aſſumitur in cælum, vt triumphum victrix agat. Aſſumitur in paradiſum voluptatis, vbi deliciis affluat. Aſſumit eam columba diuini Spiritus ſibi ſimilem, ſimilem puritate, ſimilem virginitate, quam prouocat ſecum ad volandum, cùm dicit: *Surge, amica mea, ſpecioſa mea, & veni: columba mea in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ, oſtende mihi faciem tuam, ſonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, & facies tua decora.* Cant. 2, 15.

Clauſæ portæ erant in ciuitate Bethuliæ, donec Iuditha caput Holofernis abſcinderet: abſcidit, & ſimul portas ciuitatis aperuit. Accidit hoc cæleſti Ieruſalem, cuius ianuæ omnes obſeratæ erant, donec immaculata MARIA ſerpentem capite truncum redderet, in cælum aſſumeretur, & eius portas reſeraret. Factum puta, cùm in eius Aſſumptione Eccleſia canat, & plaudat: *Paradiſi portæ per te nobis apertæ ſunt, quæ hodie glorioſa cum Angelis triumphat.* Triumphat cum Angelis Dei MARIA, procedens cum magna gloria, de qua Serm. 6. huius diei aſſerit Auguſtinus: *Mulier puritate tranſſcendit naturam cælorum, & quæ ſupra cælos ſunt. Hodie penetrat Sancta ſanctorum.*

sanctorum. Iô triumphe, MARIA, cui fores cælorum patent, & per quam nobis portæ paradisi apertæ sunt!

O gloriosa Virginum,
Sublimis inter sidera,
Qui te creauit paruulum,
Lactante nutris vbere:
Quod Eua tristis abstulit,
Tu reddis almo germine,
Intrent vt astra flebiles,
Cæli recludis cardines.

ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS, forma nostræ redemptionis & regenerationis, *honorificentia populi nostri.* Iudith 15, 10.

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4, 24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Assumptionis.

REgina cæli gloriosa, quæ virtute Spiritus sancti in cælum euehitur, aperit & ostendit viam, per *Anima per gratiæ sacri Baptismi de exilio triumphat.*

per quam renati ex Spiritu sancto in cælestem requiem veniunt. Regrediuntur in paradisum, nec inueniunt Cherubinum, qui redeuntes ab ingressu iam deterreat: Angelos potiùs obuios sibi inueniunt, sibi sumunt, in quorum manibus animas deferendas præsentandasque Deo tradant. Nihil est quod possis timere, Christiane, si post susceptionem Baptismi è viuis discedas, cùm omnem pellat timorem, & securitatem omnem afferat definitio Concilij Tridentini sess.5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil est damnationis iis, qui verè consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundùm carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur.* Haud dubiè iter *cæli tutum* sacrum Lauacrum est, vt agens de Baptismo Basilius asseuerat. Hinc efficitur, vt quod Trismegistus de Vnitatis imagine dixit, cadat in effi-
Cant.6,8. giem MARIAE, quæ *vna columba* est; & in for-
Ephes.4,5. mam sacri Lauacri, quod *vnum Baptisma* creditur. *Hæc tibi pro viribus imago Dei subscripta sit: quam si diligenter consideraueris, oculisque internis prænoueris, crede mihi filia, ascensum ad excelsa comperies, quin etiam imago*

ipsa

ipsa te perducet. Non habet cur timeat anima, quæ innocens, immaculata, pura, innoxia, Deo dilecta, &, vt vno verbo dicam, similis MARIAE assumitur. *Propter peccatum primi hominis, de paradiso eiecti sumus, sed per gratiam Dei ad paradisum nos peruenire credimus.* Hæc Bernardus de Modo benè viuendi, Serm.3. Nihil hominem ab ingressu paradisi remoratur, cùm fuerit baptizatus. Confirmat hoc ipsum Ambrosius in Psalm.118. litt.3. v.1. *Est Baptismus in paradisi vestibulo, qui antè non erat; sed postquam peccator exclusus est, cœpit esse rhomphæa ignea, quam posuit Deus, quæ anteà non erat. Culpa cœpit, & Baptismus cœpit, quo purificantur qui in paradisum redire cupiebant, vt regressi dicerent: Transiuimus per ignem & aquam.* Ps.65,12. Facilè transit per ignem, qui sacra tingitur aqua: transitus iste mors est; & quæ sequitur Baptismum, tota Mariana est, cui & resurrectio debetur. Rursus Ambrosius lib.2.de Sacramentis cap.6. *Remedium datum est, vt homo moreretur & resurgeret. Quare? Vt illud quod anteà damnationis loco cesserat, loco cederet beneficij. Quid illud est, nisi mors?* Subiungit: *Quid est aqua, nisi de terra? Satisfit ergo sententiæ cælesti sine mortis stupore. Quòd mergeris, soluitur sententia illa, Terra es, & in terram ibis.* Gen.3,20. *Impleta sententia, locus est beneficio, remedioque cælesti. Ergo aqua de terra, possibilitas*

autem vitæ nostræ non admittebat vt terra operiremur & de terra resurgeremus. Deinde non terra lauat, sed aqua lauat: ideò fons quasi sepultura est.

Ex hoc fit, vt renati ex Spiritu sancto, constituti in mortis agone, non vt criminis rei puniantur, sed vt Christiani milites excitentur ad pugnam, in qua cum morbo & morte pro gloria luctentur, & ipsum mortis auctorem more Christi & immaculatæ MARIAE prosternant ac vincant. Huc pertinet quod ait Augustinus lib. de Symbolo: *Redditur nouitas per Baptismum, vetustate decedente; deoneratur anima sarcinis peccatorum, vt libertate nouæ vitæ induta, aduersus diabolum cum adiutorio diuino valeat fortiter dimicare.* Dimicemus, vt regnemus, imitatores MARIAE in morte, sepultura, resurrectione, & Assumptione: siquidem aqua tincti morimur, sepelimur, resurgimus, & in cælum assumimur. Baptismus enim est ianua per quam Ecclesiam ingredimur, & ab Ecclesia transimus ad regnum, & ad paradisum regredimur. Est ars non solùm benè viuendi, sed etiam moriendi, secundùm quam & MARIA & animæ Christiana in cælum euehuntur.

AT

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Dele imaginem terreni Adami, seruа effigiem, quam renatus ex Spiritu sancto in te efformasti, & depinxisti: illa terrena erat, hæc cælestis & sublimis, quam secum Virgo in Ciuitatem Dei infert. Benè monet S. Ambrosius agens de secunda Interpellatione Dauid: *Si benè egerimus, manet in nobis ista imago cælestis: si malè quis agit, deletur in illo hæc imago, illius vtique qui descendit de cælo; & est in eo imago terreni. vnde Apostolus dicit: Sicut portauimus imaginem illius terreni, portemus & imaginem cælestis. Bonorum ergo imagines perseuerant, & in illa ciuitate resplendent.* Benè agamus, vt præfatam imaginem introducamus. *Portemus & imaginem cælestis hominis, interim corde, &*

moribus atque digna operatione, posteà verò in resurrectione mortuorum. Hæc Anselmus.

Cùm prima viuens & moriens hæc omnia præstiterit immaculata MARIA, prima omnium Christianorum resurrexit, & imaginem Christi viuam in cælum induxit, & reduxit ad Deum, qui dixerat in creatione: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Rediit ad principium suum, vnde & orta est, imago immaculatæ MARIAE redeat & nostra innouata & restaurata virtute sacri Baptismatis, cuius effectum in Vigilia Resurrectionis declarat Oratio illa: *Deus incommutabilis virtus & lumen æternum: respice propitius ad totius Ecclesiæ tuæ mirabile sacramentum, & opus salutis humanæ, perpetuæ dispositionis effectu tranquillius operare: totusque mundus experiatur & videat, deiecta erigi, inueterata renouari, & per ipsum redire omnia in integrum, à quo sumpsere principium.*

Gen. 1. 26.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui virtute sacri Baptismi ab exilio li-

bera-

berat Euæ filios. Sit in singulis spiritus Marianus, vt exultet in Deo intra adyta cælestia, vbi solemnis immaculatæ Virginis nostræ triumphus de pœna mortis vltima, quam inuexit prima culpa, absoluitur & perficitur. Absoluitur festo S. MARIAE AD NIVES, perficitur EVCHARISTIA. Sacra Eucharistia est, in quam desinit solemnis Christi triumphus, quem egit patiens, resurgens, & in cælum adscendens, de peccato, & eius pœnis; & eiusdem sanctæ Eucharistiæ mysterio terminatur victoria Mariana atque Christiana, ac proinde victrix iam anima vocatur & inuitatur ad epulum & conuiuium triumphale, vt adyta Ecclesiæ ingressus illud communicet atque participet.

Adyta & abdita Ecclesiæ omnino cælestia sunt, quæ Dauid Christianus, nitidus ac fulgidus candore niuium ingreditur, vt nuptiali veste indutus post susceptionem Baptismi, regali assistat conuiuio, conuiua glorioſi Regis, socius immaculatæ MARIAE. Huc pertinet quod ait S. Ambrosius cap. 7. de Iis qui mysteriis initiantur: *His abluta plebs diues insignibus, ad Christi contendit altare, dicens: Et introibo* Ps. 42, 4. *ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam. Depositis enim inueterati erroris exuuiis, renouata in aquile iuuentutem, cæleste illud festinat adire conuiuium.* Et

quidem tinctus lustrali aqua Augustinus, festinus ad conuiuium venit, & inuenit sacras in Eucharistia niues. Exclamat ille lib. de Contemplat. Iesu Christi cap. 12. *O charitas Deus, mel dulce, & lac niueum! cibus es grandium, fac me crescere in te ô dulcedo amoris, & amor dulcedinis! Comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, vt eructet mens mea verbum bonum.*

NVNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE AMEN.

Sit in Tabula cordis imago sanctæ, immortalis & glorioſæ MARIAE AD NIVES de morte & immortalitate triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, æternam sibi vitam acquirentis, & glorioſa immortalitate fruentis.

Respice, & fac secundùm exemplar noni Festi & triumphi Mariani.

IMA

S. MARIA AD NIVES.
NVNC ET IN HORA MORTIS
NOSTRÆ. AMEN.

IMAGO DECIMASEXTA EXPLICATA.

EXILIVM & mortem intulit prima culpa: sub pœna capitis præceptum est, ne primus homo prohibitum fructum gustaret. *Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas. In quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Violauit ille mandatum, & violatorem Deus mortalitati simul & morti addixit, & dixit: *Puluis es, & in puluerem reuertêris.* Cùm ad graue mortis supplicium damnati iam essent Adamus & Eua, *fecit Dominus Deus Adæ & uxori eius tunicas pelliceas, & induit eos*, vt vel habitu ipso monerentur, se ad locum mortis deduci: mortalis quippe vita certa via ad mortem est. Occurrit damnatis immaculata MARIA, occurrit cælestis Regina, & nos omnes vitâ donat. Benè Epiphanius lib. 3. contra Hæreses: *Sed & illud de his cogitare mirabile est, de Eua inquam & MARIA. Eua mortis causa facta est hominibus, per illam ingressa est mors in mundum;* MARIA *verò causa vitæ, per quam genita est nobis vita.* Accedit & Damascenus: *O Deo digna filia, primigenæ matris Euæ*

Prima creatura quæ agit de morte & mortali. Ante triumphum solemnem in Festo ad Niues, Maria est.

Gen. 2, 17.

Gen. 3, 19.

Gen. 3, 22.

correctio! Quamuis enim prima Euâ à Dei mandato rec-
ſerit, & per illam aduerſum primum parentem, ſerpen-
operam nauantem, mors aditum inuenerit; MARIA ta-
men diuinæ voluntati obſecuta, deceptorem ſerpentem
fraudem induxit, ac mundo immortalitatem inuexit.

Hanc immortalitatem ſuis niuibus niuea Spi-
tus ſancti columba incluſa MARIA myſticè ſigna-
Nix, teſte Auguſtino Sermone de Transfigurat-
candorem niueum habet, & calorem omnino non recep-
ſic electi, cùm peruenerunt ad claritatem Dei, obtinebu-
munditiæ candorem, & nullum ſentient aliquando de tu-
minis corruptione calorem. Erunt ſimiles intemera-
MARIAE, cuius niueus candor nullum ſenſit co-
ruptionis calorem, nullum peccati æſtum, virtu-
diuinæ & niueæ Spiritus ſancti columbæ. Niuea
ipſa columba eſt, mater incorruptæ vitæ.

Vitam datam per Virginem,
Gentes redemptæ plaudite.

Plaude, & pete:

Virgo ſingularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis ſolutos,
Mites fac & caſtos.
Vitam præſta puram,
Iter para tutum

nu-

nunc & in hora mortis noſtræ, immaculata MARIA, forma noſtræ regenerationis & candoris: *tu gloria Ieruſalem, tu lætitia Iſraël, tu honorificentia populi noſtri.* Iudith 15. 10.

ADORATIO.

Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4, 24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſ. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in ſimilitudinem glorioſæ & immortalis
S. MARIÆ AD NIVES.

QVi ſumus candidati æternitatis, ſacro Baptiſmo dealbati, prouoluamur ad pedes Regis & Reginæ cælorum, more Regum & Paſtorum, qui cùm eſſent populi Chriſtiani primores, *inuenerunt pueruum cum* MARIA *matre eius, & procidentes adorauerunt eum.* Cum Regibus & Paſtoribus vnus & idem populus ſumus: ſequamur & nos, & ſimilem cultum exhibentes, procidamus ante Deum & puriſſimam MARIAM, induti puro, candido & niueo habitu, quem in Baptiſmo ſuſcepimus. Occurrit Chriſtiano Dauidi, vitæ æternæ candidato, S. Cyrillus lib. 1. in Geneſ. prope finem: *Sicut primi hominis imago impreſſionem* *Anima renata ex Spiritu ſancto, de morte & mortalitate triumphat.*

sionem in nobis fecit, adeò vt omnino nos mori oportu
corruptionisque laqueo capi; ita post eum secundum n
strum principium, id est Christus, & ad eum per Spi
tum similitudo, immortalitatem nobis imprimit. Occur
quoque S. Ambrosius libro de Iis qui mysteriis in
tiantur, cap.7. *Accepisti post hæc vestimenta candida, q*
esset indicium, quòd exueris inuolucrum peccatorum, a
dueris innocentiæ castæ velamina, de quibus dicit Pro
Ps.50,9. *ta: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauab*
me, & super niuem dealbabor. Vnde & per Isaiam D
Isai.1,19. *minus ait: Si fuerint peccata vestra sicut phœnicum, q*
niuem dealbabo. Hæc vestimenta habens Ecclesia per l
Cant.8,3. *uacrum regenerationis assumpta, dicit in Canticis: Nig*
sum, & decora, filia Ierusalem. Nigra per fragilitatem co
ditionis humanæ, decora per gratiam: nigra, quia ex pe
catoribus; decora, fidei Sacramento. Hæc vestimenta co
nentes filiæ Ierusalem, stupefactæ dicunt: Quæ est h
quæ ascendit dealbata? Hæc erat nigra, vnde nunc sub
dealbata?

Affert secum niues niuea sancti Spiritus colum
ba, quæ à Patre Filioque procedit ac mittitur, vt l
gatione fungatur. Functus est legatione sua, cùm l
cis æternæ candorem ex niuea Virgine protulit,
illum ipsum per candorem Baptismi in anima r
generat, legati munus exercens. Vnde & dicere
co

cet, quod dixit in Prouerbiis Salomon? *Sicut frigus niuis in die messis, ita legatus fidelis ei, qui misit eum, animam ipsius requiescere facit.* Canat igitur Ecclesia, renata ex Spiritu sancto, de diuina ista columba: *Consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium. In labore requies, in æstu temperies.* Canat sibi & tibi Dauid: *Per diem sol non vret te, neque luna per noctem.* Pro. 25. 13. Ps. 120. 6. *Dominus custodit te ab omni malo, custodiat animam tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc nunc, & vsque in sæculum.* NVNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE. AMEN.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

PRimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. *Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Accepisti sacram eius imaginem, qui splendidus

Mat.17,2. ac niueus in monte sancto comparuit. *Resplendu facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt de sicut nix.* Resplenduit, qui nos illuminat in sac Baptismatis fonte: refulsit niuibus, qui nos virtu lauacri cælestis niueos & candidos reddit ad sui e emplar, & ad exemplar Matris immaculatæ M RIAE, quæ & à niuibus nomen habet. Cùm Chr stus Petrum, Iacobum & Ioannem assumpsis *transfiguratus est ante eos*, vt discerent qualis esset h minis cælestis imago, & illam in se ipsis efform rent, efformandamque in ceteris Christianis cu rent. Quod summi beneficij loco habentes, proc derunt in faciem suam. Audiendus Ambrosius lib de Spiritu sancto, cap.12. *Nempe hanc claritatem v derunt Apostoli, & in faciem prociderunt. Putásne ill vel cùm prociderunt adorasse, cùm fulgorem diuini lum nis corporalibus oculis continere non possent, & splend lucis æternæ aciem visus mortalis obduceret? Aut qu*
Ps.94,6. *aliud dixerunt illi videntes gloriam eius, nisi, Venite ad remus, & procidamus ante Deum. Nos autem popul eius, & oues pascuæ eius.*

Idem Serm.14. in Psalm.118. *Bona pascua diuina S cramenta sunt. Carpis illic nouum florem, qui bonum odor dedit resurrectionis. Carpis lilium, inquo sit splendor et nitatis. Carpis rosam, hoc est Dominici Corporis sanguinem*

Sancti

Sanctus Augustinus Tract. 4. ac Feria 6. *Tu anima Christiana, quæ ascensura es ex sacro fonte, rubore atque odore perfusa, nimis speciosa & nimis candida, serua decorem tuum. Agnosce quid fueris, & quid eris. Vide ne deseras mensam sponsi tui. Vt pulchra permaneas, carnem eius quotidie manducabis: vt vitam æternam habeas, Sanguinem eius potabis. Vide ne deseras hanc mensam.* Prouidit Deus pro terreno Adamo de Christo, pro serpente de columba, pro Eua de immaculata MARIA, pro fructu arboris de EVCHARISTIA, quam intra auream Spiritus sancti columbam nostri maiores incluserunt. Quærit itaque Augustinus lib. de Agone Christiano cap. 22. *Quare ergo Spiritus sanctus non est natus de columba, quemadmodum Christus de femina? Illa causa est, quia in columba liberare non venerat Spiritus sanctus, sed hominibus significare innocentiam & amorem spiritualem, quod in columbæ specie visibiliter figuratum est. Christus autem qui venerat ad homines liberandos, in quibus mares & feminæ pertinent ad salutem, nec mares fastidiuit, quia marem suscepit; nec feminas, quia de femina natus est.*

Cùm igitur columba Spiritus sancti index innocentiæ fuerit hactenus in MARIA, eadem ipsa index est amoris in Eucharistia, quam Christus instituens, *cùm dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit* Ioan. 13, 2.

dilexit eos. Tanti huius mysterij rationem reddit h
tis appositam & pulchram S. Cyrillus Alexandrin
lib. 11. in Ioan. cap. 26. *Sicut virtus sacratissimæ Chri
carnis, vnum corpus facit participantes; eodem arbitr
pacto, in quibus inuisibilis Dei Spiritus habitauit, eos om
nes ad vnitatem spiritalem conducit. Ideò Paulus mo
Eph. 4, 3. scribit: Supportantes inuicem in charitate, solliciti serv
re vnitatem Spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus &
vnus Spiritus, sicut & vocati estis, in vna spe vocatio
vestræ. Vnus Dominus, vna fides, vnum Baptisma, vn
Deus, & Pater omnium, qui super omnes & per omn
& in omnibus nobis. Cùm enim vnus in nobis habitat Sp
ritus, vnus verus & Pater omnium per Filium suum
nobis habitat, ad inuicem, & secum sui participes spiritu
vniens. Quòd autem Spiritui sancto sic vniamur, etia
hac ratione modo quodam percipitur. Nam si animalem v
tam contempsimus, & legi nos spiritali subiecimus, no
Dominum in omnibus Spiritum facientes; perspicuum e
ad aliam quasi naturam nos transformari, cùm vnic
animalitatis nostræ modum fugientes, conformationem h
bitantis in nobis Spiritus mirabilem susceperimus, non
lùm homines, verùm etiam Dei filij, cælestesque homin
participatione diuinæ naturæ vnum effecti. Ergo in Pa
Filio, & Spiritu omnes sumus vnum. Vnum autem h
habitudine atque affectu, vt incipientes dicebamus, vna
pietat

pietatis consensu, vnum sanctæ Christi carnis communione, vnum sancti Spiritus participatione.

Prima omnium cùm esset in paradiso, communicauit immaculata MARIA, & quidem sola; sola enim ieiuna à prohibito cibo deprehensa est: venit Christus in mundum, induxit Baptismum, & inuexit simul ieiunium, vnde & Ecclesia vtrumque in solemnibus suis precibus iungit: *Per Baptismum & sanctum ieiunium tuum.* Induxit Baptismum, cuius virtute macula hereditaria tolleretur; intulit & ieiunium, cuius præparatione anima ad sumendam Communionem aptaretur. *Quale* autem hoc debeat esse ieiunium, quod Baptismus secum ducit, declarat S. Augustinus Serm. 172. de Tempore: *Ieiunia Christianorum spiritualiter, priusquam carnaliter, exercenda sunt: vnde à peccatis principaliter ieiunemus.* Hoc est primum & principale ieiunium immaculatæ MARIAE, Christianique Dauidis, accedentis ad EVCHARISTIAM, cuius vox & assertio supplex esto: *Et ero immaculatus cum eo, & obseruabo me ab iniquitate mea.* Ps. 17. 24.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis MARIAE anima tota pura & immaculata, sit in singulis spiritus Marianus, nec fulgidus vitæ cælestis candor vlla labe & lue in posterum inficiatur, sed ab omni potiùs illæsus iniquitate, nitescat & effulgescat candidatus æternitatis, quam acquirat & possideat. Hæc est perfectæ victoria cælestis & glorioſa, Mariana & Christiana, hic triumphus.

Oratio Ecclesiæ.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, vt claritatis tuæ super nos splendor effulgeat, & lux tuæ lucis cordis eorum, qui per gratiam tuam renati sunt, sancti Spiritus illustratione confirmet. Amen.

Gratiarum actio, ex sancto Leone, Homilia de Natiuitate.

AGamus ergo, dilectissimi, gratias Deo Patri per Filium eius in Spiritu sancto, qui propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, misertus est nostri: & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Christo, vt essemus in ipso noua creatura, nouumque figmentum. Deposuimus

namus ergo veterem hominem cum actibus ſuis; & adepti participationem generationis Chriſti, carnis renuntiemus operibus. Agnoſce ô Chriſtiane dignitatem tuam: & diuinæ conſors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conuerſatione redire.

Hæc quoque gratiarum actio debetur immaculatæ MARIAE, de qua Cant. 6,8. ſcriptum eſt: *Vna eſt columba mea, perfecta mea, vna eſt matris ſuæ, electa genitrici ſuæ.* Hac ſacroſancta columba Deus eſt vſus, vt nos caperet & traheret in lumen ſacri Baptiſmi, in ſui poteſtatem & regnum. *Ars quædam eſt aucupandi columbas*, vt ait Baſilius Epiſt. 175. *videlicet talis: Vbi vnam ceperunt qui capiendis illis ſtudent, cicurem illam reddunt, & ad humanum conuictum aſſuefaciunt: deinde vnguento alas illius perungunt, ſinuntque coniungi agreſtibus. Illa verò per vnguenti fragrantiam agreſtem illum ac liberum paſtus gregem, ad poteſtatem transfert eius, cuius ipſa eſt domeſtica. Benè olentes namque ſequuntur & reliquæ, atque ita in poteſtatem columbarij veniunt.* Prima columba capta, prima vncta Spiritu ſancto, prima Chriſtiana proles, MARIA immaculata eſt, quæ ceteras aljas traxit, & in poteſtatem Dei tranſtulit.

Trahe me poſt te, curremus in odorem vnguentorum tuorum. Cant. 1, 3.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VENERATIONE DEI ET IMMACVLATÆ MARIÆ.

I.

Constantia in diuino cultu.

CVLTVS importat secum frequens & constans obsequium : proinde qui cultor Creatoris, in eius obsequio sit constans & perseuerans. Prælucet nobis exemplo PRIMOGENITA Dei filia, quæ cùm sit prima ac primaria creatura, prima ac primaria est in cultus Dei exhibitione, & eius frequentatione. Hæc est illa PRIMOGENITA, quæ dixit antè de se, *Dominus possedit me in initio viarum suarum*, & gloriatur quòd post sui ipsius electionem adstiterit electori suo creatori, vt eum diebus singulis reuereretur. *Et delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tempore, ludens in orbe terrarum.* Nullus ita affectus ludo, nulla studiosa erat cultus diuini MARIA : nullus ita intentus lucro, ac dedita diuino erat obsequio. Singulis illa diebus Deo suo obsequebatur & mirum in modum delectabatur, cùm grato animo reuoluerent se esse PRIMOGENITAM filiam Dei. Prælucebat illa exemplo, quæ nos imitatores sui cupiens

Prou. 8, 22.

Prou. 8, 30.

statu

statim nobiscum loquitur: *Nunc ergo filij audite me.* Prou.8,32. Filios Dei nos esse monet, & beatos nos esse statuit, si vestigia eius sectemur, & quotidie, quod præstitit ipsa, præstemus. *Beati, qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abiicere eam. Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei.* Beatus igitur vir Christianus, qui ad fores & postes sacri Mariani Oratorij positus, quotidie recognoscit se creaturam Dei, & Creatori suo debitum exhibet cultum; debitam præstat reuerentiam.

II.

Primum & primarium collatum beneficium Mariæ.

QVamuis filia Dei MARIA plurima beneficia recognoscat diuinitus accepisse, in primis Deum suum honorat & adorat, quòd antiquam immaculatæ suæ Conceptionis curam & prouidentiam habuerit. *Ab æterno*, inquit, *ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret.* Prou.8,23. *Nondum erant abyssi, & ego iam concepta eram: necdum fontes aquarum eruperant: necdum montes graui mole constiterant: ante colles ego parturiebar.* Quod Deus iam decernit fieri, factum puta: putauit & Virgo, quæ omnem transscendens generationem humanam, in Deo se deprehendit, tutam quidem & securam à labe, lue, & macula, quæ cunctis mortalibus communis futura erat. Hæc gra-

ti animi nobilis conditio est, vt non solùm collatum beneficium attendat, sed & præuiam collatoris voluntatem, vt pro illa gratiarum actionem rependat. Pendit immaculata MARIA, dum concipitur a Anna, grata non modò propter beneficium sanctitatis acceptum, sed etiam propter decretum quod præcesserat, ne hereditaria culpa cum posteris Adami inuolueretur. Hæc forma gratias agendi Deo ta Mariana est, & totus Marianus ille, qui transcendens humanam generationem, nec in Adam & eius progenie MARIAM frequenter quærit, sed in Deo genitore, cuius PRIMOGENITA est, & cui firmiter ac fideliter adhæsit.

III.

Sympathia inter generationem Christi & Conceptionem Mariæ.

FOrma generationis immaculatæ MARIAE, generatio Filij Dei est; idcircò sancta mater Ecclesia, cùm Festum immaculatæ Conceptionis agit, recitat Euangelium Matthæi: *Liber generationis Jesu Christi.* Habet hæc generatio Christi, vt Christianus eius cultor non solùm in sancta Incarnatione, sed etiam in reliquis solemnitatibus Verbi incarnati, eius generationis œconomiam celebret, ac teneatur celebrare, vt dignus accepti beneficij æstimator, & perpetuus collatoris Dei cultor existat. Nascitur Christus ex genitrice MARIA; & vt Ecclesia sancta sanctam

sanctam eius colat Natiuitatem, canit: *Verbum caro factum est*, vt sacra eius Natalitia commemoratione anteactæ generationis festiua reddantur. Natiuitati Christi accedit & succedit Circumcisio, & in ea *vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in vtero conciperetur.* Sacri nominis impositio allicit & vocat nos ad generationem Christi, cuius Paranymphus dixit Virgini: *Vocabis nomen eius Iesum.* Circumcisionem Christi regalis secuta Epiphania est, in qua tres regionum Orientalium Principes *inuenerunt puerum cum* MARIA *matre eius*, obtulerunt munera thuris, auri, & myrrhæ, quibus non solùm genitum ex Patre Deum, sed etiam hominem generatum ex Virgine religiosè coluerunt. Agitur Festum glorioſæ Transfigurationis, & in eo *incarnati Verbi mysterium* in Præfatione sua mater Ecclesia decantat, sicut etiam in Corporis Christi Festo, pro cuius maiori celebritate, & gloria suæ incarnationis Christus ait: *Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse viuet propter me.* Solemnis Christi Resurrectio, quid nisi triumphalis eius regeneratio est? *Assumptus est in cælum, & sedet à dextris Dei*, vt in glorioſa Ascensione assumptæ priùs humanitatis nostræ honorifica mentio fiat. Nescit prorsus, nescit cultor esse

Luc. 2, 22.

Mat. 2, 11.

Ioan. 6, 58.

Marc. 16, 20.

esse Christi generationis, quisquis in omnibus eius Festis eam non religiosa veneratione prosequitur: nec cultor Marianus est, qui sanctioribus MARIAE immaculatae diebus puritatem eius Conceptionis non agnoscit, ac simul recognoscit.

IV.

Christianus cultor Conceptionis immaculata.

CONceptio immaculatae MARIAE adeò deuota est, vt ex ea tamquam ex perenni fonte deuotio per omnes eius solemnitates diffundatur. Confirmat hoc ipsum in suo Sermone Anselmus: *Quid enim est Festiuitas huic præponenda, per quam omnium festiuitatũ est exorta deuotio? Natiuitas* gloriosæ Virginis *Præsentatio, Annuntiatio, Expectatio, Visitatio, Purificatio, Assumptio,* & Festum eius *ad Niues,* ex immaculatae Conceptione magna ex parte deuotionem sibi deriuant. Renascimur ad gratiam in similitudinem immaculatae MARIAE, & cùm in eius formam regenerati simus, renascimur cum eo debito, vt eius sanctæ ac puræ Conceptionis cultores perpetui simus.

V.

Cultor Natiuitatis immaculata.

CVltor Natiuitatis Marianæ, cultor est etiam immaculatæ Conceptionis, cùm dixerit S. Bernardus lib. de Virginit. & parturit. MARIAE: *Non in vtero sanctificata esset, minimè eius Natiuitas coleretur esset: nunc autem quia ex auctoritate totius Ecclesiæ ve-*

neratur

neratur, constat etiam ab originali peccato fuisse immunem. Rursus : *Dies, quando inchoata est* MARIAE *Natiuitas beata, colitur, & religiosè satis. Quòd si in peccato esset, tunc maledicta diceretur, & gemebunda potiùs quàm benedicta, quando nuntiatum est patri eius, quòd nata esset in sæculo.* Et quidem S. Laurentius Iustinianus Serm. de MARIAE Natiuit. ita coluit eius ortum, vt meminerit eius conceptus. *Quæ enim sanctificata in vtero, ac ab omni culpæ originalis fuerat liberata contagio, gratiæ plenitudinem, quam mente percepérat, protendebat exteriùs. Illam profectò adhuc in materno vtero decubantem adamauit Verbum, sibique in genitricem elegit, vtpote superabundanti iam benedictione præuentam, iamque sancti Spiritus magisterio deputatam. Ipsam idem Spiritus custodiuit à carnis colluuione immunem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore alienam, atque ab vniuersorum criminum contagione immaculatam. Tota pulchra absque delicto, sine mentis & corporis deformitate, Deo & hominibus amabilis videbatur.* Tota amabilis hominibus est, renatis in Spiritu sancto, qui in sua regeneratione referunt immaculatam infantulam, cuius plenitudo gratiæ exteriùs refulgebat, & pulchris eam fasciis adornabat. Hæ sunt Spiritus sancti fasciæ, quibus anima Christiana componitur & vestitur, cùm aqua tingitur.

VI.

Cultor Præsentationis Immaculatæ.

CVltor Marianæ Præsentationis, cultor est e
iam immaculatæ Conceptionis. Cùm ducta
MARIA in templum de fuga Adami triumphan
venit ad sacram ædem tamquam ad Spiritus sanc
scholam: in hac quippe Festiuitate legitur canen
que Euangelium, in quo exclamat quædam mulie
Luc. 11, 27 *Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ suxi*
reclamauit verò Christus, *Quinimò beati qui audiu*
verbum Dei, & custodiunt illud. Hæc Adami, hæc po
sterorum eius felicitas & beatitudo fuisset, si quo
verbum Dei audierant custodissent. Seruauit illu
MARIA, & ideò beata est. Consonant itaque hi
Virginalis Conceptio & Præsentatio, cuius cult
Iustinianus dixerat paulò antè: *Illam profectò ad*
in matris vtero decubantem adamauit Verbum, sibique
genitricem elegit, vtpote superabundanti iam benedictio
præuentam, iamque sancti Spiritus magisterio deputat
Ipsam idem Spiritus custodiuit à carnis colluuione immu
nem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore al
nam. Edocta Spiritus sancti magisterio, mundan
pompis renuntiauit, vt esset antesignana Christian
rum animarum, quæ post ipsam vitam religiosa
professæ, nomini, cultui, & deuotioni immaculat
eius Conceptionis dicandæ ac consecrandæ erant.

VII.

VII.

CVltor Angelicæ Annuntiationis, cultor etiam est immaculatæ Conceptionis, cùm vel ipse Archangelus Gabriel eam creatam & generatam sine vlla labe, & ab omni macula immunem salutauerit. *Aue*, inquit, *gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.* Agnoscit Ecclesia sancta, omnis maledictionis expertem salutatam MARIAM fuisse, quæ nihil cum Eua commune haberet, oratque propterea, & canit: *Cultor Annuntiationis Immaculatæ.* Luc. 1, 28.

Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Euæ nomen.

Cultor Annuntiationis Augustinus, extitit etiam venerator purissimæ Conceptionis, audiensque Angelicam Salutationem, Sermone 1. totus gaudens & exultans ait: *Audiuimus gaudij nuntia, libertatis indicia, lætitiæ vocem, exilij reuocationem, seruitutis redemptionem. Ecce Angelus cum Virgine loquitur, vt non deinceps mulieri serpens sermocinetur.* Et expendens benedictionem præ ceteris MARIAE impertitam, Sermone de Assumpt. dicit: *Benedictæ per ipsam omnes mulieres: iam vltrà in maledictione femina non erit: curatur enim Eua.* Cùm idem prorsus assumptum mul-

tis firmasset ac confirmasset in sua Concione S. Anselmus, concludit: *Quid longius? Conceptionem Dominicæ matris colere, Christi generationem est commemorare. Celebremus ergo hodie dignis officiis vtrumque Conceptionem eius, spiritualem scilicet & humanam, vt ipsius meritis & precibus à sæcularibus curis, & à cunctis vitiis mereamur eripi, & ad æterna gaudia paradisi perduci.* Celebramus tam Filij quàm Matris generationem, renati de Spiritu sancto in vnum omnes Christi œconomiæ, & eius Matris cultum aspirantes, vnde pendet tota religio Christiana.

VIII.

Cultor Visitationis immaculatæ.

CVltor Visitationis Marianæ, cultor est eiusdem immaculatæ Conceptionis. Comprobat hoc testimonio suo Elisabetha, dum prolem cum matre, fructum cum arbore benedicit: *Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.* Terra quæ talem producit fructum, diuersa satis ab illa quæ spinas & tribulos gignit. Confirmat hoc ipsum Ioannes, qui virtute salutationis MARIAE totus liber à culpa originaria in materno ventre exultauit, & in sacra Visitatione purissimam MARIAE Conceptionem celebrauit, docuitque ab iis celebrandam, qui summis donis, beneficiis ac fauoribus vellent ab immaculata visitari. Ioannes ipse, qui

Luc. 1, 42.

missus

missus à Deo est, vt generationem Christi testaretur, quemadmodum testatus est, *Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes, vt testimonium perhiberet de lumine.* Testis quoque est puritatis Mariānæ, & deuotus simul cultor Ioannes, manu ac lingua locutus, *Ecce Agnus Dei.* Indicans Agnum Dei immaculatum, idem ipse indicat Agnam ab omni macula immunem. Hic idem ipse primus Baptismi imaginem in Iordane contemplatus similem MARIAE, nouit, quem in vtero matris inclusus iam præneuerat.

Ioan. 1, 7.

Ioan 1, 36.

IX.

CVltor Expectationis partus, cultor immaculatæ Conceptionis. Recognoscit nihil esse quod possit timere MARIA, cùm omni labe caruerit. Cultor tanti Festi S. Augustinus est, qui expendens verba salutationis Angelicæ Serm. 11. de Natiuitate, *Facta est,* inquit, MARIA *restauratio feminarum, quia per eam à ruina primæ maledictionis probantur esse subtractæ. Tria denique mala Euæ à tribus* MARIAE *bonis probantur excluſa. Nam Euæ dictum est, In doloribus & tristitia paries, & ad virum conuersio tua erit, & ipse dominabitur tibi. Tribus ergo iis malis subiugantur feminæ, quæ* MARIAM *non sequuntur. Sed è contrario, quàm præclarissimis tribus bonis sublimetur, ausculta. Sic*

Cultor Expectationis immaculatæ.

Gen. 3, 16.

Luc.1,28. *enim Angelus eam legitur ſalutaſſe : Aue gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter mulieres. Cùm dixit, Aue, ſalutationem illi cæleſtem exhibuit. Cùm dixit,* GRATIA PLENA, *oſtendit ex integro iram excluſam primæ ſententiæ, & primam benedictionis gratiam reſtitutam. Cùm dixit,* BENEDICTA TV INTER MVLIERES, *virgo benedictum fructum ventris expreſſit, vt ex eo benedicatur inter omnes mulieres. Maledicta Eua fuerat, quæ nunc per* MARIAM *ad benedictionis gratiam remeauit cognoſcimus. Venite ergo omnes mulieres ad* MARIAM *& lætamini. Expellite triſtitiam concipientis, & gemitus parturientis abiicite, proiicite dolores, quos Eua per ſerpentem accepit, & quas per Angelum* MARIA *ſuſcepit honores, aſſumite.* Hoc decus, hic honor Expectationis Marianæ eſt: quique illum non exhibet, profitetur indignum ſe aduentu Seruatoris reddit. Ita ſenſit, ita cenſuit in Concione ſua Anſelmus : *Quiſquis parum pendendum putat huius Virginis celebrare Conceptionem, nec meretur eſſe cum fidelibus, nec poſteà cognoſcere Seruatoris aduentum.* Chriſtianus procedit ex vtero matris Eccleſiæ, quæ fetus ſuos ſine doloribus parit, & ipſa referat in ſe MARIAM, & ſic renatus totus Chriſtianus, totuſque Marianus exiſtat.

X

X.

CVltor Marianæ Purificationis, quantus cultor esse debeat immaculatæ Conceptionis, vel ex ipso Euangelio satis innotescit. *Postquam impleti sunt dies purgationis* MARIAE, *secundùm legem Moysi, tulerunt Iesum in Ierusalem vt sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. & vt darent hostiam secundùm quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.* Suo declarat munere qualis MARIA sit, cuius Purificationis cultor S. Laurentius Iustinianus in hodierna Concione ait: *Hoc immaculata Virgo perfecit. Venit illa ad templum, vt Purificationis mysteria celebraret. Nequaquam in hac parte tenebatur sub lege, quippe quæ non ex virili semine, sed de Spiritu sancto conceperat prolem. Sic namque præceptum fuerat in lege. Si mulier suscepto semine conceperit filiam, septem diebus immunda erit. Nequaquam semen susceperat Virgo, sed Spiritu fecunda conceperat Redemptorem, ideò purificatione non eguit, quæ purificantem hominum sordes genuit.* Hæc tota pura & munda, de vnica prole gaudens, in ea de numero prolium triumphans, *venit ad templum, & secum, quem genuit, gestauit infantem, de vnici filij sui manifestatione iucunda, atque de gentium vocatione deuota.* Qualis

Cultor Purificationis immaculata.
Luc. 2, 22.
Leuit. 12, 3
Leuit. 12, 2

lis illâ in templo comparuit? *Erat profectò ipsa tàlis & tanta, vt illi minimè reperiretur similis. Erat, inquam, corpore virgo, carne incorrupta, prole fecunda, virtute perfecta, moribus conspicua, sanctitate redimita, honestate conspicua, mente pura, corde ignita, animo suspensa, gratia plena, sapientia perfusa, Deo coniuncta, Verbo propinqua, mysteriis diuinis imbuta, Angelorum consortio cultu dita, à Spiritu sancto absque temporis interuallo possessa.* O *honor feminæ! ô excellentia* MARIAE! Quam semper Spiritus sanctus possedit, idem ille Spiritus, qui in sacro Baptismatis fonte, lauat, mundat, ac purificat omnes, vt omnes simus Christiani, omnes etiam Mariani.

XI.

Cultor Assumptionis immaculatæ.

CVltor Assumptionis Marianæ, cultor ac venerator est immaculatæ Conceptionis, & idcircò initio Concionis Assumptæ Virginis S. Augustinus hinc assumit exordium. *Hodierna festiuitas, de Dei genitricis* MARIAE *dormitione toto orbe venerabilis & Angelorum & hominum communis est solemnitas. Cuius quis dignus sufficiat tam venerabilia narrare miracula, quæ per eam mirabiliter sunt patrata? Lex enim naturalis per eam abolita est. Amaræ mortis damnatio Euæ prauaricationi illata, per eam soluta est.* In hac eadem Concione Christum cum matre loquentem introdu-

& simul ad cæleſtem requiem inuitantem, qui & concludit: *Veni igitur cum fiducia, aperiam tibi Paradiſi ianuam, quam Eua parens tua clauſerat.* Hinc Eccleſia tota clamat, & acclamat triumphanti de exilio Reginæ glorioſæ. *Per te paradiſi portæ nobis apertæ ſunt, quæ hodie glorioſa cum Angelis triumphas.* Apparuit libera à labe & lue culpæ hereditariæ, quæ obiit ſine dolore. Sic obeuntem, ſiue potiùs abeuntem conſiderat Iuſtinianus, & ait Serm. de Aſſumptione B. MARIAE: *Quamobrem reſolutionis carnis imminente articulo, ſicut ab omni mentis & corporis corruptione extitit libera, ita & à mortis dolore aliena. Nequaquam habuit quod metueret. Non adfuit, qui ſe illi opponeret, inimicus, nulluſque terreni amoris impulſus, qui Virginis egredientem animam retardaret.* Ex quo fit, vt cùm in ſingulis ſacro fonte luſtratis anima Mariana, & eadem immaculata exiſtat, & ſi tunc temporis mundanum exilium deſerat, nihil opponi, nihil obiici queat, quod eam ab ingreſſu cæli remoretur. Digna hæc pro celebritate Aſſumptionis conſideratio eſt, qua recreat animos Chriſtianorum ſancta mater Eccleſia, idcircò habitam in Aſſumptionis feſtiuitate concionem Iuſtinianus exorditur in hæc verba: *In hoc labenti diſcriminoſoque peregrinantes ſæculo Eccleſia ſancta materno nos ſemper fouet affectu, quippe quæ ſponſo*

so suo immortali per regenerationis nos genuit lauacrum, g
acceptabilem fecit populum bonorum operum sectatorem.

XII.

Cultor sanctæ Mariæ ad Niues, cultor Conceptionis.

CVltor sanctæ MARIAE ad Niues, cultor i
immaculatæ Conceptionis. Recognoscit, i
Virgine intemerata tempore summi æstus summ
temperiem Spiritus sancti fuisse. Summus æstus e
cùm generat cumque generatur homo: & cùm
gneret ac gigneretur MARIA Spiritus sanctus a
fuit, vt omnem temperaret ardorem, ne offend
immaculatam. Hæc Virgo glorioſa cùm geni
Luc. 1, 33. Dei annuntiaretur, ab æstu se tutans, ait: *Quom*
fiet istud, quoniam virum non cognosco? Spiritus sanct
qui in æstu temperies est, *superueniet in te, & virt*
Altissimi obumbrabit tibi, ideoque & quod nascetur
te sanctum, vocabitur Filius Dei. Nec solùm dum Vi
go generaret Filium Dei, ab ardore concupiscenti
carnis fuit omnino illæsa & libera, sed etiam cu
ipsa gigneretur, afflauit in eius conceptu Spiri
sancti aura, cuius causâ & plenam gratia, & sum
Luc. 1, 28. afflatam Spiritu sancto eam salutat Angelus: *A*
gratia plena, Dominus tecum. Nescit æstum, quæ Sp
ritu sancto afflatur: afflatur & anima, quæ renata
aqua & Spiritu sancto, vel in ipsa morte, & e
præuiis sudoribus magnum sentit refrigerium, c

ius cupidus noster Dauid dicit Deo : *Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam, & amplius non ero.* Hoc est illud refrigerium, quod in morte iustus inuenit, de quo Sapiens : *Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Errarunt ergo, & turpiter errarunt impij. *Dixerunt enim cogitantes apud se non rectè : Exiguum, & cum tædio est tempus vitæ nostræ, & non est refrigerium in fine hominis.* Erit homini refrigerium, qui sanctam MARIAM etiam in sua purissima Conceptione vocauerit, & inuocauerit, dixeritque, *Sancta* MARIA, *Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc, & in hora mortis nostræ. Amen*

Pſ. 38, 14.

Sap. 4, 3.

Sap. 2, 1.

Ritè ac rectè Gabriel à temperie Spiritus sancti, quam in puro sui conceptu virgo MARIA habuit, gradum fecit ad suauem, mitem & dulcem auram quam experta est in Conceptione incarnati Verbi. præmisit enim : *Aue gratia plena, Dominus tecum.* subiunxit deinde : *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Respondent sibi puritas Conceptionis, & mundities virginitatis ; hæc posterior ab illa priore dependet. Experimento didicit & probauit glorioſissima MARIA, & experiuntur ij qui carnis ignes & æstus cultu & deuotione immaculatæ Conceptionis non mitigant modò, sed etiam illos extinguunt. Cùm Seraphicus Fran-

Flatus Spiritus sancti in Conceptione Mariæ.

Luc. 1, 28.

ciſcus carnis caloribus æſtuaret; confugit ad niues, quibus totus candidatus candorem caſtitatis conſeruauit. Habet & ſacras niues in ſua Conceptione immaculata MARIA, cuius virtute mirabiliter incendia corporis ſopiuntur. In cuius rei confirmationem dignum relatu miraculum eſt, quod D. Anſelmus in Epiſt. ad Epiſcopos Angliæ commemorat:

Confirmatio. *Tempore Caroli Regis Francorum illuſtriſſimi*, Anſelmus ait, *Clericus quidam ordine, Hungariæ Regis germanus, Matrem* IESV *toto corde diligens, eius Horas ſolicitè decantabat. Parentum autem ſuorum conſilio nubere volens cum quadam adoleſcentula valdè pulchra, accepta Preſbytero nuptiali benedictione, quadam die etiam Miſſa celebrata recordatus, quòd eiuſdem beatiſſimæ Virginis Horas illa die iuxta morem ſolitum non cantauerat, ſponſam domum mittens, omnes ab Eccleſia exire coëgit, & ipſe iuxta altare Virginis ſolus remanſit. Cumque Horas Dominicæ matris decantaret, & hanc Antiphonam, Pulchra es, & decora filia Jeruſalem, diceret, ſubitò apparuit virgo* MARIA *cum duobus Angelis, dexteram ei ſuam num & læuam tenentibus, dicens ei: Si ego ſum pulchra & decora, quid eſt quòd dimittis me, & ſponſam alia accipis? Numquid ego ſum optimè formoſa? numquid ego ſum pulchrior illa? vbi vidiſti tam pulchram? Cui ille obſtupefactus ait: Domina mea dulciſſima, claritudo tua om-*

nem mundi pulchritudinem excellit & clarificat, quoniam tu es super omnes choros Angelorum exaltata, & super cælos cælorum eleuata. Quid vis Domina vt faciam? Ait illa: Si sponsam carnalem, cui adhærere vis, amore mei dimiseris, me sponsam in cæleſti regno habebis: & ſi Conceptionis meæ Feſtum annuatim ſexto Idus Decembris ſolemniter celebraueris, & celebrandum prædicaueris, mecum in regno Filij mei laureatus eris. His dictis B. Virgo diſparuit. Clericus verò domum adire renuit, & abſque parentum ſuorum conſilio ad Abbatiam quamdam extra patriam illam perrexit, & ibidem monachali habitu decoratus eſt, & poſt tempus exiguum meritis beatæ Mariæ Virginis, Aquileiæ Epiſcopus Patriarcha factus, Feſtum Conceptionis beatæ Virginis die præfato, quamdiu vixit, annuatim cum propriis Octauis celebrauit, & vbique celebrandum prædicauit. Habes exemplum, habes miraculum, in quo dilucidè apparet, æſtibus carnis ſacris decoram niuibus immaculatam MARIAM dominari. Æſtuat caro, æſtuat mare: præualet vtrique, quæ ex generali vniuerſæ carnis diluuio penitus libera & immunis euaſit, ſibique propterea dominatum etiam in mari acquiſiuit.

XIII.

DOminatur in æſtuanti mari, & ſimul in homine periclitante, & præ periculo extremo iam &c. *Dominatur in æſtu maris Virgo.*

iam æstuanti, immaculata MARIA, in cuius p
rissimæ Conceptionis honorem duo alia miracula
eadem Epistola refert Anselmus. Accipe primum.

Confirmatio prima.

*Tempore illo, quo diuinæ placuit pietati Anglorum g
tem de malis suis corrigere, suæque seruitutis officia
ctiùs adstringere, glorioſissimo Normanorum Duci eam
patriam debellandum subegit. Qui videlicet Guillelm
tunc temporis Anglorum, Dei virtute, & industria su
tius Ecclesiæ dignitatis honores in melius reformauit. C
rus piæ intentionis operibus inuidens ille bonorum omn
inimicus diabolus, tum familiarium fraudibus, tum extr
neorum incursibus multoties conatus est eius obsistere su
cessibus. Sed Domino protegente, & timentem se Reg
glorificante, ad nihilum deductus est malignus. Audient
autem Dacij Angliam esse subiectam Normanis, grauit
sunt indignati, & quasi suo hereditario iure priuati,
ma parant, classem aptant, vt eos adeuntes à data sibi
uinitus patria expellant. Hoc comperto, prudentiſſim
Guillelmus Helsimum quemdam religioſum Abbatem R
mensis cœnobij accersiuit, & in Daciam direxit, vt inqu
rat huius rei veritatem. At ille, vt vir admodum saga
ingenij, strenuè Regis negotium exequitur. Quo fidelit
peracto, ad Angliam reuerti cupiens, mare ingreditur. I
cùm maximam partem maris prospero cursu transiſſ
subitò densis surgentibus vndique ventis, horrida tem
pest*

pestas mare commouit & vndas. Fatigatis igitur nautis, nec vltrà iam obniti valentibus, fractis remis, funibusque ruptis, cadentibus velis, spes salutis amittitur, & nihil sibi nisi submersionis exitus miserabiliter expectatur. Cumque de salute corporum essent desperati, animarum solummodò magnis clamoribus salutem Creatori suo commendabant, & beatissimam Virginem MARIAM *Dei genitricem, miserorum refugium, & desperatorum spem, deuotissimè reclamabant. Et ecce subitò suspiciunt quemdam venerandæ habitudinis virum Pontificali insula decoratum, quasi inter medias vndas naui proximum. Qui vocans ad se Helsimum Abbatem, his verbis alloquitur eum: Vis, inquit, periculum maris euadere? vis in patriam tuam sanus redire? Cumque cum fletu id toto corde desiderare, & hoc solum expectare responderet; sic ille: Scias me ad te à Domina nostra Dei genitrice* MARIA *directum esse, ad quam dulciter reclamasti: & si dictis meis obtemperare volueris, sanus cum comitibus tuis euades imminens periculum maris. Ille verò illicò respondet, se ei in omnibus obtemperaturum, si hoc euadat naufragium. Promitte, inquit ille, Deo & mihi, quòd diem Conceptionis & Creationis Matris Domini nostri* IESV CHRISTI *solemniter celebrabis, & celebrandum prædicabis. At ille vt prudentissimus vir ait: Et quis dies in hoc festo celebrandus erit? Sexto, ait, Idus Decembris hoc festum solemni-*

lemnizandum tenebis. Et quo, inquit Abbas, Officio te
mur in Ecclesiastico obsequio? Omne, inquit, Officium, q
dicitur in Natiuitate eius, dicetur in eius Conceptione, e
cepto, quòd nomen Natiuitatis mutabis in nomen Con
ptionis. His dictis ille disparuit, & citò sedata tempes
Abbas incolumis concito flatu applicuit littoribus na
Anglicani, & quod viderat & audierat, quibus potu
notificauit. Statuit autem idem festum in Rhemensi co
bio celebrari, & ipse quamdiu vixit, deuotis obsequiis
lebrauit. Silent venti, mare quiescit in obsequi
immaculatæ MARIAE, & simul in eius purissim
Conceptionis testimonium, & ad maiorem eiu
dem veritatis comprobationem secundum mirac
lum litteris iam relatis Anselmus recenset.

Secunda. *Aliud etiam miraculum huius festiuitatis alibi dan*
inspirante gratia à nobis declaratur. In pelago Gallico (
nonicus quidam, ordine Sacerdos, solitus Horas beat
MARIAE *Virginis decantare, à villa quadam, vbi co*
vxore alterius fornicatus fuerat, rediens ad oppidum
quo morabatur, & pelagus Sequanæ transmeare o
piens, solus nauim ingressus, Dominicæ matris Horas
uigando canere cœpit. Cumque Inuitatorium, Aue M
RIA, *gratia plena, Dominus tecum, diceret, & iam*
medio flumine esset, ecce turba magna dæmonum in pro
do pelagi vnà cum eius nauicula eum præcipitauit, &

animam rapuit ad tormenta. Die autem tertia ad locum, quo eum dæmones tormentis afficiebant, venit Mater IESV *cum magna Angelorum societate, dicens eis: Vt quid animam famuli nostri ita iniustè affligitis? Cui illi: Nos eam debemus habere, & meritò, quia in nostris operibus capta est. Quibus Mater* IESV: *Si illius deberet esse cuius opera faciebat, ergo nostra debet esse, quoniam Matutinas nostras, dum vos eum peremistis, decantabat. Vnde magis rei estis, qui iniquè erga me egistis. His dictis, dæmones huc illuc dispersi fugerunt, &* B. MARIA *animam reduxit ad corpus, & hominem ab vtroque funere resuscitatum per brachium arripiens, aquam à dextris & à sinistris quasi murum stare iubens, de profundo pelagi ad portum incolumem reduxit. At ille gaudens, pedibus B. Virginis prostratus, ait: Charissima mea Domina, & Virgo speciosa, Christo gratissima, quid tibi retribuam pro tantis beneficiis, quæ mihi feci sti? Liberasti me de ore leonis, & de tormentis inferni grauissimis animam meam. Cui Mater* IESV *ait: Precor te, ne de cetero in adulterij peccatum cadas, ne fiat tibi nouissimus error peior priore. Precor iterùm, vt de cetero Festum Conceptionis meæ deuotè celebres annuatim sexto Idus Decembris, & vbique celebrandum prædices. Mox vt ea dixit B. Virgo* MARIA, *eo cernente cælos ascendit, & ipse eremiticam vitam ducens, quod sibi acciderat cunctis audire volentibus narrauit:*

& posteà quamdiu vixit, illud Festum Conceptionis solem-
niter & deuotè celebrauit, & celebrandum prædicauit.

Ps.76,11. *Hæc mutatio dexteræ Excelsi*, & immaculatæ M.
RIAE, quæ naufrago peccatori, vt è profunda
byſſo, quam intrarat, euaderet, pœnitentiam
ſuggeſſit, quæ eſt ſecunda tabula poſt naufragium.
Ad hanc recurrit in naufragio ſuo Dauid, qui ſi-
Ps.94,6. ſimiles nos eſſe volens, ait: *Venite adoremus, & pro-*
cidamus ante Deum. & monet iam, vt ſecundam Pa-
rem ſacri Oratorij colentes & recolentes, ſecum
ſtitiæ Deum conueniamus, & *præueniamus faciem ei*
in CONFESSIONE.

Tibi dicitur, anima, tibi dicitur virgo filia Sion
tincta & picta in formam Spiritus ſancti & M.
RIAE, nouam artem benè viuendi profeſſæ, ſe-
heu! relapſæ: poſt lapſum audi, quod in ſimili ca-
ad Virginem lapſam ſcribit Ambroſius: *Accipe*, in-
quit, *lamentum; & primùm quidem nullo die quin-*
geſimus Pſalmus intermittatur, quia in negotio talis can-
tus eſt. Cantatus eſt à Dauide pœnitente, & rur-
canetur à nouo Dauide in ſecunda Parte Oratorij
cui accedens, quemadmodum hortatur Ambroſius.
Tu quæ iam ingreſſa es agonem pœnitentiæ, inſiſte viri-
fortiter, inhære tamquam naufragus tabulæ, ſperans
ipſam te de profundo criminum liberari.

SACR

SACRI ORATORII

PARS SECVNDA

PIARVM IMAGINVM
ANIMÆ INNOVATÆ
VSV POENITENTIÆ
SACRAMENTALIS
IN GRATIAM
CONFESSARII, ET CONFITENTIS.

IMAGINES
PARTIS SECVNDÆ.

Naufragi Dauidis effigies.
Euangelica exemplaria:

Ouis errantis,
Regis Æthiopis,
Leprosi,
Paralytici,
Prodigi,
Cæci à natiuitate,
Samaritanæ,
Transfigurationis,
Surdi,
Centurionis,
Magdalenæ,
Chananææ,
Matthæi,
Mulieris patientis fluxum sanguinis,
Muti loquentis,
Petri flentis,
Christi crucifixi, &
Dauidis pœnitentis euadentis è naufragio.

Magnum arcanum Agni,
& ouis redemptæ, & reconciliatæ.

APPAREAT
NOVVS DAVID
ARRIPIENS SECVNDAM,
POST NAVFRAGIVM TABVLAM
RECITANS
SEPTEM POENITENTIÆ PSALMOS

POENITENTIA

Ars benè viuendi, & benè moriendi
figurata & illuſtrata.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

IMA

NOVVS DAVID.

POENITENTIA.

Secunda tabula post naufragium.

IMAGO DECIMASEPTIMA EXPLICATA.

REX Dauid, Christianæ artis benè viuendi ac benè moriendi cultor ac professor, gratiam, quam Baptisma Christi præbuit, amisit, & simul confregit nauem, cuius vehiculo in cælestem portum per flatum & afflatum Spiritus sancti festinabat. Lacerata nauis est, & nouus Dauid in magno suo naufragio accurrit, & arripit POENITENTIAM, quæ est secunda post naufragium tabula. Quapropter Serm. 24. commun. pœnitens & simul naufragus Augustinus lapsis post Baptismum ait: *Frequenter vos, fratres charissimi, admoneo, iterùm atque iterùm admonendo contestor, vt si quis se cognoscat de littore continentiæ tempestate libidinis in pelagus luxuriæ fuisse iactatum,* CONFESSIONEM *velut tabulam confractæ nauis velociter apprehendat, vt per ipsam de hac abysso, & profundo luxuriæ possit euadere, & ad portum* POENITENTIAE *peruenire.* Quisquis iste est, naufragus Dauid est, arripit tabulam citharæ, in cuius fidibus CONTRITIO, CONFESSIO, & SATISFACTIO describuntur. Adiungitur & CORONA, & in ea exa-

ratus ABSOLVTIO, vt perfecta POENITENTIA, quæ ex *contritione*, *confessione*, & *absolutione* coagmentatur, & *satisfactione* integratur, in effigie appareat, & in ea talis Dauid depingatur, qualis ipse à se describitur in septem Pœnitentiæ Psalmis. Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & Dauid in omnibus & singulis septem Psalmis producit se naufragum, dolentem, confitentem, petentem absolutionem, offerentem satisfactionem. Hinc efficitur, vt quo Psalmi numerantur, tot explicationes sint propositæ iam imaginis, ab ipso Dauide expositæ. Dum loquitur de se, naufragum se ostendit, ac prodit in primo Pœnitentiæ Psalmo:

I.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Naufragantis more loquitur, dum flendo ac canendo subiungit: *Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valdè; sed tu Domine vsquequò?* In hunc eumdem locum Chrysostomus, *Quemadmodum enim*, inquit, *quando venti vehementes mari incubuerunt, omnia turbant, & quæ in profundo arena, sursum fertur, & qui nauigant, magno versantur periculo: ita etiam in nobis turbata anima, mouetur corpus, omnia complentur tempestate, &*

plena est nobis deinceps cymba tumultus ac perturbationis, & densæ tenebræ, & pereunt omnia propriis locis relictis, & est maxima confusio. Confirmat hoc ipsum in Scholiis suis Basilius, qui vocem istam Dauidis, *Conturbata sunt ossa mea*, ita percipit, ita exponit: *Ossa hic non corporis dicit, sed robustas cogitationum vires, quæ perturbatæ sunt spiritu scortationis velut tempestate quadam obrutæ.* Prodit itaque se naufragum, prodit se dolentem, confitentem, veniam accipientem, & offerentem compensationem.

CONTRITIO.

DOmine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Psal. 6.

POSTVLATA ET EXCITATA.

Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè, sed tu Domine usquequò?

CONFESSIO.

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi? FACTA IN TEMPORE.

Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos.

ABSOLVTIO.

IMPETRATA. *Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.*

SATISFACTIO.

ACCEPTATA. *Exaudiuit Dominus deprecationem meam, Dominus orationem meam suscepit.*

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei : conuertantur & erubescant valdè velociter.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende ex parte Christianæ animæ loquentem in primo Psalmo Dauidem : *Loquitur in primo Psalmo fidelis anima*, vt ait in Prologo S. Gregorius. Qualis Dauid, talis & anima pœnitentis, quæ post naufragium recurrit ad pœnitentiam, habet dolorem, facit confessionem, accipit absolutionem, reddit satisfactionem.

II.

Eccli.20, 29. *Sapiens in verbis producet seipsum:* producit naufragum iterùm se Dauid in secundo Psalmo Pœnitentiæ. *Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, &* quorum

Psal.31.

tecta sunt peccata. Ait deinde cum vndis & fluctibus certans: *Verumtamen in diluuio aquarum multarum ad eum non approximabunt.* Basilius in Scholiis: *Qui preces diligenter & ex animo offert, multifaria prouidentia fruetur, ita vt tametsi in varias calamitates instar aquarum inundantes incidat, illas tamen superet, ac tristium rerum victor reddatur.* Superat Dauid ingruentem tempestatem, vsus vehiculo pœnitentiæ, contritionis, confessionis, absolutionis, & satisfactionis.

CONTRITIO.

Beati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata. Psal. 31.

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum, nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea, dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: EXCITATA. *conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina.*

CONFESSIO.

Delictum meum cognitum tibi feci, & iniustitiam meam non abscondi. APERTA.

ABSOLVTIO.

Dixi: Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei. IMPETRATA.

SATISFACTIO.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus, in tempore opportu

Verumtamen in diluuio aquarum multarum, ad *non approximabunt.*

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumda *me: exultatio mea erue à me circumdantibus me.*

ACCEPTATA. *Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac* *gradieris: firmabo super te oculos meos.*

Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est *tellectus.*

In camo & fræno maxillas eorum constringe, qui *approximant ad te.*

Multa flagella peccatoris, sperantem autem in Do *no misericordia circumdabit.*

Lætamini in Domino & exultate iusti, & gloriam *omnes recti corde.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende naufragans anima, quid de se, q de te loquatur Dauid. Sermo de te ipsa est, monet in Prologo S. Gregorius: *Per Dauid fidelis a* *ma accipitur. Fidelis ergo anima ea quæ in hoc Psalmo* *cuntur intelligat, & ab isto numquam in intellectu recu*

Intelli

Intelligat qualis sit pœnitentia post peccatum, qualis contritio & confessio, qualis absolutio & satisfactio, qualis Deus in animam pœnitentem, qualis anima in Deum veniæ & indulgentiæ largitorem.

III.

Sapiens in verbis producet seipsum. Pœnitens quoque Dauid seipsum in medium profert positum in naufragio, dum recitat tertium Pœnitentiæ suæ Psalmum, *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.* Naufragum agit, dum orat, *Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne discesseris à me. Intende in adiutorium meum, Domine Deus salutis meæ.* Quid sibi velit Dauid, explicat in Scholiis Basilius: *Tantis doloribus velut fluctibus obrutus, te Deum ac Dominum meum oro, ne me consueta prouidentia priues, sed auxilium tuum præstes, & salutem largiare.* Salutem naufragus quærit, & inuenit, diuino Dei beneficio contritus, confessus, absolutus, dignos pœnitentiæ fructus faciens, & satisfaciens.

Eccli. 20. 29.

Psal. 37.

CONTRITIO.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Psal. 37.

POSTVLATA ET EXCITATA.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ : non
pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum
& sicut onus graue grauatæ sunt super me.

Putruerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ, à
insipientiæ meæ.

CONFESSIO.

INDEX MISERIARVM.

Miser factus sum, & curuatus sum vsque in fi
tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : &
est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis : rugiebam
gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum, & ge
meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus
& lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

ABSOLVTIO.

INEXPECTATA.

Amici mei, & proximi mei aduersum me appro
quauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant, de longè steterunt : & vim
ciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanita
& dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speraui: tu exaudies me Domine Deus meus.

SATISFACTIO.

Quia dixi: Nequando supergaudeant mihi inimici mei: IMPE-TRATA. *& dum commouentur pedes mei, super me magna locuti sunt.*

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo OBLATA. *pro peccato meo.*

Inimici autem mei viuunt, & confirmati sunt super me: & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

Intende in adiutorium meum, Domine Deus salutis meæ.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende naufragium patiens, quid in Prolo Psalmi dixerit Magnus Gregorius: *Fidelis a ma in procelloſos mundanæ inſtabilitatis corruit ſtuc quia ſtatum rectitudinis ſeruare non potuit.* Hæc an Dauidica eſt, & hæc, vt in priſtinum ſtatum re tuatur, dolens conditionem ſuam conteritur, & c fitetur; cumque de ſalute alij deſperent, ſperat i impetrat à Deo veniam, & abſolutionem orna debita ſatisfactione adipiſcitur.

IV.

Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet ſeipſum,* oſtenditque c lis ſit. Facit & Dauid, dum in Pſalmo Pœniten *Domine exaudi orationem meam, & clamor meus a veniat*, anxius in naufragio orat & clamat. Cla & orat pœnitens ſæua tempeſtate vexatus, &, v Gregorius in Prologo, *reductis oculis cogitat vnd ciderit, & circumſpectis omnibus quæ imminent, inuenerit calamitates attendit.* Attendit in tanto ma rum naufragio opus eſſe tabula Pœnitentiæ, vt dat, & ecce euadit virtute contritionis, confeſſio abſolutionis, & ſatisfactionis.

CO

CONTRITIO.

DOmine exaudi orationem meam : & clamor meus ad te veniat. Psal. 101. POSTVLATA.

Non auertas faciem tuam à me : in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die inuocauero te, velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum : quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei adhæsit os meum carni meæ. EXCITATA.

CONFESSIO.

Similis factus sum pellicano solitudinis : factus sum sicut nycticorax in domicilio. INDICATA ET IMPVGNATA.

Vigilaui, & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduersum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ & indignationis tuæ : quia eleuans allisisti me.

Dies mei sicut vmbra declinauerunt : & ego sicut fœnum arui.

ABSOLVTIO.

Tu autem Domine in æternum permanes: & me-
riale tuum in generationem & generationem.

POSTVLATA ET IMPETRATA.

Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus misere-
eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & to-
eius miserebuntur.

Et timebunt Gentes nomen tuum Domine, & om-
reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit Dominus Sion: & videbitur in gloria

Respexit in orationem humilium: & non sprevit p-
cem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus
creabitur, laudabit Dominum:

Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de
in terram aspexit:

Vt audiret gemitus compeditorum: vt solueret
interemptorum.

SATISFACTIO.

TEMPORALIS AETERNO DEO GRATA.

Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem
in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum, & reges vt serua-
Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum
meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

Filij seruorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende, fidelis anima oppressa diro naufragio, ex quo cum Dauide clama & ora, vt similiter affligaris, compungaris & conteraris. Attende & confessionem Dauidis, qui *multis vtitur parabolis, dignè volens suas exprimere calamitates*, vt annotat in Scholiis Basilius. Explica miserias tuas, pellicano & nycticoraci similis. Attende & eius absolutionem, cuius vt fruaris beneficio, capta tempus quod ille captauit; & si compedita es compedibus criminum, absoluêris. Attende & eius satisfactionem, temporalem quidem oblatam æterno Deo, *Tu*

autem Domine in æternum permanes. Rursus in Schol. Basilius: *Ego quidem huiusmodi naturam habeo, tamen coniunctus sum ærumnis : tu verò sempiternus & æternus existens, facilè præsentium malorum mutationem quamdam largieris.*

V.

Eccl. 20, 29. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & quidem vt sapiens Dauid pœnitens naufragantem se depingit suo Psalmo, *De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam.* Clamat de profundo maris agitatus tempestate, vt hoc loco Gregorius testatur, ac simul monet: *Attendat vnusquisque in quo profundo iaceat, & quàm longè à Deo peruersè agens effectus sit. Clamet peccator, quem à Deo recedentem cupiditatis tempestas contriuit, quem hostis absorbuit, quem præsentis sæculi fluctus inuoluit, agnoscat se esse in profundo, & ad Deum sua perueniat oratio.* Accedat orationi confessio, contritioni confessio, confessioni absolutio, absolutioni satisfactio.

Psal. 129. EXCITATA.

CONTRITIO.

DE *profundis clamaui ad te Domine : Domine exaudi vocem meam:*

Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.

CON

CONFESSIO.

Si iniquitates obſeruaueris Domine: Domine quis ſuſtinebit? INSINVATA.

ABSOLVTIO.

Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine. IMPETRATA.

SATISFACTIO.

Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in Domino. CHRISTI ET DAVIDIS OPERATIO.

A cuſtodia matutina uſque ad noctem: ſperet Iſraël in Domino.

Quia apud Dominum miſericordia: & copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet Iſraël, ex omnibus iniquitatibus eius.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende ortam de profundis viſceribus contritionem. Baſilius in Scholiis: *Quid eſt, E profundis? Non ſimpliciter, inquit, ex ore & lingua animo aberrante effunduntur hæc verba, ſed è corde profundiſſimo, ex imis animæ ſedibus, ex intimis & abditiſſimis cordis penetralibus.* Attende qualis ſit confeſſio Dauidica: *Si iniquitates obſeruaueris Domine, Domine quis ſuſtinebit?*

tinebit? Gregorius in hunc locum: *Attende qua*
peccati confessio peccata obliteret, quæ iustificat iniqu
& tollit à Deo memoriam peccatorum. Attende Daui
cam absolutionem, dum ait: *Quia apud te propiti*
est, & propter legem tuam sustinui te Domine. Iter
Gregorius: *Lex Dei misericordia est, quæ peccantibus*
niam contulit. Attende satisfactionem accipient
valorem ex meritis Redemptoris: *Copiosa apud*
redemptio.

VI.

Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & cuius sit co
ditionis exponit, more pœnitentis Dauidis, qui n
fragus cùm sit, talem se exhibet, talem se repræse
Psal. 142. in Psalmo Pœnitentiæ, *Domine exaudi orationem me*
auribus percipe obsecrationem meam. Hæc supplicatio
pœnitentis, naufragantis, è medio mari clama
Collocauit me in obscuris sicut mortuos sæculi, & anxi
est super me spiritus meus. In me turbatum est cor me
Erat in eodem statu & naufragio cum Iona, de q
citatus Gregorius: *Clamauit Ionas ad Deum de ve*
ceti, de altitudine maris, de profundo inobedientiæ, &
aures Domini oratio illius peruenit, qui eruit eum à
ctibus, eripuit à bestia, absoluit à culpa. Eripitur q
que Dauid, & absoluitur, habens contritionem,
iungens confessionem, ac simul satisfactionem.

CO

CONTRITIO.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: exaudi me in tua iustitia. Psal. 142. POSTVLATA ET EXCITATA.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliauit in terra vitam meam.

Collocauit me in obscuris sicut mortuos sæculi: & anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

CONFESSIO.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi: FACTA DE IACTVRA GRATIAE.

Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.

ABSOLVTIO.

Auditam fac mihi manè misericordiam tuam: quia in te speraui. POSTVLATA.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

IMPETRATA VIRTVTE SPIRITVS SANCTI.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine vivificabis me, in æquitate tua.

SATISFACTIO.

SERVVM PECCATI STATVIT IN SERVITVTE DEI.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende, pœnitens, ac considera te pati cum Dauide naufragium. Time iudicium Dei, horre statum in quo te mors commissæ culpæ constituit. Expande manus, ora, & confitere gratiæ iacturam feciſſe, ſine qua, terræ inſtar abſque aqua anima tua eſt. Poſtula abſolutionem, & à peccatis patratis liberationem, cuius auctor eſt Spiritus ſanctus aſſiſtens in confeſſione. Conſtitue te ſervum Dei, vt qui hactenus peccati ſeruus fuiſti, pro digna ſatisfactione ſeruitio mancipatus diuino, & ob eius amore paſſus tribulationes, dicere queas Deo: *Ego ſeruus tuus ſum.*

V

VII.

Sapiens in verbis prodscet seipsum. Et quidem sapiens Dauid, seipso modò sapientior, ad viuum depingit se in principali suæ Pœnitentiæ Psalmo, *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.* Laborat naufragus Dauid, & hæc quidem vox, *Miserere mei Deus*, naufragi laborantis est, vt notat in Scholiis Basilius. *Proposita hæc verba conueniunt & diuinissimo Dauidi, & populo captiuo, & iis qui inter nos malo sunt affecti. Magna siquidem vulnera paribus etiam indigent pharmacis. Quapropter & magnus Dauid vniuersam in se gratiam effundi, & totum miserationum fontem in peccati sui vlcera euacuari orat.* Hic ipse præfert in se viuam imaginem contritionis, confessionis, absolutionis, atque satisfactionis, ex quibus partibus conditur, conficitur & perficitur Sacramentum Pœnitentiæ. Eccli. 20. 29. Psal. 50.

CONTRITIO.

MIserere mei Deus: secundùm magnam misericordiam tuam. Psal. 50. PERFECTA.

Et secundùm multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Ampliùs laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

CONFESSIO.

GENERALIS, ET SPECIALIS.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciem à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum nouua in visceribus meis.

Ne proïcias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

ABSOLVTIO.

REDDITA.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

SATISFACTIO.

OBLATA.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.

Lau

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos. CONSVMMATA ET ACCEPTATA.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende miserias animæ tuæ, & in vasta earum abyssо, instar patientis naufragium, extolle vocem, & clama: *Miserere mei Deus.* Attende Dauidicam contritionem, perfectam confessionem, regalem absolutionem, consummatam CHRISTI satisfactione compensationem eius qui dicit: *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Hic docet naufragos pœnitentiam, & ita docet, vt partes

perfecti mâgiſtri agat. Offert Deo, *Docebo iniquos v*
tuas, hoc eſt, vt in Scholiis Baſilius ait, *recupera*
nignitate tua archetypus ero pœnitentiæ iis qui præſen
hanc vitam amplectuntur. Ero & præco bonitatis tua,
hortaboráque impios homines, & præuaricatores, vt a
ſupplices accurrant. Hic præco bonitatis diuinæ,
archetypus pœnitentiæ Sacramentalis per typos
imagines acceptas ex Euangelio, Pſalmi huius
fibus conſonantes colit, ac colere pœnitentiam d
cet. ATTENDE, fili pœnitentiæ, vt nouus Da
appareas. AVDI, Pater pœnitentiæ, quomodo
cipere confeſſionem debeas, vt exiſtas dignus Vi
rius Chriſti, cuius diuina exemplaria contempla
da, ac pariter imitanda proferuntur, & oſtendun
in ſecunda ſacri Oratorij Parte.

Compareant, in anima pœnitentis, imago o
errantis; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti oc
quærentis.

IM

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Luc. 15.*
Errans ouis de pastore amisso dolens.

DAVID ERRANS, ET DOLENS.
Miserere mei Deus, secundùm magnam misericordiam tuam.

IMAGO DECIMAOCTAVA EXPLICATA.

BONVS pastor, cuius exhibita imago, misericordiam, pietatem, benignitatemque repræsentat, Christus est. Apparuit humanitas & benignitas boni Pastoris in eo quod ipse Lucæ 15, 4. declarat: *Quis ex vobis homo, qui habet centum oues: & si perdiderit vnam ex illis, nónne dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam?* Angelos, & Angelicas iustorum animas Christus deserit, vt animam peccatoris irretitam sentibus & vepribus criminum illaqueatam quærat, inueniat, manumque porrigat, vt è misero statu eripiat. Anima peccatoris *cor suum dabit in similitudinem picturæ*, vt instar errantis ouis de iactura boni Pastoris vehementer doleat & conteratur, totusque contritus & afflictus clamet: *Erraui sicut ouis quæ periit.* Memor magnæ miseriæ suæ, & misericordiæ diuinæ, erumpat in vocem illam: *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.* Hanc magnam misericordiam inquirunt oues errantes, hanc implorant pœnitentes, & *admonendi sunt*, inquit Gregorius 3. parte Pastoral. cap. 30. *vt de misericordia, quam*

Eccli. 38, 28.

Psal. 118, 176.

Psal. 50, 3.

postulant, præsumant, ne vi immoderatæ afflictionis
tereant. Neque enim piè Dominus ante delinquentium
los flenda peccata opponeret, si per semetipsum eos
ctè ferire voluisset, quos miserando præueniens semet
Psal. 90, 2. *iudices fecit. Hinc enim scriptum est: Præueniamus fa*
eius in confessione. Discat hinc, discat Confessa
animarum, more Christi agere cum pœnite
offerat operam suam in formam boni Pastoris,
ouem intricatam sic eripiat & extricet. Chri
porrigit manum, porrigat & Confessarius: t
enim Basilio Sermone de Pœnitent. *Cordati viri*
dextram fratribus ad pœnitentiam porrigere. Porr
manum in effigie Pastor.

Miraculosa imago.

Miraculum in perdita oue patratum.

MIrabile templum Dei, mirabile pœnite
oratorium, in quo miraculosæ imagines
hibentur. Nulla hîc datur imago, quæ non sit
raculis celebris & illustris. Celebris & illustris
effigies boni pastoris, & humanæ ouis errantis,
præter omnem naturæ ordinem descenderit è c
Deus, vt hominem à culpis exemptum in cæl
eueheret. Resplendet in rebus miraculosis di
Dei virtus ac potestas, & hæc eadem satis app
in mirabili ouis errantis reductione, quemadm
d

dum Ambrosius in Psalm.118. Serm.22. concionatus est. *In Euangelio suo asseruit* (Christus) *quòd pastor reliquit nonaginta & nouem oues, & vnam requirit, quæ erraut. Centesima ouis est, quam dicit errasse, perfectio & plenitudo numeri : ipse te instruat & informet. Non immeritò ceteris antefertur, quia plus est à vitio te reuocasse, quàm propè ipsa vitia nescisse. Imbutos enim vitiis animos exuere frænis cupiditatum, atque emendari, non solùm perfectæ virtutis, sed etiam cælestis est gratiæ. Emendare enim futura, attentionis humanæ est; præterita donare, diuinæ est potestatis.* Cælestem gratiam, diuinamque potentiam suam Deus hoc loco manifestat, vt perditæ vitæ homo contemplatus hanc imaginem, cum maiori deuotione prorumpat in illam vocem : *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam;* & speret sibi idem beneficium conferendum, idem secum patrandum esse miraculum, cum verè dixerit Basilius Regul.12. *Quia propter peccatorum nostrorum remissionem Vnigenitum suum misit, quantum in ipso est, omnia peccata remisit.* Hæc virtus pœnitentiæ est, vt factam per peccatum iacturam resarciat. Exclamat propterea Ephræm agens de Pœnitentia : *O artificiosam dispensationem! quia nullam prorsus iacturam fieri à Deo sinit pœnitentia.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste bone Pastor, qui ouibus nonaginta n
cuem in cælo relictis, vnam perditam ouem
terris quæsisti, & inuenisti : quære me, vt inuen
me : erraui enim sicut ouis quæ periit : amis
Psal.50,2. Deum meum, & tecum simul omnia perdidi.
serere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar ouis errantis, exemplar pœniten
de iactura Dei dolentis.

I.

Imitatio ouis erran-tis.

PRimus ac principalis actus pœnitentiæ ille
quo de perdito Deo misera pœnitentis an
Ierem.2, 19. dolet, ac simul luget. Summa hæc iactura est. *Sc
& vide, quàm malum est & amarum, reliquisse te
minum Deum tuum.* Considera, Christiane Dauid
oui erranti similem, cui bonus pastor occurri
succurrit, vt de malo summo te iam clementer e
cat : igitur eripientis Dei manum postula, & ro
Iob 14,15. *Operi manuum tuarum porriges dexteram.*

II.

Nulla rerum humanarum adeò grauis iactura est, cui desit illa consolatio: *Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.* Cùm peccasti, Deus tantum malum non intulit, tu auctor tibi damni fuisti, omnemque tibi viam consolationis intercluisti: sola tibi restat via doloris & contritionis, vt effugias, quod parasti tibi, malum. Sic perdita euasit ouis, sic Dauid effugit; sic euades, & effugies. Iob 1, 21. *Miseria culpæ.*

III.

Contemplare bonum Pastorem, à quo per culpam auersus es; audi dicentem: *Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Proiicite à vobis omnes prævaricationes vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum: & quare moriemini domus Israël? Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reuertimini, & viuite.* Princeps ipse, cuius grauiter maiestatem læsisti, cùm duceris ad æternæ mortis supplicium, tibi occurrit, vrget, & instat, vt qui auersus ab eo fuisti, ad ipsum oculos animæ tuæ conuertas, euadas, & viuas. Quanta hæc misericordia, quanta hæc pietas est! Ezech. 18, 30. *Misericordia Dei.*

IV.

Extrema miseria est, hominem esse damnat
ob hanc causam, quòd Deo in æternum careat, n
detur in posterum via vt ad Deum redire que
Quid si daretur? haud dubiè nec vel vno pun
quiesceret, quàm primum illam arriperet, vt a
nam damnationem effugeret. Homo culpæ mor
reus, descendentibus in lacum similis factus est,
Summa cura. in graui Dei iactura cum illis conuenit. Hoc ipsi
quod illi præstarent si possent, exequere tu, q
possis, ad Dominum Deum recurre, & viam fi
tis ingredere.

V.

Cùm Polycarpo diras mortis minas Proconsul
tentaret, nisi Deum desereret, nihil se vmquam m
li à Christo accepisse, accepisse verò quamplur
beneficia, respondit, ac proinde nullam caus
posse esse, propter quam à Christo deficeret. No
lis ac generosa responsio, digna Polycarpo senten
Oportebat, vt cùm tentator instaret, vrgero
Summa ingratitudo. tentatio ad hoc vt desereres Deum, memor fui
boni Pastoris, qui nulla in re vel minima tibi n
cuit, profuit in multis. qui tot ac tanta benefici
bi præstitit, ne vmquam ab illo deficeres, defec
tamen. Tandem aliquando respice, diuinorum m

mor beneficiorum in benefactorem tuum extitisse peccatorem, dole ac luge, contritus ora, & veniam implora.

VI.

Non solùm anima, sed etiam corpus ab auctore salutis Deo defecit, & aberrauit, cùm peccati excessum commisit. Hinc infirmitates & morbi, quibus irretitus homo, ouis errantis instar, detinetur & implicatur, pungitur dolorum sentibus, vepribusque pœnarum angitur. Non deerit ægroto pœnitenti Deus, respondebit voto Dauidis, *Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius. Ego dixi: Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccaui tibi.* Non deerit diuinus è cælo Pastor morbidæ suæ oui, si commissum excessum doleat, & salutis auctorem deseruisse verè pœniteat; si vocem edat, & clamet: *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.*

Imitatio in agritudine.

Psal. 40, 4.

Psal. 50, 3.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar boni Pastoris, exemplar boni Confessarij.

I.

BOnus Pastor, cùm apud Superos esset, & inter cæleſtes Angelos versaretur, propter errantem ouem,

Imitatio boni Pastoris.

ouem, & eius amissam salutem descendit è cæ
præferens in se formam perfecti Confessarij, cui
officium est lapsas & dilapsas oues reuocare. Et
sit alter Paulus pœnitentium Confessarius, vt &
Philip.3, 20. cere queat, *Conuersatio nostra in cælis est*, nouerit ho
Pastoris exemplo intermittere cælestes contem
tiones, vt sacris se confessionibus impendat.

II.

Isai.61,1. *Spiritus boni Pastoris est spiritus Confessarij.* Bonus pastor de se dicit Lucæ cap.4, 18. *Spir
Domini super me, propter quod vnxit me, euangelizare p
peribus misit me, sanare contritos corde, prædicare ca
uis remissionem, & cæcis visum, dimittere confract
remissionem, prædicare annum Domini acceptum, &
retributionis.* Hic ipse communicans suas vices Ap
Ioan.20, 23. stolis ac Confessariis, donat illis Spiritum suum.
cipite, inquit, *Spiritum sanctum, quorum remiseritis
cata, remittuntur eis.* vt & singulis Confessariis tem
tibus locum Christi dicere fas sit, *Spiritus Domini
per me*, qui me Sacerdotem vnxit, & constituit su
pastorem, vt pauperculæ oui bonum nuntium of
rem, contritæ pro commissis flagitiis bene spe
iuberem, remedium salutis adhiberem, & remis
nem culparum impenderem.

III.

Bonus Pastor à Spiritu sancto ductus est in hu
mund

mundum, vt per aŭia & deuia miseram ouem errantem in semita certa & recta constitueret. Hoc munus & officium Spiritus sancti est. Vnde Dauid, qui se ouem errantem fatetur, & simul confitetur, *Erraui*, inquit, *sicut ouis quæ periit*; à Spiritu Dei reuocandum se in viam salutis ostendit, dum canit, *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.* Quapropter Ecclesia sancta Spiritum sanctum orans, & simul sui officij monens, ait, *Rege quod est deuium.* Meminerit Confessarius hunc eumdem Spiritum à bono Pastore accepisse, cùm dixerit, *Accipite Spiritum sanctum*, & recognoscat se ideò donatum Spiritu, vt errantem peccatorem reducat ad viam gratiæ, à qua se per culpas patratas auertit.

Psal. 118, 176.

Ps. 142, 10.

Confessarij est ouem reducere.

Ioan. 20, 23.

IV.

Bonus Pastor venit è cælo in Nazareth, & secum suaues attulit flores, quibus irretitam spinis & vepribus ouem alliceret, & simul attraheret. Nouerit Confessarius ornare se floribus, bonis desideriis salutis alienæ, vt cùm pœnitens peccatorum sentibus intricatus & illaqueatus cupidum salutis suæ eum viderit, ad dolorem & contritionem magis excitetur, alliciatur ad Confessionem, & ad Deum pertrahatur. Cùm malè quis habet, & aduertit medicum sui ipsius magis optare valetudinem, eò magis ipse mo-

Ouem attrahere.

uetur & incitatur, vt ſuæ propriæ ſaluti prouid & conſulat. Quò maius eſt in Confeſſario deſi rium, vt pœnitens doleat de commiſſis, ac ſanct eò maior cupiditas eſt in pœnitente, vt de pecc contritionem habeat, & ſalutem ſibi acquirat.

V.

Manum porrigere. Bonus paſtor manum porrigit oui, quæ ad inter vepres & ſentes peccatorum depingitur, & ſtruit Vicarium ſuum, vt ſciat manum pœnit extendere, & ſimul offerre, virtute clauium, rem ſionem & indulgentiam delictorum. Princeps A ſtolorum ac ſimul Confeſſariorum Petrus eſt, Matth. 16, 19. dixit Chriſtus, *Tibi dabo claues regni cælorum.* de quas & ipſe geſtat in manu, vt ouibus errant offerat: & quidem offert, vt earum beneficio p deant, & ad cæleſtia paſcua virtute Confeſſionis ſpirent. Chriſtus ſine clauibus pingitur, Petrus clauibus, quas in manibus Confeſſariorum bo Paſtor conſtituit.

VI.

Ouem ſolari. Bonus paſtor baculum in manu geſtans ſe oſt & exhibet erranti oui non ad terrorem, ſed ad mi alacritatem, non ad punitionem, ſed ad co lationem. Hunc eumdem intuitus Dauid, & ſi Pſal. 22, 2. errans ouis ait: *Dominus regit me, & nihil mihi de*

in loco pascuæ ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit, me animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiæ, propter nomen suum. Nam, & si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Quid enim baculus, nisi pœnitentia est? Confirmat agens de Pœnitentia Ephræm: *Peccatum conscientiam diuellit, pœnitentia verò baculus ad eius requiem efficitur; nam Dominus erigit elisos, verùm per pœnitentiam id facit. Quando enim à Dauide dici audieris, Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt, intellige quòd per pœnitentiam istud fieri dixerit.* Pastor vtitur baculo suo, vt omnes viarum superet difficultates, quæ occurrere solent in munere pastorali. Christus baculo pœnitentiæ innixus, quidquid est arduum transgreditur, vt perditæ oui succurrat; vnde & ouis ex baculi contemplatione non terretur, sed excitatur; non affligitur, sed recreatur. Huic eidem baculo innitens & incumbens Confessarius, quidquid graue & difficile occurrat, vincat animosè, & oui perditæ & afflictæ misericordiam diuinam imploranti clementer succurrat, & in humeros suos eam suscipiat.

VII.

S. Augustinus libro de Salutaribus documentis

Ouem portare. cap. 52. agens de Confessario ait: *Sit beneuolus, pa-tus erigere, & secum onus portare. Habeat dulcedinem affectione, pietatem in alterius crimine, discretionem varietate.* Dulcis ac pius moneat errantem ouem sicut illam monet Laurentius Iustinianus Serm. Conuersione: *Non est Deus talis, vt lætetur in pe-tione morientium, neque vult mortem peccatoris, sed magis conuertatur, & viuat. Diligit facturam suam, manuum suarum, amatque imaginem suam non sculp-in marmore, nec in parietibus pictam, sed quam impr-*
Gen. 1, 26. *in anima, sicut ipse ait: Faciamus hominem ad imagi-& similitudinem nostram. Hanc in perdita oue centes-relictis nonaginta nouem, in montibus requisiuit.* Ro-Basilius Reg. 8. quomodo tractandus sit qui leg-mè ac verè resipiscit; & respondet: *Sicut Domi-docuit dicens: Conuocat amicos ac vicinos suos dicen-Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam quam p-dideram.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Re-gis Æthiopis; in spiritu Confessarij, imago infan-tis Christi.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

IMAGO DECIMANONA. EXPLICATA.

CVLTVS & adorationis Regum hæc imago regia est, quorum vnus Æthiopiæ nomine accedit, vt purum & tenerum Christum adoret infantem. Traditio hæc communis est, cui fauet illud Dauidicum: *Æthiopia præueniet manus eius Deo.* & illud: *Coram illo procident Æthiopes.* Ater & turpis color inerat regali animæ, necdum deletâ maculâ, quæ per cultum & adorationem erat penitus emundanda, cùm Sermone de Epiphania dixerit Augustinus: *Talem natum esse crediderunt, in quo adorando salutem, quæ secundùm Deum est, consecuturos minimè dubitarent.* Prodit itaque Rex, ac petit, vt inustas criminum labes Christus abstergat & deleat. Benè Basilius in Psalm. 37. monet: *Ne patiamur, vt quasi quoddam atramentum ac tabum peccata per animæ profundum penetrent.* Ecce vel in ipso Regis vultu tabum & atramentum peccatum est, cuius infamem lituram vt Christus deleat & tollat, plenus ille lacrymis orat, & exorat, *Qui facit peccatum, seruus est peccati,* & miseræ seruitutis notas sibi inurit. Doleat, qui seipsum denigrauit, de candore amisso

Psal. 67, 32. Psal. 71, 9.

Ioan. 3, 34.

Psal.50,2. amisso gratiæ; accedat, gemat; & clamet: *Et secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Oret quoque Matrem misericordiæ, & ei imploret opem, vt quæ speculum sine macula genuit, & candorem lucis æternæ protulit, maculam auferat, & gratiæ candorem afferat. Hanc misericordiæ matrem orabat S. Ephræm de Laudibus eius agens, & opportunè dicebat: *Sub tuum præsidium confugimus, ô sancta Dei genitrix: sub alis pietatis ac misericordiæ tuæ protege & custodi nos. Miserere nostri, qui sordibus peccatorum conspurcati sumus.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Æthiope patratum.

NAturæ viribus Æthiops nigrum suum nec mutare colorem, nec peccator turpem suam potest relinquere conditionem, cùm scriptum sit Iremiæ cap.13, 23. *Si mutare potest Æthiops pellem suam aut pardus varietates suas: & vos poteritis benefacere cùm didiceritis malum.* Rex Æthiops diuinitus pellem suam mutauit, cùm eius anima, virtute Christi eius purissimæ Matris, candidata est. *Candor animæ* teste D. Bernardo Serm.71. in Cant. *indulgentia* Isai.1,18. *est, ipso dicente per Prophetam, Si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Excitare tanto miraculo, vt prostratus coram imagine clames:

Ora

Oratio noui Dauidis.

CHriste Rex vniuersorum, qui Magum de Oriente Æthiopem dedignatus nomes, sed spiritaliter dealbasti, miserere quoque denigratæ animæ meæ, labem inustam absterge, lituram auferi, *& secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Psal. 50. 2.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Regis Æthiopis, exemplar gratiam amissam dolentis.

I.

ANima diuinæ gratiæ virtute tota candida, tota niuea est, & quidem ad stuporem spectantium. *Pulchritudinem candoris eius mirabitur oculus.* Mirantur & Angeli cùm in illam oculos dirigunt: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum?* Cùm illam nouerint nitidam in statu diuinæ gratiæ, & per eius amissionem ita denigratam cernunt, dicunt per admirationem: Hæccine est anima perfecti decoris & candoris, cuius species & forma adeò nobis mirabilis erat? Vbinam antiqua species, vbi prior elegantia? vbi splendor, & nitor diuinæ gratiæ? *Imitatio Regis Æthiopis.* Eccli. 43. 20. Cant. 3, 6.

II.

Si quis vultum ſuum in ſpeculo contempl
labem aliquam deprehendat, totus ſollicitus eſt
quieſcit, donec illa tollatur & abſtergatur. C
in Rege Æthiope quaſi in ſpeculo faciem tuam
ſimul nigras maculas peccatorum conſideras. Q
moraris? quare notas ita infames tollere & d
non feſtinas? Delebis, ſi doleas; dolebis verò, ſ
nitus denigratam animam tuam eſſe curioſius
pendas. *Pœnitentia eſt ſicut bona lotrix macularum,*
tritio verò eſt bona candidatrix, vt ait beata Mari
bro 4. Reuelat. S. Birgittæ cap. 39.

Faciespeccatoris.

III.

Magnipendunt homines amicitiam Regum
Principum, & quò maior eſt Monarcha, maior
gratiæ æſtimatio, ac conſequenter dolor maior,
ſemel illa amittatur. Rex Regum & Dominus dom
nantium Deus eſt, ac proinde amicitia & eius gr
ſumma. Summa quoque eius iactura cenſenda
Conſidera quantum laborent & inſudent aulici
mines, vt gratioſi Regi fiant, præſertim cùm ſe
nùs gratos eſſe exiſtiment. Ad eorum imitation
cùm te ingratum Deo ſcias, omnibus modis
tende in tanti Principis Gratiam & amicitiam
re. Certè ſi dolendo poſſent aulici conciliare

Iactura gratia.

Re

Reges, dolori non parcerent. Deus quidem parcit pœnitenti, qui propter iniurias cælo factas & illatas dolore torquetur.

IV.

Vnuſquiſque ſuæ gratiæ auctor eſt, vt eam voluntariè donet cui volet, & ſemel amiſſam, cui velit illam refundat. Deus auctor eſt gratiæ ſuæ, vt illam pro arbitrio ſuo largiatur. *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* Penes illum quoque eſt donare iniurias, peccata tollere, maculaſque delere, cùm ipſe dicat: *Ego ſum qui deleo iniquitates tuas.* Quapropter Rex Æthiops in propoſito exemplari notam, quam in facie habet, oſtendit, vt abſtergat illam Chriſtus, à quo ſolo amiſſæ gratiæ reſtauratio optata dependet. Penes Deum eſt gratiam perditam refundere, penes te illam dolendo ac plorando poſtulare.

Deus donator gratiæ. Pſal. 83, 12

Iſai. 43, 25.

V.

Conſideraps anima ſtatum ſuum, inſpiciens & introſpiciens ſe obſcuratam & denigratam, confundatur, & tota confuſa exclamet: *Quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus?* Diuini amoris rutilante auro fulgebam, quomodo obſcuratum eſt aurum? Nitebam diuinæ gratiæ candore, quid ſic mutatus eſt color optimus? Culpâ meâ obſcuratum aurum eſt, tuâ gratiâ refulgeſcet; culpâ meâ

Defectus gratiæ.

Thren. 4, 1.

color optimus mutatus est, tuâ gratiâ prior can
Cant.1,5. reuiuiscet; meâ culpâ *nigra sum*, eorum numero
Thren.4,7. scripta, quos describit Ieremias, *Denigrata est su*
carbones facies eorum: tuâ gratiâ candida & nit
fiam, similis Nazaræis, quos nitidiores niue, & c
didiores lacte idem Propheta depingit.

VI.

Recursus ad Matrem gratiæ. Habet ante oculos suos anima denigrati pec
toris Filium & Matrem Dei, quibus infensus
dicitque propterea in Soliloquio Bonauentura: *
peccaui in Filium, irritaui matrem: matrem offendere
potui sine ira Filij. Quid ergo, ô homo, faciam? Quo
conciliabit me Filio, inimica matre? Quis mihi placabit
trem, irato Filio? Concipit statim animos: *O a*
non dubites, etsi ambo sint offensi, ambo tamen sunt
mentes. Fugiat ergo reus iram iusti Dei ad piam matr
refugiat reus iram offensæ matris ad benignum Filium,
dicat: Deus, qui factus es filius feminæ propter nost
miseriam, aut miserere mihi impiæ peccatrici, aut ost
mihi magis misericordem, ad quem ego misera confug
valeam.

VII.

Imitatio in ægritudine. Nascitur ex concupiscentia peccatum, mors
Iac.1,15. rò habet ortum suum ex peccato. *Concupiscentia,*
cobus ait, *cùm conceperit, parit peccatum, peccatum*

cùm consummatum fuerit, generat mortem. Quid aliud infirmitas est, quàm obscura mortis vmbra? Hanc caliginem mortis præfert in se & in facie sua Æthiops qui inuenit Christum & Matrem, ac pariter adorauit. Quisquis ergo tangitur vmbrâ mortis, clamet:

Memento, rerum conditor,
Nostri quòd olim corporis,
Sacrata ab aluo Virginis
Nascendo, formam sumpseris.
Maria mater gratiæ,
Dulcis parens clementiæ,
Tu nos ab hoste protege,
Et mortis hora suscipe.

Oret cum Ecclesia: *Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.* Contritus de culpa, tristis de morte & eius vmbra, prorumpat in illam vocem: *Et secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Dele Fili, dele Mater.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi infantis, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi infantis.

REx Æthiops venit ad pedes Christi, vt amissæ gratiæ candorem recuperaret: inuenit puerum cum Maria matre eius, materne à Matre, filio verò humaniter exceptus est. Humano igitur simul materno affectu excipiat Confessarius pœnitentem, qui denigratus venit, vt Sanguine Agni qui datur & ministratur in Sacramento Confessionis, candidus efficiatur.

II.

Officium Confessarij est temperatè agere.

Vbi sol magis ardet & vrit, ibi nigriores homines reperiuntur; & vbi maior est æstus peccati, & maior animæ nigredo est, quæ tolli nequit, nisi virtute Spiritus sancti. Habet hanc vim Spiritus Dei, vt temperet æstum, cùm ab Ecclesia dicatur: *In æstu temperies.* Mirabilis est temperies diuinæ flatus auræ, quæ non solùm tollit æstum peccati, sed & atrum colorem, quo anima infecta est, peccatus aufert. Hunc ipsum Spiritum infudit Christus

Ioan. 20, 22. Apostolis, simulque Confessariis, cùm ait: *Accipite Spiritum sanctum*, quo nimirum temperetis omnem æstum

æstum, & omnem inde candoris gratiæ priuationem accedentem exulare compellatis. Confessarius, qui Spiritus sancti temperiem secum affert, & ipse temperatus esse debet, ac tenetur temperatè atque modestè cum pœnitente se gerere.

III.

Fumo similis culpa est, & quidem sicut fumus albos & candidos aliàs parietes, atros & nigros reddit, sic & culpa animas deturpat & denigrat. Tollitur è pariete fumus, vt candidus rursum fiat. Cùm ergo pœnitens instar Æthiopis denigratus accedit ad Confessionem, sistit se Christo, sistit se eius Vicario, vt fuliginem culpæ tollat, & candorem gratiæ substituat. Abstergitur culpa non tam hominis manu, quàm cultro; culter autem, quo anima candidatur, est gladius Spiritus sancti, quem in manibus Apostolorum & Confessariorum Christus apponit, cùm dicit: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Adde & illud Pauli: *Accipite gladium Spiritus, quod est verbum Dei.*

Animam dealbare.

Ioan. 20, 22.

Epheſ. 6, 17.

IV.

Quòd si Christus, cùm Sacramentum Pœnitentiæ condidit, afflauit & inflauit in Discipulos, idcircò flatum Spiritus sancti Confessariis suis dedit, vt vocatos se scirent ad dissipandum peccatorum fumum.

mum. Dissipatur fumus vento, & aurâ Spiritus sa
cti culpa pœnitentis, quæ fumosa & tenebric
Culpam abigere. cùm est, euanescit. Et quidem ventus suscipit i
mum in se, vt illum proiiciat: sic quoque San
dos, cùm pœnitens ad eum recurrit, peccata
posita in Confessione recipit in se, vt amander
ita longè proiiciat, vt purus à fumo pœnitens
Psal.102, 10. cere queat: *Non secundùm peccata nostra fecit no
neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis. Q
niam secundùm altitudinem cæli à terra corroborauit
ricordiam suam super timentes se. Quantum distat ort
occidente, longè fecit à nobis iniquitates nostras.*

V.

Sanctus Bonauentura in Confessionali cap.1.p
ticul.6. *Attende diligenter, ô Iudex pœnitentialis,*
Leuit.19, 15. *tibi dicitur, Non facies quod iniquum est, nec iniustè iu
cabis. Non consideres personam pauperis, nec honores
Personas non respicere.* *tum potentis.* Siue pauper sit siue potens, siue
ditus sit siue Rex, excitet illum vt oret, sicut
uit Augustinus in Meditationibus: *Fateor, Dom
& gratias ago, quòd creasti in me hanc imaginem tu
vt tui memor te cogitem, te amem: sed sic est abolita at
tione vitiorum, sic est obfuscata fumo peccatorum, vt
possit facere ad quod facta est, nisi tu renoues & refor
eam.* Excitet illum, vt ad multitudinem misericord

rum Dei confidenter recurrat, vsurpans verba Basilij Regul.13. Contractarium: *Quòd si miserationum Dei multitudo numerari, & magnitudo mensurari poterit, in collationem multitudinis & magnitudinis peccatorum fiat desperatio. Si verò peccata quidem, vt credibile est, & mensurari & connumerari possunt, misericordiam verò Dei mensurari & miserationes illius numerari impossibile est, non est occasio desperandi, sed misericordiam Dei agnoscendi, & peccata condemnandi:* ac simul orandi, *Et secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Et quidem abusus pœnitentis est, vt, magna & summa misericordia Dei considerata, ausit in Deum peccare, & conspirare, certus de futura condonatione & venia. Postquam verò iam deliquit, ne diffidat aut desperet; multitudo miserationum diuinarum in vsum venit. Venit tamen ita in vsum, vt cùm asserat Dauid, *secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam*, ostendat, quàm tetra & atra sit iniquitatis lues & labes, cuius absterſio summam copiam & abundantiam miserationum requirit & exigit. Hanc autem copiam miserationum peccator petat à Christo, qui est *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.* de quo pulchrè Bernardus Serm.5. de Natali: *Rectè non pater iudiciorum vel vltionum dicitur, sed* 2.Cor.1,3.

Pater misericordiarum: non modò quòd pater vide[...] misereri potiùs quàm indignari, & quemadmodum p[...] filiorum misereatur timentium se, sed eò magis, quòd [...] serendi causam & originem sumat ex proprio, iudic[...] vel vlciscendi magis ex nostro, ex nostris scilicet p[...] tis. Sed si propter hoc Pater misericordiæ, quare pater [...] sericordiarum? Apostolus nobis in vno verbo, in Filio [...] ipsam quoque duplicem misericordiam commendat, P[...] dicens non vnius tantùm misericordiæ, sed misericor[...] rum, & Deum non vnius, sed totius consolationis, [...] consolatur nos non modò in hac vel illa, sed in omni [...] latione.

Compareant, in anima pœnitentis imago lep[...] in spiritu Confessarij, imago Christi mundant[...] prosum.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Matt. 8.*
Vir leprosus tristis de turpitudine lepræ.

DAVID DE TVRPITVDINE CVLPAE.
Amplius lauа me ab iniquitate mea: &
à peccato meo munda me.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO VIGESIMA EXPLICATA.

REPRAESENTAT hæc imago Christum & virum leprosum, cuius cap.8, 1. meminit Euangelista Matthæus. *Cùm descendisset*, inquit, Iesus *de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: & ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius.* Turpitudinem lepræ, simulque squalorem culpæ, considerauit in se homo leprosus, agensque pœnitentem recurrit ad Christum, vt ab vna & altera liberaretur. Similem huic leproso putabat se esse Dauid, & ab horrida culpæ lepra purgari cupiens aiebat: *Ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Ad hanc formam infectus lepra peccator componat se, doleat de turpitudine culpæ, de lepræ labe tristetur, si velit cum leproso purgari, si cum Dauide velit emundari. Huc pertinet annotatio Richardi de sancto Victore cap.13. de Potestate ligandi atque soluendi: *Quando Deus dat animæ peccatrici odisse quod priùs amabat, detestari quod antè desiderabat, cum voto* Psal.50,4.

continendi, confitendi, satisfaciendi; efficitur statim emundatio integra & plena leprosi.

Miraculosa imago.

Miraculum in leproso patratum.

VEnit Euangelicus leprosus, venit peccator, à lepra culpæ suæ mundaretur: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu solus es?* Excedit omnem naturæ potentiam Iob 14,4. purgatio, diuinæ solius potestatis est, quæ ita hominem mundat, vt nullum in eo maneat vestigium culpæ, veteris lepræ vestigium, & hoc quidem sacræ virtute Confessionis. *Mundat nostra confessio, dum promitur*, ait Ambrosius cap.8. Apolog. Dauidis, cap.14. testatur, munditiem sacræ Confessionis spiritum descere in eo, *in quo veterum delictorum fuerit diluuies colluuies, nec inscripta manserit aliqua iniquitatis effigies.* Consonat Chrysostomus Homil.80. ad popul. Antioch. *Deus cùm delet peccata, neque cicatricem relinquit, neque permittit remanere vestigium; sed cum sanitate pristinam christianinem quoque restituit, cum liberatione à pœna & iustitiam, & præuaricatum non præuaricato similem reddit.* Cùm igitur ad Confessionem venis, & peccata Psal.50,4. *Ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me*, mirabiliter ita purgari, ita mundari postulas, vt inusta criminum labes omnino tollatur, nec vestigium

stigium quidem eius aut indicium supereſſe aliquando deprehendas. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte ſancte, qui virum leproſum à ſua lepra liberaſti, reſpice me miſertus mei: ecce ego miſer peccator ſordidus ſum, & leproſus, Domine, ſi vis, potes me mundare, potes & lauare. *Amplius lauа me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Pſal. 50, 4.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar leproſi, exemplar turpitudinem culpæ dolentis.

I.

PEccauit olim Maria contra Moyſen fratrem ſuum, &, quod amplius eſt, grauiter deliquit in Deum, ſtatimque horrida lepra maculata eſt. Peccauit Ozias rex, & apparuit deteſtabilis. *Cumque reſpexiſſet eum Azarias pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & feſtinatò expulerunt eum. Seu & ipſe perterritus, acceleraуit egredi, eò quòd ſenſiſſet illicò plagam Domini.* Viden' quàm ſit horrida lepra? Viden' quàm ſit turpis ac deteſtabilis *Imitatio leproſi.* 2. Paralip. 26, 20.

iis culpa? Erubesce, & dole te tali lepra fœdat
te tanta turpitudine maculatum.

II.

Cogita quid Numerorum 12. Mariæ soror M
sis acciderit post peccatum detractionis. *Et ecc*
ria candens lepra quasi nix. Cumque respexisset eam A
& vidisset perfusam lepra, ait ad Moysen: Obsecro, d
ne mi, ne imponas nobis hoc peccatum quod stultè co
simus, ne fiat hæc quasi mortua, & ut abortivum q
proiicitur de vulua matris suæ. Similis huic Mariæ
ma leprosi est, dolens ac lugens oret: Obsecro, D
mine, ne imponas mihi horridum hoc pecc
quod stultè commisi, ne fiam similis abortivo,
de vulua suæ matris proiicitur.

Num. 12, 10. *Horror peccati.*

III.

Criminis patrati macula humanis viribus
nequaquam potest. *Si laueris te nitro, & mult*
ueris tibi herbam borith, maculata es in iniquitate tu
ram me, dicit Dominus Deus. Solus Deus tollere
test hanc lepram, cui dicit leprosus: *Domine,*
potes me mundare. Cùm solus ipse sit qui præstar
beneficium, ab illo sperandum est, ab illo p
landum, dicendumque: *Propitiaberis peccato*
multum est enim.

Ierem. 2, 22. *Macula viribus humanis indelebilis.* Matth. 8, 3 Psal. 24, 11

IV.

Multa lepra fœdatum & deturpatum Oziam Pontifex Azarias, & reliqui Sacerdotes exhorruerunt, & præ horrore conſpectum eius fugerunt. Longè alius Chriſtus eſt, longè alij ſunt Confeſſarij. Habemus Pontificem, qui non repellit & abiicit à ſe leproſos, ſed libenter admittit, libenter emundat, & omnino purgandos ſuis Sacerdotibus mittit. vnde & viro leproſo, quem mundat in Euangelio, dicit: *Vade, oſtende te Sacerdoti.* Hoc ipſum tibi dictum exiſtima, vt ſi cupias à lepra mundari, præſentes te Chriſto, & non ſolùm Chriſto, ſed etiam eius Vicario, cuius officium eſt, non abiicere pœnitentes, ſed admittere, recipere ad ſe, eorumque lepram abſtergere.

Non horret peccatores Chriſtus.

Matth. 8, 4

V.

Horruit Mariam Aaron, cùm frater ipſius eſſet impar ferendo & tolerando eius ſqualori, eiuſque turpitudini. Chariorem fratrem habemus, Deum pariter & hominem, cuius miſericordiæ magnitudini impar eſt noſtra miſeria, cuius amore fraterno minor eſt & inferior offenſæ horrida lepra, de qua in ſuis Meditationibus aſſerit Auguſtinus: *Tolerabiliùs canis putridus fœtet hominibus, quàm anima peccatrix Deo.* Fœtida peccatoris anima quæ in peccato

Humilitas illum conciliat. 1. Reg. 24. 15.

perseuerat, irritat Deum, quem cùm iratum habueris, vt tibi facias amicum, clama: *Quem persequeris, Rex Israël, quem persequeris? canem mortuum persequeris.* Saul in Dauidem peritus exacerbatus, hanc humilem vocem iram posuit: ponet & pius Deus, qui putridum canem non horret, si inuerit pœnitens commissas culpas horrere.

VI.

Imitatio in ægritudine.

Leprosus Euangelicus anima & corpore laborabat, & recurrens ad pœnitentiam vtriusque pristinam inuenit sanitatem, & quidem cùm iam desperatus esset. Quisquis sub Medicis est, nec curatur, præter quod ille præstitit, pœnitens recurrat ad Christum. Benè Basilius in Asceticis: *Vbi desunt medendi subsidia, non omnem spem ad solatium tristium in hanc ærumnam ponamus, sed sciamus Deum, aut non permissurum, vt grauiora quàm ferre queamus tentemur: aut quemadmodum aliquando Dominus vel luto facto cæcum illinuit, & lauare in Siloam iussit, vel sola voluntate contentus dixit: Volo, mundare.* Mundabit ægrum, si orauerit: *Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi mundantis leprosum, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi leprosum mundantis.

NOn horret Christus leprosum, sed potiùs ipsum accedit, manum super caput eius imponit, & à fœda lepra curat, ac instruit Confessarios suos, vt cùm peccatores pleni ac fœdati culpis ad eorum pedes accesserint, paternè illos excipiant. Pater non horret filium leprosum, benignè cum illo agit, & compatitur. Christus Pater est futuri sæculi, non abiicit filios leprosos, sed admittit, & amplectitur; & quos in suum locum substituit ac sui vicarios constituit, patres esse voluit. Filios pœnitentiæ eis dedit, vt paternus in filios amor multitudinem peccatorum, quæ aliàs horrida viderentur, operiat.

II.

Officium Confessarij, mundare est. Ioan. 20, 22.

Cùm auctor & institutor Sacramenti Pœnitentiæ dixerit Confessariis, *Accipite Spiritum sanctum*, insinuauit eos à se vocari, vt sordidatos lepra peccatorum homines lauarent & emundarent, quandoquidem hoc munus est Spiritus sancti, cuius participes sunt. Confirmat Ecclesia munus hoc ad Spiritum sanctum pertinere, cùm eumdem Spiritum orat:

Laua quod est sordidum. Ergo non dedignetur Confessarius leprosum pœnitentem admittere, & eius sordes abluere, cùm ipse Spiritus sanctus, cuius minister est, assumat hoc sibi veluti proprium: nec proprium esset misereri semper & parcere peccatoribus leprosis, nisi esset sui muneris eorumdem pœnitentium sordes & lepras abluere & emundare.

III.

Consideret Confessarius, scyphum se esse Spiritus sancti, in quo Deus reposuit aquam mundam, cuius meminit Ezechiel cap. 36, 25. *Et effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Tunc temporis hoc implendum erat, cùm Spiritus sanctus esset effundendus, ac proinde explicans se Deus, addit: *Et dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum ponam in medio vestri.* Factum postea. Dicitur Confessariis: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Non accipiant Spiritum Dei vt apud se illum retineant, sed effundant: nec enim scyphus immissam sibi aquam accepit vt sibi reseruet, sed vt reddat. Reddat quod accipit Confessarius, vt leprosi ab omnibus inquinamentis expurgentur & abluantur.

Ioan. 20, 22. *Lauare aquâ Spiritus sancti.*

IV.

Consideret Confessarius, præditum se esse Spiritu sancti

sancto, qui tardus non est, sed nimis festinus & velox. Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia. Quare cùm primùm à suo pœnitente requiratur, vt excipiendo eius Confessionem, à lepra eum eripiat, ne moras nectat, sed statim acquiescat. Acquieuit Christus, cùm à leproso diceretur: *Domine, si vis, potes me mundare.* festinatò respondit: *Volo, mundare.* Adhuc idem Dominus in vtero matris suæ continebatur, & eam sollicitabat & vrgebat, vt in montana properaret, vbi Ioannes infectus erat lepra originali, & festinauit. *Exurgens Maria, abiit in montana cum festinatione.* Cùm pœnitens suam facit confessionem, longus & prolixus est, sed cùm Sacerdos impendit absolutionem, tribus verbis illam concedit: *Ego te absoluo à peccatis tuis*, vt vel hinc discat Confessarius festinare, & Christum imitari, & respondere leproso, *Volo, mundare.*

Festinare ad absolutionem.

Matth. 8, 3

Luc. 1, 39.

V.

Contempletur in effigie proposita Christum Dominum, manum super caput imponentem, vt cùm pœnitens ad ipsum expiationis ergò recurrerit, ad alium Confessarium non remittat, sed admittat venientem, & sub patrocinio suo eum recipiat. Medicus es, quare infirmum pœnitentem reiicias, vt ab alio Medico curetur & sanetur? Iudex es, quare

Retinere pœnitentem.

ſtentem ſe reum in tribunali tuo non audias? V
carius Chriſti es, & perſonam eius agis, quare le
ſum repellas, quem ipſe lubens admiſit? Confe
rius à Chriſto deficit, à Chriſto degenerat, cui di
rit pœnitens, *Domine, ſi vis, potes me mundare,* r
Chriſti reſponſum præbeat, *Volo, mundare.*

VI.

Chryſoſtomus lib. 3. de Sacerdotio: *Corporis lep
purgare, ſeu verius dicam, haud purgare quidem, ſed p
gatos probare, Iudæorum ſacerdotibus ſolis licebat: no
neſcis quanta cum ambitione, quanto cum ſtudio & c
certatione ſacerdotalis dignitas id temporis acquirebat
At verò noſtris Sacerdotibus non corporibus lepram,
rùm animæ ſordes, non dico purgatas probare, ſed pu
re prorſus conceſſum eſt. Quare, iudicio quidem meo,
iſtos deſpiciunt contemnuntque, multò ſceleratiores, ac
iori ſupplicio digni fuerint, quàm fuerit Dathan vnà c
ſuis omnibus.*

Purgare anima lepram.

Compareant, in anima pœnitentis, imago P
ralytici; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti re
pientis Paralyticum.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR AGNITIONIS PECCATI. *Mar. 2.*
Paralyticus miserum statum suum recognoscens.

DAVID AGNOSCENS PECCATVM SVVM.
Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper.

IMAGO VIGESIMAPRIMA EXPLICATA.

NEMO melius suam infirmitatem agnouit quàm paralyticus, quem nobis cap.5,18. Lucas Euangelista describit. *Et ecce viri portantes in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum, & per tegulas submiserunt eum cum lecto in medium ante Jesum.* Hunc eumdem paralyticum, suas omnes ægritudines cognoscentem, Christoque repræsentantem, exhibet præsens imago, simulque monet hortaturque pœnitentem, vt facturus confessionem nouerit peccata sua, interroget consulatque conscientiam suam, vt post habitum examen dicere queat: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.* Hoc est magisterium pœnitentiæ, quæ apud S. Iustinianum lib.3. de Gradibus perfect. *propriæ agnoscendæ infirmitatis magistra est.* Vnde & Gregorius Parte 3. Pastoralis cap.30. inquit: *Admonendi sunt, vt incessanter admissa ante oculos reducant, vt à districto Iudice videri non debeant. Vnde Dauid cùm peteret, dicens: Auerte* Psal.50,5. Psal.50, 11.

oculos à peccatis meis, paulò superiùs intulit; Pecca-
meum contra me est semper. ac si diceret: Peccatum me-
ne respicias postulo, quia hoc respicere ipse non cesso.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in homine paralytico.

NEscit seipsum peccator, cùm sit totus para-
ticus; cùm sit infirmus totus, fortem se e-
stimat esse; & cùm sit totus vinctus & ligatus
berum se esse arbitratur. Hanc difficultatem, q
in cognitione sui peccator habet, expendit Bas
Orat. de Humilitate, & ait: *Verissimum illud est,*
esse difficilius, quàm nosse seipsum. Non enim oculus
tùm suo in semetipsum munere non fungitur, dum ea
extrà sunt, cernit & perlustrat; sed & ipsa mens
cùm accuratè acriterque peccata peruestigat aliena, ta
verò in vitiis nostris considerandis esse deprehenditur
quis sui notionem habuerit, rem miram fecerit,
Origenes Homil. 2. in Cantica dixerit: *Vnius, C*
lonis scilicet, *ex septem, quos apud Græcos singu*
fuisse in sapientia fama concelebrat, hæc inter cetera
rabilis fertur esse sententia: Scito te ipsum, vel, Cog
te ipsum. Scito quo sis loco, cognosce quo statu
Psal. 50, 5. Nouit paralyticus, nouit & ille qui dicit, *Quo*
Ps. 1. 38, 6. *iniquitatem meam ego cognosco.* Dixit & ille: *Mira*
facta est scientia tua ex me, confortata est, & non

ro ad eam. Potuit quidem nunc propriam habere notionem, sed per miraculum. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste clemens, qui misero paralytico, suam miseriam agnoscenti, eamque diuinæ Maiestati tuæ proponenti, veniam suorum criminum tribuisti: tribuas & mihi, miserum statum meum agnoscenti, & coram te præsentanti grauem morbum & infirmitatem animæ meæ, *quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.* Psal. 50, 5.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar paralytici, exemplar statum suum agnoscentis.

I.

CVm rogauerit *Dauid Rex, Delicta quis intelligit?* Psal. 18, 15
Ambrosius in Apologia cap. 9. consequenter *Imitatio paralytici.*
asseuerat, *non mediocre est, vt agnoscat vnusquisque peccatum suum.* Qui peccat, in tenebris est, & in tenebris maculas contrahit, quas dignoscere & discerne-

re minimè potest, donec ad lucis claritatem re-

Psal. 118, 104. rat. Diuina lex lux est, *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis.* Ad huius luminis ra positus cognosces atque discernes labes & macu quibus anima tua infecta est. Et quidem satis num indicium est tenebris te renuntiasse, cùm stinguis benè labes quas lex diuina declarat.

II.

Reductio ad viam. Quoties peccasti, toties à iustitiæ via declin Cùm viator ab incœpto itinere errauerit, nisi mùm agnouerit errorem suum, rectum tramit quem deserüit, resumere nequaquam potest. prauas ingressus, à virtute recessisti; quî fieri po vt corrigas commissum semel errorem, nisi illum cognoueris? Vnde & citatus Ambrosius *Qui potest agnoscere, declinare potest; potest, quid fu tur, eligere.*

III.

Infirmitas animæ culpa est, & idcircò Dauid

Psal. 40, 5. *Sana animam meam, quia peccaui tibi.* Nisi quis p

Cognitio propria infirmitatis. rit, ac senserit ægritudinem suam, ad Medi non recurrit: qui non agnoscit peccatum suum, Medicum nec medicinam quærit. Benè Isidor bro 2. Sentent. cap. 13. *Magna iustitiæ pars est, se nosse hominem quòd prauus est, vt diuinæ virtuti su*

tur humiliùs, ex quo suam infirmitatem agnoscit. Non sine causa notat Euangelista: *Et virtus Domini erat ad sanandum eos.* & deinde producit paralyticum miserum se prauumque suum statum agnoscentem, diuinæ virtuti subditum, vt ad eius exemplum, mores & actiones tuas cognoscens, teipsum Christo repræsentes, & eiusdem misericordiæ ac clementiæ te subiicias. Luc. 5, 17.

IV.

Ne Deus seuerè iudicet pœnitentem, priùs seipsum reus in iudicium vocet. *Si nosipsos iudicaremus,* 1. Cor. 11, *non vtique iudicaremur.* Iudex antequam sententiam ferat, necesse est vt causæ cognitionem habeat, nec pœnitens suiipsius iudex æquus esse potest, nisi peccatorum suorum cognitio præcedat. Quo pacto iudicium istud fieri debeat, monet Augustinus libro de Pœnitent. cap. 9. *Ascendat homo aduersum se tribunal mentis suæ. Si timet illud, quòd oportet nos exhiberi ante tribunal Christi; constituat se ante faciem suam, ne postea fiat. Nam minatur hoc Deus peccatori, dicens: Arguam te, & statuam te contra faciem tuam. Atque ita constituto in corde iudicio, adsit accusatrix cogitatio, testis conscientia, carnifex timor. Inde quidem sanguis animæ confitentis per lacrymas profluat,* vt à se homo damnatus, à iudice Christo absoluatur, sicut ab- Forma examinis conscientiæ. Psal. 49, 21

Luc,5,20. solutus est paralyticus, cui dixit: *Homo, remit-*
tur tibi peccata tua.

V.

Quòd si post diligens examen factum, turma
turbæ multorum peccatorum occurrant, quæ
aditum ad Christum intercludant, ac simul dic
Psal.3,3. Psal.90,11. *Non est salus ipsi in Deo eius*, ne diffidas. *Angeli*
Deus mandauit de te, & in manibus portabunt te, &
mittent coram Christo, sicut illi portitores paral
cum suum dimiserunt, demissusque tandem di
Psal.3,4. *Tu autem susceptor meus es.* Nec dubium, quin
nignè à Christo excipieris, & optatam indulg
tiam impetrabis. Satis benè & opportunè Chr
stomus Homil. 80. ad Populum Antioch. occ
Excitatio pœnitentis peccatori dicenti, *Totam vitam in peccatis absumpsi*
si pœnitentiam egero, saluabor? Et maximè. Unde
stat? Ex Domini clementia. Nec mihi dicas, Nu
peccaui, & quomodo possum saluari? Tu non potes,
potest Dominus.

VI.

Imitatio in ægritudine. Loquitur tamquam peritus medicus Augusti
& causas infirmitatum assignat Sermone de Gr
Quinque modis, inquit, *infirmitate flagellat Deus h*
nem. Primo, probatione, vt Iob & Tobias afflicti
Secundo, ne se extollat, vt Paulus. Tertio modo p
pe

peccata, ſicut paralytico Dominus dixit, Dimittuntur tibi peccata. Quarto, vt ſua virtus vel Sanctorum ſuorum oſtendatur, ſicut de cæco nato. Quinto, vt hîc incipiat tormentum ſuſtinere, ſicut Antiochus & Herodes, vnde ſcriptum eſt, Duplici contritione contere eos. Cauſam tui morbi tertiam puta, cogita ægritudinem criminis ergò incurriſſe, & inſtar paralytici iacens in lecto reum te eſſe recognoſce, & vt ſanitatem poſſis conſequi, proteſtare: *Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper.* Ierem. 17. 18.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti curantis paralyticum, exemplar Confeſſarij.

I.

COmprimebatur vndique Chriſtus, cùm per tecta demiſſus eſt deſcriptus iam paralyticus, & Chriſtus, omiſſis viris primariis à quibus comprimebatur, attendit hominem de miſero ſuo ſtatu ſollicitum. Laudandus Confeſſarius eſt, qui more Chriſti, cùm ab aulicis tenetur & obſidetur, currenti pauperculo ad Confeſſionem aures benignas præbet. *Imitatio Chriſti paralyticum curantis.*

II.

Conſideret Confeſſarius, pœnitentem inſtar paralytici, antequam ſe ſiſteret tribunali Confeſſionis multa *Officium Confeſſarij eſt compati pœnitenti.*

multa passum in conscientiæ examine, & quot in crimina, totidem impedimenta sensisse, quibus a cienda Confessione deterreretur. Superauit diffi tates, impedimenta perrupit, & totus verecun ad Confessionem accedit. Ipsum igitur Confess benignè recipiat, sicut Christus paralyticum pell viarum obstacula & difficultates admisit.

III.

Recognoscat beneficium.

Confessarius instar paralytici existimet pa tentem desuper ad se missum, vt eius confessio excipiat. *Nemo venit ad me*, Christus ait, *nisi P meus traxerit eum.* Ioan. 6, 44. Traxit Pater ad Christum pa ticum, trahit quoque pœnitentes, qui venium Sacramentum. Satis magnum beneficium est, afficitur Confessarius, cùm Pater misericordia pœnitentem ad ipsum mittit, & eius arbitrio sam, quæ est cum peccatore, decidendam remi

IV.

Agat de solutione pœnitentis.

Adinstar paralytici ligati, cogitet Confess vinctum esse pœnitentem. Dixerat Christus ca 18. Lucæ: *Spiritus Domini super me, propter quod xit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare co tos corde, prædicare captiuis remissionem.* Paralyticus numeratur captiuis, cui Christus, *Fili, remittu tibi peccata tua.* Annumeratur & pœnitens, qui

ptus & ligatus venit, vt à vinculis relaxetur per Sacerdotem, cui dictum, *Quidquid solueris super terram, erit solutum & in cælis.* Spiritus Christo assistebat, vt captiuis remissionem prædicaret, & hunc eumdem Spiritum in Discipulos & Confessarios afflauit, vt in Sacramento Pœnitentiæ Sacerdotibus assisteret. Matth. 16. 19.

V.

Datur in lecto paralyticus iunctis manibus auxilium petens à Christo: iungit & pœnitens manus, ad pedes Confessarij procumbens, opem implorans à Virgine, à Sanctis, & Confessario, dicens: *Ideò precor beatam Mariam*, &c. Nouerit Confessarius opem pœnitenti concessam à beata Maria, Angelis pariter & Sanctis, nec debere se excusare vt operam suam impendat. Faciat id quod in simili casu fecit Paulus Apostolus, & refertur Actuum cap. 16, 9. *Visio per noctem Paulo ostensa est: Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens: Transiens in Macedoniam adiuua nos. Vt autem visum vidit, statim quæsiuimus proficisci in Macedoniam, certi facti, quòd vocasset nos Deus euangelizare eis.* Hæc eadem vox, *Adiuua nos*, viri pœnitentis est, qui in sui cognitione versatur, & opem sui Confessarij, & simul Vicarij Christi, supplex orat & implorat. *Impendat operam suam.*

VI.

S. Augustinus libro de Salutaribus docume

Examinet pœnitentem.

cap.20. *Oportet vt spiritualis iudex sciat cognoscere* [illegible] *debeat iudicare : iudiciaria enim potestas hoc exposc* [illegible] *vt quidquid debet iudicare, discernat. Diligens igitur quisitor, & subtilis inuestigator, sapienter, & quasi* [illegible] *tè interroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel* [illegible] *cundia velit occultare.* Accedat & Basilius Regula. *Hoc & in corporalibus morbis vsuuenit. Sunt enim* [illegible] *ti morbi, quos non sentiunt infirmi, de quibus magis* [illegible] *dunt iudiciis Medicorum, quàm propriæ stupiditati* [illegible] *& in morbis animæ, id est peccatis, credere debet* [illegible] *de rebus suis plura possunt obseruare, quàm ipse.* [illegible] nouit Christus de paralytico, quàm de se para [illegible] cus nouit.

Compareant, in anima pœnitentis, imago [illegible] digi; in spiritu Confessarij, imago cælestis Patris.

Respice in similitudinem picturæ.

IMAGO VIGESIMA SECVNDA EXPLICATA.

POST causæ discussæ cognitionem & animæ contritionem, accedat pœnitens ad tribunal confessionis, ferens præ oculis effigiem filij prodigi, cuius parabolam ex ore Christi cap. 15, 18. commemorat sanctus Lucas. Cognouit ille peccatum suum, & ait: *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cùm autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordia motus est, & accurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Dixitque ei filius: Pater, peccaui in cælum, & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.* Accedit Basilius agens de Pœnitentia, & simul de filio prodigo: *Cœpit pœnitere, properauit ad patrem, & quomodo illi sese applicaret, studiosè cogitauit. Quid dixit ad patrem? Peccaui contra te, & coram cælo. Hæc apud se consultauit, non ignarus bonitatis paternæ. Venit ad patrem causam dicturus, accessit illum pudore suffusus. Tantummodò velis, & ipse Deus vltrò occurret. Cœperat dicere, & mox pater illum complectitur.*

Considera, quæ sint patris viscera, & spem veniæ ha
quaquam abscindes. Cùm igitur ad pedes Confes
examinatus, & totus contritus accesseris, dicas
Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater, existima
nitus te similem prodigo, qui protulit confes
nem suam, *Peccaui in cælum, & coram te*, & Da
Psal. 50,6. non absimilem confitenti, *Tibi soli peccaui, & ma*
coram te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, &
cas cùm iudicaris. Accedit Iustinianus cap. 3. de Gra
bus perfect. *Verus pœnitens ex cognitione atque*
odio se coram Deo humiliando accusat, Sacerdotis
se prosternit.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in prodigo.

MIrabilis Deus in peccatoribus est, cùm
ad nouam vitam reuocat per pœniten
Certè, certè, dum homo in crimine est, nomine
nus viuus, reipsa tamen mortuus est. Vnde cui
Apoc. 3,2. peccatori dictum legimus: *Nomen habes, quòd*
& mortuus es. Cùm verò quis à peccati morte
ratur, nomine solùm est mortuus, re tamen
viuit Deo: quamobrem viris iustis dicit Apos
Colos. 3,3. *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum*
sto in Deo. Prodigus filius habebat nomen quòd
ueret, reuerà vita carebat; conuersus est, & rec

vnde & pater maiori natu respondit: *Epulari, & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est.* Luc. 15, 32. Mirabilis in prodigo Deus, cùm dicit, *Peccaui in cælum, & coram te.* Mirabilis in te, cùm dicis, *Peccaui:* tunc enim temporis redis ad te, miraculosè vita spiritalis tibi redditur, tibi restituitur. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui prodigum filium in cælum & coram te delinquentem, ac dicentem, *Peccaui,* saluum esse voluisti: indulge mihi confessionem generalem meam facienti, & simul dicenti, *Peccaui,* mea culpa, mea maxima culpa. *Tibi soli peccaui, & malum coram te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.* Psal. 50, 6.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar prodigi, exemplar generaliter confitentis.

I.

COgita te quasi quoddam castrum esse, quod vbi primum peccatum tuum occupauit, omnes *Imitatio filij prodigi.*

nes eius portas inuasit. vnde & Dominus dixit Cain
Gen. 4,7. no: *Statim peccatum in foribus aderit.* Si tamen hic
dum castrum capit, liberam reliquit portam fu
dij, affulget certa spes liberationis. Porta qui
subsidij, confessio est, quæ periit in Caino, tam
Psal. 31,5. tamen in Dauide, *Dixi: Confitebor aduersum me i*
Luc. 15,18 *stitiam meam Domino.* Mansit in prodigo. *Surgam*
ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui
lum, & coram te. Tunc igitur satis ostendis, subl
portam reseruatam & retentan, cùm ais, *Co*
Deo omnipotenti, & tibi Pater: hæc enim enunc
auxilium petis à Deo, beata Maria, Sanctis, &
fessario, *Ideò precor beatam Mariam, omnes Sanct*
te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

II.

Antequam ad rigidum torturæ examen p
datur, iudices solent conuenire reos, vt sibi se
veritatem declarent; dein amicas & familiares
sonas adiungunt, vt confidentiùs patrata reus
nat. Si nihil hæc prosint, ad torturam venitur. D
solus cum peccatoribus olim agebat, vt crimin
Confessio voluntaria. detegerent, postea verò socios sibi Confessario
sumpsit, vt in eorum præsentia factorum verit
manifestarent. Si quis renuat confiteri, luet æ
pœnas, exponetur torturæ sempiternæ, vbi flet
fr

stridor dentium est, ubi sine vllo prorsus fructu, sed cum summo detrimento extorquetur à reo confessio veritatis. Quamobrem, teste Clemente Epist. 1. ad Iacobum fratrem Domini, beatus Petrus omnes & singulos instruebat: *actus suæ vitæ omni hora custodire, & in omni loco Deum respicere firmiter, scire suas cogitationes malas cordi suo aduenientes ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.*

III.

Confessio filij prodigi facta est clementissimo Patri; & tu quoque Patri confiteris, cùm dicas, *Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater.* Ex hoc titulo Nyssenus Orat. De muliere peccatrice, in hunc modum philosophatur: *Afflictionis participem & socium sume Sacerdotem vt patrem. Quis enim tam falsò nominatur pater, aut tam duro atque adamantino animo præditus est, qui non filiis mœrentibus doleat, & gaudentibus lætetur?* Concludit: *Audacter ostende illi quæ sunt recondita animi arcana, tamquam occulta vulnera medico retege.* Paterna.

IV.

Bono animo confessionem tuam aggredere: teste enim Isidoro lib. 2. Sentent. cap. 14. *amplius lætatur Deus de anima desperata, & aliquando conuersa, quàm de ea quæ numquam extitit perdita: sicut de prodigo filio, qui mortuus fuerat & reuixit, perierat & inuentus est,* Animosa.

de cuius regressu magnum fit gaudium patris. De
quoque regressu lætus & hilaris est piissimus ac
mentissimus Pater. Comple paternam exultation
confessione Sacramentali, cui pater tuus Confe
rius præstò iam est gratas tibi aures præbere.

V.

Cùm Medico se sistit æger, priùs se malè hab
significat, dein suas speciatim infirmitates decl
Hanc eamdem viam seruat is qui ad spiritalem
dicum venit: qui venit ad Confessarium, pri
Salutaris. vniuersum enuntiat, *Peccaui nimis cogitatione,*
bo, & opere, & deinde ad singula peccata defec
Cùm æger se malè habere fatetur, dolet; & c
suam specialem ægritudinem exponit, dolet
eamdem quoque formam pœnitens cùm se pec
se, & in quibus se casibus defeciisse ac deliquisse
dit, debet esse contritus.

VI.

Rom.10,10 *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio*
Imitatio in ægritudine. *salutem.* Haud dubiè prodigus post magnos exc
factos, corpore & spiritu æger recurrit ad pat
suæque confessionis virtute non modò spiritu
etiam carne conualuit. Dum laboras pœniten
detrectes confiteri, da gloriam Deo. Vocalis
confessio salutaris ægrotanti corpori est: ægri

nes namque ex peccat. principium habent, & idcircò à Deo mittuntur, vt ad pœnitentiæ remedium quis confugiat. Teſtatur hoc ipſum Baſilius in Aſceticis. *Sæpè peccatorum ſunt flagella infirmitates, ad hoc immiſſæ, vt ad reſipiſcentiam nos amplexandam impellant.* Reſipiſcit æger, qui dicit, *Tibi ſoli peccaui, &* malum coram te feci. Pſal. 50, 6.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti excipientis prodigum, exemplar Confeſſarij.

I.

PAterna ſua viſcera Chriſtus oſtendit in prodigum, & hæc eadem oportet vt Confeſſarius expandas pœnitenti ſuo, qui ad ipſum tamquam ad patrem recurrit. Prodigus Euangelicus inde concepit animos reuertendi ad patrem ſuum, quia pater erat. Quicumque defecerunt, & in Deum multa flagitia perpetrarunt, ad conuerſionem ſuam excitantur, cùm aduertunt rem ſibi cum pio patre futuram. Ergo, ne ſua ſpe fruſtrentur, paternè à Confeſſario excipiantur. *Imitatio patris filium excipientis.*

II.

Confeſſarius nomine patris gaudet, & hoc nomine vocatur in Confeſſione generali, quam pœ- *Confeſſarius Pater.*

nitens ad pedes eius proſtratus recitat, & enum
Confiteor Deo omnipotenti, ait, ſubiungitque dein
& tibi Pater. Attendat Confeſſarius, & aduertat
niſtrum ſe eſſe Dei Patris omnipotentis, cum
aſſiſtit in tribunali Confeſſionis, & ſimul inte
latur, vt cum eo paterno erga pœnitentem affe
ducatur, & fungatur. Meminerit ſe miniſtrum
Matth. 5, 45. tris eſſe, *qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos &*
& pluit ſuper iuſtos & iniuſtos.

III.

Iſai. 9, 6. *Miniſter Chriſti.* Confeſſarius miniſter Chriſti eſt, qui & *Pat*
turi ſæculi nominatur, & eſt. Pater iſte clemen
mus cùm conderet Pœnitentiæ Sacramentum,
terni ſui affectus atque ſpiritus conſortes Confe
rios eſſe voluit, ac proinde ſuper eos inſufflauit.
didit Deus Adamum, vt eſſet mortalium pater,
Gen. 2, 7. *inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ*: creauit
feſſarios Chriſtus, vt pœnitentium omnium
forent, & flatum ſuum illis diſtribuit. Crea
ergo & prouectionis ſuæ memor Confeſſarius
paternè ſe cum pœnitente gerat, ne degener à
ſto fiat, cuius ſpiritus particeps factus eſt.

IV.

Socius Spiritus ſancti. Confeſſarius Spiritus ſancti ſocius, quo primi
cleſiæ Confeſſarij imbuti fuerunt à Chriſto,

dixit, *Accipite Spiritum sanctum.* Et quidem Spiritus sanctus parerno titulo fungitur, cùm ipsum oret & clamet Ecclesia, *Veni pater pauperum.* Nemo peccatore pauperior: cui Deus ipse deest, desunt omnia. Quapropter cùm Apocal. 3, 17. Præsul quidam se diuitem esse iactaret, ac dictitaret, *Dives sum, & locupletatus, & nullius egeo*, retudit eius iactantiam Christus, *Nescis*, inquiens, *quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* Pater pauperum peccatorum Spiritus sanctus est, & eorumdem patrem sibi assistere Confessarium gaudet, vt inopiæ pœnitentium succurrat & medeatur. Ioan. 20, 10.

V.

Diuina lex ait: *Honora patrem tuum, & matrem tuam.* Prima filiorum cura esse debet cultus & honor parentum, quibus prima cura incumbit vitæ, salutis, & sustentationis liberorum. Nouit natura patres, nouit & gratia; & vtraque proles instruit in veneratione & obseruatione parentum. Excedit naturam gratia, quæ maiorem erga Confessarios cultum in pœnitentibus requirit. Nulla enim proles genitorem suum ita colit ac veneratur, vt pœnitens Confessarium, cùm se ad eius pedes prosternit. Prima cura pœnitentis est, secundum Deum, Confessarium suum reuereri: prima quoque cura Confessarij sit, Deut. 5, 16. *Honorabilis.*

vt vitæ, saluti, & bonis animæ eius prospiciat, tamquam verus pater paternè & amanter excipiat pœnitentem.

VI.

Sanctus Augustinus lib. 2. de Visitatione infirmorum cap. 5. *Confitere chare mi nominetenus quæ te remordent flagitia, detege specialiter quæ scis esse specialia, quæ ... na, de quibus non fuisti mundus, saltem cogitatione ... lecta generali appone, sicque ex indulgentia confide. ...* dendum ex ipso in Psalm. 75. *Factus es homo ad ... nem Dei. Per viam verò peruersam & malam pertur... in te & exterminasti in te imaginem Conditoris tui. Fa... dissimilis, attendis in te, & displices tibi: iam eo co... similis fieri, quia hoc tibi displicet, quod displicet & ...*

Exhortatio Confessarij.

Compareant, in anima pœnitentis, imago ... cæci; in spiritu Confessarij, imago Christi illu... nantis.

Respice in similitudinem picturæ.

IM...

EXEMPLAR ILLVMINATIONIS BAPTISMI. *Ioan. 9.*
Cæcus à Christo illustratus, et lotus.

DAVID CONFITENS INGRATITVDINEM SVAM.
Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

IMAGO VIGESIMATERTIA EXPLICATA.

PROPONITVR tibi Christus illuminans hominem à natiuitate cæcum, cuius rei historiam Ioannes cap. 9. memorat. Christus lux illuminans est. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Omnis homo qui venit in mundum, cæcus venit, & indiget illustratione quæ fit per aquam lustralem. Baptizauit Iesus cæcum, & simul illuminauit. *Quamdiu sum in mundo*, inquit, *lux sum mundi. Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & liniuit lutum super oculos eius, & dixit ei: Vade, laua in Natatoria Siloë (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergo, & lauit, & venit videns.* Magnum lumen, magnum beneficium accepit, quod & nobis per Sacramentum Baptismi collatum est. Extollit beneficij magnitudinem magnitudo hereditariæ nostræ cæcitatis, cuius meminit Dauid: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Meminit reatus originalis, & condonati quidem, vt culpam suam magis exaggeraret, non vt minueret & excusaret. *Adiunxit confessionem iniquitatis suæ*, ait Ambro-

Ioan. 1, 9.

Ioan. 9, 5.

Psal. 50, 7.

ſius cap.11. Apolog. Dauid *& in perpetua ſæcula* *canendam orbe tranſmiſit*. Tranſmiſit conſequenter gratitudinem ſuam, quòd cùm eſſet à cæcitate hereditaria factus liber, capi ſe permiſerit recidiua cæcitate; ſicut & nos quoque capti ſumus, cùm Baptiſma receptum delinquimus.

Miraculoſa imago.

Miraculum patratum in cæco.

HÆc conditio peccati eſt, vt inuadat oculos hominum. Inuaſit oculos primi hominis, quo Serm. de Iacob & Eſau aſſerit hæc Auguſtinus: *Cùm Adam haberet oculum puræ conſcientiæ, gaudebat præſentiam Domini. Poſtquam verò oculus ille ſauciatus eſt, cœpit lucem formidare diuinam, refugit in tenebras atque in denſa lignorum, veritatem fugiens, vmbram petens.* Hanc eamdem conſuetudinem retinet ſemper peccatum, quod Ægyptiis lumen abſtulit, *cæcauit illos malitia eorum*, eruit oculos Samſonis, Dauidis viſum abſtulit. *Lumen oculorum meorum, ipſum non eſt mecum.* Vnde & Sophonias: *Ambulabunt vt cæci, quia Domino peccauerunt.* Cæcis hominibus viſum dare natura non nouit, nouit gratia, & eadem per pœnitentiam, quæ cæcos peccatores illuminat. Dolendum, quòd cùm remedium cæcitatis ſit tam commodum, illud ita facilè omittatur. Ho-

Sap.2,2.

Pſal.37, 11.

Sophon.1, 17.

pe-

pertinet sententia illa Tertulliani libro de Pœnitentia: *Hirundo si excæcauit pullos, nouit illos oculare rursus de sua chelidonia. Peccator restituendo sibi institutam à Domino exomologesim, sciens præteribit illam, quæ Babylonis Regem in regna restituit.* Restituit exomologesis Adamo visum, restituit & Dauidi, qui clamat, *Ecce enim* Psal. 50,7. *in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Accedit agens de Pœnitentia Ephræm: *Excæcat malitia mentem, sed pœnitentia lucernam accendens, Deum ipsi à longè ostendit.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus pius ac clemens, qui cæcum natum illuminasti, & in sacrosancto Baptismo dedisti mihi lumen & visum: miserere ingrati hominis. Ecce rursus cæcus sum, in peccatis totus vixi, qui fui totus in peccatis natus. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Psal. 50,7.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar nati cæci, exemplar ingratitudinem confitentis.

I.

Cæcitatio hominis cæci.

SAcramentum Confessionis institutum à Chr[isto] est pro iis qui semel per Baptismum illustr[ati] recidiuæ cæcitate laborant. Ita monet Concil[ium] Tridentinum sess. 14. cap. 1. *Si ea in regenerati[s] bus gratitudo in Deum esset, vt iustitiam in Baptism[o] gratiam susceptam constanter tuerentur, non fuisset [ne]cessarium aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum re[mis]sionem esse institutum.* Ingratus huic beneficio d[eo] quisti, delictum confitere, confitere inprimis in[gra]titudinem tuam, quòd datum tibi lumen & vi[tam] miserè perdidisti.

II.

Ingratitudo peccatoris.

Quò maior est illuminatio, eò maior ingrat[i]do pœnitentis. Quanta verò sit illustratio sacra[men]mi Baptismi, expendit Nazianzenus Orat. in [sanc]ctum Baptisma. *Baptismus*, inquit, *omnium Dei b[e]ficiorum præclarissimum est, & præstantissimum. Vt [e]quædam Sancta sanctorum vocantur, & Cantica can[ti]rum; quòd scilicet latiùs pateant, ac plura complectan[tur] præcipuamque dignitatem habeant: eodem modo Bapt[is]quoque illuminatio dicitur, quæ omnes alias illumina[tio]sanctitate præcedat.* Cùm ita se res habeat, maxim[a] iniurium censere & accusare debet is, qui tantæ [il]luminationi ingratus, relapsus est in peccatum.

III.

Considerauit in Soliloquiis Augustinus, qualis ante Baptismum, & qualis post Baptismum fuerit, & ait: *Inuoluebar in tenebris filius tenebrarum, tenebras meas amabam, quia tenebras meas non cognoscebam.* Postquam verò tinctus iam esset aqua, & visum recepisset, addit: *Verè Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & vmbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video.* In hunc eumdem statum deduxit te Christi gratia, & immemor beneficij, rursus es tenebris inuolutus, & cæcus redditus. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Hic effectus virtutis pœnitentiæ est, cùm agens de pœnitentia dicat Ephræm. *Tenebris obducta est mens iniquè agentis, nec cernit bonitatem, quia desperatione ipsam impleuit inimicus: at pœnitentia velut bonus medicus nebulam animæ adimens, lumen ipsi benignitatis ostendit.*

Illuminatio.

Ephes. 5, 14.

IV.

Salutare consilium est illud quod lib. 2. de Compunct. cordis proponit Chrysostomus. *Oportet nos recordari priora delicta, etiam ea pro quibus veniam consecuti sumus, vt intuentes, quàm ingens debitum nobis remisit Deus, & amplius eum diligere possimus, & verecundiam pudoremque recipere, atque ex iis corde compungi.*

Recordatio condemnatæ culpæ vtilis.

gi. Propterea Dauid condonatum sibi peccatum h
reditarium in memoriam reuocabat, vt magis
diuinum amorem, ad pudorem & verecundiam,
cordis compunctionum, & suæ ingratitudinis ac
fationem se excitaret. Excitet se Christianus Da
qui maius beneficium accepit, & maius debit
contraxit, qui creditori suo non satisfecit, imò
tiùs maximè ingratus, maximè iniurius extitit.

V.

Imitatio in ægritudine. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fi
salutem.* Satis benè in Asceticis monet S. Basil
*Quemadmodum si essemus in paradiso voluptatis,
agricolandi inuento ac labore opus haberemus; ita si
essemus passionibus, iuxta charisma quod in homine
opificio ante lapsum, obnoxij, nullam certè medendi ar
ad morborum solatium desideraremus.* Peccauimus
Adamo, & arte Medicorum indigemus: cuius si
sint subsidia, vt monet idem Basilius, recurs
Christum fiat, qui *luto facto cæcum illinuit, & la
in Siloam iussit.* Iubet & ægrum lauari, si velit cur
re more cæci huius Euangelici, ac simul Dauid
Psal. 50,7. qui memor primi peccati dicit, *Ecce enim in in
tatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me m
mea.*

Ad

Audi Patet Pœnitentiæ: Exemplar Christi cæcum illuminantis, exemplar Confessarij.

I.

CHristus cæcum illustrat, & futuri sui muneris monet Apostolos, vt cùm ministri Pœnitentiæ fuerint, meminerint hoc officium sibi iniunctum, vt cæcos peccatores illuminent. Si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadent: proinde necesse est, vt oculatus Confessarius dux pœnitentium sit. Cæcus erat Dauid, postquam in crimen incidit (*Et lumen oculorum & ipsum non est mecum*) & vt ille duceretur ac sanaretur, Nathan Videntem misit ad cæcum Deus, qui & oculatos Confessarios nunc mittit ad pœnitentes.

Imitatio Christi cæcum illuminantis.

Psal. 37, 11.

II.

Septem Ecclesiæ Sacramenta ex latere Christi promanarunt, cùm illud apertum in cruce est, & misit ex se sanguinis & aquæ fluenta. Cæcus homo tunc temporis visum recepit, & exclamauit, *Verè hic homo filius Dei erat.* Hoc latus ostendit Christus Apostolis, cùm eos Confessarios instituit atque constituit, vt scirent penes ipsos deponi Sacramentum Pœnitentiæ, quod illustrandis peccatoribus deseruiret.

Marc. 15, 39.

Confessarius cæcos illustret.

ret. Hoc depositum seruant apud se singuli Con
sarij: exponant pœnitentibus, vt cùm cæci ve
ad Confessionem, amissum sibi visum recupe
& restaurent. Hic effectus Pœnitentiæ, vt qui
Ioan.9,26. beneficio fruatur, dicere queat: *Vnum scio, qua*
cæcus essem, modò video.

III.

Antequam illustraret Christus cæcum, in te
expuit, & dein liniuit oculos eius, & visum in
Solet homo, cùm quidpiam sordidum vide
dit, horrere, & præ horrore in terram spuere.
hoc Christus; sed ita fecit, vt simul homine
Misereatur pœnitentis. lustrauerit. Sordidum quid & horridum, pecc
est, quod displicentiam & horrorem pariat
fessario necesse est: sed ita pariat horrorem, v
los ab homine non auertat, eiusque studeat sp
illustrationi. Horret peccatum Christus, non h
naturam hominum: odit criminis cæcitatem,
retur conditionis humanæ, monetque Confessa
vt cæcitatem detestetur, & manum miseratus a
beat, vt miser cæcus à statu suo resiliat.

IV.

Cùm latus suum Christus Apostolis & Con
riis ostendit, donauit eos Spiritu sancto, cum
uentum optans & simul orans, dicit Eccles

sancte Spiritus, & emitte cælitus lucis tuæ radium. Et rursus: *Accende lumen sensibus.* Habet Spiritus sanctus hanc vim, vt cæcitatem auferat, lumen & visum afferat. Hæc eadem virtus deriuatur & datur Confessariis, vt quotquot ad eos cæci venerint, potestate sibi à Spiritu sancto collata, visum capiant. Quid petit aliud ac prætendit pœnitens, quàm vt lumen visumque recipiat? *Lumen accendat.*

V.

Christus cæcum sanans, gradum sistit in via, docendo Confessarium, vt cùm pœnitenti occurrerit, sciat interrumpere viam, & cursum aliarum occupationum intermittere, vt confitentem audiat, & illustret pœnitentem. Accepimus temporibus Iosue suum gradum solem stitisse. Quid miramur? Miremur Christum subsistentem, de quo Ioannes scribit: *Præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate.* Vidit cæcum, & substitit. Quis iste est, qui gradum figit? Ipse de se loquatur, & statim loquitur: *Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & liniuit lutum super oculos eius.* Miremur gradum suum tenentem iustitiæ Solem, imitemur, & subsistamus, Confessariorum more Apostolorum, qui Christo suo adstiterunt, & cum eo substiterunt, donec cæcus illu- *Vacet necessitati pœnitentis.* Ioan. 9, 1. Ioan. 9, 5.

ſtraretur. Hoc opus *ſuum* Chriſtus appellat, & ipſum opus Confeſſariorum eſt, vt ſuos pœnitentes illuſtrent.

VI.

Ioan. 3, 21. S. Bonauentura in Confeſſionali cap. 1. partic.

Sit Angelus lucis. *Qui facit veritatem, venit ad lucem, vt manifeſtentur opera eius, quæ in Deo ſunt facta. Ex hoc verbo Sacerdos qui Angelus Domini exercituum dicitur, intelligat, non tenebrarum, ſed lucis Angelum ſe oſtendat, ſedens confeſſionibus audiendis.* Oret & dicat cum Dauide Auguſtino in Pſalm. 66. *Illumina vultum tuum ſuper nos, id eſt, imaginem tuam illumina ſuper nos. Impreſſimus nobis vultum tuum, feciſti nos ad imaginem & ſimilitudinem tuam, feciſti nos nummum tuum, ſed non debet moneta tua in tenebris remanere. Mitte radium ſapientiæ tuæ, qui expellat tenebras noſtras, fulgeat in nobis imago tua, reformemur & nos imaginem tuam.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Samaritanæ; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti lam audientis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR BONÆ ET VERÆ CONFESSIONIS. *Ioan. 4.*
Samaritana verè confessa Christo.

DAVID VERE CONFITENS CVLPAS SVAS.
Ecce enim veritatem dilexisti incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

IMAGO VIGESIMAQVARTA EXPLICATA.

MAGNVM ſpectaculum Chriſti, & Samaritanæ mulieris, Chriſti confeſſionem excipientis, mulieris Samaritanæ Chriſto confeſſario peccata ſua exponentis, ita benè præter ſpem ſe gerentis, vt eius confeſſio fuerit ab ipſo Chriſto commendata & approbata. *Dicit ei Ieſus: Vade, voca virum tuum, & veni huc. Reſpondit mulier, & dixit: Non habeo virum. Dicit ei Ieſus: Benè dixiſti, quia non habeo virum, quinque viros habuiſti, & nunc quem habes, non eſt tuus vir: hoc verè dixiſti.* Benè confitetur ille, qui verè ſua crimina aperit, & peccata ſua cum Samaritana detegit, exponitq; cum pœnitente Dauide, qui benè & verè confeſſus, factæ ſuæ confeſſionis veritatem allegat, vt veniam & indulgentiam à Deo obtineat: *Ecce enim veritatem dilexiſti, incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.* Incerta & occulta ſapientiæ ſuæ manifeſtat Deus pœnitenti & confitenti, qui nouit Deo ſecreta & occulta declarare delicta, more Dauidis Pſalm. 31, 5. aſſerentis: *Delictum meum cognitum tibi feci.* Et quidem, vt annotat eo loco Gregorius, *plus*

Ioan. 4, 16.

Pſal. 50, 8.

est delictum cognitum facere, quàm delictum manifes
Ille enim delictum cognitum facit, qui non solùm quia
cit annuntiat, sed etiam omnem peccati causam & origo
narrat; qui non superficie tenus peccatum loquitur, sed
quando, & vbi, & quomodo, & si vel ignorantia,
casu vel studio deliquerit, confitetur.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in Samaritana.

HAbet mortalis rerum natura aquam, qua
fusâ ignis extinguitur; sed hoc mirabile
quòd æternus ignis ardor lacrymis pœnitentia
piatur, cùm libro de Pœnitent. dixerit Tertullian
Si de exomologesi retractas, gehennam in corde consi
quam ibi exomologesis extinguit; & pœnæ priùs no
tudinem imaginare, & de remedij adeptione non du
Mirabilis lacrymarum compunctio est, quæ igne
æternum extinguit. Hanc petiuit, hanc obtinu
Ioan.4,6. Samaritana Christus, cùm dixit, *Da mihi bibere.* I
dit aquam pœnitentiæ, præbuit veram Confes
nem, & verè ignem extinxit. Ad hanc mirac
sam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste Veritas Patris, cui benè & verè Sama
tana confessa est, & meruit à te audire, *Bon*

xisti: confessionem approba meam, qui dolens & lugens tibi simul & Confessario meo omnes meas culpas in veritate declaro: *Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Psal. 50, 8.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Samaritanæ, exemplar benè & verè confitentis.

I.

Imitatio Samaritana confitentis.

BErnardus cap. 2. de Interiori domo: *Felix conscientia, in qua misericordia & veritas obuiauerunt sibi; veritas confitentis, & misericordia miserentis: quoniam non potest ei misericordia deesse, qui se cognoscit in veritate.* Igitur *pro anima tua ne confundaris dicere verum*, vt felix sit conscientia tua, & confessio tua sit à veritate laudabilis. Eccli. 4, 24.

II.

Confessio legalis.

Iudicium ciuile secundùm leges humanas fit, iudicium verò confessionis secundùm mandata diuina, de quibus Dauid ait: *Omnia mandata tua veritas.* Qui seruat mandata, seruat veritatem; & qui in confessione sua diuinæ legis ordinem custodit, vt ordinatè sua peccata declaret, necesse est vt etiam Psal. 118, 86.

veritatem

veritatem custodiat. Tunc veritatem seruasti, c
omnia manifestasti. Caue ne mutes, caue ne
nuas, caue ne veritatem depraues & extingua
defonsus de Illibata Virgine: *Nouit Deus qui depr
verum, scit qui immutat veritatem, intelligit qui ve
tem minuit, in aperto sapit qui veritatem extinguit.*

III.

Vera confessionis vis.

Quantas vires scelus habeat, nemo potest
qui nesciat. Vires suas in cælo ostendit, cùm ex
lo ipso Virtutes etiam angelicas deturbauit. Os
dit in terris robur suum, cùm in homine vno
ctos homines prostrauit. Quamuis sit tantarum
3. Esdræ 4, 38. rium, prævalet contra illud veritas confessionis
ritas inualescit. Quamuis consistant aduersum v
stra, & agmina peccatorum, vera confessione
Ioan. 8, 32. tus ac munitus nihil timeas. *Veritas liberabit vos,*
net nos omnes Ioannes, & quidem ex ore Chri

IV.

Augustinus lib. 2. de Visitat. infir. cap. 5. *Adjur*
Malac. 2, 7 *coram te Sacerdotem, Angelum Dei existima.* (Labia
dem Sacerdotis, ait Malachias, *custodiunt scientiam
legem requirunt ex ore eius, Angelus enim Domini
tuum est.*) *& cum qua Deum & Angelum eius decet*
Fit coram Deo & eius Angelo. *rentia, Dei ministrum affa. e. Aperi penetralia, abd
ma latibula, conscientiarum verecundarum penitio*

uela repagula. Non te pudeat coram vno dicere, quod non te puduit forsitan coram multis & cum multis facere: vam humanum est peccare, Christianum est à peccato desistere, diabolicum est perseuerare. Ergo, quæ mentem grauiùs exacerbant facinora, Dei Angelo manifesta, nihil obscurum dicens, culpam nullis ambagibus reuoluens, nullis circumitionibus, quod verum est, operiens.

V.

Cùm Christus institueret Sacramentum Confessionis, dixit Apostolis: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Præses itaque Confessionis est Spiritus veritatis. Caue ne illum offendas, adimendo quidquam de culpis quas cogitatione, verbo, & opere perpetrasti. Memineris quid acciderit Ananiæ, quid Saphiræ, cùm de vendito agro sibi partem reseruarunt, lædentes Spiritum veritatis; quam ob causam ab Apostolo Petro extremo sunt addicti supplicio, & quidem ad exemplum & terrorem pœnitentium, ne tegant & abscondant veritatem.

Ioan. 20, 10.

Sit integra.

Actor. 5.

V I.

Hortatur nos Dauid, vt effundamus in confessione, quidquid habemus in corde. *Effundite coram illo corda vestra.* Quibus verbis adiungendus est commentarius Basilij: *Impossibile est, ad diuinam gratiam*

Psal. 61, 9.

Nihil in corde manens.

accipiendam habiles reddamur, nisi vitia animas vo
possidentia priùs eiiciamus. Vas quod odore tetro fuer
fectum, nisi probè lauetur, vnguentum odoratum mo
recipere poterit. Idcò Samaritana recepit, quia
suum effudit coram veritatis Deo.

VII.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fi*
salutem. Crede, mulierem Samaritanam infirm
Imitatio in ægritudine. corpore & anima, cùm in corpus suum peccan
veræ confessionis virtute perfectè fuisse sanat
Adest Christus, qui confessionem eius excipi
qui sanitatem ægræ contulit; adest, inquam, fi
Virginis, qui nouit per confessionem femin
curare ægritudines. Assistit tibi ægrotanti, & i
Ioan.8,32. expectat vt crimina patrata exponas. *Veritas libe*
& te recreabit à morbo, si benè ac verè, quid
cogitatione, verbo, & opere commisisti, declar
ris, & verè confessus dixeris summo veritatis D
Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapi
tuæ manifestasti mihi.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi audientis Samaritanam, exemplar Confessarij.

I.

CHristus veritatem à Samaritana, cùm faceret confessionem, non extorsit, sed elicuit, & illexit peccatricem, vt suo se ore accusaret & damnaret. Hanc eamdem formam seruandam sibi Confessarius proponat, vt non per vim vllam agat & cogat pœnitentem sua crimina declarare; prudenter suauiterque procedat, vt veritatem eliciat. Si quis vim inferat, & violentè crimina extrahit, non tam Confessarium agit, quàm iudicem sæcularem, qui torquendo reum veritatem delicti extorquet, vt delinquentem condemnet. *Imitatur Christi audientis Samaritanam.*

II.

Christus ex facto itinere lassus sedebat, cùm Samaritana venit vt aquam ex fonte hauriret, & sic iuxta puteum sedens pœnitentis suæ confessionem accepit & impendit absolutionem. Sedens iudex sententiam suam pronuntiat. Christus sedebat sic supra fontem, agens simul Confessarium & iudicem, vt instrueret eos, penes quos iudicium ani- *Iudicat Confessarius.*

marum futurum esset, quales vellet vicarios s
nimirum iudices; pœnitentes verò reos, quor
causa discutienda foret in tribunali Confessio
Ergo cùm in sede Confessionali causam dicis, c
sidera eius te locum tenere, qui sedebat sic s
fontem, & de statu, & causa Samaritanæ iudica

III.

Christus sedebat atque sitiebat: sitiebat pecc
Ioan. 4. cis conuersionem, & totus sitibundus aiebat, *Da*
bi bibere. Sitis illa Christi procedebat ex ingenti
uore amoris, quo totus accensus in salutem ani
Sitiat salutem pœnitentium. rum flagrabat. Qui sedet in templo, & expec
vt accedant pœnitentes, eorumque confessione
conuersiones auidè cupit, refert Christum, qui i
ta puteum sedens præuenit Samaritanam, patien
illam expectauit, & auidè potum ab illa efflagita
& in eius conuersione sitim ardentem restinxit.
det totos dies ad fores officinæ mercator, vt ad
venditores alliciat, suasque merces distrahat: c
bescat Confessarius vna hora se non posse mu
cum Christo, & perseuerare in subsellio Confes
nali, vbi cælestes gratiæ diuinæ merces exponun
& distrahuntur. Hæc officina est, ad quam virgi
Mat. 25, 8. imprudentes, & dicentes, *Date nobis de oleo ves*
quia lampades nostræ extinguuntur, remittuntur, c
respon

responsum illud accipiunt, *Ite potiùs ad vendentes, & emite vobis*, serò ad officinam confessionis venerunt, vbi claues cæli sunt, ac proinde clausam cæli ianuam non multò pòst inuenerunt.

IV.

Christus cùm iter in regnum Samariæ fecit, ita festinus fuit, vt fatigatus in puteum venerit; & vbi peruenit, diu in sede quieuit, & per otium egit cum Samaritana, cuius conuersioni inhiabat, cuius confessionem affectabat. Discat Confessarius ex Christo festinare & properare, cùm vocatur ad templum vt confessiones excipiat. Discat Confessarius à Christo, non festinatò, sed per otium suos pœnitentes audire, & exactè causam eorum discutere. Magna negotia magnum exigunt otium. Magnum illud est, vbi de salute agitur animarum. *Sit festinus ad sedem confessionis, ægrè recedat.*

V.

Meminerit Confessarius, potestatem sibi datam per insufflationem Christi, & afflatum Spiritus sancti, qui Spiritus veritatis est à cælo delapsus, vt omnem veritatem doceret. Spiritus sanctus est qui docet pœnitentem Samaritanam veram facere confessionem. Spiritus sanctus est, qui in Christo residet, & veram impendit absolutionem. Sciat se ab hoc eodem Spiritu veritatis pendere, vt benè & verè *Vtatur Spiritu veritatis.*

pœnitentes ſuos abſoluat, & peccatorum eo
vincula & nexus relaxet. Quam ob rem, priuſqu
ſententiam pronuntiet, Spiritum ſanctum conſi
Pſal.84,9. & dicat? *Audiam quid loquatur in me Dominus*, & i
ta eius oraculum ſuam ſententiam dicat ſedens
tribunali confeſsionis.

VI.

S. Auguſtinus lib. 20. de Ciuitate Dei, cap.
Apoc.20,4 verba Apocalypſis exponens, *Et vidi ſedes, & ſ
runt ſuper eas, & iudicium datum eſt*, ait: *Non hu*
Sedes Confeſſionis. *tandum eſt de vltimo iudicio dici, ſed ſedes præpoſitu
& ipſi præpoſiti intelligendi ſunt, per quos Eccleſia n
gubernatur. Iudicium autem datum nullum melius
Matth.16, 19. piendum videtur, quàm id quod dictum eſt: Quæ lig
ritis in terra, ligata erunt & in cælo; & quæ ſoluerit
terra, ſoluta erunt & in cælo.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Tr
figurationis; in ſpiritu Confeſſarij, Chriſtus tr
figuratus.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR VIRTVTIS CONFESSIONIS. *Matt. 17.*
Christi Transfiguratio, et pœnitentis .

DAVID CVPIENS TRANSFIGVRARI.
Asperges me hyssopo, et mundabor: lauabis me, et super niuem dealbabor.

IMAGO VIGESIMAQVINTA EXPLICATA.

RESPLENDET Oratorium Pœnitentiæ sacra & sancta imagine Transfiguratio-nis Christi, cuius facies refulsit instar solis, & niuium instar vestes eius candidæ vitæ sunt. Apparent itaque in Christo splendor & candor, veræ pœnitentiæ præcones testesque, quos in se & pro se recognouit ille, qui dixit, *Ecce enim veritatem dilexisti*; & deinde vera facta confessione ait: *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.* Quæ loca versans Ambrosius in Apologia Dauid, dicit: *Dum hæc asserit Dauid, & peccatorum specialium atque communem colluuiem confitetur, subitò ei splendor veritatis, & candor spiritualis effulsit.* Cuius autem niuis candor ille sit, statim exponit: *Hæc est nix intelligibilis, de qua ait, quòd Domini Iesu refulserunt vestimenta sicut nix.* Cùm Dauid confiteretur, dixit Deo: *Incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* In quem etiam locum rursus Ambrosius: *Non per speculum, non in ænigmate, sed facie ad faciem te mihi demonstrasti: in tuis te inuenio Sacramentis. Hæc sunt tuæ vera Sacramenta sapientiæ, quibus*

Psal. 50. 6.

Psal. 50. 9.

Mat. 17. 2.

Psal. 50. 8.

bus mentis occulta mundantur. Benè ergo mone[t]
Psal 33,6. uid ſimiles pœnitentes: *Accedite ad eum, & illu[m]*
mini, & facies veſtræ non confundentur. In quem
cum Baſilius: *Pulcorum eſt ad veram lucem accu[r]*
& manifeſtari velle, & vultu haud pudefacto ab ipſ[a]
minatione diſcedere. Quiſquis ad hanc lucem accu[r]
ſuam animam glorioſam reddit, & quidem in
formam, quam agens de Baptiſmo Pœnitentiæ
ſilius deſcribit: *Quemadmodum ſtatua obtrita tem*
obſcura, amiſſa illuſtri Regis figura, denuò à ſapient
tifice & bono opifice fingitur, vt figmenti ſui gloria[m]
cuperet, & priſtino ſplendori reſtituatur, ad iſtum mo[do]
& nos propter præcepti diuini tranſgreſſionem depra[v]
ad priſtinam imaginis Dei gloriam reuocamur.

Miraculoſa imago.

Miraculum transfigurationis in homine conſitente.

MIrabilis eſt transfiguratio pœnitentis, qu[am]
admodum S. Auguſtinus in Pſalm. 88. mu[l]
In omni miſericordia perditorum, in iuſtificatione im[pi]
rum quid laudamus niſi mirabilia Dei? Laudas quia r[e]
rexerunt mortui; plus lauda quia redempti ſunt pe[r]
Quæ gratia? quæ miſericordia Dei? Vidiſti hominem
ri cœnum luxuriæ, hodie decus temperantiæ. Vidiſti h[o]
nem heri blaſphematorem Dei, & hodie laudatorem
Vidiſti hominem ſeruum creaturæ, & hodie cultorem

toris. Hæc mirabilia Dei in ſeipſo expertus dixit: *Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſu-* Pſal. 50,9.
per niuem dealbabor. Dealbatus transfiguratuſque ſibi etiam admirationi fuit, *Et dixi, Nunc cœpi, hæc muta-* Pſal. 76,11.
tio dextræ Excelſi. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte Rex æternæ gloriæ, in cuius conſpectu eſt pulchritudo & confeſſio pœnitentis, vt eum in virum alterum tranſmutes & transformes: mutabis me, transfigurabis me, vt in nouam transferar creaturam. *Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis* Pſal. 50,9.
me, & ſuper niuem dealbabor.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Transfigurationis, exemplar transformationis Pœnitentis.

I.

MIrabilis fit per pœnitentiam mutatio, mirabilis transfiguratio: filius tenebrarum efficitur filius lucis, efficitur filius ſplendoris & candoris. *Hæc mutatio dexteræ Excelſi.* Crede dicenti: *Niue* Pſal. 76,11.
dealbabuntur in Selmon, nimirum ritè pœnitentes ac Pſal. 67,15

Imitatio Transfigurationis.

Isai.1,18. confitentes. Crede etiam asserenti: *Si fuerint peccata vestra velut coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Quod post factam Sacerdoti confessionem alius à te ... nino non sis, nec refulgeas velut nix, perfecta ... fuit confessio, quæ tui ipsius mutatio & myst... transformatio nominatur & est.

II.

Pretiosa gratia. Cùm iam pœnitens confessus est, expectat & ... optat beneficium hoc à Christo, vt instar niuis ... ma sua candidetur. Attendat, & simul perpen... quanti steterit gratia hæc, quam desiderat & ... ctat. Antequam cælum niues in terras effun... mœret, tristatur, mœstis ac tristibus nubibus ... tum obducitur. Antequam Christus candorem ... tiæ pœnitentibus infundat, mœrores ac dolores ... sionis subit. Vnde Dauid hyssopo pretiosi San... nis Christi se aspergendum, & deinde supra niu... candidandum esse affirmat. Hæc est vis & gratia ... sticæ transfigurationis, quam petis: expende ... tiam quam postulas.

III.

Nix pariter & lana conuenerunt in vestibus ... Mat.17,2. uatoris. *Vestimenta autem eius facta sunt alba sicut ...* Ps.147,16. Et quidem in nostra iustificatione Deus *dat ...* Isai.1,18. *sicut lanam*, cùm dixerit Isaias: *Si fuerint peccata ...*

velut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, quasi lana alba erunt. Nix de cælo venit, lana in terra nutritur. Vis niuem gratiæ cælestis? opus est, vt ex te lanam conficias: para confessionem, para dispositionem, vt vestes animæ tuæ candidæ sicut nix appareant, & fulgeant vi & virtute Pœnitentiæ, de qua Ephræm: *Subintrare cupit Pœnitentia instar solis, & vult totam illustrare mentem.* *Dispositio necessaria ad gratiam Sacramentalem.*

IV.

Mulier Euangelica perdidit drachmam suam, lucernam accendit, euerrit domum, vt drachmam perditam inueniret. Mulier illa typus est Christi, animæ tuæ typus est drachma: accendit Christus lucernam, vt animam tuam inueniat. *Resplenduit facies eius sicut sol.* Euerrit scopâ Lazari domum, cùm tuam confessionem excipit; inuenit, cùm te transfigurauit in se. Iacens in terra drachma, iacens in statu peccati anima sordida & fœda est; cùm eleuatur, & ex malo statu erigitur, beneficio Christi purgatur & emundatur. *Luc. 9, 2.* *Mat. 17, 2.* *Scopa Lazari confessio.*

V.

Augustinus Serm. in Psalm. 103. *Primò ergo accusa fœditatem tuam, fœditas enim animæ de peccatis, de iniquitatibus est. Accusando fœditatem tuam, incipis confiteri, à confessione incipis decorari. Quo decorante, nisi speciosо* *Decor animæ confitentis.*

forma præ filiis hominum? Vt autem & decoram fac
audeo dicere, amauit & fœdam, quia Christus pro m
mortuus est. Quam vitam sibi seruat iustificatio, qui
mortem donauit & impio? Ergo anima decora esse no
test, nisi confessa fuerit fœditatem ei, qui semper pu
est, & propter te ad tempus pulcher non fuit. Ne desp
de acquirenda pulchritudine: appone tu confes
Psal.95,6. nem, superponet Deus venustatem & decorem: *C*
fessio & pulchritudo in conspectu eius. Confessio q
à te expectat, pulchritudo quam ipse impendit.

VI.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio f*
Imitatio in ægritudine. *salutem.* Crede scriptum esse de Christo, *Confess*
Psal.103,1 *& decorem induisti, amictus lumine sicut vestimento.*
Phil.3,20. idem, de quo dicit Paulus Apostolus, *Refor*
corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori cla
suæ. Antequam generalis corporis nostri refor
fiat, præcedit illa quam accipit æger, cùm ex
bo conualescit. Quid enim est restauratio vale
nis, nisi quædam reformatio, quædámve trans
ratio? Transfiguratus Christus confessionem fa
affert. *Confessionem & decorem induisti.* Habeat & c
fessionem suam æger, qui reformari desiderat,
catque: *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis*
& super niuem dealbabor.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi transfigurati, exemplar Confessarij.

I.

CHristus hilaris & lætus in sua Transfiguratione declarat, quo vultu pœnitentem excipere Confessarius debeat, cùm venit ad Confessionem, vt se in alterum virum transformet. Benè se habet & facit Christi Vicarius, cùm dolet grauiter offensum Deum, & simul gaudet cùm videt procumbentem in genua reum, & commissorum veniam postulantem. Ita gaudeat Confessarius, vt interior animi lætitia foras erumpat, & ex vultus hilaritate, qui confitetur, dignoscat, quàm sit grata atque festiua apud Deum facta confessio, quàm accepta sit & placita anteactæ vitæ mutatio. *Imitatio Christi transfigurati.*

II.

Cùm Christus sublimis in Transfiguratione apparet, veniam & indulgentiam promittit, ac simul donat, cùm scripserit Isaias: *Exaltabitur parcens vobis.* Isai. 30, 18. Quapropter canit inprimis Ecclesia: *Gloria in excelsis Deo.* Deinde petit à glorioso suo Rege veniam & misericordiam, dicendo: *Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.* Et vt obtineat & impetret indulgen-

dulgentiam, allegat sublimitatem eius à quo illi
nititur impetrare. *Quoniam tu solus sanctus, tu s*
Dominus, tu solus altissimus, Iesu Christe. Huius ce
tudinis Christi minister est Confessarius, ad qu
ipse se vocatum & euectum esse consideret, u
datur occasio ministerij Confessionis, & simul
solutionis, cuius virtute pœnitens in alium vi
mutatur, impurus mundatur, denigratusque
didatur.

Minister Excelsi Confessarius.

III.

Transfiguratur Christus in monte, & acc
Mat. 17, 8. tur à Patre gratus & dilectus filius: *Hic est filius*
dilectus, in quo mihi benè complacui. Discat ex
summo Confessarius, qui & pater pœnitenti
cùm viderit illum transformari in alium virum
ligere iam confessum, & in ipso, more patris,
placere. Nec dubium, quin Deus ipse, qui iam
catorem oderat, & eius statum detestabatur,
cum illo procedat, verè pœnitentem amet,
ipso sibi congaudeat, dicatque: Hic est filius
dilectus, in cuius vitæ ac morum transfigura
mihi complacui, cùm agens de Pœnitentia Eph
dicat: *Inseritur in pœnitentia cælestis conditio ac*
quia diuinitatis est consors.

Complacéat sibi in pœnitente.

IV.

Qualis esse debeat qui studet pœnitentium formationi, præfert Christus ipse in sua Transfiguratione, dum lucis splendorem cum candore niuium coniungit. Non censetur idoneus pro audiendis Confessionibus, pro informandis & transformandis pœnitentibus, ille qui scientiæ luce & splendore non rutilat, quique niuium candore, morum scilicet puritate, non fulget. Vnde & Christus omnibus Confessariis dixit, *Vos estis lux mundi*; & subiunxit: *Sic luceant opera vestra bona, vt glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* *Sit purus, & sapiens.* Mat. 5, 14.

V.

Adfuit in Transfiguratione ignis non comburens, sed illuminans: adfuit Spiritus sanctus, adfuit in lucida nube, ex qua Pater diuinus intonuit, quæque Discipulos obumbrauit. Obumbrauit eos qui creati sunt Confessarij, & in eorum creatione Christus ait, *Accipite Spiritum sanctum.* Multa in confessione dicuntur, multa audiunt, præsertim à feminis, Confessarij, quæ lædere audientes possent; prouidit autem Christus de vmbra Spiritus sancti, qua illæsi penitus forent, ne ab excipiendis Confessionibus deterrerentur. Cauendum tamen Confessariis est, ne ab vmbra Spiritus sancti recedant. Si se sub *Vmbra Confessarij.* Ioan. 20, 10.

vmbra contineant, erunt ab igne immunes ac li
ri, Christoque per omnia conformes fient.

VI.

Multiformis transfiguratio Christi, & Confessarij.

S. Bonauentura in Psalmum 14. *Christus quan
que se transfigurat in nobis, quandoque nos in se. In n
dupliciter, vt ostendat in se veritatem humanæ natu
quandoque ad aduocationem, nam est aduocatus no
& nostram causam dicit esse suam. Nos in se transfigu
exempli exhibitione; vult enim nos sibi esse conform*
Vult sibi esse conformes Confessarium & confi
tem, vtrique splendorem suæ lucis, & niuium c
dorem proponit, vt ad suæ Transfigurationis exe
plum se componant. Componit se Confessarius, q
ties splendore suæ doctrinæ pœnitentem suum il
strat, & niueo morum candore inuitat & ex
confitentem ad puritatem cordis, vitæque sanc
moniam. Ad exemplum Christi se aptat, qui vi
te Confessionis filius tenebrarum esse desinit, to
que mundus ac candidus interiùs & exteriùs re
gescit.

Compareant, in anima pœnitentis, imago S
nati; in spiritu Confessarij, imago Christi sanan
Respice in similitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR POENITENTIS OBEDIENTIS. *Marc. 7.*
Surdus audiens & obediens.

DAVID OBEDIENS, ET AVDIENS.
Auditui meo dabis gaudium et lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO VIGESIMASEXTA EXPLICATA.

HOMO surdus oblatus Christo est, qui & audiens, & obediens Patri, surdos reddit audientes, & obedientes. *Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius, & suspiciens in cælum ingemuit, & ait illi; Ephpheta, quod est, adaperire. Et statim apertæ sunt aures eius.* Marc. 7. 33. Christus est, qui humanum pulsat auditum, & surdum sanat. Peccatores surdæ aspidi similes sunt, nec diuinas præceptiones, nec inspirationes audiunt. Audire tunc surdi incipiunt, cùm veniunt ad Pœnitentiæ Sacramentum: tunc Christus aperit aures, vt pœnitentes monita Confessarij libenter excipiant. Dauid prolapsus est in peccatum, prolapsus in surditatem, veniens tandem ad pœnitentiam, sistit se Deo suo factus surdus, & ait: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Psal. 50, 10. Postquam iam confessus est Christianus Dauid, & ad pedes Christi & Confessarij sui prostratus iacet, surdi personam agit, & petit, vt aurem audientem & obedientem cælestis Christus præbeat. Præbet, inprimis mulcendo aures. nam,

vt ait Ephræm agens de Pœnitentia, & filio pr
go, *cernis pœnitentiam non primùm quod auſterum
offerre peccantibus, verùm quod gratum ac placidum
ſimulque ſuaue ac facile. Non mox ieiunium impoſuit,
abſtinentiam ac temperantiam popoſcit, non vigilia
monſtrauit, ſed à confeſſione ipſum prædicauit.* Prius
cet, & deinde aures pœnitentis præſtringit.

Miraculoſa imago.

Miraculum in iurdo patratum.

AMbroſius lib. 1. de Pœnitentia incipit in
verba: *Si virtutum finis ille eſt maximus, qu
rimorum ſpectat profectum, moderatio omnium pulc
ma eſt, quæ nec ipſos, quos damnat, offendit, &
damnauerit, dignos facit abſolutione.* Hoc moder
nis miraculum perpetuum eſt in tribunali Co
ſionis, vbi damnatus reus non offenditur, no
ditur, imò contra omnem humanam conſue
nem damnatione ſua meretur abſolutionem. Q
ti habenda ſit hæc moderatio, vel ex hoc pe
poteſt, quod ſtatim addit Ambroſius: *Denique
eſt, quæ Domini quæſitam Sanguine Eccleſiam propa
imitatrix beneficij cæleſtis, & redemptionis vniuer
ſalubri fine temperans, quem ferre poſſunt aures h
num, mentes non refugere, non pauere animi.* Non m
præſtrictæ aures Dauidicæ ferre queunt correp

nes, sed in illis etiam magnam lætitiam & gaudium Dauid sibi pollicetur, dum ait: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Ad hanc miraculosam imaginem Psal. 50, 10.

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui fecisti surdo auditum, audientem & obedientem reddidisti; surdus peccator ego fui, qui nec teipsum audiui, nec præceptis tuis obediui: aures præbe, redde audientem me, & læto animo excipientem consilia & monita Confessarij mei: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Psal. 50, 10

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar surdi sanati, exemplar obedientis pœnitentis.

I.

CVra diligenter, & caue ne sis de numero eorum, qui accedunt ad Confessionem, dicuntque Confessario suo, *Noli me tangere.* Si Christus surdum non tetigisset, haud dubiè sanatus non fuisset. Misit quidem digitos suos in auriculas surdi, non quidem, *Imitatio surdi audientis, & obedientis.*

quidem, vt eas mulceret, sed vt perstringeret, perstringendo surditatem omnem expelleret, ut
1.Reg.3,9. ret, & diceret. *Loquere Domine, quia audit seruus tu*
Psal.84,9. & adderet: *Audiam quid loquatur in me Dominus D*
Deus quidem, siue per se siue per Confessarium quatur, audiendus est. *Iubendo enim Deus, vtil quidquid iubere voluerit, de quo metuendum non est non profutura præcipiat.* Augustinus libro de Ver nocentia.

II.

Ambrosius in Psalm. 37. *Medicina Christi cor est, corripit enim Deus quem vult conuertere, ad*
2.Timoth. 4,2. *Paulus ad medicum ait: Argue, obsecra, increpa in*
Correptio Confessionis. *patientia & doctrina.* Corripit igitur Deus per C fessarium, quem vult conuertere; arguit, obs
Eccli.2,2. & increpat, cui vult mederi: *Inclina aurem tuam, suscipe verba intellectus.* Quòd si non audias, nec cipias, medicinam Christi non accipis; adhuc dus, adhuc in peccatis manes.

III.

Per ministros suos placita declarare Princip lent, & ipse Deus ministerio Angelorum olim
Diuina & Angelica. batur, vt quid sibi placeret explicaret. Nunc D explicat se per Confessarium tuum, Angelum & ministrum suum: quare citatus iam Augusti

prædixit: *Adstantem coram te Sacerdotem Angelum Dei existima. Labia quidem Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius.* Custodiunt labia Sacerdotis scientiam, quam Dei nomine communicant iis qui audientes & obedientes diuinis præceptis sunt. Malach. 2, 7

IV.

Adest Sacramento Pœnitentiæ Spiritus sanctus, cùm Christus primis Ecclesiæ Confessariis dixerit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Hic idem diuinus Spiritus ora Prophetarum aperiebat, quemadmodum in Symbolo confiteris. *Credo in Spiritum sanctum, Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas.* Qui tunc temporis per Prophetas loquebatur, nunc verba facit per Ecclesiæ Confessarios. Quod olim Christi Apostoli, definientes dogmata fidei, proferre solebant, *Visum est Spiritui sancto, & nobis*, non errabis, si piè credas hoc ipsum dicere posse Confessarium tuum, cùm Spiritus Dei præsit & adsit sacro Confessionis tribunali. Consilia & monita Confessarij diligenter custodi, sedulò serua, oracula existimans non tam humana, quàm diuina; non tam hominis consilia, quàm mandata Spiritus Ioan. 20, 10.

Oraculum Spiritus sancti. Actor. 15, 28.

ſancti. Hæc diuina monita impreſſerat ſibi D
vnde & dicit Pſalm. 37, 3. *Sagittæ tuæ infixæ ſunt*
hi. Quid per ſagittas intelligat, exponit Baſil
hunc locum: *Ego verò has ſagittas eſſe ſpiritales*
potiùs ipſa Dei verba, eius animam vulnerantia, &
ſcientiam cruciantia exiſtimo: quoniam tantus vir cùm
ſet, & tot ex Deo munera conſecutus, ſeſe ad indign
cinora perpetranda inquinauerat.

V.

Rom. 10, 10. *Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio ſ*
ſalutem. Crede, laborantem auribus ſurdum pe
Imitatio in ægritudine. morum improbitatem malè audiiſſe, & ſanan
Chriſto fuiſſe, vt & benè audiret, & obediret.
dientia pulchra medicina tum animæ tum cor
malè habentis eſt. Contraria contrariis cura
Prima illa inobedientia cauſa fuit omnium ma
rum; quapropter miſer æger afflictatus accuſe
obedientiam, offerat auditum ſuum Chriſto,
mul eius Vicario, vt mandata eius excipiat, d
Pſal. 50, 10 que: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, &*
tabunt oſſa humiliata.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi surdum sanantis, exemplar Confessarij.

I.

VT hosti ciuitas eripiatur, oportet occupare portam aliquam, per quam robur exercitus ingrediatur. Fortis armatus per tyrannidem hominem cepit, Deo abstulit, quem suo Domino restituere Confessarius omnino conatur. Quid facto opus sit, ostendit in imagine Christus. Oportet occupare portam auricularem, instruere & instituere pœnitentem ad obedientiam, vt qui per inobedientiam defecit, per obsequium in Dei potestatem ac possessionem redeat. *Imitatio Christi sanantis hominem surdum.*

II.

Magister obedientiæ Christus est, qui cùm Deus esset, Mariæ ac Iosepho subditus erat, & vsque ad mortem, mortem autem crucis, Patri præstitit obseruantiam & obedientiam. Quisquis obedire nouit, nouit & obedientem sibi facere & reddere pœnitentem. Da filium Patri suo obsequentem: hic ipse cùm habuerit posteà proles, haud dubiè habebit sibi obtemperantes & assentientes. Da mihi, si placet, filium pœnitentiæ, qui spiritali Patri suo nouerit *Minister Christi obedientis Confessarius.*

cultum debitum exhibere, & præceptionibus eius subiicere; hic idem ipse, cùm pater suorum peccatorum sit, eos sibi subiectos facilè inueniet. Filius patri obsequium præstet, vt & ipsi iam patri cultus vicissim à suis prolibus conferatur. Quia Confessarius est, sternet sibi viam ad obedientiam quam in pœnitente suo desiderat, si nouerit & ipse pœnitens suo se Confessario subdere, & debitam subiectionem præstare.

III.

Vtitur digito Dei.

Christus ita tetigit auditum hominis surdi, vt digitum suum intromitteret. Digitus Dei Spiritus sanctus est, vnde & canit Ecclesia:

Digitus paternæ dexteræ.

Dextera Dei Christus hunc digitum Confessariis suis dedit, cùm dixit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Hinc habent & accipiunt virtutem Dei, vt sibi subditos faciant & reddant pœnitentes suos tales, vt audiant quæ audienda sunt, audita verò compleant & exequantur.

Ioan. 20, 10.

IV.

Recreat auditum.

Christus, cùm tangit auditum, recreat, & Spiritum consolationis per aurem, vt totam animam delectet, intromittit. Spiritus sanctus paracletus est consolator, & vt Confessarij pœnitentes solarentur

ab ipso Christo Spiritum sanctum paracletum & consolatorem acceperunt. Cùm ergo pœnitens desolatus ac mœstus venerit ad confessionem, solletur afflictum Confessarius, satisfaciens muneri & officio suo, quod ad pœnitentium expiationem & pariter consolationem institutum est. Sciat pœnitens, cùm tristitia & mœrore vexatur, habere se apud Confessarium suum spiritum consolationis, quo dejectus mœstitiâ animus erigatur & excitetur.

V.

Medicus pulsum ægroti tangit, Christus aurem surdi hominis pulsat, vt ostendat se esse ipsum qui dicit, *Sto ad ostium, & pulso.* Pulsat bonis monitis ac consiliis, quibus acquiescens homo sibi salutem acquirit. Ritè ac rectè donatur Confessario Spiritus sanctus, qui & Spiritus consilij est, vt salutaribus consiliis ac documentis tangat ac pulset pœnitentis auditum, & moneat, quid facto opus sit, vt capax absolutionis fiat, & absolutus semel ita viuat in posterum, ne in miserum statum, in quo antè fuit, relabatur & detrudatur. *Explorat animum.* Apoc. 3, 20.

VI.

S. Bonauentura in Confession. cap. 1. particul. 5. *Debet Confessarius pio ac suaui alloquio ipsum confitentem ad veram compunctionem, & ad nudam & expressam con-*

fessionem inducere, non statim ex abrupto, si tempus
cit, inferre. Debet & gemere, sicut & Christus
muit, & quidem ex animarum zelo; sicut Basi
monet Regulâ 31. *Cùm Dominus condemnet eos qui*
rident, apertum est quòd fideli numquam ridendi
sit; maximè in tanta multitudine eorum constituto, qu
legis transgressionem Deum dehonestant, & in pecca
riuntur, quorum gratiâ lugendum est & ingemisce

Gemitus Confessarij.

Conueniunt inter se ita Confessarius & pœni
quemadmodum inter se pater & filius consen
Quòd si pater, cui dilectus filius est, continer
non potest, quò minùs erumpat in gemitum,
extrema patitur proles, Confessarius, qui pa
partes agit, miserrimo statu cognito, in quo
iacet filius, attollat in cælum oculos, & gem
cum Christo edat indicem interni amoris, qu
bolem charam amplectitur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago
turionis; in spiritu Confessarij, imago Chri
eum venientis.

Respice in similitudinem picturæ.

IMAGO VIGESIMASEPTIMA EXPLICATA.

FIDELIS comes bonæ perfectæque Confessionis, est detestatio præteritorum peccatorum. Ad illam excitandam in pectore pœnitentis, obuiàm venit & occurrit Christo Euangelicus Centurio, qui hospite tanto se esse indignum fatetur. *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus.* Domus Centurionis receptaculum priùs erat falsorum simulacrorum, & illorum vanum cultum omnino detestans, prorupit in vocem illam: *Domine, non sum dignus.* Hactenus profana domus peccatorum fuisti, habitabant apud te superbia, ira, inuidia, & alia id genus facinora: cùm igitur virtute absolutionis venturus ad te sit per gratiam Christus, oportet vt accedenti iam occurras, ac tibi displicens clames: *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea.* Hoc eodem spiritu ductus, orabat Deum Dauid, vt à luto & cœno sordido criminum commissorum sacrosanctos oculos diuerteret ac dimoueret: *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes* Matth. 8, 8. Psal. 50, 11.

iniquitates meas dele. Orabat ita deteſtans comm
delicta & crimina, vt nec vel minimum eorum
ſtigium apud ſe remanere veliet. Et quidem ſanc
Ephræm agens de Pœnitentia dicit: *In lege non*
ſolùm demoliri præcepit Deus, & aras atque delubra
rùm etiam cineres incenſorum lapidum atque lignorum
tra caſtra eiici iuſſit. Conſidera tu quoque qui pœnitu
agis, quòd omne malitiæ veſtigium debeas remouere.

Miraculoſa imago.

Miraculum in Centurione pœnitente patratum.

CElebre ſatis eſt illud miraculum, quod d
nitus patratum fuit in deſerto, cùm m
aquarum vis ex lapide promanauit, vt populus
taretur. Niſi priùs mores & ritus Ægyptios d
ſtati fuiſſent Hebræi, aquam illam non accepi
Nouerit pœnitens priorem vitam damnare, a
tram Confeſſionis recurrat, & in ſe ſimile exp
tur prodigium. Audiendus Nyſſenus libro de
Moyſis. *Moyſes*, inquit, *rurſus lapidem inundare*
facit? quæ res quantum ſit, Sacramentum Pœnitentiæ
cet. Nam qui, poſtquam biberunt è lapide, quamu
ventum & Ægyptias voluptates lapſi, bonorum p
tione, ac doloris perpeſſione in deſerto condemnentur;
ſunt tamen virtute pœnitentiæ lapidem, quem deſer
runt, inuenire, & fontes, quos delinquendo obſera
pœnit

pœnitendo referare. Referat fontes Centurio primis idolis renuntians, & Dauid priora delicta detestans. *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Gaudebunt hoc priuilegio ceteri pœnitentes, *si Ægyptium lutum oderint, & operari terrena declinent,* vt monet Ambrosius in Psalm.118. Serm.22. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste Deus, cui placuit vox illa Centurionis, *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum*, idolis & simulacris profanum : placeat & hæc, Domine non sum dignus vt per gratiam tuam ingrediaris animam meam infectam sordibus peccatorum. *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Centurionis, exemplar culpas suas detestantis.

I.

VEnenum peccatum est, & tantas in se vires habet, vt cùm primùm capiatur & deglutia- *Imitatio Centurionis culpas suas detestantis.*

Iacob.1,16 tur, occidat animam. *Peccatum, cùm consummatum fuerit, generat mortem.* Nemo quidem sanus est, qui non auersetur venenum, præsertim cùm illud deliberit. Peccatum sicut aquam potasti, cepisti gustu venenum, & toties illud hausisti, quoties grauiter peccasti: detestare & auersare venenatam culpæ potionem, quam ex calice Babylonis deceptus non gustasti.

II.

Detestetur, pœniteat culpam. Auersatur omnis reus carcerem, vincula, supplicia, tormenta; auersetur & pœnitens facinora sua. Nam teste D.Hieronymo in Psalm.9. *vnusquisque peccator ipse sibi secum portat & funes, & vincula, & tormenta, vnde sustinet mala: ab aliis non est necesse præparari, ipse sibi præparet quæ ad pœnam pertinent.*

III.

Horreat suum crimen. Qui vitia detestaris aliena, quare propria non auersaris? Detestaris in Caino liuorem, in Esau temeritatem, in Iuda perfidiam, & alia aliorum flagitia, & tamen cùm hæc omnia in te consideras, 2.Reg.21. nimè damnas. Nathan cùm à Deo missus esset, Dauidem carperet & obiurgaret, quod & fecit, prouocaret Dauidem ad odium commissi facinoris, vsus ea industria est, vt alium ab ipso, qui pauperculæ ouem abstulerat, reum induceret. Cumque

diisset Rex parabolam, exarsit totus in diuitem, sæuum & impium eius facinus detestatus. Tunc temporis Nathan interpres factus parabolæ, ait: *Tu es ille vir.* Satis opportunè occurrit, vt Dauid, qui damnauerat in diuite crimen, damnaret in se: condemnauit vero cùm dixerit, *Peccaui Domino.* 2.Reg.21, 7. 2.Reg.21, 13.

IV.

D.Hieronymus in Psalm.90. *Dæmonium eo tempore potestatem habet in nos quando peccamus? Siue mane peccauerimus, dæmon ingreditur in nobis, siue vespere, siue nocte, quacumque hora peccamus, dæmon ingreditur in nobis.* Nemo quidem est, qui dæmonem exosum non habeat; nemo quoque sit, qui statum peccati non auersetur. Peccator sub dæmonis imperio potestateque eius paterna est, cùm dictum sit peccatoribus, *Vos ex patre diabolo estis.* Honorat dæmonem veluti patrem suum, qui diligit iniquitatem, & culpam non horret. *Horreat veluti dæmonem.* Ioan.8,44

V.

Oportet ad impetrandam veniam peccatorum nosse detestari commissa. Nouit hanc artem reus, qui pendens ex cruce, complici suo dixit: *Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem iustè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali gessit.* Nouit hanc artem publicanus ille, qui orabat, *Detestatio via ad veniam.* Luc.23,40

Luc.18,13 *Deus propitius esto mihi peccatori.* Nouit Dauid, n
uit & Centurio. iste, dum dicit: *Domine, non*
dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic ver
& sanabitur puer meus. ille, dum dixit: *Auerte fa*
tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.
silius 11.Reg. contractar. *Ex iniucundo & molesto*
ctu ac fructu plerumque odium peccatorum, veluti ca
rum molestia, nascitur. Igitur si certus quisquam
persuasus, quot & quantorum malorum causam
cata, sponte & ex animi affectu incipiet illa detestar
quod ostendit qui dixit Psalm.118. Iniquitatem odio
Psal.50,11 *& abominatus sum:* &, *Auerte faciem tuam à*
meis, & omnes iniquitates meas dele.

VI.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio*
Imitatio in ægritudine. *salutem.* Docet nos Euangelista, Centurionem
curriſſe ad Christum medicum, vt sanaret æg
puerum, & cùm Christus ad eius domum ve
exclamasse, *Domine, non sum dignus vt intres sub*
ctum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur
meus. Profuit infirmo humilitas Centurionis, &
mus cælesti hospite indignæ vtilis fuit recogni
proderit etiam ægroto humilis suæ indignitatis
fessio, coniuncta cum suorum criminum detes
tione, quam pœnitens Dauid ostendit, & ipse ost

dat dicendo, *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & om-* Psal. 50, 11
nes iniquitates meas dele.

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi venientis ad Centurionem, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi accedentis Centurionem.

CHristus Centurionem propria crimina auersantem, & eius famulum ægrum & malè vexatum simul attendit & sanat. Placet Deo Confessarius, qui confitentes dominos audit, & seruos à se non reiicit. Placet, qui dominarum excipit confessiones, & seruas & ancillas pariter admittit ac recipit. Confessarij Regum & Principum vana opinione ducuntur, & seducuntur, arbitrantes esse contra honorem officij, cùm sint Regibus ac Principibus à Confessionibus, si seruos & subditos audiant. Non ita Confessarios Christi agunt, quàm Protomedicos aulæ, qui solùm circa pulsum Regium ac Principalem versantur.

II.

Facilis sit Confessarius cùm vocatur.

Christus ad Centurionem accessit, accessit & Petrus, cui Actorum c. 10, 19. misit Cornelius nuntios, qui eum vocarent ad se, & cùm essent pro foribus domus, *dixit Spiritus ei: Ecce viri tres quærunt te. Surge itaque,*

itaque, & descende, & vade cum eis nihil dubitans, quia ego misi illos. Princeps Apostolorum & Confessorum, quibus dixerat Christus, *Accipite Spiritum sanctum*, Petrus est, & hunc Spiritus monet, vt vocet Cornelium Centurionem adeat; monet & hortatur Confessariis, ne detrectent, si opus fuerit adire nitentes, cùm salutis animæ ergò quæruntur & cersuntur. Existimet Confessarius, cùm similes tij mittuntur, & expectant pro foribus, dicitur bi à Spiritu sancto: *Surge, & descende, & vade eis nihil dubitans: quia ego misi illos.* Surge, inquit licet intempesta nocte voceris, desere lectum quietem ac somnum rumpe, vt infirmo pœnitenti succurras. Surge, inquam, licet accumbas mensæ recurre ad pœnitentem, qui iacet in peccatis tuus, sicut & olim pius Tobias, relicto cibo, cens in platea cadauer sepeliret, accurrit.

Ioan. 20, 10.

Tobiæ 2.

III.

Petrus, vt Christum imitaretur, dimisit se ex alto culmine orationis & contemplationis catus à Spiritu sancto ad seruos Centurionis dicit. *Ascendit Petrus in superiora vt oraret.* Huic tus sanctus ait, *Surge itaque, & descende.* Sæpè fessarius, dum orationi & contemplationi est, & positus in solitudine sua leuat se supra

Act. 10, 9.

Deum pro Deo relinquat.

cersitur & vocatur, vt adeat Centurionem, & pœnitentem audiat, habeat præ oculis Petrum, & eum ducem sequatur, dictúmque sibi arbitretur, *Surge, & descende.* Surge scilicet, & descende, more Christi, qui seipsum dimisit, vt iret ad Centurionem, & seruulo ipsius mederetur.

IV.

Habes confitentem reum, habes detestantem sua crimina Centurionem, quid crimina horres? Memineris quid tunc temporis Petro acciderit. *Et cùm esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus: & vidit cælum apertum, & descendens vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor initiis submitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia, & serpentia terræ, & volatilia cæli. Et facta est vox ad eum: Surge Petre, occide, & manduca. Ait autem Petrus: Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum. Et vox iterùm secundò ad eum: Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris. Hoc autem factum est per ter.* Cùm scriptum de Sacerdotibus sit, *peccata populi comedent*, tibi dicitur Sacerdos, *Surge, occide, & manduca.* Quòd si replicaueris, *Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum*; ad te vox illa dirigitur: *Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris.*

Ne horreat pœnitentem.

Actor. 10, 10.

Osee 4, 8.

Actor. 10, 14.

V.

Præceſſit in Petro fames, qua preſſus homo melicus, cibos etiam viles & inſipidos horret solet. Et quidem Chriſtus, cùm ſalutem humanam fameſceret, publicanos & peccatores Centurio non horrebat. Cùm pœnitentem, peccata horum ſua exponentem & auerſantem auerſaris & detes ris, cibum tibi datum & oblatum faſtidis ſimul reſpuis, non verè eſuris. ſi enim eſuriem patere inſipidas peccatorum eſcas non ita refugeres & pudiares. Fameſce priùs, Sacerdos, & deinde vnius ſolùm pœnitentis, ſed totius etiam peccata comedes & conſumes.

Fameſcat ſalutem alienam.

VI.

S. Bonauentura in Confeſſion. cap. 1. partic. *Non debet etiam Confeſſor pœnitentis horrere peccata quantumcumque enormia, turpia, magna, inaudita, inuſitata ſint. quia, vt dicit Ioannes, Qui ſine peccato veſtrùm, primus in illam lapidem mittat. Aut enim Confeſſor fuit, vel eſt, vel erit, aut eſſe potuit in ſimilibus peccatis vel maioribus. Vnde præcipit Deus, Non abominaberis Idumæum, id eſt, peccatorem rubore confuſionis dignum, vel Ægyptium, id eſt, peccatorem peccatorum angustiis tribulatum. Idumæus namque ruſius vel rubeus interpretatur, Ægyptus anguſtia ſiue tribulatio. Au-*

Ioan. 8, 7.

Conſideret ſeipſum.

Deut. 23, 7

Con-

Confessarius Basilium Regul. 296. *Si namque iuxta rationis veritatem anima præstantior est corpore, videmus autem quàm execremur ac detestemur corporis sordes, aut quàm conteramur ac mœsti reddamur animo, si conspexerimus illud lacerari, vel insidiosè lædi; quantò magis consentaneum erat, prædicto modo eum, qui & Christi & fratris amans est, erga peccata affici, vbi videt delinquentis animam velut à bestiis vulnerari, deuorari, & quasi sanie & putredine miserabili modo corrumpi, dicente Dauide: Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum,* Psal. 37,5. *velut onus graue grauia facta sunt super me. Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insipientiæ meæ: miser factus sum, & incuruatus vsque in finem, tota die mœstus ambulaui.* Adiungamus in hunc locum Commentarium sancti Gregorij : *Tantò vnaquæque anima fit pretiosior ante oculos Dei, quantò fuerit despecta ante oculos suos. Quid autem infelicius quàm infelicitatem non cognoscere, & inter ipsa vitæ discrimina nullum infirmitatis dolorem sentire?* Hinc enim fit, vt, eodem Gregorio teste, mens nostra insensibilius obdurescat, nulla quæ Dei sunt diligat, nequaquam superna concupiscat : & quia amoris intimi calorem non habet, frigida deorsum iaceat, ac miserando modo fiat quotidie tantò securior, quantò peior ; cumque vnde sit lapsa non meminit, & supplicia secutura

non metuit, quantum lugenda sit nescit. Hoc i
tur munus, hoc officium Confessarij est, vt ad
tæ actæ despectum, ad infelicitatis notionem,
sensum doloris pertrahat pœnitentem, vt confi
proprij status detestetur mores suos, in quor
laudabili detestatione Euangelicum Centurion
imitetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago
riæ; in spiritu Confessarij, imago Christi re
bentis.

Respice in similitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR PROPOSITI NOVÆ VITÆ. *Luc. 7.*
Magdalena cum lachrymis hoc ipsum offerens.

DAVID HOC IPSVM DESIDERANS.
Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO VIGESIMA OCTAVA EXPLICATA.

CONFESSIO nihil proficit pœnitenti, si desit debitum propositum vitæ melioris. Perfecta oris confessio, vt ait cap.3. de Gradibus perfect. Iustinianus, *vlterius non peccandi desiderium gignit.* Venit ad Christum Maria, qua ratione describit Augustinus lib.50. Homiliarum, Homil.23. *Accessit ad Dominum immunda, vt rediret munda: accessit ægra, vt rediret sana: accessit confessa, vt rediret professa.* Lauit se Maria lacrymis suis, & tota munda comparuit, vt lotos ac puros esse confitentes doceret. *Lauamini, mundi estote.* Isidorus lib.2. Isai.1,16. Sentent. cap.16. *Lauatur itaque, & mundus est, qui & præterita plangit, & flenda iterùm non committit. Lauatur, & non est mundus, qui plangit quæ gessit, nec tamen deserit, sed post lacrymas ea quæ fleuerat repetit.* Benè Gregorius 3. Parte Pastoralis cap.29. *Admonendi sunt peccata carnis experti, vt mare saltem post naufragium metuant, & perditionis suæ discrimina vel cognita perhorrescant: ne qui post patrata mala seruati sunt, hæc improbè repetendo moriantur.* Magdalena lota simul & munda proponitur, vt magistra sit pœnitentis decernentis

cernentis apud se cautiorem futurum in poster
non quidem virtute propria, sed diuina, cuius
cor mundum creare, & spiritum nouum infun
re. Scio monuisse Deum Ezechielis cap.18, 31. P
*cite à vobis omnes prævaricationes vestras, in q
prævaricati estis, & facite vobis cor nouum, & s
tum nouum.* Fieri tamen nequit sine diuino fau
Quamobrem Dauid recurrens ad Deum dicebat
Psal.50,12 *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum
ua in visceribus meis.*

Miraculosa imago.

Miraculi in Magdalena patratum. Prouerb. 24, 16.

FRagilis est natura humana, ad malum p
semper labitur, semper proruit in crim
Septies in die cadit iustus. Quòd si quis ita se te
vt semper stet, res similis prodigio est. Hoc p
gium virtute pœnitentiæ fit, quæ talis est alic
do, vt ex vi firmi propositi de cetero non pecc
di impeccabilem hominem reddat. Quapropt
Psalm.118. Serm.22. satis benè dicit Ambrosius:
*ta vis consummatæ emendationis est, vt in quamdam
ritiæ redeat spiritalis ætatem, quæ vias erroris ig
crimen, etiam si velit, non posset admittere, quas
uerit peccandi vsum nosse.* Desueuit Magdalena
tiis, priùs assueta peccatis. Dediscet culpas, com

tere, qui firmiter apud se statuerit munditiem cordis curare, nec non sui propositi tenax vixerit, & dixerit: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Ad hanc miraculosam imaginem Psal. 50, 12

Oratio noui Dauidis.

DEus clemens, qui Mariam absoluisti, & latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti, redde me Mariæ similem, quæ venit ad pedes tuos immunda, & rediit munda, numquam iam futura immunda. *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Psal. 50, 12

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Magdalenæ, exemplar propositum bonum habentis.

I.

LAurentius Iustinianus Sermone de Magdalena: *Impœnitenti, & adhuc peccare volenti, non est tribuenda absolutio, alioquin qui talem cognoscitur absoluisse, seipsum propria auctoritate transfigit, absque profectu alterius. Quisquis ergo Ecclesiæ minister attendat, vt cooperator* *Imitatio propositi de cetero non peccandi.*

rator gratiæ esse velit, non tributor. Cùm impeni… absolutio vitæ melioris propositum non haben… constet, Confessario & pœnitenti nociua est: … datur antiquis moribus renuntianti, & vitæ ve… valedicenti, valet vtrique plurimùm, Confes… & confitenti. Eapropter Bernardus ait in Confes… ne sua: *Fac me, quæso Domine, assueta mala relinq… & quæ tibi placent peragere: & studium, quod hu… que in peccatis exercui, te adiuuante, deinceps in tu… luntate da vt exerceam: vt vbi abundauit delictum … gratia redabundet.*

II.

Ioan. 14, 6. *Id viam, veritatem, & vitam reductio.*

Christus suis pœnitentibus ait: *Ego sum via, veritas, & vita.* Si quis apud se non statuit errata corrigere, quo pacto reducetur ad viam? Rei… ad viam pœnitens Maria est, quæ viam iniqu… deseruit. Qui falsas peccati insanias non effug… ritatem non amplectitur. Veritatem amplexa… Magdalena, quæ priorem malè viuendi norma… formam reliquit. Qui non agit de vitando m… ac mortalis culpæ sepulchro, ad vitam nequa… venit. Venit ad vitam Maria, quæ diu corr… cùm esset in peccatis sepulta, sepulchrum reli… & ad vitæ auctorem confugit. Pulchrum effug… S. Basilius agens de Pœnitentia, & simul de Ma…

lena, *Exemplar tibi proposuit*, inquit, *vt ad pedes Ieſu fugias. Quandocumque voles, fuge ad illum, & cum fiducia riga pedes illius.*

III.

Bonus pœnitens Dauid, qui boni propoſiti ſui magnum argumentum dedit. Conſtat Dauidem firmiter apud ſe ſtatuiſſe de cetero non peccaturum, cùm eamdem numquam iterauerit culpam. Conſtat etiam Magdalenam ſui cordis puritatem & munditiem conſeruaſſe, vt pœnitentiæ ſuæ certum teſtimonium præberet. Hoc argumentum, hoc teſtimonium exigit Chriſtus, qui paralytico dixit: *Iam amplius noli peccare.* Idem tibi dictum puta, ſi velis remiſſionem & abſolutionem tuorum ſcelerum impetrare. *Duces boni propoſiti, Dauid & Magdalena.* Ioan. 8, 14.

IV.

Cùm caſtrum, ciuitas, aut quid ſimile cuſtodiendum homini traditur, fideliter ſe ſeruaturum iuramento confirmat. Magnum depoſitum eſt diuina gratia, quæ nobis virtute Sacramentalis abſolutionis impenditur: antequam illa impendatur, opus eſt, vt firmos ac fidos cuſtodes fore nos proponamus. Princeps humanus non deponit caſtrum aut ciuitatem apud miniſtrum, de cuius fide teſtimonium non habet; nec gratiam ſuam Deus committit pœnitenti adhuc peccare volenti. Fidelis eſt ille *Depoſitum gratiæ cum propoſito.*

Rom. 10, 10. qui corde credit, & quod credit ore fatetur. (
creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſal
Fidelis pœnitens eſt, qui dicto ſuo delicta Con
ſario manifeſtat, & corde prauos mores ſe corri
rum profitetur, vt purus ac putus fiat benefici
nitentiæ de qua Ephræm: *Si peccatis delictiſque a*
damus, in ipſa abluamur. Habemus eam pro lauacr
ſolùm regenerationis, ſed etiam reparationis. Siquid p
uerimus, per ipſam abluti mundi euadimus.

V.

Bonus vitæ futuræ odor. Coniungit Magdalena cum lacrymis alabaſt
vnguenti, coniungit cum dolore pœnitentiæ
lem odorem, non quidem vitæ præteritæ, cui
ua fuerit; ſed futuræ, quam ſe acturam in p
rum firmiter ſtatuit. Perfecta pœnitentia non
quæ manat & ſcatet lacrymis ſolùm, caret
vnguenti alabaſtro, caret odore vitæ futuræ,
Confeſſio Regis Dauidis, & Mariæ pœnitentis
halat & adſpirat.

VI.

Ardor boni propoſiti. Baſilius de Vera Virginitate: *Maria pedes D*
deoſculans, non vt viri, ſed tamquam Domini ſ
tur pedes: lacrymis quidem antiquam flagrantis
piſcentiæ voluptatem in ſe prudenter extinguens, &
ſeneſcere faciens; affectuque egregio in Dominum, &

ctis oculis ſpiritum animæ vehementer accendens. Vbi firmum propoſitum non peccandi de cetero viget, ibi ſpiritus ardor eſt.

VII.

Sanctus Ephræm in eos qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt: *Qui ſecundò in eumdem lapidem impegerit, cæcus eſt, aut mente captus, non cernens quod fugiendum ſit. Hac cura adhibita cum pœnitentia accede, cuius præſidio munitus Creatorem placare ſtude, humilis ac triſtis, demiſſo vultu, atque ſuſpirans, præterita dolens, futura proſpiciens. Sic fornicatrix mulier ſcortum luxuriosè agens, atque inſaniens libidinoſa, ac videntibus ſcandaloſa Saluatoris pedes capillis capitis ſui abſtergens, ex lacu reuocatur profundorum & impiorum.* *Cæcitas relabentis.*

VIII.

Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio ſit ad ſalutem. Acceſſit Magdalena ad Chriſtum, acceſſit ægra, & rediuit ſana: peccauerat in corpus ſuum committendo carnis delicta, propoſuit ad pedes Chriſti ſe aliam omnino futuram, mutauit omnino mentem, corpus infirmum refecit & conualuit. Medicamentum itaque infirmi corporis hoc eſt, vt qui malè habuerit, ad pedes Chriſti recurrat, fateatur crimina ſua, de cetero ſe non peccaturum proponat, cor nouum & ſpiritum nouum appetat, Rom. 10, 10. *Imitatio in ægritudine.*

& petat, *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in viſceribus meis.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti mundantis Magdalenæ exemplar Confeſſarij.

I.

Imitatio Chriſti mundantis cor Magdalenæ.

CVius mentis & animi Magdalena foret, qui eſſet ad pedes Chriſti, Chriſtus nouit: nempe firmum habuiſſe propoſitum de cetero non peccaturam, ſed ipſius veſtigiis firmiter inhæſuram, ideoque ius pedes lacrymis abluit. Nouerit Confeſſarius muneris eſſe, mentem pœnitentis penetrare, de bono eius propoſito notitiam habere, vt illum ſoluat. Chriſtus quidem animum Magdalenæ ſpiciebat, prouidit tamen, vt ſigna alabaſtri & unguenti mentis & animi ſecum adueheret, vt Confeſſarij, qui corda pœnitentium non intuentur, ſigna & indicia recurrant, ex quibus ſenſa eorum coniectent.

II.

Confeſſarius medicus eſt.

Confeſſarius medicus eſt, & contritis corde medetur. Qui medicam artem exercent, vt occurrant infirmitati remedium adhibeant, conſiderant interna ſigna, & hoc ipſum præſtare Confeſſarius

bet, vt occultis culparum morbis applicet medicinam. Qui curat ægrum, attendit ea quæ & mortem ægrotantis portendunt, & simul ea quæ vitam periclitantis prænuntiant. Attendat quoque Confessarius non solùm peccata quæ confitentis animæ mortem declarant, sed externa etiam boni propositi signa, quæ vitam confitentis ac verè pœnitentis portendunt. Prodest ægro medicina, cùm licet benè sperare; sin minùs, nihil prodest, perditque penitus artem suam, qui illam frustrà impendit & expendit.

III.

Confessarius iudex est. Cùm homo sit, more humano iudicium exercere, ferreque sententiam debet. Non fert censuram Ecclesia, nec Ecclesiasticus de occultis iudicat Confessarius. Quapropter Deus, qui scrutator cordium est, pœnitentibus iniunxit, vt coram Confessariis suis effunderent corda sua, sicut etiam cor suum Magdalena effudit. Produxit exterius per exteriora argumenta, quibus Christus Simonem non de femina solùm, sed de se quoque malè sentientem redarguit. Quid Simon? *Hic si esset propheta, sciret vtique, quæ & qualis est mulier, quæ tangit eum; quia peccatrix est.* Quid Simoni Christus? *Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam,* *Iudex.* Luc. 7, 39.

aquam

aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacryma gauit pedes meos, & capillis suis tersit. Osculum mihi dedisti: hæc autem ex quo intrauit, non cessauit osc pedes meos. Oleo caput meum non vnxisti: hæc autem guento vnxit pedes meos. Impendit absolutionem, *mittuntur ei peccata multa.* Nón impendit, donec nimus Magdalenæ externis argumentis se p ret: nec ferat suum iudicium Confessarius, no soluat, donec pœnitentis animus foras prodie per signa externa innotuerit.

IV.

Spiritus sanctus scrutator cordium est, olim Confessariis suis Christus dedit ac distri

Ioan. 20, 10. *Attendat externa signa.*

Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis p remittuntur eis. Non indiget Spiritus sanctus nis signis & argumentis, vt animum pœnitent tueatur: indiget Confessarius, cuius humanæ gentiæ, per ea quæ foris apparent, consulit succurritur, ne aliquando decipiatur. Nemo cipi gaudet, nemo fraudem non vitat, cùm p Caueat sibi Confessarius ne decipiatur, atq quo animo sit pœnitens, ne fallatur.

V.

Sequestrem agat.

Sequester Dei ac pœnitentis Confessarius est *bet enim* (S. Dionysio Areopagita Ecclesiast. Hier

cap. 7. p. 3. §. 7. teſte) *poteſtatem ſegregandi, tamquam interpres diuinarum iuſtificationum; non quòd irrationabilibus motibus ſapientiſſima diuinitas ſeruiliter (vt hoveſtè dixerim) obſequatur, ſed quòd ipſemet ſpiritu myſteriorum principali, à quo ad interpretandum mouetur à Deo, pro meritis iudicatos ſecernat. Siquidem ei qui diuinas reuelationes à ſupremo Patre didicerat, dicitur: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis: ita vt ille, omniſque Confeſſarius illi ſimilis, iuxta reuelationes paternarum iuſtificationum ſibi indultas, quaſi interpres ac portitor Deo charos admittat, & impios excludat.* Matth. 16, 19.

Conſtat enim quo animo erga pœnitentem Deus ſit, atque oſtendit Chriſtus Confeſſariis ipſis cùm dixit: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Accipite Spiritum ſanctum, diuinum cor noſtrum accipite. Qui diuinum iam animum Confeſſarius accepit, oportet vt & animum hominis pœnitentis notum habeat. Neſcit duarum partium ſequeſter eſſe, qui mentem illarum neſcit, & ignorat internum illarum ſtatum. Caueat is, qui de mundando corde pœnitentis Mariæ agit, ne ipſe maculis & ſordibus inquinetur. Ioan. 20, 10.

VI.

Sanctus Bonauentura in Confeſſion. cap. 1. par-

Seruet mundi-tiem. ticul.2. *Sollicitus etiam sit Sacerdos, ne dum confite*
foris à sordibus purgat, ipse ex iis quæ audit, per vo
tariam delectationem interiùs sordidetur. Debet enim
vt nobilis manus, quæ alium lauans lauatur, mun
mundatur; non vt lixiuia vilis, quæ alia mundificans
quinatur. Meminerit igitur Confessarius Pauli A
stoli, eiusque Apostolicæ curæ ac sollicitudinis
se inquinaret, dum purgandis & emundandis p
1. Cor. 27. mis suis vacabat. *Castigo*, inquit, *corpus meum, &*
seruitutem redigo, ne cùm aliis prædicauerim, ipse re
bus efficiar. Nobilis profectò manus erat, quæ
mundaret animas, ipsius anima magis pura ac
da reddebatur. Non erat vilis aqua, quæ dum
gat, sordidatur. Apostolicus Confessarius sibi
uideat, caueatque diligenter, ne cùm puras an
effecerit, sordida ipsius anima fiat, & vt imm
habeatur, & condemnetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago C
nanææ; in spiritu Confessarij, imago Christi
rè agentis.

Respice in similitudinem picturæ.

IM

IMAGO VIGESIMANONA EXPLICATA.

QVID acciderit mulieri Chananææ, refert D. Matthæus cap.15, 21. *Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa clamauit, dicens ei: Miserere mei Domine, fili Dauid, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israël. At illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.* Nouit piissimus ac clementissimus Dominus, cùm opus est, seueritatem ostendere; nouit dimittere pœnitentes, vt magis alliciat, & eorum affectum probet. Constat ex dictis, ante filiæ liberationem bonam pœnitentiam passam esse mulierem Chananæam, nec curasse, idque solum prætendisse, ne sine salute filiæ à facie Christi recederet, sicut & Dauid solam animæ suæ salutem curans & cupiens orabat: *Ne proijcias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Hoc tibi exemplar Psal. 50, 13

proponitur, vt sis omnino paratus ad quam
pœnitentiam acceptandam, quam tibi Confess
iniungat, id curans solùm, vt anima tua à pœ
liberetur, & simul ab ignibus Purgatorij. Quam
è re tua sit impositio pœnitentiæ, vt à purgato
flammis immunis fias, audi Richardum de Pon
te ligandi atque soluendi cap. 24. *Nouimus, quo
quidam cauterio, quidam curantur vnguento. Est a
magnum beneficium, & misericordia plenum, quam
bet acerbo remedio, à morbo curari mortifero. Quan
go, quæso, indulgentia, quantáve beneficentia, id p
scentis morbi leni mederi vnguento, quod post mul
opus haberet curari cauterio? Quid autem est qua
pœnitentialis satisfactio, nisi vnguentum lene, in co
ratione concremationis purgatoriæ?*

Miraculosa imago.

Psal. 47, 8. *Miraculum in Chananæa patratum.* Psal. 1, 4.

VEntus fremens est indignatio diuina. *In
vehementi conteres naues Tharsis*: instar pu
ris peccatores proiicit, & excutit è terræ solo. *Non
impij, non sic; sed tamquam puluis, quem proiicit ve
à facie terræ.* Diuina ira mari similis est, & instar

Psal. 87, 8. mentis maris vertit ac voluit fluctus. *Omnes fluc
tuos induxisti super me.* Ventus & mare indignatio
diuinæ tunc temporis quiescunt, cùm quis pœ
tentiæ

tentiam agit, & acceptat. *Pœnitentiâ Deus mitigatur*, ait Tertullianus lib. de Pœnitent. Mirabilem se Christus reddidit, cùm ventos simul & mare ad suæ vocis imperium pacauit. vnde & homines itupentes dixerunt: *Qualis est hic, quia mare & venti obediunt ei?* Matth. 8. 27. Postulat Dauid, postulat & Chananæa, *Ne proiicias me à facie tua*; Psal. 50, 13 & ad hanc vocem silet ventus, quiescit mare. Quis non obstupescat? quis non dicat, Quænam virtus est ista, cuius vi mare & venti iræ & indignationis Dei reprimuntur? Et quis etiam non respondeat? *Pœnitentiâ Deus mitigatur*. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste sancte, qui feminam Chananæam reiecisti, & admisisti; malè tractasti, & filiæ liberatione recreasti: hîc vre, hîc seca, per te & per Confessarium meum, hoc peto solum, libera animam à dæmonis seruitute, ne dimittas me sine gratia absolutionis, *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Psal. 50, 13

AT-

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Chananææ, exemplar acceptantis Pœnitentiam.

I.

Imitatio Chananæa acceptantis pœnitentiam.

CHristus non minùs piè, quàm sapienter tuit ac prouidit, ne vlla in Sacramento simi pœnitentia imponeretur, secùs verò Confessionis Sacramento. Larga Baptismi gentia vti voluit, vt suauiter & amanter homines, ne rursus peccata committerent. mentum verò Confessionis ita condidit, vt nia daretur, salutarisque pœnitentia simul retur. Non minùs piè quàm sapienter ita vt qui larga illa indulgentia ac beneuolentia fuerant, temperatam pœnitentiæ rigore veniam sequerentur, & à peccando deterrerentur. net Cyrillus lib. 8. in Ioannem cap. vlt. *Nullus absoluendus est, antequam per dignam pœnitentiam tus, & interiùs appareat viuificatus.* Optet igitur nitens, vt ea sibi imponatur pœnitentia, qua mam à peccando refrænet.

II.

Socius in labore Christus.

Pœnitentia Sacramentalis vim habet ex
Chr

Christi, qui socium se præbet, vt cum ipso pœnitente simul laboret, ita vt proferre liceat, quod olim Salomon proposuit æterno Patri diuinæ eius sapientiæ, postulans incarnationem. *Mitte illam de* Sap. 9, 10.
cœlis sanctis tuis, & à sede magnitudinis tuæ, vt mecum sit & mecum laboret. Cùm sciamus Deum nobiscum esse, & laborare nobiscum Sapientiam Patris, quid timemus? *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Psal. 22, 4.
Qui socium Deum habet, nihil putat arduum, nihil asperum, omnia transilit, ac dicit: *In Deo meo* Psal. 17, 30
transgrediar murum.

III.

Semel & iterùm legimus peccasse Dauidem: semel, cùm adulterium patrauit; iterùm, cùm suum populum recensuit. Propter adulterium prolem amisit & perdidit, propter censum verò suorum diram pestem passus est; quapropter numquam sine pœnitentia iniuncta remissionem & absolutionem obtinuit. Prima pœnitentia leuior, secunda grauior: illa non deterruit Dauidem, quò minùs rursus delinqueret; ista detinuit, quò minùs in peccatum relaberetur. Relabi non vult, qui grauem postulat pœnitentiam, & sibi impositam libenter admittit & exequitur. *Absolutio cum satisfactione.*

IV.

Debitum culpæ.

Magnum debitum peccatum est. Magnum bitum semper vice vna non soluitur & extingu nec peccatum & eius reatus sola Confessione pe tur, sed pœnitentia quoque necessaria est, vt t poralis pœna, in quam beneficio Sacramenti num supplicium mutatum est, compensetur stinguatur. Potuisset, si Deus voluisset, condo nem culparum differre ac sustinere, donec plen que plenariè sibi fuisset satisfactum. Noluit cru esse seuerus, maluit condonator esse pius, qui tionem plenam non expectans, indulgentiam retur, & absolutionem impenderet.

V.

S. Ioannes Chrysostomus in cap. 23. Matth. *errauimus paruam pœnitentiam imponendo, melius misericordia Dei rationem, quàm de austeritate Vbi enim pater familias est largus, dispensator non esse auarus. Vt si Deus benignus, vt quid Sacerdos rus?* Confessarius iudex est, cùm agit nonnihil riùs: si mitiùs & benigniùs se gerat, pater est. Confessarium iudicem, patrem tamen reuerere cet Deo dicere, licet eius dicere Vicario, quod D Psalm. 37, 1. orauit, *Domine, ne in furore tuo argu* Basilius in hunc locum: *Reprehensionem non*

Confessarium timeat iudicem, vereatur patrem.

tur, sed ne cum furore arguatur. Non item detrectat corripi, sed in ira corripi, veluti si quis Medico, qui paratus sit per ferrum, & cauterium, & amara remedia auxilium ferre in cura morbi alicuius, dicat: Ne, quæso, per ignem, neu per ferrum & incisiones, sed per leues & faciles medicinas me cura. Talis enim non remedium omnino, sed laborem doloremque remedij detrectat.

VI.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Credidit femina Chananæa, ethnicam se fassa est, accepit pro delicto pœnitentiam, & patienter acceptata, & sibi & filiæ profecit ad sanitatem. Cùm in statu grauis morbi confiteris Sacerdoti, te obiurgat, actam vitam reprehendit, te salute indignum censet, affirmatque te dignum, qui perpetuo morbo labores, è lecto sanus non surgas: patienter age, patienter sustine, vt inflicta pœnitentia salutaris tibi sit. Sic itur ad sanitatem: tantùm id postula quod optabat Chananæa, & quod Dauid instanter & ardenter postulabat. *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Rom. 10, 10. *Imitatio in agritudine.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi durè Chananæam excipientis, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi Chananæam excipientis.

CHristus Chananæam durè excepit, sed cum ... la ita se gessit & ita eam repulit, vt semper ... lam traheret ad se. Charum tibi à te canem rep... & ipse redit. Christus exemplo suo informat C... fessarios ac Vicarios suos, vt si quando opus sit ... riùs agere cum pœnitentibus, ita se gerant, v... ab vsu confessionum non arceant, sed alliciant ... nobilium canum more, Dei iustitiam esurient... ad thronum gratiæ recurrant.

II.

Displicentia propria iuuat Confessarium.

Quoties rogat quis, *Ne proiicias me à facie tua, Spiritum sanctum tuum ne auferas à me*, in eo sta... quem describit in Commentariis Augustinus. ... enim, ait, *Spiritus sanctus in confitente. Iam ad... num Spiritus sancti pertinet, quia tibi displicet qu... cisti. Immundo spiritui peccata placent, sancto displ... Quamuis adhuc veniam de peccatis præteritis non ha... tamen ex parte quòd tibi displicet malum quod com... Deo coniungeris. Hoc enim tibi displicet, quod & ill... duo estis ad expugnandam febrem tuam, tu, & me...*

Quia ergo non potest esse confessio peccati, & punitio peccati in homine à seipso: cùm quisque sibi irascitur, & sibi displicet, sine dono Spiritus sancti non est. Hanc iram pœnitentis erga se, hanc punitionem & displicentiam alit & fouet Confessarius, cùm adiungit pœnitentiam.

III.

Consideret Confessarius bis à Christo datum Apostolis Spiritum sanctum, semel quidem, cùm Ioan. 20. Christus afflauit; iterùm, cùm factus est de cælo sonus tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & Actor. 2, 2. sciat Spiritu sancto, quo ditatus est, vti, suauiter se gerendo & agendo cum pœnitente, & interdum seueriùs & vehementiùs procedendo, sicut & Christus ipse cum Chananæa processit. *Confessarij ira sine peccato.* Nouit Agnus Dei nonnihil aliquando irasci, nouit & columba Spiritus sancti iram suam habere. Benè Augustinus Sermone de Apparitione Spiritus sancti, in 1. Canonicam Ioannis: *In columbæ specie Spiritus sanctus venit, quo nobis charitas infunditur. Quare hoc? Fel columba non habet, tamen rostro & pennis pro nido pugnat, sine amaritudine sæuit, sine felle corrigit & castigat.* Ergo Spiritus sancti ministris sine amaritudine sæuire, sine felle corrigere & castigare pœnitentes licet. *Irascimini,* Psal. 4, 5. *& nolite peccare.*

IV.

Caueat nimiam indulgentiam.

Caueat diligenter Confessarius, ne nimia indulgentia sibi suisque pœnitentibus noceat. Meminerit Heli Sacerdotis, qui cum duos haberet filios sacrilegos & lasciuos, mitiùs cum illis egit quàm oportebat, & impia sua pietate seipsum ac proles perdit. Istæ cæsæ gladio perierunt, ille abiectus à sede ceruices suas fregit, & pœnas mortales luit. Confessarius pater est: cùm nimis parcit & indulget pœnitentibus, hoc facit vt petulantiores euadant, & ferè pereant. Pereat & ipse repulsus, & abiecta sede, quam indignè tenet & occupat. Christus cum Chananæa seuera pietate processit, & Confessarius, qui piè seuerus est, Christum refert, Christum imitatur.

1. Reg. 4. 18.

V.

Sit cautus.

Aduertat interim modestus Confessarius, quanta sit opus cautione, cùm feminas confitentes audit. Christus cùm exciperet Confessionem Samaritanæ

Ioan. 4. 6. *fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem*, ne fœminam sibi adstantem intueretur. Cùm accessit Magdalena, retrò stetit, ne se oculis Christi exponeret. Cùm adest Christo Chananæa, auertit ab illa faciem. Audiendus in hac parte est & accipiendus S. Bonauentura in Confess. cap. 1. particul. 3. Do-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

etiam cauere Sacerdos, ne vultum sibi confitentis, maximè mulieris, respiciat, ne confitentes confundantur, & ne ipse delectatione illicita capiatur. Unde debet semper mulier sedere à latere Confessionis, quia, vt dicit Habacuc, Habac. 1, 9 *Facies eius ventus vrens.*

VI.

Basilius in Asceticis: *Quemadmodum Præpositum absque vllo affectuum motu medelam infirmis applicare debere diximus, ita vicissim oportet eos, qui curantur, iniunctas pœnas non inimico animo suscipere, nec tyrannidem existimare ad animæ salutem per commiserationem impensam curam. Turpe namque est, eos qui corporibus ægrotant, tantum habere fidei Medicis, vt siue incidant illi, siue vrant, siue amaris pharmacis sanent, pro benefactoribus eos habeant: nos verò non eodem præditos esse affectu erga eos, qui animas nostras curant, si quando per laboriosam curandi rationem salutem nostram studiosè procurant.* Habeatur Medicus salutis. Non ita magni Deus æstimat valetudinem corporalem, quam Medicis humanis curandam ac custodiendam committit: salutem spiritalem magni pendit, cuius procuratores constituit Sacerdotes, quibus tradita potestas est consecrandi & offerendi Corpus & Sanguinem Christi, vt nimirum quos habet ministros sacri altaris, Vicarios etiam sumat, vt sanctificent & immolent æterno Patri ani-

animas pœnitentium, quas in ſummo habet p
tio. Reſpondent ſibi res empta & eiuſdem æſtim
tio, reſpondent quoque ſibi anima pœnitentis
pretium ſanguinis Chriſti, quo & ipſa redempt
obtenta eſt.

Compareant, in anima pœnitentis, imago
zari ligati; in ſpiritu Confeſſarij, imago Ch
abſoluentis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

EXEMPLAR ABSOLVTIONIS. *Ioan. 11.*
Lazarus suscitatus, & absolutus.

DAVID PETENS ABSOLVTIONEM.
Redde mihi lætitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me.

IMAGO TRIGESIMA EXPLICATA.

AVGVSTINVS de Vtilitate pœnitent.cap.3. *Sacerdotes parcere debent pœnitentibus: quibus enim remittunt peccata, remittit Deus. Nam ipse Lazarum de monumento suscitauit, soluendum tamen Discipulis obtulit; per hoc ostendens soluendi potestatem Sacerdotibus esse concessam.* Christus voce magna clamauit: *Lazare veni foras.* Prodiit è sepulchro Lazarus, totus vinctus & ligatus, dixitque Christus Discipulis: *Soluite eum, & sinite abire.* Solutus est, & absolutus, quemadmodum in expressa imagine apparet. Exprimit præsens imago, quid fiat cum pœnitente Dauide, postquam iam confessus est, post confessionem iam factam, iniunctamque pœnitentiam. Sacramentum Pœnitentiæ forma absolutionis perficitur, dum dicit Sacerdos: *Ego te absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Benè S.Ephræm de Pœnitentia: *Tres dies habet pœnitentia ad consequendam veniam, quoniam nouit Trinitatem vinculum peccati soluentem.* Quid gratius, quid iucundius ista absolutione est? *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & Spiritu principali* Ioan.11, 44. Ioan.11, 41. Psal.50,14

Psal. 59, 9. *confirma me.* Hieronymus in illud Psalmi, *Iuda* [illegible] *meus*, satis benè monet nos: *Videte in quanta gl*[illegible] *qui agit pœnitentiam, Iudas enim Confessus interpre*[illegible] Hæc regalis confessio absolutione coronatur; [illegible] lutione, inquam, quæ ita vitalis est, vt eius [illegible] fiat quod adstruit S. Ephræm: *Peccatores accip*[illegible] *iustos eos efficit. Heri mortui erant, hodie Christo p*[illegible] *nitentiam viuunt. Heri alieni & inimici, hodie d*[illegible] *& amici Dei.*

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in Lazaro.

QVoties homo confitetur & absoluitur, [illegible] miraculum patratur, toties Lazarus è [illegible] chro procedit, & à nexibus mortis liberatur. [illegible] gustinus Tract. 49. in Ioannem: *Quid est proced*[illegible] *ab occultis velut exeundo te manifestare? Sed vt* [illegible] *tearis, Deus facit, magna voce clamando, id est,* [illegible] *gratia vocando. Ideò cùm processerit mortuus adhu*[illegible] *tus, confitens & adhuc reus, vt soluerentur pecca*[illegible] *ministris hoc dixit Dominus: Soluite eum, & sinite* [illegible] Hoc tam insigne miraculum tribuendum non [illegible] ministris, quàm Christo, cui Dauid: *Redde m*[illegible] *titiam salutaris tui, & spiritu principali confirm*[illegible] Hac super re rursus audiatur Augustinus de V[illegible] Domini Serm. 8. *Quis peccatorem mortuum in pe*[illegible]

resuscitabit, nisi qui remoto lapide clamauit dicens, Lazare prodi foras? Quid est autem foras prodire, nisi quod occultum erat, foras prodire? Foras prodire non posset, nisi viueret: viuere autem non posset, nisi resuscitatus esset. Ergo in confessione, sui accusatio, Dei laudatio est. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus potens, qui Lazarum mortuum ab inferis resuscitasti, & à mortalibus vinculis per manus Apostolorum absoluisti: Lazarus alter ego sum, clama, obsecro, *Lazare veni foras;* præcipe Sacerdoti, Solue, & sine eum abire: dicatque Sacerdos tuus, & Confessarius meus: *Ego te absoluo à peccatis tuis.* cuius absolutionis virtute, *redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Ioan. 11, 44. Psal. 50, 14

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Lazari absoluti, exemplar accipientis absolutionem.

I.

NAzianzenus Orat. 49. *Magnam hanc vocem, Lazare veni foras, in sepulchro iacens audisti. Quid enim* Imitatio Lazari habentis absolutionem.

enim verbo vocalius & exaudibilius? Prodiisti non
triduo, sed multis diebus mortuus ad vitam reduc
que funebribus vinculis solutus es, caue ne rursus
riaris, iisque qui in sepulchris habitant, aggregeri
peccatorum tuorum funibus constringaris: incertum
est, an rursus è sepulchro ad vitam excitaberis. Pet
Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu pro
confirma me: reddita salus est, & simul vita, cu
talis ac salutaris absolutio impensa est; cogita
randam forsan non esse; cura diligenter, ne
in laqueos mortis incurras.

II.

Tertullianus libro de Pœnitent. *Si tibi indul*
Domini accommodat, vnde restituat quod amiserat,
to beneficio gratus esto, nedum ampliato: maius est
restituere, quàm dare, quoniam miserius est per
quàm non accepisse. Datur in Baptismate gratia,
titur per peccatum, redditur ac restituitur per
Magnitudo beneficij. cramentum Pœnitentiæ. Beneficentia diuina in
natione gratiæ Baptismatis satis resplenduit,
meliùs apparet in ista restitutione, quam Deus
virtute Sacramenti Pœnitentiæ implens Dauidi
votum, *Redde mihi lætitiam salutaris tui.*

III.

Vitalis & salutaris absolutionis particeps fa
Lazar

Lazarum alterum te esse considera, alterum Dauidem simul te esse arbitrare. Cantat naufragus Dauid: *Torrentem pertransiuit anima nostra.* Cantat Lazarus absolutus: *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Adiungat se Dauidicus pœnitens, at simul canat. *Nisi quia Dominus erat in nobis, dicat nunc Israël: nisi quia Dominus erat in nobis. Cùm exurgerent homines in nos, fortè viuos deglutissent nos. Cùm irasceretur furor eorum in nos, forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram.*

Libertas pœnitentis. Psal. 123, 5. 7.

IV.

Quis perdita dicebas, *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.* Inuenit te Pastor, & ostendit in te magnam clementiam suam. Fumosa facie eras, & clamabas, *Dele iniquitatem meam:* delectâ culpâ, tua anima candida reddita est. Eras miser paralyticus, & statum tuum recognoscens asserebas, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* mutasti statum, mutasti conditionem, conuersa est contritio in gaudium & exultationem, in lætam iucundamque

Psal. 50, 3. *Restauratæ absolutio perdita bona.* Psal. 50, 4. Psal. 50, 5.

que absolutionem. Satis benè Iustinianus de Gra
perfect.cap.3. *Confessio compunctione referta animam*
plet gaudio, agilitate quadam lætificat pœnitentem. Insti
Luc.15,21 lij prodigi clamabas, *Peccaui in cælum & coram te,*
sum dignus vocari filius tuus; & factus est tanti
Psal.12,4. dignus filius. Cæcus eras, & dicebas, *Illumina*
meos. Illuminatus es, benè & verè confessus es
cum Samaritana, & cum ea in nouam creat
translatus & transformatus es. Qui malè prius
diebas, audis benè. Qui tibi displicebas, De
ces. Qui cor mundum postulabas, impetrasti.
liberationem tuæ animæ cupiebas, accepisti.
nia hæc & similia beneficia vno hoc verbo
nentur, *Absolutus es.* Proficiat igitur Lazare,
ciat Christiane Dauid, absolutio Sacramenta
uifica & salutaris tibi impensa, tibi concessa,
mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

V.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio*
Imitatio in agritudine. *salutem.* Lazarus in sepulchro iacuit mortuus,
cuius resurrectionem iussit Christus vt sepulc
aperiretur, non quidem vt fœtorem exhalaret,
Psal.5,10. vt mortuus se aperiret & exponeret quis esset.
chrum patens est guttur eorum, qui delicta sua in
& fœtorem putridum mittunt; patens quoque

tur eorum est, qui ore suo se produnt, & salutem sibi acquirunt. Salutaris enim, & vitalis corpori & animæ Sacramentalis absolutio est; pete ergo absolutionem, in qua salus sita est; precare quod sibi voluit Dauid: *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Psal. 50, 14

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi Lazarum suscitantis, exemplar Confessarij.

I.

CHristus Lazarum suscitat, & per Apostolos *Imitatio Christi Lazarum suscitantis.* soluit, & in Sacramento Confessionis vtrumque præstat per Confessarios. Cùm enim Minister Sacramenti dicit, *Ego te absoluo à peccatis tuis*, mortuus resurgit, ligatus absoluitur. Qui indignè ministrat, Lazarum suscitat ac soluit, & loco Lazari ritè ac dignè confitentis, ligatus & mortuus in sepulchro delitescit.

II.

Cùm nascitur in regno Princeps, qui vinculis detinentur liberantur. Nascitur Christus per gratiam, & incipit viuere in homine, vbi primùm redit in gratiam & amicitiam cum Deo. vnde Paulus, *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus.* Hic idem Galat. 2, 20

ipse Apostolus cupiens in cordibus pœnitent
Gal. 4, 19 oriri Christum, clamabat, *Filioli mei, quos iter*
parturio, vt formetur Christus in vobis. Formatus
in Lazaro cùm clamaret, *Lazare veni foras*, in
norem mysticæ natiuitatis liberatur per Apost
Confessarius è carcere liberat. & per Confessarios pœnitens eripitur, qui in c
re erat, & vinculis detinebatur. Præstat vtrum
Confessarius, cùm dicit, *Ego te absoluo à peccat*
Christum per gratiam parturit, & efformat in
ma, & simul captiuum à carcere & vinculis sol

III.

Confessarius iudex est, formam à Christo
pit, per quam possit ac debeat absoluere, nu
men certam accepit formam, per quam debeat
Forma absolutionis auctor est Christus. nitentem suum ligare. Si quis ligatus manea
Christo nec eius Vicariis id tribuat, adscribat
qui seipsum ad vincula traxit, in vinculis ten
quis absolutus sit, non sibi sed Christo suam
Ioan. 11, 41. buat liberationem qui dixit Apostolis: *Soluite*
& sinite abire, & simul præscripsit, quibus v
absolutionem impendere tenerentur. Impend
nomine Christi, vt Christo hoc singulare be
Psal. 115, 17. cium adscribant, dicantque: *Dirupisti Domine v*
la mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.

IV.

Spiritus viuificat, secundùm Paulum Apostolum, proinde Christus constituens, & simul instituens Confessarios ait, *Accipite Spiritum sanctum*, Spiritum scilicet vitæ, vt mortuos ipsos in peccatis suis sepultos excitetis, & in priorem vitæ statum restituatis. Christus postquam è sepulchro resurrexerat, insufflauit in Discipulos, & spiritum Confessariis suis attribuit & communicauit, vt nouerint, debere priùs à mortuis suscitare seipsos, quàm eos qui iacent in peccatis mortui, tentent resuscitare. Moneant præterea pœnitentes suos, cùm à commissis absoluuntur, & vitæ spiritu donantur, donari Spiritu Christi, qui liber est, iam à morte euasit, nec mors illi vltrà dominabitur, vt & in ipsis semper viuat, numquam moriatur.

2. Cor. 3, 6.

Ioan. 20. 10.

Spiritus vitæ pœnitentes confessarios esse.

V.

Confessarius accipit Spiritum sanctum à Christo, de quo Augustinus lib. 15. de Ciuitate, cap. 26. loquitur in hæc verba: *Ipse Dominus Iesus non solùm dedit vt Deus, sed etiam accepit vt homo. Propterea dictus est plenus gratia. In ipso enim vtraque naturâ monstrata est, humana scilicet & diuina. Accepit quippe vt homo, effudit vt Deus. Nos autem accipere hoc donum possumus pro modulo nostro, effundere autem super alios non*

vtique possumus, sed vt hoc fiat, Deum super nos, a

Oratio Confessarij vitalis. *id efficitur, inuocamus.* Ad hanc doctrinam stabil
dam figendamque in mentibus Apostolorum, d
mul Confessariorum, priusquam spiritum vitæ
zaro infunderet, orauit Patrem, & nos pariter
mus, vt qui iacent in peccatis mortui, virtute S
tus sancti reuiuiscant.

VI.

Augustinus lib. 50. Homiliarum, Homil. 17.
uatus est Lazarus, processit ex tumulo, & ligatus
sicut sunt homines in confessione peccati agentes pœ
tiam. Jam processerunt à morte. Nam non confitet
Ministerium Ecclesiæ. *nisi procederent. Ipsum confiteri, ab occulto &* to
so procedere est. Sed quid Dominus Ecclesiæ suæ,
Matth. 16, 19. *Quæ solueritis in terra, soluta erunt in cælo. Proinde*
zaro procedente, quia impleuit Dominus misericordi
bonum perducere ad confessionem mortuorum lat
Ioan. 11, 41. *iam cetera implet Ecclesia mysteria, Soluite illum, &*
nite abire.

Compareant, in anima pœnitentis, imago
thæi; in spiritu Confessarij, imago Christi voc
Respice in similitudinem picturæ.

IM

EXEMPLAR MISERICORDIÆ SATISFACTORIÆ. *Matt. 9.*
Matthæus vocatus vt impios doceat.

DAVID VERBO ET EXEMPLO DOCENS.
Docebo iniquos vias tuas: et impij
ad te conuertentur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO TRIGESIMAPRIMA EXPLICATA.

DEVS quidem pius ac clemens est in remissione culparum, iustus quoque vindex est in solutione pœnarum, quas non modò quærit, sed etiam exigit à pœnitente, vt diuinæ suæ iustitiæ satisfaciat. Satisfactoria opera cùm multa sint, tria præ ceteris sunt magis principalia atque communia, nimirum pietatis, mortificationis, & orationis. Quæ tria suo ordine refert & offert pœnitens Rex. *Docebo iniquos* Psal. 50,15. *vias tuas, & impij ad te conuertentur.* hæc spiritalis misericordia est. *Libera me de sanguinibus Deus, Deus* Psal. 50,16. *salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* hæc carnis & sanguinis refrænatio est. *Domine labia mea* Psal. 50,17. *aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* hæc diuina laudatio, hæc vocalis oratio est. Primum omnium est opus misericordiæ, *Docebo iniquos vias tuas.* Pulchra hæc satisfactio est, vt qui conuersus est, deuios reducat ad Deum similis, per omnia Matthæo, qui semel à Christo vocatus, opes suas egenis reliquit, & seipsum Christo obtulit, vt errantes omnes ad viam virtutis & salutis reuocaret.

Compo-

Composuit primò reus causam suam, dein ad a
nam rem componendam festinus accurrit. Pr
exemplo, sequamur & nos *Domino Soli iustitiæ obt*
perantes; quemadmodum agens de Baptismo
net Basilius: *Illuminemur ab ipso, intellectusque ej*
tutis gratiam promereamur, vt in ipso testificemur,
non solùm ipsi niue reddamur candidiores, sed & n
nostros illustremus.

Miraculosa imago.

Miraculum in Matthæo patratum.

QVamuis per Confessionem & absolutio
sit extinctus ignis gehennæ, restat &
ignis sopiendus, qui purgandis animabus iust
in futuro sæculo destinatus est. Quantas vires
Purgatorij habeat, sacræ Litteræ contestantur. E
dem naturæ & conditionis cum illo traditur, q
ratus est diabolo & angelis eius: differunt,
vnus æternus est, alter verò temporarius. Hic
porea & spiritali misericordia restinguitur.
vtraïnque hanc exercendam exemplo suo no
uocant Dauid & Matthæus. Accedit & Cypr
Sermône de Eleëmosyna: *Sicut lauacro aqua sa*
gehennæ ignis extinguitur, ita eleëmosynis atque op
iustis delictorum flamma sopitur. Emundandis purg
que peccatis nostris, medelis spiritualibus vulnera
cur

curemus. Dedit Dominus curandis sanandisque vulneribus remedia salutaria, satisfacere pro peccatis. Mirabilis pœnitentiæ Baptismus, qui ignem gehennalem extinguit: mirabilis satisfactio misericordiæ, quæ purgatoriam flammam restinguit. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui Matthæum publicanum pœnitentiæ & satisfactionis simul magistrum esse voluisti; concede mihi hanc gratiam, vt imitator eius existam. Hanc si concesseris, misericors erga pauperes & errantes, alter ero Euangelista Matthæus. *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Psal. 50, 15

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Matthæi, exemplar misericordiæ opera facientis.

I.

AMbrosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 6. *Subiiciamus nos Deo, vt non subditi simus peccato; & tanta fiat conuersio, vt qui Deum non agnoscebamus, ipsi eum iam aliis demonstremus.* Quia verò tanta fuit conuer- *Imitatio Matthæi misericordiæ operibus satisfacientis.*

ſio Pauli, dicit ipſe de ſe 1. Timoth. cap. 1, 16. *M*
cordiam conſecutus ſum ad informationem eorum qui
turi ſunt illi in vitam æternam. Magnum veræ pœni
tiæ indicium & argumentum eſt, ſi quis con
ſionis animarum affectum & zelum habeat, c
que ſalutem aliorum, præſertim eorum quos
exemplo ſuo à tramite iuſtitiæ auertit, & ma
uere docuit. Rogat Baſilius, quomodo certa re
tur anima quòd purgata ſit à peccatis; & re
det Regula 296. ſi totus ſit in conuerſione pec
rum, & concludit: *Quando igitur animam ſuam*
ga propria peccata, vel erga aliena iuxta prædicta af
cognouerit, tum demum certus ſit illam mundam eſſe
cato. Sic oſtendit ſe mundam à peccato Samari
quæ poſtquam conuerſa eſt, rediit ad Samariam
licta hydria, & docuit Samaritanos. de qua Cy
lib. 12. in Ioan. cap. 99. *Cæleſti Saluatoris gratia &*
na plena ad docendos alios continuò fuit profecta.

II.

Qui benè operatur, benè docet.

Non verbis ſolùm, ſed & bonis moribus re
ctio impiorum facienda eſt. Satis benè idem A
broſius in Apolog. Dauid cap. 16. *Sicut enim bona*
tæ ſpecimen & virtutis exemplar in iis viris eſt, qui
offenſa vitæ ſuæ tempora percurrerunt: ita qui ante
renuntiantes flagitiis, vel incredulitatis erroribus
dau

dauerint cursum posterioris ætatis, ad imitandum propositi sunt, qui vel opere vel cogitatione labuntur. Talis igitur esto, vt intuentes te peccatores vitam suam componant, & prauos suos mores reforment. Talis euasit Matthæus, qui dicente Christo, *Sequere me*, Christum secutus est, vt non tam verbo quàm facto ipso peccatores sectatores Christi efficeret. Matth. 9.

III.

Cùm Abner peccasset contra Dauidem, in gratiam Regis admissus, quàm primùm illud curauit, vt qui suo exemplo conspirauerant, in partes regias attraheret. *Surgam*, inquit, *& congregabo ad te Dominum meum regem omnem Israël, vt ineant tecum fœdus, & imperes omnibus, sicut desiderat anima tua.* Vocauit Christus Matthæum, & offerens se vocanti respondet: *Surgam, & congregabo ad te Dominum meum omnem Israël.* Quòd si tot impios conuertere pœnitentes nequeas, lucrare quot delinquentes possis. Si renitantur, conare rebelles reducere, certus omnino, quòd licet tuis conatibus euentus non respondeat, respondebit tamen solutio, respondebit & præmium. Bene fac. 2. Reg. 3. 21.

IV.

Recognouit Rex Ezechias beneficium sibi remissionis collatum. *Tu autem*, dicit Rex Deo, *eruisti ani-* Isai. 38. 17

mam meam, vt non periret : proiecisti post tergum tu
omnia peccata mea. Recognouit deinde debitum su
& statim de solutione facienda, de satisfactione
denda cogitauit. *Viuens viuens ipse confitebitur*
bi, sicut & ego hodie : pater notam faciet filiis veri
tuam. Communis Reip. pater Rex ille erat, om
que sibi subiectos paterno affectu complectebat
& omnibus veluti filiis charissimis veritatem p
candam à se Deo promisit. Ad huius Regis ex
plum omnis pœnitens componatur. Si Princeps
subditis; si dominus, seruis; si pater, filiis te
viam vitæ, salutis & veritatis demonstret. Sci
ram esse illam Laurentij Iustiniani sententia
Compunct. Christian. perfect. *Optimum & a*
bile Deo opus est, pro honore ipsius vtilitatibus ani
insistere, illarum continuum fructum spiritualem acq

V.

Exclamat S. Bonauentura Serm. 2. de S. M
O quanta fuit huius Apostoli pœnitentia! quàm
quàm aspera, quàm diuturna in prædicando! De
asperam, & longam vitam duxerat in peccatis
vt illam compensaret ac resarciret, pœnitentiam
teactæ vitæ contrariam elegit, quam in prædica
nis Euangelicæ ministerio per totum vitæ di
Genes. 1, 4. sum passus est, *Deus diuisit lucem à tenebris*, & l
tene

tenebris libera, Deo seruit in eo, vt & homines dirigat, & aberrantes à via in viam reducat. Diuisit à tenebris peccatorum Apostolos suos Christus, & constituit eos totius vniuersi luminaria. *Vos estis*, inquit, *lux mundi*: & vt dignum Deo pro accepto beneficio præstent obsequium, addit, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est.* Digna lucis Apostolicæ compensatio, animas dirigere, & eas ad Deum suum reuocare.

Ministerium lucis. Matth. 5, 14.

VI.

Ezechias æger erat, & cùm vellet à morbo suo recreari, recurrit ad confessionem, ac simul Deo obtulit satisfactionem. Vide quid ipse canat: *Viuens viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater filiis notam faciet veritatem tuam.* Præmisit Rex confessionem, & addidit satisfactionem, quando veritatis viam subiectos sibi se docturum esse pronuntiat. Hæc Matthæi Apostoli compensatio surgentis è telonio suo: & hæc eadem esse debet satisfactio, quam impendit Deo pœnitens è lecto surgens, restitutus sanitati, vt dicat cum Ezechia, *Pater filiis notam faciet veritatem tuam*: & cum Dauide, *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.*

Imitatio in ægritudine. Isai. 38, 19. Isai. 38, 19. Psal. 50, 15

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi vocantis Matthæum, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi vocãtis Matthæum.

CHristus, qui de cælo venit vt errantes ad v vitæ & iustitiæ reduceret, pœnitentem Matthæum fecit sui cælestis instituti coadiutor Confessarius vices Christi agit in confessio pœnitentes ad semitas rectas ducit: è re sua erit, si ita illos disponat, vt sui adiutores habe reductione animarum, quarum cura sibi com sa est. Sic sol aërem luce cælesti perfundit, medio terrenum solum illustrat. Sic ignis igne cendit, cuius ministerio interdum vtitur vt dos calefaciat.

II.

Confessarius cùm ipse peccator sit, & fra ctione indigeat, pulchram compensationem re

Satisfactio Confessarij. Deo, cùm animam pœnitentis lucratur: lucr quippe Creatoris, salus creaturæ est. Ad hanc p standam satisfactionem Iacobus Apostolus, fru que Confessarius Confessarios excitat, dum scri

Iacob. 5, 19. *Fratres mei, si quis ex vobis errauerit à veritate, & u uerterit quis eum; scire debet, quoniam qui conuerti*

rit peccatorem ab errore viæ ſuæ, ſaluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum. Multitudinem culparum etiam à ſeipſo commiſſarum operiet Confeſſarius.

III.

Quanti referat Confeſſario, benè ſuas partes agere, vel ex hoc intelligere poteſt, quòd Deus ipſe ſignificauit Ezechieli, innuit & Confeſſario : *Fili hominis, ſpeculatorem dedi te domui Iſraël : & audies de ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me. Si dicente me ad impium : Morte morieris : non annuntiaueris ei, neque locutus fueris vt auertatur à via ſua impia, & viuat; ipſe impius in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaueris impio, & ille non fuerit conuerſus ab impietate ſua, & à via ſua impia : ipſe quidem in iniquitate ſua morietur, tu autem animam tuam liberaſti. Sed & ſi conuerſus iuſtus à iuſtitia ſua fuerit, & fecerit iniquitatem : ponam offendiculum coram eo, ipſe morietur, quia non annuntiaſti ei : in peccato ſuo morietur, & non erunt in memoria iuſtitiæ eius, quas fecit : ſanguinem verò eius de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaueris iuſto, vt non peccet iuſtus, & ille non peccauerit; viuens viuet, quia annuntiaſti ei, & tu animam tuam liberaſti.*

Damnum, & lucrum.

Ezech. 3, 17.

IV.

IV.

Attrahat Confessarius.

Habet in se Christus Dominus hanc vim, vt h
mines ad se trahat. dicit enim in Canticis Spo
Cant. 1, 3. Ioan. 12, 32. *Trahe me post te*, & Christus dicit de se, *Ego si ea*
tus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum. Ma
ad se rapere annulum solet, & illo velut instru
to vtitur, vt alium trahat. Rapuit ad se Chr
Matthæum, & vsus Matthæo est vt alios ad se
ceret. Traxit ad se Confessarios virtute Spiritu
Ioan. 20, 10. cti. *Accipite*, inquit, *Spiritum sanctum, quorum*
seritis peccata, remittuntur eis, & hanc ab eis p
quærit compensationem, vt trahant pœni
suos, magneti iungant, & secum coniungant.
1. Cor. 4, 16. iungit Christo, qui dicere potest verè: *Imitato*
estote, sicut & ego Christi.

V.

Satisfacit Confessarius suo officio, si quod p
tit in conuersione Matthæi Christus, præstet &
Christus in conuersione Matthæi medicum egit
Matth. 9, 12. minatoribus quippe respondit: *Non est opus va*
Curet perfectè salutem pœnitentis. *bus medicus, sed malè habentibus.* Satisfacit medi
ficio, qui non solùm infirmo medetur, sed e
cùm iam conualuerit, docet & monet, quomod
gerere debeat, ne relabatur in morbum. Admo
Christus Matthæum, vt si vellet dignos pœnit
fru

fructus ferre, telonio renuntiaret. Monuit quoque paralyticum vt surgeret, tolleret lectum, & factus iam sanus ambularet: cumque illum posteà inuenisset, imposuit cœpto operi coronidem, cùm addidit, *Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Non implet Confessarius officium suum solùm audiendo, impendendo pœnitentiam & absolutionem; adhuc opus est, vt boni Medici instar docendo & monendo declaret, qualis pœnitens in posterum futurus sit, & qualem viam inire debeat, ne rursus offendat, sed inoffenso pede in cælum tendat. Ioan. 5, 14.

S. Augustinus Sermone de Gratia: *Oportet nos, qui præesse populo, & pastoris nomen, quamuis indigni, tenemus, vt vobis administrare diuini verbi pabula curemus, & ita vos sollicita mente tractare, vt quod malum in vobis videmus, cum fraterno amore redarguamus; & quod bonum est, fructificare & enutrire laboremus. Beatus est qui se solummodò, Domino adiuuante, saluat: sed multò beatior est, qui secum alios ad cæleste regnum trahere festinat, dicente Scriptura, Qui audit, dicat, Veni.* Quisquis talis est, vt ait Basilius Regul. 184. sit memor Apostoli dicentis: *Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Non velut propriam quamdam scientiam ex sua ipsius auctori-* Redarguat. Apoc. 22, 17. 1. Cor. 4, 1.

tate dispenset, sed velut ministerium Dei in cura & s
licitudine animarum per Sanguinem Christi redempta
cum timore & tremore erga Deum adimpleat, ad e
Ephes.6,6. *plum eius, qui dixit: Sic loquimur, non vt hominibus*
centes, sed Deo, qui probat corda nostra; & cum co
serationis affectu erga eos qui audiunt, faciens illud
1. Thes.2,7 *stoli: Tamquam si nutrix foueat filios suos, ita placi*
ter vos agentes cupiebamus vobis non solùm Euang
Dei tradere, verùm etiam nostras ipsorum animas.
stitit vtrumque Matthæus, præstet & Confessa

Compareant, in anima pœnitentis, imag
tientis sanguinis fluxum; in spiritu Confessarij,
go Christi sanguinem restringentis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR SATISFACTIONIS, ET MORTIFICATIONIS. *Matt. 9.*
Mulier fluxum sanguinis patiens, et refrenans.

DAVID CONTRA SE DEI VIRTVTEM IMPLORANS.
Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: et exultabit lingua mea iustitiam tuam.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

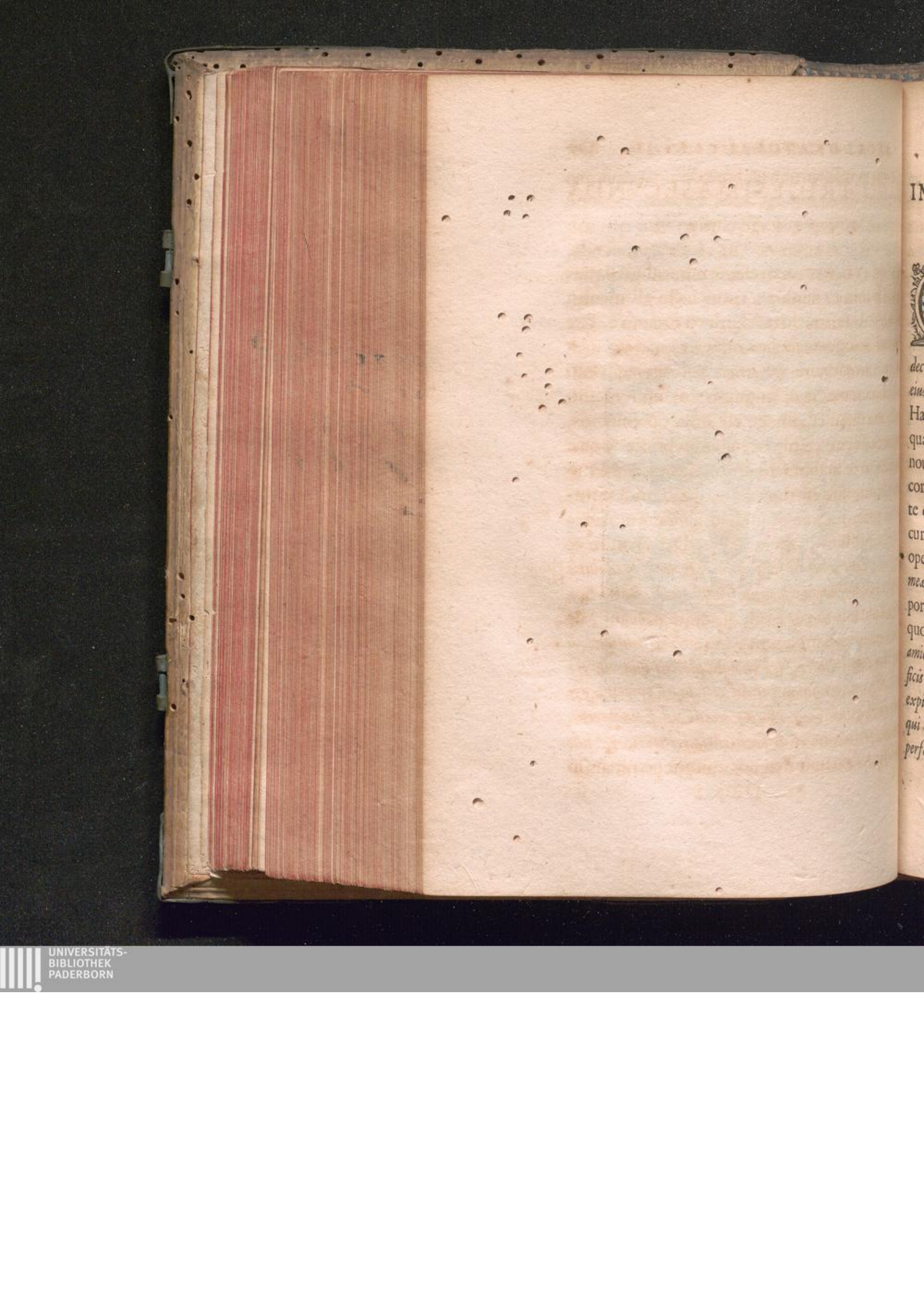

IMAGO TRIGESIMASECVNDA EXPLICATA.

OSTENDITVR in effigie miraculum patratum in femina, cuius facta est mentio ab Euangelista Matthæo cap. 9, 20. *Ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti eius.* Fimbriam tetigit, & sanguinis fluxum repressit. Hæc femina typus est, imago est animæ pœnitentis, quæ nouit effrænis carnis lasciuiam reprimere, quæ nouit fluxum & luxum sanguinis refrænare. Nemo concupiscentiis suis frænum iniicit, nisi priùs virtute diuina animetur; ac proinde mulier animosa recurrit ad Christum, imploransque Dei manum & opem, ait: *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Satis opportunè Ephræm in eos, qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt, inquit: *Quousque, ô amice, inimicum sustines, & quæ illi placent quotidie efficis? Cape meum consilium, quod te saluare poterit, & expiato simul animo & corpore, accede ad Saluatorem, qui cunctos procedentes ei in pœnitentia feruenti, & fide perfecta sanat.* Concipit magnos animos pœnitens in Psal. 50. 16.

seipsum, qui hoc eodem spiritu ductus sibi bel
indicit, & vt de se victoriam comparet, ag
triumphum, socius fit præsentis feminæ, re
ad Christum, & cum Dauide diuinum aux
implorat & impetrat ab eo, cuius suprema
tia punitione nostra non gaudet, sed voluntar
tisfactione. *Neque enim Deus*, vt ait Gregorius
te Pastoralis cap.31. *nostris cruciatibus pascitur, s*
lictorum morbos medicamentis contrariis medetur, v
voluptatibus delectati discessimus, rursum fletibus
ricati redeamus. Et qui per illicita deflectendo ca
etiam à licitis nosmetipsos restringendo surgamus.
quod vulnerauerat elatio superbiæ, curet abiectio
vitæ. Perfecta huius satisfactionis forma, p
imago est.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in femina sanguinis fluxum patiente.

CVm vita humana tota annexa sanguini
à sanguine pendeat, qui cupit & petit
guinibus liberari, non amat, sed odit vitam
mam suam, implens id quod Christus ait,
Ioan. 12, 25. mo sibi ipsi inuisus sit: *Qui amat animam suam*
det eam: & qui odit animam suam in hoc mundo,
tam æternam custodit eam. Si spectes naturæ oc
id fieri nequaquam potest: sublimi est opus

te, vt quis concipiat odium in se, & sibi inuisus, Deo dignè satisfaciat. Ne perdas vitam, odio prosequere vitam: vt animam tuam custodias, illam odisse oportet. Augustinus: *Magna & mira sententia, quemadmodum sit hominis in animam suam amor vt pereat, odium ne pereat. Si malè amaueris, tunc odisti: si benè oderis, tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendo, ne perdant amando.* Felix pœnitens, cui vita ipsa exosa est, quoniam in Deum deliquit, & ductus suiipsius odio dicit, *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Mira petit, & hæc mira operatur pœnitentia, de qua Ephræm: *Peccatores pœnitentia immolat, sed rursus eos viuificat.* Ad hanc miraculosam imaginem Psal. 50, 16.

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui iam desperatam feminam à fluxu sanguinis liberasti: da mihi virtutem contra hostes meos, contra luxum lasciuientis carnis & sanguinis. *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Psal. 50, 16.

AT-

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar mulieris fluxum sanguinis patientis, exemplar opera mortificationis facientis.

I.

Imitatio feminæ à fluxu sanguinis curatæ.

CVm caro serua, & anima iure suo domina, inuersus ordo est in homine peccatore, anima seruit, caro verò dominatur. Opus igitur est, vt homo iam desiit esse peccator, resumat animam perium suum, & caro, siue velit siue nolit, p iunia, cilicia, & alias exercitationes admoniti mæ famuletur. Ne deesset officio suo caro, 1.Cor.9, 27. inquit Apostolus, *corpus meum, & in seruitutem go.* In hunc eumdem locum Iustinianus de In conflict. cap.3. *Non orat beatus Apostolus carnis q tiam, & quàm importunè contra spiritum rebellis Ne igitur indignum indebitumque sibi vindicaret rium, castigatione prudenti, seruituti illam subige gebat.* Hæc castigatio tunc prodest ad satisfa nem, cùm valorem accipit ex Deo; & idcircò 2.Cor.2,6. Apostolus asserit, *Sufficientia nostra ex Deo est.* Re rat igitur ad Christum, ad eius pedes se prostern

tangat fimbriam, hauriat virtutem vt carnem ſubiiciat, & per eius ſubiectionem iuſtitiæ diuinæ ſatisfacere queat.

II.

Contraria contrariis curantur, luxum igitur carnis & ſanguinis, vnde ortum peccatum habet, contrariis ſatisfactionis pœnis ac pœnitentiis cohibendum eſſe, declarat Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 8. *Proculdubiò magnopere à peccato reuocant, & quaſi quodam fræno coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitioſos habitus malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt.* Etenim, vt ait Ephræm agens de Pœnitentia: *Peccatum ſeminat paſſiones & perturbationes, & pœnitentia illas demetens, ſuperſeminat vitæ rationem laudabilem.* *Carnis punitio.*

III.

Delectatur diuina iuſtitia, cùm ſeipſum homo caſtigat. Inuita procedit in reos, inuita delinquentes punit ac plectit, & maximè gaudet, cùm Deo nihil aut parum relinquitur puniendum. Quamobrem agens Dauid de ſua ipſius punitione, dicit: *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ.* additque deinde: *Et exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* Benè *Deo grata.* Pſal. 50, 16.

Chryſoſtomus Homil. 41. ad Popul. *A nobis vltio*
ſumamus, ita placabimus iudicem. Placabimus, &
ſuper recreabimus. Similis ſibi Dauid eſt cùm
Pſalmo 37, 4. *Non eſt ſanitas in carne mea*, hoc eſt
S. Baſilius notat, *Ego præueniens, nec expectans vt*
quam externè corpus meum vlcere malo puniat, me
caſtigaui, & meam carnem, per quam peccatum
flagellis tradidi, me puniendo multiſque modis caſtig

IV.

Sit auſtera. Cùm hœdus in ſacris Litteris Symbolum ſit pe
toris, Deuter. cap. 14, 21. lex illa promulgata eſt
coques hœdum in lacte matris ſuæ. Iſidorus in hu
cum: *Hœdus hîc ſub peccatoris figura introducitur.*
inde peccans non eſt coquendus in lacte matris ſuæ,
non purgandus mediocribus tenerrimiſque Eccleſiæ
nis, ſed auſterioribus præceptis eius ſunt excoquenda
ta, cuius magna ſunt crimina, vt qui per laſciuiæ
menta ſe perdidit, fortiori diſciplina ſe redimat. Si
ris te punire, noueris te redimere.

V.

Sit humilis. Humanæ mortis impetu corpus terrenum
cæleſtis reſurgit ſpiritus. Mortificatio noſtra
depreſſio eſt, & animæ reſurrectio. Ad carnis
Coloſ. 3, 5. miliationem incitat nos Apoſtolus, cùm dicit,
tificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram. Ad re
rectio

rectionem spiritus nos hortatur, cùm ait: *Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Corpus igitur deprimatur, vt spiritus suscitetur; caro pœnitentiis retundatur, vt anima reuiuiscat. Via & arte humiliationis Dauidis spiritus assurrexit; assurrexit & anima mulieris patientis sanguinis fluxum, eriget etiam se spiritus pœnitentis, si nouerit se exercere, si nouerit se humiliare. *Qui se humiliat, exaltabitur.* Coloss. 3, 1. Matth. 23, 12.

VI.

Sanguis origo peccati carnalis est, vt monet Augustinus in hunc Psalmum, & oportet vt non solùm peccatum per Confessionem tollatur, sed etiam eius radix & origo rescindatur. Non tollitur omnino arbor, si radicitus non euellatur. Si ramos secueris, & truncum abstuleris, maneant tamen infixæ terræ radices, illæ haud dubiè pullulabunt. Radix & origo peccati sanguis est; in Confessione ramos & truncum sustulisti, necesse est vt iam per satisfactionem sanguinis radicem euellas, ne commissa & iam remissa peccata reuiresçant. Satis benè monet Ecclesiasticus cap. 9, 12. *Cum aliena muliere ne sedeas omnino, nec accumbas cum ea super cubitum, & non alterceris cum illa in vino, ne fortè declinet cor tuum in illam, & sanguine tuo labaris in perditionem.* Sanguis *Sanguis origo peccati.*

principium ruinæ est, & qui sibi ab illo non c
post confessionem, rursus cadet. Benè sibi cons
pœnitens, cùm per ieiunia & alias exercitationes
Psal. 50, 16. bi bellum indicit, ac dicit, *Libera me de sangu*
Deus Deus salutis meæ. Magnum hoc testimo
acceptæ iustificationis. Rogat enim Basilius R
la 296. *Quomodo certa reddatur anima, quòd rep*
sit à peccatis? Respondet: *Si præstiterit mandatu*
Coloss. 3, 5. *stoli dicentis, Mortificate membra vestra, quæ su*
per terram.

VII.

Imitatio in ægritudine. Ezechias ægrotabat, cumque confessionu
virtute salutem sibi comparasset, cogitauit de
da satisfactione, quam & optimam esse censu
carnis mortificationem adiungeret. & quidem
Isai. 38, 14. iunxit, *Domine vim patior, responde pro me. Q*
cam, aut quid respondebit mihi, cùm ipse fecerit i
gitabo tibi annos meos in amaritudine animæ mea.
animæ amaritudo mortificatio est, quam sp
sua suscepit Ezechias, dum eamdem vim patie
quam patiebatur Euangelica illa femina, & q
Psal. 50, 16. in se expertus clamabat Rex. *Libera me de sangu*
bus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea
stitiam tuam.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi curantis sanguinis fluxum, exemplar Confessarij.

I.

CHristus comprimebatur à turba, cùm fluxum sanguinis patiens femina fimbriam eius tetigit, & sanata est. Confessarius pœnitentiis coarctatus & compressus, Christum ipsum agit, & dicit: *Apparuit gratia Dei saluatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, vt abnegantes impietatem & sæcularia desideria, sobriè, iustè, & piè viuamus in hoc sæculo.* Hæc Paulus, hæc Confessarius, qui & se nouerat comprimere, nouerat se punire. *Castigo*, inquit, *corpus meum, & in seruitutem redigo.*

Imitatio Christi curantis sanguinis fluxum.

Tit. 2, 11.

1. Cor. 9, 27.

II.

Accidere interdum solet, vt vacans quis audiendis excipiendisque confessionibus, tantum habeat concursum pœnitentium, vt ab illis comprimatur & obruatur, & in tanta multitudine vna anima reperiatur, quæ passionibus carnis & sanguinis bellum indicat, & quæ sola nouerit de se triumphare. Cùm hoc accidit, existimet Confessarius se locum tenere Christi, qui cùm à numerosa turba opprimeretur, in tanto numero vna solùm mulier extitit, quæ tan-

gens fimbriam ſanitatem recepit, & fluxum ſanguinis, quem patiebatur, repreſſit.

III.

Spiritus ſanctus carnem & ſanguinem odit, recuſat tibi eſſe vbi caro & ſanguis regnant. Teſtatur hoc ipſum Deus, cùm ait, *Non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum, quia caro eſt.* Cùm ſe res habeat, ſapienter Chriſtus Spiritum ſanctum carnis & ſanguinis hoſtem Confeſſariis largitur, vt partes Spiritus ſancti agant, & cauſam eius virili tueantur. Tuentur, cùm pro ſalute animarum contra carnem & ſanguinem pugnant. Tuentur cùm huiuſmodi militiæ ſtrenuos milites quærunt, & quos habent pœnitentes, eidem adſcribunt militiæ, vt hoſtes ſibimet exiſtant. In hoc bello militum, ductor pœnitentium debet eſſe Confeſſarius: fuit & Chriſtus, quem mulier illa ſecuta, & eius inhærens veſtigiis, veſtis fimbriam obtigit, de proprio ſanguine incruentam victoriam reportauit. Quòd ſi, dum te ipſum vincis, & victoriam tuiipſius proſequeris, aliquis intercurrat, conetur ab incepto propoſito deterrere, memineris eiuſdem Chriſti, qui paſſionis ergô Ieroſolymam aſcendebat, & cùm retardare eum Petrus vellet, ipſum grauiter inuectus eſt. *Vade*, inquit, *poſt me*

Confeſſarius dux eſt.

Genes. 6, 3.

Matt. 16, 23.

tana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quæ sunt Dei, sed ea quæ hominum.

IV.

Contingere sæpè solet, vt diuturnum morbum patiens Medicos plurimos consulens, oleum & operam perdat, nec remedium inueniat, & tandem bonâ fortunâ suâ, cùm minùs cogitet, in Medicum incidat, cuius ope à morbo suo recreetur & liberetur. Accidit hoc mulieri fluxum sanguinis patienti, quæ impenderat fortunas suas, vt conduceret Medicos sibi, quorum medica arte curaretur. Defecit ars Medicorum, defecit pecunia ægrotantis, & ipsa mendica reddita est. Venit ægra misera ad Christum, tetigit fimbriam, curata est, sanata est. Felix femina, quæ Medicum salutis inuenit, & eius opera vsa conualuit. Accidit hoc ipsum pœnitenti, qui rudes & indoctos Confessarios frequentare sæpè solet, & post eorum vsum & consilium in veteri statu manet. Perdidit oleum & operam. Prouidet tandem Deus, vt in spiritalem, sapientem & doctum incidat Confessarium, cuius ope resipiscat ac conualescat. Felix pœnitens est, felix & Confessarius: ille, quia salutem accepit; iste verò, quia dedit, & officio suo satisfecit.

Felicitas est in Confessario.

V.

V.

Oportet, vt pœnitens bonam de Confessario habeat opinionem & existimationem, qualem Christo descripta iam mulier habuit. Dixit enim Matth. 9, 21. *Si tetigero tantùm vestimentum eius, salua ero.* Hinc des quantum illi profecerit, ostendit Christus, cùm ait, *Fides tua te saluam fecit.* Bonam de se Confessarius opinionem acquirit, cùm mortificationem Christi portat in corpore suo. Bonum sibi nomen comparant milites, cùm hostes strenuè oppugnant & expugnant. Hostis sibimet Confessarius est, si ipsum oppugnet & expugnet, vt bonum nomen non solùm apud Altissimum, sed etiam apud homines obtineat. *Apostolici* enim (inquit Hieronymus epistola 14. ad Celantiam) *& præcepti est, & exempli, habeamus rationem non conscientiæ tantùm, sed etiam famæ. Non superfluum & à fructu vacuum, gentium magister hoc docet: vult enim etiam extraneos ad fidem homines per fidelium opera proficere, vt religionem ipsam religionis disciplina commendet. Et ideò sicut luminaria mundo lucere nos iubet in medio nationis prauæ & peruersæ, vt incredulæ mentes errantium, ex nostrorum operum lumine, ignorantiæ suæ tenebras deprehendant.* Bonam Confessarius, cùm Iudex sit, & Christi vicarius, mortificationem eiusdem in corpore suo gerere debet.

Bona Confessarij opinio.

Philip. 2, 15.

VI.

S. Augustinus Serm. 94. de Tempore: *Audiant ergo iudices terræ, corpus castigent, libidines frænent, ament sapientiam, vincant concupiscentiam. Et vt hoc faciant, erudiantur. Hæc est autem summa eruditionis, seruire Domino, & exultare ei cum tremore. Exulta ergo ei, & non tibi. Ei à quo es quod es; non solùm quòd homo es, sed etiam quòd iustus es.* Excitent reos suos, vt similia ipsi præstent. Benè Iustinianus Sermone de Ramis palmarum: *Admonentem Apostolum audi. Obsecro vos, fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Obsecro corpus exhiberi in laboribus, in ieiuniis, in vigiliis, in fame & siti, in frigore & nuditate, vt esse valeat hostia viua, sancta, Deo placens, atque perfecta. Nouerat excellentissimus Doctor, quam petulanter aduersus spiritum lasciuiat corpus, quantumque virtutis renitatur bono, si absque pœnitentiæ eruditione permaneat, propterea hortatur, vt sub temperantiæ coërceatur iugo, ipsiusque immoderata refrænetur voluptas, ne sibimet ruina efficiatur & animæ.* Accedit Gregorius in Psalmum quartum Pœnitentialem, & vices agens Confessarij, dicit: *Admonemur in hoc Psalmo, carnales cupiditates restringere, & de Dei misericordia numquam desperare. Quisquis ergo desperans de venia agere pœni-*

Mortificatio.

Rom. 12, 1.

tentiam dubitat, Dauid pœnitentiam in animum re
Audiamus & nos Dauid clamantem, & nos clamemu
mentem, & congemiſcamus; flentem, & collacryma
correctum, & collætemur. Clamat Dauid, *Libera*
ſanguinibus: clamemus & nos non ſolùm voc
ſed etiam gemitu, fletu, & lacrymis, quibus
num gaudium emamus & acquiramus.

Compareant, in anima pœnitentis, imag
minis muti; in ſpiritu Confeſſarij, imago C
os eius aperientis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

EXEMPLAR SATISFACTIONIS ET ORATIONIS. *Marc. 7*

Mutus sanatus, et à Christo vocem accipiens.

DAVID ORANS, ET SATISFACIENS.

Domine, labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam.

IMAGO TRIGESIMATERTIA EXPLICATA.

CVM misericordia, carnis refrænatio, & oratio creditori Deo satisfaciant, postquam Dauid misericordiam, & sui ipsius punitionem Deo pro extinguendo debito reddidit, addit deinde orationem, & diuinam laudationem. *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Deus orandus, Deus oratione & laudatione placandus est, & idcircò Confessarius pro pœnitentia debitoribus Dei semper preces & orationes iniungit. Peccatum claudit, ac comprimit ora peccatorum, ne preces & laudes offerant maiestati diuinæ: Christus verò post impensam absolutionem aperit & laxat ora mutorum, dicitque pœnitenti, *Ephpheta, quod est adaperire.* Loquitur pœnitens, loquitur mutus. *Solutum est vinculum linguæ eius, & loquebatur rectè.* addo glossam venerabilis Bedæ: *Quod tunc in vno carnaliter factum est, quotidie fit in conuersione Gentium, vt tacentia ora ad laudem Dei laxentur.* Laxantur à Christo, cuius est aperire ora mutorum, & linguarum vincula soluere, vt sacrificium laudationis & orationis immolent

Psal. 50. 17.

Marc. 7. 34.

suo liberatori : agensque de Pœnitentia monet
ipsum Ephræm, & ait : *Frequenter propter sum*
aliqui in lege recusabant sua enuntiare peccata, fiebat
occasio mali parsimonia sacrificij, victimæque impu
ademit hoc Christus adueniens, dans pœnitentiam, qua
crificium est sine sumptu. Sacrificium sine sumptu
oratio & laudatio diuina.

Miraculosa imago.

Miraculum in homine muto patratum.

MVtus erat Zacharias, non defectu na
ræ humanæ, sed vitio incredulitatis
quod commisit, cùm cælestibus oraculis fi
debitam non adhibuit. Peccatum loquelam a
tulit, restituit gratia, vt orando Deum, & laud
do summam Dei misericordiam, pio condon
Luc. 1, 68. ri suo satisfaceret; quod & fecit, cùm cantauit:
nedictus Dominus Deus Israël : quia visitauit, &
cit redemptionem plebis suæ. Hoc miraculum operat
est Christus Dominus in homine, quem in Euang
lio sanauit, & operatur nunc in Dauide pœnitent
qui cùm sit mutus, petit, orat, ac simul loqui
Psal. 50, 17. *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit la*
dem tuam. Nemo diffidat tanti huius beneficij par
cipem se futurum, si Christum sonet, & Christ
apud Deum Patrem, more Zachariæ, loquatur. S

tis opportunè Ambrosius lib. 1. de Virginitate propè initium, *Quòd si nomen filij*, inquit, *addidit patri vocem, ego quoque desperare non debeo, quin vocem, licet mutus, accipiam, si loquar Christum.* Si quis pœnitens more Sacerdotis Zachariæ Christum loquatur, & ipse Sacerdos est qui offert sacrificium laudis, cùm dicat citatus Ephræm, *Ipse sibi populus in Ecclesia Sacerdos quonam modo efficitur, quia conscientiam habet pro sese sacrificium offerentem. Ex corde orat, & ipse pro se ipso Dominum placat.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste magne, qui mutorum linguas aperis, vt te orando & te laudando pro debitis suis satisfaciant: vt & ego debitam faciam tibi compensationem, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Psal. 50. 17.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar muti loquentis, exemplar orantis pœnitentis.

I.

I.

Imitatio muti loquentis.

PVlchrum acceptæ gratiæ ſignum eſt, ci preces & ſupplicationes ſatisfactorias Deo p nitens offert. Benè & verè in Apologia Dauid ca te 17. ſcribit Ambroſius: *Os peccatoris Deus clau ne iuſtitias loquatur Dei; iuſti aperit, vt loquatur.* C in ſtatu peccati iaceres, mutus eras, & luebas di pœnas; iuſtus es redditus, ſolutum eſt vinc linguæ, vt dignos pœnitentiæ fructus rectè loqu do, orando, & Deum laudando feras. Ferebat dem fructus, & quidem perpetuos Dauid, clam cat Pſalm. 114,2. *In diebus meis inuocabo.* Super locum Baſilius, *Nos autem*, inquit, *vna oratio vel hora, breuem aliquam ſuper peccatis noſtris tri paſſi, quieſcimus, quaſi iam pro malitia noſtra æqua ſura ſatisfecerimus: at hic ſanctus confeſſionem ſe omn tæ ſuæ tempori commenſuratam oſtenſurum dicit: In nibus diebus vitæ meæ inuocabo.*

II.

Neceſſitas orationis.

Non ſufficit bona confeſſio, requiritur et oratio, cùm Cyprianus Serm. de Lapſis ita con ſerit: *Dominus orandus eſt, Dominus noſtra ſatisfa ne placandus; orare oportet impenſiùs, & rogare.* N Pſal. 31,5. melior expiatio, quàm illâ confeſſio Dauidica: *lictum meum cognitum tibi feci, & iniuſtitiam meam abſcon*

abſcondi. Dixi: Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei. Viden' Confeſſionem cum peccati venia & remiſſione coniunctam? Aduerte quid ſtatim addat: *Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore opportuno:* pro hac, inquam, remiſſa & condonata impietate omnis homo iuſtificatus & ſanctificatus orabit, vt precum & orationum ſolutione, quod reliquum eſt debitum, extinguat. Pſal. 31, 6.

III.

Donum Dei oratio.

Nihil charius, quàm quod precibus apud homines emitur; ſecùs verò accidit apud Deum, qui referat labia, ac preces donat, quibus ipſum rogare & placare debeamus. Bonus Deus eſt, qui verba ſacræ abſolutionis Confeſſario tuo præbet, vt à peccatis abſoluat. Bonus Deus, qui & libellos tibi ſupplices dictat & format, quibus eidem Deo præſtes ſatisfactionem. Si Princeps, apud quem agitur de remiſſione iniuriarum, ſupplicationes ſibi faciendas componeret, de felice ſucceſſu dubitatio nulla foret. Nec dubitandum, gratam Deo futuram eſſe orationem pœnitentis, allaturamque remiſſionem pœnæ debitæ, cùm precum & orationum Deus ipſe auctor exiſtat.

IV.

Oratio conuenit cum columba Noë.

Pœnitentis oratio cum myſtica illa colu
quam Noë miſit ex arca, magnam habet co
nantiam, quemadmodum titul. de Pœnitent. c
Bonauentura commemorat. *Sicut enim illa denu
uit pacem, & iam ceſſaſſe diluuium; ſic oratio denunt
nitentiam, reconciliationem, & veniam peccatorum. E
columba illa portauit ramum oliuæ; ſic oratio ramum
næ gratiæ. Et ſicut columba habet duplicem alam; ſic
habet duplices alas, ſcilicet ieiunium & eleëmoſynam.*
Pſal. 54. 7. *de dicitur: Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ*
Pſal. 37. 10. ſtar columbæ Dauid gemit in oratione ſua: *D
ne, ante te omne deſiderium meum, & gemitus me
non eſt abſconditus.* Habet columbina eius oratio
alas, miſericordiæ vnam, mortificationis alte
Pſal. 50. 15. Miſericordiæ alam, dum canit, *Docebo iniqu
tuas, & impij ad te conuertentur;* mortificatio
Pſal. 50. 16. lam, quia petit, *Libera me de ſanguinibus Deus
ſalutis meæ.* Myſtica igitur columba eſt oratio
nitentis, quæ nuntiat peccatorum diluuium
ceſſaſſe, cælumque iam ſerenum refulſiſſe.

V.

Oratio Chriſtum ſonat.

Quid ſitibundus quærit? potum. Quid famel
appetit? cibum. Quid mutus deſiderat? verb
Verbum Chriſtus eſt, & ſiquis ſupplicans in

tione præter istud verbum quærat, non benè orat. Audiendus Bernardus Serm. vlt. in Cantica. *Unum est enim, alioquin non rectè oras, si orando præter Verbum aliquid quæras, quoniam in ipso sunt omnia. Ibi remedium vulnerum, ibi subsidia necessitatum, ibi resarcitus defectuum, ibi profectuum copiæ, ibi denique quidquid accipere vel habere hominibus expedit, quidquid decet, quidquid oportet.* Qui mutus fuit in peccatis, verbum quærit, & ait, *Domine labia mea aperies.* Christum sonet, vt benè laudet & oret, & orando & laudando resarciat pœnæ damnum, quod virtute absolutionis ablatum adhuc non erat. Peropportunè hortatur Iustinianus Serm. de Eucharistia: *Diuinæ, quantum vales, intende laudationi. Ipsa est, vnde pro tuis poteſt delictis satisfacere.*

VI.

Rex Ezechias Deo gratus, compensare cupiens beneficium sanitatis acceptum, fudit preces & orationes. *Sicut pullus hirundinis sic clamabo, meditabor vt columba.* Concludit tandem: *Psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Domini.* Hæc muti hominis sanati digna satisfactio est, & hanc exigit ab eo Deus, cui salutem impertiuit. Clamet sicut hirundinis pullus, meditetur vt columba, psalmos in honorem Dei canat, cantet, & dicat:

Imitatio in agritudine.

Isai. 38, 14.

cat: *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi sanantis mutum, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi hominem mutum sanantis.

CHristus dat muto loquelam, vt fundere preces queat; & Confessarius, cùm iniungit tiones, aperit os pœnitentis, vt Deum laudet oret. Præscribit recitandas preces, quibus pro meritum pœnitentis accedit meritum Christi facientis, vt speciali ac singulari eius virtute moueantur. Nullas Confessarius preces, nullas tiones imponit, quas non designet & notet rubr Sanguinis Christi, qui præter communem mod & ordinem in datis & impositis supplicationi sicut in aliis iiunctis pœnitentiis, vires suas exc

II.

Christus cùm mutum sanat, apprehendit e seorsim, quasi velit vt ille oret, & velit ipse fi orare. Et quidem orat; scribit namque Euangel

Marc. 7. 33. *Et apprehendens eum de turba seorsim, misit digitos in auriculas eius, & expuens tetigit linguam eius, suspiciens in cælum ingemuit.* Confessarius tunc temp

ris Christum refert, cùm remotum à turba suum pœnitentem habet, & antequam illum soluat, orationem illam præmittit: *Dominus noster Jesus Christus te absoluat*: & cùm impensam iam absolutionem subsequitur eiusdem Sacerdotis supplicatio: *Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum sint tibi in remissionem peccatorum.* Præit Sacerdos oratione pœnitentem, vt qui loco pœnitentiæ preces & orationes imponit, ipse dux sit & magister, ducat & doceat pœnitentes suos orare. Præcedit ac subsequitur absolutionem oratio, ne illa sola & solitaria incedat, sed honorata & comitata procedat.

Præit in oratione Confessarius.

III.

Pertinet huc exhortatio Iacobi Apostoli cap. 5, 16. *Charissimi, confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt saluemini. Multum enim valet deprecatio iusti assidua. Elias homo erat similis nobis passibilis, & oratione orauit, vt non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses sex. Et rursum orauit: & cælum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum.* Hortatur Iacobus in primis, vt & pœnitens suam faciat confessionem, Confessarius illam excipiat, & deinde mutuò se Deo commendent, vt mutuæ orationis virtute salutem adipiscantur. Conueniant ergo inter

Mutua pœnitentis & Confessarij oratio.

se Sacerdos simul & pœnitens, vt alter pro al
oret, alter alterius causam apud Deum agat, ex
3. Reg. 18, 42. plo Prophetæ Eliæ, qui non tam sibi quàm alio
tione sua prouidit.

IV.

Confessarius in cælum oculos erigat. Christus oculos in altum sustulit, & gemi
edidit, cùm mutum istum sanauit. Lingua or
cùm ingemuit; orauit oculis, cùm cælum ip
spexit. Pulchra est oris, pulchra oculorum or
Psal. 118, 81. Vna & altera Dauid vsus est, cùm ait: *Defecit a*
tare tuum anima mea, & in verbum tuum super
Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes:
do consolaberis me? Habent dictionem suam
habent & orationem. Hanc orandi artem Chr
docuit, exercuit, & exercere voluit Confessa
quorum munus est ad orandum pœnitentes
excitare, vt cum ipsis gementes, & cælum
aspicientes, Deo & cælo pro commissis offend
tisfaciant.

V.

Gemat. Christus cùm ingemuit, emisit ex ore spiri
cuius consortes ac participes posteà fecit Apost
& Confessarios, vt scirent se Spiritum sanctum
cepisse, qui docet cum gemitu orare pro salute p
nitentium. Orabat, & simul gemebat Paulus,
dicen

dicebat : *Similiter autem ſpiritus adiuuat infirmitatem* Rom. 8, 26.
noſtram : nam quid oremus, ſicut oportet, neſcimus : ſed ipſe ſpiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Loquitur Paulus, doctus à Spiritũ ſancto, in quem cadere gemitus nequit, ſed gemendi exercet magiſterium, quo ducti miniſtri prædicationis & confeſſionis pro ſua & ſuorum ſalute orant ſimul & gemunt.

VI.

S. Auguſtinus lib. de Vera & falſa pœnit. cap. 20. *Orei, vt adiuuet.* *Adiuuet pœnitendo, orando, & ſemper eum iuuet leniendo, ſpem promittendo, eleëmoſynas faciendo, & cetera bona pro eo agendo ; conſolando, & ſi opus fuerit increpando : doceat loquendo, inſtruat operando. Sit particeps laboris, qui vult fieri particeps conſolationis.* Nulla maior conſolatio eſt, quàm ea quæ pertinet ad conſcientiam : tam nobilis ac ſublimis conditionis eſt, vt non habeat ſimilem in terris, ſed in cælis quærenda ſit. Cæleſti quidem gloriæ conformis eſt, ac proinde de ſe Paulus affirmat, *Gloria noſtra hæc eſt, teſtimonium conſcientiæ noſtræ.* Hinc efficitur, vt quemadmodum ſupernæ Sanctorum beatitudinis conſortes non habentur, nec ſunt, qui participes laborum & tribulationum non fiunt ; ſic etiam Confeſſarij in gloria ſanctæ conſcientiæ pœnitentium non commu- 2. Cor. 1, 12.

communicent, nisi priùs se socios adiungant, viam patiendi, & satisfaciendi communem ingrediantur & prosequantur. Pulchrè quoque S. Gregorius Nazianzenus; *Habes*, inquit, *medicinæ regulam. Christi discipulus es mitis & humani, infirmitates nostras portantis. Benignum illum & humanitate plenum agricolam imitare, Dominum adhuc precare, ne fructuosam & inutilem ficum excidat, atque odio habeat, verùm conuertat, & curet, & stercus iniiciat, hoc est eam correctionem, quæ peccati confessione & maximè pudefactione, atque ignominiosiori vitæ ratione constat. Quis scit an mutabitur, ac fructum feret, Iesum Bethaniâ redeuntem alèt?*

Compareant, in anima pœnitentis, imago patris plorantis; in spiritu Confessarij, imago Christi eum respicientis.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA

EXEMPLAR INTERIORIS SATISFACTIONIS. *Matt. 26.*

Petrus amarè flens, cor suum amarum offerens.

DAVID CÆTERA SACRIFICIA RESPVENS, ET COR OFFERENS.
Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique. &c. Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non despicies.

IMAGO TRIGESIMAQVARTA EXPLICATA.

AVGVSTINVS lib.50.Homiliarum Homil.50. *Non ſufficit pœnitenti mores in melius mutare, & à malefactis recedere, niſi & de iis quæ malè facta ſunt, ſatisfaciat Domino per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis ſacrificium.* Quàmobrem pœnitens Dauid, vt impleat officium ſuum, ſatis ſapienter adiecit: *Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem vti-* Pſal.50, 16. *que, holocauſtis non delectaberis. Sacrificium Deo, ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.* Reſpexit Ieſus pius ac clemens Simonem, poſtquam ab ipſo defecit. *Et egreſſus foras* Petrus, Matth.26, 75. *fleuit amarè*, vt fletibus ac lacrymis ſuis teſtaretur, de corde amaro & afflicto ſe dignum Deo facere ſacrificium. Cor contritum & humiliatum mœſti & afflicti Petri non deſpexit, qui tam benignè & amanter illum reſpexit. Hic idem Apoſtolus eſt, qui dixerat paulò antè, *Ecce nos reliquimus omnia.* Rebus Matth.19, 27. omnibus renuntiauit, nec quidquam ſibi reſeruauit, quod pœnitens Deo poſſet poſt negationem offerre. Cùm auro & argento careret, dicere licuit Pe-

Actor. 3, 6. tro: O Christe sancte, *argentum & aurum non e*
hi, quod habeo hoc tibi do, spiritum tribulatum &
flictum, *cor contritum & humiliatum Deus non*
cies. Benè Basilius in Psalm. *Proprium est hom*
prudentium in peccatis & rebus turpibus erubesce
conscientiæ stimulis tangi, & humiles se reddere.
prium quoque est hominum verè pœniten
continuis lacrymis ac fletibus pro delictis mor
tri satisfacere. Eapropter, vt ait Gregorius 3.
Pastoral. cap. 30o. *admonendi sunt, qui peccata*
rant operum, vt consummata mala perpetuo dilu
mento, ne plus adstringantur in debito perpetrati
& minùs soluant fletibus satisfactionis.

Miraculosa imago.

Miraculum in Petro pœnitente patratum.

PEtrus Apostolus non solùm in statu iust
sed etiam in peccati sui commissione lapsu
Cùm non semel tantùm, sed etiam tertiò neg
rit, ita obduruit, vt duro saxo similis videre
Cùm sic obduruisset, respexit Iesus lapidem,
Matth. 26, 75. xit Petrum, & egressus foras fleuit amarè. Ill
sanè miraculum maius & excellentius illo q
Deus operatus est, cùm è deserti petra dulces
Psal. 80, 17 aquas eduxit. *De petra mellе saturauit eos.* Quid
sub illo petræ miraculo latebat sacrificium alt

sub amaris Petri lacrymis grata Deo patet hostia, gratum Deo sacrificium. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus.* Pſal. 50, 18. Qualis hæc hostia sit, patet ex iis quæ asserit Cyrillus in cap. 6. Leuitic. *Hæc est lex hostiæ peccati; in loco, quo iugulantur holocausta, occident, & id quod peccati est cōram Domino, Sancta sanctorum sunt. Vide quàm multa misericordia & benignitas Dei est, vt vbi holocaustum iugulatur, ibi etiam hostia, quæ pro peccato est immolari iubeatur: vt scilicet intelligat se qui peccauit, & pœniteat conuersus ad Dominum, & contribulati spiritus hostiam iugulat, in loco iam sancto stare, & sociari iis, qui pertinent ad Deum.* Leuit. 5. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, cui placuit pœnitentis & satisfacientis Petri cor contritum & afflictum, placeat & meum: alter Petrus ego sum in delinquendo, idem tu ipse es in absoluendo, remittendo, & acceptando hoc vnicum sacrificium: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Pſal. 50, 18.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Petri amarè flentis, exemplar ip-
tus contribulati & humiliati.

I.

Imitatio Petri amarè flentis.

GRegorius lib. 9. Moralium, versans illa ... Iob cap. 9, 28. *Sciens quòd non parceres delin-
ti*, instat: *Si delinquenti non parcitur, quis ab ...
morte eripitur, cùm à delicto nemo mundus reperitur ...
pœnitenti parcit, & delinquenti non parcit? Qui ...
iam delicta plangimus, nequaquam iam delinquen-
mus. Sed quid est, quòd Petrus, cùm negat, respicit ...
Redemptoris negati respectu ad lacrymas vocatur? ...
Paulus, cùm Redemptoris nomen in terra conare-
stinguere, eius verba de cælo meruit audire? Sub ...
culpa in vtroque punita est: quia & de Petro, testi-
Matth. 26, 75. gelio, scriptum est, Recordatus est Petrus verbi Jesu ...
dixerat, & egressus foras fleuit amarè; & de Pau-
Act. 9, 16. eadem, quæ hunc vocauit, Veritas, dicit, Ego ost-
ei quanta eum oporteat pro nomine meo pati. Delin-
ergo Deus nequaquam parcit, quia delictum suum ...
non deserit.

II.

Augustinus in illud Psalmi, *Voluntariè sacrificabo tibi*, in hanc formam philosophatur: *Si cogereris offerre Domino Deo tuo sacrificium gratum illi & acceptum, sicut anteà vouebantur sacrificia in vmbra futurorum, fortè non inuenires in grege tuo placitum taurum, in capris circum aræ Domini dignum; & non inueniens, satageres quid faceres, & diceres fortè Deo: Volui, & non habui. Ipsum voluisse, laudasse est: non enim verba à te quærit Deus, sed cor. Cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.* Sacrificium voluntarium.

III.

Idem Augustinus Sermone 3. de Natali Domini: *Sunt multi qui vouent, alius pallam, alius oleum, alius ceram ad luminaria noctis, alius vt vinum non bibat per aliquot annos, alius vt ieiunia certo tempore faciat, alius vt carnes non comedat. Non est istud votum optimum, & perfectum. Adhuc melius volo. Non eligit Deus nec speciem tuam, nec oleum tuum, nec ieiunium tuum: sed hoc quod in te hodie redemit, ipsum offer, hoc est, animam tuam. Et si interroges me, Quomodo animam meam, quam ipse habet in potestate, offeram? Et ego respondebo tibi, quomodo. Moribus sanctis, cogitationibus castis, operibus fructuosis; auertendo à malo, & conuertendo ad bonum.* Sacrificium animæ.

IV.

IV.

Sacrificium contriti cordis.

Isidorus in Exhortat. ad Pœnitent. agens Pe[illegible] pœnitentem, dicit: *Audi Christe tristem fletum, [illegible] rumque cœnticum, quod perculsus & contritus mod[illegible] spiritus, cerne lacrymarum fluxus.* Agens quoque [illegible] uidem pœnitentem, & simul satisfacientem, [illegible] *Placita sit tibi, ô Domine, confessio oris mei, & pr[illegible] nerum oblationibus, quas manu non offero, hunc [illegible] cordis mei fletum tibi sacrificium summitto, & ha[illegible] nitentiæ actionem pro acceptione, si mihi fuerit de[illegible] suspicito, quia & actio à te iniungitur, non accep[illegible] mandatur.*

V.

Leuitic. 5, 11.

Cyrillus in cap. 7. Leuitic. *Sacrificium salut[illegible] oleo fieri iubetur, sacrificium verò pro peccato non [illegible] oleo: dicit enim, Non superponet oleum, cùm iam pr[illegible] cato est. Quod ergo pro peccato est, nec oleum lætitia [illegible] thus suauitatis imponitur.* Nec Dauid noster, ne[illegible] trus sacrificio oleum infundunt. *Sacrificium De[illegible] ritus contribulatus: cor contritum & humiliatum [illegible] non despicies.* Sicut nec etiam in sua Confess. Be[illegible] dus, *Suscipe ergo Domine*, ait, *de mea misera vita [illegible] duum annorum meorum: pro his verò quos malè vi[illegible] perdidi, quibus perditè vixi, cor contritum & hu[illegible] tum ne despicias. Dies mei declinauerunt, & perierunt*

Sacrificium spiritus contribulati.

ne fructu; impossibile est vt eos reuocem: sed placeat tibi, vt recogitem illos in amaritudine animæ meæ.

VI.

Nouit Rex Ezechias, quàm grata foret immolatio cordis mœsti, & oblatio amari spiritus, qui omissis victimis & sacrificiis, hoc vnum in statu ægritudinis suæ Deo salutis auctori consecrauit. *Domine, si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei; corripies me, & viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima.* Hæc est summa amaritudo, quam intus Petrus sentiebat, cùm foras egressus est, & fleuit amarè. Hanc quoque experiatur ille, qui dignè confessus salutem recuperauit. Fleat amarè cum Petro, clamet cum Ezechia, *Ecce in pace amaritudo mea amarissima*; cum Dauide spiritum amarum immolet, ac dicat: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.*

Imitatio in ægritudine.

Isai. 38. 16.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi Petrum respicientis, exemplar Confessarij.

I.

Respexit Iesus Petrum, tetigit cor eius, & fleuit amarè. Respicit Christus pœnitentes per

Imitatio Christi Petrum respicientis.

Psal. 10,4. Confessarios suos: *palpebræ eius interrogant filios hominum*, & penetrant eorum corda, vt intus affligantur, conterantur, & humilientur propter commissa delicta. Hoc pœnitentis sacrificium per manus Confessarij oblatum Deo, Deo gratissimum, præsertim cùm pater spiritum suum afflictum & tribulato corde filij pœnitentis coniungit.

II.

Respexit Iesus Petrum, cùm pateretur, & sum pro salute Petri peccatoris immolaret, & tum effecit, vt & ipse Petrus de seipso dignum sacrificium libaret & consecraret. Respiciat Confessarius pœnitentem, paratus pro salute eius vitam & sanguinem fundere, si promouere confitentem, vt gratum de se holocaustum Deciat, & dignè pro debitis pœnis satisfaciat.

Confessarius ostendat se paratum ad mortem.

III.

Respexit Iesus Petrum, cùm & ipse tribulaset, nec ita afflictus esset pro passione, quam bat, quàm pro peccato Petri, qui deliquerat fecerat. Tribulatus sic & afflictus Christus à facilè obtinuit, vt pro delicto patrato afflictus & ipse spiritum suum afflictum tribulatumque offerret, & per istam oblationem dignam iniuriæ redderet compensationem. Confessarius

Affligat se pro pœnitente.

flictus & tribulatus pœnitentem suum respiciat, & ostendat vultu suo, quàm grauiter sentiat iniuriam Deo illatam, & simul pœnam, cui propter commissum crimen pœnitens seipsum subiecit. Confessarius ita tristis, ita mœstus commouebit pœnitentem, vt animam tribulatam & afflictam Deo pendat, & debitum suum extinguat.

IV.

Respexit Iesus Petrum, cùm iam pro delicto ipsius attereretur, & dum eum Petrus sic attritum videt, motus est ad contritionem, & cordis contriti oblationem, quam fecit Deo gratam & acceptam solutionem. Respiciat Confessarius hominem reum, pro diuinis doleat, ac conteratur offensis, vt pœnitentem suum alliciat ad habendam de commissis contritionem, & reddendam Deo dignam & iustam satisfactionem. Dolet.

V.

Respexit Iesus Petrum, cùm totus humiliatus esset, venit in statum humiliationis propter delictum Petri, quem sic contemptus & despectus respiciebat. Cùm Petrum Christus intueretur, inclinauit caput suum, ad cuius humiliationem & inclinationem, cor suum Petrus subiecit ac subdidit Deo, cui cordis humiliati & subiecti immolatio maximè pla-

Humiliet se.

cet atque satisfacit. Præ se ferat Confessarius hu-
liationem, vt sui exemplo moueat pœniten-
suum, ad hoc, vt humilem cordis sui immol-
nem conficiat, soluat debitum, liber à debito
neat. Cùm Sacerdos dicere solet ex altari, *Hu-
capita vestra Deo*, ipse suum priùs caput depo-
& ad eius exemplum adstantes pariter caput
nant. Confessarius, qui non capita, sed corda h-
lianda Deo euulgat, cor suum ipse priùs depo-
sequentur & pœnitentes.

VI.

Respexit Iesus Petrum, cùm summo in
amore arderet, & ad eius aspectum fleuit a-
Ioan. 18, 18. Frigus tunc temporis erat, hiems erat, cùm fa-
negaret, & quidem instigatus ab iis qui se ad
nas calefaciebant, nec tamen Petrus calebat, se-
gescebat, quamuis ad ignem accederet. Tum
luit, cùm Sol iustitiæ illum respexit, & cor eius
Diligat pœniten-tem. gelatum in fletum lacrymarum resoluit. Respi-
fac secundùm exemplar Christi, ostende charit-
affectum, quo flagras in pœnitentem, ideò e-
Spiritum sanctum accepisti, cùm factus est Co-
sarius, & qualis sit diuinus Spiritus, audi Dau-
Psal. 147, 18. canentem. *Flauit spiritus eius, & fluent aqua.* Fl-
Spiritus sanctus, & fluent aquæ, fluent lacryma-

nitentium liquefactæ virtute amoris, quem Christus habuit in se, & in Petrum deriuauit, vt effectus iam Confessarius, expiatis & confessis dicat, & exhortetur, *Effundite coram illo corda vestra.* Psal.61,9.

VII.

S.Ambrosius Serm.46. *Respexit Dominus, & apertis oculis eius emendauit errorem. Rectè oculis emendat,* Corrigat amanter. Psal.33, 16. *quia scriptum est, Oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum. Ergo Petrus prorupit ad lacrymas, nihil voce precatus. Inuenio enim, quòd fleuerit, non inuenio quid dixerit. Lacrymas eius lego, satisfactionem non lego. Rectè planè Petrus fleuit, & tacuit. Lacrymæ, inquam, tacitæ quodammodò preces sunt. Veniam non postulant, & merentur: causam non dicunt, & misericordiam consequuntur. Nisi quòd vtiliores lacrymarum preces sunt, quia sermo in precando fortè fallit, lacryma omnino non fallit, sermo enim interdum non totum profert negotium, lacryma semper totum prodit affectum. Videte quantum fletus profuerit Petro. Antequam fleret, lapsus est; posteà quàm fleuit, erectus est: & qui ante lacrymas prævaricator extitit, post lacrymas pastor assumptus est, & alios regendos accepit, qui priùs se ipse non rexit.* Ecce dux & rector pœnitentium Petrus est, cuius regimine ductus in Psalm.129. Gregorius dicit Deo: *Tribularer, si non scirem misericordias tuas, Domine: tribulationibus*

quippe cordis nostri remedium miserationis diuinæ ostendit, & contra diffidentiæ malum firmissimæ spei adhibuit consolationem, promissionum diuinarum certa nobis præbens exempla, quibus peccantium salutem se malle asserit quàm perditionem. Quorumdam quoque correctionem animum reducens, quos & si à statu rectitudinis exciderunt subruit, conditoris tamen gratia in melius reformauit. Ecce grauium delictorum mole obrutus, & de meritorum qualitate diffisus aspicio Zachæum, intueor Mariam, considero Petrum, in quibus miserationis diuinæ splendor apparuit, atque per eos spem veniæ peccantibus dedit.

Compareant, Christus in cruce satisfaciens, [illegible]

Eccli. 38. 28. uid saluus è naufragio.

Saluus pœnitens *cor suum dabit in similitudinem effiguræ* Christi crucifixi.

IMAGO TRIGESIMAQVINTA EXPLICATA.

EXITVS acta probat: & actam pœnitentiam Dauidis probat exitus è mari, & simul ingressus in portum iuxta sanctam Ierosolymam, vbi Christus crucifixus est, vt nos à peccatis redimeret, ac nostris debitis satisfaceret. Restaurator omnium ruinarum Ierusalem Christus est: ipse est omnium animarum satisfactio atque redemptio, quam oblatam necessariò Deus acceptat. & propterea positus iam in portu concludit Dauid: *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta; tunc imponent super altare tuum vitulos.* Coniungit oblationes suas cum sacrificio iustitiæ, quæ immolatio Christi est, vt Christo passo se conformet, & ex eo facta oblatio valorem accipiat & pretium, definiente hoc ipsum Concilio Tridentino sess. 14. capite 8. *Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur.* Accedit & in sua Confessione Bernardus: *Quod nos debui-* Psal. 50. 20.

buimus, tu ſoluiſti; quod nos peccauimus, tu luiſti, quod nos negleximus, tu ſuppleſti. Proficiat ergo nunc, Domine, & in extremis meis plenaria, imò ſuperflua ſatisfactio mors tua, & pretium inæſtimabile pretium ſanguinis tui.

Miraculoſa imago.

Miraculum in naufragio Dauidis patratum.

SI naufragum Dauidem conſideres ex vasto piscatorum abyſſo, debili tabulæ innixum, ſalutem & incolumem euaſiſſe, ſummum eſſe miraculum non inficiaberis. Cùm adhuc eſſet in mari, & fluctibus luctaretur, de ſalute ipſius deſperabant. Pſal. 3, 1. Fatetur hoc ipſe: *Domine, quid multiplicati ſunt tribulant me? multi inſurgunt aduerſum me. Multi dicunt animæ meæ: Non eſt ſalus ipſi in Deo eius.* Frustratur ſpem & expectationem illorum, *Tu autem Domine ſuſceptor meus es: gloria mea & exaltans caput meum.* Magnum portentum, magnum prodigium, quod impoſſibile cenſebatur, fieret omnino poſſibile. Ambroſius lib. 2. de Pœnitent. cap. 2. *Inuidebatur per pœnitentiam peccata dimitti: concedit Chriſtus Apoſtolis ſuis, quod ab Apoſtolis ad Sacerdotium officia tranſmiſſum eſt.* Suſcipit ſuum naufragium Chriſtus, & vt plenè ſatisfaciat, mirabiliter patitur, moritur. Bonauentura in Soliloq. *Vide nunc,*

ma mea, & diligenter considera mira & inaudita prodigia, quæ fecit Dominus super terram. Deus illuditur, vt honoreris; innocens flagellatur, vt consoleris; iustus crucifigitur, vt libereris. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

REspice, æterne Pater, in faciem Christi tui, qui sanctificatio nostra est, & nostra satisfactio, qui reparat animarum nostrarum ruinas; quique pro cunctis debitis nostris dignam, æquam, & iustam compensationem tibi offert, & ego nouus Dauid in portu salutis iam constitutus pariter offero: *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes & holocausta, tunc imponent super altare tuum vitulos.* Psal. 50, 20.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Christi patientis, exemplar perfectè satisfacientis.

I.

PAulus ad Hebr. cap. 13, 10. *Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deseruiunt.* *Imitatio Christi patientis & satisfacientis.*

uiunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Exeamus ergo ad eum extra castra, improperium eius portantes. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est fructum labiorum confitentium nomini eius.

II.

Augustinus lib. Cur, quando, & quomodo Deus homo, cap. 9. *Ecce gratiâ Dei per Christum satisfactionem habemus. Sed quid est vt tam asperam satisfactionem videamus, scilicet per mortem ipsius Christi, & per innumera opprobria? Ad quod ita respondendum videtur. Sicut enim primus homo per suauitatem peccauit, sic peccatum ipsius per asperitatem reparari debuit; & quia facilè victus est à diabolo, vt Deum peccando exhonoraret tam facilè vt faciliùs non posset; dignum fuit, vt sanans faciens Christus pro peccato, tanta difficultate ad Dei honorem diabolum vinceret. Nihil asperius potest homo ad honorem Dei pati, quàm mortem sponte, non ex debito, & nihil maius potest homo dare Deo, quàm se sua sponte, & non ex debito, morti tradere ad honorem Dei. Cùm verò, qui tantum donum dat sponte Deo, sine retributione esse debere non inuaicabitur, necessarium videtur, vt Pater retribuat Filio. Alioquin aut ipse sibi*

videtur si nollet, aut impotens si non posset, quæ à Deo sunt aliena.

III.

Cui bono Christus patiatur, explicat deinde Augustinus. *Quibus autem conuenientibus fructum & retributionem suæ mortis attribueret, quàm propter quos hominem se fecit, & quibus moriendo exemplum moriendi propter iustitiam dedit? Frustrà itaque imitatores eius erunt, si meriti eius participes non fuerint. Aut quos iustius faciat heredes debiti, quo ipse non eget ex abundantia suæ plenitudinis, quàm parentes & fratres suos, quos videt, & tot tantis debitis obligatos egestate tabescere in profundo miseriarum, vt eis dimittatur, quod pro peccato deberent, aut detur quo peccato carerent? Nihil enim rationabilius, nihil dulcius, nihilque desiderabilius mundus audire potest. Tantamque fiduciam iam ex hoc valet concipere, vt confidendo cogitet, quòd nullum hominem Deus reiiciat à se sub hoc nomine accedentem, si tamen ad tantæ gratiæ participationem conuenienter & sicut oportet accedat.* Conuenienter, & sicut oportet, accedit qui passus naufragium in mari per pœnitentiam euadit Christianus noster Dauid. *Quis Deus similis tui, qui* Mich. 7. 18. *aufers iniquitatem, & transis peccatum reliquiarum hereditatis tuæ? Non immittet vltrà furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Reuertetur, & miserebi-*

tur noſtri : deponet iniquitates noſtras, & proiiciet in
fundum maris omnia peccata noſtra.

IV.

Concludit tandem Auguſtinus : *Gratias igitur*
nipotenti Deo agimus, quia ſicut cecidimus grauiter,
uati ſumus mirabiliter, & miſericordiam omne
tranſſcendentem pro Mediatoris morte reperimus.
pe quid miſericordius intelligi valet, quàm cùm
damnato æternis tormentis, & unde ſe redimat
benti, Deus Pater dicat : Accipe Vnigenitum meum,
pro te. & ipſe Filius : Tolle me, & redde pro te.

V.

Imitatio in ægritudine. 4. Reg. 2.

Rex Ezechias, cùm iam in extremis eſſet,
ciem ſuam ad parietem conuertit. Quiſnam ille
ries eſſet, declarat Auguſtinus libro de Viſitat.
morum cap. 2. *Paries Chriſti humanitas eſt. Ad hunc*
uerà parietem Ezechias ſub mortis articulo, quem
pheta per ſpiritum prædixerat, faciem conuertit,
conualuit. Conualuit virtute Chriſti, & meritis
ſionis eius plenè ac perfectè ſatisfecit. Agit de
Auguſtinus cùm ſingulis ægrotis, & ait: *Quem*
bes interceſſorem, habes mediatorem, conſtitue tibi
tium adiutorem. Et ſi Deus pro te, quis contra te?
miter & fideliter credenda eſt Dei incarnatio &
Hæc, *fili mi, fides tua habeat, perſcrutetur, &*

tuum, nihil dulcius ſapiat, os tuum audacter confiteatur & concinat. Corde enim creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Rom. 10, 10. Fateatur debitum ſuum, & cùm ſoluendo non ſit, offerat Chriſtum paſſum, quem præſciens Dauid obtulit & immolauit. *Tunc acceptabis*, inquit, *ſacrificium iuſtitiæ, oblationes & holocauſta, tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.*

Hæc mutatio dexteræ Excelſi. Pſal. 76, 11.
Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit. Iſai. 53, 4.

I.

COmmutauit veſtes & arma princeps Ionathas cum Dauide, vt reciprocus inter eos amor in poſterum firmaretur. Hinc factum, vt Ionathas coram patre ſuo irato partes ageret Dauidis, ſatisfaceret pro ipſo, extremo ſe exponens vitæ diſcrimini. Verus Ionathas Chriſtus eſt, qui cum ſuo pœnitente, nouo nimirum Dauide, veſtes, arma, & ſtatum ſuum permutare dignatus eſt, vt amoris ſui præclarum ſpecimen daret, & coram Patre cauſam Dauidis pœnitentis ageret, non detrectans pro eo paternam ſuſtinere indignationem, & pro eius ſatisfactione vitæ ſubire diſpendium. Nec defuerunt, qui prædi-

Mutatio Chriſti & pœnitentis mutatio Ionathæ & Dauidis. 1. Reg 18, 4.

prædictam commutationem irriderent, vnde
Psal.88, 51. Dauid ipse ait: *Memor esto Domine opprobrij seru*
tuorum, quod continui in sinu meo, multarum gen
Quod exprobrauerunt inimici tui, Domine: quod ex
brauerunt commutationem Christi tui. Benedictus D
nus in æternum. Fiat, fiat.

II.

Psal.118, 176. *Mutatio cum oue errante.* Dauid pœnitens, ouis scilicet errans, dic
Erraui sicut ouis quæ periit. Misertus diuinus Ion
ouis errantis, eius naturam ac conditionem
pit in se, vnde & scriptum est Isaiæ cap.53, 6. *O*
nos quasi oues errauimus, vnusquisque in viam su
clinauit: & posuit Dominus in eo iniquitatem o
nostrûm. Oblatus est quia ipse voluit, & non aper
suum: sicut ouis ad occisionem ducetur, & quasi agn
ram tondente se obmutescet, & non aperiet os suum.

III.

Cum Rege Æthiope. Psal.50,3. Dauid instar Regis Æthiopis totus infect
niger in Oratorio comparuit, & postulabat,
iniquitatem meam. Misertus Ionathas est, & attr
lum colorem attraxit ad se, vt turpem suam p
Æthiops ille mutaret. Fatetur hoc ipsum Chr
cuius sacra humanitas loquitur ac dicit in C
Cant.1,4. cis: *Nigra sum, sed formosa, filiæ Jerusalem.* For
sa quidem ex matre, ex qua nata illa processit

gra verò ex passione, quam pro nobis in ligno crucis sustinuit.

IV.

Dauid pœnitens instar leprosi dicebat: *Domine, si vis, potes me mundare.* & ipse clamabat: *Amplius lauа me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Succurrit clamanti leproso Ionathas ille diuinus, & vt liber ille à macula lepræ foret, egit ipse in cruce leprosum, cuius misericordiæ testimonium deponit tamquam testis oculatus Isaias: *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit: & nos putauimus eum quasi leprosum, & percussum à Deo & humiliatum.*

Cum leproso. Matt. 8, 2. Psal. 50, 3. Isai. 53, 4.

V.

Dauid pœnitens quasi paralyticus erat, iacebat miser in lectulo, nec aditum inueniebat, vt ad Ionatham suum veniret. Venit è tecto demissus, & simul suspensus orat: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.* Condonauit Christus crimina, ita tamen condonauit, vt paralytici vices ipse sumeret in se, & paralytici instar iaceret in cruce, suspenderetur, & Patri suo sisteretur. Facilis paralytico Christus, difficilis Christo Pater, ac proinde clamat è cruce: *Deus Deus meus, vt quid dereliquisti me?*

Cum paralytico. Psal. 50, 5. Matth. 27, 46.

VI.

Cum prodigo. Dauid pœnitens, cùm omnia ſua ſe perdidiſſe animaduerteret, more prodigi, reatum ſuum confeſſus eſt, & poſtulauit veniam, quam inuenit a Patrem, & ab eo ſtolâ primâ indutus eſt. Quam le veſtem accepit, Ionathas nuditate ſua perſ Conuenit Ionathæ noſtro celebre illud prouerb

Prou. 20, 16. Salomonis: *Tolle veſtimentum eius, qui fideiuſſor tit alieni: & pro extraneis aufer pignus ab eo.* Ecc dus natus eſt fideiuſſor, & nudus in cruce obiit,

Iob 1, 21. & dicit: *Nudus egreſſus ſum de vtero matris mæ nudus reuertar illuc.*

VII.

Dauid pœnitens, prioris commiſſi memor, ex

Pſal. 50, 7. mabat: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, &*

Cum homine caco. *peccatis concepit me mater mea.* Clamores gratis & ceptis auribus excepit Deus, & miſit Filium ſum ſimilitudinem carnis peccati, vt primum illud catum damnaret in carne, quam ex puriſſima M ſibi filius hominis factus vendicauit. Vnde & mil. 2. in Matthæum Chryſoſtomus benè *Cùm ergo audieris, quia Filius Dei filius ſit & Abrahæ, dubitare iam deſine, quòd & tu, qui filius futurus ſis filius Dei. Non enim ſemetipſum ſet, niſi nos eſſet exaltaturus. Natus eſt enim*

carnem, vt tu nascerere spiritu: natus est ex muliere, vt tu desineres filius esse mulieris.

VIII.

Anima pœnitentis Dauidis similis Samaritanæ, quæ verè & benè confessa est, crimina commissa expiauit, aquam viuam gratiæ accipiens, cuius loco sitim Ionathas noster subiuit, vnde & ipse dicit, *Aruit tamquam testa virtus mea*; & actus iam in crucem ait, *Sitio*. Sitit ille, vt animæ pœnitentis succurrat, & gratiæ suæ aquam viuam infundat. *Cum Samaritanæ.* Psal. 21, 16. Ioan. 19, 29.

IX.

Dauid pœnitens virtute confessionis suæ mores mutat, euadit, transformatus in alterum virum, haurit à Christo decorem, haurit à Christo splendorem: & cùm ipse splendidus ac decorus efficiatur, efficitur Christus suæ formæ ac pulchritudinis expers. Crede testanti, crede testi oculato Isaiæ capite 53, 1. *Quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitienti. Non est species ei, neque decor: & vidimus eum, & non erat aspectus, & desideranimus eum.* *Cum pœnitente.*

X.

Dauid pœnitens surdis auribus diuina mandata exceperat, venit surdus ad Sacramentum auricu- *Cum surdo.*

laris Confessionis, in quo se Christo præsen[illegible]
Psal. 50, 10. ac dixit: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, [illegible] exultabunt ossa humiliata.* Surdus auditum accepit [illegible] ille qui dedit auditum, surdis auribus illatas sibi
Psal. 37, 14. iurias & offensas tolerauit. *Ego verò*, Christus [illegible] *tamquam surdus non audiebam, & sicut mutus non [illegible] riens os suum.*

XI.

Dauid pœnitens seipsum despexit, dum di[illegible]
Matt. 8, 8. *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum* [illegible]
Psal. 50, 11. ipsum execratus est, dum adderet, *Auerte faciem [illegible]*
Cum Centurione. *à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* D[illegible] cientem se Dauidem, ac pariter execrantem, [illegible] thas magni fecit, magni æstimauit; vnde & [illegible]
Isai. 53, 2. despectus fuit. *Vidimus eum, & non erat adspectus [illegible] desiderauimus eum, despectum & nouissimum vir[illegible]*
Galat. 3, 13. & quod amplius est, *Christus nos redemit de mal[illegible] legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum [illegible]*
Deut. 21, 23. *Maledictus omnis qui pendet in ligno.*

XII.

Psal. 50, 12. Anima pœnitentis Dauidis impuræ Magdal[illegible]
Cum Magdalena. similis, cùm munditiem affectaret, exclam[illegible] *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum [illegible] ua in visceribus meis.* Obtinuit quam cupiebat [illegible] ritatem, sed non gratis. Vt pura & munda [illegible]

Mag[illegible]

Magdalena, Christus ipse malè apud Simonem audiuit; quasi impurus & immundus iudicatus est. Tunc in priuata mensa, posteà communi iudicio declaratus est immundus, quamobrem extra portam repulsus & reiectus, extra castra passus est. Huc pertinet illud Dauidicum: *Destruxisti eum ab emundatione.* Psal. 88, 45.

XIII.

Anima pœnitentis Dauidis ne repulsam pateretur, obsecrabat: *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Annuit precibus & obsecrationibus Christus; ea tamen conditione, vt anima pœnitentis Dauidis admitteretur, ipse tamen à Patre repelleretur, & quidem repulsus est. Hinc ortum habuit querela illa Dauidis: *Tu verò repulisti & despexisti, distulisti Christum tuum.* Psal. 88, 93.

Cum Chananæa. Psal. 50, 13.

XIV.

Dauid pœnitens virtute sanctæ absolutionis resurgit à mortuis, & à mortalibus nexibus, quibus intricatus erat, eripitur more Lazari, qui cùm esset in sepulchro mortuus, virtute vocis Christi suscitatus, & manibus Apostolorum à vinculis, quibus constrictus erat, liberatus est. Orabat Dauid, *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me,* vt salutarem & vitalem absolutionem consequeretur meritis eius, qui dignatus est mori, mor-

Cum Lazaro. Psal. 50, 14.

tisque se nexibus capi, vt Dauid pœnitens relig-
ret, & à peccatis absolueretur.

XV.

Cum Matthæo.

Dauid à peccatis absolutus satisfacere Deo
piens, *Docebo*, inquit, *iniquos vias tuas, & impij*
te conuertentur. Hoc quidem officium solius Ch-
est, qui sic potest impios docere, vt illos à sua
pietate conuertat, & tamen virtute commutatæ
quæ intercedit inter Ionatham & Dauidem,
pœnitentem & Christum, audet dicere Dauid,
cebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.
cet pœnitens tamquam discipulus Christi, qui
thedram crucis ascendens, ostendit veritatis doc-
nam pulchram esse satisfactionem. Ascendit cr-
teloniu̇m, qui habebatur publicanus, vt in Le-
eum statum Matthæus publicanus assumeretur.

Psal. 50, 15.

XVI.

Anima noui Dauidis cupiens, vt blanda &
caro dignas suis excessibus pœnas lueret, & ex
te sua daret compensationem, quam Deus ab
exigebat, orauit, *Libera me de sanguinibus Deus*
salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.
uor carnis & sanguinis remittatur necesse est,
debitum remittatur & tollatur. Fluxit flagellata
ro Christi, dum pateretur; fluxit & sanguis, vt

Psal. 50, 16.

Cum patiente fluxum sanguinis.

xum carnis & sanguinis in nobis restringeret, & æs alienum extingueret: vnde & ipse dicit, *Sicut aqua effusus sum.* Psal. 21. 15.

XVII.

Dauid studiosus satisfactionis, cùm certus esset in oratione sitam esse debitorum solutionem, nec posse se vel vnum solum verbum enuntiare coram Deo, nisi Christus oris claustrum, & linguæ vinculum soluat, petit, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Meruit silentio suo Christus aperire ora mutorum, & vt muti pœnitentes orare possent, & orando satisfacerent, *Oblatus est, quia ipse voluit, & non aperuit os suum:* dicitque ipse de se, *Ego autem sicut surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.* *Cum muto.* Psal. 50. 17. Isai. 53. 7.

XVIII.

Dauid non externam solùm, sed etiam internam satisfactionem offert. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Hoc illud sacrificium est, quod Petrus pœnitens immolauit. *Egressus Petrus foras, fleuit amarè.* Nec illud obtulisset, nisi Petrum Christus respexisset. *Respexit Jesus Petrum.* Deus autem intuetur cor, & cùm illud intueretur, suo significauit obtutu, cor contritum & humiliatum gratum Deo esse sacrificium, & illud *Cum Petro.* Psal. 50. 19. Matth. 26. 75. Luc. 22. 61.

Petrus

Petrus libauit. Contemplatus est Petrus Ionæ
suum, considerauit pro se crucem & mortem
inde gemitus, inde amaræ lacrymæ, inde suspi-
2.Reg.1, 26. voces, *Doleo super te frater mi Ionatha decore nimis*
amabilis super amorem mulierum. Sicut mater vnicum
amat filium suum, ita ego te diligebam.

XIX.

Cum naufragio Dauide. Dauid è naufragio iam ereptus, & in portu
stitutus, contritus, confessus, & absolutus, m
tudinem tanti beneficij recognoscens, contemp
in passione Ionatham passum naufragium, v
fragum suum liberaret. Passus est Christus na
Psal.68,3. gium. *Veni*, inquit, *in altitudinem maris, & tempe*
stas demersit me. Infixus sum in limo profundi, & non
est substantia. Venit in profundum Ionathas, q
pœnitentia, secunda post naufragium tabula,
Dauidi prouidit. Si quis Princeps aliquando
pelago, & vi tempestatis tota nauis lacereturq
que tabula maneat, cedit Principi, cui iure
ræ debetur, & subditus suo extremo periculo
tur Principi tabulam reddere, ne caput Reipu
pereat. Nunc aliter se res habet: in naufragio p
tenti de secunda tabula prouidetur, in qua sal
incolumis euadit, & Christus Rex regum, ac
minus dominantium, in passione sua submer

& in naufragio moritur. Hæc mirabilis commutatio, quæ Ionathæ cum Dauide suo intercedit, cui fauet vel ipsa Mater assistens in ipso naufragio, assistit tamquam stella maris, quam in isto extremo discrimine inuocant pœnitentes, ac simul salutant:

Aue maris stella,
Dei mater alma,
Atque semper virgo,
Felix cæli porta.
Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Heuæ nomen.
Solue vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.
Monstra te esse matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit esse tuus.
Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac & castos.
Vitam præsta puram,
Iter para tutum,
Vt videntes Jesum,
Semper collætemur.

Passio Domini nostri IESV CHRISTI, *& merita beatæ* MARIAE *semper Virginis, sint tibi in remissionem peccatorum, Amen.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi Crucifixi, exemplar
Confessarij.

ROgat S. Basilius Reg.177. *Quomodo, qui p*
tes sunt, infirmitates impotentium portare de
Respondet: *Si portare est sufferre, & curare iuxt*
Isai.53. *scriptum est: Quoniam ipse infirmitates nostras tul*
morbos portauit: & hic resipiscentiæ modus &
drabit, per quam impotentes potentiorum cura &
tudine curabuntur. Hoc officium boni Confessa
de quo Richardus cap.17. de Potestate ligandi
soluendi: *Tunc autem Domini minister viriliter ag*
suum est, pastoris, cùm ipse Dominus dignatur opera
suum est, Saluatoris.

Compareant, Agnus, & Ouis redempta
conciliata, imago arcana animæ innouatæ vi
nitentiæ Sacramentalis.
In trospice exemplar tanti mysterij.

AGNVS REDEMIT OVEM.
Reconciliauit peccatorem.

GLORIA PATRI, ET FILIO,
ET SPIRITVI SANCTO.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IMAGO TRIGESIMASEXTA EXPLICATA

& declaratur mysterium reconciliationis & reformationis.

CYRILLVS Alexandrinus lib.11. in Ioannis cap.27. *Nexus vnionis nostræ ad Deum Patrem, Christus est; nobis quidem vt homo. Deo autem Patri, vt Deus naturaliter vnitus. Non erat enim possibile, corruptioni subiectam humanam naturam ad immortalitatem conscendere, nisi natura immortalis atque incommutabilis ad eam descendisset, ac communione participationeque sui à mortalitatis nostræ terminis ad suum bonum reformatos eleuaret. Consummati ergo sumus, reductique ad vnionem Dei Patris, mediatione Saluatoris, id est Christi.* Attende simul & audi quod cap.25. dixerat idem Cyrillus. *Pro nostris peccatis vnigenitus Dei Filius homo factus, vt sacram hostiam in odorem suauitatis Deo Patri seipsum obtulit: vt cùm è medio ablatum sit quod à Deo nos separat, id est peccatum, nihil nobis impedimento sit, quin, si voluerimus, Deo adhæreamus, ac participatione ipsius per Spiritum sanctum fruamur, reformantes nos ad iustitiam, ad sanctificationem,*

Forma sacta reconciliationis.

& ad imaginem primam. Nam si peccatum à Deo dis-rat, iustitia certè coniunget, ac nullo quodam modo in medio, Deo nos assistere facit. Ecce assistit Deo in-ta, redempta & seruata ab Agno ouis. Cons-dictis, & quidem satis appositè, S.Laurentius Iu-nianus in Fasciculo amoris cap.9. *Beatus quem inhabitat verbum. Qui possidetur, vt possideat; dili-vt diligat; atque in illo manet, in quo thesauri omni-pientiæ Dei absconditi sunt.* Nusquam meliùs erit quàm in humeris pastoris: nusquam meliùs ani-quàm in humeris Mediatoris & Redemptoris.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Agnus redemit ouem, reconciliauit peccatorem.

Mysterium gloriæ Dei, & Agni, mysteri-seruatæ & innouatæ animæ.

I.

Salus animæ gloriosa Deo Patri, Filio, & Spiritui sancto.

GLoria diuina est, pœnitentem Dauide-tempestate & naufragio maris libera-Quamobrem antiquus Dauid canit Deo glori-Psalm.17,2. *Diligam te Domine fortitudo mea, Do-*

firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Describit deinde tempestatem satis diram, satis sæuam, quam subiit, & passus est. *Commota est, & contremuit terra, fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt, quoniam iratus est eis.* Post tempestatis descriptionem ait: *Misit de summo, & accepit me, & assumpsit me de aquis multis. Eripuit me de inimicis meis fortissimis: ab iis qui oderunt me, quoniam confortati sunt super me.*

II.

Gloria diuina est, in portum salutis deduxisse pœnitentem, canente hoc ipsum Dauide Psal. 106, 8. *Confiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia eius filiis hominum. Et sacrificent sacrificium laudis, & annuntient opera eius in exultatione. Qui descendunt mare in nauibus, facientes operationem in aquis multis: ipsi viderunt opera Domini, & mirabilia eius in profundo. Dixit, & stetit spiritus procellæ, & exaltati sunt fluctus eius. Ascendunt vsque ad cælos, & descendunt vsque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum deuorata est. Et clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur, & de necessitatibus eorum eduxit eos. Et statuit procellam eius in auram, & siluerunt fluctus eius. Et lætati sunt quia siluerunt, & deduxit eos in portum voluntatis eorum.*

Confi-

Confiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia
filiis hominum.

III.

Hanc eamdem Dei gloriam esse, cecinit pœ-
tens Ionas cùm passus naufragium est, & secun-
tabulæ loco *præparauit Dominus piscem grandem*
glutiret Ionam, & erat Ionas in ventre piscis tribus
Ionæ 2,1. *bus, & tribus noctibus. Et orauit Ionas Dominum*
suum de ventre piscis. Et dixit: Clamaui de tribula-
mea ad Dominum, & exaudiuit me: de ventre infer-
maui, & exaudisti vocem meam. Et proiecisti me in
fundum in corde maris, & flumen circumdedit me:
nes gurgites tui, & fluctus tui super me transierunt.
ego dixi: Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum:
rumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Ad
trema montium descendi; terræ vectes concluserunt
æternum, & subleuabis de corruptione vitam meam,
mine Deus meus. Cùm angustiaretur in me anima
Domini recordatus sum, vt veniat ad te oratio mea,
templum sanctum tuum. Qui custodiunt vanitates fru-
misericordiam suam derelinquunt. Ego autem in voce
dis immolabo tibi: quæcumque voui, reddam pro sa-
Domino.

IV.

Augustinus libro Meditation. cap. 17. liber

factus è naufragio, sacrificium laudis immolans æterno Patri, dicit: *Per summum Sacerdotem verum Pontificem, & bonum Pastorem, qui se obtulit tibi in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo: per ipsum qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, Redemptorem & aduocatum nostrum, pietati & benignitati tuæ supplico, amantissime & benignissime amator hominum Deus, vt des mihi cum eodem Filio tuo & Spiritu sancto te in omnibus benedicere, & glorificare cum multa cordis contritione, & lacrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore. Quia quorum est vna substantia, vnum est & datum.*

V.

Gloria est trium diuinarum personarum, impium hominem sanctum & iustum reddere. Ambrosius lib. 3. de Spiritu sancto, cap. 5. *Sicut sanctificat Pater, ita sanctificat & Filius, sanctificat & Spiritus. Sanctificat Pater, secundùm quod scriptum est: Deus Pater sanctificet vos, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in die Domini nostri Iesu Christi seruetur. Et alibi Filius dicit: Sanctificato eos in veritate. De Filio autem idem Apostolus dixit. Qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio. Vides quia factus est sanctificatio? Sed factus est nobis, non vt ille mutaret quod erat, sed vt nos sanctificaret*

1. Thessal. 5, 23.

Ioan. 17, 17.

1 Cor. 1, 30.

caret in carne. Spiritum quoque sanctum sanctificat
2. Thessal. 2, 13. stolus docet; sic enim dicit: Gratias agere debemus
semper pro vobis, fratres dilectissimi, à Deo, quia
nos Deus primitias in salutem in sanctificatione Spi
& fide veritatis.

Miraculosa imago.

Miraculum Redemptionis & reconciliationis.

AMbrosius Orat. 1. quæ ad sanctissimam
tatem: *O immensa pietas! ô immensa &*
lis charitas! vt liberares seruum, Filium tradidisti
factus est homo, vt perditus homo de potestate da
eruueretur. Quoniam benignus amator hominum Filius
Deus noster, cuius piis visceribus non satis visum
se inclinaret factus homo de vera Virgine, nisi etiam
ret crucis supplicium, effuso Sanguine propter nos &
stram salutem. Venit pius Deus, venit pro pietate
nitate sua, venit quærere & saluum facere quod
rat. Quæsiuit ouem perditam, quæsiuit & inuent
humeris suis reportauit ad caulas gregis pius Do
& verè multùm mitis pastor. O charitas! ô pietas!
audiuit talia? Quis super tantæ misericordiæ visce
obstupescat? Quis non miretur? quis non collætetur?
nauentura in Soliloquiis: *Admiremur, gratul*
amemus, laudemus, adoremus, quoniam per Redemp
nostri mortem de morte ad vitam, de tenebris ad

de exilio ad patriam, de corruptione ad incorruptionem, de miseria ad gloriam, de luctu ad gaudium vocati sumus. Augustinus in Soliloquiis: *Omnis gloria, omnis laus, omnis magnificentia, omnis beatitudo, omnis clementia, sit Deo Patri & Filio, & Spiritui sancto.* Ad hanc miraculosam imaginem

Gratiarum actio.

Augustinus in Psalmum 49.

SAcrificium laudis quærit à nobis Deus. Habebat hoc sacrificium laudis Zachæus in patrimonio suo, habebat vidua in sacello suo, habebat nescio quis hospes in dolio suo. Alius non alicubi, sed in animo suo: quia pax in terra hominibus bonæ voluntatis. O sacrificium gratuitum, gratiâ datum! Non quidem hoc emi quod offerrem, sed tu donasti; nam nec hoc haberem. Sacrificium laudis est, gratias agere illi à quo habes, & cuius misericordia tibi dimittitur quidquid tu mali habes.

Oratio.

Ambrosius Orat. ad SS. Trinitatem, & S. Ephræm.

GRatias ago labiis & corde, & omni qua valeo virtute, infinitæ misericordiæ tuæ, Domine Deus noster, pro omnibus miserationibus tuis, quibus mirabiliter

nobis perditis ſubuenire dignatus es per Filium tuum
uatorem & recuperatorem noſtrum, qui mortuus
pter peccata noſtra, & reſurrexit propter iuſtifica
noſtram. & nunc viuens ſine fine, ſedet ad dex
tuam, & interpellat pro nobis, & ſimul tecum
tur, quia Deus eſt ex te Patre, coæternus tibi &
ſtantialis per omnia, vnde poteſt nos in æternum
Manda virtuti tuæ, & confirma hoc quod opera
nobis. Perfice quod cœpiſti, vt ad plenam tuæ pieta
tiam mereamur peruenire. Fac nos per Spiritum ſa
intelligere, & mereri, ac debito honore venerari
1. Tim. 3, 16. *hoc pietatis tuæ myſterium, quod manifeſtatum eſt*
ne, iuſtificatum eſt in ſpiritu, apparuit Angelis, p
tum eſt gentibus, creditum eſt mundo, aſſumptum
gloria. S. Ephræm de Compunct. & paſſion.
Patri, qui nos liberauit ex tenebris inferni, & po
in paradiſo voluptatis. Gloria Filio, qui nos libera
inextinguibili igne, ac verme æterno, noſque digna
dignitate cæleſti atque ſupernæ Ieruſalem. Gloria S
ſancto, qui nos liberauit ex corruptela peccatorum
confuſione ſempiterna, noſque coronauit in exulta
lumine vero, & exſuperante gloria in ſæcula ſæcu
Amen.

Ad imaginem Christi miraculosam
Vota Dauidis frequentiam Confessionis
offerentis.

Vota mea Domino reddam. Psalm. 115, 14.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VSV SANCTÆ CONFESSIONIS.

CVM quis è naufragio, morbo lethali, aut extremo periculo euasit per miraculum, summo liberatori pium votum offerre, apponere, & appendere in sacro Oratorio solet, tum in gratam accepti beneficij recordationem, tum etiam in deuotionem perpetuam erga suum benefactorem, qui tantis eum malis, tantis periculis exemit. Captiuus compedes & catenas, claudus fulcra, naufragus tabulam, in qua saluus factus est, appensam in primis dicat & consecrat.

I.

NAufragus ergo Dauid, qui post sacri Baptismatis susceptionem relapsus est, & simul naufragium passus mirabiliter euasit, euectus secun- *Votum frequenter confitendi tabula post naufragiũ.*

da tabula post naufragium, quæ Pœnitentia
in memoriam sibi collati beneficij, & deuotio
perpetuam erga Redemptorem Deum, Pœnit
Sacramentalis auctorem, suspendat in sacro
torio tabulam, salutis suæ instrumentum ac
mentum, quo peccatores moneantur & excit
ad agendam pœnitentiam, in qua tota delin
tium salus animarum sita est. Suspenderunt
filij Sion, & pœnitentes quidem, organa sua,
bus canere ac ludere consueuerant. Testantur
Psal. 136,2 ipsi. *Super flumina Babylonis illic sedimus & flu*
cùm recordaremur Sion. In salicibus in medio eius,
dimus organa nostra. Cùm suspenderent organa
communi voce clamarunt: *Filia Babylonis*
beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam
buisti nobis. Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos
ad petram. Misera Babylon, est anima pecca
cuius proles culpa est: tot fœtus edit & prodit,
Iacob. 1, 15. patrat crimina. *Concupiscentia cùm conceperit, parit*
Psal. 7, 15. *catum.* Item: *Concepit dolorem, & peperit iniqui*
Cupiebant vincti, cùm organa sua suspend
vt Babylonis fœtus, antequam sumerent incre
tum, ad petram alliderentur; antequam fl
crescerent, ad petram mysticam Ecclesiæ con
tis & absoluentis proiicerentur. Hoc ipsum vo

naufragi Dauidis est, cùm tabulam suam appendit, vt filia Babylonis misera, misera scilicet anima, vbi peccata commiserit, recurrat ad Confessionem, & ad pedes Confessarij, cuius absolutione, cùm adhuc non adoleuerint, more paruulorum ad petram commissa statim allidantur. Huc pertinet, quod D. Petrus apud Clementem Epist. 1. dicebat singulis Christianorum, debere *actus suæ vitæ omni hora custodire, & in omni loco Deum respicere firmiter, scire suas cogitationes malas cordi suo aduenientes ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.*

II.

Effigies ouis erraticæ.

DAuid non solùm ereptum è naufragio mirabiliter se esse fatetur, sed etiam affirmat instar ouis errantis se fuisse, & pænè iam periisse. *Erraui,* Psal. 118, 176. inquit, *sicut ouis quæ periit.* Liber à tanto discrimine & crimine, coram bono pastore gratitudinis ergò simulacrum ouis perditæ statuit, vt intuentes contemplantesque votum suum, quoties errauerint, & à veritatis tramite declinauerint, suos agnoscant errores, recognoscantque cælitus missum Pastorem, qui non in passione solùm, sed etiam in Confessione errata nostra suscipit in se, & in se sustinet. *Omnes nos quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit: & posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum.* Isai. 53, 6.

noſtrùm. Errauimus omnes vt oues, vt oues erra-
clamemus & balatum noſtrum edamus. Hæc
hæc ingenua perditæ ouis conditio, vt cùm
gem ſuum dimiſerit, & paſtorem ſuum amis-
frequentes edat balatus, quibus auxilium impe-
Repetita Confeſſio ſignum prædeſtinationis. repetat viam & ducem, vt ad caulas reuocetur.
eadem dos, hæc ſors eſt animæ electæ, &
prædeſtinatæ, vt ſi aliquando aberrauerit, er-
ouis mores imitetur, & in ſtatu etiam pecc
perditionis ſuæ declaret ſe non ad hœdos ma-
reprobos, ſed ad oues potiùs ſeruandas ſalu-
Pſal. 118, 176. que pertinere. Oſtendit ille, qui dixit: *Erra-*
ouis quæ periit. Oſtenderunt qui clamarunt
Iſai. 53, 6. clamarunt: *Omnes nos quaſi oues errauimus,*
quiſque in viam ſuam declinauit: & poſuit in eo Do-
iniquitatem omnium noſtrùm. Quamuis peccato-
mus, & vnuſquiſque noſtrûm dederit ſe in
ſuam, vt maior eſſet errantium numerus, erro-
que multitudo, *poſuit in eo Dominus iniquitat-*
nium noſtrùm, vt per vnius ac ſolius iniqu-
mentionem inſinuaretur, propter crimina om-
& ſingulorum hominum ſingulare peccatum,
ſtum de cælis miſſum, & in has regiones v-
Tanti ponderis vel vnum peccatum eſt, vt eſſe-
rendo ſolus, cuius humeris Pater illud, impo-

nec doluit sibi impositum, sed sub onere gemuit, & gemere docuit animam quæ vel vnius criminis sarcina fuerit onerata. Cùm Christus ipse, in quo Dominus iniquitatem nostram posuit & deposuit, tanto pondere pressus dicat, *Miser factus sum, & incurvatus sum vsque in finem.* quî fieri potest, vt qui patrator est criminis, eius grauitatem non sentiat? *Peccatum cùm consummatum fuerit, generat mortem.* & vbi mors est, sensus deest. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus:* bonus scilicet pastor, qui perditam quærit ouem, & eam inuentam, ac simul eius errorem suscipit in se ipse, & humeris suis imponit. Psal. 37, 7. Iacob. 1, 15. Ephes. 5, 14.

III.

DAuid Rex, cùm Regum cederet nemini, diuinæ maiestatis reus in miseram seruitutem venit. *Qui facit peccatum, seruus est peccati.* Seruus emptitius homo peccator est, *venumdatus sub peccato;* licet Rex & monarcha sit, transit in vile mancipium. Hæc Regis Dauidis conditio, postquam peccatum commisit, & à Domino defecit. Liberiam, & quidem miraculosè à statu miseræ seruitutis coram infante Christo & eius Matre effigiem Æthiopis Regis apponit & appendit, vt qualis anteà fuerit, innotescat, & ex quo statu pietas ac *Effigies Regis Æthiopis.* Ioan. 8, 34. 3. Reg. 21, 20.

misericordia diuina ipsum mirabiliter eduxerit, luceſcat iis qui ſunt adhuc emptitij peccati ſeruili mancipia. Libertas inæſtimabilis eſt, quæ nullo vendicur auro, nemo qui illam non amet, nemo qui illam non quærat, ſi ſemel amiſerit. Peccator omnem ſtatim libertatem perdidiſti, in miſeram delapſus ſeruitutem. Expertus illam fuerat Augustinus, qui Tract. 41. ſuper Ioannem exclamat: *O ſerabilis ſeruitus! Plerumque homines, cùm dominos patiuntur, venales ſe petunt; non quærentes dominos non habere, ſed ſaltem mutare. Seruus peccati quid ſi quem interpellet? apud quem venalem ſe petat? Ille ſeruus hominis aliquando ſui domini duriùs imperia gatus, fugiendo requieſcit: ſeruus peccati, quò fugerit cum ſe trahit quocumque fugerit. Non fugit ſeipſum la conſcientia. Non eſt quò eat, ſequitur enim ſe, non cedit à ſe: peccatum enim quod fecit, intus eſt.* Sed vnum reſtat effugium, & ſimul refugium, ſtatim oſtendit Auguſtinus: *Ad Chriſtum confugiamus contra peccatum, Deum liberatorem noſtrum.* Interpellat illum Auguſtinus Sermone 48. *Domine Redemptor, veni. Agnoſcat te captiuus, ſuum captiuator; tu eſto mihi liberator.* Hunc liberatorem

Pſal. 50, 3. terpellauerat priùs Dauid: *Dele*, inquit, *iniquitatem meam.* Contraxerat vnam Rex labem, vnam ma-

lam, & statim ab inusta seruitutis nota mundari & purgari cupiebat. Qui officiis sordidis occupantur, ferrarij scilicet & carbonarij, denigrantur, maculantur, deturpantur, & non curant; qui verò nobilioris sunt conditionis, minimam in se maculam non patiuntur, & si vel vnam similem habeant, statim delendam procurant. Sic Dauid, *Dele*, inquit, *iniquitatem meam.* Non habeo nec exerceo sordidum officium peccatorum, qui semper peccatis studeo; sed cùm primùm deturpatam & denigratam animam meam esse deprehendo, recurro statim ad fontem, & oro, *Dele iniquitatem meam.* Recurro simul ad Matrem, miseram seruitutem abiiciens, acceptansque glorioſam conditionem filius Euæ. *Domine, quia ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ. Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.* Basilius in hunc locum: *Filius ancillæ tuæ sum, quam valdè puellam adhuc inimicus decipiens, & à tuo abducens imperio, peccati seruam constituit. Sed ego ad te conuertor, ad pristinum redeo Dominum, antiquam cognosco seruitutem. Dirupisti vincula mea, quoniam à peccati seruitute liberasti. Idcircò tibi sacrificabo, non quidem quadrupedem bisulcam aut ruminantem, neque volatilia pura, neque siliginem oleo conditam, neque lucidum thus, vel illud compositum thymiama (hæc enim*

Signum nobilis animæ repetita confessio.

Psal. 115. 16.

ex terra tibi Domino offeruntur) ſed meam ipſius p
ſionem, & cordis mei fructum, vnde tuam lauden
quam in altari quopiam mentem meam ſacrificabo, e
feram tibi, laudis ſacrificium, innumeris holocauſtis
tioſius.

IV.

Effigies leproſi.

DAuid macula culpæ infectus, & mundus
pra factus, ſe deſcripſit & depinxit in le
illo Euangelico, cuius effigies apparet in Or
ſacrata ac dicata Deo, qui præter naturæ ord
pœnitentem ſuum à lepra peccati mundauit
Matt. 8, 2. purgauit. Vix dixerat, *Domine, ſi vis, potes me*
dare; cùm ſtatim Chriſtus ait, *Volo, mundare.* D
cultate rei impetrandæ ſolent à petitione dece
homines ſæpè; ne pœnitentes à poſtulatione v
terreantur, ſtatim impetrant indulgentiam. Vi
2. Reg. 12, 13. uid emiſerat illam vocem, *Peccaui Domino*, cùm
tim occurrit Nathan, *Tranſtulit quoque Dominus*
catum tuum. Hinc edoctus, rurſus in vocem
Pſal. 31, 5. erupit, *Delictum meum cognitum tibi feci, &*
tiam meam non abſcondi. Dixi, Confitebor aduerſu
iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti impietatem
cati mei. Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tem
opportuno. Cùm facilis eſt impetratio, facilis eſt
titio, facilis & oratio. Quid veniâ, quid ipdulg

tiâ facilius? *Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Quid inde? pro hac remissione & condonatione *orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno.* Omne tempus opportunum Deo est vt leprosi misereatur, semper hoc in ore habet, *Volo, mundare.* Præueniat reus in Confessione Deum, & verba leprosi vsurpet, *Domine, si vis, potes me mundare.* Qua super re de Casto connubio cap. 13. Iustinianus benè discurrit, benè philosophatur: *Nihil sic cordis amissam reparat gratiam, sicut iugis oris confessio. Si delictorum maculis fœdatur, si hebetudine grauatur, si desperatione tangitur, si agitatur tentatione, currat ad Confessionem, & liberabitur. O beata Confessio, quæ Deum placat, reconciliat pœnitentem, cælum aperit, mundat cor, onus aufert, mentem lætificat, & remittit peccatum! vnde Propheta sanctus: Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Sit itaque frequens, sit humilis, sit deuota, sit integra, sit lacrymosa, perseueransque. Quantò grauius est delictum, & crebrior recidiuatio, tantò amplius assidua sit confessio. Eò quidem corporis facies fit mundior, quò magis abluitur. Hoc de interiori facie sentiendum est. Sordes quippe corporis aqua, cordis autem contritio diluit & Confessio.*

Iugis oris confessio vtilissima.

Psal. 31, 5.

V.

Effigies paralytici.

DAuid infirmitatis ſuæ conditionem recog-
ſcens, & ſe ſimilem paralytico deprehend-
Chriſto ſe humiliter præſentauit, cuius fauo-
beneficio de miſero ſtatu ſuo ereptus & exti-
conualeſceret, ſicut reipſa conualuit. Memor
næ beneficentiæ, in æternum monimentum
ginem paralytici Euangelici ante Chriſtum c
tutam voluit eſſe formam ſuam, cuius intuit
nitens ad faciendam Confeſſionem moueretur,
ctus non tam neceſſitate præcepti, quàm cogn
ne propriæ ægritudinis & infirmitatis. Qua ſup
audiendus eſt S. Laurentius Iuſtinianus de Pe
Monaſtic. conuerſat. cap. 19. *Non coactè, non ex*
uili timore, ſed libenti animo, & ſua ſponte veri
tens confitetur. Caueat namque quod à multis repr
biliter agitur. Sunt nempe multi qui propterea ad C
ſionem accedunt: quia confitendi inſtat tempus, vel
Eccleſiaſtica ſtatuta compellunt, aut quia Patrum d
ſic ordinant. O quàm libentiùs hi tales ſine confeſſione
terirent! ô quàm iucundiùs, quia ipſorum cor non
ctum cum Domino, ſua peccata celarent! ſed ne in
nientur in publico, ne in congregatione detegantur, n
darguantur à Prælato, id faciunt. Sciant verò huiuſ
quoniam ipſorum talis confeſſio Deo parum grata, &

ipsis modicùm est proficua. Sicut autem voluntarium fuit delictum, ita & spontanea debet esse confessio. Nam tepidi, indevoti, & ingrati cordis est indicium, nolle confiteri. Qui verò veraciter se agnoscit, & Deum ardenter diligit, frequenter confitetur. Non tantùm semel, sed sæpiùs in suæ pœnitentiæ Psalmis culpam Dauid fatetur, & ad eius crebram frequentemque confessionem ducitur, vel ex eo maximè quod ait, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* Qui veraciter se agnoscit, frequenter confitetur, exemplo pœnitentis Dauidis, qui dicit de se: *Eructauit cor meum verbum bonum, dico ego opera mea Regi.* hoc est, vt commentatur Basilius, *Confitebor iudici, & accusatorem præueniam, patefaciens ipse opera mea. Mandatum enim accepimus: Dic tu iniquitates tuas, vt iustificeris.*

Notio Dei, & sui ipsius, causa frequentis confessionis.

Psal. 50, 5.

Psal. 24, 2.

VI.

DAuid vitio luxuriæ suæ iam perierat, sed singulari Dei beneficio, qui obierat, reuixit, & in tanti fauoris compensationem prodigi Euangelici simulacrum diuino obtulit Patri, qui, teste Ambrosio Epist. 43. *adolescentiorem filium, qui prodegerat omnem substantiam à patre acceptam viuendo luxuriosè, regredientem tamen vnius sermonis inflexus humilitate, quòd in patrem peccasse se fatebatur, occursu pio fouit, supra collum eius cecidit, primam illi stolam, annulum, & calcea-*

Effigies prodigi.

calceamenta deferri iussit, atque honoratum osculo, d
tum munere, admirabili suscepit conuiuio. Ad se re
sus, & ad Deum conuersus prodigus recurr
Confessionem, & simul ad Communionem, q
rum vnus esse debet vsus, vna frequentia, q
admodum iam citatus Iustinianus expressè de
Se reuocat ad se, & in spiritu mœroris, & zelo co
ctionis statuit se ante Dei tribunal, & humiliter d
nibus quæ cogitatione, omissione, verbo vel opere co
sit, accusat se, atque vt sibi ignoscatur, exorat. N
perseuerat in prece, quin sentiat veniam se percepisse
mino, dummodò purè ac fideliter confiteatur. Hæc na
regula, hic confitendi modus à cunctis qui Deo mi
& ad perfectionem attingere desiderant, seruandu
Eò etenim mens fit Deo propinquior, quò mundior
ditur: atque tantò quisque dignior efficitur ad sum
Dominici corporis Sacramentum, quantò à sordibus
catorum fuerit purgatior. Duo namque Sacramenta h
vnum conueniunt: amboque simul à Christi fidelibus
quentari oportet.

Idem vsus Confessionis & Communionis.

VII.

Effigies cæci à natiuitate.

DAuid lumen oculorum amiserat, & cæc
tem incurrerat: mirabiliter visum recepit,
gratus Deo, Euangelici cæci effigiem constituit
Oratorio, vt oblatæ contemplator imaginis noue
Christ

Christum esse, qui virtute suæ Confessionis cæcos illuminat. Cæcus cæco similis est, & hic similis alteri, qui cùm esset cæcus & mutus, scribit de ipso sacer Euangelista: *Erat Iesus eiiciens dæmonium, & illud erat mutum, & cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, & miratæ sunt turbæ.* Grande miraculum: accepit loquelam, & visum, & tamen recepti visus nulla fit mentio. *Locutus est mutus.* Confessus est cæcus, ac virtute confessionis aperuit oculos, & oculorum lumen recepit. Habet vim hanc auricularis Confessio, vt cæcitatem abstergat, lumen afferat, & quò fuerit illa frequentior, eò prudentior & oculatior ille reddatur, vt quæ reiicienda sunt, quæ amplectenda, curiosiùs inspiciat. Quòd si confessio, eiusque frequentatio pœnitenti amara sit, meminerit senioris Tobiæ, qui cùm cæcitate laboraret, piscis amarini felle curatus & sanatus describitur. Dulcis ac suauis amaritudo est, quæ lumen oculorum affert; amara verò peccati dulcedo est, quæ visum aufert. Consonat dictis sanctus Laurentius Iustinianus lib. de Obedientia cap. 15. dum ait: *Oris pia confessio est perficienda, sicut edocta per Spiritum sanctum mandat Ecclesia, quam proculdubio quantò quis exercuerit frequentius, tantò erit Deo propinquior, sui interioris hominis perscrutator clarior.* & paulò inferiùs enumerans virLuc. 11, 14.

Causa maioris luminis iugis confessio.

tutes Confessionis, asserit: *Purgat sordes, relaxat nora, infundit lumen.*

VIII.

Effigies Samaritana.

DAuid benè & verè contritus atque con reuocatus est à Samaritanorum via, priùs peccando intrauerat, canitque reuersus Psal.114,7 *Conuertere anima mea in requiem tuam, quia D benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte los meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.* Dauidis instar Samaritanæ ceciderat, & instar eiusdem lieris surrexit & resurrexit, ducensque Dauid mi beneficij loco conuersionem animæ suæ, factori suo appendit imaginem Samaritanæ ris, quæ iuxta puteum Iacob peccata sua co est, & postea in ciuitate Samariæ diuinum Confessarium laudauit & celebrauit. Hæc p pœnitentis vota, confessio criminum, & co laudationum, de quibus loquitur Psalm.115,14 uid ipse: *Vota mea Domino reddam.* Augustin hunc locum. *Confessio duobus modis accipitur in pturis: est confessio laudis, quæ pertinet ad honorem confessio gementis, quæ ad pœnitentiam pertinet confitetur. Confitentur enim homines qui laudant D confitentur, cùm accusant se, & nihil dignius facit Verè puto, quòd ipsa sunt vota, de quibus dicitur in*

Confessio laudis & culpæ frequentanda.

mo, Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea. Psal. 65. 14.
Quàm addictus & affectus esset erga vnam & alteram Confessionem, & nos omnes affectos velit Dauid, vel ex hoc intelligi potest, quòd cùm semel proposuisset, *Vota mea Domino reddam coram omni populo eius*, iteret eamdem in ipso Psalmo sententiam, *Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius, in atriis domus Domini, in medio tui Ierusalem.* Excitat nos Dauid, ad iterandas frequentandasque diuinarum laudationum nostrarumque culparum confessiones, vt eadem promptitudine animi, qua Deum celebramus, peccata nostra confiteamur. Psal. 115. 14. Psal. 115. 18.

IX.

Effigies Transfigurationis.

DAuid lotus & ablutus, qui priùs oderat lucem ne arguerentur opera eius, ad lucem venit, ac solem vidit qui apparuit in monte Thabor, vbi effigiem sui reliquit in tribus illis Apostolis, qui splendoribus Christi illustrati, & eius niuibus candidati, mysteriis sacræ Transfigurationis affuerunt. *Ascende in montem tu qui euangelizas Sion.* dictum est Isaiæ. & ille quidem in montem Thabor ascendit, & pœnitentibus ait, *Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.* Quæ verba versans Iustinianus lib. de Obedient. cap. 15. ait: *Non corporis ablutionem, sed cordis commendat præcipit-*

Isai. 40. 9.

Isai. 1. 16.

que munditiam. Aqua namque corporales abluit ma
spirituales verò delictorum confessio salutaris. Hoc
Psal. 50, 9. *pheta intelligens, Dominum deprecabatur dicens: A*
ges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & sup
uem dealbabor. Nouerat quippe non sui esse arbitri
ctam ac Deo placitam de propriis facinoribus comp
nem habere; neque innocentiæ mentis, ad libitum
re candorem. Hoc speciale est munus ad profectum
ritum prærogatum electis. Nam clamor vocis, mo
biorum verbalis confessio, tunsio pectoris, corporis
tio, & plura eiusmodi sunt, quæ valet ex se cora
quisque peragere, minimè tamen humilitatem cord
compunctionis gemitum, & gratum facientis cha
possidere suspirium. Hoc namque solius Dei est opus.
uenit enim gratia ipsius prædestinatos ad vitam,
tit auersos, veritatisque infundit lumen habitan
regione vmbræ mortis. Christus transfiguratus est,
lumen & nimium candorem infundit dicenti
Psal. 50, 9. phetæ, *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauab*
& super niuem dealbabor. Quis iste Sol iustitiæ
splendens in monte Thabor, qui illuminat, &
comburit? Qui, ne comburatur peccator, radi
Ioan. 20, 22. uinæ iustitiæ excitat flatum Spiritus sancti, in
uit, cùm instituit, & condidit Sacramentum C
fessionis, & æstum iustitiæ suæ repressit, ne la

ret, ne offenderet pœnitentes. Quoties accedis, quoties ad pedes Confessarij venis, flatum cælestis aëris quæris, & inuenis, ne ardores solares sentias, sentias lumen. *Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestræ non confundentur.* Tunc facies peccatorum confundentur, cùm in extremo iudicio Sol iste comparebit, totus ardens, & ignitus, & flatus Confessionis Sacramentalis deerit. Benè monet Augustinus in Psalm. 99. *Semper confitere, semper enim habes quod confitearis. Difficile est in hac vita, vt sic homo moretur, vt nihil inueniatur in eo quod reprehendatur. Opus est vt te reprehendas, ne ille reprehendat, qui condemnaturus est.*

Recreatio frequentis confessionis.

Psal. 33, 6.

X.

DAuid, quem surdum fecerat culpa, & confessio auricularis aures & auditum surdo præbuit, vt monita sibi data perciperet & exciperet, in actionem gratiarum iconem surdi Euangelici appendit, dedicauitque Christo, qui sustulit surditatem. Hoc suo voto monet, & hortatur pœnitentes, vt, qui surdi vitio suo viuunt, Confessionis Sacramentalis virtute aures & auditum recuperent, quibus consilia diuina Confessariorum ore prolata accipiant, acceptent, & seruent. Quare nobis præstiterit Deus auditum agens de perfectionis gradibus

Effigies surdi sanati.

cap.4. in hæc verba declarat Iustinianus: *Ob hoc ...que nobis Deus tribuit auditum, quatenus, ipso medi... corde intelligeremus eloquia diuina & sancta, & per ... instruerentur de iis quæ ad salutem pertinent, reiec... inepta, virtutibusque contraria.* Huius diuinæ scien... & cognitionis sanctæ schola erecta & condita e... Sacramento Pœnitentiæ, vbi Confessarius vices ... gistri agit, & eius auditor qui confitetur, pœn... est. Nemo repentè fit summus, & qui summ... pit esse, diu frequentat scholas, in quibus ar... facultates docentur, & qui eloquiorum diuino... & monitorum consiliorumque salutarium d... auditor esse desiderat, sæpè ad Confessionem ... rat, sæpè audiat & attendat, quæ è sede sua d... præscribit, & præfinit Confessarius. O quàm ... nè lib.4. Musicæ asserit Augustinus, *Laborat ma... docens tardos.* Tardi discipuli, qui tardè venien... Confessionem, & in iis qui munere magistri fu... tur, laborat & insudat, laborat & Christus, qui ... mus ac primarius confitentium præceptor est C... surdum hominem in Euangelio sanauit, *ingemu...* forsan idcircò gemitum edidit, vt ostenderet q... laboraret in homine, qui tardus ad scholam C... fessionis accederet.

Tarda confessio laboriosa confessario.

Marc.7, 34.

XI.

DAuid miserandum suum statum iam pertæsus, sibi penitus displicuit, vt magis Deo placeret. Et quidem ita placuit, vt in eius habitationem venerit Christus per gratiam, cuius aduentus beneficium in effigie Centurionis Euangelici expressum & explicatum est, vt & pœnitens totus Dauidicus sit, quocum cap. 13. de Casto connubio loquitur Iustinianus: *Suscepturus igitur quisque verbum in cordis habitaculo, illud amoris dilatet desideriis, mundet à maculis delictorum; ornetque decore virtutum, alioquin Verbum sponsum fugabit à se. Si enim mortalis susceperus mortalem tanto cum studio interiora domus mundat à sordibus, atque diuersis componit ornamentis, quantò magis Verbum susceptura anima sic se extergere, sicque disponere debet, vt nil in se indecorum, nil inordinatum remaneat, quod aduentantis aspectui valeat displicere.* Magnus hospes Christus est, cui pœnitens per displicentiam sui ornatum & honoratum animæ suæ parat hospitium, quoties se suasque culpas ad pedes Confessarij ponit, & deponit. Christus gratus hospes iis qui sponte sua Sacramentum Confessionis frequentant, ingratus iis qui semel, non tam voluntate ducti, quàm necessitate præcepti compulsi, suam faciunt expiationem. Non semel in anno tantùm

Effigies Centurionis.

Anima sæpè expianda.

tùm domos ſuas purgant homines, ſed ſæpe
præſtant, & tamen ſunt, & non pauci, qui an
ſuas per annum ſemel ſcopa Lazari, id eſt Co
ſionis emundant. Numquid melior aut pret
domus anima humana eſt? Vtinam ſic horrer
lera quibus ſordidata eſt anima, quàm horre
des quibus domus maculata eſt, vt tam vnius
alterius munditiem æquè curares, licet adeò di
ac diſparis conditionis exiſtant.

XII.

Effigies Magdalena.

DAuid adeptus cordis munditiem, quæ m
ris vitæ propoſitum in poſterum ſecum
portat, conditionem animæ ſuæ in Maria Mag
lena mundatam per Pœnitentiam eſſe deprehe
& religioſi voti loco, eius formam in Oratorio
tulit. Quiſquis præ oculis Mariam Magdale
habet, excitatur ad pœnitentiam. Vnde & S. A
guſtinus Serm. 1. de Aſſumpt. ait: *Si te deliquiſſe*
miniſti, ſuadeo, vt Mariæ Magdalenæ conuerſioni re
deris, & tamquam ad Domini veſtigia poſita prae
maculas lacrymarum fontibus laues, vt & tu merear
Matth. 9, 22. *ipſo Domino audire, Confide filia, fides tua te ſalua*
cit. Exemplar quidem non ſolùm pœnitentiæ,
etiam iugis & frequentis, conſtantis ac perſe
rantis Confeſſionis Maria Magdalena eſt, quæ

sueta pedibus Saluatoris, diuelli ab illis non poterat, vt firmum illud propositum, quod in Confessione sua conceperat, tenaciter seruaret, mordicus custodiret. Quisquis venit ad pedes Christi, statuere debet firmiter se de cetero non peccaturum, & si forsitan peccauerit, renuatque redire ad pedes Christi, primum propositum satis debile, satis infirmum erat; non quia solùm deliquit, sed etiam quia adhuc placet delinquere. Benè Ambrosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 11. *Quid enim est quod differas? An vt plura peccata committas?* Qui solitus est furari, & rem furto ablatam domino non restituit, ideò non reddit, quia de nouis cogitat latrociniis. Omnis peccator à Deo auertitur, conuertiturque ad creaturam quam sibi adiudicat, & inuito omnium Domino sibi accipit & furatur, & redire ad Deum procrastinat vel recusat, quoniam noua furta, noua peccata meditatur: sin minùs, reuerteretur ad Christum, eius pedibus prouolueretur, misericordiam peteret, indulgentiam impetraret. Quòd si bonus latro pœnitentiam suam distulit, verum & certum est idcircò eam distuliſſe, quia noua furta, noua latrocinia meditabatur. Quòd si sera tardaque eius pœnitentia benè cessit & successit, prodigio simile est, in quo Deus quid facere possit ostendit, quid

Dilatio confessionis noxia.

tecum faciet, si differas vsque ad mortem co
sionem, non ostendit? Cui occurrit Ambro
Exhortat. ad Pœnitent. *Positus*, inquit, *in vlti
cessitate ægritudinis suæ, si acceperit pœnitentiam, &
reconciliatus fuerit, & vadit, id est, exit de corpo
teor vobis, non illi negamus quod petit, sed non p
dicere, quia benè hinc exit. Non præsumo, non p
non dico, non vos fallo, non vos decipio, non vo
mitto. Fidelis benè viuens securus hinc exit, agen
tentiam dum sanus est, & reconciliatus, si postea
xerit, securus est.* Secura Magdalena est, & ani
cura pœnitentis per omnia Magdalenæ simili
tenax boni propositi, vt benè viueret, pedibus
sti adhæsit & inhæsit.

XIII.

Effigies Chananæa. DAuid, qui potiùs Deo quàm homini
commisit, vt pro commisso crimine p
lueret, incidit in benignas & humanas Dei
cùm venit ad Sacramentum Pœnitentiæ, i
Christus egit & se gessit cum Dauide, quem
dum se habuit cum Chananæa, imposita pœ
Psal. 109. 1. tia, dum seueriùs cum illa agit. *Misericordiam
dicium cantabo tibi Domine*, ait Dauid, misc
diam in liberatione filiæ Chananææ, iudicium
seuera cum eius matre tractatione: misericor

in curatione animæ meæ, iudicium in medicinali inflicta mihi satisfactione. Nec solùm misericordiam & iudicium cantat Deo, sed in rei gestæ memoriam affert & offert in sacro hoc Oratorio effigiem mulieris Chananææ, quæ vera imago animæ Dauidicæ est salutarem acceptantis pœnitentiam. Pungitur à Christo Chananæa, & ita pungitur, vt magis ac magis ad se ipsum illam alliciat. Rosa quò magis pungit, magis attrahit: attrahit & Deus, cùm pœnitentem affligit & castigat. Credo, & crede experto Dauidi, qui ait, *Conuersus sum in ærumna mea* (conuersus scilicet ad Deum) *dum configitur spina*. Magnam quidem habet cum rosa consonantiam Confessio Sacramentalis. Rubet rosa, & spinas habet: & Sacramentalis Confessio Sanguine Christi rutilat, nec spinis caret, quæ pungant, cilicia, ieiunia, & alia id genus similia. Vtrumque pœnitenti proponitur, rosa & spina: qui rosam diligit, non deterretur à spinis; & qui amat Confessionem Sacramentalem, non retrahitur à pœnis & pœnitentiis, sed potiùs attrahitur, vt frequentiùs confiteatur. Nostrorum solutio debitorum & salutarium medicaminum administratio ab inflictis pœnitentiis dependent. Creditor noster Deus est, & singulis diebus oramus & clamamus, *Dimitte nobis debita nostra*.

Psal. 31,4.

Instar rosæ attrahit confessio.

Matt. 6,12.

Extra Sacramentum hæc debitorum ſolutio ad ſatis & difficilis eſt, quoniam ſolùm penes debi rem eſt vt ſoluat : in Sacramento verò ex o operato creditori, & non ſolùm ex opere hom ſatisfacientis debita refunduntur. Cùm ergo fi lis diebus oras, *Dimitte nobis debita noſtra*, ob te id velle, id te deſiderare recurrendo ad Co ſionem, in qua facilis eſt compenſatio debito Frequentiùs anima quàm corpore ægrotamus boramus, & ad animæ curationem ſalutares m pœnitentiæ applicantur & imponuntur, quæ m biliter virtute Sacramenti Pœnitentiæ ſalutem ſtram efficiunt & operantur. Cùm laboramus malè affecto corpore ſumus, ſi ſciamus ſalutare ſe in aliqua apotheca medicinas, ad eam re mus : recurramus quoque ad ſanctæ Eccleſiæ cinam, in qua iniunctarum medicamenta pe rum certiſſima ſunt ſalutis animarum noſtrarum media.

XIV.

Effigies Lazari. DAuid confeſſus & abſolutus, pulchrum aptum acceptæ abſolutionis typum ſimu votum offert & præſentat Chriſto, qui cùm eſſ ſtatu peccati mortuus, iacteret & fœteret in ſep chro, & vinculis ac nexibus funeralibus conſtr

geretur, vitam ei præbuit, abstraxit è sepulchro, à vinculis liberauit. Hæc vnius Sacramentalis absolutionis beneficia sunt, quorum particeps pœnitens fit, quoties se Christo & Sacerdotibus eius absoluendum proponit. Proponat se frequenter ille, qui priuatus vita iacet vinctus & ligatus in tumulo peccatorum. Et quis tantus hostis animæ suæ, vt cùm possit eam à morte, à sepulchro, à barathro liberare, adhuc eam à peccato & eius atrocibus pœnis detineri patiatur. *Qui diligit iniquitatem, odit animam* Psal. 10, 5.
suam, in se ipsum sæuus & impius. Apud quem piissimus Christus semper sollicitat, vrget & instat, vt peccator animæ suæ misereatur, semper clamat & reclamat: *Lazare, veni foras.* Hoc est, vt ait Am- Ioan. 11, 43.
brosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 7. *Quid iaces in tenebris conscientiæ, & delictorum tuorum sordibus, quodam reorum carcere? Exi foras, delictum proprium prode, vt iustificeris. Ore confessio fit ad salutem. Si confessus fuerit à Christo vocatus, claustra rumpentur, & omnia soluentur vincula, etsi corruptelæ corporeæ fœtor grauis sit.* Pudeat peccatorem non respondere vocanti, & reuocanti à funesto statu miserandam eius animam. Non est cur Lazarus erubescat, cui velamen confusionis statim, vt foras prodiit, ablatum est, & quidem meritò. Rursus Ambrosius: *Quia venia donatus*

est, reuelare faciem, aperire vultum iubetur. Non ha-
enim quod erubescat, cui peccatum remissum est. Ab
illo velamine, pulchra satis apparuit imago, q
Iustinianus cap.12. de Casto connubio elegant
scribit. *Hæc imago, & imaginis pulchritudo non in*
poris elegantia, non in carnis progenie, non in decor
tus aut in valetudine seu fortitudine membrorum, s
tus, in anima consistit. Hanc deturpat culpa tantò de
quantò grauior est. Sapientia verò reformat in lu
vehementiùs, quò abundantiùs se communicat. Ta
rò perfectiùs se communicat, quantò ampliùs ipsam
suscipiendam reperit animam. Disponit quidam illam
catorum dolor, cordis gemitus, lacrymarum effusio
ra confessio. Ad hanc frequentandam nos vocat
go Lazari, effigies reformati Dauidis, cui culp
ronam abstulit, absolutio restituit; & quod
plius est, Regio ac principali spiritu eum pecc
priuauerat, & gratia Dei Rex denuò regali a
præditus proclamatur, & quidem ab ipso Deo,
da, inquit, *Rex meus.* Iudas nomen est Confessi
cui si accesserit absolutio Sacramentalis, nomen
principalis ac Regalis honoris & dignitatis.

Imago frequenter confitentis.

Psal.59,9.

XV.

Effigies Matthæi Apostoli.

DAuid iam reuocatus ad vitam, vt accep
beneficium compenset, & simul vt solua

bitum pœnæ, opera pietatis exercet, & in primis munus magistri obit, vt ad Deum errantes peccatores reducat; eapropter ait Dauid Psalm. 65, 8. *Benedicite Gentes Deum nostrum, & auditam facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam.* additque deinde vers. 14. *Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.* Reddit vota satisfactionis, & in primis affert & offert Christo imaginem Matthæi Apostoli, qui conuersionis suæ beneficium conuersione plurimarum animarum compensauit. Quæ causa est, vt in tanto cultu ac veneratione Matthæus vbiuis terrarum habeatur, de quo in eius Solemnitate Iustinianus. *Meritò illum sacrosancta colit Ecclesia, cærimoniisque effert, interpellat precibus, celebritate commendat, atque præclara eius martyrij veneratur insignia, per quem talia tantaque diuinorum eloquiorum percipere rudimenta promeruit. Nequaquam erga ipsum deesse debet reuerentiæ cultus, qui & seipsum exhibuit Deo, & sermonis sacri pro communi omnium profectu studuit esse minister.* Et quidem nec minister nec tantus magister fuisset, nisi esset ita assiduus in schola Christi. Cùm Spiritus sanctus assistat & præsit Sacramento Pœnitentiæ, quem à vinculis peccatorum absoluit, incitat & accendit ad conuersionem proximorum, sicut Dauid, & Dauidicus Matthæus

Schola confessionis frequentanda.

thæus accensi & inflammati sunt. Hic effectus
cramenti vix apparere solet in iis, qui raro ve
ad confessionem, apparet ac lucet in iis, qui fr
tes ac diligentes obeunt hanc Spiritus sancti fo
lam, in qua, assiduè frequenterque confitentes
proficiunt, vt euadant professores Pœnitentiæ
errantibus peccatoribus eam doceant, suadeant
persuadeant.

XVI.

Effigies feminæ fluxum sanguinis patientis.

DAuid, qui sibi & aliis per peccatum
fuerat offendiculo, pœnas de seipso sumi
mere, vt quæ peccauerat caro, in seipsa morti
lueret. Nec conspirasset in se, nec fluxum san
nis, nec carnis luxum tenuisset & refrænasset,
diuinitus adiutus fuisset. Hoc ipsum recognos
voti loco, Christo appendit imaginem Euang
mulieris, quæ cùm fluxum sanguinis pateretur,

Matt. 9, 21.

xit: *Si tetigero tantùm fimbriam vestimenti eius,*
ero. Tetigit fimbriam, & salua ac incolumis e
Exiuit de Christo virtus, vt & ipse fassus est,
diuturno morbo, in cuius curatione totam
substantiam consumpserat, mulierem recreauit.
cidit sæpè hominibus, quod huic mulieri acci

Frequenter confitentis.

Sæpè homines carnis suæ passionibus diuexati,
malè tractati, exhauriunt se, Patres spirituales con
lere

lendo, & varia exercitia mortificationum exercendo, nec tamen sufficiens remedium pro curandis sanandisque carnis affectionibus inueniunt, donec fatigata iam anima dicit, *Si tetigero tantùm fimbriam vestimenti eius*, si prouoluar eius pedibus, & dedam me confessionibus, *salua ero.* Erit, quandoquidem virtus emanat tanta de Christo, vt pœnitentiæ impositæ mirabilem hanc vim habeant, vt frænum affectionibus ac passionibus iniiciant, ita docente ac definiente Concilio Tridentino sess.14.cap.8. *Procul dubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi fræno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus malè viuendo comparatos contrariis actionibus virtutum tollunt. Nec verò securior illa via in Ecclesia Dei vmquam existimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent.* Tanti refert fimbriam Christi Domini sæpè tangere, & Sacramentum Pœnitentiæ frequentare.

XVII.

DAuid, postquam de pœnis ac pœnitentiis carni peccatrici irrogandis egit, non per hoc fa- *Effigies muti sanati.*
cere satis existimauit debito quod contraxerat, sed

censuit iudicauitque opus esse recurrere ad cu
rem Deum, & obnixè orare ac rogare, vt in pa
debitæ solutionis, etiam preces suas admitta
non laudes & exaltationes, quibus eius bon
efferre conatus est. Deus, qui votum Confes
Sacramentalis acceptauit, orationis & confes
laudatoriæ votum etiam admisit, sicut expos
nati muti, orantis & laudantis Deum ima
Oratorio declarat. Conueniunt ita inter se ora
Confessio Sacramentalis, vt cap.5,16. Epist. suæ
bus Apostolus dixerit, *Confitemini ergo alterutr*
cata vestra, & orate pro inuicem, vt saluemini. C
niunt ita inter se confessio laudis & confessio
nis, vt olim diceretur reo, ne crimen suum
Ioan.9,24. & occultaret, *Da gloriam Deo.* Hæc summa De
ria est, vt reatum nostrum cognoscamus & e
mus, veniam & indulgentiam impetremus. Hi
Isai.30,18. tum vt dixerit Isaias, *Exaltabitur parcens vobis.*
igitur honorat Deum, qui peccatis non se e
Nescit Deum laudare, qui nescit confiteri. rat. Frequens in diuinis laudationibus est, q
quens & assiduus est in Confessionibus suorum
minum. Non indiget nostra glorificatione &
tatione Deus, nos indigemus, vt quod debe
Deo, facta confessione rependamus. Hinc P
cap.3,23. ad Romanos, *Omnes peccauerunt, &*

ria Dei. Egent diuina gloria, cuius honor in confeſſione non ſolùm laudatoria, ſed etiam accuſatoria conſiſtit. Quiſquis eget eleëmoſynis, eorum domos, in quibus accepturus eſt, frequenter adit & obit, ergo cùm pœnitens indigus ſit diuinæ gloriæ, quæ eſt in Confeſsione Sacramentali, recurrat ſæpè ad Eccleſiam, vbi indigentiæ ſuæ leuamen remediumque facilè habebit.

XVIII.

Effigies Petri pœnitentis.

DAuid, etſi diues opum & opulentus fuiſſet, potuiſſetque aureas & argenteas ſtatuas erigere Deo, maluit offerre atque proferre ſtatuam diui Petri pœnitentis, vt oſtenderet eam ſe oblationem feciſſe atque libaſſe, quam Petrus dolens & afflictus dicauit & conſecrauit. Petrus ſpiritum contribulatum, cor contritum & humiliatum obtulit, & Dauid hoc ipſum litauit. *Ex abundantia cordis os loquitur,* & quiſquis corde contritus & humiliatus eſt, veniet ad oris confeſsionem, vt cor ſuum coram Deo & eius Vicario effundat. *Contritus verè,* ſicut ait Iuſtinianus cap. 15. de Obedient. *quemadmodum diſpliceant delicta quæ fecit; ita cum rubore & mœrore accuſator eſt ſui; non alteri, ſed ſibi culpam obiicit. Ego, inquit, ſum qui peccaui, ego Deum meum offendi, conſcientiam propriam fœdaui, contempſi legem, gratiam repuli, vitiis &*

Matth. 12, 34.

dæmonibus me subieci; libertatem amisi, sponte & ne cogente deliqui. In iis verbis compunctus ex cor ctus suum tundit, fundit lacrymas, emittit suspiria ces ingeminat, orat ex corde, aduocat Sanctos, in interpellat, ac Deo cum gemitibus errata commissa co tur. Tamdiu verò prostratus in humili postulatione uerat, donec erga se Dominum sentit esse placatum. diuina clementia nequaquam sinit pœnitentem, & niam humiliter flagitantem, vacuum ab oratione dere, dicente Propheta, Cor contritum & humil Deus non despicies. Exclamat ibidem Iustinianus ra res, mirabilisque misericordia Dei & Redemptor stri. Gemit peccator intra se, doletque perpetrat ctum, & confestim placatur Altissimus. Confitetur cr suum, & ex hoc acquirit veniam. Non præfigitur gressoribus certum tempus ad pœnitendum, non negatur ad poscendam indulgentiam, neque nunc tuitur petitionum ad remissionis gratiam promer Quoties, ait, ingemuerit, non recordabor. Si semel, si decies, si centies, si millies illum peccasse pœnituer quitatum ipsius nequaquam memor ero. Hoc insinuat luit Saluator noster, cùm Petro interroganti, si vsq pties fratri aduersum se delinquenti indulgere debere spondit inquiens: Non dico tibi vsque septies, sed ad septuagies septies: tacitè videlicet significans, vt

Psal. 50, 19.

Semper datur ad veniam aditus.

Ezech 18, 22.

Matth. 18, 21.

veniam petat, toties ignoscat. Quod autem Petro Dominus indicauit esse faciendum, hoc ipsum agere erga misericordiam flagitantes dubitet nemo. Nam ipsius Domini est vox illa exhortationis, quæ ait: Estote misericordes, Luc.6,36. *sicut & Pater vester misericors est.* Concludit Iustinianus: *Quamobrem inexcusabilis est apud Deum, quisquis voluntariè peccat, & in delinquendo perseuerat potissimè, cùm Dei bonitas sit ad ignoscendum paratissima, & ad percipiendum remissionem criminum via effecta sit lata. Sinum namque suum in persona Domini ad suscipiendos omnes toto terrarum orbe diffusa sancta mater expandit Ecclesia.* Expandit Ecclesia sinum, non vt dona & munera accipiat, sed vt Christianum Dauidem ac Petrum suum pœnitentem contritum & afflictum corde benignissimè recipiat.

XIX.

DAuid, postquam iam euaserat è naufragio, non modò tabulam, in qua saluus in portum venit, sed salutarem suum, & ipsum quidem crucifixum, pro voto summo æterno obtulit Patri. Christus è cruce pendens cum iniquis reputatus est. Agnus innocens erat, & reum Agnum crimina nostra fecerunt. Quoties illa confitemur, eius innocentiæ consulimus, & reos nos esse ostendimus. Ea propter satis prudenter Ecclesia sancta vtriusque sexus

Effigies crucifixi.

Confessio ostendit innocentiam Christi, & idcirò frequentanda.

sexus fidelibus mandat ac præcipit, vt tem
Christi patientis peccata sua saltem confitean
cupiens hoc pacto insontem Redemptorem m
festare, homines verò nocentes, quorum culp
sanctitas & innocentia crucem & mortem
Ergo quisquis Sacramentum Pœnitentiæ frec
tat, desiderat, vt Christus inculpatus etiam
etiam innotescat; & qui tardus est ad confessio
tardus etiam est ad eius innocentiæ defensio
Quamdiu se tegit homo reus, necesse est, vt
reus Agnus immaculatus patiatur. Quanti ver
leat apud Deum huius generis confessio, sati
ret in bono illo Latrone, qui in extremo mort
ticulo ostendit virtute suæ confessionis se pec
rem, Christum verò omni culpa, omni pe
Luc. 23, 39. carentem. *Vnus autem de his, qui pendebant, latro*
blasphemabat eum dicens: Si tu es Christus, salvu
temetipsum, & nos. Respondens autem alter increp
eum, dicens: Neque tu times Deum, quòd in eadem
natione es. Et nos quidem iustè, nam digna factis re
mus, hic verò nihil mali gessit. Pulchra Confessio,
Luc. 23, 43. talem habere meruit absolutionem. *Hodie*, in
Christus, *mecum eris in paradiso.* Huius confessi
æstimator, & simul rei confitentis imitator S. L
rentius Iustinianus Serm. de Passione Domini:

mento mei, inquit, *non tantùm vt veniam in regnum tuum, verùm etiam vt doloribus compatiar tuis, tuæque communicem passioni. Incongruum est nempe, vt te patiente, te languente, te moriente, ego à cruciatibus illæsus efficiar, potissimè cùm tui sim causa mœroris. Ego enim sum qui deliqui, ego qui meis exigentibus culpis vindictam merui, iustitiam Dei irritaui. Conturbaui namque cælum, Angelos despexi, prævaricatus sum legem, diabolum lætificaui, offendi Sanctos, promissa vilipendi, Deoque semper aduersus fui. Tu horum nil egisti, cùm sis Agnus innocens, sanctus Dei, à facinoribus immunis, Patri obtemperans, hominumque singularis amator. Tædet prorsus me vitæ meæ, terret me conscientia, trepidare me cogunt perpetrata delicta, dum te Regem gloriæ, decorem regni, Vnigenitum Dei, Angelorum gaudium, in cruce pænè exspirare conspicio, aspernari à perfidis audio, mea perferre supplicia cognosco.*

Cæsarius lib. 11. de Morientibus, cap. 38.

Magister Thomas Theologus cùm lecto decumbens esset moriturus, vidit diabolum in angulo stantem: quem cùm cognouisset, voce Martini allocutus est eum, dicens: *Quid hîc adstas cruenta bestia? Dic mihi, quid est quod maximè vobis noceat?* Cumque ille nihil responderet, Scholasticus subiunxit: *Adiuro te per Deum viuum, qui iudicaturus est viuos & mortuos,*

mortuos, & sæculum per ignem, vt dicas mihi huius [illegible] *terrogationis veritatem.* Ad quod dæmon respon[illegible] *Nihil est in Ecclesia, quod tantum nobis noceat, quod* [illegible] *virtutes nostras eneruet, quàm frequens confessio. Qu*[illegible] *diu enim homo in peccatis est, peccatis dico mortalibus,* [illegible] *nia eius membra ligata sunt, & non potest se mouere:* [illegible] *verò peccata eadem confitetur, statim liber est, & m*[illegible] *ad omne bonum.* Quo audito, Doctor ille bonu[illegible] Crucis Christi fidelis prædicator, lætus expirauit [illegible] confirmauit, artem benè viuendi ac benè mori[illegible] sitam esse in Confessione, quæ est certa & secu[illegible] sacram Communionem via, quam 1.Corinth.11. [illegible] diuinus Paulus ostendit, inquiens: *Probet autem* [illegible] *ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bib*[illegible]

SACRI ORATORII PARS TERTIA

PIARVM IMAGINVM NOVEM SANCTARVM VIRGINVM CVM SVIS INSIGNIBVS ET ANIMÆ INNOVATÆ CVLTV ET VSV SACRÆ EVCHARISTIÆ; IN GRATIAM CELEBRANTIVM ET COMMVNICANTIVM.

HYMNVS

COMPOSITVS AD NVMEROS CIRCVMSTANTIARVM SACRÆ EVCHARISTIÆ

CANTATVS PER VIRGINES AD NVMEROS SVORVM INSIGNIVM.

PERISTASES, siue circumstantiæ septem numero, pro actibus humanis à Philosophis & Theologis recensentur, quas numerat sanctus Thomas 1. 2. quæst. 7. artic. 3. comprehensas illo versu,

Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

Subiungit earum expositionem Angelicus Doctor: *Considerandum est enim in actibus, quis fecit, quibus auxiliis & instrumentis fecerit, quid fecerit, vbi fecerit, cur fecerit, quomodo fecerit, & quando fecerit.* Hæc omnia consideranda sunt in summo actu, quem fecit Christus, cùm condidit Eucharistiam. Et quidem ad numeros harum circumstantiarum compositum Hymnum ab eodem sancto Thoma canunt non verbis, sed rebus virgines, ad numeros

suorum insignium. Hic chorus nouem virgin
nouem cælestium Musarum.

Canunt quis fecit
CAECILIA & DOROTHEA.

PAnge lingua glorioſi
Corporis myſterium,
Sanguiniſque pretioſi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generoſi
Rex effudit gentium.

Canunt quid fecerit
CATHARINA ALEX. & CATHARINA SENE

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuerſatus,
Sparſo verbi ſemine,
Sui moras incolatus
Miro clauſit ordine.

Canunt vbi fecerit
AGATHA & CLARA.

In ſupremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,

Obſeruata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat ſuis manibus.

Canunt quibus auxiliis & inſtrumentis fecerit

LVCIA & THERESIA.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque ſanguis Chriſti merum,
Et ſi ſenſus deficit:
Ad firmandum cor ſincerum
Sola fides ſufficit.

Canunt cur fecerit

BARBARA & AGNES.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.

Canit quomodo fecerit, & quando fecerit,

GLORIOSA IN ASSVMPTIONE MARI

Genitori. Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio. Amen.

SACRA EVCHARISTI

Ars artium benè viuendi, & benè moriendi,

Figurata & illustrata.

Audi Hymnum, & attende ad imagines & insignia CAECILIAE & DOROTHEAE. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA

CAECILIA
Canit organo.

DOROTHEA
Fructum signat.

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisq; pretiosi,

Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

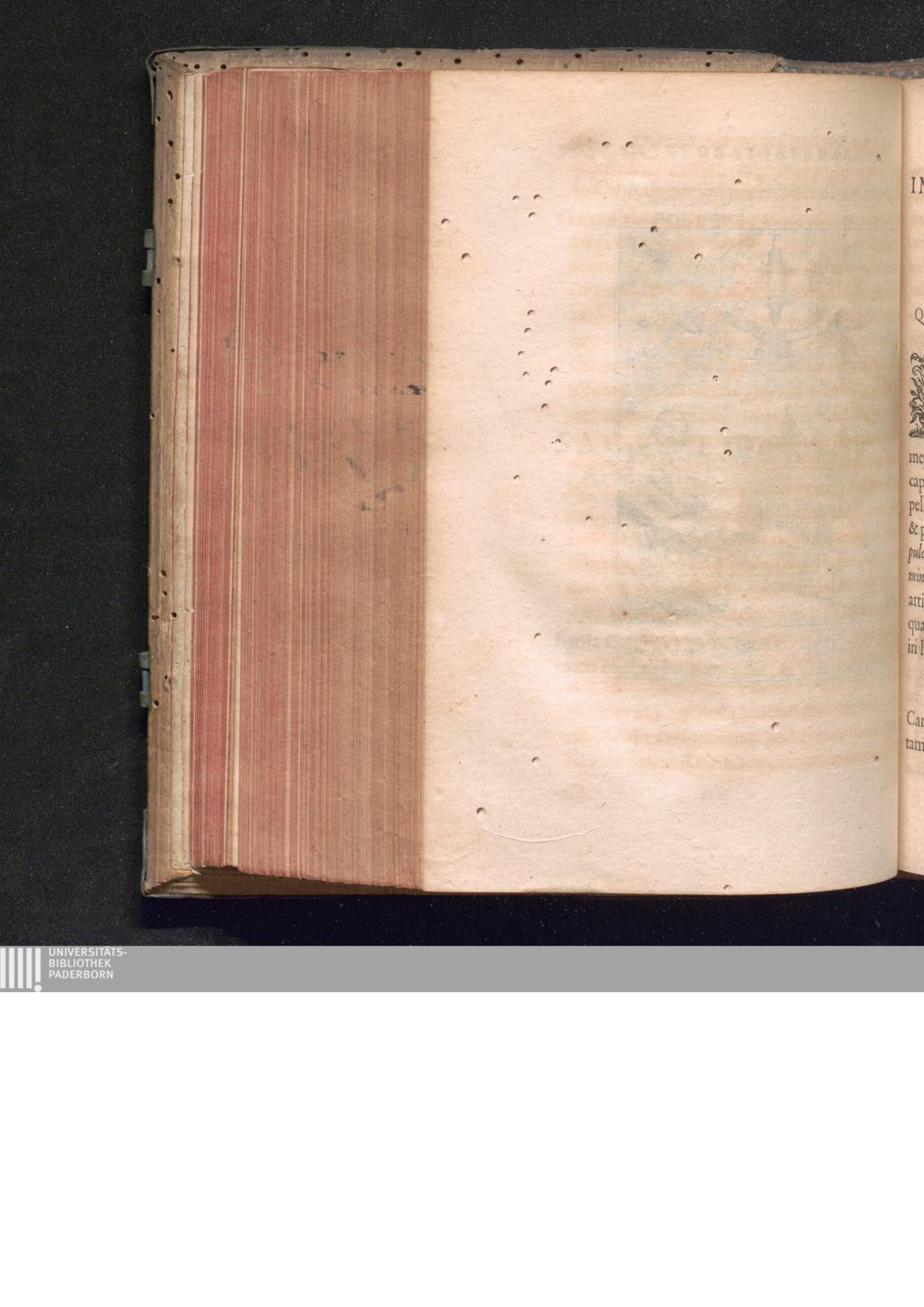

IMAGO TRIGESIMASEPTIMA EXPLICATA,

SS. CÆCILIÆ ET DOROTHEÆ CANENTIVM MORE CÆLESTI QVIS SIT REX IN EVCHARISTIA.

POSTQVAM pœnitens Dauid ritè confessus & absolutus est, de sacro Pœnitentiæ Oratorio in Oratorium sacrosanctæ Eucharistiæ transit, vbi venerabile Sacramentum inuenit, quod S. Dionys. Eccles. Hierarchiæ cap. 3. Parte 1. *Sacramentum Sacramentorum* meritò appellat, quippe quo nihil melius, nihil splendidius & purius esse potest. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Germinat vinum virgines, summæ artis benè viuendi ac moriendi duces & magistras, quæ occurrunt rhythmum Ecclesiasticum canentes in honorem Eucharistiæ, Explicatio. Zachar. 9, 17.

Pange lingua glorioſi
Corporis myſterium.

Canunt cælesti more, *Cæli enarrant gloriam Dei*, non tam sonitu verborum, quàm signis & insignibus si- Psal. 18, 2.

derum & astrorum. *Non sunt loquelæ, neque ser-*
nes, quorum non audiantur voces eorum. in quem
cum Basilius, *Neque sermonem*, inquit, *emittunt,*
que verbum aliquod proferunt, sed sola ordinis su
sione, & terram vniuersam, & mare ad laudan
Deum vocant. Ita cælestes quoque virgines &
sæ sermonem nullum emittunt, nec verbum
quod proferunt, sed suis quæque propriis in
bus enarrant & cantant gloriam venerabilis
menti, in quo Rex & Dux sanctæ & immacu
virginitatis assistit.

Concentus cælestis, Binæ & binæ virgines procedunt, canunt &
dulantur, non tam vocibus quàm insignibus
bus exprimi & ornari consuerunt, innuentes
primentes declaranteſque partes singulas Hy
Eucharistici, quæ singulis suo ordine assigna

Organi, Cæcilia in primis, quæ in suo ludens organo
per pingitur picta, organo modulatur,

Pange lingua glorioſi
Corporis myſterium.

Psal. 118, 80. Cantabat ad organum illa, *Fiat cor meum imma-*
tum, vt non confundar. Hæc excitat nouum Dam
venientem ad Communionem, vt corde & a
immaculatus accedat. Hoc ipsum quod can
signat organo suo Cæcilia, intus in corde expe
an

anima communicantis, teſtante D. Laurentio Iuſtiniano cap.19. de Monaſt. perfect. *Nihil tunc ibi, niſi dulciſona interioris hominis cantica, clamores deſideriorum, gratiarum actiones, laudum præconia, affectionum gemitus reſonant in laude dilecti.*

Accedit & Dorothea ornata caniſtro fructuum, quos legit in paradiſo, & per Angelum tranſmiſit, & hæc eadem comitata ſuis inſignibus proſequitur, *Fructuum.*

Quem in mundi pretium
Fructus ventris generoſi
Rex effudit gentium.

Quod canit & ſignat fructibus Dorothea, ſonat Homil.8. in Eccleſiaſt. Nyſſenus. *Caro Verbi, & ſanguis qui eſt in hac carne, non vnam habet gratiam, ſed eſt ſuauis iis qui guſtant, & appetendus iis qui deſiderant, & iis qui diligunt amabilis.* Sonat clariùs Nicolaus Cabaſila in Expoſit. Liturg. cap.3. *Fructuum primitias offerebant antiqui, nos autem tamquam vitæ noſtræ primitias hæc dona Deo conſecramus.* Ambæ virgines, Cæcilia & Dorothea, præferentes inſignia ſua, rebus loquuntur, non verbis, quis ſit auctor Sacramenti, ſacram honorant Euchariſtiam, monentque celebrantem & communicantem, vt cor ſuum aptent in ſimilitudinem picturæ, & eam imitari conentur, dum offerunt & percipiunt ſacram Synaxim.

Eucharistia. Sacrificium. Communio. Viaticum.

Hoc Sacramentum, vt ait S. Thomas 3.p. q.73. a. habet triplicem significationem. *Vnam quidem respectu præteriti, in quantum scilicet est commemorativum Dominicæ passionis, quæ fuit verum sacrificium: & secundum hoc nominatur sacrificium. Aliam autem significationem habet respectu rei præsentis, scilicet Ecclesiasticæ vnitatis, in qua homines aggregantur per hoc Sacramentum; & secundum hoc nominatur Communio vel Synaxis. Tertiam significationem habet respectu futuri, in quantum scilicet hoc Sacramentum est præfiguratiuum fruitionis Dei, quæ erit in patria; & secundùm hoc dicitur Viaticum, quia præbet nobis viam illuc perueniendi. Et secundùm hoc etiam dicitur Eucharistia, id est bona gratia; quia gratia vita æterna, vt dicitur Rom.6.* Habes ergo in Cæcilia & Dorothea formam sacrificij, Communionis, & Viatici.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia.

Celebra Sacerdos ad Cæciliæ formam, & eius insignia.

Qualis Cæcilia, talis & anima Sacerdotalis. Psal.26,6.

CAnit organo Cæcilia, vt & anima Sacerdotis adhærens eidem Virgini, dicat: *Circuibo, & immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis:*

tabo, & psalmum dicam Domino. Ritè ac rectè hostia vociferationis Eucharistia est, quæ voce sacerdotali conficitur & perficitur, & quidem tam mirabili ac sublimi, vt cùm ille consecratoria verba pronuntiat, vox eius vsque ad Dei thronum perueniat. Magnum Sacerdotis organum, cuius sonus adyta cælorum penetrat. *Circuiui*, inquit, *& immolaui hostiam vociferationis*. Circuit Sacerdos, circumspicit se, ne quid lateat in corde suo, quod tanto deroget sacrificio, oratque more Cæciliæ: *Fiat cor meum immaculatum, vt non confundar.* Psal. 118, 80.

Nouerat sanè Cæcilia, corpus suum esse virginalis animæ organum, & in eo hostiam laudis offerebat. Discat & Sacerdos carnem suam temperare, discat componere & disponere, vt mente & spiritu psallat, *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis*. Corpus humanum ex elementis componitur, de quibus agens Sapiens cap. 19, 17. ait, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt*. Sonat ac resonat in organo qualitatis anima, cùm nihil inordinatum nihil inornatum est in corpore Sacerdotis. *Organum corporis.*

Cæciliæ organum flante & reflante aëre sonum suum edit, & cùm consecrat Sacerdos, sciat se or-

Organum Ecclesiæ, & Spiritus sancti.

ganum esse Catholicæ Ecclesiæ, cuius nomine crificium altaris conficit. Mutum organum es nisi Spiritus sanctus adesset. Hinc Augustinus de Trinit. cap. 4. monet: *Nec linguam eius, nec m branas, nec atramentum, nec significantes sonos lingua tos, nec signa litterarum conscripta pelliculis, Corpus C sti & Sanguinem dicimus, sed illud tantùm quod ex ctibus terræ acceptum, & prece mystica consecratum sumimus ad salutem spiritualem in memoriam pro Dominicæ passionis. Quod cùm per manus hominum a lam visibilem speciem perducitur, non sanctificatur, tam magnum Sacramentum, nisi operante invisibi Spiritu Dei, cùm hæc omnia, quæ per corporales mot illo opere fiunt, Deus operetur.*

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis ad formam Cæciliæ.

MVnera, quæsumus Domine, oblata sanc ca, & corda nostra sancti Spiritus illustra ne emunda.

Consonant Sacrificium, & Dorothea.

Mystica Dorothea anima Sacerdotis.

ARbor vna nobilis crux est, in cuius elogio canit Ecclesia sancta: *Hæc est arbor digna in paradisi medio situata.* Ex hac paradisi arbore

ctum Euchariſtiæ Chriſtus legit, canitque propterea Eccleſia : *Fructum ſalutiferum guſtandum dedit Dominus mortis ſuæ tempore.* & rurſus : *A fructu frumenti & vini multiplicati fideles, in pace Chriſti requieſcunt.* Cùm ergo Sacerdos ad Sacrum faciendum venit, cogitet ad paradiſum vocari ſe, vt legat è cruce fructum, è cruce, inquam, quæ in altari neceſſariò collocatur, vt coram illa peragat ſacrificium. Chriſtus ſanctis ac puris manibus ex arbore fructum cepit, legit & Dorothea ; carpat & anima immolantis Sacerdotis, vt talis euadat, qualem optabat Dauid: *Quis aſcendet in montem Domini? aut quis ſtabit in loco ſancto eius? Innocens manibus, & mundo corde :* mundo corde, ſicut Cæcilia erat ; innocens manibus, ſicut erat Dorothea. Pſal. 23. 4.

Miniſter Sacerdotis Angelus.

Non peragit ſolus ſacrificium altaris Sacerdos, vtitur & ipſe miniſtro, qui locum Angeli tenet, cuius angelico miniſterio vſus, quodammodò tranſmittit ad populum fructum, quem colligit in altari. Habet Angelum Dorothea, habet Sacerdos miniſtrum, qui ſacris myſteriis aſſiſtit. Cùm verò non ſolùm agat de communicandis populo fructibus, ſed etiam tranſmittendis in cælum, cæleſtis Angeli operam implorat, & orat.

Oratio

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis ad formam Derotheæ.

SVpplices te rogamus, omnipotens Deus: i hæc perferri per manus sancti Angeli tui sublime altare tuum in conspectu diuinæ Maiestatis tuæ: vt quotquot ex hac altaris participatione croſanctum Filij tui Corpus & Sanguinem sumserimus, omni benedictione cælesti & gratia pleamur.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur

Communica ad formam Cæciliæ, & eius insignia.

Mystica Cæcilia anima communicantis.

SIt non solùm in offerente Sacerdote, sed etiam in Dauide percipiente sacram Synaxim, ... tus Cæciliæ virginis, quæ cantu suo celebrat Eu... ristiam. Celebret quoque ipse, vt panem An... rum more Angelico manducet. Modulamini... cælo organis cibum suum Angeli sumunt, ide... cùm panis è cælo descendit, vna voce cecinere

Luc. 2, 14. *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus ... voluntatis*; & canendo declararunt, cælestem ... charis...

chariſtiæ panem cum laudibus eſſe capiendum. Ad has laudes excitat virgo Cæcilia, pangit illa, *Pange lingua glorioſi Corporis myſterium*: pange Chriſtiane Dauid, *in voce exultationis & confeſſionis, ſonus epulantis.* Quid ſic? ratio petenda eſt ex Auguſtino in Pſalm. 99. *Nolite putare, quia deficitis in laudando: laudatio veſtra quaſi manducatio erit. Quantum laudatis, tantum vires acquiritis; & tantum dulceſcit, quem laudatis.* Pſal. 41, 5.

Modulantibus organis ſancta Cæcilia canit, ad cuius imitationem, ſicut monet Eccleſia mater, *in voce exultationis reſonent epulantes in menſa Domini.* Quàm benè Ambroſius lib. de Bono mortis cap. 6. hanc conſonantiam, hanc reſonantiam deſcribit! *Iuſti anima vtitur corpore velut inſtrumento, aut organo, quæ velut præclara artifex, quò vult obſequium corporis ducit, & effingit de eo ſpeciem quam elegerit, & eas quas voluerit facit in eo reſonare virtutes, pangens nunc modulos caſtitatis, nunc modulos temperantiæ, ſobrietatis carmen, integritatis dulcedinem, virginitatis ſuauitatem.* Anima innouata ſuauitas, & dulcedo.

Reſonat virtutes anima, & tamquam apis argumentoſa deſeruiens veniat ad fauum mellis. Pangat modulos caſtitatis, vt ſine labe accedat ad Euchariſtiam. Pangat modulos temperantiæ, vt temperatis paſſionibus, paſſum Chriſtum amplectatur.

Resonet suaue carmen sobrietatis, vt sobriè vi
& haustum pretiosi Sanguinis hauriat. Sonet
gritatis dulcedinem, vt totam se venerabili Sa
mento deuoueat. Adiungat virginitatis su
tem, vt in suo fonte dulcedinem ipsam deg
& oret.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communica ad formam Cæciliæ.

PRæbeant nobis, Domine, tua sancta
rem, quò eorum pariter & actu delect
& gustu.

Consonant Communio, & Dorothea

Mystica Dorothea anima communicantis.

SIt in Dauide ad sacram Synaxim accedent
ritus virginis Dorotheæ, vt dignus sit qui
tur & fruatur sacris fructibus Eucharistiæ. D
fructus sunt, necessarij, & voluptarij, teste Amb
libro de Noë & arca cap.23. fructus Euchariſti
Ioan.6,54. cessarius est. *Nisi manducaueritis carnem Filij ho*
& biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam
Psal.33,9. *bis*. Fructus est, qui miram dulcedinem affert
state, & videte quoniam suauis est Dominus.

Animæ innouatæ voluptas, & recreatio.

Anima voluptariis, hoc est, sapientiæ fructibus
citatus Ambrosius ait. Hos fructus facilè depre

des, si caniſtrum Dorotheæ conſideres ac contempleris, & qui ſunt in eo fructus, arbitreris eſſe Euchariſticos. Vnde cùm ad templum ſanctum venis vt Sacramentum percipias, cæleſtem percipe voluptatem, vt & animam tuam alas. Alebat & ſuam ſapientiſſima Maria, cùm canebat: *Exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.* Exultant quoque communicantes fideles, qui vno ore & conſona voce cantant, *Ex altari tuo Domine Chriſtum ſumimus, in quem cor & caro noſtra exultant.* Vnde & Eccleſia vel in ipſa Dominica ſacræ Paſſionis orat, & orare docet animam fructibus Euchariſtiæ recreatam. Luc. 1, 47.

Oratio Eccleſiæ, & animæ communicantis ad formam Dorotheæ.

ADeſto nobis, Domine Deus noſter: & quos tuis myſteriis recreaſti, perpetuis defende ſubſidiis.

VIATICVM.

QVem libertate donaueris, nequaquam vacuum abire patieris, ſed dabis viaticum de gregibus, & de arca, & de torculari tuo. Deut. c. 15, 13.

Cyrillus lib. 7. de Ador. *Liberauit nos gratis Dominus: poſtquam verò nos liberos fecit, id eſt, à peccatis ab-*

ſoluit, adiecit ſeipſum viaticum tamquam victima m
maculæ expers, concedens, vt viuificam benedictio
participaremus, ſanctam dico Carnem & Sanguinem.
Deut. 15, 23. *exiſtimo, quod ait lex, oportere ſuppeditari viatic*
ouibus, & de frumento, ac vino, vocatis ad libertat

O panis infirmorum!

Ad formam Cæciliæ & Dorotheæ viaticum ſume.

Pſal. 111, 6, 5 *Viaticum tollit confuſionem, & amaritudinem mortis.* Pſal. 118, 80.

NOn *confundetur, cùm loquetur inimicis ſ*
porta; ſi quis ad portam mortis viatic
munierit, & in eius perceptione orauerit cum C
lia, *Fiat cor meum immaculatum, vt non confunda*
ſacra Chriſti paſſione ortum habuit Euchariſt
cùm mors amara ſit, ſuauiſſimum ac dulciſſ
nobis hunc protulit fructum: *Fructum ſalut*
guſtandum dedit Dominus mortis ſuæ tempore, vt
tis amaritudinem tolleret; ac proinde dicit Sp
Cant. 2, 5. *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore la*
Floridi fructus erumpunt in Euchariſtia, quos
dit & offert ægro iacenti, ac in lecto decumb
Pſal. 126, 4 Dorothea. *Cùm dederit dilectis ſuis ſomnum, ecce*
ditas Domini, filij; merces, fructus ventris. Pſalle
plo cygni morientis:

Cùm dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Do- Psal. 126,4
mini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis, ita filij excussorum.

Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur, cùm loquetur inimicis suis in porta.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI, SIGILLVM Cæciliæ & Dorotheæ impressum animæ.

CONficiunt elementa organum, cùm cap. 19. v. 17. dixerit diuinus Sapiens, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt.* Conuertuntur quasi in qualitatis organo elementa, ex quibus fœtus & fructus naturales proueniunt. Fructus cælestis paradisi Eucharistia est, & ad eius productionem accedunt & conueniunt ignis diuini amoris, aqua supernæ gratiæ & spiritus sapientiæ Dei, quæ quidem elementa sonum suum in hoc mysterio custodiunt, & nobis pretiosum hunc fructum progenerant. Consonant itaque sibi Cæcilia & Dorothea, organum & fructus satis sibi respondent, satis conueniunt vt conficiant vnum signaculum cultus & vsus Eucharistiæ. Consonant ambæ Reginæ suæ Esther,

Reginæ virginum Mariæ, quæ tota Eucharistica
ipsa Spiritus sancti organum est, & ipsa fruct
benedictum protulit Regem, cuius memoria in
cra Eucharistia recolitur. De quo fructu Psalm
Psal.4,8. ait: *A fructu frumenti, vini & olei sui, multiplicati*
quasi dicat, Deus præbet vinum & frumentum
teriam venerabili Eucharistiæ, quibus ritè consc
tis, homines multiplicantur & augentur spiritu
bus bonis in Ecclesia. Atque hic est fructus ill
ritalis, quem Dorotheæ fructus, quos in imag
Ioan.6,33 depictos vides, mysticè designant. *Panis enim D*
Psal.22,5 *qui de cælo descendit, & dat vitam mundo. Calix*
Zach.9,17 *inebrians, & frumentum electorum, & vinum*
nans virgines. Flores autem quos in calatho cir
ferr, repræsentant spiritales illos flores hono
gratiæ quas venerabilis Eucharistia dignè com
Eccli.24, 23. nicantibus præbet. Hæc enim quasi vitis fructi
suauitatem odoris, & flores eius fructus hono
honestatis.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini. Eccli. 49,2.

QVando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, quis ille Princeps sit, cuius solemnis memoria agitur in Eucharistia. *Memoria iusti cum laudibus* melliflui cantus, & musicæ, quam in organo suo edit cælestis Musa Cæcilia, æmula Regis Dauidis qui in mystico organi lusu primas tulit. Hic Rex cultor memoriæ Eucharisticæ, ostendit, quis fecerit, quis hanc memoriam reliquerit. *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus:* & vt tantum colat Dominum, ait, *Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara.* Loquitur secum Dauid, quæ est in hunc locum interpretatio Basilij: *Psalterium & citharam seipsum Propheta vocat. Velut enim musico quodam organo in seipso propheticam melodiam sonabat, seipsum tamquam ad hymnodiam excitans.* Attende diligenter & audi, *Memoria iusti cum laudibus* dulcium & suauium fructuum, quos cælestis Musa Dorothea profert, & cantibus suis effert,

Prou. 23,1.

Sigillum impressum animæ.

Prou. 10,8.

Psal. 110,4

Psal. 56,9.

fert, cuius æmula anima celebrantis ac comm
Cant. 2,3. cantis respondeat: *Sub umbra illius quem desid*
ram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo. Hæc
signium virginalium impressio, hæc forma sig
est. Adiungitur & annectitur fortiùs chartæ
lum, comprimitur & forma eius exprimitur. C
chartæ instar sit particeps rationis anima, in
Deus naturæ legem descripsit, cùm agatur de
primendo in ea signaculo sanctarum Virginum
martyrum Cæciliæ & Dorotheæ, opus est vt per
dulam & accuratam mentis & cordis attentio
earum effigies fortiter applicentur, aptentur & co
primantur, quæ quidem coarctatio sine stricto
culo dilectionis & affectionis, qua anima inno
in Eucharistiam feratur, fieri nequit.

Audi Hymnum, & attende ad imagines &
signia vtriusque CATHARINAE. Ad hanc form
celebra, communica, & Viaticum sume.

IM

CATHERINA ALEX. *Datum, et natum;*

CATHERINA SENENS. *Passum signat.*

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuersatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

IMAGO TRIGESIMAOCTAVA EXPLICATA,

SS. CATHARINÆ ALEX. & CATHARINÆ SENEN. CANENTIVM MORE CÆLESTI, QVID DETVR IN EVCHARISTIA.

QVI venit vt sacris assistat altaribus, & sacrosancto se pabulo Eucharistiæ reficiat, obuias sibi virgines habet, quæ suis insignibus ac concentibus eum excipiunt, vt intra Oratorium adducant. Occurrit vtraque Catharina, præcedit Alexandrina, & de more picta præcinit, *Explicatio*

Concentus cælestis,

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine.

Præcinit stylo cælesti, cuius monetur Iob cap. 38. vers. 4. *Vbi eras, cùm me laudarent simul astra matutina?* Luminaria matutina laudant suum benefactorem splendidis suis insignibus, in quam formam non tam vocibus quàm accepti annuli signo, sacram Eucharistiam virgo celebrat. Regia virgo Catharina est Regibus Arabiæ similis, qui stellâ cæli ducti, & simul instructi, cælesti more, non tam verbis,

quàm ſignis auri, thuris, & myrrhæ Deum in ne natum coluerunt, & adorarunt. Cùm nec regia virgo Catharina Alexandrina eſſet aqui ſtrali tincta, ſed ſolùm catechumena, requi puer IESVS, vt ſponſæ loco haberet illam, voti non annuit, nuptiis ſuis animam indignam cu quæ necdum lauacro Spiritus ſancti fuerat emu

Annuli, ta. Poſt ſuſceptum iam Baptiſma, interuenien reniſſima MARIA, puer Ieſus Catharinam ſpo ſibi delegit, cui pronubum annulum clælestis ſp ſus donauit.

Magnus hic factor, grande donum, ſumm hoc beneficium eſt; quod etiam accipit a cùm ad nuptias Euchariſtiæ ſacræ admitt & myſtica Catharina redditur, vt & canere ſit, *Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine* ipſum quod cantibus & inſignibus præfert Cath na Alexandrina, cognoſcit in anima commun tis patrari D. Laurentius Iuſtinianus cap. 9. de naſtic. perfect. *Pia etenim mens tanti ſponſi lætit præſentia, venerando hoc mediante Sacramento, re gaudio, exultatione perfunditur, humilitate deicitur mine irradiatur, pace ſatiatur, roboratur fide, deau ſaginatur, atque indiſſolubili amoris vinculo interiùs demptori copulatur.* Atque *hanc* potiſſimùm *ob ca*

(in

(inquit S. Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 1.) *id quod præcipuis quoque aliis Sacramentis commune est, huic per excellentiam præ ceteris est attributum, vt singulariter Communio & Synaxis appelletur; quòd nimirum diuisas quoque vitas nostras ad vniformem colligat deificationem, atque deiformi dissitorum coagmentatione cum illo vno communicet, viuatque.*

Proxima Catharinæ Alexandrinæ Senensis Catharina venit, sacræ passionis monilibus insignita, qualis & ipsa efformari consueuit, vt qui datus & natus ex illibata Virgine fuit, passum & crucifixum pro nobis fuisse discamus. Canit illa: *Insignium sacræ passionis.*

Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

Signat itaque cantibus & insignibus Christum passum, cuius passionis memoriam in consecratione & Communione celebramus. *Enimuerò* (inquit sanctus Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. §. 12.) *quomodo nobis diuina ista imitatio aliter obueniat, nisi tam præstantium memoriâ beneficiorum Dei, sacerdotalibus prædicationibus atque mysteriis iugiter innouetur? Hoc itaque facimus, vt Eloquia iubent; in eius commemorationem.* Et paulò post, *Dum*, inquit, *Sacerdos aut Pontifex ad sanctissimam ex diuino instituto procedit consecrationem, re-*

uerenter ſimul & vti decet, de ſacrificio dignitatem ſ
ſuperante ſe purgat, ad Chriſtum priùs exclamando, Tu
xiſti, Hoc facite in meam commemorationem, &c. Ad
mam igitur patientis Chriſti componit ſe Cath
na, cui ſimiles, ait Damaſcenus lib. 4. de fide
thod. *accedamus deſiderio ardenti, manus in crucis*
dum formantes, Crucifixi corpus ſuſcipiamus. Vtin
nobis Catharina exemplo ſit, vt ad formam ve
que nos ipſos efformemus, ac componamus ad
chariſtiæ Sacrificium, Communionem, & Vi
cum, quod eſt ſummum & extremum benefic

SACRIFICIVM.

O ſalutaris hoſtia!

Celebra Sacerdos ad formam Catharinæ Alexandrinæ, & eius inſignia.

Qualis Catharina, talis & anima Sacerdotis.

CAtharina Alexandrina, dum canit, *Nobis natus, nobis datus ex intacta Virgine*, excitat, mo
net & mouet animam Sacerdotis celebrantis,
tota ſit virginalis, referens in ſe MARIAM, de qu
Epiphanius: *Dico illam eſſe cælum, thronum ſimul,*
crucem, extendens enim vlnas ſuas Dominum portan
eamdem appello Sacerdotem pariter & altare. Sacerdos
qui ad celebrationem venit, animam altaris in
compo

componat, vt Christum accipiat: præferat crucem, qui manibus Christum tractat: cælum referat, qui panem de cælo ministrat: erigat in se thronum, qui Regem regum vocat, excipitque venientem. Marianus Sacerdos erit, qui hæc diligenter præstet: quique IESVM puerum mysticæ Catharinæ, puræ scilicet animæ, pro qua celebrat, ostendat & impendat.

Catharina annulum mysticum accipit, accipit & Sacerdos, cùm potestas Sacerdotalis à Christo Sacerdote summo procedat, qui & annulum à Patre accepit, vt cùm creatus Pontifex esset secundùm ordinem Melchisedech, Sacerdotes omnes signaret. Huc pertinet quod libro de Iosepho cap.7. Ambrosius ait: *Quid enim sibi vult annulus digito eius insertus, nisi vt intelligamus, pontificatum ei fidei esse delatum, vt alios ipse signaret?* Summa consecrandi potestas, quæ in Christo eminet, penes Sacerdotes tantùm est, quibus solis datum, vt conficiant mysticam Eucharistiam. Caro Christi aurea est, pretiosus est Sanguis Christi, qui rubet & splendet instar pretiosissimæ gemmæ. Ex hoc auro & gemma hac, *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus*, prouenit & procedit annulus, quem consecrat Christi Sacerdos; accipit, & simul ostendit, dum Hostiam & calicem eleuat, annularem sibi potestatem esse concessam.

Potestas Sacerdotis.

Ioan.6,56.

Catha-

Catharina Alexandrina accipit & tenet annul
& quidem orbicularem, qui cùm sit sphærica
mâ, satis declarat, solum Baptismum Christi
Perfectum sacrificium. lauacrum perfectum. Nec vllum aliud perfec
est sacrificium præter id quod Christus in c
egit, & in cruce peregit; proinde iam mo
Ioan. 19, 30. rus, pendulus dixit è cruce, *Consummatum est.*
summatum quoque est Eucharisticum sacrific
Zach. 9, 17. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius*
frumentum electorum, & vinum germinans
Ex quo efficitur, vt bonos, pulchros, perfect
consummatos postulet altare ministros. Quòd
les non sint, interdum eos perficit Sacramentum
proinde Iustinianus Serm. de Eucharistia ait:
Domini reddit hominem fecundum sapientia, fec
virtutibus, moribus redimitum, & sanctitate
cuum, si cum dilectione bibat.

Catharina symbolum vnitatis annulum
Hostia pacis & vnionis. & quidem Sacramentum pacis & vnionis Euch
stia est, cuius cultus ac reuerentia exigit, vt
Matt. 5, 2. ster sacrificij concilietur fratri suo, priusquam
aram & altare gradum faciat, vnde post obl
nem iam factam nomine Ecclesiæ orat, & opp
semper orare.

Ora

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Catharinæ Alexandrinæ.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus Domine, vnitatis & pacis perpetuæ dona concede, quæ sub oblatis muneribus mysticè designantur.

Consonant Sacrificium & Catharina Senensis.

CAtharina Senensis mirabilem illum finem, quem Christus habuit, cantu suo persequitur, & vt hunc finem ostendat, proponit insignia Crucis, monet & hortatur Sacerdotem Christi, vt vestes Sacerdotales indutus, sciat ornatum se insignibus sanctæ passionis, quam sacra ornamenta signant. Cùm sacris indumentis se tegit, & sic indutus procedit ad altare, & in eo salutarem hostiam immolat, totus modestus & compositus Catharinam referat & imitetur. *Anima Sacerdotis.*

Catharina Christum passum repræsentat, & in sua effigie, qualis sit altaris hostia, satis exprimit. Benè Augustinus q. 3. ad Simplicium, cuius testimonio vtitur S. Isidorus 3. part. q. 83. art. 1. *Solent imagines earum rerum nominibus appellari, quarum imagines sunt, sicut cùm videntes tabulam, aut parietem pictum,*

Viua Christi patientis imago immolatio.

dicimus, Ille Cicero est, & ille Salustius. Celebratio tem est huius Sacramenti imago repræsentatiua pa Christi, quæ est vera eius immolatio. Et ideò celebratio ius Sacramenti dicitur Christi immolatio. Hæc imm tio exprimitur in Catharina : cumque ipsa passionis effigies existat, & stigmata IESV, Pauli, in corpore suo portet, eiusdem Apostoli cem vsurpans, ministris altaris dicit: *Obsecro vos, fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis ra vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem tionabile obsequium vestrum.*

Gal. 9, 17.

Rom. 12, 1.

Viua memoria.

Catharina præuenit celebrantem Sacerdotem memor redemptionis Christi, solemne mysterium celebret. Præuenerat Christus priùs in prima consecratione : *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Cibus vnus Creatoris Dei attulit uionem, vna esca venerabilis sacrificij Redemptoris nostri Dei perpetuam inducit recordationem. Vnde Ecclesia sacrosancta, cuius filia virgo Catharina est, & ipsa referens matrem, in festo Corporis Christi precatur, acceditque precanti Sacerdoti.

Luc. 22, 20.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Catharinæ Senensis.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæsumus ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiámus.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur.

Communica ad formam Catharinæ Alexandrinæ, & eius insignia.

CAtharina Alexandrina vocatur ad nuptias Agni; vocatur etiam pura & candida ânima, cui dicit Agnus: *Pone me vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum.* Ne quis ambigat, animam in Communione esse nuptialis annuli participem, consulat D. Lucam cap. 15, 22. vbi de confessione & Communione filij prodigi sermo est: *Dixit pater ad seruos suos: Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedibus eius: & adducite vitulum saginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur; quia*

Mystica Catharina anima communicantis. Cant. 8, 5.

hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat & uentus est.

Vestita veste nuptiali.

Catharina priùs induit & habuit nuptialem ſtem, quàm annulo inſigniretur: niſi priùs quo anima ſimili ſe veſte ornauerit, ab Euchar conuiuio confuſa procul arcebitur. Confirma ipſum Matth. cap. 22, 11. *Intrauit Rex vt videret cumbentes, & vidit ibi hominem non veſtitum nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intraſti non bens veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit miniſtris: Ligatis manibus & pedibus eius, mittite in tenebras exteriores; ibi erit fletus, & ſtridor dent* Satis appoſitè Concilium Tridentinum ſeſſ. 13. in hæc verba decernit: *Si non decet ad ſacras vllas ctiones quempiam accedere, niſi ſanctè; certè, qu gis ſanctitas & diuinitas cæleſtis huius Sacramenti Chriſtiano comperta eſt, eò diligentiùs cauere ille debe abſque magna reuerentia & ſanctitate ad id percipie accedat, præſertim cùm illa verba formidinis plena* 1. Cor. 11, 29. *Apoſtolum legamus: Qui manducat & bibit indicium ſibi manducat & bibit, non diiudicans Domini.*

Virgo, & anima fidelis dedita deliciis Eucharistiæ.

Catharina poſt acceptum à Chriſto annulum Chriſto copulata eſt, vt nec voluptatum illecebr nec cruciatibus tormentorum adduci, nec

potuerit ad religiosam fidem, quæ sponso suo debebatur, infringendam atque violandam. Discat & anima, quæ nuptias cum Christo egit, & in Communione semel celebrauit, debitam fidem seruare ac custodire, & pro eius fideli custodia non timere, non curare tormenta, & blandimenta aspernari, Sacramentalibus assueta deliciis, quibus gustatis, orant in Ecclesia fideles, oret & fidelis anima.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Catharinæ Alexandrinæ.

CÆlestibus, Domine, pasti deliciis, quæsumus, vt semper eadem, per quæ veraciter viuimus, appetamus.

Consonant Communio & Catharina Senensis.

CAtharina Senensis sacræ passionis instrumentis, & certis simul argumentis ostendit ac probat, quanto sudore ac labore steterit panis cælesti Adamo, quem homo terrenus ex altari gratis accipit. Non erat casus absimilis, in quo dixit Christus Apostolis: *Alij laborauerunt, & vos in labores eorum introistis.* Laborauit in passione Christus, & nos laboribus eius fruimur. Deficit in hoc Sacramento lex

Anima communicantis.

Ioan. 4. 38.

2.Thess.3, 11. illa, *Si quis non vult operari, non manducet*: siquid[...] sine opera communicantis seritur, metitur, con[...] citur, & editur panis iste cælestis. Solùm hoc [...] Communione petitur, vt aperias os tuum, & Chr[...] Psal.80, 11. stum sumas. *Dilata os tuum, & implebo illud.*

Catharina virgo sancta, lilium virginitatis, [...] sam amoris, & simul virtutis florem secum por[...] & præferens in se Eucharistiam sacrosanctam, [...] uitat communicantem, vt eius florida anima flo[...] *Flores Eucharistiæ* appetat & carpat. Christus fasciculus florum in E[...] charistia est, in passione verò myrrhæ fasciculus e[...] Cant.1,13. vnde & dicit sponsa: *Fasciculus myrrhæ dilectus m[...] mihi, inter vbera mea commorabitur.* Quid passio p[...] tat secum, nisi myrrham amaram? Quid red[...] sacrosancta Eucharistia, nisi lilium, rosam, flore[...] Confirmat Ambrosius in Psalm.118. *Carpis inde [...] lium, in quo est splendor æternitatis; carpis rosam, hoc [...] Dominici Corporis Sanguinem; carpis inde nouum flor[...] qui nouum odorem dedit resurrectionis.* Vterque fasci[...] lus animæ Christianæ conuenit, quæ per spinas [...] nit ad rosam, per myrrham accedit ad Eucharistia[...]

Corona benè regentium se in corpore, & mente. Catharina Senensis coronata spinis est, Cath[...] na Alexandrina coronâ redimita Regiâ. Haud d[...] biè Christus coronatus est in passione, vt de spi[...] Regiam animæ coronam conficeret, quam acci[...]

in Communione : *Pinguis est panis Christi, & præbebit delicias regibus.* Regibus scilicet, qui intus & foris benè se moderari, benè se regere sciunt, & cum Ecclesia orant.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Catharinæ Senensis.

PRotege nos, Domine, tuis mysteriis seruientes: vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi famulemur, & mente.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Catharinæ Alexandrinæ & Catharinæ Senensis Viaticum sume.

CVm sacrum Viaticum accipis, pignus æternæ vitæ, propone tibi ægrotanti vnam & alteram Catharinam sacramentalia pignora præferentem, & dic tecum, quod olim Chrysostomus Homil. 24. in Epist. 1. ad Corinth. *Propter hoc corpus non ampliùs terra & cinis ego sum, non ampliùs captiuus, sed liber: propter hoc cælum, & quæ bona in eo sunt, me accepturum spero. hoc corpus affixum, verberatum, morte victum non est.* Propone tibi Dauidicum, & eumdem Seraphicum

Viaticum certum salutis pignus.

cum Franciſcum ſtigmata IESV portantem, q
munitus iam Viatico moriturus cecinit inſtar cyg

Pſal. 41,6 *Clamaui ad te Domine, dixi: Tu es ſpes mea, po
mea in terra viuentium.*

*Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus ſ
nimis.*

*Libera me à perſequentibus me, quia confortati ſ
ſuper me.*

*Educ de cuſtodia animam meam ad confitendum n
tuo: me expectant iuſti, donec retribuas mihi.*

SIGNACVLVM cultus & vſus EVCHARISTI
SIGILLVM vtriuſque Catharinæ impreſſum animæ.

SAcramentum hoc magnum eſt in Chriſto &
Eccleſia, quam ipſe ſibi ſponſam fecit in ſa
Exod. 4. 26. ſua paſſione, vnde & illa dicit: *Sponſus ſanguinum
mihi es.* Antequam ad celebrandas ſolemnes pe
ret nuptias, Eccleſiæ ſuæ, quam ſibi ſponſam de
gerat, pronubum Euchariſtiæ annulum dedit,
donum ſimul antenuptiale præmiſit. Conuen
inter ſe ſacra connubia, & ſponſalia. Catha
conſonat Catharinæ, præfert Alexandrina ſpon
lia, Senenſis nuptias innuit, indicat & pronub

Con

Consonant ambæ Reginæ suæ Esther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Eucharistica sit, quem protulit ex se natum, in se ipsa passum retulit. Pulchrum sigillum vtriusque Catharinæ, in quo facies Christi Regis & Reginæ Mariæ ita gloriosè splendent.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini. Eccli. 49, 2.

QVando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam. Prou. 23, 1. Attende quid fecerit Princeps, quid dederit. *Memoria iusti cum laudibus*, incarnationis scilicet & passionis, in quarum commendationem, sacrarum Musarum instar, vna & altera Catharina mellifluo suo cantu celebrant Eucharistiam, in qua Christus in carne natum & passum seipsum offert & confert. Attende diligenter, natum in carne Christum nasci denuò in Eucharistia, ac simul cum Catharina virgine & martyre exclama: *Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris,* Cant. 8, 1.

Sigillum impressum animæ. Prou. 10, 8.

& deosculer te, & iam nemo me despiciat? Apprehen-
te, & ducam in domum matris meæ: ibi me docebis,
dabo tibi poculum ex vino condito, & mustum mali-
natorum meorum. Attende diligenter, passum Chri-
stum repræsentari in altari, cuius particeps effici-
& reficeris, vt comitata anima sacræ passionis
signibus referat Senensem Catharinam, erum-
Cant. 1, 12 que in illam vocem: *Dum esset Rex in accubitu*
nardus mea dedit odorem suum. Fasciculus myrrhæ
dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. Pre-
sigilli impressio. Tempus nascendi, & tempus
riendi præscriptum homini est, & cùm Deus
homo dedignatus non est, eamdem legem
porariam mortalis vitæ sibi præfecit ac præ-
Natus & mortuus est, & mortis suæ passione
suum consummauit. Hinc efficitur, vt quisque
tum simul & passum Christum recolat, in-
Eucharistica, quæ præfert vtraque Catharina,
piat in se, & in se impressa teneat.

Audi Hymnum, & attende ad imagines
thæ, Claræ, & earum insignia. Ad hanc form-
celebra, communica, & Viaticum sume.

IM-

IMAGO TRIGESIMANONA

EXPLICATA,

SS. AGATHÆ ET CLARÆ

CANENTIVM MORE CÆLESTI,

VBI CONDITA SIT EVCHARISTIA.

MYSTERIVM diuini amoris, quo seipsum Christus in cœnaculo tradidit, virgines Agatha & Clara exponunt & declarant. Canit insignibus virginalium vberum. *Explicatio.*

Agatha,

In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obseruata lege plenè.

Accedit Clara manibus gestans Sacrarium, ac concinit,

Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Carmen Hymni ritu cælesti canunt. Cælorum ritus tetigit Iob, cùm cap. 35, 10. dixit: *Vbi est Deus, qui fecit me, qui dedit carmina in nocte?* Dedit astris carmina in nocte, quæ non tam vocum sono, quàm *Concentus cælestis,*

ſignorum argumentis in gloriam conditoris diuin
modularentur. Habent carmen in nocte Agathæ
Clara, vt, more illo cæleſti, myſterium poſtrem
cœnæ in cœnaculo, & qua nocte tradebatur, Dom
nus Ieſus celebrauit, ſuis inſignibus & ipſe cœ
lebrent. Chriſtus in cœna poſtrema Euchariſtiæ
ſcera amoris aperuit & effudit, *noſtriq́ue* (vt S. D
nyſij verbis vtar Eccleſ. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §
ſecum vnificam communionem beneficè excogitauit,
quæ in nobis humilia ſunt, diuiniſſimis ſuis vnien
lentiis, vt & nos ipſi, tamquam membra corpori,
eiuſdem immaculatæ ac diuinæ vitæ idemtitatem co
mus. Effuſam hanc charitatem oſtendit Aga
martyr, cuius mira in Chriſtum charitas in ma
la auulſa elucet. Eluxit priùs in Chriſto, qui
amore accenſus, in ſupremæ nocte cœnæ rec
bens cum fratribus in cœnaculo ſeipſum velut
fudit, & ſe totum euiſcerauit. Agatha ſtemm
ſuo inſignita, ſummæ Chriſti dilectionis & am
viſcera ſignat.

Vberum, Horum vberum ſacrorum dulcedine delibu
ſanctus Laurentius Iuſtinianus cap. 9. de Mona
ca perfectione exclamat: *Talia nempe ſunt mam*
tua, ô Domine Ieſu, taliaque amoris encænia, quæ a
cis tuis deuotis & dilectis per hoc ſacroſanctum myſteriu
conſer

conferre dignaris, vt omnem transeuntis vitæ superent delectationem.

Cùm Christus consecrauerit seipsum, & se in cœnaculo manibus propriis tradiderit, & adhuc tradat, ne quid de prioris dilectionis feruore remisisse videatur, adiungitur Agathæ Clara, quæ, dum impius & barbarus hostis inuaderet monasterium, sacrum Ciborium arripuit, vt hostili se opponeret incursioni. Oppositit se Clara, quæ virginalibus manibus custodiam venerandam tenens, modum, quo se Christus dedit, clarè satis ostendit; & Christus, cùm Claræ & sacris eius sororibus dixerit, *Ego vos custodiam*, satis perspicuè indicat ipsa sub tuta custodia ac protectione fuisse. Exclamat propterea citatus iam Iustinianus: *O quàm celebria sunt cibaria hæc! ô quàm munita præsidia!* Hæc perpetua subsidia & præsidia simul sunt, Christo ipso dicente: *Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi*: sum vobiscum in tutelam, in sacrificium, Communionem, & Viaticum. *Sacri Ciborij.* Matth. 28, 20.

SA-

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad Agathæ formam, & eius insignia.

Mystica Agatha, anima Sacerdotis.

AGatha insignita vberum ferculo, monet [illegible] na esse sacrificia, in quibus seipsum Chri[illegible] obtulit & immolauit. Cruenta & incruenta hab[illegible] duo vbera Christi præfert, alterum sanguinem [illegible] tit, alterum lactis liquorem effundit; Christ[illegible] cruce sanguinem, in mensa lac niueum propi[illegible] vbere de cælo pleno. Huius sacrosanctæ Hostiæ

Thren. 4. 7 immolationis ministri sunt Nazarei *nitidiores lac[illegible] sapphiro pulchriores, rubicundiores ebore antiquo.* Sic [illegible] go in offerente sacrificium candor virginitatis, [illegible] chritudo virtutis, & ardor diuini amoris, vt [illegible] anima virginem Agatham referat, dignè Deo [illegible] rat, & sugat simul materna vbera Christi.

Agatha martyr vbera & vulnera præfert. Præ[illegible] lerat Christus anteà: in passione vulnera habuit, [illegible] consecratione ostendit & exponit vbera sua. Co[illegible] sonant sibi mysteria sanctæ Crucis & altaris, p[illegible] sionis & consecrationis; vnde & Sacerdos com[illegible] tus cruce celebrat, & oblatum Sacrificium sæpi[illegible]

mè cruce ſignat, ſæpiſſimè benedicit. Inter Vulnera Crucifixi, & vbera virginis Matris, conſtitutus deuotus ac mellifluus Bernardus Abbas depingitur, vt ab vbere & vulnere eſſe paſtus oſtendatur. Ad hanc formam conſtitutus in altari, ſuccum lactis & ſanguinis ab vbere & vulnere Sacerdos trahit, vt deuotus totus ſit, totus mellifluus fiat. *Mellifluus Sacerdos.*

Agatha Sacerdotes excitat vt perpendant, quod lib. de Fide ad Petrum, parte 1. Auguſtinus proponit conſiderandum. *Conſiderate*, inquit, *diligenter ineffabilia viſcera pietatis, perpendite immenſum & inueſtigabile pondus diuinæ charitatis. Quia enim in rebus humanis inuenire non poterat pretium noſtræ redemptionis, Redemptor noſter ſeipſum obtulit Patri pro nobis hoſtiam in odorem ſuauitatis.* Conſiderauit Agatha hoc tam grande beneficium, & diuino ſe mancipauit ſeruitio, tantique hoc fecit, vt dixerit: *Multò præſtantior eſt Chriſtiana humilitas, & ſeruitus, Regum opibus & ſuperbia.* Hæc eadem vox miniſtri altaris eſto. *Penes Sacerdotem viſcera Chriſti depoſita.*

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Agathæ.

PRo noſtræ ſeruitutis augmento, ſacrificium tibi, Domine, laudis offerimus; vt quod immeritis contuliſti, propitius exequaris.

Consonant Sacrificium & Clara.

Mystica Clara anima Sacerdotis.

CLara virgineis manibus sacrum Ciborium
nens cantum edit, *Se dat suis manibus:*
mysterium Dauidicum, cuius sacra Scriptura
minit 1.Reg.21,13. Cùm Dauid ad Regem
duceretur, *immutauit os suum coram eis, &*
tur inter manus eorum, siue *ferebatur manibus*
Quam translationem admittens, & simul
dens Augustinus in Psalm.33. ait: *Hoc verò,*
quomodo posset fieri in homine, quis intelligat? Qui
portatur manibus suis? Manibus aliorum potest
homo; manibus suis nemo portatur. Quomodo
in ipso Dauid secundùm litteram, non inuenimus.
batur enim Christus manibus suis, quando

Matth.26, 26. Marc.14, 22. *ipsum suum Corpus, ait, Hoc est Corpus meum.*

Clara suis se manibus tradidisse Christum
brat, Christum scilicet, qui dixit in Euang.

Ioan.6, 58. *Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter*
trem: & qui manducat me, & ipse viuet propter
Pater suis manibus suo seipsum Filio dedit,
propriam ei diuinitatem communicauit; & cùm
suis manibus totum, quod ipse est, nobis Christ
largiatur, conuenienter S. Ioannes ait: *Sicut misit*
viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: &
manu

manducat me, & ipse viuet propter me. Quòd si de missione facta in carne Christus agat, propriis etiam manibus Pater nobis Filium donauit. *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine est, quæ & vices sacras Sacerdotis egit. Christus ergo qui datus à Patre est, suisque se manibus tradit & communicat Sacerdotibus, virgineos totos ac Marianos esse desiderat, vt fideles dispensatores mysteriorum Dei existant. *Sacerdos sit Marianus.* Ioan. 3, 6.

Clara vltrò se Religioni vouet, vt grata sit Deo, qui suis se manibus Claræ tradidit. Totam se obtulit in sacrificium, vt tantum solueret beneficium. Ergo Sacerdos tantæ largitatis memor, erumpat in illas voces: *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Vota mea Domino reddam coram omni populo eius.* Calicem accipiens Sacerdos reddat & rependat vota quæ Clara religiosa reddidit. Christus in Eucharistia typus paupertatis est, cùm sit in mundo, & de mundo nihil habeat: habet & acceptam animam, quæ voto paupertatis adstricta, bonis terrenis renuntiat. Christus in Eucharistia magister est obedientiæ, cùm Dominus dominantium sit: statim ac Sacerdos dicit, *Hoc est enim corpus meum,* Psal. 115, 12. *Sacerdos, si religiosus sit, sub protectione Christi est.* Matth. 26, 26.

meum, in ipso puncto dicto Sacerdotis obtempe
proinde gaudet anima, quæ sua voluntate se
& Dei ac sui vicarij se consecrat, & regi se al
permittit imperio. Christus in Eucharistia virg
Zach.9,17. tatis fons est, cùm sit *vinum germinans virgines*:
cet & Virginis filio anima quæ castitatem am
colit, atque in custodiam sui capit & assumit ve
rabile Sacramentum, similisque Claræ orat,
& orat Ecclesia.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Claræ.

HÆc hostia, Domine, placationis &
tua nos protectione dignos efficiat.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumi

Communica ad Agathæ formam, & eius insignia.

Mystica Agathæ, animæ communicantis.

AGatha virgo glorioſa, ſacra vbera Chriſt
lebrat, & oſtendit quorum particeps fiat
ma cùm accipit Euchariſtiam. Quæ accedit
Cant.1,1. Chriſtum anima, virginale petit oſculum, *Oſcu
tur me oſculo oris ſui*; & Chriſtus vbera porrigit,

de & illa statim exclamat: *Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Hunc eumdem locum versans Ambrosius lib.de Isaac & anima cap.3. dicit: *Illa osculum poposcit, Deus Verbum se ei totus infudit, & nudauit ea viscera sua, hoc est dogmata sua, & interioris sapientiæ disciplinas, & vnguentorum suorum dulci odore fragrauit. Quibus capta iam dicit vberiorem esse iucunditatem diuinæ cognitionis, quàm lætitiam omnis corporeæ voluptatis.* Hæc sunt sapientiæ interioris mysteria, quæ cùm anima prægustauerit, vberibus Christi adhæret, à quibus nequit diuelli.

Agatha virgo præclara, ostensis in ferculo vbe- *Vbera Eucharistia.*
ribus, tacita insinuat, quod Homilia 60. ad populum locutus est Chrysostomus: *Quis loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis pastor, inquam, membris suis oues suas nutriuit? Multæ matres post partum aliis nutricibus infantes suos dederunt: quod ipse facere noluit, sed proprio corpore nos alit, & sibi coniungit atque conglutinat.* Et rursus Homil.83. in Matth. *Nónne videtis, quanta promptitudine paruuli papillas capiant, & quanto impetu labia vberibus infigant? Accedamus nos quoque cum tanta alacritate ad hanc mensam, & ad vbera poculi spiritualis.*

Agatha præterea, ostensione vberum facta, tacita innuit quod Iustinianus cap.4. de Triumphali

Christi agone tradidit. *Cuius ista meditantis non ebul-liat cor? viscera moueantur? inflammetur corporis organum, & totius animæ non reuiuiscat spiritus? Charitatis summæ, profundæ humilitatis, & virtutis est hoc grande spectaculum.* Conueniunt paruulis vbera, & mysteria Corporis Christi non elatis, nec superbis, sed humilibus decreta sunt. Grande hoc humilitatis spectaculum est, cuius ille dignus est, cui fas est dicere: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. Neque ambulaui in magnis, neque in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus est super matre sua, ita retributio in anima mea.* Cùm iam adolescit puer, ablactatur: & quisquis se extollit & effert, sacra Eucharistiæ vberibus indignus est, dignus qui humiliter orat.

Paruulis infirmis data.

Psal. 130, 1

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Agathæ.

SVmpsimus, Domine, sacra dona mysterij, humiliter deprecantes, vt quæ in tui commemoratione nos facere præcepisti, in nostræ proficiant infirmitatis auxilium.

Cons-

Consonant Communio & Clara.

CLara gestans in manibus virgineis Christum, monet communicantem Dauidem, vt exclamet cum Chrysostomo lib. 3. de Sacerdotio: *O miraculum! ô Dei benignitatem! Qui cum Patre sursum sedet, in illo ipso temporis articulo omnium manibus pertractatur, ac se ipse tradit volentibus ipsum excipere & amplecti.* Hunc eumdem Dei Filium suis manibus & amplexibus apprehendit virgo Clara, docetque fidelem animam Christum in Eucharistia capere, recipere & amplexari. Ergo cùm venis ad Communionem, excipe Christum venientem, non, vt aliàs in domum Mariæ & Marthæ, vt pasceretur, sed potiùs vt te ipse pascat, nutriat, & alat. Amplexare de cælo delapsum Christum, te tuosque amplexus affectantem & sollicitantem, vt Deum, qui te amplectitur, amplectaris. Benè prouisum est, vt suis se manibus Christus daret: amplexantis enim hoc est, vt se suis manibus amanti tradat. In mutuos amplexus ruunt Christus & eius communicans, vnde & dicit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Vnus in altero manet, si mutuus ac firmus complexus inter vtrumque intercedat. Ioan. 6, 57.

Mystica Clara anima communicantis.

Cùm

Cùm esset in extremo periculo Clara, ad defe-
sionem sui suarumque Monialium confugit ad E-
charistiam, in qua secura custodia, fida tutela
Psal. 120, 5 *Dominus protectio tua super manum dexteram tuam. I-
diem sol non vret te, neque luna per noctem. Dom-
custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Do-
nus. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tu-
ex hoc nunc, & vsque in sæculum.* Ergo si quando
tus sis vndique cinctus periculis, vndique h-
corpus & animam simul inuadant, habes asy-
Asylum Eucharistiæ. certissimum ad quod te recipias, sacram vide-
Eucharistiam, vbi Deus ipse protector est, & q-
dem, *super manum dexteram tuam.* Manus, vt
Ambrosius lib. 6. Hexaëm. cap. 9. *est totius cor-
propugnaculum, capitis defensatrix:* supra hanc ta-
dexteram, siue potens siue impotens illa sit, t-
corporis propugnaculum & totius capitis defe-
trix sacra Eucharistia est.

Clara vocem claram illam audiuit, *Ego vos c-
diam*, cùm manum extendit ad Dominum co-
tutum in altari. Quid autem hoc sibi velit, de-
rat Ambrosius lib. 2. de Abraham cap. 10. *Hoc
extendere manum ad Dominum, manus operaria vi-
animæ est.* Hanc non ad terrenæ arboris pom-
Ioan. 6, 56. sed ad Dominum extendit, qui dicit: *Caro mea v-*

est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui capiunt hunc ipsum Dominum, sibi dictum arbitrentur, *Ego vos custodiam*, quemadmodum Claræ & sororibus significatum est. Confirmat id ipsum in 1. ad Corinth. cap. 11. Anselmus: *Testamentum nouum in Christi Sanguine consecuti sumus, per quod ad nouam hereditatem perueniamus; quia beneficij diuini sanguis testis est: vnde & ad tuitionem corporis & animæ nostræ Sacramenta eius percipimus, quia caro eius pro salute nostri corporis est oblata, Sanguis verò pro anima nostra effusus est, vt vtraque nostri substantia hereditatem vitæ perennis accipere possit. Dicitur etiam testamentum in Sanguine eius, quia munit & defendit nos aduersus calumnias hostis antiqui, ne cælestem nobis hereditatem possit auferre, sicut litteræ illæ, quæ vocantur testamenta, heredem muniunt aduersus calumniatorem, ne tollat ei hereditatem.* Confirmat idipsum oratio.

Tutamentum mentis & corporis.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Claræ.

PErceptio Corporis tui, Domine Iesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proueniat in iudicium & condemnationem, sed pro tua pietate prosit mihi ad tuta mentum mentis & corporis.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Agathæ & Claræ Viaticum ſume.

Viaticum dulce refrigerium.

CHriſtus moriturus ſacra vbera Euchari[illegible] oſtendit & ſimul dedit, vt lactis cæleſti[illegible] quorem ſugeret homo, vnde non modò vitam [illegible]ritalem hauriret, ſed etiam mortem dulcem ac [illegible]uem perciperet. Nutrix, quæ dura ſunt & am[illegible] ſumit, ſumpta conuertit in lactis naturam & [illegible] dulcedinem, vt blanda illa ac ſuauia alumno [illegible] reddat infanti. Reddit & Chriſtus mortem, qu[illegible] cùm amara & dura foret, abſorpſit, & nutricis [illegible]ræ inſtar vbera myſtica ſuis manibus aperit ac [illegible]rigit, in quibus mors ipſa dulceſcit. Suaue hoc re[illegible]gerium ſecum gerunt Clara ſimul & Agatha, & [illegible] ipſum in ſuo exitu Dauid precatur & poſtulat.

Pſal. 38, 13. *Exaudi orationem meam Domine, & deprecatio[illegible] meam: auribus percipe lacrymas meas.*

Ne ſileas, quoniam aduena ego ſum apud te: & pe[illegible]grinus, ſicut omnes patres mei.

Remitte mihi, vt refrigerer priùs quàm abeam, & [illegible]pliùs non ero.

SIGNA[illegible]

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI, SIGILLVM Agathæ & Claræ impressum animæ.

NVtrix non solùm infantem lactat, sed si quid periculi est, eumdem amplectitur. Christus sacra vbera sua porrigit in Eucharistia, vt hominem alat ac nutriat; & dum periculum instat, arctè amplexatur, annectit sacris vberibus, vt periclitantem defendat ac custodiat. Consonant in hoc sigillo vbera & custodia Eucharistiæ, Agatha & Clara concordant. Consonant ambæ Reginæ suæ Esther, Reginæ Virginum MARIAE, quæ tota Eucharistica facta, vberibus de cælo plenis panem cælestem lactauit, suis manibus gestauit, & ministrauit in sacræ passionis memoriam, priùs in cœnaculo, nunc in Ecclesia celebratam.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2.
& vt musica in conuiuio vini.

QVando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, vbi Sacramentum suum instituit, Prou. 23, 1. *Sigillum impressum animæ.*

Luc.22,20 & iusserit, *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Fecit in sanctuario cœnæ extremæ me-
Prou.10,8. moriam sui: *Memoria iusti cum laudibus*, vberum ac-
mirum & manuum, quibus Christus seipsum tra-
didit. Hinc illa vox animæ Agathæ similis ori-
Cant.1,3. *Introduxit me Rex in cellaria sua, exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum super vinum.* Ex-
tende diligenter, vt & similis virgini Claræ ani-
quoque tua tanti mysterij cœnaculum, & sa-
Cant.1,6. rium quærat, & roget, *Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie.* Vbi pascas non
iam de manibus Angelorum, sed de suis ipsius ma-
nibus, quibus te ipsum largitus es, & adhuc lar-
giris. Sic virginale signaculum imprimitur, & fir-
matur.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Lucæ
Teresiæ, & earum insignia. Ad hanc formam ce-
lebra, communica, & Viaticum sume.

IMA

IMAGO QVADRAGESIMA EXPLICATA,

SS. LVCIÆ ET TERESIÆ CANENTIVM MORE CÆLESTI, QVIBVS AVXILIIS FACTA SIT EVCHARISTIA.

HABET ſpectacula mundus, habet & Chriſtus, quorum omnium maximum eſt myſterium Euchariſticum, de quo antè dixerat Iuſtinianus: *Charitatis ſummæ, profundæ humilitatis & virtutis eſt hoc grande ſpectaculum.* Diuinum hoc ſpectaculum nobis in myſterio Synaxeos pulcherrimè repræſentat ſanctus Dionyſius Eccleſ. Hierarch. cap. 3. Parte 2. dicens: *Porrò vbi Pontifex ſacroſancta Dei munera collaudauit, diuiniſſima conſecrat myſteria, quæ etiam celebrata ſub Symbolis ſacroſanctè propoſitis in aſpectum ducit; exhibitiſque diuinorum operum muneribus, ad ſacroſanctam eorumdem communicationem, cùm ipſemet accedit, tum ceteros inuitat.* Quid & quibus auxiliis in propoſito exhibeatur ſpectaculo, cantu ſuo exponit virgo Teresia: *Explicatio*

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque Sanguis Chriſti merum.

Edit

Concentus cælestis,

Edit cantum suum Teresia more cælorum, de q
rum concentu legimus Iob 38, 37. *Quis enarrab*
lorum rationem, & concentum cæli quis dormire f
Hic concentus cæli, qui numquam dormit, in c
consistit inspectione & spectatione, cuius auidi
cerdos in Missa diuina Iacobi supplex orat: *S*
cra ænigmatum, quæ symbolicè hoc sancto sacrificio o
dantur, clarè nobis ostende, & imple oculos nostri m
ctus luce tua incomprehensibili.

B. Virgo Teresia donata fuit mirabili privil
vt discerneret quænam consecrata Hostia esset
inde sic perspicax exhibetur, vt sub formis
mentalibus Agnum Dei contempletur & intu

Clara fidei,

Hanc gratiam bona Mater videtur sic accepis
illam posset transfundere: & quidem illam tra
dit in venerabilem filiam Annam de Iesu, m
Matris dignam prolem, quæ floruit in Hispa
Gallia, vnde in Belgium venit, & Regium Di
ceatorum condidit Monasterium, vbi illustri
raculis requieuit. Hæc venerabilis filia, & sacra
sororum mater, heres spiritus & gratiæ quæ in
cta Teresia resplenduit, hoc donum habuit, v
ipsa claro cerneret intuitu, an sub accidentariis
mis consecratus Christus contineretur. S. Dion
Areopagita Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 11. h
me

mentis ad Christum sub sacris speciebus contemplandum perspicacitatem hacce oratiuncula precatur, sic Ven. Sacramentum alloquens: *Sed tu, ô diuinissimum ac sacrosanctum Sacramentum, circumposita tibi symbolicè ænigmatum operimenta reuelans, liquidò nobis manifesteris, mentalesque nostros obtutus singulari & apertâ luce adimpleto.*

Consonat sancto Dionysio Iustinianus cap. 9. de Monast. perfect. dum agens de Eucharistia, concludit: *Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatæ fidei irradiati lumine mereantur videre te.* Exclamat satis opportunè Cellens Abbas lib. 1. de Panib. *Mirabilis potentia Dei, qua panis in carnem, & vinum conuertitur in sanguinem; mirabilis æquè potentia, qua sic tanta res agitur, vt sub signaculo fidei clausa, solis mundis fidei aspectibus intra velamen appositum penetretur.*

Accedit Teresiæ virgo Lucia oculis corporeis priuata, sicut & vulgò depingitur: iuxta suæ picturæ rationem cantat & ipsa, *Obscura fidei.*

Et si sensus deficit:
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.

Siquidem hæc sola est (vt S. Dionysius Myst. Theol. cap. 1. loquitur) *Theologiæ Christianorum præses, quæ diri-*

git nos ad mysticorum oraculorum plusquam indemon-
bile, & plusquam lucens ad summum fastigium, vbi
plicia & absoluta, & immutabilia Theologiæ myste-
riuntur in caligine plusquam lucente silentij arcana
tis, quæ in obscuritate tenebrosissimâ plusquam clar
superlucet, & in omnimodâ intangibilitate atque
litate, præ pulchris splendoribus mentes oculis capta
Ioan. 20, 25. *peradimplet.* Facessat hinc igitur illa vox, *Nisi*
non credam. hæc melior: Credam, licet non vid
Ioan. 20, 30. *Beati qui non viderunt, & crediderunt.* Grand
spectaculum est, vbi qui immolat & comm
lumine oculorum non indiget, vt tantis myst
fruatur, quæ verbo diuino fiunt.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad Teresiæ formam, & eius insignia.

Mystica Teresiæ, anima offerentis.

TEresia sacram intuetur Hostiam, & e
Sacerdotem, vt Dei Agnum, quem
consecrat, & simul indicat, ac si clarè illum
ret, summa reuerentia colat. Cùm panem co
Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. crat, dicit, *Hoc est enim corpus meum*; & cùm im
lat calicem, ait, *Hic est enim calix sanguinis*
qui

quidem Agnum, quem Ioannes digito demonstrauit, Sacerdos indicat in altari, cùm illum offert; & cùm illum edendum distribuit, inquit, *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*, vt animam communicantem ad eius visionem alliciat. S. Bonauentura multas adducit causas in Expositione Missæ, quare Sacerdos, post factam consecrationem, Hostiam in altari eleuet. inter alias satis apposita illa: *Eleuat Sacerdos Corpus Christi, quasi dicat, Priùs vidistis panem in altari, sed modò, consecratione peracta, videte verum Corpus Christi.* Ioan. 1, 29.

Teresia Agnum Dei intuetur, qui cùm sit splendor gloriæ, lumen de lumine est, & verus sol diuinitatis, ad cuius aspectum veniens dicit initio Missæ Sacerdos, *Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam.* Hæc iuuentus aquilæ est, de qua Dauid, *Renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.* Senescit aquila, nec cibum capit: senescit, nec solem penetrat claro intuitu: iuuenescit aquila, & escam capit: iuuenescit, & solem fixis oculis contemplatur. Renouetur ergo, Sacerdos, iuuentus tua: comedas de altari cui seruis, & in altari fixis oculis contempleris lucernam cælestis Ieruſalem. *Lucerna eius est Agnus.* Psal. 42, 4. Psal. 102, 5. Apoc. 21, 23.

Anima Sacerdotis innouata.

Teresia super se ipsam assurgens Agnum Dei spe-

ſpeculata eſt: & Sacerdos altis ac ſublimibus cogitationibus tractus & raptus, omnia inferiora fugiens, anhelat ad ſuperiora, cupienſque ſecum aſſtantes ſimul in altum trahere, dicit ante Conſecrationem, *Surſum corda*. Volat in ſublime Sacerdos, interdum ita in ſublime volat, vt Chriſto in cælis hæreat, videat, & perfruatur. Videbat & fruebatur P. N. Ignatius, qui dum Miſſam celebraret, Chriſtum in Sacrificio altaris intuitus eſt. Cupit ergo Ignatianus, & ſimul Tereſianus eſſe Sacerdos, precorat cum ſancta Matre fidelium.

Viſus elevatio.

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Tereſiæ.

CÆleſti lumine, quæſumus Domine, ſemper vbique nos præueni: vt myſterium, cuius participes eſſe voluiſti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

Conſonant Sacrificium & Lucia.

Myſtica Lucia anima Sacerdotis.

LVcia oculis corporeis renuntiat, & renuntiare ſecum docet Sacerdotem qui myſteria Chriſti celebrat. Chriſtus ipſe, *in qua nocte tradebatur*, 1. Cor. 11, 23. crificium ſuum peregit, & oſtendit ſatis, altari holocauſtum eſſe myſterium fidei, non viſionis

spectaculum. Agnus noctu immolabatur, & noctu cæleste manna delabebatur; in quorum typis mystica panis & Agni immolatio adumbrabatur. In memoriam celebrationis quam Christus de nocte fecit ad lucem candelarum & lucernarum, sapienter constituit Ecclesia, vt licet in præsentia solis & pleno die Missarum solemnia fiant, candelæ in altari accendantur, nec solis ratio habeatur; vt nouerit mundus ipse, cuius est oculus sol, oculis opus non esse, vbi mysterium fidei agitur & celebratur.

Mystica eleuatio oculorum in Sacerdote.

Lucia suorum oculorum lumina Deo consecrat, & offerre visum suum Sacerdotem docet, vt mysterium fidei fidelis offerat Deo. Cùm sanctam & putam Hostiam libet & immolet, oportet vt sanctus ac purus existat: & cùm Sanguinem noui & æterni testamenti, mysterium videlicet fidei, consecret, opus est, vt minister fidelis sit. Et quidem Christus in prima sui consecratione eleuatis ad Deum Patrem suum omnipotentem oculis ad sacrificium venit, & instruxit Sacerdotes, vt ad sui imitationem lumina oculorum suorum priùs offerant Deo, si velint dignè mysterium Eucharisticum conficere.

Lucia cæca, cæcum Sacerdotem benè regit, & benè ducit ad altare, in quo patientem Christum immolat. Et quidem patientis Christi illa vox est:

Psal. 87. 10. Psal. 37. 11 *Oculi mei languerunt præ inopia.* Et fortè illa: *Et lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.* Cùm igitur patientis Christi personam gerat in altari Sacerdos dum celebrat, benè egerit officium suum, cùm in se statu constituat, in quo est virgo Lucia, & dicere non solùm queat, *languerunt oculi mei*, sed etiam affirmare, *& lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum*, ac simul orare fidei virtutis studiosus, sperare & Ecclesia orat.

Fides.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Luciæ.

REdemptionis nostræ munere vegetati, quæsumus Domine, vt hoc perpetuæ salutis auxilio fides semper vera proficiat.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur

Communica ad formam Teresiæ, & eius insignia.

Mystica Teresia anima communicantis.

TEresia, vt in eius historia legimus, dono iam beatitudine, viro Religioso apparuit, & monuit, vt filias suas instrueret ac doceret ita circa Eucharistiam se gerere, quemadmodum Sancti-

rum animæ circa Deum in regno cælorum se habent. Animæ regnantium ciuium in cælesti patria intuentes Deum beantur, animæ quoque Christianæ videntes Eucharistiam felicitate donantur, cùm Deuteronomij 33, 28. scriptum legamus: *Habitabit Israël confidenter, & solus. Oculus Iacob in terra frumenti & vini, cælique caligabunt rore. Beatus es tu Israël, quis similis tui populo, qui saluaris in Domino?* Hanc eamdem beatitudinem affectabat olim Dauid, cùm exclamaret: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: Vbi est Deus tuus?* Subiungit: *Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei. In voce exultationis & confessionis, sonus epulantis.* Hæc autem magna beatitudo est. *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis.* Luc. 10, 23.

Pſal. 41, 1.

Huc pertinet quod ait Cyrillus lib. 11. in Ioannem cap. 27. *Filium Dei natura Patri vnitum, corporaliter substantialiterque accipientes clarificamur, glorificamurque, supremæ facti naturæ participes.* Beata Teresia, & anima etiam beata, quæ accedens ad Eucharistiam ait, *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ* Pſal. 22, 1.

ibi

ibi me collocauit. Nihil deest in cælo Beatis, q
Deum in throno maiestatis intuentur: nihil de
animæ, quæ Deum ipsum in Eucharistia cont
platur. Beata certè anima, quæ gloriæ aspectu
fectans, ad cæleste manna recurrit, præuenien
tum cælestis solis, vt accipiat benedictionem. Ita
Psal.62,1. ac præuenit Dauid. *Deus Deus meus, ad te de lu*
gilo. Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tu
ro mea. In terra deserta, & inuia, & inaquosa, p
sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, &
riam tuam. Gloria hæc cælestis annonæ est, de
Moyses & Aaron Exod.cap.16,6. *Vespere scietis, q*
Dominus eduxerit vos de terra Ægypti, & manè v
bitis gloriam Domini. Explicant deinde vers.8. co
tionem huius gloriæ: *Dabit vobis Dominus vespe*
nes edere, & manè panes in saturitate. Ad hanc c
que visionem glorioſam inuitantur communica
Psal.33,9. *Gustate, & videte, quoniam suauis est Dominus.*

Beata Teresia sic vidit vt crederet, sic credid
Celsitudo fidei. videret Christum in Eucharistia. Ad hanc cel
dinem fidei, qua ita credimus vt quasi Chris
videamus, promouet nos Cantic.2,9. Ecclesia,
ait: *En ipse stat post parietem nostrum, respiciens p*
nestras, prospiciens per cancellos. Nouit oculata fi
cancellos accidentium penetrare, & fenestras p

nire, per quas Christum in sancta Eucharistia respiciat. Magnus hic affectus est, nec effectu suo frustratur, cùm Homil. 33. dixerit olim Chrysostomus: *Quot nunc dicunt: Vellem ipsius formam aspicere, figuram, vestimenta, calceamenta? Ecce ipsum vides, ipsum tangis, ipsum manducas.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Teresiæ.

PRæsta nobis, quæsumus omnipotens Deus, vt quæ visibilibus mysteriis sumenda percepimus, inuisibili consequamur effectu.

Consonant Communio & Lucia.

LVcia mysterium fidei præ se fert, & improbat dicentem Thomam: *Nisi videro, non credam.* Benè Augustinus Serm. de Iacob & Esau: *Antequam videas quod videre nondum potes, crede: ambula per fidem, vt peruenias ad speciem. Species non lætificat in patria, quem fides non consolatur in via.* Quanta sit hæc sacra fides, quam Lucia virgo fidelis præfert in se, declarat ipse Augustinus lib. 3. de Verbis Domini Serm. 28. *Nullæ sunt quippe maiores diuitiæ, nulli thesauri, nulli honores, nulla huius mundi maior substantia, quàm est fides Catholica, quæ peccatores homines saluat,*

Mystica Lucia anima communantis. Ioan. 20, 25.

cæcos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptiz
deles iustificat, pœnitentes reparat, iustos augmenta
tyres coronat, Sacerdotes consecrât, regnis celestibus
parat, in æterna hereditate cum sanctis Angelis com
cat. Communicat ergo cum Angelis ille, qui non
det & credit, ac per fidem percipit Eucharistiæ

Lucia virgo est illa, cui dicit Ecclesia: *In tua*
Patientia. *tientia possedisti animam tuam, Lucia sponsa Christi,*
quæ in mundo sunt, & coruscas cum Angelis, san
proprio inimicum vicisti. Fides sine operibus mor
est, & vt viuam ostenderet Lucia fidem suam,
tulit voluptatibus tormenta, mundo cælum,
mortem. Nouerit ergo mystica Lucia, quæ
ad Communionem, vitalem fidem suam ostend
re, patiens laborum, mundi contemptrix, hos
debellatrix. Lucia virgo est illa cui dixit cæ
Puritas. Agatha: *Lucia virgo, quid à me petis, quod ipsa*
ris præstare continuò matri tuæ? Nam & fides tua
subuenit, & ecce saluata est. Quia iucundum Deo ac
virginitate habitaculum præparasti. Sciat mystica L
cia, quanti fides, quanti puritas æstimatur, vt
cundum Deo habitaculum præparet, & compon
in quo Deus sedem figat, figit autem per Com
Ioan. 6, 57. nionem. *Qui manducat meam carnem, & bibit*
sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Lu

Lucia luce ac lumine diuinæ fidei perfusa, clausis oculis videre homines docet lucem veram in Eucharistia, exclamatque cum Augustino cap. 3. Soliloq. *O lux, quam videbat Tobias, quando oculis clausis docebat filium vitæ viam! O lux, quam videbat Isaac interiùs, quando caligantibus oculis interiùs filio futura narrabat: lux, inquam, inuisibilis, cui abyssus humani cordis est visibilis. Illuminare ergo lux mea, illuminatio mea: illuminare huic cæco tuo, qui in tenebris & vmbra mortis sedet, & dirige pedes eius in viam pacis, per quam ingreditur in viam tabernaculi admirabilis.* Consonat & Oratio Ecclesiastica. *Defectu sensus profecit.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Luciæ.

MEntes nostras & corpora possideat, quæsumus Domine, cælestis operatio: vt non noster sensus in nobis, sed iugiter eius præueniat effectus.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Luciæ & Teresiæ Viaticum sume.

LVcia virgo monet & hortatur ægrotantem, vt postquam sacrum Viaticum acceperit, claudat ocu- *Viaticum sumens claudat oculos mundo & sibi, aperiat Deo.*

oculos ad ea quæ ad mundum visibilem pertinent, si moriendum sit, in fide Christi decedat, dicat cum Bernardo iam moriente: *Non sum de hoc mundo.* Teresia dicit patienti, *Aut mori, aut pati.* Cum dera post susceptum iam Viaticum, sanctum ar stitem Martinum affirmantem: *Non recuso labor* Attende in lecto iacentem, in quo, sicut & canit clesia, *oculis ac manibus in cælum semper intentus oratione spiritum non relaxabat.* Renuntiauerat ille culo, & totus erat in Deo, cui sicut Rex David

Psal. 72, 28. hærebat, & dicebat: *Mihi autem adhærere Deo bon est, ponere in Domino Deo meo spem meam:* ac simul nebat.

Psal. 72, 25. *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super ram?*

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, pars mea Deus in æternum.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTIÆ SIGILLVM Luciæ & Teresiæ impressum animæ.

1. Cor. 13, 12. PErspicax sine oculis Lucia est, cui nomine delium omnium dicere licet: *Videmus nunc per speculum in ænigmate.* Videt fidelis Lucia, sed in æ gmate quidem, cuius solutio penes Teresiam

quæ ſub accidentibus Dei Agnum intuetur. Myſterium fidei ænigma eſt, eius tamen enodatio atque interpretatio eſt Agnus, qui non aliis externis auxiliis & inſtrumentis conficitur, ſed verbo ſolùm conſecratur immolaturque in altari, & editur in Communione. Concordant ergo inter ſe cæcitas oculata fidei, & intuitio Euchariſtica, quam conſonantiam duæ virgines Lucia & Tereſia oſtendunt in ſe, & in ſe ipſis declarant. Conſonant ambæ Reginæ ſuæ Eſther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Euchariſtica ſit, quem genuit Agnum vidit, & eumdem credidit non ſolùm in cruce mactandum, ſed etiam in altari immolandum, vbi ſacra eius memoria repræſentatur.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2
& vt muſica in conuiuio vini.

QVando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, quibus auxiliis inſtrumentíſve tantum myſterium patrauerit, & deprehendes ſolo verbo Hoſtiam & Sanguinem ſuum conſecraſſe & immolaſſe. *Ipſe dixit, & facta ſunt; ipſe mandauit, &* Prou. 23, 1. *Sigillum impreſſum anima.* Pſal. 32, 9.

creata sunt. Haud dubiè in sacrosanctis huiuscem
Psal. 18,3. mysteriis *dies diei eructat verbum, & nox nocti in*
scientiam. Clara dies sublimis contemplationis,
Prou. 10,8. verò fidei obscura est. *Memoria iusti cum laudibus*
scuræ fidei, & claræ contemplationis, quæ appa
in Lucia & sancta matre Teresia, ambæ sacra
Musarum instar, laudes sacri mysterij decan
Luciæ & animæ referentis eius fidem, dum com
Cant. 3,1. nicat & celebrat, vox illa esto, *In lectulo meo per*
quæsiui quem diligit anima mea. Teresiæ & animæ
Cant. 2,9. rè contemplantis Eucharistiam, vox illa sit: *En*
stat post parietem nostrum, respiciens per fenestras, pr
ciens per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi: Su
propera amica mea, columba mea, formosa mea, &
ni. Sic imprimitur, sic exprimitur sigillum in ani
colentis venerabile Sacramentum.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Ba
ræ, Agnetis, & earum insignia. Ad hanc form
celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA

IMAGO QVADRAGESIMAPRIMA EXPLICATA,

SS. BARBARÆ ET AGNETIS CANENTIVM MORE CÆLESTI, CVR SIT EVCHARISTIA CONDITA.

SAPIENTIA *ædificauit sibi domum, excidit columnas septem. Immolauit victimas suas. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis: Si quis est paruulus, veniat ad me.* Veniat, inquam, ad me, vt colat & edat me, qui propterea consecrari volui. Missæ itaque sunt Barbara simul & Agnes, quarum prior paruulum secum ducit Regali sanguine natum, & socium Christi, videlicet Stanislaum, qui de manibus Angelorum panem Angelorum capit in præsentia eiusdem virginis cantantis ac modulantis, Prou. 9, 1. Explicatio

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui. Concentus cælestis,

Aptè ad hunc hymnum S. Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 7. sic ait: *Tum denique sancti sacrorum administri, spectatoresque studiosi, sacratissimam Hostiam sacro ritu contuentes, generali laudatione conce-* Hostia,

lebrant, beneficum munificumque principium, à quo [illegible]
taria nobis exhibita sunt Sacramenta, quæ sacrosanct[illegible]
illam initiatorum consummant deificationem. Hunc a[illegible]
hymnum alij laudis canticum, alij religionis symbolum [illegible]
pellant, alij denique, mea quidem sententia, diuinius, [illegible]
rarchicam Eucharistiam. Consonat Dionysio, & [illegible]
gini & martyri Barbaræ Concilium Triden[illegible]
sess.13. cap.5. *Nullus dubitandi locus relinquitur, [illegible]*
omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia [illegible]
recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic [illegible]
simo Sacramento in veneratione exhibeant. Nec eum [illegible]
nùs est adorandus, quòd fuerit à Christo Domino, [illegible]
matur, institutum. Nam illum eumdem Deum pr[illegible]
in eo adesse credimus, quem Pater æternus introd[illegible]
Psal.69,8. *orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Ange[illegible]*
Quales Angeli, talis est Barbara, talis & Stanil[illegible]
totus Angelicus, totus virgineus, cultor & [illegible]
tor, & simul communicator diuinorum myst[illegible]
rum, quocum loquitur Iustinianus Sermone d[illegible]
charistia: *Zelo tuo captus est, & abs te absentar[illegible]*
patitur. Hinc se nascendo fecit socium, tuæ peregrin[illegible]
voluit habere consortium.

Agni. Accipit secum sociam Barbara virgo & mar[illegible]
martyrem & virginem Agnetem, & simul mort[illegible]
lesti canentem,

Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui.

More cælesti cantat, quæ seruat ritum cælorum, in quibus non vocibus, sed insignibus exornata luminaria chorum ducunt. More cælesti cantat, in cuius commendationem sancta recitat Ecclesia: *Stans à dextris eius agnus niue candidior Christus, sibi sponsam & martyrem consecrauit.* Cantat & ipsa in honorem Sacramentalis Agni:

Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui.

eò quòd (vt pulchrè docet diuinissimus Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 1.) *vetus Testamentum solummodò futura prædixerit, nouum verò ipsamet diuina Iesu opera exhibuerit; atque illud quidem quasi quibusdam imaginibus depinxerit veritatem, hoc verò præsentem demonstrarit, cùm prædictionum eius veritatem effectus huius comprobarit, diuinorumque sermonum operatio diuina sit summa.* Atque subiungit:

Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Hæc dicit Stanislao communicanti: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi:* hæc simul addit, *Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.* Hæc dux & magistra Sacerdotum ce-

lebrantium, accipientium & administrantium mysteria sacrosanctæ Eucharistiæ, quæ Hostia, Communio, & Annona viatorum decedentium est.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad formam Barbaræ, & eius insignia.

Mystice Barbara anima Sacerdotis.

BArbara in se, & in suo Stanislao, qui castus mundus corde ac corpore floruit, satis exp sit, qualis debeat esse minister qui Ecclesiæ altaribus. Talem quærit Sacerdotem Augustinus Serm. 4. de Dedicat. Eccles. *In templo à Salomone ficato legimus duo altaria fuisse constructa: vnum fu quo animalium celebrabatur sacrificium; aliud intus, thymiamatis offerebatur incensum: in quibus videmus, duo in nobis specialiter altaria esse constructa, poris scilicet & cordis, sicut à nobis duplex sacrifi Deus quærit; vnum, vt simus corpore casti; aliud, mundi. Ergo in exteriore altari, id est corpore nostro, ferantur opera bona; in corde verò odorem suauitatis doleat cogitatio sancta.* Vtrumque hoc sacrificium p tulit in se Barbara virgo, prætulit in se Stanis eius alumnus & cliens.

Barb

Barbara virgo tres feneſtras in cœnaculo ſuo aperuit in honorem & gloriam ſanctiſſimæ Trinitatis, quod iniquè ferens pater, filiam apud Præſidem accuſauit. Ergo cùm Sacerdos Chriſti celebrat ſacrificium, in cœnaculum Barbaræ virginis vocatum ſe eſſe cogitet, & in honorem Triados ſacratiſſimæ ſacrificium ſuum conficiat. Cogitet ſe ad feneſtram Patris eſſe, cùm hoſtiam & calicem offert, dicit enim: *Suſcipe ſancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc immaculatam hoſtiam*; & poſteà, *Offerimus tibi Domine Calicem ſalutaris*. Cogitet ſe ad feneſtram Filij veniſſe, cùm verba conſecratoria pronuntiat, *Hoc eſt enim corpus meum*, &, *Hic eſt calix ſanguinis mei*; & cùm addit, *Hæc quotieſcumque feceritis, in mei memoriam facietis*. Cùm accedit ad Communionem, ad feneſtram Spiritus ſancti manet, & idcircò poſt ſumptionem Euchariſtiæ mundum & purum aërem & ſpiritum hauriens, orationem congruam recitat.

Sacerdos celebrat in honorem ſanctiſſimæ Trinitatis.

Matth. 26, 26. Luc. 22, 20.

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Barbaræ.

QVod ore ſumpſimus, Domine, pura mente capiamus, & de munere temporali fiat nobis remedium ſempiternum.

Consonant Sacrificium & Agnes.

Mystica Agnes anima Sacerdotis.

AGnes cum Agno index sacrificij altaris est, quo immolatur Agnus Dei, & in eius immolatione Angeli Sacerdotibus assistunt, sicut Hieronymus de Diuina mensa & iudicio Chrysostomus instruit, & exclamat: *O miraculum mensæ mysticæ magnificè instructæ, in qua Agnus Dei pro te mactatur, ad quam assistunt Cherubim, descendunt Seraphim, quibus alis præditi vultus demittunt, ibi omnes Angeli Sacerdote pro te legationem obeunt.*

Sacrificium Agni.

Agnes cum Agno suo altaris sacrificium inducit & ostendit, de quo B. Augustinus Serm. 2. de Catechumenis, expendens illud, *Non relinquetis ex eo quidquam vsque manè*, vbi sermo de agno paschali est, ait: *Hoc nunc agitur. Comeditur enim agnus in noctem huius sæculi, vt cùm manè illud venerit, quod vesperum non habebit, non iam offeratur imago agni, sed ipse Agnus, quem quotidie comedimus, & cuius sanguinem bibimus: inueniamus illic eum Sacerdotem pro nobis exoratum, quem hîc pro nostra salute constat occisum.* Num. 9, 12. mirabilis Agnus, de quo agens apud Ægeam Andreas, glorioſam illam fecit confessionem, *Omnipotenti Deo ego omni die sacrificio, non thuris fumum, non hircorum sanguinem, nec taurorum mugientium carnes.*

sed immaculatum Agnum quotidie in altari crucis sacrificio: cuius carnes, posteà quàm omnis populus credentium manducauerit, & eius sanguinem biberit, Agnus, qui sacrificatus est, integer perseuerat & viuus.

Ecclesia, & anima.

In figuris præsignatur,
Cùm Isaac immolatur:
Agnus Paschæ deputatur,
Datur manna Patribus.

COMMVNIO.

Ecce Agnus Dei.

Communica ad Barbaræ formam, & eius insignia.

Mystica Barbara anima communicantis.

BArbara cum paruulo Stanislao in Oratorio comparet: comparuerat ipsa olim, cùm deficiente Sacerdote non deficit Stanislao suo mirum in modum esurienti Communionem, quam de manibus Angelorum accepit. Mysticus Stanislaus dignus alumnus Barbaræ est, qui cultor est diuinitatis & simul humilitatis, quam & Christus ipse in sua Eucharistia profitetur. Satis benè & appositè in Psalm. 33. S. Augustinus monet: *Christus in corpore*

&

& sanguine suo voluit esse salutem nostram. Unde enim commendauit corpus & sanguinem suum? Nisi esset humilis, nec manducaretur nec biberetur. Respice titudinem ipsius. In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ecce cibus sempiternus, sed manducant Angeli, manducant supernae tutes, & cælestes Spiritus, & manducant & saginantur & integrum manet quod eos satiat & lætificat. Quomodo tem homo posset ad illum cibum? unde cor idoneum cibo? oportebat ergo ut mensa illa lacteſceret, & paruulos perueniret. Et ideò Verbum caro factum est habitauit in nobis. Vide ergo humilitatem, quia panem Angelorum manducauit homo, id est, Verbum illud, quo pascuntur Angeli, sempiternum, quod est æquale Patri manducat homo: quia cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est se esse æqualem Deo, sed semetipsum eximaniuit.

Ecclesia, & anima.

Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatorum:
Verè panis filiorum,
Non mittendus canibus.

Foris canes, & venefici, & impudici, & homicidæ & idolis seruientes, & omnis qui amat, & facit mendacium.

mendacium. Apocal. cap.22, 15. Hinc, vt S. Dionysius tradit Eccles. Hierarch. cap.3. Parte 3. §. 6. *Catechumenos & energumenos, eosque qui pœnitentia ducuntur, sacrosanctæ hierarchiæ mos patitur quidem audire sacram psalmodiam, diuinamque sacrarum Scripturarum recitationem; verùm ad ea quæ deinceps sequuntur sacrificia spectaculaque nequaquam hos conuocat, sed perfectos perfectorum oculos*, &c. Sic quoque Eccles. Hierarch. cap.1. §.5. Antistites monet, *vt iuxta ritum hierarchicum profiteantur sancta quidem sanctè contrectare, solis autem deifica diuinis, perficientia perfectionis capacibus, sanctisque sanctissima communicare.*

Consonant Communio & Agnes.

AGnes virgo, sicut in eius martyrio & Officio Ecclesiæ legimus, multa & quidem gloriosa dixit de se, quæ gloriosè de se anima post Communionem potest affirmare. Gloriatur Agnes in Domino: *Iam corpus eius corpori meo sociatum est, & sanguis eius ornauit genas meas, cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Ipsi sum desponsata, cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur.* Hæc eadem gloria communicanti facilè conuenit, cuius caro carni Christi coniuncta est; cuius genas pretiosus sanguis ornauit: cuius anima Agno cælesti

Mystica Agnes anima communicantis.

desponsata est, cui Angeli famulantur; cuius p
chritudinem, & ipsius communicantis sol & l
mirantur, & pariter obstupescunt.

Anima ornata. Agnes: *Induit me Dominus cyclade auro texta,*
immensis monilibus ornauit me. Mel & lac ex ore
suscepi. Ipsi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione
mitto. Cyclas humanitas Christi est, auro di
tatis intexta: monilia immensa, immensæ g
quibus illa ornata fuit. Hæc omnia continen
Eucharistia, quorum particeps fit anima, qua
ticipat Sacramentum. Mel & lac suscipit e
Ioan.6,56. Christi, qui dixit: *Caro mea verè est cibus, &*
meus verè est potus. Fatetur & ipsa Cantic.5,1.
fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum la
Cant.5,1. Dixerat illi sponsus: *Veni in hortum meum so*
sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus me
spondet deinde sponsa: *Comedi fauum cum mel*
bibi vinum meum cum lacte meo. Quid myrrha
lacte & melle? Myrrha quidem passionis amar
quæ in hoc venerabili Sacramento mellis &
instar dulcis est. Huic ergo dulcissimo Spons
uiolabilem anima fidem seruet, huic seipsam
deuotione committat.

Dilecta. Agnes: *Posuit signum in faciem meam, vt*
præter eum amatorem admittam. Signum magnum
chan

chariſtia eſt. *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui* Pſal. 4, 7
Domine. Lumen vultus Dei reſplendet in Sacramento: hoc anima noſtra ſignatur, vt nullum præter Chriſtum nec agnoſcat nec habeat illa amatorem. Quòd ſi tentator inuadat, & ab Agno animam contendat auellere, repellat, quemadmodum Agnetem legimus lenonem à ſe reieciſſe. *Diſcede*, inquit, *à me pabulum mortis, quia iam ab alio amatore præuenta ſum.* Præuenta ſum ab alio, qui & pabulum vitæ eſt, cùm dicat de ſe: *Sicut miſit me viuens Pater,* Ioan. 6, 58.
& ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipſe viuet propter me: & rurſus: *Non ſicut manducaue-* Ioan. 6, 59.
runt patres veſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Diſcede pabulum mortis, cibus vitæ Chriſtus eſt, à quo ſum iam amore præuenta, cùm in finem dilexit me, & ſe mecum, ac ſecum me ſtricto & arcto amoris nexu coniunxit ac copulauit, vnde & dicit: *Qui mandu-* Ioan. 6, 56.
cat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo.

Agnes virgo cùm cælo donata eſſet, à dextris eius comparuit Agnus ipſa niue candidior, Chriſtus ſcilicet, qui ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit, totaque gaudens & exultans ait: *Ecce quod concupiui iam video, quod ſperaui iam teneo: ipſi ſum* *Deſponſata.*

iuncta in cælis, quem in terris posita, tota deuotione dil
Hæc vox, hæc gloria communicantis etiam est

Ecclesia, & anima.

Bone pastor, panis verè,
Jesu nostri miserere,
Tu nos pasce, nos tuere,
Tu nos bona fac videre
In terra viuentium.
Tu qui cuncta scis & vales,
Qui nos pascis hic mortales,
Tuos ibi commensales,
Cohæredes, & sodales
Fac Sanctorum ciuium.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Barbaræ & Agnetis Viaticum sume.

Inuitatio ad Viaticum.

BArbara, dum ægrotaret, & esset in molesta
Stanislaus, per Angelicas manus eum Via
communiuit, dixit eadem virgo & Martyr cum E
clesiastico cap. 38, 9. *Fili, in tua infirmitate ne de*
cias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te. A

te à delicto, & dirige manus, & ab omni delicto munda cor tuum. Dicit & Angelo ac Sacerdoti: *Da suauitatem, & memoriam similaginis, & impingua oblationem. In requie mortui requiescere fac memoriam eius, & consolare illum in exitu spiritus sui.* Agnus ouem redemit, & ouem pascit vt viuat, pascit vt mortem non timeat, victurus in æternum apud Deum, qui dicit: *Non sicut manducauerunt patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Ergo balatum suum ouis edat, suum cantum edat Dauidicus Stanislaus: Ioan. 6, 56.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocauit. Psal. 22, 1.

Super aquam refectionis educauit me, animam meam conuertit.

Nam, & si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Hæc perfecta Barbaræ imitatio, hæc absoluta Agnetis æmulatio est quæ splendet in Stanislao, dum diuinitus reficitur. Similis Deus sibi est, qui & animæ sacram Communionem appetenti, cùm Sacerdos deesset, cælitus ipse per se sacrosanctam porrexit Eucharistiam, quemadmodum S. Catharinæ Senensi Tractatu 4. cap. 142. Deus Pater exponit. *Ego verò*, inquit, *qui delector humiles exaltare, traxi desi-*

derium ipsius ad me, præbendo sibi notitiam in abysso Tri-nitatis æternæ, suum oculum intellectum illuminans in potentia mei Patris, in sapientia vnigeniti Filij mei, & in charitate Spiritus sancti, qui sumus vnum in essentia. Et in tanta perfectione talis anima fuit vnita, quæ etiam corpus à terra suspendebatur & eleuabatur; quia in statu animæ vnitiuo, vt dixi, perfectior erat vnio quam anima fecerat ex affectu dilectionis in me, quàm in corpore suo. Et in abysso tali, vt ego desiderio suo satisfa-cerem, à me sacram Communionem accepit, & in signum quòd in veritate satisfeceram ei, pluribus diebus admira-bili modo persensit in corporali gustu saporem & odorem corporis & sanguinis vnigeniti mei Jesu Christi, propter quod ipsa renouata fuit, & augmentata in lumine prouidentiæ meæ, quam dulciter ipsa præsertim in hoc actu pro-stauerat.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI SIGILLVM Barbaræ & Agnetis impressum animæ.

IN honorem sanctissimæ Trinitatis tres fenestras in cœnaculo aperiri Barbara iussit, & in eiusdem sacrosanctæ Triados gloriam in altari Dei Agnus immolatur; cùm in eius sacrificio Sacerdos dicat: *Per ipsum, & cum ipso, & in ipso, est tibi Deo Patri omnipotenti*

nipotenti, in vnitate Spiritus ſancti omnis honor & gloria. Accedit, quòd cùm myſticum inuocat Agnum, ter repetat *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*, vt eius immolationem ſanctæ fieri Trinitati demonſtret. Concordat cum feneſtris Agnus, cõſonat cum Barbara Agnes: ambæ effigies benè ſigillo reſpondent. Ambæ reſpondent Reginæ ſuæ Eſther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Euchariſtica ſit, nobis colendum & ſumendum panem Angelorum dedit, & Agnum vnà cum pane virginâli præbuit, de quo Nyſſenus lib. de Vita Moyſ. *Hunc corporis panem non aratio, non ſatio, non agricolarum opus efficit. Terra intacta permanſit, & tamen terra pane plena fuit, quo fameſcentes myſterium virginis perdocti facilè ſaturantur.*

ATTENTIO.

In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, & vt muſica in conuiuio vini. Eccli. 49, 2.

QVando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, cur ſe immolauerit, cur ſe conſecrauerit Agnus. Conſecrari voluit vt coleretur, ac ſimul ederetur. *Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus, eſcam dedit timentibus ſe*: reuerentibus ſe præbuit auguſtiſſimum Sacramen- Prou. 23, 1. *Sigillum impreſſum animæ.* Pſal. 110, 4

Prou.10,8. mentum. *Memoria iusti cum laudibus* Musarum Angelicarum. Agnetis & Barbaræ, quarum prior Agnes præcipuè immolatum, posterior verò pastum comestum modulatur. Celebrat epulum Barbe quo alitur Stanislaus, alitur anima communicant

Cant.3,4. & dicit in Canticis: *Tenui eum, nec dimittam, d introducam illum in domum matris meæ, & in cubicu genitricis meæ.* Celebrat Agnes diuinissimum Sacr cium, quo vno solo pro redemptione suæ an gaudet & gaudere iubet animam, quæ sponsa Ch

Cant.2,16. sti est, & asserit: *Dilectus meus mihi, & ego illi, pascitur inter lilia.* Pascitur & pascit animam, cui primitur signaculum virginalium insignium, Ba stiæ & Agni, Agnetis & Barbaræ.

Audi Hymnum, & attende ad imaginem a nam glorioſæ Mariæ assumptæ, & eius insignia

Introspice exemplar tanti mysterij, & ad h formam celebra, communica, & Viaticum sum

IMA

MARIA
Benedicta et benedicens.

Genitori, Genitoque
Laus et iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque,
Sit et benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio.

IMAGO QVADRAGESIMASECVNDA EXPLICATA, GLORIOSÆ ASSVMPTIONIS, ET CORONATIONIS MARIÆ CANENTIS MORE CÆLESTI, QVOMODO ET QVANDO CONDITA SIT EVCHARISTIA.

CORONAT Oratorium Eucharistiæ B. Virgo MARIA, quæ euecta in Sancta sanctorum, & in cæleste assumpta Sacrarium, diuinitus coronatur. Coronidem gloriosa Maria imponit, & canit in actionem gratiarum: *Explicatio.*

Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio.

Concentus cælestis Eucharistiæ & Mariæ gloriosæ.

Consonat sibi MARIA apud B. Birgitam lib. 6. c. 10. & exponit, quomodo Eucharistia conficiatur, & quidem more & stylo cælesti. *Panis*, inquit, *qui in*

*altari ponitur, ante verba panis est; sed post verba di-
vertitur in corpus Filij mei, quod de me sine macula su-
psit, quod crucifixum est. Tunc Pater adoratur, & ado-
tur in Spiritu in membris Filij. Filius exultat in potent-
& in maiestate Patris; Mater eius, quæ ego sum, hono-
tur ab omni exercitu cælesti, quæ eum genui: omnes A-
geli conuertunt se ad eum, & adorant omnes animæ iu-
rum, gratias referunt, quòd per eum redempti sunt.* S-
ctus Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 2. hu-
post sacram Communionem, Deum collaud-
vel gratias agendi ritum describens, ait: *Accepta-
nique dataque diuina Communione in sacram desinit g-
tiarum actionem.* & Parte 3. §. 15. *Hinc gustate (inqu-
Eloquia) & videte, quoniam qui sacrosancta diuina-
rerum disciplina initiantur, permagnificas ipsarum gra-
agnoscent, atque diuinissimam earum celsitudinem ac
gnitudinem in Communione sanctè considerantes, supe-
lestia supremæ deitatis beneficia grati collaudabunt.*

Gloriosa igitur Eucharistia Patri, Filio, Spi-
sancto, nec non assumptæ MARIAE. Quidni M-
RIAE? Benè Chrysologus Serm. 141. *Quantus sit D-
satis ignorat, qui huius Virginis mentem non stupet, a-
mum non miratur. Pauet cælum, tremunt Angeli, na-
non sufficit; & vna puella in sui pectoris capit, recipit
oblectat hospitio, vt pacem terris, cælis gloriam, sal-*

perdi-

perditis, vitam mortuis, cælestibus cum terrestribus parentelam, ipsius Dei cum carne commercium, pro ipsa domus exigat pensione; vt impleatur illud Prophetæ: Ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris. Assumitur Virgo in gloriam; necnon venerabile Sacramentum, quod futuræ gloriæ pignus datur, reponit illa apud Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, cùm mercedem, hereditatem & coronam, pro quibus erat in Eucharistiâ Christus oppignoratus, in cælo recipit. Clament ergo virgines insignitæ palmis & lauris, & exclament: *Manifestè magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in Spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est Gentibus, assumptum est in gloria.* Assumptum est in gloria Sacrificium Eucharistiæ, Sacramentum & Viaticum.

Psal. 126, 4

1. Tim. 3, 16.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia,
Quæ cæli pandis ostium!

Celebra Sacerdos ad formam glorioſæ MARIÆ, & eius insignia.

GLorioſum Eucharistiæ ſacrificium, cuius CHRISTVS ſummus Sacerdos ſecundùm or-

Glorioſum ſacrificium.

dinem Melchisedech, in cælo est, & in cælo regn
Ad eius interiora velamina ingrediens gloriosa Ma
RIA idem in effigie monet, idem indicat quod in
Hcb.6,20. bit Paulus: *Præcursor pro nobis introiuit* IESVS se
dùm ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.

Assumptum in gloria. Hcb.9,26. Rursus Paulus, loquitur in effigie sua MARIAE: *lis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocu impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior c factus: qui non habet necessitatem quotidie, quemad dum Sacerdotes, pro suis delictis hostias offerre, dei pro populi: hoc enim fecit semel seipsum offerendo. L enim homines constituit Sacerdotes infirmitatem habent sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium æternum perfectum.*

Assumptum in gloria. Hcb.9,11. Rursus Paulus, rursus gloriosa MARIA: *Chri assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & p fectius tabernaculum non manu factum, id est, non hu creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulor sed per proprium sanguinem introiuit semel in Sancta æ na redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorum & t rorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat emundationem carnis; quantò magis Sanguis Christi, q per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculu Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus m tuis, ad seruiendum Deo viuenti? Et ideò noui Testam*

mediator est; vt morte intercedente, in redemptionem earum præuaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æternæ hereditatis.

Adhuc Paulus, adhuc glorioſa MARIA: *Neceſſe est ergo exemplaria quidem cælestium his mundari: ipſa autem cælestia melioribus hostiis quàm istis. Non enim in manu facta sancta* IESVS *introiuit, exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.* *Assumptum in gloria.* Heb. 9, 23.

Apparet pro nobis CHRISTVS, & in ſtatu gloriæ ſuæ glorioſis Sacerdotibus cingitur, & canticum nouum edunt, dicentes: *Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula eius: quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in Sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes: & regnabimus super terram.* Apoc. 5, 9.

Sacrificium ſummi Pontificis CHRISTI, glorioſorumque Sacerdotum, glorioſa Euchariſtia eſt, quam ſancta Eccleſia precatur vt in altare ſublime perferatur, ſicut iam in imagine aſſumptæ Virginis expreſſum eſt, cui correſpondet oratio. *Glorioſum ſacrificium Sacerdotis.*

Oratio

Oratio Ecclesiæ celebrantis ad formam MARIÆ.

SVpplices te rogamus, omnipotens Deus, ut hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu diuinæ maiestatis tuæ, vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui corpus & sanguinem sumpserimus, omni benedictione cælesti & gratia repleamur.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur

Communica ad formam gloriosæ MARIÆ & eius insignia.

Mystica MARIA, *anima innouata vsu Eucharistiæ.* 1. Tim. 3, 17.

SAcramentum hoc magnum est, quod assumpsit, *est in gloria.* Gloria MARIAE est, totam Eucharisticam esse; & gloria Eucharistiæ est, totam esse Marianam. Suffragatur Gregorius Nyssenus lib. de vita Moysis: *Hunc corporis panem non aratio, non sationis non agricolarum opus efficit, sed terra intacta permanens, & tamen pane plena fuit, quo famescentes mysticæ Virginis perdocti, hoc pane facilè saturantur.* Hæc enim gloria

gloria tua est: *Lauda Ierusalem Dominum, laud*[illegible] *Deum tuum Sion. Quoniam confortauit seras portarum tuarum, benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem, & adipe frumenti satiat te.* Psal. 147, 1.

Suffragatur Maximus Homilia de Ramis palmarum: *Ipsam* MARIAM *manna dixerim, quia est subtilis, splendida, suauis, & virgo, quæ veluti cælitus veniens, cunctis Ecclesiarum populis cibum dulciorem melle defluxit.* Consonat & Dauid: *Cibauit eos ex adipe frumenti, & de petra, melle saturauit eos.* Psal. 80, 17. *Consonant sibi Maria & anima.*

Suffragatur Augustinus Serm. 1. de Natiuit. MARIAE: *O beata vbera, quæ Dominum tenerum alunt, lac puerilibus labris infundunt, Angelorum cibum & hominum pascunt! Exiguum exprimunt liquorem, & mundi reficiunt creatorem. Qui suæ virtutis imperio marium procellas mitigat, qui fluminibus indeficientem aquarum impetum subministrat, qui aridam terram innumeris vbique fontibus irrigat, raras de virgineo pectore guttas lactis expectat. Manat liquor ex vberibus Virginis, & in carnem vertitur Saluatoris. Hinc ergo perpendite, quàm debitores sumus huic beatissimæ Genitrici, quantasque illi post Deum de nostra redemptione gratias agere debeamus. Illud siquidem corpus Christi, quod beatissima Virgo genuit, quod in gremio fouit, quod fasciis cinxit, quod materna curauit solertia; illud, inquam, absque vlla dubita-* *Consonantia Mariæ & animæ in accepto beneficio.*

tione nunc de ſacro altari percipimus, & eius ſanguinem Sacramentum noſtræ redemptionis haurimus. Bene D

Pſal.41,1. uid: *Quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea Deum fortem viuum; quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt lacrymæ meæ panes die ac nocte, dicitur mihi quotidie, Vbi eſt Deus tuus? Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei, in voce confeſſionis & exultationis, ſonus epulantis.* Sonet ergo anima gloriosæ MARIAE, reſonet anima ejus lantis Dauidis in actionem gratiarum.

Conſonantia.

Luc.1,47. Canat MARIA: *Magnificat anima mea Dominum.*

Pſal.102,1 Reſonet Dauid: *Benedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.*

Luc.1,47. MARIA: *Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.*

Pſal.83,3. Dauid: *Cor meum, & caro mea, exultauerunt in Deum viuum.*

Luc.1,48. MARIA: *Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*

Pſal.30,8. Dauid: *Exultabo, & lætabor in miſericordia tua, quoniam reſpexiſti humilitatem meam.*

Ma

MARIA: *Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius.* Luc.1,49.

Dauid: *Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ.* Psal.65, 16.

MARIA: *Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Luc.1,50.

Dauid: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se.* Psal.110,4

MARIA: *Fecit potentiam in brachio suo; dispersit superbos mente cordis sui.* Luc.1,51.

Dauid: *Tu humiliasti sicut vulneratum, superbum; in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.* Psal.88, 11.

MARIA: *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Luc.1,52.

Dauid: *Quoniam tu populum humilem saluum facies, & oculos superborum humiliabis.* Psal.17, 28.

MARIA: *Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.* Luc.1,53.

Dauid: *Satiauit animam inanem, & animam esurientem satiauit bonis.* Psal.106,9

MARIA: *Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.* Luc.1,54.

Dauid: *Suscepimus Deus misericordiam tuam, in medio templi tui.* Psal.47, 10.

Luc.1,55. MARIA : *Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini eius in sæcula.*

Psal.47,9. Dauid : *Sicut audiuimus, sic vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei nostri : Deus fundauit eam in æternum.*

VIATICVM
Datum & acceptum ab immaculata MARIA.
O panis infirmorum!

Viaticum datum & acceptum à Maria.

ACcepit Viaticum Euchariſtiæ gloriosa & immaculata MARIA, quo munita cælos aſcendit & eorum adyta penetrat, & dum aſſumitur, ſuos ſecum aſſumit, vt apud Regem gloriæ deponat, monet quod aliàs monuerat Paulus, vt Chriſtiſtigia è mundo decedentes ſequamur; *Habentes*

Heb. 10, 19. *que fratres fiduciam in introitu Sanctorum in ſan Chriſti, quam initiauit nobis viam nouam, & viuen*

Euchariſtia. *per velamen, id eſt, carnem ſuam, & Sacerdotem ma*

Baptiſmus. *ſuper domum Dei : accedamus cum vero corde in plen dine fidei aſperſi corda à conſcientia mala, & ablut pus aqua munda, teneamus ſpei noſtræ confeſſionem*

Confeſſio. *clinabilem (fidelis enim eſt qui repromiſit) & conſid mus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum*

rum: non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem. Prima omnium de cuius manu Christus datus est in Viaticum, MARIA est, quemadmodũ apud Lucam legimus: *Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat Simeon à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi priùs videret Christum Domini,* vt sacro se Viatico communiret. *Et cùm inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundùm consuetudinem legis pro eo: & ipse accepit eum* (haud dubiè de manu MARIAE Virginis matris) *in vlnas suas, & benedixit Deum,* qui de sacro Viatico cælitus ipsi prouidit, & eo accepto, morientis cygni more, cantum edidit: Luc.2,25.

Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundùm verbum tuum in pace. Luc.2.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum,

Quod parasti ante faciem omnium populorum;

Lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.

Canat quoque Christianus Dauid, sicut cecinit Christus ipse, & cum ipso animarum sanctarum chorus.

Infirmus & æger Dauid:

Psal.10,1. *IN te Domine speraui, non confundar in eternum: in iustitia tua libera me.*

Inclina ad me aurem tuam, accelera vt eruas me.

Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugii vt saluum me facias.

Viatico se muniens:

Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi, quoniam tu es protector meus.

Moriens:

In manus tuas commendo spiritum meum, redemisti me, Domine Deus veritatis.

SIGNACVLVM REGIVM cultus & vsus Eucharistici, SIGILLVM gloriosæ VIRGINIS impressum animæ.

SIgnaculum regium cultus & vsus Eucharistici Sacrificij, Communionis, & Viatici velut in hoc sacrario apud MARIAM est, sortem illam mulieris fortis, quam Salomon cap.31,1. Prouerbiorum celebrat.

tem Sacrificium, accipientem Communionem, & munientem se Viatico mystice describit.

Fortis mulieris SACRIFICIVM.

FActa est quasi nauis institoris, de longè portans panem suum. Prou. 31, 24. *Panis.*

Et de nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis.

Considerauit agrum, & emit eum: de fructu manuum suarum plantauit vineam. *Vinum.*

COMMVNIO.

Considerauit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit. Prou. 31, 27. *Dignitas.*

VIATICVM.

Fortitudo & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo. Prou. 31, 25. *Effectus, & affectus Viatici.*

Os suum aperuit sapientiæ, & lex clementiæ in lingua eius.

EXITVS GLORIOSVS.

Surrexerunt filij eius, & beatissimam prædicauerunt; vir eius, & laudauit eam. Prou. 31, 28. *Applausibus celebratus.*

Multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas.

AT-

ATTENTIO.

Attende, & audi.

Eccli.29,2 *In omni ore quasi mel indulcabitur eius memor*
& vt musica in conuiuio vini.

Prou.13,1. *Sigillum impressum anima.* *QVando sederis, vt comedas cum Principe, dilig*
ter attende quæ apposita sunt ante faciem tu
Considera sedulò, quando & quomodo cond
Ioan.13,1. Eucharistiam. *Ante diem festum Paschæ, sciens* IE
quia venit hora eius, vt transeat ex hoc mundo ad P
trem, cùm dilexisset suos qui erant in mundo, in finem
lexit eos. Tunc temporis obtulit Sacrificium, con
lit Sacramentum, protulit & Viaticum. Quom
autem sublimia hæc mysteria fieri ac perfici vol
rit ad gloriam sanctissimæ Trinitatis, gloriosam P
sionis, Resurrectionis & Ascensionis memori
nec non ad honorem Matris & virginis, fatetur
cerdos, cùm nomine totius Ecclesiæ dicit: *Su*
sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus
memoriam Passionis, Resurrectionis, Ascensionis IE
CHRISTI *Domini nostri: & in honore beatæ* MARI
semper virginis. Dum hæc in cælum assumitur, ho
ratur, & honorat æternam memoriam CHRIS
Prou.10,8. *Memoria iusti cum laudibus.* Hæc laus Eucharistiæ
vt virtute sua mirabili attrahat in cælum MARIA

dicentem Filio, *Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum.* Cant. 1, 3. Hic effectus, qui exprimitur diuinitus in MARIA, imprimitur nostræ animæ, vt virtute sacræ Eucharistiæ sursum in cælum feratur, quemadmodum recognoscit S. Thomas 3. p. q. 79. art. 2. *Hoc Sacramentum,* inquit, *non statim nos introducit in gloriam, sed dat nobis virtutem perueniendi ad gloriam, & ideò* VIATICVM *dicitur.* Nec solùm in cælum trahit, sed suo tempore donat electas animas beatitudine, sicut in sua Coronatione præfert & exprimit MARIA, vt cordibus Christianis imprimat. Confirmat Augustinus in cap. 6. Ioannis hunc effectum adscribendum esse Eucharistiæ. *Cùm cibo & potu id appetant homines, vt non esuriant neque sitiant, hoc veraciter non præstat, nisi iste cibus & potus, qui eos à quibus assumitur, immortales & incorruptibiles facit in societate Sanctorum, vbi pax erit, & vnitas plena, atque perfecta.* Complectitur prædictos duos effectus Iustinianus, quos nouo Dauidi Christiano ac Mariano precatur Serm. de Euchariſt. *Protegant te sancta mysteria, & inter medios sæculi fluctus ante mystici Pharaonis faciem gradieris illæsus. Illum itaque in intellectuali pelago suffocatum aspicies constitutus in littore. Tunc lætitiæ initiato carmine magna cordis exultatione clamabis: Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equum* Exod. 15, 1.

& aſcenſorem deiecit in mare. Hoc glorioſum Ca-
cum edidit ſoror Moyſis, & Aaron poſt exitum
Ægypto, Maria, quod noua Maria aſſumpta
exitum fauſtum de mundo in cæleſti introitu
tat. Dum illa antiqua Maria duceret chorum,
Sion modulantem ſequebantur, & dum cæl
MARIA modulatur, concinunt virgines Euchari
cæ palmis & lauris ornatæ & decoratæ. Canunt
riam Domino & Dominæ, cuius virginitatis
culum conſonat myſterio fidei, cuius corona
rum duodecim cum duodecim fructibus Euch
ſtiæ reſpondentibus, duodecim Spiritus ſancti
ctibus miram habet conſonantiam.

Attende Euchariſtiæ, & virginitatis concentum.

Conſonantia mirabilis EVCHARISTIÆ virginitate miranda Aſſumptæ MARIÆ

MIrabilis Euchariſtia eſt, mirabilis quoque
ginitas, in qua ſeptem miracula, quæ
rum in modum in admirabili Sacramento reſ
dent, clarè ſatis elucent. Septem mundi mira
quæ profanis Scriptoribus celebrantur, obſcura
ignobilia ſunt; quæ in Euchariſtia & Mariana

ginitate coruſcant, præclara, ſplendida, fulgidaque præcedunt: *Memoriam fecit mirabilium ſuorum, miſeri-* Pſal. 110.4
cors & miſerator Dominus: eſcam dedit timentibus ſe.

I.

Primum miraculum Euchariſtiæ illud eſt, vt cùm Sacerdos verba conſecrationis ſuper hoſtia pronuntiauerit, in ea verum Corpus CHRISTI exiſtat, quod ex vtero puriſſimæ Virginis exiit: & ſimul atque Sacerdos conſecratoria verba ſuper calicem protulerit, illic verus & pretioſus CHRISTI Sanguis conficiatur. Et quamuis tot millia Miſſarum in toto mundo celebrentur, illo ipſo momento quo Sacerdos verba Conſecrationis abſoluit, hanc mirabilem Deus efficit conuerſionem, & in earum ſingulis realiter & verè eſt Seruatoris noſtri Corpus & Sanguis, & in vno & altero vnus & idem CHRISTVS eſt. Cùm Deus factus eſt homo, diuinitas diuini Verbi, quæ per ſuam immenſitatem præſens vbique eſt, attemperauit ſe ſacroſanctæ humanitati, vt ibi eſſet, vbi eius humanitas foret. Hinc factum eſt, vt Deus homo loco vno contineretur, nec alibi reſideret mores ſuæ accipiens humanitatis: cuius officium rependens in Conſecratione, Diuinitas efficit, vt more ipſius Corpus & Sanguis CHRISTI non in vno loco ſolùm, ſed etiam in plurimis partibus orbis,

Mirè multiplicatur Euchariſtia.

vbi ſacrificium celebratur, & ſacra Communio ad-
mitur, inueniantur.

Mirè multiplicata virginitas Mariana.

Hoc ipſum miraculum reſplendet in virgini-
te, quæ cùm vnica & ſingularis foret in gloriosiſ-
ma MARIA, eius puritas longè lateque patet per to-
tam Eccleſiam Dei, quæ tota quanta eſt, virgo eſt,
veluti ſcribit Apoſtolus ad Epheſios cap. 5, 25. *Vos
diligite vxores veſtras, ſicut &* CHRISTVS *dilexit Ec-
cleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea, vt illam ſanctificaret,
mundans lauacro aquæ in verbo vitæ, vt exhiberet ipſi
bi gloriosam Eccleſiam, non habentem maculam, aut ru-
gam, aut aliquid huiuſmodi, vt ſit ſancta & immacu-
In hanc eamdem ſententiam ſcribit Apoſtolus ad
ſus 2. Corinth. 11, 2. *Æmulor vos. Deſponsi enim vni
viro virginem caſtam exhibere* CHRISTO. Ex vna MA-
RIAE virginitate, cuius *vita inclyta cunctas illuſtrat
cleſias*, tota earum puritas, quæ vna vbique eſt, & in
diuerſa, promanauit. Eadem virginitas in omni-
Eccleſiis fulget, ſicut eadem eſt Euchariſtia, quæ
in illis immolatur Deo, ac ſumitur.

II.

Mirè Chriſtus ſub accidentibus ponitur.

Secundum miraculum, quod in Euchariſtia
tratur, eſt illud, quòd poſt verba conſecrationis
nec panis nec vinum maneat, ſed Caro & Sang
Chriſti ſub accidentibus panis & vini conſtituan
ibi

indicantibus aliter sensibus, visu, tactu, gustu, & olfactu, quorum indicio se fides Catholica opponit.

Hoc ipsum mirabile virginitas MARIAE patrauit, cùm protulit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.* Tunc temporis partes Sacerdotis egit, & simul altaris. MARIAM *Sacerdotem voco simul & altare*, ait Homilia de eius Laudibus Epiphanius. Et quidem Sacerdotali munere functa est, cùm verbo concepit Filium, panem cælestem ac viuum. *Hic est panis, qui de cælo descendit*, ipse de se loquitur, & pro se, *Ego sum panis viuus.* Hunc panem è cælis missum in sacrosancto viscerum suorum altari MARIA accepit & coluit, & in eodem CHRISTVS mundum istum ingrediens se obtulit æterno Patri, sic testante ac confirmante Paulo Apostolo cap. 10,5. Hebræor. *Ideò ingrediens in mundum dicit: Hostiam, & oblationem noluisti, corpus autem adaptasti mihi; holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio; vt faciam, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, vt sequens statuat.* Aufert cetera Sacrificia, vt se vnam victimam hostiamque constituat, quemadmodum in consecratione panis & vini eorum substantiam tollit, vt eorum loco Caro & Sanguis pretiosus accedat & succedat.

Mirè incarnatur ex Virgine. Luc. 1,38.

Ioan. 6,59.

Ioan. 6,51.

Psal. 39,7.

III.

Mirè ſtant accidentia in Euchariſtia.

Eſt & aliud quod elucet in Euchariſtia, in q
præter rerum omnium naturalem ordinem ac l
riem, panis & vini accidentia, quæ per ſe ſubſiſt
nequeunt, deſtructa panis ac vini ſubſtantia, p
miraculum quaſi in aëre pendentia ſuſtentan
Pendent in aëre nubes, quarum inſtar accide
riæ formæ remanent in Euchariſtia, vbi latibu
ſuum CHRISTVS poſuit, & ſub ſacra accident
per ſe ſtantium nube occultatur & latet.

Mirè forma ſeruitutis in Chriſto.

Hoc idem miraculum præceſſerat iam in Virg
de qua olim Iſaias c. 19, 1. prophetarat: *Ecce Dom
aſcendet ſuper nubem leuem, & ingredietur Ægyp
& commouebuntur ſimulacra Ægypti à facie eius, &
Ægypti tabeſcet in medio eius.* Aſcendit ſuper nub
Phil. 2, 6. leuem, cùm Deus ſuſcepit carnem. *Cùm in forma
eſſet, non rapinam arbitratus eſt ſe eſſe æqualem Deo,
ſeipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens, & habitu
uentus vt homo.* Forma Dei, diuinitas eſt, cui n
inerat nec inhærebat ſeruitus creaturæ, cùm e
ipſa creatrix, ſed ſpecies per ſe ſtabat ſeruituris
ram forma Dei, quam tegebat & occultabat,
ſeruiebat & obſequebatur, ac proinde *habitu in
tus vt homo* ſcribitur & deſcribitur. Habitus qui
humanus vtrumque hoc præſtat officium, vt

riat & seruiat, & humanitas tegumentum & obsequium exhibet diuinitati, quæ duo munia obeunt & exercent accidentiâ in Sacramento altaris. Ascendit quoque super nubem leuem Deus, quatenus elegit Virginem matrem, & in eius sacrosancto vtero latere dignatus est. Delituit sic CHRISTVS in Virgine, sicut & idem ipse in altaris Hostia delitescit. Postquam Virgo vices Sacerdotales gerens, verbo concepit Filium, sub signis conceptionis ita zelatus est panis ille cælestis, vt vel ipsum sanctum Iosephum prorsus lateret, donec in somnis diuinitus monitus est: *Ioseph fili Dauid, noli timere accipere* Matth. 1, 20. MARIAM *coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est.* Cùm diuinum hoc oraculum accepit Iosephus, otiabantur sensus, visus, odoratus, & tactus, solus vnus auditus negotiabatur, quia *fides* Rom. 10, 17. *ex auditu*, quemadmodum definit Paulus. Oportebat ita fieri, vt mysterium fidei, quod sub signis humanæ conceptionis tegebatur, crederetur, moueretúrque in posterum vnusquisque fidelium, cùm illud ipsum celebraretur in Eucharistia.

Quod non capis, quod non vides
Animosa firmat fides,
Præter rerum ordinem.
Sub diuersis speciebus

Signis

Signis tantùm, & non rebus
Latent res eximiæ.

IV.

Mira trãs-substantiatio.

Est & aliud mirandum quod in venerando Sacramento patratur, dum, præter omnem seri[illegible] conuersionum naturalium, tota panis substantia [illegible] totum Christi Corpus, & tota substantia vini [illegible] uertitur in pretiosum eius Sanguinem. In cep[illegible] aliis conuersionibus mutatur forma, manet tan[illegible] materia, dum terra in aurum, & aqua in cryst[illegible] lum transmigrat. Hæc conuersio ac transmutatio [illegible] mira ac rara est, vt nouo *transsubstantiationis* vo[illegible] bulo signetur & explicetur.

Mira Incarnatio.

Hoc idem miraculum sibi vendicat Mariana V[illegible] ginitas, cuius laus & gloria hæc est, vt eadem om[illegible] no materia, quam Deus ex eius vtero virginali [illegible] tuatus est, consecretur in Eucharistia, ne quid [illegible] ea sit quod non redoleat & sapiat maternam virg[illegible] tatem. Cedunt materiæ virginali panis & vini [illegible] stantiæ, in quarum generatione & productione [illegible] solùm terra occupatur, sed etiam opera & indu[illegible] hominis negotiatur. Homo est qui plantat vine[illegible] fodit terram, putat vitem, racemos legit, vin[illegible] exprimit. Homo est qui terram arat, serit, metit, [illegible] panem conficit. Panis cælestis est alius, aliud est [illegible]

num pretiosum ac generosum Sanguinis CHRISTI, quos fœtus ac fructus, sine vlla opera & industria externa virili, terra virginalis tulit. *Hunc corporis panem*, vt ait Nyssenus lib. de Vita Moys. *non aratio, non satio, non agricolarum opus efficit. Virgo intacta permansit, & tamen terra pane plena fuit, quo famescentes mysterium Virginis perdocti facilè saturantur.* Facessant ergo substantiæ panis & vini, opera manuum hominum: cedant Virginis mysterio, in quo nec manus nec industria humana quidquam sibi adscribere potest. Quòd si virginitas claustrum amat & clausuram, nec mysterio virginali tantus ornatus desit, remaneant panis & vini accidentia, quibus tantum puritatis Sacramentum claudatur & obtegatur. Capiuntur, & simul tanguntur accidentia, carne intacta, & Sanguine CHRISTI illibato, vt intactæ & illibatæ virginis MARIAE hoc esse mysterium pateat.

V.

Satis quoque mirabile est totum CHRISTVM sub accidentibus panis contineri, & similiter ipsum totum sub vini formis accidentariis virtute consecrationis collocari:

Mirè totus CHRISTVS *in hostia, & totus in calice.*

Caro cibus, sanguis potus,
Manet CHRISTVS *tamen totus*
Sub vtraque specie.

Lilium candidum est, & in eius medio color aureus ac rubicundus emicat. Et quidem Sacramentum altaris mysticum lilium est, cùm in Psalmum III dicat Ambrosius: *Bona pascua, diuina Sacramenta sunt. Carpis illic lilium, in quo est splendor æternitatis.* Hoc lilium candicat in Hostia, in Sanguine CHRISTI rubet.

Simile miraculum virginitatis.

Quis non videat liliatam esse virginitatem, quæ candicat in corpore mundo, rubet in sanguine Regio. Ea propter cùm virginitas Mariana cælestem panem accepit & concepit, liliis ornatur ac decoratur. *Lilium*, vt ait Augustinus Serm. 1. de Assumptione, *flores reliquos candore nimij nitoris præcellit, & odore nihilominùs iucunditatis præpollet. Vnde satis congrue virgineo assimilatur decori. Iste namque flos altiùs aspectus ortus ex tellure sustollitur, ac reportandus ad æthera totus aperitur: à foris quoque nimis candidus, intus verò vitilo flammescit aspectu, habens prætereà quasi quendam permanentem in medio flosculum.* Mariana virginitas tota ante Incarnationem candicat, tota rubet tempore Incarnationis, & post incarnati Verbi partum desiuit in perpetuum florem. MARIA quippe manet perpetuò virgo. Respondet ergo MARIA sacro Eucharistiæ lilio, quod niueum in Hostia est, aureum in calice; nec vmquam marcescit, sed flores perp-

perpetuò, cùm dicat CHRISTVS; *Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi.* Matth. 28. 20.

VI.

Mirabile mysterium est, quòd licet panis & vini accidentia diuidantur & separentur tam in Hostia quàm in calice, CHRISTVS non diuidatur nec separetur, sed integer in qualibet particula maneat. Exclamat propterea Hieronymus apud Euseb. *O humanorum illusio sensuum! Franguntur illa, quæ humanis sensibus in te videntur accidentia: & tamen nec corrumperis, nec frangeris. Te dentes videntur masticare velut panem materialem, & tamen numquam masticaris; perfectus & integer sub qualibet, quantumcumque minima, contineris particula.* Consonat dictis Ecclesia, dum canit: *Mirè* CHRISTVS *indiuisus.*

A sumente non concisus,
Non confractus, non diuisus,
Integer accipitur.
Nulla rei fit scissura,
Signi tantùm fit fractura.

Lex connubialis est illa, quam promulgat Apostolus: *Qui cum vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.* Nupta erat D. Iosepho MARIA, & sa- 1. Corinth. 7, 33. *Miraculum indiuisæ virginitatis.*

cro matrimonij iure cogitabat quomodo viro [illegible] placeret, ac proinde diuisioni subiacebat, ita tamen, vt adhuc coniugata, omnino integra esset. Perfecta coniux, perfecta virgo, cuius nobilem conditionem ibidem scribit & præscribit Paulus: *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, vt sit sancta corpore & spiritu.* Sancta corpore & spiritu MARIA erat, licet coniux esset, & ostendit in ipsa sione coniugali, more Eucharistiæ, posse seruari integritatem virginalem. *Hoc enim exemplo*, ait Augustinus lib. 2. de Consensu Euang. cap. 1. *magnifice significatur fidelibus coniugatis, etiam seruata pari conditione continentia, posse permanere vocarique coniugium, non permixto corporis sexu, sed custodito mentis affectu.*

VII.

Mirè clauditur CHRISTVS *in Eucharistia.*

Accedit dictis septimum illud Eucharistiæ miraculum, quòd Deum, qui sua maiestate & immensitate continet omnia, nec rerum omnium ambitu continetur, sub accidentibus panis & vini contineatur virtute Consecrationis & concludatur. Duo aliqua inter se coniuncta sunt, vbi vnum est, & alterum esse necesse est. Cùm ergo Corpori & Sanguini Christi Diuinitas iuncta sit, necessarium omnino est, vt & illa tam in Hostia quàm in calice Corpus & Sanguinem suum comitetur.

Sequ[illegible]

Septimum hoc miraculum recognoscit Catholica Ecclesia in Regina cæli MARIA, dum ait: *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam nescio: quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti.* Contulit gremio suo, quem continent accidentia, & nos ipsi continemus, cùm percipimus Eucharistiam. Hæc est mirabilis femina, quam Sole amictam nobis describit Ioannes Euangelista. *Mulier amicta Sole*, sacra MARIA est. Totum illum ipsa recepit in se instar purissimi speculi, quod à Sole irradiatur, & irradiatum redditur totum solare, qualis & Virgo est, cùm sit illa *electa vt sol.* Mulier amicta Sole Lunam sub pedibus habet, Lunam scilicet quæ subiacet defectioni & mutationi, quibus Virgo obnoxia non extitit: quapropter pedibus illam terit. Assumpta in cælum hæc MARIA est, quæ duodecim stellis redimitur ac coronatur, & totidem quidem sunt Spiritus sancti fructus, & totidem sunt effectus sacræ Eucharistiæ, quibus duodecim stellæ ornantes caput virgineum mirabiliter respondent.

Mirè in vtero MARIÆ.

Apoc. 12, 1

Cant. 5, 8.

Gloriosi fructus sacræ Communionis.

Audi Eucharistiæ & eius fructuum concentum.

Consonantia coronæ stellarum duodecim & duodecim fructuum Spiritus sancti cum duodecim fructibus Eucharistiæ.

PAulus Apostolus cùm in Epistola ad Gal. cap.5,22. carnis opera retulisset, enumerat pa- eà Spiritus sancti fructus. *Fructus autem Spiritus e- charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonit- longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continen- castitas.* Ritè ac rectè Paulus *fructus* vocat: quoni- teste Anselmo, *ex bona arbore sicut optimi fructus p- deunt, vt refectionem perpetuæ saturitatis præbeant e- ctis.* Mirabilis quoque Eucharistiæ effectus nomi- fructuum donantur & declarantur, quia ex bonis bore procedunt. Christus ipse, cùm Sacramen- condidit, Apostolisque distribuit, post accepi- Communionem in eis fructum esse concupis- petiuit. Ioan. cap.15,5. *Qui manet in me, & ego in hic fert fructum multum.* Qualis fructus iste sit, p- posuerat anteà Christus, cùm effectum Eucharis- Ioan.6,56. promulgaret: *Qui manducat meam carnem, & bi- meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut m-*

me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem; & qui manducat me, & ipse viuet propter me. Arbor quidem vitæ Eucharistia est, vnde & prodeunt fructus, quibus puræ animæ diuinitus reficiuntur. Accedit Iustinianus de Perfect. Monast. cap. 9. *Mysterium hoc*, inquit, *quasi ingens arbor virentibus refertur foliis, sub qua quicumque fugiunt, laborantes & peregrinantes, protegantur in ipsius vmbraculo ab diei æstu, à turbine quoque & pluuia.* Mysterium itaque hoc quasi ingens arbor est tota inserta in Spiritum sanctum, cùm dicat de Eucharistia CHRISTVS: *Verba quæ ego locutus* Ioan. 6, 63. *sum vobis, Spiritus & vita sunt.* Quòd si *spiritus vinificat*, viuificat etiam Eucharistia; & si Spiritus sanctus *ignis consumens est*, ignea quoque Eucharistia est, Deut. 2, 4. cùm lib. de Natura Dei minimè scrut. cap. 5. dixerit Ephræm: *Ignem & spiritum manducandum ac bibendum præstitit nobis, Corpus scilicet & Sanguinem suum.* Cùm arbor Eucharistiæ sic in Spiritum sanctum inseratur, illius fructus Spiritui sancto debent certo certiùs respondere. Et quidem respondent, vt dicere fas sit: Fructus Eucharistiæ est, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. *Fructus*, vt ait citatus Anselmus, *à fruendo dicitur: & frui propriè non dicimur, nisi rebus illis in quibus finem lætitiæ nostræ ponimus,*

*ponimus, in æternis scilicet bonis, quæ in Deo possi-
quandoque paramus.* Huc nos alliciunt & trahunt Spi-
ritus sanctus & Eucharistia, cuius fructus assum-
MARIA percepit. Percepit duodecim Spiritus
Eucharistiæ fructus, quibus duodecim stellæ in
coronatione fulgentes numero & mysterio con-
niunt.

I.
CHARITAS.

Fructus sacræ Communionis.

PRimus Spiritus sancti fructus *charitas* est,
hic quoque primus est Eucharistiæ fructus.
Confirmat hoc ipsum MARIA, dum Cant. cap.
ait: *Introduxit me in cellam vinariam, ordinauit in me
ritatem.* Consonat & CHRISTVS, qui post datam
acceptam ab Apostolis Eucharistiam, legem cha-
tatis Ioannis cap. 15, 9. euulgat, & ordinat charit-
tem, qua Deus in primis & dein proximi diligu-
à nobis sunt. *Manete*, monet CHRISTVS, *in dilec-
ne mea. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in
ctione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruau-
maneo in eius dilectione.* Subiungit deinde vers. 12.
*est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi
Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam
ponat quis pro amicis suis.* Consentit dictis Eccle-
cuius est illa sententia: *Communione calicis,*

ipse sumitur, non vitulorum sanguine, congregauit nos Dominus. Charitas itaque fructus est Spiritus sancti & Eucharistiæ, quem tulit mater pulchræ dilectionis MARIA. Oportet, vt singulis communicantibus anima MARIAE insit, & ita ab altaris mensa recedat, vt tam in Deum quàm etiam homines igne charitatis flagret: *Arbor bona bonos fructus facit:* & Communio bona bonum amoris fructum generat. Matth. 7, 17.

II.
GAVDIVM.

SEcundus Spiritus sancti fructus *gaudium*, & idem etiam est fructus Eucharistiæ. Quapropter CHRISTVS, cùm suis Apostolis sacram Communionem esset iam impertitus, ad gaudium & lætitiam eos excitat. *Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem pepererit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur, nunc tristitiam habetis, iterùm autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum; & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Hæc Eucharistica via, vt per temporariam tristitiam ad æternum gaudium gradus fiat. Huius gaudij particeps MARIA Cantic. 1, 4. dicit: *Introduxit* Ioan. 16, 20. *Fructus sacræ Communionis.*

xit me Rex in cellaria ſua, exultabimus & lætabimur te, memores uberum tuorum ſuper vinum. Conſo MARIAE Eccleſia, dum canit: *In voce exultat reſonent epulantes in menſa Domini.* Fructus itaque chariſtiæ eſt gaudium Spiritus ſancti, ſicut Iuſtin nus Serm. de Euchariſtia concludit: *Experienti tur deuotionis ſanctæ, & exultatio Spiritus, quæ in cramenti huius perceptione guſtatur, notiſſimum alm ritus noſcitur eſſe teſtimonium.* Sit igitur in ſing communicantibus almus MARIAE ſpiritus, tus in Deo gaudeat, totus exultet. Fructifera C munio eſt, quæ in cæleſtem deſinit cordis & a exultationem.

Sacris ſolemniis iuncta ſint gaudia,
Et ex præcordiis ſonent præconia,
Recedant vetera, noua ſint omnia,
Corda, voces, & opera.

III.
PAX.

Fructus ſacræ Communionis.

TErtius Spiritus ſancti fructus *pax* eſt: & h eamdem Euchariſtia producit, cùm poſt perceptionem dixerit Chriſtus Apoſtolis Ioan. 14. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quo do mundus dat, ego do vobis.* Et quidem Angeli, hic panis de cælo delapſus eſt, virtutem eius a

uerunt, ac pariter cecinerunt: *Gloria in altissimis Deo,* Luc. 2, 14. *& in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Cùm natus esset ex ea, virgo MARIA postulat, *Osculetur me osculo oris sui;* Cant. 1. osculo nimirum pacis, in cuius recordationem celebrans Ecclesia dicit, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.* Hæc eadem ait: *Qui pacem ponit fines Ecclesiæ, frumenti adipe satiat nos Dominus.* addit præterea: *A fructu frumenti & vini multiplicati fideles in pace* CHRISTI *requiescunt.* Sit igitur in vnoquoque fidelium anima immaculatæ MARIAE, quæ sola mitis est, & à pacifico Salomone & re & nomine pacem hausit. Magnum indicium gratæ & acceptæ Communionis est pax, qua post Eucharistiam sumptam homo interiùs fruitur, interiùs quiescit anima.

IV.
PATIENTIA.

QVartus fructus Spiritus sancti *patientia*, & quartus hic ipse Eucharistiæ prouentus est. Ea propter CHRISTVS post sumptam sacram Cœnam, ad tolerantiam suos hortatur Apostolos cap. 15, 20. Ioannis: *Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Item glorioſissima MARIA, cùm panem cælestem accepisset & concepisset, ascendit in montana, vt patientiæ suæ ar- *Fructus sacræ Communionis.*

gumentum in arduo montium ascensu præberet, ostenderet. Item Ecclesia sancta patientiæ scutum volens & designans Eucharistiam, cantat: *Parasti nobis mensam Domini aduersus eos qui tribulant nos.* Hinc factum est, vt Martyres CHRISTI ante passionem suas sacra Eucharistia reficerentur, & ea refecti constantes in tolerantia atque patientia forent. Quid inde?

Cæduntur gladiis more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia,
Sed corde intrepido mens benè conscia
Conseruat patientiam.

Hæc patientia, quam in suo sacro Hymno commendat Ecclesia, fructus est Eucharistiæ; & hinc MARIA Martyrum omnium Regina capit primas, post illam ceteri, qui suarum tolerantia passionum Communionem suam esse sanctam comprobarunt.

V.
LONGANIMITAS.

Fructus sacræ Communionis.

QVintus Spiritus sancti fructus *longanimitas* & expellit omnem animi pusillitatem, & hic fructus est venerabilis Sacramenti, quandoquidem post Communionem monet officij sui Apostolos CHRISTVS, dicens Ioan. cap. 14, 1. *Non turbetur cor vestrum.* Numquam fortior, numquam animo-

M.

MARIA, quàm cùm panem cæli in vtero virginali concepit. Tam de illa quàm de Ecclesia scriptum legimus Prouerb. cap. vlt. 17. *Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Gustauit & vidit quia bona est negotiatio eius.* Addit deinde Salomon: *Considerauit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit.* Quandoquidem scriptum est, *Panis cor hominis confirmat*, qui moribus Marianis sacrum hunc ceperit cibum, affirmare rectè poterit: *Omnia possum in eo qui me confortat.* Deerat Eliæ animus, cùm esset sub vmbra iuniperi, præcocem, & necdum satis maturum hunc fructum percepit, & tales concepit animos, vt in fortitudine cibi illius, qui nondum Eucharisticus erat, iter quadraginta dierum emensus fuerit. Cui præstò est Eucharistia, animus deesse nequit.

Pſal. 103, 16.

Phil. 4, 13.

VI.

BONITAS.

SExtus Spiritus sancti fructus *bonitas* est, & hic ipse reperitur in hoc Sacramento. *Quid enim bonum eius, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Cùm hoc mysterium bonitate plenum sit, impossibile est, vt qui participes eius sunt, consortes bonitatis eius non fiant. Quam ob causam Christus, sumpta iam sa-

Fructus sacræ Communionis.

Zach. 9, 17

cra Synaxi, monuit Apostolos se vitem esse, palmites ipsos. *Ego sum vitis, vos palmites.* vt, palmitum
Ioan.15,1. star, cùm accipiunt illi iniurias, suaue vinum fundant, non amarum, sed gratum animum, quo bonitas consistit, ostendant. O clemens & ô dulcis virgo MARIA! cuius bonitas maximè tuit, cùm acceptum de cælo panem tibi non uasti, sed omnibus, etiam hostibus exposuisti, clamat item Ecclesia: *O quàm suauis est Dominus ritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios demo res, pane suauissimo de cælo præstito esurientes repl nis!* Replet bonis eos qui communicant, & municando bonos, pios, dulces, & suaues aduersantibus sibi ostendunt. Hic fructus Spi tus sancti est affectus MARIAE, & effectus charistiæ.

VII.
BENIGNITAS.

Fructus sacræ Communionis. SEptimus fructus Spiritus sancti est *benignitas*, ius munus est, vt sua gratis & hilariter
2.Cor.9,7. *hilarem enim datorem diligit Deus.* Ad hanc benig tem pertinet, quod significauit Christus Disc accepta iam Eucharistia, vt sui officij memores
Ioan.15, 26. redderet. *Cùm autem*, inquit, *venerit Paraclitus, ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à P*

procedit, ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Quæ bona habuerunt Apostoli, hilariter & gratis post aduentum Spiritus sancti cunctis mortalibus impenderunt. Communicauit & sua benignissima MARIA, cùm Verbum caro factum est, & Verbum incarnatum gratis & hilariter nobis effudit, vt benignitatis suæ specimen exhiberet. Ex hac quoque benignitate nascitur, vt Ecclesia sancta, quæ singulis diebus communicat, ad Communionem nos impellat, & aliquando etiam compellat. *Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ.* Psal. 50. 20. Acceptabis sacrificium Eucharistiæ, cuius virtute ducti & inducti communicantes, gratis & hilariter oblationes & holocausta immolabunt, & super altare tuum vitulos imponent, sicut decet eos qui gaudent se esse Marianos & Christianos.

VIII.
MANSVETVDO.

OCtauus fructus Spiritus sancti esto *mansuetudo.* Columba diuina Spiritus sanctus est, propria eius virtus mansuetudo, in qua conuenit cum agno columba, conuenit cum Spiritu sancto CHRISTVS. Cùm homo communicat, Agnum Dei pacatum *Fructus sacra Communionis.*

tum comedit: debet igitur esse & ipse mitis ac mansuetus, vnde & CHRISTVS se participantibus dicit Luc. 10, 3. *Ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.* Prima, quæ mitem Agnum accepit, MARIA fuit, & primas mansuetudine tulit,

Virgo singularis
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos
Mites fac & castos.

Huc pertinet, quod accedentibus ad Communionem repræsentat & clamat Ecclesia: *Ecce Agnus Dei ecce qui tollit peccata mundi.* vt nimirum communicantes mitem Dei Agnum percipiant, eiusque mansuetudinis participes efficiantur.

IX.
FIDES.

Fructus sacræ Communionis.

FRuctus nonus Spiritus diuini *fides* est, & sacramentum altaris quid est aliud nisi *mysterium fidei*? Hoc mysterium confirmat in fide Christianos, ac proinde CHRISTVS, vt firmaret fide Apostolos, Eucharistiâ eos refecit, refecturus Ioan. cap. 14, 1. monuit, *Creditis in Deum, & in me credite.* Accedit & beata MARIA, quæ cùm de lapsum è cælo panem degustasset, à fide commendata est: commendauit autem illam fidelis Elisabeth

tha, *Beata, quæ credidisti.* Accedit & Catholica Ecclesia, quæ communicanti dicit: Luc. 1, 45.

Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Mysterium fidei est, quod fidelem parat, ac reddit auditum, vt si quis huic Sacramento firmiter ac fideliter credat, ad ceterorum mysteriorum religionem facilem aditum inueniat. Mysterium fidei est, cuius alimoniâ tota fides Christiana nutritur & educatur. Hinc vera fides procedit, pullulat, & fructificat. Procedat, pullulet, & fructificet fides illa, quæ beatam fecit MARIAM, faciet & animam sumentem Eucharistiam.

X.
MODESTIA.

DEcimus Spiritus sancti fructus est *modestia*, quæ docet hominem moderationem verborum & factorum, vt se componat, & humiliter gerat. Christus humiles & modestos voluit eos, quibus suam Eucharistiam impendebat, & idcircò, cùm illam institueret, in sancta humilitate instruxit. Præluxit exemplo MARIA, quæ dum panem cælestem accipit, humilitate illum concepit, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum:* & Luc. 1, 38. *Fructus sacræ Communionis.*

Luc.1,48. posteà sibi similis cecinit in montanis, *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Tota humilis ac modesta clamat Ecclesia: *O res mirabilis! manducat Dominum seruus, pauper, & humilis.* Famuli, cùm sibi adsit dominum norunt, modestè se gerunt; & ad eorum exemplum componere nos Paulus contendit, Phil.4,5. cùm dicit, *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus enim propè est.* Quòd si, cùm dominus propè sit, modestiam requirit in seruis, quantò magis rem compositionem exiget, cùm Dominum ipsum edimus, & intra nos recipimus? Exiget planè modestiam virginalem, quam post factam Incarnationem MARIA seruauit & coluit.

XI.
CONTINENTIA.

Fructus sacræ Communionis.

VNdecimus Spiritus sancti fructus continentia est, cuius vis in eo sita est, vt impediat, ne caro nostra lasciuiat. Ne palmes lasciuiat, putatur & emundatur, & hoc ipsum efficit cum carne nostra Spiritus sanctus. Hic etiam effectus totus Eucharisticus est, vnde & CHRISTVS, postquam Apostolis suis panem consecratum distribuisset, adiecit Ioan. cap.15,1. *Ego sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum*

tollet eum: & omnem, qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum plus afferat. Continuit se intra domum & intra templum MARIA, vt continentiæ præluceret exemplo, sicut ante & post Eucharistiæ susceptionem præluxit. Ecclesia sancta continentiæ cingulo vult præcinctos Sacerdotes suos ante Missæ celebrationem, & post acceptam Communionem tanti beneficij memores eos esse cupit, & monet, vt gratias Deo agant, & ab eo simul donum ac fructum continentiæ postulent ac dicant: *Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius, vt nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.* Benè Bernardus Serm. in Cœna Domini: *Quis poterit tam efferos motus frangere? Quis pruritum vlceris ferre queat? Confidite, quia & in hoc gratia subuenit, & vt securi sitis, Sacramenti Dominici Corporis & Sanguinis pretiosi inuestituram habetis.* Hæc gratia MARIAE immaculatæ est, quæ humana carne æternum Verbum vestiuit.

XII.
CASTITAS.

DVodecimus Spiritus sancti fructus est *castitas.* Castitas & continentia discrepant inter se: *Fructus sacræ Communionis.* continentia luctatur, vincit castitas. Egit Christus post acceptam Communionem cum Apostolis Ioan. cap. 15, 3. & eorum castitatem recognoscens, ait: *Iam mun-*

mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. E
quidem postquam iam beata MARIA verbo conce
pit Filium, non solùm virgo, sed etiam virgini
erat. *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laud
bus efferam nescio, quia quem cæli capere non potera
tuo gremio contulisti.* Hæc Mariana virginitas ex pa
illo processit, qui descendit è cælis. Et vbi Eucha
stia est, ibi & virginitas est, cùm dixerit cap. 9. *
Zachar. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum
eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans vi
gines?* Eucharistia instar pretiosæ arboris est, qu
germinat virgines, producit carnis & spiritus inco
ruptionem, perfectam scilicet castitatem, quæ
fructus est Spiritus sancti. Appositè Cyrillus lib. 4.
Ioan. cap. 34. *Vt panis hic terrestris fouet, imbecillitat
carnis nostræ sustinens & conseruans; ita & ipse (inqu
rum* CHRISTVS in Eucharistia) *per Spiritum sanctu
spiritum nostrum viuificat, & corpus ipsum à corrupti
liberat.* Liberat Eucharistia homines à corruptio
& in cælum transfert, vbi glorioſa MARIA duode
cim primæ magnitudinis stellis, duodecim Spiritu
sancti fructibus respondentibus, coronatur, &
cundùm illam dignè ac purè communicantes no
dem stellis, sed minoribus, coronabuntur. Qui v
rò frequentiùs & feruentiùs communicauerint, cl

ce eodem Spiritu sancto, & eadem MARIA comite, coronam duodecim stellarum illustriorum obtinebunt. Ad tanti frequentiam Sacramenti ducit nos multiformis munere suo Spiritus sanctus. Attrahit nos per se, & per septem dona sua, vt accedamus sæpè, & sæpè in nobis gloriosam MARIAM, totam plane Eucharisticam, referamus virtute venerabilis Sacramenti, quod terram cælum, terrenos verò homines cæleſtes efficit, & supercæleſtes eos, qui ditati Spiritus sancti muneribus, munificum Eucharistiæ Sacramentum sæpè recolunt & frequentant.

Ducit nos ad frequenter sumendam Eucharistiam Spiritus sanctus & MARIA.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VSV SACRÆ EVCHARISTIÆ SANCITA ET SANCTIFICATA SEPTEM DONIS SPIRITVS SANCTI.

FREQVENTATIONIS Eucharisticæ primus & primarius auctor est Spiritus sanctus, siquidem post eius descensionem assiduus sacræ Communionis vsus ingruit & inualuit. Postquam cap. 2. Actor. sacer Historicus so-

Spiritus sanctus auctor frequentis Communionis.

lemnem in Discipulos Spiritus sancti aduentum d
scripsisset, statim eodem loco retulit, sanctæ Euch
ristiæ frequentiam inductam in Ecclesiam fuisse, t
quidem in vsitatam & communem, vt quotidia
foret. Traditur de primis illis Fidelibus: *Erant aut*
perseuerantes in doctrina Apostolorum, & communica
ne fractionis panis, & orationibus. Adhuc rursus: *Q*
tidie quoque perdurantes vnanimiter in templo, & fr
gentes circa domos panem, sumebant cibum cum exu
tione, & simplicitate cordis, collaudantes Deum, & h
bentes gratiam ad omnem plebem. Ad imprimendam
magis, magisque infigendam mentibus & anim
Christianorum hanc sacræ Communionis frequen
tiam, Can. 10. iubent Apostoli: *Omnes fideles, qui i*
grediuntur Ecclesiam, & Scripturas audiunt, non tam
perseuerant in oratione, nec sanctam Communionem per
piunt, velut inquietudines Ecclesiæ commouentes, ora
nit Communione priuari. Hanc eamdem legem m
multò pòst seruandam monuit Anacletus Epist.
Episcopus, inquit, *Deo sacrificans, testes, vt præsentia*
secum habeat, & plures quàm alius Sacerdos. Sicut ma
maioris honoris gratia fruitur, sic maioris testimonij au
mento indiget. In solemnioribus quippe diebus, aut septe
aut quinque, aut tres Diaconos (qui eius oculi dicuntur
& Subdiaconos, ac reliquos ministros secum habeat, q
sacr

sacris inàuti vestibus, in fronte & à tergo, & Presbyteri dextrà lævaque, contrito corde, & humiliato spiritu, & prono stent vultu, custodientes eum à malevolis hominibus, & consensum eius præbeant Sacrificio. Peracta autem eius consecratione communicent. Hinc desumptum capitulum Peracta.de Consecrat. dist.2. *Peracta consecratione omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus: sic enim Apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia.*

Hæc methodus, quæ tunc temporis in vsu erat, & diu viguit, optaret sancta Synodus Tridentina vt in populo Christiano reuiuiscceret. Ostendit desiderium suum sess.22. cap.6. & quidem in hæc verba: *Optaret quidem sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes non solùm spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quò ad eos sanctissimi huius Sacrificij fructus vberior proueniret.* Quanta sit huius susceptionis copia fructuum, vel ex hoc intelligi potest, quod ait Iustinianus Sermone de Eucharistia: *Frequentatur autem Eucharistia, vt iustis gratiam, peccantibus veniam, debilibus robur, lætitiam mœstis, diligentibus exultationem, nutantibus spem, credentibus pacem, victoriam certantibus, captiuis libertatem, atque defunctis conferat requiem.* Verùm enim verò non omnibus conuenit vnus & idem vsus

Com-

Communionis, quemadmodum & ipse Iustinian[illegible] adstruit & docet cap. 19. de Monastic. perfect. *Su[illegible] enim, qui quotidie delinquit, ita quotidie saltem Dom[illegible] confiteatur. & qui quotidie communicando deficiunt, qu[illegible]tidie spiritualiter communicando restaurentur: sacram[illegible]taliter autem interdum. Non enim ab omnibus vnifor[illegible]ter communicandum est, sed à quibusdam sæpiùs, à qu[illegible]busdam rariùs, prout vniuscuiusque affectus trahitur, [illegible] virtus meretur: potissimùm autem ab iis, qui Deo d[illegible] sunt, sumi debet Sacramentum hoc.* Consulendus [illegible]que est affectus cordis & animi, quem Spiritus sa[illegible]ctus infundit, vt eo donati fideles sacram freque[illegible]tent Eucharistiam, ad cuius frequentem vsum ex[illegible]tat Spiritus sanctus per septem dona sua, quæ h[illegible] sunt, *sapientia, intellectus, consilium, fortitudo, sc[illegible]tia, pietas, timor.*

I.
SPIRITVS SAPIENTIÆ.

Donum vsus Eucharistiæ.

SPiritus sapientiæ est, vt definit ac probat Be[illegible]nardus cap. 7. de Septem donis, *quidam inter[illegible] sapor, & suauissimus gustus. vnde Psalmista: Gus[illegible] & videte, quoniam suauis est Dominus. & item: Va[illegible]te, & videte. & iterùm: Accedite ad eum, & illumi[illegible]mini. Hæc diuinæ sapientiæ interno gustu superna præli[illegible]mus, videlicet contemplantes, quàm amœnum sit angel[illegible]*

Psal. 33, 9.
Psal. 45, 11.
Psal. 33, 6.

cœtibus intereſſe, vbi nil poterit quod diſpliceat eſſe, vel quod placeat abeſſe. Hoc ſapientiæ ſpiritu ditati ac donati erant primi illi fideles, qui quotidie communicabant. *Erant omnes perſeuerantes in doctrina Apoſto-* Act.2,42.
lorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. Prælibabant in orationibus & contemplationibus ſuis, quàm amœnum eſſet, Regi Angelorum intereſſe, & eius deliciis frui, quarum interno guſtu deliniti, & ſimul delibuti, *quotidie perdurantes vna-* Act.2,46.
nimiter in templo, & frangentes circa domos panem, ſumebant cibum cum exultatione. Magnum diſcrimen eſt inter hunc cæleſtem cibum & alias terrenas eſcas: ſolùm iſtæ, cùm ſumuntur & capiuntur, palatum mulcent & recreant, ille verò, etiamſi reipſa non edatur, ſpiritaliter delectat, ſapitque cùm quis affectu ſpiritali fertur, & trahitur in Euchariſtiam. Tunc ſpiritus ſapientiæ in anima virtutem ſuam exercet, & allicit eam, vt reali perceptione CHRISTI reficiatur.

Quod vt meliùs eluceſcat, ſatis appoſitè loquitur Concilium Tridentinum ſeſſ.13. cap.8. *Quod ad vſum autem, rectè & ſapienter Patres noſtri tres rationes hoc ſanctum Sacramentum accipiendi diſtinxerunt. Quoſdam enim dixerunt Sacramentaliter dumtaxat id ſumere, vt peccatores; alios tantùm ſpiritualiter, illos nimi-*

rum, qui voto propositum illum cælestem panem edere fide viua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius vtilitatem sentiunt; tertios porrò Sacramentaliter spi & spiritualiter, hi autem sunt, qui se priùs probant instruunt, vt vestem nuptialem induti, ad diuinam mensam accedant. Accedunt autem ij, qui spiritu pientiæ alliciuntur & inuitantur, vt spiritali Com munione refecti, reipsa sacra se Eucharistia cog ment. Hæc quidem attractio & inuitatio per ad sapientiam, quæ per fidem viuam, dilectione & alias virtutes vocat & excitat animas ad myst cam communicationem. Quò pertinet id, quod gimus cap. 9, 1. Prouerb. *Sapientia ædificauit sibi mum, excidit columnas septem. Immolauit victimas su miscuit vinum, & proposuit mensam suam. Misit ancil suas vt vocarent, ad arcem & ad mœnia ciuitatis. Si q est paruulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta est nite, comedite panem meum, & bibite vinum quod m vobis.* Accersit ignaros & insipientes, vt spiritu pientiæ donati, interno sapore & gustu recreati, currant ad Eucharistiam, cuius sacra sumptione terna dulcedo & suauitas perficitur & consumm tur. Experta Ecclesia loquitur, confirmat hoc ipsum dum orat Dominicâ VI. post Epiphaniam.

Orat

Oratio Sapientis Ecclesiæ, & animæ.

CÆlestibus, Domine, pasti delicijs, quæsumus, vt semper eadem per quæ viuimus, appetamus.

II.

SPIRITVS INTELLECTVS.

SPiritus intellectus est, quo donantur, & simul ditantur ij, de quibus CHRISTVS ait, *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Nisi enim mentis intuitus diligenter purificatus fuerit, mystica ac diuina liquidò intelligere nequit. Scriptum enim est: *Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu.* Concludit inde Bernardus cap. 6. de Septem donis: *Qui ergo vult sincerum ac lucidum intellectum habere, prauarum cogitationum phantasias ac nebulas studeat effugare, & omni diligentia & cautela cor seruare. Vnde Salomon, Omni custodia serua cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit.* Cùm ita se res habeat, satis benè dixerat antè Dauid, *Gustate, & videte, quoniam suauis est Dominus.* guſtate spiritu sapientiæ, videte spiritu intelligentiæ, quoniam suauis est Dominus, cùm sumitur in Eucharistia. Ad huius frequentiam Sacramenti per spiritum intellectus vocantur, quorum deuota mens

Donum vsus Eucharistiæ. Matt. 5, 8.

Sap. 1, 5.

Prou. 4, 23.

Psal. 33, 9.

non humi repit, sed in altum eleuatur, & in cæ-
Phil. 3,20. conuersatur, vt & dicere cum Paulo liceat, *Conuer-
satio nostra in cælis est.* Confirmat assertum S. Bern-
dus Senensis tom.2. Serm.57. *Cùm Sacramenti per-
ptio debitam requirat purgationem peccatorum, & ma-
talem eleuationem, seu reuerentiam atque deuotionem,
quis qualibet die paratus sit prædictis modis, & aliud
pedimentum non habeat, vtile est ei hoc Sacramentum
quentare.*

Ad hanc mentis & cordis eleuationem, quæ
frequentem Communionis vsum necessaria est, e-
citat nos Sacerdos, cùm ante Consecrationem
Sursum corda. Et quidem monitum hoc non para-
consonantiam habet cum eo, quod alta voce cla-
gabat olim Diaconus, antequam sacra Synaxis
peretur. Clamabat, *Stemus honestè.* Quæ verba re-
pendens Chrysostomus Homilia De non contris-
nendis Ecclesiæ mysteriis, inquit: *Propter hoc hor-
tempore diuini Sacrificij stare iubemur, vt cogitationes
mi repentes erigamus.* Hunc spiritum intellectus requi-
rit in communicantibus S. Laurentius Iustinianus
cùm cap. 19. Monastic. perfect. in illam prorum-
orationem: *Aperi igitur, ô melliflue amor, aperi, inqua-
ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formata
dei irradiati lumine mereantur videre te.* Ex dictis
ta

ma causa desumenda est, propter quam panis intellectus dicatur Eucharisticus, & quidem ab Oraculo diuino, *Cibauit illum pane vitæ & intellectus.* Panis intellectus est, quia sine spiritu intelligentiæ percipi nequit. Secunda causa huius appellationis est vis & virtus eiusdem sacræ Eucharistiæ, cuius digna perceptione eadem intelligentia, quam suo munere ac lumine Spiritus sanctus illustrat, magis illuminatur. Narrat Scriptura 1.Reg.14,27. quomodo esuriens Ionathas gustauerit fauum mellis, & eius dulcedine recreatus, fuerit illustratus. *Extenditque summitatem virgæ, quam habebat in manu, & intinxit in fauum mellis, & conuertit manum suam ad os suum, & illuminati sunt oculi eius.* Mysticus hic fauus Eucharistiæ est, quem vir Christianus percipit in altari, & illustratur more Regum Orientalium; in cuius sancta Epiphania, & eius Octaua petit & orat Ecclesia, Spiritus sancto illustrata, virtute sacræ Eucharistiæ illuminari. Eccli. 15,5.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu intellectus Oratio I.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, vt quæ solemni celebramus officio, purificatæ mentis intelligentia consequamur.

Oratio II.

CÆlesti lumine, quæsumus Domine semper & vbique nos præueni, vt mysterium, cuius nos participes esse voluisti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

III.
SPIRITVS CONSILII.

Spiritus vsus Eucharistiæ.

SPiritus consilij est, quo quis religiosè ducitur, vt tria religiosa consilia seruet, & diligenter custodiat, colat castitatem, paupertatem & obedientiam. Hic idem spiritus consilij attrahit hominem non solùm ad cœnam Agni gustandam, sed etiam ad frequentandam. Nouerat ita esse S. Ambrosius, qui priusquam sacris assisteret altaribus, castitatis donum in primis appetebat & petebat. *Rex Virginum, & amator castitatis & integritatis, cælesti rore benedictionis tuæ extingue in corpore meo fomitem ardentis libidinis, vt maneat in me tenor castitatis corporis & animæ. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnes libidinosas commotiones, & da mihi veram & perpetuam castitatem, cum ceteris donis tuis, quæ tibi placeant in veritate, vt sacrificium laudis casto corpore & mundo corde valeam tibi offerre.* Sacerdos erat Ambrosius, & nouerat in Ecclesia necessariam esse virtutem castitatis

vt qui perpetuò celebrant, & de Eucharistia participant, perpetuò etiam corporis & animæ castitatem colant & seruent. Non derogant ministerio Sacerdotali aliquando opes & diuitiæ, nec potestas & imperium, derogat tamen defectus puritatis & castitatis, in qua nec est nec esse potest dispensatio, vt præluceant puri & casti exemplo iis, qui more Sacerdotali sacram velint Eucharistiam frequentare.

Et quidem in coniugatis ipsis, quibus coitus licitus est, quæritur abstinentia à voluptate coniugali, si velint sæpiùs accedere ad Eucharistiam. Ita monet Hieronymus scribens contra Iouinian. *Probet*, inquit, *se vnusquisque, & sic ad Corpus* CHRISTI *accedat: non quòd dilatæ Communionis vnus dies, aut biduum, sanctiorem faciat Christianum, vt quod hodie non meruerat, cras mereatur; sed quòd, dum dolet se non communicasse, abstineat se ab vxoris amplexu, vt amori coniugij amorem* CHRISTI *præferat.* Adhuc aduersus Iouinianum idem Hieronymus: *Scio Romæ hanc esse consuetudinem, vt fideles semper* CHRISTI *Corpus accipiant; quod nec reprehendo, nec probo, sed ipsorum conscientiam conuenio, qui eodem die post coitum communicant, &, iuxta Persium, noctem flumine purgant. Quare ad Martyres ire non audent, quare non ingrediuntur Ecclesias; an alius in publico, alius in domo* CHRISTVS *est?*

est ? Casta mente, casto corpore sumenda & ten-
tenda Eucharistia est.

Psal.21. 27. Luc.1,53. Hæc alimonia pauperum est. *Edent pauperes, &* *saturabuntur*, Dauid cecinit; & MARIA, *Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes:* exclamatque propterea Ecclesia:

O res mirabilis!
Manducat Dominum
Pauper, seruus, & humilis.

Ea propter, quos spiritus consilij ad pauperem Euangelicæ professionem ducit, adducit ad Com-munionem, & suadet vt sæpè ad mensam CHRISTI recurrant. Diuites sæculi huius fastidiunt pauperes qui frequenter ad se veniunt. Longè alia conditio CHRISTI est, qui fastidiosos propterea diuites ipse fastidit, & dimittit; admittit indigos, alit & pascit egentes. Exclamat idcircò Ecclesia: *O quàm suauis est Domine spiritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filijs demonstrares, pane suauissimo de cælo præstito esurientes reples bonis, fastidiosos diuites dimittens inanes!* Quod si CHRISTVS consecratus pauperes non fastidit, pauperem tædere non debet sacram frequentare Eucharistiam, ne similes illis fiat, qui missum de cœlo manna respuerunt, & contempserunt.

Benè & satis benè Augustinus Epistola 118. ad Ianuar.

Ianuar. *Contemptum ſolum non vult iſte cibus, ſicut neque manna faſtidium.* Faſtidium illud egentis populi fuit, non diuitis Dei, nec modò diuitis CHRISTI eſt, ſed inopis hominis, quem ſacræ atque diuinæ tædet Communionis. Faſtidit egenus diuitem, non diues egenum, cui ſe offert ſemper edendum.

Ad hunc ſacroſanctum cibum etiam atque etiam ſumendum ſpiritus conſilij vocat eos, qui ſuæ renuntiant voluntati, & alterius ſe ſubiiciunt & ſubmittunt imperio. Quanti hoc referat, oſtendit ſanctus Laurentius Iuſtinianus cap. 24. de Caſto connubio, cuius eſt iſta ſententia: *Nemo ad hoc percipiendum per ſe dignus eſt, quamuis multa ſit præditus ſanctitate: obedientia quemque dignum facit, non vita.* Ergo qui obedientia Superioris, vel etiam religioſi ſui Confeſſarij ſanctam iterat ac repetit Euchariſtiam, non eſt cur timeat errare. Nec errant, qui ſe Deo in Religione ſacrarunt, & frequentant hoc Sacramentum, cùm cap. 19. de Monaſt. perfect. paulò antè dixerit Iuſtinianus: *Potiſſimùm ab iis qui Deo dicati ſunt, ſumi debet Sacramentum hoc.*

Hoc myſterium Euchariſticum eſt, in quo triplex funiculus, obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, quam ſpiritus conſilij nectit, conſtringitur, ne rumpatur, confirmatur virtute Euchariſtiæ obe-

Ioan.6,58. dientia, quandoquidem CHRISTVS ait: *Sicut mi-*
me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem, & q-
manducat me, & ipse viuet propter me. CHRISTVS
Patre missus per obedientiam, in obedientia par-
cipem sui confirmat. Reprimitur cupiditas ter-
narum rerum huius virtute Sacramenti, & ideir-
paupertas Euangelica magis solidatur: teste etia-
Cyrillo lib. 3. in Ioannem cap. 34. *Quasi fram-*
dam, ad desiderium rerum meliorum CHRISTVS
circumducit hoc spirituali cibo. Castitas quoque Eucha-
ristiæ beneficio maius accipit incrementum, vt ip-
Cyrillus lib. 4. in Ioannem cap. 17. affirmat, *Sal-*
enim in nobis manens CHRISTVS *sæuientem membro-*
rum nostrorum legem. Ducitur spiritu consilij Eccle-
sia, nimirum obedientiæ, paupertatis & castitat-
& harum trium confirmationem virtutum suo m-
dine postulat in sacrosancto Missæ sacrificio
concedi, sibi donari.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu consilij
Oratio I.

PRotege nos Domine tuis mysteriis seruientes,
vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi
mulemur, & mente.

Orat-

Oratio II.

HIs nobis, Domine, mysteriis conferatur, quo terrena desideria mitigantes discamus amare cælestia.

Oratio III.

HÆc hostia, quæsumus Domine, emundet nostra delicta, & ad Sacrificium celebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet.

IV.

SPIRITVS FORTITVDINIS.

Donum vsus Eucharistiæ.

SPiritu fortitudinis præditus vir iustus, teste Salomone, *quasi leo confidens absque terrore erit.* Item: *Non contristabit iustum, quidquid ei acciderit.* Hoc spiritu muniti Sancti, vt scribit Apostolus, *ludibria & verba experti, insuper & vincula & carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt.* Spiritu quoque fortitudinis donatus & ipse Apostolus testatur de se: *Quis nos separabit à charitate* CHRISTI? Quæ est sententia Bernardi cap. 4. de Septem donis: *Iste spiritus omnem alienam malitiam sustinet, & aduersus hostiles insidias instruit & munit. Vnde sponsus in sponsæ præconio ait: Pulchra es amica mea,*

Prou. 28, 1. Prou. 12, 21. Hebr. 11, 36. Rom. 11, 35. Cant. 6, 3.

ſuauis & decora ſicut Ieruſalem, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

Sacra Euchariſtia annona militaris eſt, cuius vi virtutem ac fortitudinem requirit in iis qui caſtr CHRISTI ſe deuouent. Da mihi Chriſtianum m litem, qui ſe fortiter gerat in prælio, & virtutis ſi ſingulare ſpecimen præbeat, & hic ipſe tantàm d uotionem nec ſentiat nec experiatur, dignus ap candus eſt qui militarem annonam participet. h cenſuit Iuſtinianus cap. 19. Monaſt. perfect. *Non d bet*, inquit, *à ſancto Domini conuiuio repelli indeb iuſtè viuens, virtuosè conuerſans, humiliter ſe cognoſc purè confitens, & reuerenter accedens. Talis quippe ſenſibiliter ac ſpiritualiter hoc Sacramento nutritur, ac uit.* Concludit tandem: *Nemo autem ſeruorum ab hoc prorſus ſe ſubtrahat Sacramento, quamuis alia liter deſit deuotio: nec quiſquam eo priuetur.* Si quis caſtris humanis militem fortem agit, & lege mè decertat, commeatu militari dignus efficia cenſeatur non indignus Euchariſtia; qui in ſa

Prou. 28, 1. CHRISTI militia, *vt leo confidens abſque terr erit*: dicit cum Paulo, *Quis nos ſeparabit à charit*

Rom. 8, 35. CHRISTI? qui, iuxta Bernardum, omnem mal tiam ſuſtinet, & aduerſus hoſtiles inſidias dom ſpiritu fortitudinis ſe inſtruit & munit. Inſtruc

munit

munitæque animæ ſuæ denique Sponſus dicit: *Pulchra es amica mea, ſuauis & decora ſicut Jeruſalem, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.* Vbi acies eſt, ibi plena atque perfecta virtus ac fortitudo eſt, quæ ritè ac rectè præit ac præcedit vſum ſacratiſſimæ Communionis. Confirmat hoc ipſum S. Gregorius ſcribens ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuar. *Non ſaturantur*, inquit, *niſi famelici, qui à vitiis perfectè ieiunantes, diuina Sacramenta percipiunt in plenitudine virtutis.* Cant. 5, 3.

Plenitudo virtutis, ſpiritus fortitudinis eſt, qui reddit animoſam fidem, vt ea, quæ ſunt ardua & difficilia in hoc Sacramento, facilè vincat ac ſuperet,

Quod non capis, quod non vides,
Animoſa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Hæc animoſa virtus eſt, quia fortes facti ſunt ij, qui tam internas quàm externas difficultates ſuperantes, ab vſu Communionis minimè retardantur. Memineris parabolæ Euangelij, quomodo quidam homo fecit cœnam magnam, & inuitati, quominùs ad illam venirent, ſe excuſarunt. Primus dixit, *Villam emi*; alter, *Juga boum emi quinque*; alius verò ait, *Vxorem duxi, & ideò non poſſum venire.* Omni- Luc. 14, 16.

bus his tribus inuitatis deerat ſpiritus foſcitud
& ideò difficultatibus ſibi oblatis ignominiosè
ſerunt, & à ſacræ Communionis vſu receſſer
Primus villam emit, & terræ ſolo adhæſit, nec v
habuit quibus terrenas mundanaſque conſider
nes vinceret, & victor ad ſacram cœnam ven
Alter iuga boum emit quinque, qui quinque d
tus ſenſibus caruit animoſa fide, quam rec
Euchariſtia. Alius, qui duxit vxorem, non hab
animos vt licitis amplexibus abſtineret, & vxor
CHRISTO conſecrato poſtponeret. Comparare
villam, iuga boum quinque emere, & matri
nium contrahere, licita omnia ſunt, & tamen
vſu cœnæ homines retardarunt; vt colligas in
non illicita modò, ſed etiam licita impedimento
ſe poſſe, quominùs Euchariſtia percipiatur, ſi d
ſpiritus fortitudinis.

Hic ſpiritus eſt, qui fortes Chriſti milites d
ad militarem annonam, vt virtute Sacramenti
rum virtus magis creſcat, magis augeatur. *Frequ*
tatur Euchariſtia, Iuſtinianus concionatur, *vt*
gratiam, debilibus conferat robur, victoriam certant
Concionatur quoque Chryſoſtomus Homil. 61.
populum: *Tamquam leones igitur ignem ſpirantes ab*
menſa recedamus, facti diabolo terribiles. Poſt ſacr
Con-

Communionem *iustus vt leo confidens absque terrore ent.* Cuius illa oratio est, quæ Dominica II. post Epiphaniam recitatur.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu fortitudinis Oratio.

AVgeatur in nobis, quæsumus Domine, tuæ virtutis operatio, vt diuinis vegetati Sacramentis, ad eorum promissa capienda tuo munere præparemur.

V.

SPIRITVS SCIENTIÆ.

SPiritus scientiæ est, de quo Salomon, *Qui addit scientiam, addit & dolorem.* Rationem reddit Bernardus cap. 3. de Septem donis: *Vera namque scientia est, scire nos mortales, & caducos, & fragiles esse, & in hoc exilio, & in hoc ergastulo, in hac peregrinatione, in hac valle lacrymarum dolendum & lugendum esse.* Hac eadem præditos scientia, & experientia laborum & dolorum vocat CHRISTVS ad refectionem Eucharistiæ, cùm clamat: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Expendit præfatam sententiam Augustinus Serm. 10. de Verbis Domini: *Quare omnes laboramus, nisi quia sumus homines mortales, & fragiles, infirmi, lutea vasa portantes, quæ faciunt*

Donum vsus Eucharistiæ. Eccl. 1, 18.

Matth. 11, 28.

faciunt inuicem anguſtias? Et quidem Christvs
mortales homines alliceret ad Communionem,
minit immortalitatis, quæ repoſita eſt in ſacra
Ioan.6,59. ſancta alimonia. *Non ſicut manducauerunt patres*
ſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat hunc pa
viuet in æternum. Nemo eſt qui æternam vitam
diligat, nemo qui immortalitatem non appe
Quiſquis Euchariſtiam inuenerit, æternam v
inueniet, & à Domino accipiet immortalitatem.

Quòd ſi quotidie homo laborat, quotidie
ritur, & ſicut aqua dilabitur; mirum eſt, ſi quo
die, cùm poſſit, ſe non reparet, & ſe non re
alimoniâ immortalitatis. Hoc humanum vi
eſt, humanæ peccatum infirmitatis, quam exp
tus eſt in ſe beatus Auguſtinus, & expertus loqu
cap.13. Soliloq. *Mundus clamat, Deficio; tu ver*
mas, Reficio: & miſeria mea praua magis ſequitur
cientem, quàm reficientem. Planè infirmitas mea hæ
Prædítus ſpiritu ſcientiæ Auguſtinus, deprehen
nouam eſſe infirmitatem ægrotantis, cùm pro
medio ſuæ ægritudinis cibo non vtitur ſalutari
lutaris hic cibus eſt, quem infirmis & imbec
mortalibus præſcribit Sapientia Patris. Salubris
Sapientiæ, de qua Dionyſius Epiſt.9. *Dicimus*
habere vim perficiendi eos quos nutrit, dum imperfec
illum

illorum atque indigentiam replet, & infirmitatem curat, vitamque custodit. Cùm igitur eiusmodi conditionis alimonia Eucharistica existat, noua illa infirmitate laborat, qui illam non admittit, sed respuit. Quisquis in dicto statu versatur, spiritu scientiæ indiget, vt duplici morbo se laborantem esse nouerit, & vtrique per Eucharistiam sæpè repetitam medeatur. Sola hæc mortalitatis nostræ medicina est, quæ vel in ipso mortis articulo prodest morienti, in eam formam & rationem, quam innuit & insinuat S. Laurentius Iustinianus de Monast. perfect. cap. 20. *Animæ & carnis affectio nullo euentu, nullaque lege, nec in præsenti nec in futuro dirimitur, quin potiùs puriùs, ardentiùs, perfectiusque in animæ & corporis glorificatione perseuerat. Proinde quia rationalis spiritus inclinatione quadam naturali, & non parum quæ corpori vtilia & delectabilia sunt, cogitare cogitur, spirituali pabulo in ipso discubitu erigendus est, in quo quantò ampliùs fuerit occupatus & illectus, tantò minùs carnalia cogitabit.*

Ita reuerà contingit, vt qui tempore mortalitatis & mortis ampliùs sacris studuerit Communionibus, minùs rebus carnalibus & mundialibus afficiatur. Nouit hoc, qui donatus spiritu scientiæ, mortalem, caducum & fragilem seipsum considerans, recurrit ad Eucharistiam, cuius beneficio vitam sibi ac-

quirit æternam. Prælibat mortalis homo, dum communicat immortalitatis primitias; dolet ac luget in eo viuere ſtatu, in quo non poſſit frui omnino præguſtatæ æternitate. Ex quo prouenit, vt illa ſcientia, qua ſe nouit homo mortalem ſimul & fragilem, doletque propterea, ſumptione ſacræ Eucharistiæ perficiatur. Hic myſticus panis eſt, de quo Pſal.126,2 Dauid: *Surgite poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.* Panis doloris eſt, in quo paſſio Dominica præſentatur: panis doloris eſt, quem dolor pœnitentiæ præit, ſubſequitur exilij pœna, quam patitur anima adhuc poſt cæleſtium Sacramentorum fruitionem. Poſtquam primi homines cibum vetitum manducarunt, nudos ſe deprehenderunt, caducos ſimul & fragiles, & ad ficus folia recurrentes, parum commodi inuenerunt. Deerat Adamo & Euæ ſpiritus ſacræ ſcientiæ, qui duceret eos non ad folia, ſed ad fructus, fructus ſcilicet vitalis arboris quæ erat in paradiſo, de qua Deus Genes. cap.3,22. *Ecce Adam quaſi vnus ex nobis factus eſt, ſciens bonum & malum: nunc ergo ne fortè mittat manum ſuam, & ſumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & viuat in æternum.* Fructus myſticus ligni vitæ totus Eucharisticus eſt, quem qui percipit, in æternum reuiuet, & æterna immortalitate fruetur. Eò ducit ani-

mam

mam spiritus sacratæ scientiæ, quo donata sancta Ecclesia Feria V. post Dominicam Passionis orat.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu scientiæ Oratio.

DOmine Deus noster, qui in iis potiùs creaturis, quas ad fragilitatis nostræ subsidium condidisti, tuo quoque nomini munera iussisti dicanda constitui: tribue quæsumus, vt & vitæ nobis præsentis auxilium, & æternitatis efficiant Sacramentum.

VI.
SPIRITVS PIETATIS.

SPiritus pietatis importat secum teneritudinem cordis, & animi deuotionem; quæ quàm sit necessaria ad sacri huius mysterij frequentationem, quis non videat? vidit Isidorus lib.1.de Offic. Eccles. cap.18. *Dicunt aliqui, Eucharistiam quotidie accipiendam, & benè dicunt, si hanc cum religione, & deuotione, & humilitate suscipiant, ne fidendo de iustitia, superba præsumptione id faciant.* Vidit Bonauentura 3. de Profect. Religios.cap.18. *Vix tamen ita religiosus esse videtur & sanctus, exceptis Sacerdotibus, quin semel in septimana sufficiat ei ex consuetudine communicare, nisi specialis causa quandoque vel ratio plus suadeat, scilicet infirmitas su-* *Donum vsus Eucharistiæ.*

perueniens, vel singularis festiuitas solemnis, vel inusitata deuotionis feruor, & intemperata desiderij sitis pro illius susceptione, qui solus sufficit amantis ardorem refrigerare. Vidit S. Bernardinus Senens. Tom. 2. Serm. 57. *Cum Sacramenti perceptio debitam requirat purgationem peccatorum, & mentalem eleuationem, seu reuerentiam atque deuotionem, siquis qualibet die paratus sit prædictis omnibus & aliud impedimentum non habeat, vtile est ei hoc Sacramentum frequentare.* Cùm ita se res habeat, benè consulit Bonauentura in Breuiloq. Parte 6. cap. 9. *Consilium est iis, qui se sentiunt indeuotos, vt differant quousque parati ad esum veri Agni deuoti & circumspecti veniant.* Benè etiam monet S. Laurentius Iustinianus cap. 19. de Perfect. Monast. *Videat verò quilibet, ne consuetudine aut cordis elatione ad perceptionem ducatur tanti mysterij, sed deuotione, & præuia meditatione.*

Ad hanc deuotionem, & præuiam meditationem, excitat venientem ad Eucharistiam spiritus pietatis, vt non ex consuetudine, sed ex affectu per deuotionis ducatur ad Communionem. Et quidem hic pius erga sacram Eucharistiam affectus tanti liberi debet, & tanti à sanctis Patribus habebatur, vt instar sacræ Communionis esse censeretur. Huc pertinet id quod legimus apud S. Bernardinum Senens. Tom. 2. Serm. 57. *Quæri etiam potest, Quare absentia*

choretæ rarò communicabant? Dicendum est, quòd quotidie diuinitus reficiebantur, & hoc Sacramentum spiritualiter manducabant. Et hoc quidem expediebat eis amplius, quàm contrarium, secundùm statum suum, & secundùm regimen quo diuinitus regebantur. Regebantur illi diuinitus spiritu pietatis, vt continua spiritalis Communionis deuotione defectum sumptionis realis & corporalis compensarent, sicut maximis animarum suarum profectibus compensarunt. Tanti refert spiritum pietatis inesse iis, qui reipsa non accipiunt Eucharistiam. Ex hoc facilè potest concludi, quanti referat, eodem spiritu donari eos, qui Eucharistica sumunt frequentantque mysteria, & ex crebro vsu illorum nouis semper incrementis & accessionibus spiritalium gratiarum, priuilegiorum & indultorum augentur.

Quòd si aliquando contingat, vt pia ista deuotio non sentiatur, non idcircò vir iustus & religiosus arceri & amandari debet ab vsu sacræ Eucharistiæ, cùm citatus Iustinianus cap. 9. de Monast. perfect. ita definierit; *Nemo autem seruorum Dei ab hoc prorsus se subtrahat Sacramento, quamuis actualis desit deuotio, nec quisquam eo priuetur.* Si quis Dei seruus in eo statu se deprehendat, adhæreat regi Dauidi, dicatque: *In terra deserta, inuia, & inaquosa sic in san-* Psal. 62, 3.

Eto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & glor
tuam. Videbit virtutem ac gloriam venerabilis
cramenti, & anima eius post susceptam Euchar
Isai.35,7. stiam, *quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in p*
tes aquarum. Quod si piæ deuotionis affectus ex
bra Communione non augeatur, sed potiùs mina
tur, seruetur id quod præcipit S. Thomas in 4. Se
tent. dist.12. art.2. quæst.3. *Si aliquis experimento*
cognosceret, ex quotidiana sumptione feruorem amoris
geri, & reuerentiam non minui, talis deberet quo
communicare. Si autem sentiret, per quotidianam frequ
tationem reuerentiam minui, & feruorem non min
augeri, talis deberet interdum abstinere, vt cum ma
reuerentia postmodum accederet. Accede totus pius,
tus deuotus, filius matris Ecclesiæ, quæ ducta spi
tu pietatis, Dominica III. Aduentus orat.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu pietatis
Oratio.

DEuotionis nostræ tibi, quæsumus Dom
hostia iugiter immoletur, quæ & sacri
agat instituta mysterij, & salutare tuum in no
mirabiliter operetur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

VII.

SPIRITVS TIMORIS.

CLementissimus Deus etiam in mysteriis summæ suæ pietatis & clementiæ timeri voluit. Cernere hoc licet in sacræ suæ Passionis sacrificio, in quo bonus ille latro timuit Deum, & socium suum reprehendit, quòd timore non afficeretur. *Neque tu times Deum*, inquit, *qui in eadem damnatione es?* Hoc etiam satis elucet in Sacrificio Eucharistico, in cuius institutione agens de proditore CHRISTVS, nec aperiens quis futurus esset, omnibus incussit metum, & metuentibus edendum se communicauit. Prædixerat hoc ipsum Dauid, cùm præcineret: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se*: timentibus inquam se, vt cum timore & tremore se pro sacra Communione pararent, & in ea salutem suam operarentur.

Donum vsus Eucharistiæ.

Luc. 23. 40.

Psal. 110. 4

Hoc certè est duci, ac simul trahi spiritu timoris Dei, quem vt excitet Apostolus in singulis communicantibus ait: *Itaque quicumque manducauerit panem, & biberit calicem Domini indignè, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat*

1. Cor. 11. 27.

manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Vocatur ad tri-
nal altaris homo, ac proinde pauidus esse debet. I
monet Apostolus, cuius verba expendens Con-
lium Tridentinum sess.13. cap.7. ait: *Si non decet*
sacras vllas functiones quempiam accedere nisi sancte, q
tè quò magis sanctitas & diuinitas cœlestis huius Sa
menti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs qu
ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate a
percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formi
1.Cor.11, 29. *verba apud Apostolum legamus: Qui manducat & bi*
indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudi
Corpus Domini. Ambrosius 1.Corinth.11. *Deuote q*
mo & cum timore accedendum ad Communionem, d
Apostolus, vt sciat mens se reuerentiam debere ei, a
ius corpus sumendum accedit.

Et quidem olim antequam Christiani percipe-
rent Eucharistiam, alta voce Diaconus dicebat:
Sancta sanctis; si quis non sanctus, non accedat. Ha
verba plena formidinis erant, & illa expendens
Chrysostomus Homil.61. ad Popul. inquit, *Ta*
ne vel hoc prætendas, propterea sublimis constitutus,
gna voce, terribili clamore, quasi quidam præco, maxim
altitudinem tollens, stans erectius, omnibus apparens,
magnum in illa tremenda quiete exclamans, hos qui

vocat, illos autem arcet, non hoc manu faciens, sed per linguam efficaciùs quàm per manum. Illa namque vox in aures incidens nostras, tamquam manus quædam hos quidem pellit & eiicit, illos autem introducit. Quos ducit spiritus timoris, introducit chorus sanctarum virginum Cæciliæ, Dorotheæ, atque sociarum, quarum omnium vox illa esto, *Sancta sanctis; si quis non sanctus, non accedat.* Hæc quoque Mariana vox est. *Mater pulchræ dilectionis, & timoris* MARIA est, cuius coronatio coronat Oratorium Eucharistiæ: qua siquis quotidie pro dignitate fruitur, similis MARIAE efficitur, quæ CHRISTO suo, cælesti scilicet pane, quotidie fruebatur, & imitatores suos excitat, vt frequenter Mysteriis sacramentalibus potiantur, in primis quidem Sacerdotes, qui quotidie summum offerunt sacrificium, & offerentibus, pro eius celebratione per totam septimanam septem sua dona communicat Spiritus sanctus, vt modò vno modò alio munere vtantur, & ducantur ad peragendum tremendum altaris Sacramentum, & sacrificium. Verè tremendum, cùm tam celebranti quàm communicanti dicatur: *Quando sederis vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum in gutture tuo.* Prou. 23, 1. S. Augustinus Homil. 2. de Bono Past. explicat, quæ sit principalis

mensa. *Mensa potentis quæ sit nostis, vbi est Corpus & Sanguis Christi.*

Sacerdos igitur & conuiua CHRISTI, *statue cultrum in gutture tuo*, vt cum timore celebres & pe… pias Eucharistiam. *Statue cultrum in gutture tuo*, … dium scilicet passionis, de quo Simeon ad M… RIAM, *Tuam ipsius animam pertransibit gladius.* C… STVS ipse de cœnaculo Eucharistiæ egressus el… sacram Crucem subiret; & simul aperuit viam, … de cœnaculo ad gladium, de incruento sacrifi… ad cruentum holocaustum, de sacro Oratorio E… charistiæ ad Sanctuarium sacræ Crucis & Patien… aditus & transitus daretur: & quidem datur cum … esca Agni paschalis, in quo Sacramentalis adi… brabatur, scriptum esse legamus Exodi cap… vers. 26. *Cùm dixerint vobis filij vestri: Quæ est ista … gio? dicetis eis, Victima transitus Domini est.* Tran… Domini est: *Hæc est via, ambulate in ea.* Hæc via … quam Rex Martyrum Martyribus suis ostendit. … tis benè Cyprianus Epist. 54. *Vincentibus commu… tio à nobis danda est, vt quos excitamus & exhortam… ad prælium, non inermes & nudos relinquamus, sed … tectione Corporis & Sanguinis* CHRISTI *munia… cùm ad hoc fiat Eucharistia, vt possit accipientibus … tela, quos tutos esse contra aduersarium volumus, …*

Eucharistia via est ad Sanctuarium Crucis, & patientiæ. Isa. 30, 21.

mento Dominicæ ſaturitatis armemus. Hæc via CHRISTI ac Chriſtianorum, ſicut indicat S. Thomas 3. p. quæſt. 13. art. 3. ad 3. *Baptiſmus*, inquit, *eſt Sacramentum mortis & paſſionis* CHRISTI, *prout homo regeneratur in* CHRISTO *virtute paſſionis eius: ſed Euchariſtia eſt Sacramentum paſſionis* CHRISTI, *prout homo perficitur in vnione ad* CHRISTVM *paſſum.* Erat olim apud Romanos Virtutis ædes ad ædem Honoris via: nunc verò apud Chriſtianos ſacra Euchariſtia eſt ad gloriam paſſionis via, & ſimul leuamen laboris & ægritudinis: *Vinum lætificet cor hominis. Panis cor hominis confirmet.* Myſteria panis & vini confirment & lætificent cor hominis, innouata vſu & cultu ſacri Baptiſmi, Pœnitentiæ & Euchariſtiæ, vt cor cultoris ſacri huius Oratorij nouum omnino appareat, & quod de antiquo Dauide dictum eſt Eccli. 47, 10. compleatur etiam in nouo: *De omni corde ſuo laudauit Dominum, & dilexit eum, qui fecit illum.* Talem igitur cultorem Deus, Creator, Redemptor, & Sanctificator quæſiuit in Oratorio, ſicut & aliàs fecit: *Quæſiuit Dominus virum iuxta cor ſuum.* Quæſiuit, & inuenit Dauidem, cor Dauidicum, cor ſecundùm cor Creatoris, Redemptoris & Sanctificatoris. Conſtans & aſſiduus cultor *cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ.* In libro ſuo Pſalmorum Dauid

Pſal. 103, 16.

1. Reg. 15, 14.

Eccli. 38, 28.

sexaginta locis cor suum produxit & protulit, a
cuius similitudinem componat se interiùs cultor,
attendat, quale cor Dauidis formetur, & quale
erga Deum esse debeat, cùm creatura est conc
omnipotentiâ Patris, redempta sapientiâ Filij, sa
ctificata gratiâ Spiritus sancti. Hoc magnum a
num sanctissimæ Trinitatis, & perfectum my
rium animæ innouatæ vsu sacri Baptismi, Pœnit
tiæ & Eucharistiæ. Sic innouata anima ingred
& penetrat sacri Oratorij Adyta, in quibus non
vocibus & nutibus orat, sicut hactenus fecit
sacris illis Virginibus, psallit spiritu, psallit me
corde loquitur imitator Regis Dauidis, cuius
Psal.26,8. terna vox est, *Tibi dixit cor meum, exquisiuit te
mea, faciem tuam Domine requiram.* Itaque nouus D
uid deinceps non tam ore loquetur quàm corde,
hoc ipsum loco perpetui voti appendet in Appen
ce Oratorij.

SACRI ORATORII APPENDIX

PIARVM IMAGINVM CORDIS NOVI DAVIDIS SECVNDVM COR DEI CREATORIS, REDEMPTORIS, ET SANCTIFICATORIS.

Signatum est super nos lumen vultus tui Domine; dedisti lætitiam in corde meo. Psalm. 4, 7.

Mysterium nouæ artis, & animæ innouatæ Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia.

Angele Dei
Custodi, Illumina, et Rege.

ECCLESIA.

In cordibus vestris adorate Dominum: Angelus eius vobiscum est.

Appareant imagines cordis Dauidici colentes suum Creatorem.

Appareant animæ creatæ & innouatæ mysteria.

Eccli. 16, 25. *Attende in corde tuo * signaculum similitudinis Dei.*

*Ezech. 12 28.

IMA-

IMAGO PRIMA.

Cor signatum noui Dauidis creati secundùm cor Dei Creatoris Patris luminum.

Deus cordis mei,
ô Beata Trinitas!

DAVID de corde suo signato signaculo Patris luminum.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?

Defecit

Defecit caro mea, & cor meum : Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

Explicatio signaculi.

RESPONDET Rex Dauid exemplar Creatoris sui, qui Deus Trias est, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Heb. 11, 6. *Credere oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Vtrumque probat Dauid : credit *quia est*, cùm ait, *Deus cordis mei*; & cùm addit, *pars mea Deus in æternum*, remuneratorem cognoscit, cordis Deum non solùm requirentes remuneratorem futurum, sed etiam fore cœlestem remunerationem. Creatus est homo à Patre, Filio, & Spiritu sancto, in cuius summæ Trinitatis dos visione ac fruitione humana beatitudo constat, 1. Ioan. 3, 2 cùm dixerit Ioannes, *Videbimus eum sicuti est.* Sancta itaque Trinitas creatrix & beatrix est, resplendet in imagine Pater humana forma adumbratus, qui cùm conderet Adamum, præ se ferens cordis sui diuini benignitatem & humanitatem Genes. 1, 26. protulit : *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Vbi Pater ita humanus, Filius diagnus. Nomen ab agnitione habet, ex mente Patris emanat, & in sinu est Creatoris, cuius sapien-

tia conditi sumus. Et ipse quidem Filius non creata, sed creatrix Sapientia est. Vbi Pater humano se more gerit, & Filius apparet agnus, ibidem Spiritus sanctus columba cernitur, quæ ex diuino corde procedit Patri ac Filio similis, & quidem vtrique par maiestate & potestate. Diuinus amor Spiritus sanctus est, diuinus nexus, quo Pater & Filius complectuntur & diligunt se, amant suam, condunt & conseruant creaturam. Licet Trinitas creatrix sit, æterno Patri tribuitur cæli & terræ creatio, cui cedit attributa omnipotentia, & hæc sola vires habet, vt ex nihilo condat omnia, vnde & cultor fidelis ait, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium & inuisibilium.* Circumscribitur in circulo, cuius figura perfecta capit trinum & vnum Deum in trinitate & vnitate perfecta, cui nihil desit, sitque propterea æquè ineffabilis atque mirabilis, vt nec ore nec corde loqui vel cogitare queat Ecclesia de sancta Trinitate, quin frequenter exclamet: *O beata Trinitas! Te inuocamus, te laudamus, te adoramus, ô beata Trinitas! Spes nostra, salus nostra, honor noster, ô beata Trinitas! Libera nos, salua nos, viuifica nos, ô beata Trinitas!* Qui circulus perfectionis in corde Dauidis est, est etiam index exclamationis, in quam prorumpens Psalm. 117, 25. Deo cordis sui ac-

clamat: *O Domine ſaluum me fac, ô Domine bene proſ-*
Pſal. 72, 26. *rare: Cor mundum crea in me Deus.*

Deus cordis mei,

O glorioſa Trinitas!

Applicatio ſignaculi. Eccli. 38, 28. Sapiens, vt ait Eccleſiaſticus, *cor ſuum dabit in ſi-militudinem picturæ,* & inſtar pœnitentis Dauidis cor-de ac mente ſua cælum & terram tranſcendens, de-
Pſal. 72, 25. cet Creatori ſuo: *Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram? Defecit caro mea, & cor meum. Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Hoc eſt, vt in Scholiis Baſilius notat, *Neque in cælo alium habeo Deum, neque in terra alium tibi coniungo. Ob hanc cauſam & animo & corpore te deſidero, auxilium-que tuum expecto. Te namque habeo & partem, & ſortem, & fruitionem bonorum.* Habes Deum in cælis, dum ora-
Matt. 6, 9. *Pater noſter, qui es in cælis:* habes & in corde tuo, dum ais, *Deus cordis mei.* Accedit Auguſtinus Tractatu 2. de Symbol. cap. 2. *Ecce, Domine, ait Propheta, cæli cæ-*
2. Paral. 6, 18. *lorum te non capiunt. Et quem non capiunt ſpatia cælorum, capiunt angustiæ cordis humani, ipſo dicente, Inambulabo in illis, & inhabitabo.* Accedat & Iuſtinianus de Cath.
Pſal. 146, 5 connubio cap. 13. *Magnus Dominus, & magna virtus eius, & ſapientiæ eius non eſt numerus. Sicut magnus eſt, ita ipſius ſit & habitationis locus. Non enim locorum ſpa-tio, non altitudine, neque longitudine dilatatur cor, ſed de-*

ſiderio.

sideriis. Rapiatur iis desideriis erga Creatorem suum, diuinisque affectibus plenus Christianus Dauid exclamet, O beata Trinitas, *quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?* Hæc animæ & cordis forma, vt sanctæ Triados fiat in eo sacrarium, in quod se colligens Christianus contemplator ac venerator ineffabilis Trinitatis, cuius & creatura est, oret spiritu, oret mente cum D. Augustino in Soliloq. cap. 33.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. Avgvstinvs.

Impressio signaculi.

Anima, quam creasti non de te, sed per Verbum, non ex qualibet elementorum materia, sed ex nihilo: quæ quidem rationalis, intellectualis & spiritualis, semper viuens, semper in motu (quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lauacri tui) ita facta est capax maiestatis tuæ, quòd à te solo & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium eius, & iam nihil aliud, quàm desideretur exteriùs, restat. Dum autem aliud exteriùs desiderat, manifestum est, quòd te non habet interiùs, quo habito nihil est quod vltrà desideret. Quid enim mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Psal. 72. 25.

IMAGO SECVNDA.

Cor cithara & Sole signatum in laudem Creatoris Patris luminum.

Psallam spiritu Creatori.
Psallam mente Patri luminum.

DAVID de corde suo signato citharâ laudis diuinæ.

PSALM. IX. LXXXV. & CX.

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo.

PSALM

PSALM. CXVIII.

Confitebor tibi in directione cordis.

ELEGANTER sibi respondent cor Dauidis, & apposita cordi cithara, quandoquidem Deum creatorem suum, quem in animæ suæ sacrarium piè ac religiosè receperat, pulsando citharam celebrabat, dicebatque Patri luminum, ac cordis Deo: *Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo;* & rursus: *Confitebor tibi in rectitudine cordis.* Laudabilis ab hac confessione Dauid. *De omni corde suo laudauit Dominum, & dilexit eum qui fecit illum.* Et quidem cùm in prima iam effigie Deum agnouerit creatorem Dauid, oportebat vt celebraret, sicut nunc celebrat, Deum, cuius Sapientia conditi sumus, & prouidentia gubernamur. Appositè ergo Augustinus in verba prioris Psalmi: *Non in toto corde confitetur Deo, qui de prouidentia eius in aliquo dubitat.* Confitebatur toto spiritu, & toto corde prouidentiam Conditoris Hebræa illa Iuditha, quæ Oratorium suum ingressa cum Deo agebat, & aiebat: *Tu fecisti priora, & illa post illa cogitasti, & hoc factum est quod ipse voluisti; Omnes enim viæ tuæ paratæ sunt, & tua iudicia in prouidentia tua posuisti.* Iudith 9.4. Apponitur super Dauidici cordis effigiem imago Solis cælestis, typus æterni Patris, & de quo Iacobus Apo-

Explicatio signaculi.

Iac.1,17. ſtolus ſcribit : *Omne datum optimum, & omne dat*
perfectum de ſurſum eſt, deſcendens à Patre luminu
apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obu
bratio, voluntariè enim genuit nos, vt ſimus initium a
quod creaturæ eius. Cui competit rerum creatio,
Sap.14,3. dem luminum Patri adſcribitur prouidentia. *Tu*
autem, Pater, prouidentia gubernat.

Pſallam ſpiritu Creatori.

Pſallam mente Patri luminum.

Applicatio. Chriſtianus igitur memor creationis ac pro
Eccli.36, 28. dentiæ diuinæ erga ſe, *cor ſuum dabit in ſimilitudi*
Pſal 9,2. *picturæ*, vt dicat creatori ac conſeruatori Deo: *Con*
Pſal.42,4. *tebor tibi, Domine, in toto corde meo*, &, *Confitebor*
in cithara Deus Deus meus. Accedit Ambroſius Tri
de 1. Interpellat. Dauid: *Habet citharam ſuam*
2.Cor.5, 15. *noſtra. Neque enim diceret Paulus, Orabo ſpiritu,*
& mente, niſi haberet citharam, quæ plectro Spiritus
eti reſultaret. Huius citharæ aſſonantiam ac
reſonantiam in laudem Triados ſacroſanctæ
in Fidelibus ſuis Eccleſia, cùm in eius Feſto
Gloria laudis reſonet in ore omnium Patri, genitæque
li, Spiritui ſancto pariter reſultet laude perenni. Ecc
rurſus: *Laus Deo Patri, parilique Proli, & tibi*
ſtudio perenni Spiritus, noſtro reſonet ab ore
æuum. Pulchra conſonantia eſt, pulcher

cùm Dauidis Christiani spiritus ita Deum conseruatorem celebrat, vt diuinas eius laudationes sonet interiùs, exteriùs resonet, quemadmodum cap. 17. de Monast. perfect. notat & aduertit Iustinianus: *Corda, non corpora; gestum mentis, non solùm vocis; affectum animi, non linguæ motum requirit Omnipotens. Hoc citharœda sanctus Dei spiritu plenus persenserat, cùm dicebat: Psallite Deo nostro, psallite, psallite Regi nostro, psallite sapienter. Sapienter vtique dicit esse psallendum, vt quod pronuntiatur per os, ruminetur in mente. Vnde Apostolus idem sapiens dicit: Psallam spiritu, psallam & mente.* Psal. 49, 7. 1. Cor. 14, 15. Non psallit spiritu & mente, qui cor suum aliò diuertit. *Attende in corde tuo,* vt totus Dauidicus factus, ritè ac rectè dicere queas; *Confitebor tibi in directione cordis.* Eccli. 18, 25. Benè cor suum regit & dirigit creatura in Deum, benè fatetur ac confitetur diuinam Patris cælestis prouidentiam, cùm totum se eius voluntati ac dispositioni committit, quemadmodum se committebat ille, qui toto corde suo Deum confitebatur, & te, Christiane, monebat, *Jacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet: non dabit in æternum fluctuationem iusto.* Psal. 54, 23. Ad quem locum alludens Petrus Apostolus, monet Christianos omnes: *Humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem proiicientes in eum, quoniam* 1. Pet. 5, 6.

niam ipsi cura est de vobis. Non propter creationem solùm, sed etiam propter eius prouidentiam in alterius Dauidis orat & adorat Deum Augustinus libro Soliloq. cap. 32. Deum adora, & ora.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *COgnoui te vnum Deum viuum, & verum Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, trinum quidem in personis, sed vnum in essentia, quem confiteor, adoro & glorifico toto corde meo, verum Deum, solum, sanctum, immortalem, inuisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, vnum lumen, vnum solem, vnum panem, vnam vitam, vnum bonum, vnum principium, vnum finem, vnum creatorem cæli & terræ, per quem omnia viuunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur & vniuersa cantur, quæ in cælis sunt, & quæ in terris, & quæ in*
Psal. 9, 1. *terra, præter quem non est Deus in cælo & in terra. Con-*
Psal. 118, 7 *fitebor tibi in toto corde meo, confitebor tibi in directione cordis, in eo quòd didici iudicia iustitiæ tuæ. Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaque.*

IMA-

IMAGO TERTIA.

Cor heliotropio & Sole signatum in cultum fidei debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum
Fide Cordis te inquirentis.

DAuid de corde suo signato fidei diuinæ virtute.

PSALM. CXVIII.

In toto corde meo exquisiui te.
Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo.

Explicatio signaculi.

CONSONANT sibi cor Dauidicum ... heliotropium. Heliotropium semper quae-rit & semper inquirit Solem. Fides inqui-rere luminum Patrem docet; monet ... Heb. 11. 6. circò Paulus: *Credere oportet accedentem ad Deum, qu-est, & inquirentibus se remunerator sit.* Audiendus hi-loco Augustinus in Enchiridio cap. 2. *Desideras ... uiter aperiri atque in sermonem breuem colligi quo-modo colendus sit Deus. Respondeo, fide, spe, & chari-te.* Colitur itaque Deus fide, spe, & charitate, & ... primis colit ac reueretur Deum creatorem ac re-uatorem suum Dauid affectu fidei, cùm ait: *In ... corde meo exquisiui te.* Canit Dauid in cithara. & qu-dem cùm D. Ambrosius Tract. de Prima interpel-Dauid, citharam esse in anima testatus sit, addi-*Dulcis est sonus fidei, quæ annuntiatur, vt scriptum est, ... vniuerso mundo. Hic sonus à nobis exeat ad Deum, fo-* 1. Thess. 1, 8. *exiuit à Thessalonicensibus, vt etiam non canentes ca-mus, & bonorum concentu operum Dominum præ-di-mus.* Dulcis cordis sonus, cùm mens instar floris h-laris quærit Deum. Heliotropium ita suum inquir-Solem, vt nihil in flore sit, quod non vergat & co-limet in cæleste luminare. Nequidquam in cor-Psal. 102, 1 Dauidis erat, quod non collimaret in Deum: *Be-nedic anima Domino, & omnia, quæ intra me sunt, n-*

mini ſancto eius. Heliotropium nouit ſe cum Sole oriente oſtendere, cum occidente abſcondere: nouit & fides modò eſſe in aperto ore, modò in occulto corde. Tunc in ore: *Credidi, propter quod locutus ſum.* Pſal.115, 10. tunc in corde: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Pſal.84,9. Superadditur cordi Dauidis Sol, ſymbolum æterni luminum Patris: nam etſi fides ducatur & feratur in Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum, reſpicit in primis Patrem, credit, quia Deus teſtatur & dicit, proprium namque æterni Patris eſt dicere. Hinc fit, in primis adſcribendum luminum Patri, quoties aſſeritur & repetitur in Oraculis Prophetarum, *Hæc dicit Dominus.*

Pater noſter, qui es in cælis, Matt.6,9.
Sanctificetur nomen tuum.
Fide cordis te inquirentis.

Digna vox Chriſtiani, in cuius corde fides Catholica floret, illa Dauidica eſto: *In toto corde meo exquiſiui te;* ſicut & illa: *Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo.* item: *Exquiſiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Dauid nos omnes ſimiles volebat ſibi, cùm diceret, *Laudamini in nomine ſancto eius, lætetur cor quærentium Dominum. Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius ſemper.* Dum viuimus, peregrinamur à Domino, peregrinamur à

Applicatio
Pſal.118, 10.
Pſal.118, 58.
Pſal.26,8.
Pſal.104,3

1.Cor.13, 12. Sole, & faciem eius inquirimus. *Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem.* Nos atque renati omnes ex aqua & Spiritu ſancto, proles Eccleſiæ exiſtimus, quarum ſtatum conditionemque deſcripſit ille, cùm dixit, *Hæc eſt generatio quærentium eum, quærentium faciem Dei Iacob.* Hæc nobilis generatio, in cuius corde flos Solis, flos Catholicæ fidei eſt quærentis ſui Solis aſpectum. Hæc indagabat Auguſtinus non in corde, ſed extra cordis arcanum, quærebat exteriùs Solem, quærebat Deum; caligabat, & prorſus errabat. Habes fatentem reum in Soliloq. cap.31. *Ego erraui ſicut ouis quæ perierat, quærens te exteriùs, qui es interiùs. Et multùm laboraui, quærens te extra me: & tu habitas in me, ſi ego deſiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi quærens te, & non inueni, quia malè quærebam. Video enim, lux mea Deus, qui illuminaſti me, quia malè te per illos quærebam, quia tu es intus, & tanquam ipſi, vbi intraueris, neſcierunt.* Fides renuntiat ſensibus, renuntiauit & fidelis Auguſtinus, & lumine fidei illuſtratus & mundatus inuenit, & interiùs videt per ſpeculum in ænigmate ſummum Deum, quem tanto cum affectu inueſtigabat. Habebat in corde heliotropium, habebat fidem florentem, qua poſſeditus, cap.12. Medit. coram Deo cordis ſui & ſuæ

Sol

Sole clamabat: *O ſumma Trinitas, virtus vna, & indiſcreta maieſtas, Deus noſter, Deus omnipotens, confiteor tibi ego vltimus ſeruorum tuorum, & exiguum membrum Eccleſiæ tuæ, confiteor tibi, & honorifico te debito ſacrificio laudis, pro ſcire & poſſe, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera deſunt quæ poſſim offerre, ea quæ in me ſunt vota laudationis ex dono miſericordiæ tuæ ecce libens atque ouans offero tibi de fide non ficta, & conſcientia pura. Credo igitur te toto corde, Rex cæli & terræ Domine. Confiteor Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum.* Chriſtianus Dauid fide Catholica ductus in Deum tendit, & contendit ad tres diuinas perſonas, in primis tamen ad Patrem: *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ.* deinde: *Et in vnum Dominum Jeſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero.* tandem: *In Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur.* Quapropter Patrem luminum in primis adorans & orans idem Auguſtinus cap. 40. Meditat. ait.

Ad Patrem lũminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *CLementissime Pater & summe, qui omnium miseris, non me patiaris à tua misericordia fieri alienum. Et tu Domine Rex regum, qui inducias viuendi præstas, corrigendi mihi deuotionem tribue. Excita in me mentem quæ te requirat, te desideret, & te (qui es vbique totus & vnus) semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Præcipuè ergo te Domine sancte Pater deprecor, qui es benedictus & glorioſus per omnia sæcula, in toto corde meo exquisiui te: ne repellas me à mandatis tuis.*

Psal. 118, 10.

IMA-

IMAGO QVARTA.

Cor Sole & fonte ſignatum in cultum ſpei debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum Spe Cordis exultantis.

DAuid de corde ſuo ſignato fonte diuinæ ſpei.

PSALM. IV.

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.

PSALM.

PSALM. XII.

Exultabit cor meum in salutari tuo.

PSALM. XV.

Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Propterea lætatum est cor meum.

PSALM. LXXXIII.

Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.

PSALM. CXVIII.

Exultatio cordis mei.

Explicatio signaculi

ECCE Dauid abundat atque redundat gaudio, exilit præ lætitia & exultatione instar fontis scaturientis, & sursum efferentis, & attollentis. Nec aliunde quàm ex Deo tanta gaudiorum & exultationum copia promanat. Videns se creatum ad similitudinem & imaginem Dei, summopere lætatur, ac dicit: *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, dedisti lætitiam in corde meo.* Videns se non creatum solùm sed etiam seruatum à Deo, gaudet, & ait: *Exultabit cor meum in salutari tuo*, in salute scilicet animæ de qua mihi prouidisti. Agnoscebat in se fidem, cuius lumine vsus ille Deum pro se stare deprehendebat, & totus lætus canebat: *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi ne com-*

mouear

mouear. Post hæc totus exultans ait: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Dauid, quemadmodum in Scholiis notat Basilius, cùm hæc proferret, cælesti spe immortalitatis futuræ excitatus, exultabat intus, & exteriùs etiam præ gaudio saltabat. Consonat sibi, cùm ait: *Quia in eo lætabitur cor nostrum, & in nomine sancto eius sperauimus.* Pſal. 32, 21. Causa magnæ lætitiæ spes est, qua se solabatur Iob, cùm miris modis torqueretur & afflictaretur, inter summas angustias dicebat: *Reposita est hæc spes mea in sinu meo.* Iob 19, 27. Habebat in corde spem, habebat & fontem, quo, vehementer accensus ardoribus tribulationum, animam suam refrigerabat, ac pariter recreabat. Hac eadem virtute mirum in modum recreatus Rex promulgat: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* & rursus: *Hereditate acquisiui testimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei sunt.* Firma & certa futuræ hereditatis instrumenta habebat apud se Dauid, in quibus cælestis regni spes continebatur, & de sua expectatione omnino certus, corde & animo exiliebat. Hæc cordis exultatio Dauidici, hic *fons aquæ salientis in vitam æternam* mundatis corde promissam. Ioan 4, 54. Apparet in culmine cordis Sol, Patrem luminum indicans & insinuans, à quo hereditas exspectatur & postulatur, *Pater noster, qui es in cælis,* Matt. 6, 9.

ſanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum. Cultus huius ſpei, ſicut & fidei, tribus debetur perſonis: datur in primis Patri, cuius hereditas vita æterna eſt.

Matt.6,9. *Pater noſter, qui es in cælis,*
Sanctificetur nomen tuum.

Spe cordis exultantis.

Applicatio. Lætetur ergo Chriſtianus memor ſanctæ illius imaginis, quam diuinitus ſibi impreſſam accepit in
Pſal.4,7. creatione: dicat Creatori ſuo: *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.* Gaudeat memor reſtitutæ ſuæ ſalutis, dicatque Se-
Pſal.12,7. uatori: *Exultabit cor meum in ſalutari tuo.* Conſideret diuinum ſuæ incolumitatis auctorem, totuſque lætus &
Pſal.15,8. alacer erumpat in vocem illam: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear. Propter hoc lætatum eſt cor meum.* Abundet & redundet animus ſummo gaudio, quo
Pſal.83,3. totus repletus Dauid, *Cor meum*, inquit, *& caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Plenus bona ſpe pactæ
Pſal.118, 111. næ hereditatis adoptatus filius, dicat: *Hereditate acquiſiui teſtimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei ſunt.* Non ſolùm *ſpe gaudentes* Chriſtianos
Rom.12, 12. Rom.15,3 vult eſſe Paulus, ſed repletos etiam gaudio: *Deus autem ſpei repleat vos omni gaudio, & pace in credendo.*

vt abundetis in ſpe & virtute Spiritus ſancti. Repletus alacritate, exultans & exiliens Auguſtinus libro de Spiritu & anima cap.14. *Ab hoc mundo*, inquit, *reuertentes ad Deum, quaſi ab imo ſurſum aſcendentes, per noſmetipſos tranſire debemus. Aſcendere enim ad Deum, eſt intrare ad ſemetipſum; & non ſolùm ad ſe intrare, ſed ineffabili quodam modo in imis ſeipſum tranſire. Qui enim integriùs intrans, & intrinſecus penetrans ſeipſum tranſſcendit, ad Deum tranſſcendit. Ab huius ergo mundi diſtractionibus cor noſtrum colligamus, ad interna gaudia reuocemus.* Tunc reuocamus, cùm pro Deo viuo & vita ſimul æterna ſuſpiramus. *Nihil enim præſtantius*, ſubiungit Auguſtinus, *ad beatam vitam videtur, quàm velut clauſis carnalibus ſenſibus extra carnem mundumque effectum quempiam intra ſeipſum conuerti, alienumque effectum à mortalium cupiditatibus ſibi ſoli & Deo loqui.* Deo & ſibi loquitur, qui lætus & hilaris in Deo totus exultat, & inſtar ſalientis fontis ſurſum cogitationes & ſimul concupiſcentias iaculatur. Deo & ſibi loquitur in hanc formam Auguſtinus cap.35. Meditat.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *DEscendat, Domine, descendat, precor, descendat in cor meum odor tui suauissimus, ingrediatur amor tui mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira & inenarrabilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet concupiscentias, & ex corde meo producat venas salientis aquæ* Psal. 118. 111. *in vitam æternam. Hereditate acquisiui testimonia tua, quia exultatio cordis mei sunt.*

IMA-

IMAGO QVINTA.

Cor Sole & tabula legis signatum in cultum charitatis debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum
Charitate tabulis Cordis inscripta.

DAuid de corde suo signato lege diuinæ charitatis.

PSALM. XXXIX.

In capite libri scriptum est de me, vt facerem volun-

tatem tuam ; Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

PSALM. CXVIII.

Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam ; & custodiam illam in toto corde meo.

Explicatio signaculi.

ERMINET, inquit Deus, *terra, & facta omni surgente germine, terra completa est. Et homini dicitur, Dilige Dominum Deum tuum, & non est charitas Dei omnium ipsa viscera.* Hæc Ambrosius lib.3. Hexaëm. cap.1. Charitas hæc infusa est viscera eius, qui colit hactenus fide & spe conditorem suum, vt eidem Creatori debitum præbeat suæ charitatis obsequium, non tam ore quàm corde fatetur. *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam. Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* Rursus, *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo.* Cor Dauidicum legem charitatis diuinæ ea ratione seruat, qua promulgata est. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, & cùm in tabula cordis legem scriptam & inscriptam afferat, implet quod Deus petit ac præcipit semel & iterùm cap.3. & 7. Prouerbiorum. *Fili mi*, inquit Prou.3, 1. *ne obliuiscaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum custodiat. Longitudinem enim dierum,*

Deut. 6, 5.

&

& annos vitæ, & pacem apponent tibi. Misericordia & veritas te non deserant: circumda eas gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui. Ne quis ambigat accipiendum esse de lege, adhuc clariùs cap. 7. 1. 2. 3. *Fili*, inquit, *serua legem meam, scribe illam in tabulis cordis tui.* Lex charitatis & dilectionis, quæ mandata litteris est in corde Dauidis, & in eo religiosè custodita, satis ostendit, quàm cordi esset Dauidi suum colere & diligere Creatorem. Cùm ait, *Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei*, teste & auctore Basilio, *ex eorum metaphora dixit, qui amicè erga quosdam sunt affecti, ita vt quem diligunt, intrò in ipsum pectus includere cupiant.* Cùm ait de lege amoris diuini, *Custodiam illam in toto corde meo*, ostendit summæ sibi curæ esse, charitatem debitam Creatori retinere & conseruare. Hæc viri iustificati conditio est, quam Psalm. 36, 30. describit ipse Dauid: *Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Lex Dei eius in corde ipsius.* Verùm enim verò cùm religiosus cultus dilectionis sanctissimæ Trinitati impendendus sit iure humanæ creationis, in primis impenditur Patri, de quo Moyses: *Numquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit & creauit te?* Omnipotens Pater est, quem in primis veluti creatorem suum amoris cultu prosequitur Dauid, Deut. 32, 6

&

& idcircò superemineț in corde Sol, Patris lumina proprium & clarum insigne.

Pater noster, qui es in cælis,
Sanctificetur nomen tuum.

Charitate tabulis cordis inscripta.

Applicatio. Benè satis Sermone 2. in capite ieiunij Bernardus monet: *Conuertatur cor tuum, conuertatur amor tuus, vt nihil omnino diligas, nisi ipsum* (Creatorem scilicet) *aut certè propter ipsum.* Moneris ergo, Christiane, vt conuertaris ad cor, & dilectionem custodias Creatoris, vt similis euadas Dauidi: moneris à creaturarum vniuersitate rerum, quas claudit & continet vniuersum. Testatur hoc Iustinianus de Cath. connubio cap. 13. *Ipsa creaturarum numerositas, quantum sit Deus diligendus, clamat. Clamat cælum voce sua, clamant cælorum ornamenta, clamat terra, & cuncta quæ in ea sunt, vt diligatur Deus.* Diligatur, inquam, Deus ad beatitudinem animæ, non humana, non terrena, non vlla cælestis creatura, quemadmodum Hom. mil. 2. in 1. Canonicam Ioannis annotat Augustinus: *Non prohibet Deus amare creaturam, sed non diligere ad beatitudinem: sed ad hoc probare & laudare, vt ament Creatorem. Quemadmodum si sponsus faceret sponsæ suæ annulum, non vt amaret aurum pro viro, & annulum pro sponso, & faciem eius nollet videre, sed vt magis amaret*

amaretur ab ea. Sic Deus dedit omnia ista vt amares eum, quia plus est quod tibi vult dare, quia tribuit seipsum. Deum igitur Creatorem, non annulum, Christiane, cole: hæc lex charitatis est, quam in tabulis cordis scriptam esse Deus cupit, Deus petit. *Fili serua legem meam, & scribe eam in tabulis cordis tui.* Seruabatur olim in Arca testamenti lex diuina, sed melius custoditur in corde, dicente Dauide, *Custodiam illam in toto corde meo.* Accedit Augustinus in Psalm.63. *O homo, cor tuum sit potiùs arca Dei.* ibi lex, *Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo*, ibi manna, ibi deliciæ, quibus delibutus animus, asseret cum Augustino lib.de Spirit. & anim. cap.14. *Hæc est vita cordis nostri cùm Deum suum contemplatur, & ipse sua contemplatione suauiter reficitur. Et dulce est illi, semper ad desiderandum, quod adamandum & laudandum semper est suaue.* Hæc voluptas & suauitas amatoris, qui corde suo contemplatus Deum, & in eius dulcissimum raptus amorem aiebat, *Lætabor & exultabo in te*, hoc est, *Quòd talem habeo Dominum, id mihi voluptati est, in hoc exulto. Quòd si quis voluptatem hanc veram, sicut illa cognoscenda est, cognouerit, aliam voluptatem minimè sentiet.* Hactenus in Scholiis Basilius. Augustinus verò, qui Deum trinum & vnum, fide, spe & charitate colendum censuit, exemplo nobis

Prou.7,3.

Psal.118, 14.

Deut.6,5.

præluxit cap. 31. Meditat. & appositè concludit, ora & adorat sacrosanctæ Triados numen, eius illustratus lumine, eius delibutus amore.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *INuocat te Domine fides mea, quam dedisti mihi, per*
pter bonitatem tuam ad saluationem mei. Fidelis ora
anima ex fide viuit, tenet in spe, quod videbit in te. In
uocat te Deus meus casta conscientia mea, & suauis ora
fidei meæ, quam, excussis ignorantiæ tenebris, ad veritatis
intelligentiam perduxisti, & quam à stulti sæculi amaritu-
dine eruisti, atque, adhibita tuæ dulcedinis charitate, in-
cundam mihi & mellifluam reddidisti. Inuocat te, Trini-
tas beata, vox clara, & sincerus amor fidei meæ, quam
ab ipsis enutritus incunabulis illuminasti semper per ad-
strationem gratiæ tuæ, quam adaugens confirmasti in me
Psal. 118, 34. *per documenta matris Ecclesiæ. Da mihi intellectum, &*
scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde
meo.

Ad eumdem Creatorem idem Auguſtinus cap. 3. Meditat.

HVc vſque, omnipotens Deus, cordis mei inſpector & ſcrutator, confeſſus ſum omnipotentiam maieſtatis tuæ, & maieſtatem omnipotentiæ tuæ; nunc qualiter humano generi ſubuenire dignatus es in fine ſæculorum, ſicut in corde credo ad iuſtitiam, ita ore vnum te confiteor ad ſalutem.

Appareant imagines cordis Dauidici colentis ſacratum & conſecratum Redemptorem.

Appareant animæ redemptæ, atque refectæ myſteria.

Attende in corde tuo * *ſignaculum ſimilitudinis* Dei.

Eccli. 16, 25.
* Ezec. 28, 12.

IMAGO SEXTA.

Cor signatum noui Dauidis redempti, & re-fecti secundùm cor Dei Redemptoris.

Deus cordis mei, ô sacrum conuiuium!

DAuid de corde suo signato sacro pane, qui de cælo descendit.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram.

Deus

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. XLIV.

Eructauit cor meum verbum bonum.

NON solùm Rex Dauid Deum cordis sui voluit esse creatorem, sed etiam Dei Agnum Redemptorem cordis sui coluit Deum: vnde & consequenter ait, *Eructauit cor meum verbum bonum.* Hoc Verbum, Agnus diuinus est. Cùm verò scriptum sit, *Nemo bonus nisi solus Deus*, nisi Verbum esset Deus, bonum non esset verbum. Bonus Agnus, bonum Verbum, bonus Deus, bonus cibus, quem eructat ex corde suo Dauid, de quo in Scholiis Basilius: *Talia eructauit, qualia sunt quibus pauit. Non cibum autem, nec potum, sed mensæ suæ cognata, nempe Verbum bonum de vnguento*: vnguento nimirum diuinitatis, quo delibutum ibidem describit CHRISTVM: *Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* Hunc ita speciosum Agnum è corde suo effundebat & profundebat Dauid, cùm diceret, *Speciosus forma præ filiis hominum.* de quo in Psal. 44. Augustinus: *Pulcher, natus infans Verbum, quia & cùm esset infans Verbum, cùm sugeret, cùm manibus por-*

Explicatio signaculi.

Psal 44, 3.

taretur, cæli locuti sunt, Angeli laudes dixerunt, Magi stella direxit, adoratus est in præsepi, cibaria mansuetorum. Hæc eructabat cibaria, cùm cantaret, *Eructauit cor meum verbum bonum.* Præuiderat Dauid in ciuitatem Bethleem Agnum & panem pariter de cælo mittendum: & cùm cordis sui palato mysterium redemptionis in vtroque præguſtasset, talia eructauit, qualia cibaria fuerunt, quibus cor suum pauit ac recreauit. Hoc mysterium redemptionis & sacrosanctæ Euchariſtiæ, quæ simul in corde apparent. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, ecce panis Angelorum, qui cor hominis confirmat.

Psal. 72, 26.

Deus cordis mei,
O sacrum conuiuium!

Applicatio signaculi. Psal. 72, 26.

Exclama cum Ecclesia, & cum Dauide reclama, *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Vere Deus cordis est, qui delapsus è cælestis Patris sede, requieuit in tabernaculo sacro cordis Mariani, & cùm ibi requiesceret, cecinit illa, *Magnificat anima mea Dominum, Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.* Quæ conceperat verbo Filium, eructabat verbum bonum, quod splendet in Euchariſtia, sicut recognoscit Iustinianus de Triumphali agone CHRISTI cap. 4. *Vt Verbum se sapientiam, bonitatem,*

Luc. 1, 47.

&

& Deum misericordiarum esse ostenderet, in vltimo cœnæ conuiuio escam dedit. Benè infert: *Verbum non potest errare, cùm sit sapientia; neque fallere, cùm sit bonitas; neque contemnere, cùm sit misericordia.* Benè notat & aduertit: *Vidésne, vnde mirando gaudere debeas? vnde fides germinat? vnde fidei nutrimento pascaris.* Concludit & benè satis: *Cuius ista meditantis non ebulliat cor? viscera moueantur? inflammetur corporis organum, & totius animæ non reuiuiscat virtus?* Cor feruidum, cor splendidum sacræ Eucharistiæ sacrarium, & sanctuarium. Crede Ecclesiastico cap. 30, 27. *Splendidum cor, & bonum in epulis est: epulæ enim illius diligenter fiunt.* Quidni bonum & splendidum sit, quod splendor & Verbum Patris inhabitat? *O Verbum,* exclamat Augustinus cap. 3. Meditat. *per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil! Verbum, quod est ante omnia, & ante quod nihil. Verbum creans omnia, sine quo omnia nihil. Verbum regens omnia, sine quo nihil sunt omnia. Verbum quod dixisti in principio, Fiat lux, & facta est lux. Dic etiam mihi, Fiat lux, & facta sit lux, & videam lumen.* Videam lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, cuius diuinitas posuit latibulum suum carnem, caro verò sanctam & immaculatam post consecrationem Hostiam; & cùm idem sit Verbum incarnatum & consecratum, tam Agnus

Gen. 1, 3.

Agnus quàm Eucharistia in spiritu & veritate cultu latriæ debet coli & adorari. Hinc Augustinus in Psalm. 98. *Suscepit de terra terram, quia caro de terra est, & de carne* MARIAE *carnem accepit. Et quia in ipsa carne hîc ambulauit, & ipsam carnem nobis manducandam ad salutem dedit: nemo autem illam carnem manducat, nisi priùs adorauerit.* Hinc in Rhythmo sanctus Thomas:

Adoro te deuotè latens deitas,
Quæ sub his figuris verè latitas,
Tibi se cor meum totum subiicit,
Quia te contemplans totum deficit.

Hinc Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 5. *Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes* CHRISTI *fideles, pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim minùs est adorandum, quod fuerit à* CHRISTO *Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procedentes adorauerunt, quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum Scriptura testatur.*

Psal. 103, 4 Matt. 2, 2. Matth. 28, 17.

Sic ora, sic adora cum Augustino Soliloq. cap. 4.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. Augustinus.

O Domine Verbum! ô Deus Verbum, dirige pedes meos in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis. Sonus epulantis, ô sacrum convivium! Eructavit cor meum verbum bonum. Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

Impresso. Psal. 44, 2. Psal. 72, 26.

IMAGO SEPTIMA.

Cor signatum Agno & Hostia in cultum Christi Redemptoris.

Agnus pascue deputatur;
Corde Christus sumitur.

DAuid de corde suo signato Agno crucifixo
PSALM. LVI. & CVII.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.

NOTE

NOVIT Dauid eam esse conditionem maximi Dei, vt seruos suos, Angelos etiam ipsos, paratos & accinctos velit. Ea propter præcincti spiritus ad omne Dei obsequium describuntur, seruisque suis mandat & commendat CHRISTVS: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* Bonus Dei famulus Dauid, cui dixerat Deus: *Disposui testamentum electis meis, iuraui Dauid seruo meo, vsque in æternum præparabo semen tuum.* Præparauit Deus semen, vnde Agnus in corpore formaretur. Et vt tanto beneficio responderet Dauid, præparatus & ipse diuinis præordinationibus clamat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Nouerat Dauid venturum aliquando Agnum, vt redimeret genus humanum, quem vt reciperet hospitem, non domum, non aulam, sed cor suum regaliter offerebat: & vt ostenderet quàm sibi gratum esset hospitium cordis offerre & deferre CHRISTO, non tantùm semel, sed sæpè ratam habens oblationem inculcat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Bonus debitor, qui paratam habet pecuniam, vt soluat creditori suo, & Dauid boni debitoris instar, habet in promptu cor suum, vt debitum reddat non solùm Deo Creatori, sed etiam Redemptori rependat. Facit ad hoc quod

Explicatio signaculi.

Luc. 12, 35.

Psal. 88, 4.

ait Augustinus Psalm. 68. *O homo cor tuum sit pura arca Dei, vbi habitant diuitiæ Dei: vbi sit nummus Dei mens tua, habens imaginem Imperatoris tui.* Solvitur Regi in pecunia, quam ornat effigies Regia, & Deo penditur quod debetur, mente scilicet & corde, vbi expressa eius imago resplendet. dicitque propterea in Contemplationibus cap. 12. Idiota: *Diligi debet, Domine, ex toto corde, ratione & creationis & reparationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amori tuo. Et tantò magis se debet amori tuo quàm sibi ipsi, quantò tu maior es ipso pro quo teipsum dedisti.* Dedit se Agnus in carne, & in altari se dedit ore & corde pro ro sumendum.

Agnus paschæ deputatur.

Corde & ore Christus sumitur.

Applicatio

Sciat Christianus Dauid, Agnum Dei parato sibi corde esse capiendum, cùm dicat Apostolus: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat.* Accedat Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 7. *Si non deceat ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sancte. Certè, quò magis sanctitas & diuinitas cælestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat &*

1. Cor. 11, 28.

1. Cor. 11, 29.

& bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum, Probet seipsum homo. Probat seipsum, qui parat cor suum diligenter, vt reuerenter ac sanctè suscipiat in se Redemptorem suum, & dicat iam aduentanti: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum,* in quod exceptus hospitium stes promisso tuo Euangelico: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Ecce manet in corde Agnus qui sumitur in Eucharistia, & in eius susceptione benè monet Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. *Quis non corde prostrato, totis medullis veneretur tantæ præsentiam maiestatis? cuius ferreum pectus, vel adamantina mens non liquescat præ deuotione, cùm Deum sibi, & se Deo senserit corporaliter vnitum?* Tantæ vnionis mysticæ, & Sacramentalis æstimator ipse, inquit: *Talia sunt munera tua, ô Domine* IESV, *taliáque amoris encænia, quæ amicis tuis deuotis & dilectis per hoc sacrosanctum mysterium conferre dignaris, vt omnem transeuntis vitæ superent delectationem. Per illud namque venerabile mysterium tradis teipsum fidelibus tuis, quatenus discant ex ipsius suauitate amare te, tenere te, cognoscere te, laudare te. Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatæ fidei* Psal. 56, 8. Ioan. 6, 57.

irradiati lumine, videantur videre te. Dilata etiam Domine affectum ad suscipiendum te. Affectus cordis dilatatur & ampliatur, cùm renuntiat creaturis, & ad CHRISTVM passum reducitur. vnde Sapienter Idiota cap. 12. Contemplat. orat: *Sic animus meus firmetur in amore tuo, vt carnis deuitet vitia, fugiat illecebras, desideria maligna extirpet, & in te assiduè recreetur, atque in tuo dulcissimo amore pascatur.* Pastus & omnino recreatus Augustinus erat, cùm totus Dauidicus redditus, cor suum offerens Redemptori in sacra sua Communione oraret, & Dei Agnum adoraret cap. 12. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis! comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eructet mens mea verbum bonum, charitas Deus meus, mel dulce, lac niueum, cibus & gaudium, sine me crescere in te, vt sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea, qua viuo; spes, cui inhæreo; gloria, quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.*

Psal. 56, 8.

IMA-

IMAGO OCTAVA.

Cor signatum Cruce & Agno in cultum Passionis Redemptoris.

Corde colitur et recolitur Memoria Passionis eius.

DAuid de corde suo signato Cruce sacræ Passionis.

PSALM. XII.

Quamdiu ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem?

PSALM.

PSALM. XXIV.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis erue me.

PSALM. XXXVII.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

PSALM. LX.

Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.

PSALM. LXVIII.

Improperium expectauit cor meum, & miseriam.

Explicatio signaculi.

AGNVS vel ab ipsa mundi origine immolabatur in cordibus virorum Sanctorum, potissimùm in corde Dauidico, quod vmbratile simulacrum CHRISTI patientis erat; & iam in eo mysterium sanctæ crucis apparebat, quemadmodum in imagine cernitur. Cùm diceret, *Quamdiu ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem?* dolebat in corde Agnus. Cùm assereret, *Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt*, tribulabatur in corde Dauidis Agnus. Cùm clamaret, *Cor meum conturbatum est*, & hoc ipsum repeteret Psalm. 108. Agnus cælestis Pater in corde Dauidico turbabatur, & idem ipse angebatur, dum adderet, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.* Exaltasti me in petra, cùm abso-

lu-

luta crucis & mortis sacræ passione, è sepulchro resurrexi, & super lapidem monumenti victor de morte, triumphator de peccato steti. Exaltasti me in petra mellis dulcissimi atque suauissimi, quod latet in Eucharistia. Hæc petra sacramentalis ac mystica, cuius ipse Dauid meminit: *Cibauit illos ex adipe frumenti, & de petra melle saturauit eos.* Cùm ergo CHRISTVS Patrem conueniens diceret in corde Dauidis, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me*, vnam & alteram petram, sepulchralem & sacramentalem, videbatur certè respicere. vnde & in Scholiis Basilius: *Oro autem, vt refocillatione quæ à te sit potiar: lugens enim, & propter vrgentes calamitates lamentans, auxilio sum potitus, & hostibus superior effectus.* Habuit vtrumque CHRISTVS à Patre, victoriam de hostibus in sancta resurrectione, mysticam verò refocillationem in sacrosancta Eucharistia, quæ viua memoria est sacræ suæ passionis. Hæc agitur, colitur, & recolitur in corde Christiani Dauidis, exclamantis post acceptam Communionem: *O sacrum conuiuium, in quo* CHRISTVS *sumitur, recolitur in corde memoria passionis eius.* Psal. 80, 17.

Recolitur memoria dolorum & tribulationum, recordatio turbationum & angustiarum, quas in cruce sua passus est Agnus Patris. Legalis agnus assa- *Applicatio.*

tus, per dolores, tribulationes, angustias & angore
transibat, priùs quàm ab Hebræo populo edere
Typus ille CHRISTI patientis erat, de quo lustra
nus Serm. de Eucharist. *Agnus iste anniculus absque*
contagione delicti, CHRISTVS *est Dominus. Hic accen*
passionis igne in crucis stipite assatus fuit. Hunc per in
meditationem ac dilectionem habeto in corde. Benè &
appositè monet Damascenus lib. 4. de Fide Or
doxa: *Accedamus desiderio ardenti, manus in crucis*
dum formantes: Crucifixi corpus suscipiamus, & appo
tes oculos, & labia, & frontem, diuinum carbonem
cipiamus, vt ignis in nobis desiderij ex eo carbone ign
ne comburat peccata nostra, & illuminet corda nostra.
corde illustratus, sic illuminatus erat D. Chrysos
mus, dum recoleret venerabile mysterium cruci
Eucharistia, & recolendum doceret ac moneret
mil. 24. in Epist. 1. ad Corinth. *Cum honore & mu*
tia omni ad Deum accedamus. & quando id propos
videris, dic tecum: Hoc corpus affixum, verberatum,
te victum non est. Hoc corpus Sol crucifixum videns,
dios auertit. Propter hoc & velum templi scissum e
petræ & terra vniuersa tremuit. Hoc idem corpus cru
tatum, lancea vulneratum, fontes sanguinis & aqu
uerso orbi salutares scaturiuit. Hæc passionis ac cr
communicatio mystica refocillatio est, cujus c

dus dicebat ex ore Regis Basilius, & simul orabat Deum; *Oro vt refocillatione, quæ à te sit, potiar.* Potitus quidem pro voto est: *Sacramentum namque hoc,* vt ait Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. *tanquam cellarium quoddam omnium aromatum in se continens pretiositatem & virtutem. In ipsum qui ingrediuntur, refocillantur ab omni defatigatione, nec deficiunt, donec præsentis vitæ terminus finiatur.* Subiungit: *Quis non excitetur ad mentis deuotionem, cùm diligenter consideret, tam ineffabilem diuinæ dignationis charitatem sic inclinari ad se?* Excitatus ad cordis & mentis deuotionem orabat, & simul adorabat Augustinus cap. 11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio.

PVlcherrime Iesu Christe, rogo te per illam sacratissimam effusionem pretiosi Sanguinis tui, quo redempti sumus, da mihi cordis contritionem & lacrymarum fontem, præcipuè dum preces & orationes tibi offero. Dum sacris altaribus licet indignus assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile & cæleste sacrificium, quod tu Domine Deus meus, Sacerdos immaculate, instituisti, & offerre præcepisti in commemorationem tuæ charitatis, mortis scilicet & passionis, pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilita-

Psal.60,3. *tis reparatione, in qua vox tua illa est : Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.* Cultor Augustino adhæreat, expendat & perpendat, quam sacræ passionis suæ CHRISTVS memoriam reliquerit. In saxis & marmoribus sepulchrorum mortales homines monimentum sui erigere consueuerunt: CHRISTVS verò post suam resurrectionem non agens mortalem hominem, sed immortalem, æternum sacrificium statuit, in quo eius solemnis recordatio seruetur & celebretur. Seruatur & simul celebratur in corde, quoties in memoriam passionis & simul resurrectionis sacrum facis, & percipis Communionem. Tunc propone ante oculos tuos CHRISTVM dicentem Petri, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.*

IMA

IMAGO NONA.

Cor signatum Agno & floribus in cultum gratiæ Redemptoris.

Mens impletur gratia,
Cor floribus sanctitatis.

DAuid de corde suo signato floribus gratiæ diuinæ.

PSALM. XXVII.

Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum. Et refloruit caro mea.

Explicatio signaculi.

PROMISERAT Deus viro, quem quæsiuit & inuenit secundùm beneplacitum cordis sui, *Super ipsum efflorebit sanctificatio mea*, & iuxta datum promissum floruit & refloruit, cùm dixerit, *Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum. Et refloruit caro mea.* Protector & adiutor Agnus extitit, cuius sanguine liniti postes domorum, securos & incolumes reddidit in Ægypto Hebræos, cùm primogenitos Ægyptiorum Angelus trucidaret. Non typicum illum Dauid, sed verum Agnum curabat, in cuius elogium cantat Dominica in Albis Ecclesia:

Ad regias Agni dapes,
Stolis amicti candidis
Post transitum Maris rubri
Christo canamus Principi.
Diuina cuius charitas
Sacrum propinat sanguinem,
Almique membra corporis
Amor Sacerdos immolat.
Sparsum cruorem postibus
Vastator horret Angelus:
Fugitque diuisum mare:
Merguntur hostes fluctibus.

Hunc præ oculis habebat Dauid, cùm diceret, *Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum.* In hoc ipso refloruit caro Dauidis, cùm surrexit ille ex mortuis; quandoquidem, Rom. 1, 3. vt scribit Paulus, *factus est ei ex semine Dauid secundùm carnem*, & secundùm eamdem carnem suscitatus est.

Arnob.

Attulit secum flores CHRISTVS cùm è cælis descendit, & venit in ciuitatem Nazareth; & retulit secum flores cùm è mortuis regressus est. Confirmat Ambrosius in Psalm.118. litt.6.vers.3. *Ecce*, inquit, *hiems* Cant.2,11. *præteriit, imber abiit, discessit sibi, flores visi sunt in terra. Ante aduentum* CHRISTI *hiems erat: venit* CHRISTVS, *fecit æstatem. Tunc omnia florum erant indiga, nuda virtutum: passus est* CHRISTVS, *& omnia cœperunt nouæ gratiæ secundari germinibus, imber abiit luxuriæ profluentis, & nubila tetris orta flagitiis, æstiua iam puræ conscientiæ serenitate laxantur.* Præfert CHRISTI flores in corde suo Dauid. Confessus est ingenuè. *Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum:* Psal.101,5 comedat ergo panem viuum è cæli horreis delapsum, cuius virtute reuiresceret ac refloresceret, sicut indicat effigies, prorumpatque in vocem illam post acceptam Communionem:

O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS *sumitur, recolitur memoria passionis eius. Mens impletur gratia.* Cor floribus sanctitatis.

Hæc gratia florum sacrorum, de quibus & cum quibus cap.39. loquitur Ecclesiasticus: *Florete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Talis Eucharistia est, cùm in Psalm.118. dicat Ambrosius: *Bona pascua diuina Sacramenta sunt. Carpis illic* *Applicatio.*

lic lilium, in quo est splendor æternitatis. Carpis illic nouum florem, qui nouum odorem dedit resurrectionis. Tuum quoque floridum cor existit, quod suauissimum emittit odorem, & frondet in gratiam, quam secum affert & infert venerabile Sacramentum, vt de eo dicere Deus queat: *Super ipsum efflorebit sanctificatio mea.* & ipse de Agno, *Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum. Et refloruit caro mea.* Habes in corde Agnum adiutorem & protectorem. *Neque tibi,* sicut monet Iustinianus Serm. de Eucharist. *percussor angelus nocere valebit, si Agni illius fueris saginatus edulio. Protegant te sacta mysteria, & inter medios sæculi fluctus ante mystici Pharaonis faciem gradieris illæsus. Illum itaque in intellectuali pelago suffocatum aspicies constitutus in littore. Tunc lætitiæ initiato carmine, magna cordis cum exultatione clamabis: Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est.* Cùm typico pasti agno cecinerunt hymnum Hebræi, mirabiles flores apparuerunt in profundo, quod paulò antè aquis rubri Maris tegebatur. legimus enim Sapientiæ cap. 19, 6. *Omnis creatura ad suum genus ab initio refigurabatur, deseruiens tuis præceptis, vt pueri tui custodirentur illæsi. Nam nubes castra eorum obumbrabat, & ex aqua, quæ antè erat, terra arida apparuit, & in Mari rubro via sine impedimento.*

Psal. 131, 18.

Psal. 27, 7.

Exod. 15, 1

&

& campus germinans de profundo nimio. Hæc mirabilia patrantur post escam & esum cælestis Agni. Ad suum genus refiguratur homo. *Sicut misit me viuens* Ioan.6,58. *Pater, & ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse viuet propter me.* Terra, quæ deliciis carnis affluebat, apparet arida, & cor aridum germinat, & flores generat. *Florete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Mens impletur gratia, in cuius confirmationem orat & adorat Augustinus cap.11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

CONfirmetur mens mea inter tanta mysteria dulcedine præsentiæ tuæ. Sentiat se tibi adesse, & lætetur coram te ignis, qui semper ardes. Dulcis CHRISTE, *bone* IESV, *lumen æternum & indeficiens, panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis: quotidie comederis, & semper integer manes: resplende mihi, accende me, illumina & sanctifica vas tuum, de malitia euacua, imple de gratia, & plenum conserua. Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum: & refloruit caro mea.* Impressio. Psal.27,7.

IMAGO DECIMA.

Cor Agno & annulo signatum in cultum pignoris gloriæ conferendæ à Redemptore.

Futuræ nobis gloriæ pignus datur: Cor signatur; anima coronatur.

DAuid de corde suo signato pignore aeternæ gloriæ.

PSALM. LXXVII.

Pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Inclinaui cor meum, & non in auaritiam.

Ibidem.

Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem.

CVM agat de se & de corde suo Dauid, agit de tertia persona. Ait: *Elegit Dauid seruum suum.* Ad quod munus & officium? *Pascere Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam. Et pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Pastor Dauid erat, & alterius personam gerebat, CHRISTI videlicet, qui pastor & agnus est: pastor, qui dicit de se, *Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis;* Agnus verò, quem Præcursor eius indicat, & demonstrat, *Ecce Agnus Dei.* Hic bonus pastor est, qui pauit Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam. Hic innocens Agnus est, qui *pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Deduxit eos ad pascua immortalitatis & æternitatis, & veluti vnus de grege, dicit de se Dauid: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiæ propter nomen suum. Nam etsi ambulauero*

Explicatio signaculi.

Ioan. 10, 11.

Ioan. 1, 36.

Psal. 22, 1.

in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Deduxit me ad pascua vitæ cælestis, quæ vt mihi promererer, de lege & eius obseruatione cogitaui. *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem.* Memor huius
Psal.20,2. retributionis dicebat: *Domine, in virtute tua lætabitur Rex, & super salutare tuum exultabit vehementer. Desiderium cordis eius tribuisti ei.* Cùm dixerit ad
Psal.72, 25. Dauid, *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?* Videtur sibi multùm derogare, cùm se ad benè agendum beneque viuendum accingat propter retributionem. Cùm dicat, *Inclinaui cor meum, & non in auaritiam*, quid cupidus & auarus præmij & retributionis existit? Auarus non est, nec quidquam sibi derogat, cùm sciat remunerationem suam non aliam esse, quàm Deum habere & possidere. Eapropter cùm statuisset, *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?* subiunxit, *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Pars in æternum Deus est, est & æterna retributio, cuius securum pignus est mysterium sacræ Eucharistiæ, cuius sit annulus & signaculum cordis, datum, vt appareret, animæ Christiani Dauidis clamantis, & exclamantis:

O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS *sumitur, recolitur*

recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futuræ nobis gloriæ pignus datur. Cor signatur.

Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, &, vt ait Concilium Tridentinum sess. 3. c. 2. *pignus id esse voluit nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis.* Christiane Dauid, tanto pignore securus post acceptam Communionem, suadente sic Chrysostomo Homil. 24. in 1. ad Corint. *Dic tecum: Propter hoc corpus non amplius terra & cinis ego sum, non amplius captiuus, sed liber. Propter hoc cælum & quæ in eo bona sunt me accepturum spero. Propterea immortalem vitam, Angelorum sedem,* CHRISTI *consuetudinem.* Interim dum liberatur, dum redimitur, datum & acceptum pignus seruetur in corde, custodiatur in mente. Fidus pignoris custos erat S. Bonauentura, qui in actione gratiarum exhibita post Missam ait: *Transfige, dulcissime Domine* IESV, *medullas & viscera animæ meæ suauissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, vera serenaque & Apostolica sanctissima charitate, vt langueat & liquefiat anima mea solo semper amore & desiderio tui, te concupiscat, & deficiat in atria tua; cupiat dissolui, & esse tecum. Te, in quem desiderant Angeli prospicere, semper esuriat & comedat cor meum, & dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ.* Cùm fidelis custos sciret, pretiosi pignoris esse signaculum

Applicatio.

ſupra cor ſuum venerabile Sacramentum, deponens in arcano cordis concludit: *Tu ſis ſolus ſemper ſpes mea, tota fiducia mea, diuitiæ meæ, delectatio mea, iucunditas mea, gaudium meum, quies & tranquillitas mea, pax mea, ſuauitas mea, odor meus, dulcedo mea, cibus meus, refectio mea, refugium meum, auxilium meum, ſapientia mea, portio mea, poſſeſſio mea, theſaurus meus, in quo fixa, & firma, & immobiliter ſemper ſit radicata mens mea, & cor meum.* Audierat: *Vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum;* & cùm theſaurus eius ſacra Euchariſtia foret, cor ſuum ibidem eſſe volebat. Audierat, *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum,* & in corde ſignum æternum Creatoris & Redemptoris impreſſerat. Impreſſerat priùs Eccleſiæ, cui priùs dictum erat, *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum.* In quem locum Ambroſius Sermone 19. ſuper Pſalm. 118. *Quia vidit tantam deuotionem Eccleſiæ, idoneos putat eſſe iam populos, qui in corde noſtro & in brachio ſignaculum eius portare poſſimus. Ipſe enim Pater ſignauit Deus, & qui teſtimonium eius accepit, ſignauit, quia Deus verax eſt: & ideò operantis cibum permanentem in vitam æternam ſignati ſunt ad imaginem & ſimilitudinem* CHRISTI, *qui eſt imago inuiſibilis Dei.* Hoc pignus gloriæ & felicitatis eſt, cuius auidus loquitur Auguſtinus cap. 3. Manual.

Matth. 6, 21.

Cant. 8, 1.

Ad

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

TE igitur, clementissime Deus, inuoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio, quod inspiras ei. Intra (rogo) in eam, & coapta eam tibi, vt possideas illam quam fecisti & refecisti, vt habeam te velut signaculum super cor meum. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem. Impressio. Psal. 118, 112.

Huius retributionis & remunerationis pignus non solùm est Agnus consecratus in Eucharistia, sed etiam columba Spiritus sancti, cuius meminit Paulus cap. 1, 14. ad Ephesios: *Credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.* Hoc inæstimabile pignus non alibi, quàm in cordibus nostris seruandum Deus voluit, & ipse seruandum reposuit, cùm 2. Corinth. 1, 21. scripserit idem Apostolus; *Qui autem confirmat nos vobiscum in* CHRISTO, *& qui vnxit nos Deus, qui & signauit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris.*

Appa-

Appareant imagines cordis Dauidici colentis Spiritum Dei sanctificatorem, & pignus acceptæ sanctitatis.

Appareant animæ innouatæ & sanctificatæ mysteria.

Eccli. 16, 25. *Ezec. 28, 12. *Attende in corde tuo* *signaculum similitudinis* Dei.

IMA-

IMAGO VNDECIMA.

Cor signatum noui Dauidis sanctificati secundùm cor Dei sanctificatoris.

Deus cordis mei,
Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita.

DAuid de corde suo signato columba & igne diuino.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram?

Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

PSALM. CXVIII.

Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis, vt non confundar.

Explicatio signaculi.

POSTQVAM Christianus Dauid attendit in corde suo Creatorem suum, & confessus eius diuinitatem asserüit, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ*, coluitque in corde suo diuinum suum Redemptorem; consequenter debet fateri & profiteri, *Credo in Spiritum sanctum, Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas.* Præit cultu & veneratione, qui clamat & simul exclamat: *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Qui languet, deficit. Languebat amore in Spiritum sanctum Dauid, & idcircò caro & cor eius deficiebant, cùm æstuans amore diceret, *Deus cordis mei.* Deus cordis, Spiritus sanctus est, in quo & ipse liberè dominatur, dicente Paulo: *Dominus spiritus est. Ubi Spiritus Domini,*

2. Cor. 3. 17.

mini, ibi libertas. In quem locum Anſelmus: *Suæ poteſtatis eſt potens perficere quod vult. Ac per hoc, quos vult illuminat, & quos vult in tenebris ignorantiæ deſerit.* Ad hunc recurrit Dauid, & petit vt radiorum ſuorum luce mundet ac purificet cor ſuum. *Cor mundum crea in me Deus;* & rurſus, *Fiat cor meum immaculatum.* Cælum mœſtum radiis ſolaribus illuſtratur & purificatur, cor autem humanum lumine & igne columbæ Spiritus ſancti, vt apparet in effigie, decoratur & mundatur. Confirmat id ipſum Eccleſia, dum orat, *Corda noſtra ſancti Spiritus illuſtratione emunda.* Hanc illuſtrationem, & ſimul emundationem appetit, dum petit: Pſal. 50, 12.

Deus cordis mei. Pſal. 72, 26.
Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum viſita,
Imple ſuperna gratia
Quæ tu creaſti pectora.

Conſonat ſibi, dum rurſus Eccleſia canit: *Applicatio ſignaculi.*

Veni ſancte Spiritus,
Et emitte cælitus
Lucis tuæ radium.
Veni pater pauperum,
Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.

Consolator optime,
Dulcis hospes animæ,
Dulce refrigerium.

Filius Ecclesiæ Dauid cordis sui Deum vult esse Spiritum sanctum, cuius proprium est illuminare, mundare & sanctificare. Sanctificat Pater, sanctificat Filius, sed hanc prærogatiuam ex nomine ac titulo sibi vendicat Spiritus sanctus. Benè Bernardus Serm. 3. de Pentecoste: *Pater spiritus, Filius spiritus, Spiritus sanctus spiritus est; Spiritus autem sanctus quasi specialiter Spiritus dicitur, quòd ab vtroque procedat firmissimum & indissolubile vinculum Trinitatis, tamquam propriè sanctus, quòd sit donum Patris & Filij, omnem sanctificans creaturam.* Hic credendus & colendus pariter Dominus. *Credo in Spiritum sanctum, Dominum.* Hic orandus, & rogandus: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Pſal. 50, 12. Accedit Bernardus Sermone illo 5. Pentecost. *Recepto Spiritu sancto per sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, audet quis ante faciem eius apparere tamquam lotus & mundus, vtpote qui continere se ab omni malo, & quia actiones, etsi non cogitationes, frænauerit. Sed quia peruersæ & immundæ cogitationes separant à Deo, orandum est, vt cor mundum creetur in nobis: quod vtique fiet, si spiritus rectus fuerit in nobis vtique*

viſceribus innouatus. Hæc quidem innouatio metamorphoſis myſtica eſt humani cordis, quam illuſtratione ſua mirabiliter operatur Spiritus ſanctus, quemadmodum ſcribit Apoſtolus 2. Corinth. 3, 18. *Nos verò reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes, in eamdem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tamquam à Domini ſpiritu.* Pulchrè & appoſitè in Commentariis Anſelmus: *Transformamur, id eſt, tranſmutamur ad hoc, vt perfectè ſimus imago Dei. Tranſformamur, id eſt, de forma in formam lucidam; quia & ipſa obſcura imago Dei eſt. Cùm enim natura humana à Creatore ſuo, cuius eſt imago, ab impietate iuſtificatur, à deformi forma formoſam tranſmutatur in formam. Et transformatur à claritate creationis in claritatem iuſtificationis. Atque transformamur tamquam à Domini Spiritu, id eſt, tamquam illi, quos Spiritus Domini transformat, & per gratiam ſuam in melius tranſmutat.* Transformat per Pœnitentiam, tranſmutat in melius per gratiam Euchariſtiæ. Hoc ipſum in votis habeat Chriſtianus Dauid, cùm ſupplicat, *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.* Cùm poſtulat, *Fiat cor meum immaculatum.* Cùm orat & adorat.

Ad Deum sanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

Impressio signaculi.

IAm, ô diuine amor Numinis omnipotentis, Prolisque beatissimæ arcta communicatio, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute. Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis. Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

Psal. 50. 11.

Psal. 72. 26.

Adiungat se cultor adoratori Spiritus sancti Augustino, & nouerit sanctificatorem Deum, qui Eucharistica mysteria consecrat & sanctificat. Consecrat simul animam, vt æstimet quàm benè secum agatur, idem enim spiritus, qui est summæ Eucharistiæ consecrator, idem omnino sit cordis sui sanctificator: cumque diuinus sit vtrobique, eius ineffabilem deitatem recognoscat, siue cùm Sacerdos celebrat & sacrificat, siue cùm hostiam ipse accipit immolatam, & recipit intra se: tunc colat & adoret Spiritum sanctum, clamet & exclamet, *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.*

IMA-

IMAGO DVODECIMA.

Cor columbæ & lampade signatum in cultum septiformis Spiritus Dei.

Qui diceris Paraclitus,
Tu septiformis munere.

DAuid de corde suo signato septiformi lumine.

PSALM. C.

Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.

Explicatio signaculi.

MOESTITIAE passio cor humanum contrahit & coarctat, lætitiæ verò affectus explicat & amplificat. Cùm Spiritus sanctus ingreditur cor humanum, & sit reipsa Paraclitus & consolator, reddit totum illud latum & amplum. Dauid factus particeps huius amplitudinis, ait: *Perámbulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.* Vt hoc donum accepisse se à Deo declararet, subiungit: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.* Dilatatus corde & animo Dauid canebat Psalm. 93, 19. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Recognoscit, Spiritum Paraclitum fuisse suum consolatorem. Ecce in eius corde plenum oleo, & sacræ vnctionis liquore candelabrum, symbolum Spiritus sancti, apparet, & septiformis quidem secundùm numerum donorum. Munera Spiritus sancti sunt, sapientia, scientia, fortitudo, timor, consilium, pietas & intellectus, quæ septem figurantur per lucernas, & per ardentes flammas, quæ & ignis linguæ sunt: linguæ exprimuntur, quas secum Spiritus sanctus affert. Cor Re-

gis

gis Dauidis satis magnum & amplum erat, in quo Spiritus sanctus donis linguæ ac muneribus comitatus hospitabatur. Hospitabatur Spiritus sanctus, cùm diceret: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Psal. 84, 9. Loquebatur dono linguæ, quam ab ipso Spiritu acceperat: *Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Psal. 26, 8. Facies autem & vultus Dei, Spiritus, de quo Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 16. *Dominici vultus lumen appellatur.* Præditus erat donis Spiritus sancti. Sapiebat, cùm ingressus in Sanctuarium Dei, intelligebat in nouissimis peccatorum, & sapienter refellebat à se factam consequentiam: *Ergo sine causa iustificaui cor meum.* Psal. 72, 13. Sciebat, cùm diceret: *Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.* Psal. 65, 18. Valebat fortitudine, cùm iactaret: *Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum.* Psal. 26, 3. & adderet: *Non recessit retrò cor nostrum,* Psal. 43, 19. Timebat, cùm oraret: *Non declines cor meum in verba malitiæ.* Bona tractabat apud se consilia, cùm secum ageret: *Meditabar nocte cum corde meo.* Psal. 76, 7. Liquefiebat pietate ac deuotione, cùm affirmaret: *Factum est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei.* Psal. 21, 15. Florebat intellectu & intelligentia, cùm asseueraret: *In toto corde meo scrutabor mandata tua.* Psal. 118, 69. Viden', in corde Dauidis Spiritum sanctum cum suis donis, *Mysterium lampadis.*

candelabrum cum lucernis splendescere? Hoc ipsum sibi optat & petit Ecclesia, cùm ait:

Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora,

& addit:

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons viuus, ignis, charitas,
Et spiritalis vnctio.
Tu septiformis munere
Digitus paternæ dexteræ,
Tu ritè promissum Patris
Sermone ditans guttura.

Applicatio. Amplifica, Christiane Dauid, sinum pectoris ac cordis tui, vt hospitem accipias & habeas Spiritum paracletum, magnificum ac munificum, in cuius Luc. 11, 36. aduentu & hospitio *lucerna fulgoris illuminabit te.* Lucerna fulgoris Spiritus sanctus est, qui secum affert & confert oleum & vnguentum lætitiæ, quo vnctus ipse CHRISTVS vnctus & delibutus est, quemadmodum in Psalm. 44, 8. legimus, *Vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* Lucerna fulgoris septem ornata luminibus, Spiritus sanctus est. Quot sunt munera, tot sunt lumina. Graditur in Psal. 100, 2 eorum luce, qui dicit, *Perambulabam in innocentia*

cordis

cordis mei, in medio domus meæ. & rursus : *Viam mandatorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.* Sapiens est, & extrema secum considerat, nec infert, si iustus & rectus sit, *Ergo sine causa iustificaui cor meum.* Hic idem Sapiens ait : *Os meum loquetur sapientiam, & meditatio cordis mei prudentiam.* Cùm pulsatur tentatione peccandi, nouit occurrere, ac dicere : *Si iniquitatem aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.* Præditus fortitudine cùm hostes inuadunt, inquit: *Non timebit cor meum.* Munitur bono consilio, vt consultò res omnes suas peragat, dicitque propterea : *Meditabar nocte omni corde meo.* Afficitur pietate ac deuotione, & loquitur ex affectu : *Factum est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei.* Floret intellectu atque intelligentia, vocem vsurpans Dauidis : *In toto corde meo scrutabor mandata tua.* Hæc lucerna fulgoris est, quam breuiter exponens & sapienter definiens Idiota cap. 1. Meditat. ait : *Lucerna fulgoris est visus amor ardens in mente per desiderium, & splendens in facie per exemplum.* Hic amor in lampade Spiritus sancti ardet, flammæ eius linguæ sunt cordis, vnde & CHRISTVS ait : *Non vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Hic ipse est qui dicit de se : *Ducam eam ad solitudinem, & loquar ad cor eius.* Benè loquitur, qui semper ad

Psal. 118, 32. Psal. 72, 13. Psal. 18, 15. Psal. 65, 18. Psal. 26, 3. Psal. 36, 7. Psal. 21, 15. Psal. 118, 69. Osee 2, 14.

ſanctitatem loquitur. Bernardus Sermone 1. Pentecoſt. *Quoties huiuſmodi ſuggeſtionem boni ſenſeris in corde tuo, da honorem Deo, & age reuerentiam Spiritui ſancto, cuius vox ſonat in auribus tuis. Ipſe namque eſt qui loquitur iuſtitiam.* Loquitur in Sacramento Pœnitentiæ, loquitur in venerabili Euchariſtia, & quid niſi iuſtitiam & ſanctitatem ſonat? Honora propterea, & ora Spiritum ſanctum:

Jmple ſuperna gratia,
Quæ tu creaſti pectora.

Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

Impreſſio. *OMnipotens paraclete Spiritus, mœrentium conſolator clementiſſime, tenebroſa quæque laris neglecti lacibula coruſci luminis fulgore habitator lætifica, tuique roris abundantia longo ariditatis marcentia ſquallore viſtando fecunda. Viam mandatorum cucurri cùm dilataſti cor meum.*

Pſal. 118, 32.

IMA-

IMAGO DECIMATERTIA.

Cor signatum columba & fornace in cultum Spiritus Dei sanctificantis.

Accende lumen sensibus:
Infunde amorem cordibus.

DAuid de corde suo signato igne & columba.

PSALM. XVI.

Probasti cor meum, & visitasti nocte: igne me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas.

PSALM. XXV.

Proba me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.

PSALM. LXXII.

Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt, & nesciui.

PSALM. CXXXVIII.

Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.

Explicatio signaculi.

FORNAX ignis ardentis, & accensæ cha-
ritatis focus in corde Dauidis erat, v
imago repræsentat, & quidem iuxta vo-
tum Dei, qui virum iuxta cor suum i
camino ignis probauit. *Probasti*, inquit, *cor meum, & visitasti nocte*. Basilius in hunc locum: *Eteni*
star auri probasti me, ac purum, Domine, inuenisti. N
solùm iuxta Dei votum probatus est Dauid, sed e
iam iuxta desiderium ac postulatum suum. *Pro*
me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meu
& rursus: *Proba me Deus, & scito cor meum.* Et qu
dem ex abundantia cordis & amoris loquebat
Dauid, sicut & Augustinus, cùm cap. 1. Medita
oraret: *Rex meus extingue in me desideria carnis, & a*
cende ignem tui amoris. Ergo Dauid, dum carnis i
cendia sentiret, clamabat: *Quia inflammatum est co*
meum.

meum, & renes mei commutati sunt, & vt carnis flagrantis desideria sopiret, & ignem diuini amoris accenderet, dicebat, *Vre renes meos, & cor meum.* Consonat & Ecclesia: *Vre igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine, vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus.* Hic Spiritus sancti ignis diuina charitas est, de qua Paulus: *Charitas* Rom.5,5. *Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.* Accedit Bernardus Serm.3. Pentecost. *Spiritus sanctus datur ad feruorem in cordibus perfectorum, vehementiùs spirans validum ignem charitatis.* Ecclesia itaque mater à Spiritu sancto diuinum hunc postulat ignem:

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, Applicatio. *vt vestimenta illius non ardeant?* Numquid ignis Spiritus sancti, qui latet in sinu Dauidis, contineri interiùs poterit, quò minùs illuminet sensus, & corporis infirmitatem non pellat? Numquid B. Franciscus, electus Indiarum Apostolus, abscondere potuit ignem in sinu suo, ne vestimenta vrerentur, cùm ferendo impar esset, nec æstum diuini amoris Prou.6,27.

posset

posset tolerare, & exclamaret: *Sat est, Domine, sa*
Hæc vis, & virtus diuinæ charitatis est, quam Spi-
ritus sanctus infundit in corde Dauidis Christiani,
Psal.16,3. cui dicere licet: *Probasti cor meum, & visitasti noc*
igne me examinasti, & non est inuenta in me iniqui
Benè rogat Ambrosius lib.1. de Spiritu sancto c.6.
Quis igitur iste ignis? & æquè benè respondet: *Non*
igitur virgultis vilibus concretus, aut stipula siluarum fa-
gosus incendiis, sed ignis ille, qui vt aurum bona facta me-
liorat, & vt stipulam peccata consumit. Aureus vult esse
Dauid, cùm orat Deum: *Proba me, Domine, & tenta*
me, vre renes meos, & cor meum, cùm vrget & instat,
Proba me, Domine, & scito cor meum, interroga me,
& cognosce semitas meas. Euadit & ipse aureus, cùm
in Spiritu sancti fornace cor eius exploratur & exa-
minatur, dicitque Deo: *Etenim instar auri probasti me,*
ac purum Domine inuenisti. Hanc sibi bonam sortem
aureus & ipse Augustinus optabat & postulabat
cùm cap.9. Meditat. inuocaret Spiritum sanctum:
Iam, ô diuini amor Numinis, Patris omnipotentis, Fi-
liique beatissimæ sancta communicatio, omnipotens para-
clete Spiritus, mœrentium consolator clementissime, ve-
cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tene-
brosa quæque laris neglecti latibula coruisci luminis fulgore
habitator lætifica, tuique roris abundantia longo squalore
marcentia

marcentiâ ſquallore, viſitando fecunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis ſalutaribus penetrando ſuccende; ſanctiſque feruoris igne illuſtrando, intimæ mentis & corporis vniuerſa depaſce. Depaſcit fornax ſquallorem, affert lumen & ſplendorem auro: purgat quoque focus Spiritus ſancti animam, reddit lucidam & ſplendidam efficit, oratque propterea Chriſtianus Dauid: *Ure renes meos, & cor meum*, vel cum Eccleſia matre accepta iam Communione, *Ure igne ſancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum Domine.* Orat & adorat Spiritum ſanctum, cuius igne probatur & examinatur in Sacramento Pœnitentiæ, illuſtratur & ſplendeſcit in diuina Communione. Pſal. 25. 2.

Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

IAm, ô diuini amor Numinis, ſaucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis ſalutaribus penetrando ſuccende, ſanctiſque feruoris igne illuſtrando, intimæ mentis & corporis vniuerſa depaſce. Proba me Domine, & ſcito cor meum: interroga me, & cognoſce ſemitas meas. Impreſſio. Pſal. 138. 23.

IMAGO DECIMAQVARTA.

Cor signatum columba & gladio in cultum Sanctificatoris & Defensoris.

Hostem repellas longiùs,
Pacemque dones protinus.

DAuid de corde suo signato columba & gladio.

PSALM. XXXVII.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine.

SYMBOLVM Spiritus sancti mysticum & satis proprium columba est. Genuina vox columbæ, gemitus est. Et quidem Spiritus sanctus per se non gemit, animam autem afflictam & tribulatam gemere docet, & facit. Eapropter scribit ad Romanos Apostolus: *Similiter autem & spiritus adiuuat infirmitatem nostram: nam quid oremus, sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Habebat in corde Dauid columbam Spiritus sancti, cùm carnis illecebris & dæmonis tentatione pulsaretur, & quidem instructus & edoctus à Spiritu sancto, in gemitus ex ipso corde procedentes erumpebat, & dicebat: *Miser factus sum, & turbatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus, & non est sanitas in carne mea. Afflictus sum, & humiliatus sum nimis, rugiebam à gemitu cordis mei. Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.* Rugire, leonis est; columbæ, gemere. Et vt ostendat Dauid, quantus eius gemitus foret, rugitum vocat. *Rugiebam*, inquit, *à gemitu cordis mei.* Magnus gemitus, qui cùm edatur in terris, percipitur &

Explicatio signaculi.

Rom. 8. 26.

Psal. 37. 7.

exauditur in cælis: qui ſonat in corde, & reſonat apud Deum. cui Dauid: *Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.* Magnus & altus gemitus: *Sancta Trinitas vnus Deus, miſerere mei.* Quiſquis tam altè gemit, non tam ore quàm corde clamat, ſicut de ſe fatetur Dauid; *clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine.* Baſilius in hunc verſum: *Clamorem, animi votum ac propenſionem vocat. Quapropter & adiicit, In toto corde meo. Ita & Moyſes ſilendo clamauit, ac Deus, Quid, inquit, clamas ad me?* Clamat corde Dauid, & petit ab eodem Spiritu ſancto ſubſidium contra impetus hoſtiles: rogat vt flammeum exerat gladium, irruat in hoſtes, pellat ex corde, & animam liberet, cuius libertatem auida rugiens, & ſimul gemens conuenit Eccleſia Spiritum ſanctum, ac ſupplicat:

Exod. 14. 15.

Myſterium gladij.

Hoſtem repellas longiùs,
Pacemque dones protinus,
Ductore ſit te præuio
Vitemus omne noxium.

Applicatio. Chriſtianum Dauidem agebat, rugiebat & gemebat, totoque corde clamabat cap. 15. Meditatus num Bernardus, cùm carnis & dæmonis graues incurſus pateretur, & more columbæ conquereretur: *Caro mea*, inquit, *de luto eſt, & ideò lutoſas & polluta*

sas cogitationes ab illa habeo; vanas & curiosas à mundo, à diabolo malas & malitiosas. Isti tres inimici me impugnant & persequuntur, nunc quidem apertè, nunc verò occultè. Diabolus namque plus confidit in adiutorio carnis, quoniam magis nocet domesticus hostis. Illa verò ad subuersionem meam cum illo fœdus iniit, vtpote de peccato nata, & in peccatis nutrita, vitiis corrupta ab ipsa origine, sed multò ampliùs vitiata praua consuetudine. Hinc est, quòd tam acriter concupiscit aduersum spiritum, quòd assiduè murmurat & impatiens est disciplinæ, quòd illicita suggerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur vllo timore. Hanc accedit, hanc adiuuat, hac vtitur tortuosus ille serpens, hostis humani generis, cui nullum aliud est desiderium, nullum negotium, nullum studium, nisi perdere animas nostras. Constitutus sic Bernardus petit opem more Dauidis, subsidium implorat: *Eripe me de inimicis meis Deus meus, & ab iis qui oderunt me, quoniam confortati sunt super me. Effunde frameam, & conclude aduersus eos.* Quid columba cum gladio? quid gladius cum columba? Terrorem incutiebat olim columba, minace formata gladio in signis ac vexillis Assyriorum, vnde & apud Ieremiam cap. 46, 16. victos & territos legimus dixisse hostes: *Surge, & reuertamur ad populum nostrum, & ad terram natiuitatis nostræ, à facie gladij columbæ.* Magis terribilis, magis

Psal. 58, 2.

Spiritus sancti gladius in hostem pro corde pœnitentis.

& horribilis hostibus animæ nostræ, gladius columbæ Spiritus sancti, vt & à facie eius fugiant, dispareant & euanescant. Flammeus gladius est, vt & consumit quidquid in corde vitiosum est, & animæ nocet. Nouit hoc Christianus Dauid, sollicitus pro corde suo mundando, quemadmodum & ipse Bernardus Serm.2. Pentecost. declarauit: *Quid ergo à te quærit, qui tanta sollicitudine à te quæsiuit, nisi vt sollicitum ambulare cum Deo tuo? Hanc sollicitudinem non facit nisi Spiritus sanctus, qui scrutatur profunda pectorum nostrorum, discretor cogitationum & intentionum cordis, qui nec minimam paleam intra cordis, quod possidet, habitaculum patitur residere, sed statim igne subtilissimæ circumspectionis exurit. Spiritus dulcis & suauis, qui nostram voluntatem flectat, imò erigat & dirigat ad suam, vt eam veraciter intelligere & efficaciter implere possimus.* Tota hæc potentia, tota hæc sufficientia prouenit ex Spiritu sancto, qui docet manus Dauidis ad prælium, & digitos eius ad bellum, & vt adsit prælianti, sistat se in facie gladij columbæ, quæ sanctificat Pœnitentiam, & perficit Euchari-
Psal.37.7. stiam, oret & adoret: *Afflictus sum, & humiliatus sum*
Psal.118, 145. *nimis: rugiebam à gemitu cordis mei. Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine.*

Ad

Ad Deum sanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

IVdica me Domine, & discerne causam meam de gente non sancta; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Veni iam, veni benignissimæ animæ dolentis consolator, & in opportunitatibus, & in tribulationibus adiutor. Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei. Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine. Impressio. Psal. 37, 7. Psal. 118, 145.

Appareat cor signatum Sole, Vellere aureo & columba in cultum & honorem perfectum sanctissimæ Trinitatis.

Attende in corde tuo signaculum similitudinis* Dei. Eccli. 16, 25. *Ezec. 28, 12.

IMA-

IMAGO DECIMAQVINTA.

Cor signatum Sole, Vellere aureo & columba in cultum & honorem diuinarum trium personarum.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium.

DAuid de corde suo signato signaculo Patris Domini, Agni & columbæ.

PSALM. XXXIX.

Cor meum dereliquit me.

PSALM

PSALM. XXXVIII.

Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.

PSALM. CXVIII.

In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.

CONTEMPLARE, vir fidelis, cor Dauidis, in cuius medio columba Spiritus sancti radiata lucet & fulget. Contemplare Patrem luminum in typo Solis supra cordis apicem micantem & resplendentem. Contemplare Agnum Patris è corde Dauidis pendentem & aureo vellere suo cor ligantem & decorantem. Hoc aureum vellus, nexus ac vinculum est, quo fugitiuum cor cepit & traxit Pater luminum ad Filium suum. *Nemo venit ad me*, Filius ait, *nisi Pater meus traxerit eum*. Vt traheretur à Patre, dicebat Patri Dauid: *Cor meum dereliquit me*. Cor humanum catenis ferreis violentiæ & coactionis minimè trahitur, sed aureis vinculis amoris & charitatis. Pater idcircò ait, *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis*. Cor Dauidicum amore ducitur & reducitur, vnde & ipse Dauid, *Concaluit*, inquit, *cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis*. Hæc vis ignitæ charitatis est, qua dulciter ac suauiter allicitur cor humanum, vt veniat ad Agnum, veniat ad

Explicatio signaculi.

Ioan. 6, 44.

Osee 11, 4.

Verbum, verba eius excipiat ac ſeruet, quare & Dauid Agno cæleſtis Patris fatetur ac confitetur. *In corde meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* Baſilius in Scholiis: *Qui terrenas diuitias poſſidet, non ſinit eas quibuſuis eſſe expoſitas, ſed interioribus penetralibus abdit, quò furum manus effugiant; ita & qui ſpirtales diuitias habet, in animo ſuo illas abſcondit, ne has per inanem gloriam animarum deprædatores furentur.* Liber ab iis prædonibus erat, qui & dicebat, *Domine non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei.* Diues & opulentum cor plenum notitia diuina, ac myſtica Theologia, cæleſtis Numinis, cuius digitus eſt Spiritus ſanctus, *Digitus paternæ dexteræ*, Patrem indicans, & Filium eius demonſtrans. Aſſentitur Auguſtinus in Manual. cap.27. quod eſt de Spiritu ſancto. *Amor Dei mentem illuminat, conſcientiam mundat, animam lætificat, & Deum demonſtrat.*

Pſal.130. 1.

Applicatio. Satis benè & appoſitè Bernardus Serm.1. Pentecoſt. *Spiritus ſanctus monet, mouet, & docet. Monet memoriam, rationem docet, mouet voluntatem. In his enim tota conſiſtit anima.* Pulchra Spiritus ſancti ſchola, in qua monetur, docetur, & mouetur ſacrum cor Dauidis Chriſtiani: monetur, vt ſe recipiat; mouetur, vt reuertatur ad Deum; docetur, vt intra ſe acquirat, & habeat ſcientiam Dei Patris, Filij, & Spiri-

tus

tus ſancti. Adhuc Bernardus Serm.3. *Felix, qui in hoc ſancti Spiritus thalamo commoratur, vt poſſit intelligere triplicem illum ſpiritum, de quo idem puer Domini ſuper ſeniores intelligens clamabat & decantabat? Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innoua in viſceribus meis. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Quis ſit ſpiritus principalis, rectus & ſanctus, explicat ibidem Bernardus. *Patrem intellige ſpiritum principalem. Spiritum rectum quod ait, Filio poteſt non inconuenienter ap[illegible]i, qui nos veterem hominem exuens, nouum induit: qui nos renouauit in ſpiritu mentis noſtræ tamquam in viſceribus noſtris, vt cogitemus quæ recta ſunt, vt ambulemus in nouitate ſpiritus, & non in litteræ vetuſtate. Spiritum ſanctum ipſum intellige proprio nomine deſignatum.* Hic Spiritus ſanctus eſt, qui de corde thalamum condit, in quo ſimul cum ipſo per cognitionem & affectionem Pater & Filius ſuam conſtruunt & fabricant habitationem. Audiamus Auguſtinum cap.9. Meditat. loquentem cum Spiritu ſancto. *Credo ergo, quòd quemcumque inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium cordis. Beatus qui te merebitur hoſpitem, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient manſionem.* Accedit & Anſelmus cap.7. Meditat. *Fac precor,* Pſal. 50. 13.

Domine, me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem; sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. Trahe me Domine in amorem tuum. Totum quod sum, tuum est conditione: fac totum tuum dilectione. Ecce Domine coram te est cor meum. Ecce coram te est cor meum, quod aliàs dereliquit me, sed tu, Pater superne luminum, vinculis aureis illud attraxisti, & reduxisti. Ecce coram te est cor meum, clementissime Redemptor, quod tibi summis beneficiis devinxisti. Ecce coram te est cor meum, Spiritus sanctissime, cuius virtute & efficacia concaluit intra se, & simul exarsit meditando, orando, & adorando mysterium ineffabile beatissimæ Trinitatis, cui sacrum in eo constituisti domicilium.

Ad Deum sanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

Impressio. *CRedo ergo, quia quemcumque, Spiritus Dei, inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitari, quoniam per te Pater* Psal. 118, 11. *& Filius apud eum facient mansionem. In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.*

NOVVS

NOVVS DAVID
COR SVVM
VELLERE SACRO INSIGNITVM
SANCTISSIMÆ TRINITATI
DICAT CONSECRATQVE.

PSALM. L.

Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

GLORIA hæc eſt Patris Creatoris, Filij Redemptoris, & Spiritus Sanctificatoris, vt diuinum eius numen debeat & poſſit ſolùm hoſtiis & ſacrificiis honorari & adorari. Dicit propterea Deus: *Gloriam meam alteri non dabo.* Cùm hæc gloria omnino intacta & illibata ſoli Deo debeatur, ſanctum Miſſæ ſacrificium Dei ſolius maieſtati conſecratur. *Et quamuis,* definiente ſic Concilio Tridentino ſeſſ.22. cap.3. *in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit, non tamen illis Sacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli qui illos coronauit, vnde nec Sacerdos dicere ſolet, Offero tibi Sacrificium Petre vel Paule: ſed Deo de illorum victoriis gratias agens, eo-* Iſai. 48, 11.

rum patrocinia implorans. Ergo soli Deo tribuit hanc gloriam Dauid, vt cor suum & spiritum suum immolet, & sacrificet ei qui Deus est cordis Creator, Redemptor & Sanctificator est animæ. *Sacrificium,* inquit, *Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Dignum Patris Sacrificium, spiritus contribulatus est: vnde & CHRISTVS ipse in ara Crucis tribulatum spiritum suum æterno libauit Patri: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Hæc spiritus commendatio, immolatio eius fuit, hæc consecratio Dauidis destinata etiam Patri, *Sacrificium Deo spiritus contribulatus.* Cor contritum, est animæ pœnitentis sacrificium, & pertinet ad Spiritum sanctum, de quo Anselmus in cap. 8. ad Romanos: *Spiritus* CHRISTI, *vbi habitat, facit pro cælestibus æstuare, carnem propter vitia contemni.* Conterit cor humanum, conficit ipse sacrificium in pectore hominis pœnitentis, quod existens ipse in corde Dei lubens & volens acceptet. Confirmat hoc ipsum Bernardus Serm. 2. Pentecost. *Spiritus sanctus est, in quo clamamus, Abba, pater, ipse qui postulat pro Sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hæc quidem in corde nostro. Quid autem in corde Patris? Sicut in nobis interpellat pro nobis ita, & in Patre delicta donat cum ipso Patre. Aduocatus noster ad Patrem in cordibus nostri,*

Cor Patri luminum sacrum.

Luc. 23, 46.

Sacrum diuinæ columbæ.

ſtris, Dominus noſter in corde Patris. Sancto ergo Spiritui cor ſuum contritum ſacrat & dicat Dauid. Idem ipſe humiliatum cor ſuum diuino immolat Agno, cuius eſt illa exhortatio: *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde.* Accedit Bernardus Epiſtola 42. *Non deſpicit illa maieſtas cor contritum & humiliatum in noſtro genere, quæ corpus ex eo humilitatis aſſumere non dedignata eſt.* Hoc idem ſacrificium eſt, quod tres pueri confecerunt, & obtulerunt in fornace Babylonis, ſicut legimus cap. 3. Daniel. *In animo contrito & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur, ſicut in holocauſtis arietum, & taurorum, & ſicut in millibus agnorum pinguium, ſic fiat Sacrificium noſtrum hodie, vt placeat tibi, quoniam non eſt confuſio confidentibus in te. Et nunc ſequimur te in toto corde.* Quàm ſibi gratum eſſet hoc ſacrificium, Deus ſtatim oſtendit & manifeſtauit per Angelum. *Angelus autem Domini deſcendit de cælo cum Azaria & ſociis eius in fornacem, & excuſſit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis, neque contriſtauit, neque quidquam moleſtiæ intulit. Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum.* Hoc perpetuum ſacrificium, & ſimul æternum votum Chriſtiani Dauidis, in cuius corde cordis ſublimis Deus habitat, & in eo mouet & excitat

Sacrum diuino Agno. Matth. 11, 29.

Pſal. 50, 19.

excitat Spiritus ſancti flatus, quibus in æſtu cami-
Iſai. 57, 15 & ſanguinis mira temperies ſentiatur. *Quia hæc dicit; Excelſus & ſublimis habitans æternitatem, & ſanctum nomen eius in excelſo, & in Sancto habitans, & cum contrito & humili ſpiritu, vt viuificet ſpiritum humiliũm, & viuificet cor contritorum. Non enim in ſempiternum litigabo, neque vſque ad finem iraſcar: quia ſpiritus à facie mea egredietur, & flatus ego faciam.*

Ad glorioſam Trinitatem oratio & adoratio cordis contriti, & vellere aureo inſigniti.

Baruch 2, 16. *REſpice Domine de domo ſancta tua in nos, & inclina aurem tuam, & exaudi nos. Aperi oculos tuos, & vide quia non mortui, qui ſunt in inferno, quorum ſpiritus acceptus eſt à viſceribus ſuis, dabunt honorem & iuſtificationem Domino, ſed anima quæ triſtis eſt ſuper magnitudine mali, & incedit curua & infirma, & oculi deficientes, & anima eſuriens dat tibi gloriam & iuſtitiam Domino: Sic omnis faber & architectus* cultor artis benè viuendi & moriendi, *qui noctem tamquam diem tranſigat, & aſſiduitas eius variat picturam, cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ, & vigilia ſua perficiet opus.* Perficiet opus ſanctæ Crucis inſtrumento dolatum & elaboratum, quod proferent & offerent inſignes
Eccli 38, 28.

insignes artifices huius artis, Rex glorioſus Crucifixus, & ceteri Crucifixi Crucis inſtrumento vſi, & eius vſum atque virtutem oſtendentes in ſacro Sanctuario Crucis & Patientiæ.

PATIENTIA OPVS PERFECTVM HABET.

INDEX ARGVMENTORVM PARTIS PRIMÆ SACRI ORATORII.

De natura & gratia Immaculatæ MARIAE, *& creatæ animæ, in honorem & cultum sui Creatoris recitantis* DOMINICAM ORATIONEM. pag. 5. vsque ad pag. 66.

De nouem Festis Immaculatæ MARIAE, *& animæ vsu sacri Baptismi innouatæ, triumphantis cum* MARIA *de peccato originis, & eius pœnis, & in eius cultum decentis* ANGELICAM SALVTATIONEM. 69. vsque ad pag. 162.

De frequenti cultu Dei, & Immaculatæ MARIAE *immunis à lue & labe communis culpæ.* 164. vsque ad pag. 186.

PARTIS SECVNDÆ.

De Pœnitentia, & eius partibus, Contritione, Confessione, Absolutione, & Satisfactione. 193. vsque ad pag. 468.

De officio Confessarij.

De officio Confitentis sani, & ægrotantis.

De frequenti vsu Confessionis. 469. vsque ad pag. 504.

PAR-

De Eucharistia, Eucharistico Sacrificio, Communione, & Viatico. 513. vsque ad pag. 618.
De officio celebrantis.
De officio communicantis.
De septem miraculis Eucharistiæ, & Virginitatis Marianæ. 618. vsque ad pag. 629.
De effectibus sacræ Eucharistiæ. 630. vsque ad pag. 644.
De frequenti vsu sacræ Communionis. 645. vsque ad pag. 676.

APPENDICIS.

De corde antiqui & noui Dauidis, & creaturæ colentis suum Creatorem. 680. vsque ad pag. 706.
De corde creaturæ colentis Deum Redemptorem & Pastorem. 709. vsque ad pag. 735.
De corde creaturæ colentis Deum suum Sanctificatorem. 738. vsque ad pag. 769.

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

A

ADæ ſtatus. 25. *& ſeq.* ruina. 49. *& ſeq.* exilium. 61. *& ſeq.*
Agathæ vbera. 59.
Agatha myſtica anima, celebrantis. 552. communicantis. 556.
Agnes cum agno. 585.
Agnes myſtica, anima celebrantis. 573. communicantis. 573.
Animæ creatæ effigies MARIA. 9. *& ſeq.*
Animæ innouatæ virtute Baptiſmi effigies MARIANA. 71. *& ſeq.*
Anima innouata virtute ſacri Baptiſmi, myſtica MARIA eſt, imbuta Spiritu ſancto. 71. *& ſeq.*
Anima renata ex aqua & Spiritu ſancto triumphat cum MARIA de peccato originis. 70. *& ſeq.* de eius pœnis. 82. *& ſeq.*
Ars antiqua benè viuendi. 7. *& ſeq.*

B

Barbara patrona Staniſlai. 586.
Barbara myſtica, anima celebrantis. 588. communicantis. 591.
Baptiſmus ars noua benè viuendi & moriendi. 66. *& ſeq.*

C

Cæcilia cum organo. 513.
Cæcilia myſtica, anima celebrantis. 516. communicantis. 520.
Clara cum venerabili Sacramento. 551.
Clara myſtica, anima celebrantis. 554. communicantis. 559.
Catharina Alexandrina cum annulo. 531.
Catharina myſtica, anima celebrantis. 534. communicantis. 541.
Catharina Senenſis cum ſtigmatis ſacræ paſſionis. 536.
Catharina Senenſis typus animæ celebrantis. 537. communicantis. 539.
Communionis frequentia. 645. *& ſeq.*
Conceptionis immaculatæ miracula. 180. *& ſeq.*
Confeſſio filij prodigi. 269.
Confeſſionis frequentia. 469. *& ſeq.*
Confeſſarij officia: cum Chriſto ouem perditam quærere. 223. *& ſeq.*
dealbare peccatores. 238.
mundare leproſum. 251.
curare paralyticum. 265.

cæcum illuminare. 287.
recipere prodigum. 275.
audire benignè confitentem. 299.
transformare pœnitentes. 311.
monita salutis dare. 323.
non dedignari pœnitenti succurrere. 331.
bonum eius propositum examinare. 350.
more debito pœnitentias iniungere. 364.
iniungere opera misericordiæ. 390.
opera mortificationis. 401.
preces & orationes. 420.
absoluere sicut absolutus est Lazarus. 373.
sicut & Petrus absolutus est. 433. & seq.
Confessarij exemplar Christus crucifixus. 458.
Conuersio Chananææ. 357.
Conuersio Magdalenæ. 343.
Cor secundùm cor Dei creatoris. 680. & seq.
Cor secundùm cor Dei Redemptoris, & Pastoris. 696. & seq.
Cor secundùm cor Dei sanctificatoris. 738. & seq.
Creatoris cultus. 9. & seq.

D

Dauid nouus & antiquus naufragus. 193. & seq.
Dauid liber à naufragio. 441. & seq.
Detestatio peccatorũ. 329. & seq.
Dorothea cum fructibus. 319.
Dorothea mystica anima celebrantis. 518. communicantis. 522.

E

Eucharistia ars artium benè viuendi & moriendi. 510. & seq.
Eucharistia memoria Christi. 525 545. 563. 581. 599. 616. 624.
Eucharistiæ effectus duodecim fructus Spiritus sancti. 632. & seq.
Eucharistiæ, & virginitatis MARIÆ septem miracula. 624. & seq.
Eucharistiæ frequentia opus Spiritus sancti. 645.
Eucharistiæ frequentia sanctificatur per septem dona Spiritus sancti. 648. & seq.
Examen conscientiæ. 257. & seq.

F

Feminæ patientis fluxum sanguinis curatio. 397.
Festa nouem immaculatæ MARIÆ, triumphi solemnes de peccato originali, & eius pœnis. 70. & seq.
Figura immaculatæ MARIÆ impressa animæ. 77. 88. 98. 108. 118. 128. 137. 148. 162.

G

Gloria sanctæ Trinitatis condonatio culparum. 462. & seq.

Gloria sanctæ Trinitatis, & Matris Dei, sacra Eucharistia. 604.

H

Humanæ naturæ status. 25. ruina. 49. exilium. 61. restitutio. 71. *& seq.*
Hymnus Eucharistiæ, *Pange lingua*, expositus. 313. *& seq.*

I

Imago miraculosa ouis errantis. 218.
Imago miraculosa Regis Æthiopis. 232.
Imago miraculosa leprosi. 246.
Imago miraculosa paralytici. 258.
Imago miraculosa prodigi. 270.
Imago miraculosa cæci à natiuitate. 282.
Imago miraculosa surdi sanati. 318.
Imago miraculosa Centurionis. 330.
Imago miraculosa Magdalenæ. 344.
Imago miraculosa Chananææ. 358.
Imago miraculosa Lazari. 372.
Imago miraculosa Matthæi. 384.
Imago miraculosa feminæ patientis fluxum sanguinis. 397.
Imago miraculosa muti hominis sanati. 414.
Imago miraculosa D. Petri. 428.
Imago miraculosa Christi crucifixi. 442.

L

Lazari suscitatio. 371.
Leprosi contritio. 245.
Luciæ fides. 569.
Lucia mystica anima celebrantis. 572. communicantis. 577.

M

MARIA primogenita Dei. 7.
MARIA prima in cultu Dei Patris. 18.
MARIA prima ad regnum vocata. 25.
MARIA prima in obedientia. 31.
MARIÆ immaculatæ periculum. 49.
MARIA libera à culpa, sed non à debito naturæ. 54. *& seq.*
MARIÆ, & animæ Christianæ ac Marianæ triumphi de culpa in Conceptione. 69. *& seq.*
de nuditate in Natiuitate. 81. *& seq.*
de fuga in Præsentatione. 94. *& seq.*
de maledictione terræ in Annuntiatione. 101. *& seq.*
de maledictione fructus in Visitatione. 111. *& seq.*
de timore & dolore partus in Expectatione. 121. *& seq.*
de multiplicatione fœtus in Purificatione. 130. *& seq.*
de exilio in Assumptione 144. *& seq.*
de morte & mortalitate in Festo ad Niues. 154. *& seq.*

MARIA mystica, anima celebrantis. 605. communicantis. 608. *& seq.*
Matthæi vocatio. 383.
Muti hominis curatio. 413.

N

Naufragum agit Dauid in septem Psalmis Pœnitentiæ. 194. *& seq.*

O

Oraculum, *Attende tibi.* 11.
Oratio Dominica explicata. 7. *& seq.*
Ore confessio fit ad salutem animæ & corporis. 298. 310. 322. 334. 349. 363. 376.
Ouis errantis parabola. 217.

P

Pœnitentia ars noua benè viuendi & moriendi. 189. *& seq.*
Pœnitentiæ partes Contritio, Confessio, Absolutio, & Satisfactio. 194. *& seq.*
Pœnitentiales Psalmi continent in se has partes Pœnitentiæ. *ibid.*
Psalmus 1. explicatus. 217. *& seq.*
Pœnitens ouis errans. 220. *& seq.* Rex Æthiops. 233. leprosus. 247. Paralyticus. 259.
Pœnitens, Prodigus. 271. Cæcus à natiuitate. 283.
Pœnitentis confessio. 295. *& seq.* transformatio. 305. obedientia. 319. detestatio criminum. 331. propositum vitæ melioris. 345.
Pœnitens acceptans pœnitentiam. 360. accipiens absolutionem. 373. *& seq.*
Petri Apostoli pœnitentia. 427.

Q

Quærendum primùm regnum Dei. 25. *& seq.*
Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quo modo, quando, circumstantiæ Eucharisticæ. 507.

R

Reconciliationis & reformationis mysterium. 461. *& seq.*
Regis Æthiopis contritio perfecta. 251.

S

Salutatio Angelica explicata. 69. *& seq.*
Samaritanæ conuersio. 293.
Sanatio cæci à natiuitate. 281.
Sanatio hominis surdi. 317.
Satisfactio operum misericordiæ. 385. *& seq.*
Satisfactio mortificationis. 400. *& seq.*
Satisfactio orationum. 416. *& seq.*
Satisfactio cordis contriti & humiliati. 430. *& seq.*
Satisfactio Christi perfecta. 443. *& seq.*
Satisfactio salutaris non animæ solùm, sed etiam corpori. 389. 404. 419.
Signaculum ornatum insignibus virgi-

virginalibus, impressum animæ. 525.344.563.580.596.

T

Templum Dei mundus totus est. 9.
Teresiæ matris, & eius filiæ venerabilis Annæ de IESV perspicax visus erga Eucharistiam. 567.
Teresiæ matris spiritus heres eadem filia Anna de IESV. *ibid.*
Teresia mystica, anima celebrantis. 570. communicantis. 574.

V

Viatici sumendi forma. 524.543. 562.581.596.612.
Virgines nouem Eucharisticæ, nouem canentes Musæ. 508.
Virgines canunt, more cælesti, suis signis & insignibus. 513. *& seq.*

Z

Zachariæ restituta loquela, vt orando, & Deum laudando satisfaceret. 414.
Zelus pœnitentis satisfactionis. 385. *& seq.*
Zelus Confessarij. 390. *& seq.*

SVM-

SVMMA PRIVILEGII CÆSAREI.

FERDINANDI II. *Diuina fauente clementia electi Romanorum Imperatoris semper Augusti Diplomate cautum est; nequis intra Romani Imperij & Regnorum ac Dominiorum suorum hereditariorum fines, Societatis* IESV *Patrum Opera citra consensum eorumdem Patrum & Auctorum desuper obtentorum imprimere, vel recudere, aut alibi recusa inferre aut vendere præsumat. Qui secùs faxit, præter Librorum omnium confiscationem, viginti marcharum auri puri pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet ex Diplomate dato Viennæ die* IV. *Augusti,* M. DC. XXXI.

FERDINANDVS.

Petrus Hen[illegible] à Stralendorff.

Ad mandatum Sac. Maiestatis proprium,

Hermanus à Questenbergh.

FACVLTAS R. P. PROVINCIALIS.

CVm sacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ MARIÆ, *& Animæ creatæ, ac Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia innouatæ, à R. P.* Petro Biuero *Societatis nostræ Theologo & Serenissimorum Belgij Principum Concionatore compositum, tres Societatis nostræ Theologi, quibus id commissum fuit, lustrauerint, & in lucem edi posse probauerint, pro potestate mihi facta ab admodum R. P. N. Mutio Vitellesco Societatis nostræ Præposito Generali, concedo vt typis diuulgetur; & iuxta Priuilegium Cæsareum Societati nostræ concessum, soli Balthasari Moreto idem imprimere ac recudere liceat. In cuius rei fidem hasce manu meâ subscripsi, & officij mei sigillo munitas dedi Bruxellis* V. *Decembris,* M. DC. XXXIII.

Guilielmus de VVael.

SVMMA PRIVILEGII REGIS CATHOLICI.

PHILIPPVS IV. *Hiſpaniarum & Indiarum Rex Catholicus ac Potentiſſimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate ſuo ſanxit, nequis ſacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ* MARIÆ, & Animæ creatæ, ac Baptiſmo, Pœnitentia, & Euchariſtia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Matritenſi Societatis IESV Theologo, & Sereniſſimorum Belgij Principum Concionatore, *præter Balthaſaris Moreti voluntatem vllo modo intra ſeptennium imprimat, aut alibi terrarum impreſſum in has Inferioris Germaniæ ditiones importet, venaléve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione Librorum & aliâ graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ xxi. Septembris,* M. DC. XXXII.

Signat.

Steenhuyſe.

APPROBATIO CENSORIS.

SAcrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ MARIÆ, *& Animæ creatæ, ac Baptiſmo, Pœnitentia & Euchariſtia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Societatis* IESV *Theologo, opus eſt non minoris pietatis quàm doctrinæ, & dignum cenſeo quod ad publicam vtilitatem typis mandetur, atque in lucem proferatur.*

Gaſpar Eſtrix Canonicus & Plebanus Antuerp. ac Librorum Cenſor.

Collegij Societatis JESV Paderbornæ 1636.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

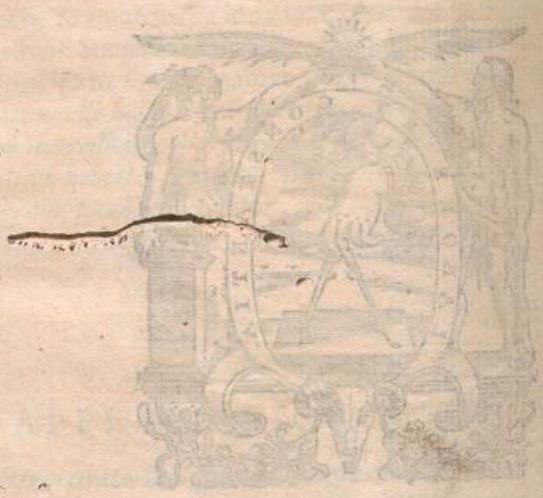

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

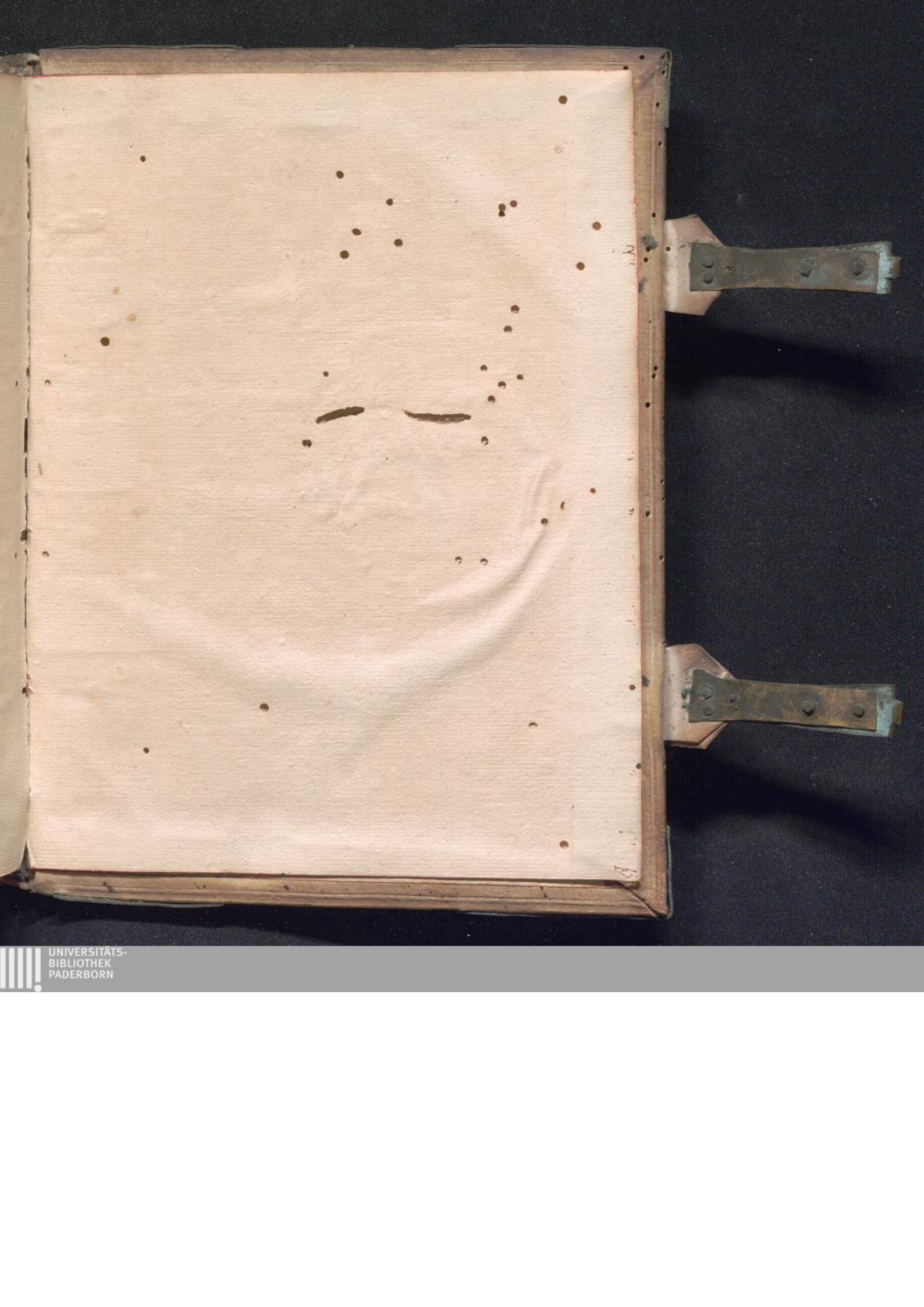
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

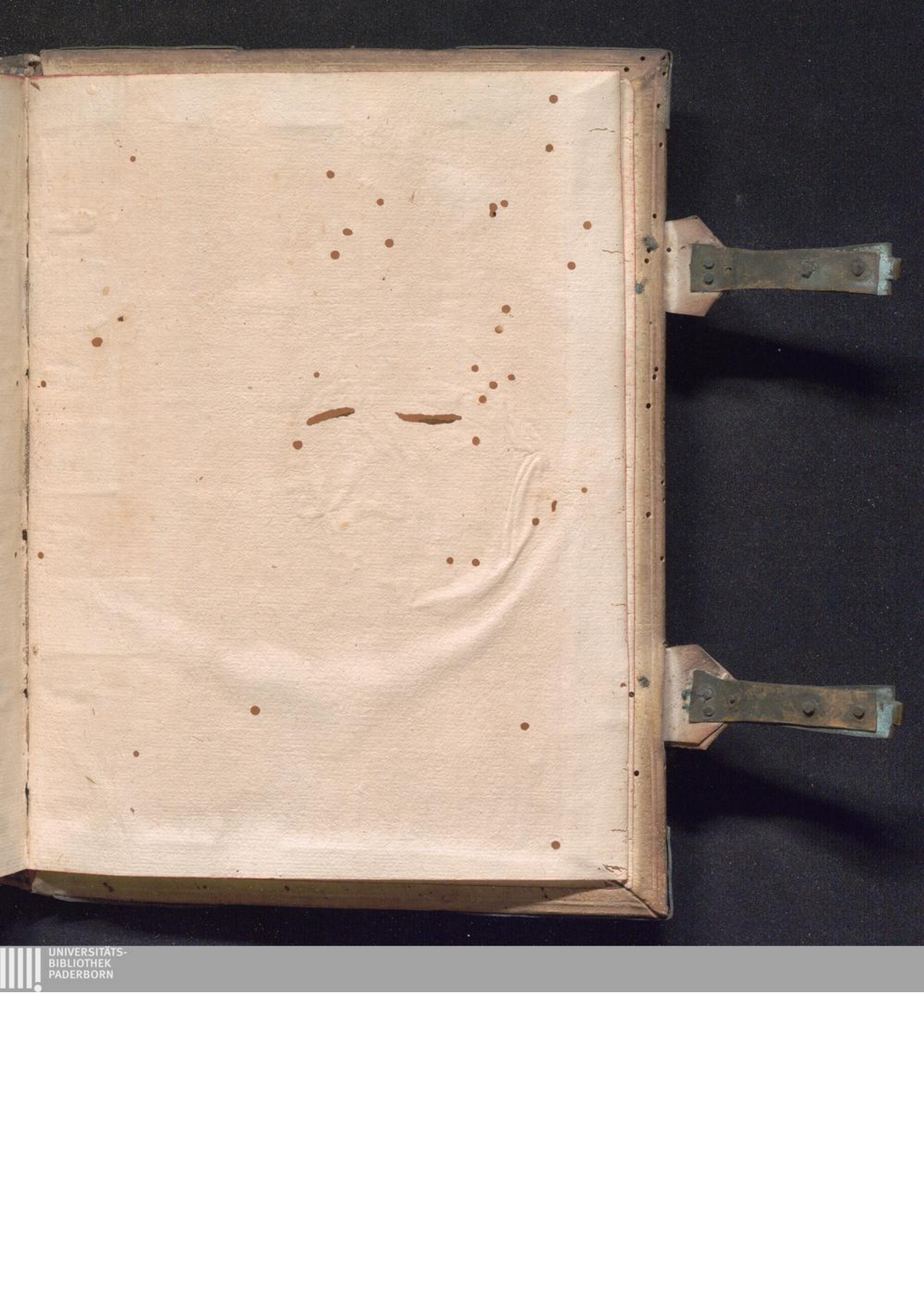
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th
2811

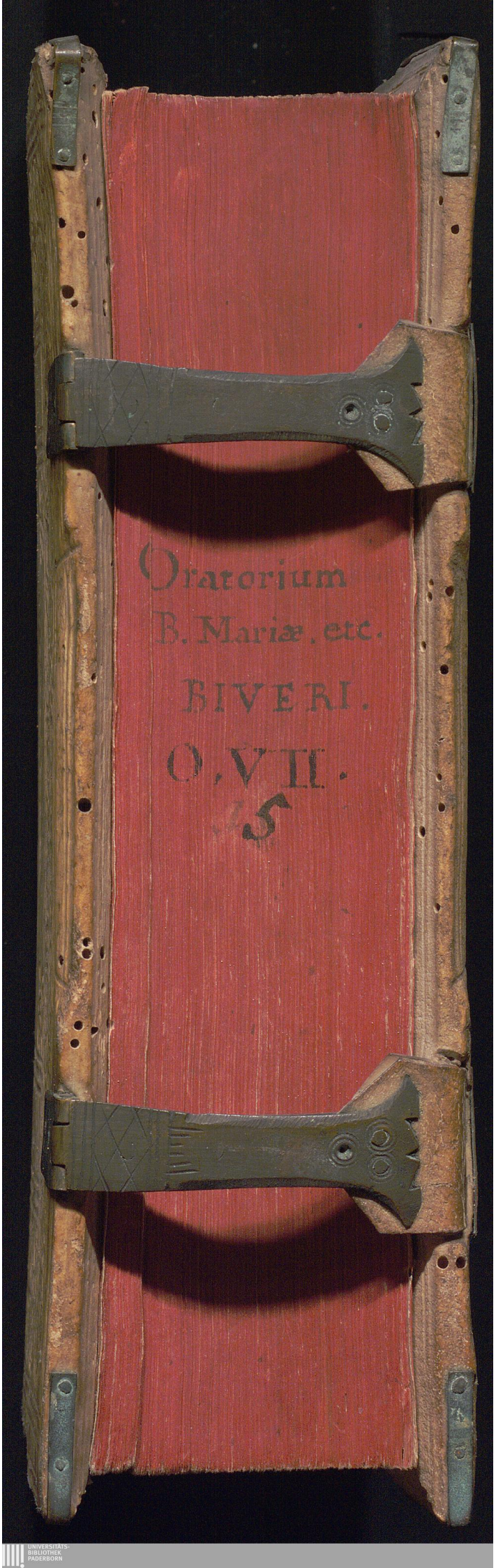
Oratorium
B. Mariæ. etc.
BIVERI.
O. VII.
45